
IN LVMINE TVO VIDEBIMVS LVMEN
SIGILLVM · COLLEGII · COLVMBIAE · NOVI · EBORACI

L. Kohlmai sc.

Slowenka w Turci.

NÁRODNIÉ

ZPIEWANKY

ČILI

PJSNĚ SWĚTSKÉ SLOWÁKŮ

W UHRÁCH,

GAK POSPOLITÉHO LIDU TAK I WYŠŠJCH STAWŮ,

SEBRANÉ OD MNOHÝCH,

W POŘÁDEK UWEDENÉ, WYSWĚTLENJMI OPATŘENÉ A WYDANÉ

OD

JANA KOLLÁRA.

DJL PERWÝ.

WYDÁNJ HOGNĚ ROZMNOŽENÉ

I PERWÉ DWA TIŠTĚNÉ SWAZEČKY W SOBĚ OBSAHUGJCJ.

W BUDJNĚ,

W KRÁL. UNIVERSICKÉ TISKÁRNĚ.

1834.

2

„*Gest swrchowaný čas, aby se do hromady sebralo a před nastáwagjcj záhubau ochránilo wšecko to, co plodůw národnjho básnictwj gešťě u nás zbýwá; aniž nynj tak tuze o to pečowati máme, aby wšecky ty paběrky na strništi národnjho básnictwj pracně shromážděné, byly plné čistého zrna, gako raděgi o to, aby nic z nedopatřenj pominuto nebylo a na zmar nepřišlo. Potomstwo, dostanauli se s plnými klasy i některé prázné do obylnice, snadno tyto od oněch odmjsj.*“

Šafařjk.

„*In Gebirgen und Thälern* (srow. Tatry) *pflegen sich uralte Sitten, Religionen, Gebräuche, Spiele, Erzählungen, Traditionen, Sprichwörter, Gesänge, Sprachformen und andere Schätze der Volksthümlichkeit, am längsten und reinsten zu erhalten.*“

Göthe.

OBSAH
Perwého Djlu.

Strana.

I.

PJSNĚ A ZLOMKY Z MYTHOLOGICKÉHO OHLEDU PAMATNÉ.

„Die Slaven hatten eine ausgebildete Götterwelt, welche gross genug war und reich genug für ihre Leiden und Freuden, und von welcher sie umfangen wurden mit einem vielverschlungenen eigenthümlichen Aberglauben.“

HEIN. LUDEN.

„Niekotoryiä narodnyiä piesni Slawianskyiä kažutsia drewnimi, w koich weličajutsia imena bogow jazyčeskich.“

KARAMZIN.

A.

PAMÁTKY SLOWENSKO-POHANSKÉHO BÁGESLOWJ.

1. a) *Ďunďa.*

(Studnice : *Lud. Bartholomäides* , *Boh. Tablic* , *Šal. Petian* , *Štěp. Hamulják* , *Gabr. Rutkay a t. d.*)

Perwý zbor.

Hoja Ďunďa, hoja! Poslala nás králowna : Hoja Ďunďa, hoja!

Druhý zbor.

Hoja Ďunďa, hoja! Na čo že wás poslala? Hoja Ďunďa, hoja!

Perwý zbor.

Hoja Ďunďa, hoja! Pre tri wozy kamenia : Hoja Ďunďa, hoja!

Druhý zbor.

Hoja Ďunďa, hoja! Na čo wám to kamenia? Hoja Ďunďa, hoja!

Perwý zbor.

Hoja Ďunďa, hoja! Zlaté mosty stawiati : Hoja Ďunďa, hoja!

Druhý zbor.

Hoja Ďunďa, hoja! Či nás ces ně pustjte? Hoja Ďunďa, hoja!

Perwý zbor.

Hoja Ďunďa, hoja! Čo nám za dar nesiete? Hoja Ďunďa, hoja!

Druhý zbor.

Hoja Ďunďa, hoja! Černooké děwčatko : Hoja Ďunďa, hoja!

Perwý zbor.

Hoja Ďunďa, hoja! No bežte a pospešte! Hoja Ďunďa, hoja.

b) *Ďundjček* (*šariská*).

(*Adam Hlowjk*).

Janjčku, Janjčku, mog milý Ďundjčku!
Weras se zakochal w mogim bjlém ljčku:
Ei ne tak u ljčku gak u mogim gmeně!
Weras mne potrjmal neraz na koleně.

2. *Morena*, *Dedko.*

a. (*B. Tablic*).

Morena, Morena!
Za kohos umrela?
Ne za ny, ne za ny,
Než za ty krestany.

b) *Ma-Murienda.*

W Registřjku pjsnj od *Pawla Michalku* poslaném nalezá ze počátek takowéto pjsně:

„Wyneseme, wyneseme Mamuriendu.“

c) *Muriena.*

(*Jonáš Gwoth*).

Djwky w Líptowě w Lubeli nesauce w neděli smertnau aneb kwětnau na wysoké žerdi ženskau podobiznu wen ze wsi zpjwagj takto:

Muriena naša
Kdes prebýw•la?
„W dědinskom dome,
W noweg stodole!“

Po wynesenj:

Wyniesli sme :,: Murienu zo wsi
Priniesli sme :,: Mág nowý do wsi,
Posegeme :,: súržicu s owsy.
Nawarjme :,: černého piwa,
Opogjme :,: Kmetowho syna:
Ak nebude pjti
Budeme ho bjti,
S trima kygi kygowati,
Za wlasy ruwati,
Dáme mu, dáme,
Šidlo i kopyto,
Geho žené :,: sito i koryto.

Chlapci tamž nesauce na nižšj žerdi za Murienau Dedka t. g. *Dida Donda* w mužské postawě mizerně oděného, zpjwagj takto:

Dedko náš, Dedko,
Požrau si nám wšetko,
Nič si nám nenechau,
Tak si ša dobre mau.

3. *Swatý Wid a Swatý Dinda.*

(*Štěp. Hamulják*).

1 Prigďže, šuhag, prigď k nám,
Sama komuorku mám:
Nikdo ťa nezbadá,
A gá ťa mám ráda.
2 „Prigdem, diowča, prigdem,
Weru istě prigdem
Na Swatého Wida
Co nebude nikda.
3 Prigdem, diowča, prigdem,
Ai si teba wezmem:
Na Swatého Dindy
Co nebude nikdy.“

4. *Perun, Parom.*

a) *Parom a Ratka.*

(*Pawel Michalko, Gabr. Rutkay, Bar. Medniansk*ý).

Nedaleko od Trenčjna
Pri Uhrowci ge dolina,
Keď ces ňu ludé kráčagú
Dubkom gim wlasy wstáwagú:
Mezi dwoma potokama
Stogj strašná skala sama,
Má ludskú twár i postawu,
Ruky, nohy, oči, hlawu.
Popri nég kamen na zemi
Gako dieťa zawalený.
Za starých časow ciğanka
Ktereg gméno bolo Ratka,
Nesla tam dieťa na ruce,
Nemala plienky, onice —
„Ha, bodag ťa, ty potwora
Gasná strela paromowá!"
W tom shodj batoh zo seba
S pecnom gačmeného chleba,
Z chleba kusy odlomila
A fağana očistila.
Buoh Parom za oblakami
Uwidj to nahněwaný:
Tresk! zahrmj geg do čela,
Hned i s děckom zkaměněla,
Že božieho daru chleba
Tak užila gak netreba.
Dieťa newinuo pre hriech ten
Čaká tu až na súdný den,
Robj niekedy ai diwy,
Chránj priesadku od zimy.
Ale Ratka u teg rieky
Bude skalou až na weky.

b) *Parom a řeřawé železo.*

(*Gabr. Rutkay, B. Mednianský*).

1 Za oných časow,
Za starých bohow,
    Za Boha Paroma,
Nesmela žiadná
W dome samotná
    Byť postielkyňa.
2 Kmjnské kmotričky
Prišly do chyžky
    S horaucjm zelezom,

A njm w posteli
Hladily, trely,
Matku i s děťatom.

c) *Perun.*

Dunagu, Dunagu, za Dunagom hragú:
Žial mi ge na weky za tebou šuhagu;
Daže teba šuhag, daže Perun trestau,
Tri roky si chodiu a teraz si prestau.

d) *Perunský Perun.*

(*P. J. Šafařjk*).

1 Milá čo robjš
W rose studeneg?
„Wigem ti pierko,
Pierko, pierečko
Z růže čerweneg.
2 Z růže čeřweneg
Ai z majoránu:
Prigdi že milý,
Milý premilý,
Ráno w nedělu!
3 Preč si neprišol
Keď som kázala?
Už som gá pierko,
Pierko, pierečko
Ginému dala.“
4 Preč si ta dala?
Gá som nekázal!
Kýže ti Perun,
Perunský Perun
Zuby ukázal?

e) *Parom.*

(*P. J. Šafařjk*).

Milá moga, milá, dobrá si mi bola,
Keď som zoře zaspau zobudila si ma:
Už teraz takú mám, Parom w geg materi!
Co by ma zabili dwere neotwořj.

f) *Parom.*

(*Šal. Petian*).

Kruť sa diowča, kruť sa,
Parom ti do srdca!
„Wšak sa ti dost krutjm,
Až si hlawu zmútjm.“

g) *Parom.*

Šuhagu, šuhagu, Parom ti do duši!
Nelúbila by ta ale srdce musj:
Tak si mi, muog milý, ták si mi pri srdci,
Ako by ta přibiu striebornýma klinci.

h) *Parom.*

(*Štěp. Hamulják.*)

Gak som žena tá ma nemoc nepochytla,
Aby som i wo dné i w noci len pila,
Keď gá pri sebe mám skleničku pálenky
Už mi čepiec letj hned na kutja lelky.
A keď mi muž powie: Parom ti w mateři!
Gá mu dám odpowed: nech sa w tweg zatelj!

i) *Parom.*

Kalina, malina na Tatrách dozrela:
Neraz som šuhagko za tebou pozrela;
Neraz, nedwa razy, ale už nebudem,
Nech to Parom wezme, na teba zabudnem.

k) *Parom.*

Keď som sa oženiu staby mi hlawu stau:
Parom mu w košeli kdo mi tu radu dau!

l) *Parom.*

Nebudem weselý, w čierneg som košeli,
Neoprala mi gu, Parom w geg materi!

m) *Parom.*

Z pjsně „*Chodj šuhag po dwore*" ỳ. 3. celau pjseň wiz mezi pjsněmi wohlednjmi Čjslo B. 2. c., při nápisu *Nawštjwenj Falešneg.*

Kebys ma tak milowala gako gá tebe
Werubys mi otworila w mogeg potrebe:
Ale mna nemilugeš,
Swewolné ma sužugeš,
Parom do tebe!

n) *Porantanie, peruntanie.*

Diowča peknuo, diowča maluo,
Bodag že ta porantalo!
Maličkuo si ako rybka,
A hybkuo si ako šjpka.

5. *Koleda.*

(*Giřj Hrúz*).

1 Dobre ge kňazowi
Keď prigde Rok nowý:

Ide na Koledu
A netrpj biedu.
2 Ale u Rechtora
Prázná ge komora,
Co Rechtor wyblačj,
Rechtorka wywláčj.

6. *Wily.*

(*Gabr. Rutkay*, *Theres. Artner*).

Tam okolo Strečna
Cesta nebezpečná,
Pod zámkom sa skryly
W bielých plachtách Wily.
Na lúkách wo Wáhu
Často sa kúpagú;
Po poli širokom
Tancúwagú skokom;
Koho raz pochytia
Tak ho dluho wrtia,
Až pokial w ich hrsti
Dušu newypustj.

7. *Čerti a Ďábol.*

Wšecci Čerti kázali
Aby Diabla swiazali
Na retiazku:
A on sa gim ušmikou
A do pekla utiekou
Na precházku.

b) *Černj Čerti.*

W teg mogeg zahradě tulipán odkwitá:
Len mi na zármutek i mrká i switá.
Smutný som gá, smutný, ai smutněgšj budem,
Moge dobré časy nikdy nezabudnem.
Ako sa mi oni skoro pominuli,
Krema mi welký žial za sebou nechali.
A eště sa mnozj tešiá w mogąm žiali,
Ale bodag wšeckých čiernj Certi wzali.

8. *Rarášek.*

(*Gi'ŕj Hrúz*).

Nechoď wiac, šuhagko, k tým súsedkám starým,
Gá mám Rarášjka weru ti počarjm;
A keď si i wezmeš gednu z tých boháčok,
Wer s ňou žjť nebudeš ani gedon ruočok.
Na pokon sa preca splnj wuola moga,
K druhým sa nachodjš a gá budem twoga.

9. *Pikuljk.*

(*Paw. Michalko*, *Apollonia Baltazarowa*).

Dobrá woda na garku
Kdo má bljzko fragerku;
Eště lepšiá na žlebe
Kdo má Milú pri sebe.
Gá mám w dome diowčatko,
Osiraluo ptáčatko,
Tenkuo ako topoljk,
Chytruo ako Pikuljk.
Otec, mať mu zomreli,
Ludia ho k nám dowiedli:
Keď sa u nás wychowá
Bude žena hotowá.

10. a) *Zmok*, *Škrata.*

(*Pawel Michalko*, *Giřj Hrúz*, *Bar. Mednianský*).

W daždi, w plušti na ulici
Kura pištj, kura kričj,
Uslotěnuo w blatě stálo
Krk a nohy dluhé malo.
Gazdina otworj oblok,
Newediaci že ge to Zmok,
Wzala kura a wo wreci
Položj ho k tepleg peci.
Keď ožilo sem tam kráčá,
Na wše strany pysk otáčá.
Na peci nechala mati
Hrniec plný s repou státi,
Išlo k němu nebožiatko
To diwotwornuo kuriatko.
Gazdina sa na to hněwá,
A ono si takto zpiewá:
„Žeriem repku! na nálepku“
Parom zabiu takú sliepku!
Hospodárka zahrešila
A za krjdlo ho lapila.
Keď ho chcela o zem hodit,
Začne plakat, začne prosit:
„Prosjm pekně milá panj!
Prigmite ma do ochrany,
Prinesem wám čo len chcete
Miluo, drahuo na tom swetě.“
Tá sa nad njm smilowala,
A nositi mu kázala:
Mast, sol, drewo, striebro, zlato,
Ona gedla, pila za to.

A wšak už potom zbadala
Čo za hosta w dome mala:
Hladala sa ho zprostiti,
Ale on nechceu preč iti.
I wymyslela wtipný klam,
Že se museu umorit sám:
„Draho bude toho roku
Nanos teda, milý Zmoku,
Pšenice mi na powalu,
Tak zaslúžjš eště chwálu!“
Sotwy reč tá z ust geg wyšla,
Už obluda nosit išla.
Keď sa plnila powala
Žena dieru prewrtala,
Ces powalu do izbice
A z izbice do piwnice.
Zmok ten nosj, nosj, nosj,
Nikdá celú nenanosj;
Naposledy dluhou mukou
Presiliu sa a rozpukou,
A tu baba rada bola,
Že sa teg škraty zbawila.

b) *Zmok.*

(*Apollonia Baltazarowa*).

1 Ey ženy, ženy,
Poraďte že mi
Weť gá mrcha muža mám:
Ai w noci nespj,
Na druhé myslj,
Čo že mu gá robit mám?

2 „Choď ty do pola,
Natrhag zelia
Wšakowého korenia:
Keď to okusj
Zmok ho wziat musj
A ty budeš slobodná.“

11. a) *Lel.*

(*Pawel Michalko, Leop. Belohorský*).

Heja Lele, Lele!
Srdce sa mi smege:
Keď mám wo wrecúšku
Napigem sa smele.

(Ostatek wiz w pjsněch při Křestinách).

12. b) *Lojda a Lalo.*
(*Apollonia Baltazarowa*).

Sladké sú gablčka na štěpenom strome;
Eště predca sladšj brat a sestra w dome:
Ale mně ich na žial zluo neštěstia dalo,
Moga sestra Lojda, a muog brat ge Lalo.

c) *Lojda.*
(*Val. Fedwereš, Štěp. Hamulják*).

1 Ach gá prebiedný, preubohý!
Wzau som si ženu nie po wuoli,
Predtjm bola angel,
A wčil gako ďábel
Špatně hladj.
2 Ei predtjm bola prwá w tanci,
Wčilek už ledwa hnáty wláčj,
Má sukňu děrawú,
Zástěru špinawú
Po kolena:
3 Chodj gak Lojda nečesaná,
Nenačin geg čepca, hrebena,
Neumj šit šaty,
Ani ich oprati
Pre leněnia.
4 Za to ale naywjce se stydjm,
Keď tu šlundru w kuchyni widjm,
Newie zapražiti,
Ani zasmažiti
Do poliewky.

13. *Wlkolak.*

Mamka moga, mamka, newola ge taká,
Chcelas mi dǎť muža, dalas Wlkolaka;
Celý den nerobj, len dudle, harušj,
Ces noc w krčme žerie, ráno mňa tantušj.

14. *Bobo.*

Neplač! neplač, moge dieťa,
Bobo prigde a wezme ťa.
Bobo, Bobo, Bobo, poď sem:
Už gá mogu Marku nechcem;
Dag mi za ňu tri turáky,
Wezmi si gu až na weky.

15. *Stryga a Znachor.*

Ta Wagdowa žena porodila dieťa,
Má hlawu strapatú ako dwe rešeta,
Má nuožky maličké a weliký bachor,
Lebo bude Stryga, lebo bude Znachor.

16. a) *Jenzibaba.*

(*Mich. Godra*).

Djtky, w Hontě, wypadlý zub přes hlawu za pec házegjce tato slowa řjkagj:

Jenzibaba
Stará baba:
Tu máš zub kostěný,
Dag mi zaň zelezný.

b) *Ježibaba, w Rozpráwce slowenské.*

(*Mart. Suchání, Zuz. Burowa*).

Geden lowec chtěge nagjti a widěti peklo dlauho cestu konal a sem tam blaudil, naposledy přišel do gednoho lesu, uzáblý a hladowitý nakládel ohně pod stromem, wyňal z kapsy kausek slaniny, wsterknul gi na dřewený rožen a pekol tak, že mast z nj kapagjcj na skywu chleba sbjral. Gednau začne cosi na stromě od zimy gektati a třesaucjm hlasem mluwiti ,,gag zima mi ge! gag zima mi ge!" On pohledna na strom widj tam ženu i řekne k nj: poď dolů a sehřeg se! Ona sešla ze stromu a shřjwala se při ohni. Wůně slaniny wzbudila w nj laskominy, proto wzawši dřewce čili hůlku šla ke bljzkému gezeru, wsterkla na ni žábu a wrátiwši se k ohni i onu gi pekla, hůl na způsob rožne krutjc a tato slowa při tom řjkagjc:

,,Komu se peče pečeňa
Toho bude žaba,
Komu se peče žaba
Toho bude pečeňa."
Aneb dle giných: ,,Mně se peče pečeňa
A tebe se žaba:
Ty chceš iti do pekla
Gá som Gežibaba."

I powěděwši a ukázawši mu Gežibaba potom wchod skerz hlubokau gamu do pekla, dala mu radu aby sobě perwé mnoho masa zaopatřil, nebo prey drak ho z geskyně dolů do pekla co kůň na hřebtě nesti bude, a kolikráte tlamu otewře ten drak, aby mu kus masa wecpal, gináče prey že geho samého sežere. Šel tedy lowec a nabraw co mohel wšelikého masa se sebau, přistaupil k onné geskyni, sedol na draka a gezdil na něm do hlubiny pekla, podáwage draku, tlamu tytýž otwjragjcjmu, masa. Kterýž i šťastně na spodek pekla ho donesol. Lowec ohledna peklo sedol opět na draka chtěge wzhůru zpátkem, ale maso při konci cesty nedostačowalo. W této úzkosti, poněwadž už bljzko powerchu země byli, boge se aby od draka shelcen nebyl, odřezal sobě lowec kus wlastnj nohy a hodil drakowi do tlamy poslednjkrát otewřené, načež w celém žiwotě kulhawým zůstal.

17. *Maras a Karas.*

Hádala bych, hádala,
U koho bych wedèla:
U Marasa, u Karasa,
Dag to panj prasa.

18. a) *Mátoha.*

Tri sto bohů, prabohů!
Gá som stretou Mátohu,
Tam w ulici na rohu
Chytala ma za nohu.

b) *Mátánie.*

„Bodag teba Milý na wršku mátalo,
Keď si od nás ta šou, eštė neswitalo.

19. *Černokňažnjk.*

(*Paw. Michalko*, *Apollonia Baltazarowa*).

Děti, la, la děti!
Černokňažnjk letj,
W ohniwom oblaku,
Sediaci na draku;
Beda tomu lesu
Kde ho krjdla nesú!
Beda tomu mestu
Kadiel wezme cestu,
Wšecky wody skalj,
Celuo pole spálj.

20. *Tátoš.*

a) *Tátoš a bielá Kňažna* (Beloknegině?)

(*Jakub Goldberger*, *Jonáš Gwoth*).

Žáci we škole před přjchodem učitele, aneb i ginde, posadagj do kola. Kdo zná rozprawku sedna do prostředku powj naypcrwé počátek a přjstup w těchto weršjch:

Bola gedna bielá Kňažna
Welmi pekná a wjťazná,
Pri tom weštica weliká
Mala koňa Tátošjka.
Lietala s nim po Uhorskeg,
Po Erdieli i po Polskeg.
Kdo chce počut tú rozprawku
Nech dá do klobúka babku.

Tu když posluchači rożprawečowi něgaký penjz, anebo péro, knoflík, gablko a t. d. do klobauka poházeli, on samu rozprawku w prostomluwě takto přednáší:

Geden král měl welmi pěknau a smělau dceru, která se ale nechtěla wdáti za nikoho, ačpráwě gi mnozj wysocj páni

a knjžata žádali a namlauwali. Na mnohé dotjránj a nucenj swého otce řekla: Otče! wdám se tedy, ale pod gednau wýmjnkau, totiž tak, postawjm na naywyššj wěž praporec, meč a gablko na střjberném taljři, kdo tyto wěci tam dostane a dolů šťastně snese, tomu dám ruku a budu geho manželkau. Toto se i hned široko daleko we známost uwedlo, w krátkem čase množstwj pánů a rytjrů ze wšech stran k tomu záwodu se shromaždilo, ale po dwakráte daremně. W gednom panském rodu a domě byli čtyři bratři: tři z nich pyšnj a wysokého ducha, čtwertý chaterný, od ostatnjch pecauchem a popelwálkem zwaný proto, že naywjce při ohništi sedáwal a zřjdka kam wyšel. Tento ale měl Tátošjka, který obyčegně byl hubené postawy, ale kde potřebj bylo w nádherného se proměniti mohel. Kolikráte tohoto Tátoše potřebowal, musel gjti pod gistý most a tam ho třesenjm a šterkánjm uzdy wolati čili citowati. — Onino tři bratři šli též pokaždé na nádherných konjch k tomu záwodu, nechawše bratra pecaucha doma při ohni. Tento wšak po odchodu gegich, přeobleknuw se, též se tagně tam ustanowil, aby wěděl co a gak se děge, a pak opět, dřjwe než bratři, domů se wrátě ptal se těchto: kdo to gablko dostal? — Tito wšak sotwy ho za odpowědě hodného drželi. Když se záwod po třetjkráte třjmal, šel onen potupenec přeoblečený opět tagně tam, ale s Tátošem, hubeným nepoznaným a od giných gezdců wysmjwáným i odsterkowaným. Při konci záwodu skrautne se gezdec s Tátošjkem, genž se nynj na krásného a skwostně krytého oře proměnil, wyletj na wěž, uchopj praporec gednau, meč pak s gablkem druhau rukau a zmizj z očj diwáků. Král a geho dcera kněžna dali hned prohlásiti, aby se ten wjtěz zgewil a dostawil: poněwádž se to nestalo, dali skerze sluhy přjsně w celé kragině domy prohledáwati, kde by se to gablko nalezalo. Služebnjci ti po dlauhém hledánj přišli (ač ge onino pyšnj bratři z opowrženj ani tam připustiti nechtěli) i k ohništi onoho pecaucha, a prohledáwawše geho popel, našli tam gablko, i hned wedli toho wjtěze a budaucjho ženicha ku kněžně. Když se kněžna za něho wdala, zgewil gj tagemstwo s Tátošjkem, ona radugjc se takowému diwotworného koni šla hned k onomu mostu, osedlala Tátoše a sednuwši na něho skákala s njm letmo gednjm skokem na Matru, druhým skokem na Fatru, třetjm skokem na Tatru, a činila wšeligaké diwy a čaroděgné skutky a t. d.

a) *Tátoš a Jánoš.*

(*Apollonia Baltazarowa*).

Rákoš, tichý Rákoš,
Po ňom chodj Tátoš,
Tátoš hladá Jánoša,
Jánoš hladá Tátoša.

b) *Tátoš bez ğemby.*

(*Giřj Hrúz*).

1 Od Blatnice k Čerňakowu
Potok ge žliebkom ho zowú,
Tam som išiou wčera w noci,
Wodilo ma do pou noci.
2 Chodjm sem tam po barinách,
Trasowiskách, patočinách:
Až ma k lúce swiedou chodnjk,
Tam stáu pekný čierný konjk.
3 Çhwála Bohu, to ge dobre!
Cj si kolwek poď sem ko mně,
Ty ma musjš domow niesti,
Potom sa prigď zasa pásti.
4 Na, na činko! koňa lapjm,
Ale čjm ho zazubadljm?
Hore hriwu! wycer zuby!
Ha, kuoň nemá spodněg ğemby.
5 Ey, ey, mysljm, už wiem kdo si,
Nezklameš ma, zpomuožem si:
Zprawjm powrieslo zo slamy,
Mesto úzdy dám do tlamy.
5 Hopsa potom náňho skočjm,
Hi, hi, Tátoš cwálag, kričjm,
A za gedno okamženia
Priniesou ma na záhumnia.

d) *Tátošjk.*

(*Giřj Rohoň*, *Šal. Petian*).

Bača muog, Bača muog ai wšecci walasi,
Dobre sa tu magte na wašom salaši!
Už ma tu netěšj táto waša bieda,
Idem gá preč od wás, idem zkusit swěta.
Pásouby gá owce, ale sa mi nechce,
Že pri nich nemuožem chodit ku fragerce.
Pásouby ga kozy, ale ma to mrzj
Že každá kozička hore chwostjk držj.
Pásouby gá woly, ale netrúfám si
Zkriknút na medweda: macko, poď za pasy!
Chodiu by po horách, od buka do buka,
Ale ludj zbjgat — srdce sa mi puká.
Bouby som sedliakom, ale ta panština,
Tá twrdá panština, každý gu prekljná.
Zanechám wás Tatry, idem za husára,
Puogdem na Kuruca, Turka i Tatára.
Dagú mi tam, dagú, šabličku s konjkom,
Tak na ňom poletjm ako s Tátošjkom.

21. a) *Wájanuo čili Sobotky.*

aa.) W Turci a w Liptowě.

(*Giřj Rohoň, Jonáš Gwoth*).

Jano, Jano, Wájanuo
Priletěla holubička w čas rano,
Priletěla druhá
Z čerweného krúha,
Priletěla tretia
Zo zahrady z kwieťa —
Jano, Jano, Wájanno.

Wájanuo, Wájanuo, (*w Liptowě:* Jano, milý Jano)
Zobúdzag w čas rano,
W čas rano ranjčko,
Keď wynde slniečko.

---

bb.) W Liptowě we S. Janě.

Ei Jane náš, Jane,
Kde ťa páliť máme?
Na Bobrowskeg straně
Tam ťa páliť máme:
Koho oženjme?
Ďura Štěfanowie:
Kokože mu dáme?
Maru Kalinowie.

---

cc.) W Nowohradskeg stolici.

(*Štěp. Hamulják*).

Keby gá weděla kedy bude Jána,
Werby som nakládla na tri strany ohňa;
Gedon by nakládla od slnca wýchodu,
Druhý by nakládla od slnca západu;
Tretj by nakládla mogému milému,
Mogému milému, šuhagku šwárnému.

Na Swatého Jána,
Každá ge piganá:
Keď mi takié budeme,
Ai mi pjgať budeme.

A gá mogu ženu
Zaženiem na wognu,
Na Swatého Jána
Keď bude ožrana.

Ten týden, ten týden po Swatém Janě,
Ležj mi, ležj mi má Milá w gamě:
Smilug sa, slitug sa nad geg dušickou
Ako sa smiluge kocúr nad myškou.

dd.) We Zwolenské stolici, w hornj Lehotě r. 1787.

(*Dan. Petian*).

Swatho Jana páliá,
Certi mnichow chwáliá.

ee.) W Šariské stolici.

(*Adam Hlowjk*).

Kladzeme my Sobotečku
S rozmarigou izopočku:
Kto na našu Sobotku neprigdze
Do roka ho hlawa bolec budze.
Naša Sobotečka gasná,
Pri něg čeladočka krásná:
A Hencowská taká tmawá,
A pri něg čelad plugawá.

Děwčata :

Čerwený pohar horj
S čerwenýma gahodami:
A kto že ho hasic budze?
Ked tam parobků nebudze!
Krásné děwočky ho hašá,
U wienečkoch wodu nošá,
Kelo w tym wienočku wody,
Telo w děwočce cnoty.

Mládenci :

Čerwený pohar horj
S čerwenýma gahodami:
A kto že ho hasic budze?
Ked tam děwoček nebudze!
Krásnj parobci ho hašá,
U pokretkoch wodu nošá;
Kelo w teg pokretce wody
Telo w parobkách swobody.

Jane, Jane, swatý Jane!
Máš ty hýru na koleně,
Keby se ti rozpučila,
Sobotku by zahasila.

Na roztoce na potoce
Dwa holubky wodu pigú,
Tak se oni dohwáragú,
Koho oni slúčic magú?
Gest u súseda krásný porobek,
I u súseda krásná djwka,
Trebaby to w gedno slúčic,
Bude to se wernė lúbic,
Wernė, wernė potagemnė,
O rok, o dwa ne daremné.

b) *Swatojanská rosa.*

(*Apollonia Baltazarowa*).

Twár moga, twár moga, kwitni mi růžičkou,
Budem ťa umýwať tou žitnou rosičkou:
Tou žitnou rosičkou sbieranou za rána,
Kým slnce newynde na Swatého Jana.

c) *Žatie tráwy na Jána.*

(*P. Polewkowič*).

Žala som tráwičku na Jana maličkú,
Porezala som sa na mogu ručičku:
Porezala som sa na maličký pršťok,
Chcela som odrezať na pumpawe wršťok.

22. a) *Sitno.*

Žena ma odišla, bodag wiac neprišla,
Bodag sa prepadla de pekla, do Sitna.

b) *Růža na Sitně.*

1 Na tom Sitnė
Růža kwitne
Kdo gu bude trhati?
Šwárný Janjk
Zo Štiawnice
Keď gu puogde pýtati.
2 Na tom Sitnė
Růža kwitne
Kdo gu bude nositi?
Šwárný Janjk
Za klobúkom
Keď sa bude ženiti.
3 Na tom Sitnė
Růža kwitne
Kdo gu bude woňati?
Šwárný Janjk
Ten geg mužjk
Keď sa mu dá bozkati.

23. *Lipa.*

a) *Pálenie ženštin pod lipou.*

Horela lipa, horela,
Pod ňou panenka sedėla,
Keď na ňu iskry padaly,
Wšecci mládenci plakali,
Chyba ten geden neplakal
Co gu falešnė milowal.

b) *Lipa s diwotwornou studničkou.*

(*J. Seberini*).

W šjrom poli stogj lipa zelená,
Z pod teg lipy teče woda studená:
Kdo z teg wody pjť bude
Peknú ženu mať bude,
Wšak tá žena nikdy dobrá nebude.

c) *Studna pod lipou.*

(*Sbjrka Šafařjkowa*).

Mati diewča sháňa
Z postele za rána:
„Choďže Anna moga
Choďže ty na wodu,
Na wodu studenú
Pod lipu zelenú.“

(Ostatek wiz mezi *Balladami*, *čjslo* 2.)

d) *Lipy okolo kostela.*

Okolo kostola čtyri lipy:
Chcú ma dwa mládenci a dwa chlapi,
Nechcem chlapow
Starých wdowcow,
Woljm si gedného z tých mládencow.

e) *Lipa při kostele.*

(po šobáši).

Pri kostole lipa stogj:
Už sme Milá už sme swogi,
Mimo graca a motyka,
Už nás nikdo nerozdwogj.

f) *Lipka w potoku.*

Wyrastla lipka z potoka,
Cakag ma Milá do roka:
„Ei gak že ťa gá čakať mám
Gá som chudobná a ty pán.“

g) *Lipka pod dědinou.*

(*Amalia Petianowna*).

Pod dědinou lipka, na dwa buočky hybká:
Wiac ge pod ňou blistu ako na něg listu.

h) *Lipka mladá.*

Prosred našho dwora mladá lipka kwítne,
Šuhagjk sa strogj že gu weru wytne.

i) *Lipa we dwoře.*

Dobrý wečer srdce moge,
Wjtag, wjtag w našom dwoře:
Uwiaž si tam o lipu
Tuto twogu paripu.

(Ostatek wiz mezi pjsněmi *Wohlednjmi*, čjslo *B*. 2. pod nápisem: *Přiwjtánie*).

k) *Lipka zelená.*

(*T. Boleman*).

1 Pod Nitranským hoscincom lipka zelená:
Tancugú mládenci
S pannami pod wenci
Muzika gim hrá.

2 Tá Nitranská Vicišpanka peknú dceru má:
Poďme my mládenci,
Wšecci sme gednacj
Asnad nám gu dá.

3 A keď sme my tam prišli nám gu nedala:
W čerwenom laibljčku,
W wysokom klobúčku
Tomu gu dala.

l) *Lipka zelená.*

(*Dan. Hanko*).

1 Pod zelenou lipkou stála
Dwe růžičky w ruce mala,
Růžičky čerwené
Gednu z nich dala mně.

2 Keď mi mala druhú dáti
Počala sa wymlúwati:
Že nemá, že nedá,
Že si tu zanechá!

m) *Lipka zelená.*

(*Turčanky*).

Pod zelenou lipkou weru bych si chlipkou
Pohár páleného s medom wareného.

n) *Lipa.*

(*Sotacká, w Lesném, od Kucharského*).

1 Stala gá na lodze
Po kolena u wodze

Čekala gá Milého
Zakli on mi pridze,
2 Stala gá pod lipú
Terhala gá rokytku,
Terhala gá listočky,
Pobožkam ci ğambočky.

o) *Lipka.*

(*Sbjrka Šafařjkowa*).

1 W zelenom hágjčku seděli dwa w chládku,
Oni sa lúbili láskú prjliš sladkú.
2 Zelený hágjček pre nich bou radosný,
Pokuď gich nepotkau pad w ňom prežalosný.
3 Do toho hágjčka sami sa scházali,
O swogem neštěstj ništ nezmerkowali.
4 W nayprwšeg lúbosti lipka na nich spadla,
Hned boli zabiti a krew gegich schladla.

p) *Lipka.*

(*Šafarjk.*, *Illowjk*, *Gwoth*).

1 Stogj lipka, stogj, na poli zelená,
Pod ňou sa Anička s Milým na karty hrá.
2 Gak sa oni hrali, tak sa oni hrali,
Od welkeg lúbosti obidwa zaspali.
3 Zaspala Anička na zelenom krjčku,
Zaspal i mládenec na geg bielom ljčku.
4 Prišel k nim čierný pták, sadnul na gedličku,
Tak tuho zazpiewal, probudil Aničku.
5 „Anička staň hore, krawy ti na dwore,
Pastier krawy ženie, twoge nedogené.“
6 „„Wšecko mi na dwore, len šochtár na puodě,
Milý, wečný Bože ktože mi poň puogde?
7 Pošlem si gá, pošlem, len mogho Milého,
Nech mi ho on snese z puodu wysokého.““

q) *Lipka zelená.*

(*Štěp. Hamulják*).

1 Mezi horami
Lipka zelená:
Zabili Janka,
Janjčka, Janka,
Mesto gelena.
2 Keď ho zabili,
Zamordowali,
Na geho hrobe
Na geho hrobe
Krjž urobili.

3 Ei krjžu, krjžu,
Ukrižowaný:
„Tu ležj Janjk,
Janjček, Janjk
Zamordowaný.“
4 Ta šla Anička
Plakat Janjčka,
Hned na hrob padla,
A wiac nestala
Dobrá dušička.

r) *Lipa.*

(*Jan. Jesenský, Turč. st.*).

Pod lipou, pod lipou kačka wodu pige,
Ach beda, prebeda žena muža bige:
Pod rebry, pod rebry, a on sa geg modlj:
„Ženičko, dušičko, weť už budem dobrý.“

s) *Hrob pod lipou.*

(*Jan. Hollý*).

1 Došly mi nowiny z Francúskeg kraginy,
Že mogho Milého Francúzi zabili.
2 Kebych gá wedèla že ho len chytili,
Išla bych gá za nim snad by ho wydali,
3 Ale som počula že ho rozstrjlali,
Pod lipku zelenú že ho pochowali.
4 Kebych gá wedèla že ho rozstrjlali,
Hnedby moge šaty na černo farbili.
5 Budem sa na mogho Milého dowedať,
Až ho newydagú, strogjm krwú hledať.
6 Sadnem gá na koňa, konjčka wranného,
Který mi ge daný od mogho Milého.
7 Oblečem si šaty, ty swetlé husarské,
Wezmem ostrý paloš do ruky wjťazské.
8 Zawesjm na seba pantaljr červený,
Karabjn nábitkom dobre naplněný.
9 Prešla som francúzskú, spolu ai uherskú
Armady obedwe swú ručičkú herskú.
10 Wšade som hledala, nikde som nenašla,
Len geho pagtáša, weru sem nalezla.
11 Ale ten howorj, že ho rozstrjlali,
Pod lipu zelenú že ho pochowali.
12 Presmutná nowina, čo pre žial robiti?
Mosjm na Milého hrobe též umrieti.

t) *List na lipině* (*šariš.*)

(*Mat. Slawkowský*).

Ei Bože, Bože pobil ši me,
Moga mladosc darmo hyne:

Ey hyne, hyne, už zahyne
Gak listočok na lipině,
Geden wadne, druhý spadne,
Moga mladosc tak prepadne.

u) *Lipowý kwět.*

(*Amalia Petianowna*).

1 Ako tá wčelička za lipowým kwetom,
Tak mi srdce letj za mogjm fragerom:
2 Kdeže ge muog Milý, kdeže mi ge teraz?
Pozrú moge očka na podolia neraz.
3 Kdeže ge muog Milý, kdeže mi ge weru,
Kdeže mu prewiewá wetrjček košelu?
4 Kdeže sa muog Milý, kdeže sa obraciá?
W Abelowskom poli, tam owce zawraciá.

w) *Stůl z lipowého dřewa.*

Nepuogdem šuhagko, nepuogdem za teba,
Weť ty nemáš stola z lipowého drewa;
Twog stoljk gedlowý, na ňom obrus čierný,
A na tom obruse len chlebjk owsený.

x) *Kočjk z lipowého dřewa.*

Ach škoda, přeškoda, že peňazj nenj,
Slúbiu mi muog Milý kočjk malowaný:
Kočjk malowaný z lipowého drewa,
Wozilaby sa w ňom kde mi bude treba.

y) *Črewjce z lipowého dřewa.*

Mám čriewičky wystrúhané,
Z drewa lipoweho,
Peknė, krásnė cifrowané
Podle ğustu mého,
(Ostatek wiz w pjsni: *Gá sem chudj Františkan*).

z) *Lipowá kůra.*

Pec kúriti počala,
Zhorela geg košela,
Máme kuoru lipowú,
Udėláme geg nowú.

ž) *Lipa listu širokého.*

Stogj lipka w čjrém poli listu širokého.
(Srow. *Tablicowy Poesie S. 1. sr. XIII.*)

žž) *Lipa bohatá.*

(Z pjsně *o Adamowi, Ilčjkowi, Michalowi, a* t. d. zbognjcjch, w Rpisu p. L. *Belohorského*).

A keď sa nagedli odtud se preč brali
K tég wodė Morawė ti šuhagi silnj.

Potom šli do hory, peniaze schowali,
Do lipy širokeg, hrubeg i bohateg.
Okolo teg lipy boli služebnjci
Wartu si držali aby gich nezbili.
Nedali si sobe pristúpiti k sobe
K teg lipe širokeg, hrubeg a bohateg,
Genž byla široká na dwanáct siah hrubá.
Keď sa w noci tmilo anebo deštilo
Do lipy gsau wnišli, a tam sa potiskli.
Poklad welký měli w teg lipe schowaný,
Wjc w něg bolo blistu nežli na něg listu.
Dukatů geště wjc nežli stokrát tisjc.
Když pod nj seděli takto si zpjwali:
„O lipa široká, hrubá a bohatá,
Wjc ge w tebe dutků než na tebe prútků."

24. *Obléwačka.*

(*Turčanky w Pešti*).

Welkánoc, Welkánoc kedy že už bude?
Ktorý že ma šuhag obliewati prigde?
Obliewag, obliewag wlasy ai hlawičku,
Ale mi zašanug tú nowú sukničku.

25. *M á g e.*

a) *Turice.*

(*Turčanky w Pešťanských zahradách*).

Turice, Turice newygdú mi z hlawy:
Ktorý že mi šuhag máge w nich postawj?

b) *Turice.*

Fašianky, Turice,
Necpaly, Dulice,
Swatá Mara, dwa Čepčjny,
To gsú weliké dědiny.

c) *Čtyri Máge.*

1 A muog Milý za to pero
Postawiu mi mágow štworo,
Postawiu ich pred zorámi
Pod našimi oblokámi.
2 Na prosriedku dwe gedličky,
Tenké, bielé bez kuoričky,
A wysoké wýše domow,
Niet w dědině takých stromow.
3 A na kragách smreky stáli,
Takú wuoňu wydáwali
Že ulica plná bola
Keď šli ludia do kostola.

d) *Dwa Máge.*

Diowča, diowča bude mráz,
Bozkag že ma geden raz,
Geden razjk, dwa razjky,
Postawjm ti dwa mágjky.

e) *Mág zelený* (*šariská*).

Keď gá ztato powandrugem
Čo ti milá podarugem?
Darugem ti mág zelený
Pod obločkom zasaděný.
„Čo mi z toho stromu bude
Keď Milého tu nebude!“
Darugem ty prsten zlatý,
W tom prsteni tri dgamanty.
„Na čo mi ten prsten bude
Keď Milého tu nebude!“
Darugem ti bielú šatku
Čo ti bude na pamiatku.
„Na čo mi tá šatka bude
Keď Milého tu nebude.“

26. *Krudenie děwčat.*

a)

Hora, hora, zelená chrasť,
Keby mohou diowča ukrasť,
Gedno diowča a dwa woli
Toby bolo k mogeg wuoli.

b)

Plelo diewča plelo lan
Doplelo sa do Dolian,
Doplelo sa do chrasti
Chcel ho šuhag ukrasti.
„Nekradni mě šuhag sám,
Ale ty prigď s ludmi k nám.“
Ač gá prigdem s ludmi k wám
Bielú růžu potrhám.
Bielú růžu potrhám,
Po čerweneg postúpám.

27. *Přesúšánie a hledánie peněz.*

Chudobný som šuhag to tagit nemuožem,
Ale počkag, diewča! wšak si gá zpomuožem:
Potom bys ma, potom, rada za muža mať
Keď sa budú w poli peniaze presúšať.

28. *Porobenie a čarowánie.*

Otworže mi, otwor, okenečko, oblok,
Cwos mi porobila, pre Boha! mi odrob!
„Porobila som ti na dwa ostré nože,
Gag wer tebe šuhag žiadon nezpomuože.“
Carug diowča, čarug, budem čarowaný,
Ale twog chrbátjk bude šmarowaný.

29. *Přicházenie z očj.*

(Wiz: *perwj citowé lásky*).

Mamka moga, mamka, gag mně prišlo z očj?
Weť sa mně celý swet do kolesa točj.

30. *Chléb při pochowáwániu zemřelých.*

Keby mi zomrela moga stará žena,
Dauby geg do hrobu celý bochnjk chleba.

II.

ZPĚWY HISTORICKY PAMATNÉ.

„Slavorum montes, Slavorum flumina flete!
Flete meos natos, casus, magnosque dolores,
Sic volo, sic cupio Slavorum saucia mater.“

JAC. JACOBAEUS.

II.

ZPĚWY HISTORICKY PAMATNÉ.

1. *Pozůstatek starowěrectwj Slowáků.*

(asi r. 989).

Hospodine pomilug ny,
Jesu Christe pomilug ny,
Ty spase wšehomira
Spasiž ny i uslyš
Hospodine hlasy našie,
Day nám wšem Hospodine
Žizn a mir w zemi:
Krles, krles, krles.

2. *Nitra.*

(*Ondřeg Nowota, Ond. Bošáni*).

Nitra milá, Nitra, ty wysoká Nitra:
Kdeže sú té časy w ktorých si ty kwitla?
Nitra milá, Nitra, ty slowenská mati!
Co pozrem na teba musjm zaplakati.
Ty si bola někdy wšeckých kragin hlawa
W ktorých tečie Dunag, Wisla i Morawa;
Ty si bola bydlo krála Swatopluka,
Keď tu panowala geho mocná ruka.
Ty si bola swaté město Methodowo
Keď tu našjm otcom kázau božié slowo.
Wčilek twoga sláwa w tuoni skryta ležj:
Tak sa časy meniá, tak tento swět bežj!

3. *K u r u c i.*

a) *Kuruci w Turčanskeg stolici.*

(*Gířj Rohoň*).

Počkagte Kuruci keď budete w Turci,
Weru wás wymlátiá Turčanský paholci!
Radi sme wás mali, gesti, pjti dali,
A wy ste nás potom z šetkého obrali!

b) *Kuruc při Dunagi.*

(*Gířj Rohoň, Leop. Belohorský*).

Ide Kuruc pri Dunagi šabla sa mu blýská,
Ide Němec ticho za njm, len plecima stjská,
Ide Maďar wedla něho, wytierá si fúzy,
Ide Slowák proti němu — Kuruc utiect musj.

c) *Kurucká wogna* (1206).

(*Apollonia Baltazarowa*).

Keď gá puogdem na tu wognu
Kuruckú, kuruckú, kuruckú:
Pripášem si na ľawý bok
Šabličku, šabličku, šabličku.
Keď ma někde na teg wogně
Zabigú, zabigú, zabigú:
Potom s pláštom červeným ma
Prikrygú, prikrygú, prikrygú.

d) *Cesta do S. Země.*

(*Ondreg Nowota*).

Preleť ptáčku, preleť, horámi lesámi,
Pozdraw mogu Milú těmito slowámi:
„Buď zdráwa, dušička, siwá holubička,
A odpusť že som ti bozkau twoge ljčka!
Už mám krjž i šablu, už sa rozideme:
Gá idem na wognu do teg Swateg zeme.“
„„Nenj ti ge, Milý, wina odpustěna,
Co by si putowal do Geruzalema,
Geruzalemský kňaz, ten ťa ozpowedá,
Ale ti bezo mňa rozhrešenia nedá.“

4) *Kumani* (1125).

(*Gi͗rj Rohoň, Josefina Gwothowna*).

1 Tudom chlapci, tudom,
Mezi cuzým ludom:
Mezi cuzozemci
Ako mezi Němci.
2 Dokial sem Kumáni
Neprišli pohani
Nepočul si wady
W Uhrách ani zrady.
3 Priniesli Kumáni
Pohánku do kragny,
A za nimi prišli
Psohlawci Tatari.

5. a) *Flandra* (1154).

(*Gi͗rj Rohoň*).

U našjch súsedow husy gagotagú:
O mně po dědině reči rozsiewagú.
Dag mi Bože ludj: zeman chleba nemám!
Dala som gim košiar, ai druhý eště dám!
Súsed lačná pýcha, súseda ge Flandra,
Ich diowka ge kobza, a syn stará handra.

b) *Flandra.*

(Z banické pjsně: *Ked sa Hunštosiar hněwá*, poslednj ř.).

(*Jan. Seberini*).

Ked geg na dwere klopá
A hned neide wonka:
„Čo si Flandra za gedna
Štrela ti do matera
Ked neotworjš.“

6. *Tatari* (1243).

(*Valentini*, *farár w Klášteře w Turci*).

Pod Zniowským zámkom wlhne twrdá skala:
Tá už mnohým králom občerstwenia dala,
Bela čtwrtý z něg piu keď utěkau z Jágru,
Seba i korunu ukryu w tomto zámku.
Nebog sa králi náš tých diwých krkawcow,
Werných poddaných máš, zbigú tých psohlawcow!
Tatarow zbigeme, črewa wysnugeme,
Neprigdú wiac lúpiť do Uhorskeg zeme.

7. a) *Talafúz* (1440).

(*Amalia Petianowna*).

Mala som fragera
I dneska i wčera,
Bielý ge ako hus,
Ale ge Talafús.

(Celau pjseň wiz mezi Satyrickými, pod nápisem: *Milownjci*).

b) *Též.*

Ešte si ty mladý, muog milý Talafúz,
Prweg choď na wandry alebo wognu zkus,
Wandrug swetom, wandrug, len sa dobre zprawug,
Dost ludia wandrugú, dobre sa zprawugú;
Bogug smelo, bogug, w teg tureckeg wogně,
Nie každý ten spadne čo na wognu ide.
Keď sa tam wicibrjš za dwa, za tri roky,
Potom priď a pýtag prsten z mogeg ruky.

8. a) *Matiáš král* (1458—1490).

(*Slowenky z Piliše a ze Santowa w Budinských winicech*).

Mog wienok zelený werby ťa nedala
Ani za dukáty,
Ani za josáğy od Máťáš-Királa.

b) *Schůzka s Matěgem.*

(*Štěp. Hamulják*).

Na teg skale, na teg, na teg Garabateg,
Tam sa mi sindeme Matiaško Matég.

c) *Low Mathiasů.*

(*Feďwereš*).

1 Ztratila som, ztratila,
Co som rada nosila:
Ztratila som zlatý pás,
Našol mi ho král Matias.
2 Matias, Matias wrať mi ho
Dám ti turák na piwo:
Zjde sa ti napiti
Keď budeš zwer lowiti.

d) *Králowa hole.*

(*Rukopis z ğem. st.*)

Na Králoweg holi stogj stuol kamenný,
Kdože ho wykresau? šuhag premilený.

e) *Rakowce a Matiaš.*

(Wiz Djl II. *Ballady*, čjslo 4.)

9. *Michal Siládi a Wáclaw Hadmázi* (1460).

10. *Mikuláš Zrjni* (1566).

(Tyto dwě pjsně wiz *w Přjdawku* na konci této třjdy).

11. *O Krále Ludwjka porážce* (1516).

12. *O Muránském zámku* (1548).

(Z těchto dwau pjsnj se, žel, mimo nápisy w Sylvanowě Kancionálu nic wjce nezachowalo. Wiz *Tablic. Poez.* S, I. str. XII.)

13. *Wogna při Debrecjně* (1607).

(*Štěp. Hamulják*).

1 Rozmarinčok zelený za klobúčkom wisj,
Naplače sa má Milá, naplače sa kdysi.
2 Naplače sa má Milá i se swú rodinú
Keď gá puogdem na wognu dolu k Debrecjnu.
3 W Debrecjně na lúce, tam gá budem státi,
Kuoň mi bude rechtati a muzika hrati.

14. *Pjseň Husitů do Uher přišlých* (1429—1432).

(*p. Močáry z Nowohr. st.*)

1 Wzhůru Češj! poďme směle
Na hrdého nepřjtele,
Wzhůru bratřj do boge :,:
Pán nás wolá bogownjky
Na uhlawnj protiwnjky,
Poďme dobyt pokoge :,:

2 Hle! giž bljže hranic stogj,
K našj záhubě se strogj
Nad nami chtj panowat :,:
Našich wěrných chtj nám wzjti,
Nás pak za otroky mjti,
Wjru přenásledowat :,:
3 Ha, proč tehdy prodléwáme?
Bime, tlučme, poďme na ňe,
Wždyť gsme my Husitowé! :,:
(Wždyť gsme slawnj Čechowé!)
Ozbrogme se udatnostj,
Buďme strašnj zmužilostj
Gako naši předkowé :,:
4 Tiť se gako slunce stkwěli,
Cizozemci strach z nich měli
Třesauce se tam i zde :,:
Gichť se gako baurky báli,
Která láme lesy, skály,
Slyšjc Žiška s Čechy gde :,:
5 Toť co strašné mračno táhlo
Gak gen k českým mečům sáhlo
Nepřátely strach hned kryl :,:
Pryč, pryč pádem utjkali,
Zbraně z sebe odmjtali
Český stjn gim smrti byl ,:,

12. *Rakaušané a Bawoři w Čechách* (1620).

(*Giřj Rohoň*).

(Zlomek zpěwu českých osadnjků a gegich potomků w Uhrách, přešlý i ke Slowákům:)

Jane, milý Jane
Němci Rakaušané
Zagali nám wolky,
Gměnj i paholky
Do Baworské země.

13. *Wyhnanci* (1631).

(*Jan. Kuhajda, Jan. Kalincák*).

Krásná ge ta řeka,
Řeka Wltawa,
Kde gsau naše domy
I wlast laskawá.

Hezké ge to město,
To město Praha,
W kterém bydlj naše
Rodina drahá.

Co že nám do řeky,
Co nám do města,
Ach nám wykázána
K wyhnanstwj cesta.

Newzali sme s sebou
Nic, po wšem weta!
Gen Biblj Kralickau,
Labyrint swěta.

Tatry, wy přigměte
Nás w té úzkosti,
U wás chceme žjti,
I složit kosti.

14. a) *Turecké Zagatie* (1660—1663).

(*Josefina Gwothowna*).

Dolina, dolina, čo že mi ge po něg!
Cesta zarúbána k fragerectě mogeg.
Nie tak zarúbána, ale ge zaťata,
Moga fragerečka u Turka zagata.

b) *Krásná Katarjna.*

(Wiz: djl II. *Ballady*, čjslo 5.)

c) *Sobieski a Turek* (1683).

(*Giřj Rohoň*).

1 Počkagme šuhagci
Kým prigde Sobieský:
Kým prigde Sobieský
Tam ces ten wrch Slieský;
2 Tam ces ten wrch Slieský
Z poza Bieleg Hory:
Z poza Bieleg Hory
Na červenom koni;
3 Na červenom koni,
So zlatým kantárom;
So zlatým kantárom
Na pomoc husárom;
4 Na pomoc husárom,
Wiedni, cjsarowi:
Ten bude boguwať
Naproti Turkowi.

d) *Tábor.*

(*Sbjrka od Benedictiho*).

1 W šjrom poli strom zelený,
Pod njm ležj tábor celý

Gedon polský, druhý český
A ten tretj král uherský.
2 Už sa pohybuge more,
Už náš tábor stáwá hore:
Hrag muzika, hrag wesele,
Že náš tábor puogde smele.

e) *Belehrad* (1688. 1717. 1789.)
(*Fedwereš*).

Belehrad, Belehrad, Turecké pomezj,
Negedneg mamičky synáček tam ležj:
Který dorúbaný, který dostrjlaný,
Který nebožátko s koňma pošlapaný.

f) *Belehrad.*
(*Štěp. Hamulják*).

1 Pod Belehradom stogj wranný kuoň,
A na tom koni,
Wšecek raněný, Sedj Milý muog.
2 Chceš Milá wediet gaká wogna zlá?
Gak zo mňa teče,
Tak z koňa teče Woda krwawá.
3 Chceš Milá wediet gaký obed muog?
Pečeňa konská,
Woda Dunagská, To ge obed muog.
4 Chceš Milá wediet gaký pohreb muog?
W tom šjrom poli,
W temnom údolj Kopagú mi dom.
5 Chceš Milá wediet gaký zwonári?
Kula a strela,
Šable a děla, Bubny s trubámi.

g) *Odchod do Belehradu.*
(*Sam. Hoič*).

1 Ožina, ožina, zelená ožina,
Weť už oženila Protiwkowá syna.
2 Weť ho neženila s Brezňanskou Mariškou,
Ale ho ženila s wogenskau šabličkou.
3 Mariška mu plače že mu hudci hragú,
A Mariška kwjlj že ho zoťať magú.
4 „Pozri že, ty Marka, na mogu bielú twár,
Weť ma už newidjš, puogdem na Belehrad“
5 Belehrad, Belehrad, to peknuo mestečko,
Po ňom sa prechodj to moge srdečko.

h) *Werbowánie na Tureckau wognu w Senici.*

Warugte sa chlapci teg Tureckeg wogny,
Gá som sa zwerbowal, nič mi ge nie k woli.

Keď som sa zwerbowal, w Senici na placi,
Bol som šuhag šwárný, wzali ma od krásy.
Tá moga mamička nič na to nedbala,
Na mogeg posteli tri dny nariekala:
„Narodil sa Janko w neštastnú hodinu,
Weru ta Janjčko na wogně zabigú;
Turci ta zabigú, koně ta roznosia,
Poteče krew z teba ako z tráwy rosa,
Gag weru poteče a to w krátkom času,
Ach škoda, preškoda, o tu twogu krásu!“

i) *Odbjránie se k Tureckeg wogně.*
(*Ondr. Nowota, Leop. Belohorský*).

W uherskeg kragině welká šturma stogj,
Wogsko sa chystuge k Tureckému bogi:
Wogsko sa chystuge ai exerciruge,
Brúsj swoge šable ku krwaweg wogně.
Co že ge wogákom, ktorj sú zkušenj,
Málo sa strachugú že idú do wogny:
Ale my, čože my, my mladšj šuhagi,
My sme nezkušenj, gjť musjme i my.
Akože puogdeme, akože budeme,
Akože našu wlast milú zabudneme?
Akože zabudnút tu našu slobodu?
Wšak sme gu máwali sta w Dunagi wodu.
Akože zabudnút Sobotňagšié noci?
Nikde ta nepustia, musjš stát na placi!
Ach akože budú naše biedné uši
Hrmot diel počúwat, keď nás ai ohlušj?
Akože už budú naše biedné ruky
Na pekných flintičkách trhati kohútky?
Zostaň tedy zdráwa, má Milá, premilá,
Už nás rozlučuge ta neštastná wogna.
Weť som sa gá ufau že ta gá dostanem,
Ale mesto teba dali mi pantalier,
Zostaň že ty zdráwa, má milá růžička
Už gá sotwa kedy uzriem twoge ljčka.
Ktoré som bozkáwal wo dně také w noci,
Newiem kdo ich bude na budúcé noci.
Zostaň ai ty zdráwa, má drahá mamička,
Co si mňa chowala hnedky od malička.
Keď som sa ti gá mal dobrým odmeňowat,
Mamička staričká tu ta musjm nechat!
Zostaň ai ty zdráwa, ty moga rodina,
Súsedia, priatelia, i celá dědina.
Nebudem pechúrom, lež budem husárom
Lietagúc ako pták na konjčku čiernom.
Nezomrem na zemi, gá zomrem na koni,

Keď z koňa poletjm šabla mi zazwonj!
Šabla mi zazwonj ai bubon meděnný,
Keď sa moga duša od těla oddělj.
Tým pagtášom wernym, kterjby w tu chwjli
Naproti Turkowi se mnou bogowali,
Powiem: buďte zdráwi, wy kragané žiwj,
Gá som dobogowal, bogugte že i wy!

k) *Katarina, Josef a Turek.*

(*L. J. Belohorský, Jan Šulek*).

1 Herská Katarina
Skrze Potemkina
Začala bog nowý
Naproti Turkowi.
2 K té wogně pozwala,
Na pomoc wolala,
Kamarata swého,
Josefa Druhého.
3 On geg službu zkázal,
Wogsku gjť rozkázal:
Wogsko sa šikuge,
Dolu maširuge.
4 Prišel do Zemljna,
Co tam za nowina?
Násyp kopati dal,
Turkům Šabac odňal.
5 Na wše strany hleděl,
Swým strážným powédél:
Gakže pozor dáte?
Turek ge w Banátě!
6 Do Banátu prišel,
Turka w horách našel:
Dolu, milý brachu,
Dám ti šabli, prachu!
7 Josef s wogskem stogj
Wždy hotowý k bogi,
Částka pak se bránj
W djre Weteráni.
8 I Turci tam stáli,
Gak hrušky padali,
Nemohli gjť dále
Pre naše watrále.
9 Pricházela zima,
Stál se mezi nima
Rozbrog Aziatů
Ušli wen z Banátu.
10 Ei, postog Wezjri,
S twogjma rytjri
Dám wám ğulu gednu
Že wám ljca zblednú.
11 Potom Hadjk wůdce
Prišel k wogsku prudce;
Pro nemoc zas odšel
A Turek neprišel.
12 Kraginko Moldawa,
Koburk ge twá sláwa,
Chocjm také Jasy
On dobyl w té časy.
13 Otec wogska Laudon,
Nedal snadno pardon:
Dubinu a Nowy
Odňal on Turkowi.
14 O Berbjr se snažil,
Tak Turkům zapražil,
Že pewnost nechali
A paty pobrali.
15 Po tom strašnom šturci
Prišli z nowu Turci
Hogně do Banátu
Klerfi dobil ge tu.
16 Též Koburk procjtil
A Turkům poswjtil
Dwakrát, gako čteme,
Wen z Olaskeg země.
17 Pri Fokšaně pálil,
A Turků preč wzdálil,
Pri Rimnjku wjce
Porazil tisjce.
18 Suwarow s Koburkem
Wjtězil nad Turkem,
Wezjre wyhnali,
Tábory mu wzali!
19 Laudon strašně hrmj
Na Belehrad strmý,
Wypral Turka wenku
Hral mu strunu tenkú.

20 Tak Koburka štěstj
Bude boge westi
Zmužilost Laudona,
Ta wognu dokoná.

l) *Pjseň o Koburkowi. Remeselnjk a Sedlák.*

(*Kašpar Bělopotocký*).

Rem. 1 Wjteli prjteli
Co sme teď slyšeli
Welmi pamatného
Od wogska našeho?

Sedl. 2 Nic newjm, co gest to?
Spjše waše město
Zwj co o nowině
Gako my w dědině.

3 A my se werte my
Nestaráme welmi
Coby pamatného
Bylo kde nowého.

4 My se gen staráme
O to co kde máme,
Doma neb na poli
O koně o woly;

5 O kozy, o krawy,
O owce, o brawy,
O telce, o gunce,
O déšť a o slunce.

Rem. 6 I my se sic málo
O to co se stalo
Kdy na kterém mjště
Staráme zagisté.

7 Každý pri swé djlně
Dělá s swými pilně,
A neywjc nowého
Gsú garmarky geho.

8 Ale práwě tudy
Když máme swé búdy
Neb šatry na rynku,
Slýcháme nowinku.

9 Když kupci ubozj
Nemagj penězj
Aspoň nowých wěcj
Rozpráwěgj wšecci.

10 My pak netržjce
Rádi sme welice
Že gen w ty hodiny
Slyšjme nowiny.

Sed. 11 Odpusťte že wám w reč
Wpadnem, neb mám gjt preč,
Powězte prjteli:
Což ste tam slyšeli?

Rem. 12 Koburk slawný wůdce
Genž zbil Turka prudce
I Francúza pálil,
Od wogska se wzdálil.

Sed. 13 Od wogska se wzdálil?
Kdož pak wám to prawil?
Toby w prawdě byla
Nowina truchliwá.

Rem. 14 Owšem se rozlúčil
A wogsko poručil
Bohu a Klerfemu
Wůdci cjsarskému.

Sed. 15 Klerfemu? i to gest
Wogska sláwa a čest.
A proč Koburk slawný
Wjtěz mocný, dáwný,

16 Proč že se odebral
A s wogskem rozžehnal?
Miláčkem byw stále
Gak wogska tak krále.

17 O něm w gedné herské
Pjsničce wogenské
Čtel sem werše tyto
Snad wjte i wy to?

18 Že Koburk procjtil,
A Turkům poswjtil

Dwakrát gako čteme
Wen z Olaské země.

Rem. 19 I gá též o tom wjm
A k tom rjci smjm,
Že nižáden rowný
Nebyl Koburkowi.
20 Francúzi powstali,
Niderlandy wzali,
Než když Koburk
prišel,
Fraucúz odtud wy-
šel.
21 Zbil geg pri Nerwindě
A když odtud ginde
K Famaru utjkał
I tam ho priwjtal.
22 Byl ubezpečený
Tam w gednom leženj,
Kteréž cjsarowé
Giž od dáwna slowe.
23 Ale i tam ğulka
Wjtěze Koburka
Francúza prášila,
Nad njm zwjtězila.
24 Potom do swých hradů
Po swém častém padu
Francúz strachem
gatý
Pobral rychle paty.
25 Než Koburk priskočil
Geg z Kondé wystrčil,
A po tomto bále
Šel zas s wogskem
dále.
26 W tom hrad Valencien
Z naypewněgšjch ge-
den
Po nedlúhé půtce
Dostal w swoge ruce.
27 Též Kesnoa kdesi
I také Landresy
Dwa presilné hrady
Bez mnohé porady.

Sedl. 27 Koburk tedy dosti
Wlastnj zmužilosti
Dokázal na sobě
Proč pak w této do-
bě
28 Hrdina takowý
Wděčný cjsarowi,
Wogska swého hla-
wa,
Službu zanechává?
Řem. 29 Nemůže giž wjce
Zemdlen gsa welice,
Wšak i wy to wjte
Když mnoho robjte,
30 A to we dne, w noci,
Wšemožnau swau mocj
Když w zimě i w
létě
Sem tam se pletete,
31 Že tam ustáwáte
Domů gjt žádáte
Wšecek unawený
Někdy do umdlenj.
Sedl. 32 Tak mně často bylo,
Wětšj pak gest djlo
Wognu dlúho westi
S prospěchem a se
ctj.
33 Giž tedy znám gistě
Že Koburk na mjstě
Proto nezůstáwá
Že welmi ustáwá.
34 A hoden gest swého
Pokoge milého,
Neb učinil wjce
Nad mnoha tisjce.
35 Ty pak wůdce nowý
Armady králowy
Gsa wždy šťastný
w bogi,
Pomoz nám k pokogi.

15. a) *Ğelo Sebechlebský* (1670—1721).

(*Amalia Petianowna*).

Už som sa oženiu, wzau som si bakaňu
Akoby priložiu ku kolesu saňu:

„Už som sa wydala, wzala som si Ǧela,
Akoby do srdca trepla gasná strela.“

(Wiz o *Gelowi* werše *J. Chrastiny*, wydané od *Tablice:* Slowenštj Weršowci).

16. *Piwoda* (1700).

(*Giřj Rohoň*, *Paw. Lauko*).

1 Idem, Idem newiem zkade,
Moge srdce ako w ladě,
Lebo mogu wlast opúšťám,
A w šjrý swet nohy púšťám.
2 Idem, idem lebo musjm,
Chudobneg som matere syn,
Chudobná ma mati mala,
Horko ťažko wychowala.
3 Potlkeň som bou ai budem
Pokial w ohni nezahynem,
Radčeg w ohni než w špitáli,
Bodag sme ho nepoznali.
4 Ten Piwoda náš Kapitán
Platiu by nás, ništ nemá sám,
Geho mundier otrhaný
A koňa mu šklbú wrany.

17. *Pjsně Rákociho pluků*, (*r.* 1071.)

(*Ondr. Thaisz*, *Alex. Porubský*).

a)

Lietali, lietali dwa orli nad nami:
Milý, mocný Bože! čože bude s nami?
Sokolow, holubow wšeckých rozplašili,
Krakulcom, gastrabom škrtit dowolili.
Pokial té sokoli po kragně lietali,
Potial i holubi smelo hrkútali.
Teraz ptáci škrtia a sowy húkagú,
Holubi po kútách smutně sa skrýwagú.
Ach milj sokoli, sem že sa sem magte,
Holúbky hrdličky wyplienit nedagte.

b)

Boli chlapci, boli, ale sa minuli,
A po maleg chwjli minieme sa i my.
Keď sa my minieme, minie sa kragina,
Akoby odpadou wrštěk z rozmarjna.
Keď sa my minieme, minie sa celý swet,
Akoby odpadou z červeneg růže kwet.

Mrcha znak nám dali keď korunu wzali,
Korunu odnesli, kterú sme my mali.
Od mnohých kúpenú s penězmi i s krwou,
Na to nisť nedbali, wzali gu i s truhlou.
Dewet rokow bola w neštěstj poddána,
Pomohol geg pán Boh že sa k nám dostala.
Našou wlastnou krwou kragnu sme dostali,
Němca pre roboty do něg sme prigali.
Geyza král uherský prigal Němcow prwšj,
Drali a kopali, boli wždy naymenšj.
Wčil nám rozkazugú, z nás sa wysmiewagú,
W našeg wlastneg kragně za ništ nás nemagú.
Rozkaz nám wydali aby sme weděli,
Do roka německú reč nám naložili.
Chcegú nás obliekat na silu do plunder,
Chcegú nás wyhnati na silu wen z Uher.
Uhrů potlačugú, Němců powyšugú,
Té naše slobody za ništ už nemagú.
Už naše slobody naskrze zawrhli,
Ti bezbožnj Němci, ktorj u nás žili.
Potrhali Polskú, trhali Uherskú,
Gako potrhali kraginu barbarskú.
Dostàl každý částku, ale ne welikú,
Zarmucugú ludj až i do wčilegšku.
Značiá domy, značiá, tu sa popisugú,
Či pán, či poddaný, čierný mundier magú.
Starodáwnj wůdci, či sa wám to páčj
Keď nás cjsar w mundier gednaký obláčj?
Poliák nás lutuge, Turek sa čuduge,
Co sa s nami robj, wšade sa zpytuge.
Král Brandeburk ten sa z toho welmi smege,
Že k němu negdeme welmi sa čuduge.
Hollandi nás bawiá, popis odtahugú,
Popis odtahugú, keď kupčit nedagú.
Lutugte, lutugte wy uherský páni,
Že uherská kragna hyne mezi nami.
Horekug, horekug i ty mladá ženo,
Že ge zapjsanuo twogho muža meno.
Diewčatko za uhlom, poplač si za Uhrom,
Nebanug za Němcom, nagdeš ho za chliewcom.
Cwrlikali wrabci, nebogte sa chlapci,
Keď sa Uhor zwrtne, desat Němcow zfrkne.

18. *Laudon* (1716—1790).

(*Udaný půwodce Tešlák, sdělitel L. J. Belohorský*).

1 Laudon wůdce preč odcházj,
Wogsko swé zarmucuge,

Gak slunce krásné zacházj,
Smrt ho práce zbawuge.
2 Ach spočjweg silný reku
Běh twůg dokonáwá se,
Až gednauc k ginému wěku
K nowé powstane kráse.
3 Twůg rod Tocen byl statečný
W Liwonské chladné zemi,
Od malička staw wálečný
Obljbil si pred wšemi.
4 Anna Carowna tě zwala
Když wálčila s Poláky,
Dansko twau pracj dostala
Spolu s swými Kozáky.
5 Francauské si wogsko zkusil
Tams twau sjlu ukázal,
Tams twůg wjtězný meč brausil
Tams swé sjly dokázal.

19. *Arad* 1740.

(*Gifj Rohoň*).

Erdőhegyské pustatiny
Odtrhly sa od kraginy,
To počuli driečnj ptáci
Naši Békešský Slowáci:
Ęirinčani, Sarwašani
Cabanci a Komlošani,
Ta išli na tých buričou.
Ten s palošom, ten s widlicou,
A koď prišli do Aradu
Oholili zradcom bradu,
Ktorj sa boli králowi
Zprotiwili Karolowi.

20. *Pjsně českoslowenské ze sedmileté wogny*, *r.* 1757.

(*Gifj Rohoň*).

a.

Zle mamičko, zle mamičko, zle mamičko, zle!
Brandeburci, Brandeburci, Brandeburci zde,
Magú welké čepice,
Zlapagú nám slepice,
Zle mamičko, zle!
Zle mamičko, zle mamičko, zle mamičko, zle!
Brandeburci, Brandeburci, Brandeburci zde:
Magú čierné kabáty,
Poberú nám dukáty
Zle mamičko, zle!

b.

1 Počkag Brandeburku!
Dám gá tebe ğulku,
Že nebudeš chodit
Wiac k nám na cibulku.
2 Chceš koruné našeg
Sliesko odobrati:
Ale nebudeš w ňom
Némče panowati.

21. *Turek, Brandeburk* (*šaris.*)

(*Kuharski*).

1 Ga sem chlapik hodný
Gako rychtar slobodný,
Dneska napakugem
Gutro ta polugem
Hnedky do pola.
2 A z pola na Turka,
Z Turka na Brandeburka,
Tam še budzem tyral,
Swogu kru wylewal
Pre was dziwčeta.
3 Ei škoda, preškoda
Teg karwi čerweneg
Co ga hu wylewam
Po trawe zeleneg
Pre was dziwčeta.

22. *Verona*, 1797.

1 Pod Veronau, pod tjm kopcom,
Stogj Francúz se swým wogskom.
2 A princ Karol proti némù,
Tam si oni w oči plugú.
3 Začau Francúz prewladowat,
Počau Karol odpytowat.

23. a) *Wogna Francauzká.*

Na čos ma Mamko, na čos ma mala?
Keď si wedéla že bude wogna!
Ťažká mi bola wogna Turecká,
Eštė ge ťažšiá wogna Francúzká.

b) *Francauz.*

1 Keď som išiou na Francúza
Newedéu som čo ge núza,
Newedéu, newedéu
Len mi Francúz powedéu.

2 Keď som si gá koňa sedlau
Tak muog otec na mňa wolau:
Bože muog, synku muog
Darmo som ťa wychowau.

c) *Francauz.*

1 Od Prešporku dážď ide,
Už móg Milý neprigde,
Prišel by on, gag Bože!
Pre Francúza nemuože.
2 Čo ge to za prekážka
Že ta wogna tak ťažká,
A cesta tak daleká:
Zle milowat wogáka.

d) *Pjseň Insurgentská*, (*r.* 1798.)
(*Maria Kubini*).

1 Nu gen chlapci neženatj
Nedegte se ponúkati,
Koně si rychtugte,
Šable pripasugte,
Mašírugte!
2 Choďte šťastně a bogugte,
Wašich predkow násłedugte,
Králowé uherský
Býwali šťastliwj,
Wy probugte.
3 Sbite Francúza na zkazu,
Ukažte zmužilost prawú,
Buďte wěrnj králi,
Swogeg wlasti stálj,
Pro swú sláwu.
4 A gestli z wás který padne
Co se stati může snadně,
Na geho hrob nápis
„Hic miles quiescit"
Napsat dáme.
5 Gestli šťastně zwjtězjte,
K nám se zase nawrátjte,
Budeme wjtat wás,
A weselý bál zas
Obdržjte.
6 A tak wšecci naši milj
Choďte šťastně wen z kraginy,
Tam wás gedna Dáma
Insurgentom známa
Očekáwá.

23. *Maširowánie na Rusa.*

1 Šuhag, šuhag černooký
Nemuožem ťa zabudnúti,
Ani ťa gá nezabudnem
Dokel kolwek žiwa budem.
2 Keď si mysljm na twé reči,
Musiá plakat moge oči,
Ach neplačte černé oči
Už ge šuhag na hranici.
3 Na hranici na francúskeg
Maširuge až do Polskeg,
A z teg Polskeg až na Rusa:
„Neplač, neplač moga duša!“
4 Gako nemám smutná plakat?
Newidjm ťa z okna kukat,
Newidjm ťa pred domem stát,
Odkad ťa mám smutná čakat?
5 „Len ma čakag z hory z doly,
Snaď budeme geště swogi.“
Horké naše spolubytj
Keď len strogj wogna býti.
6 Wogna, wogna prewеliká,
Newidjm ťa, zabigú ťa;
Newidjm ťa za tri roky
Šuhag, šuhag černooký.

PŘJDAWEK.

Následugjcj dwě drahocenné, ač necelé, epické básně nalezol Dwogjct. p. *Emerich Lauček*, evang. kněz na Pjle w Malém Hontě, we wazbě gedné staré knihy: napsány gsau na 6, kniharským papem potřených a wšak dosti čjtanliwých listech, mjsty něco ostřižených, něco porauchaných, které nám nálezce w originalu poslal. O by se časem poštěstilo někomu to, co tu zcházj, w bibliothekách aneb na pergamenech knih nagjti. Co w záworkách stogj, gest naše domnělé dopelněnj.

I.

Michal Siládi a Wáclaw Hadmázi (1460).

1.

O krásneg weci
Zpjwat wám budu
By ste poslyšeli;
Čehož dobre wjm,
Že až posawád
To ste neslyšeli:
O krásneg panně
Tureckého cjsáre,
Že se podiwjte.

2.

Gednoho času
Dwa mladj páni
Do wezenj wpadli,
W Konštantinopoli
Tureckému cjsari
Pod geho moc prišli,
Protož gich cjsar
Kázal posaditi
Do swogeg temnice.

3.

Ne welmi daleko
Od cjsarského domu
Ta temnice byla,
W kteréž ti dwa páni
Z uherskeg zeme
Byli we wezenj,
Gegich sú gména:
Siládi Michal
A Hadmázy Wáclaw.

4.

Gednoho času
Na Swatého Ďura
Spolu gsú seděli
Siládi Michal,
Hadmázy Wáclaw,
Pres mrežku hleděli,
Welmi prepeknú
A žalostiwú
Notu sobe hrali.

5.

Welkým wzdychánjm
A narjkánjm
Takto predpowjdal:
„O tegto chwjle
Na rok už Bůh dá
Budeš Michal doma,
S otcem i s matkú,
I s panj sestrú
Budeš hodowati.“

6.

Práwe w tu chwjli
Cjsarská panna
Z okenka hleděla,
Na pekném paláci

W krásném okenku
Geho poslúchala;
Geg pekná krása
Pána Siládiho
Srdce obweselila.

7.

Cjsarská panna
Skrytě w tu chwjli
K temnici bežela,
Presmutné srdce
Pánu Siládimu
Gest obweselila,
K njm prepeknú wec
Cjsarská panna
Tuto reč mluwila.

8.

„Gá w krátkém čase
A w krátké chwjli
Wás bych wypustila
Z otcoweg temnice,
Z welikeg núze
Wás wyslobodila,
Gen mi slib ruku
Ty slawný wjtěz
Na swoge wjtěztwj.“

9.

Čjm to uslyšel
Wjtěz Siládi
Hned geg odpoweděl:
„Len mne wyslobod'
Na čest, na wjru,
Na moge wjtěztwj
Gá tebe weznu
Cjsarská panna
Ze prawú manželku.“

10.

Cjsarská panna
Hned s temničári
Tuto wěc zprawila,
Gich o půl noci
Gednoho času
Z temnice wywedla,
Cjsarská panna
Šla mezi koně
A gim wybjrala.

11.

Cjsarská panna
Po zlateg šabli
Dala mladým pánom,
Lowás meštrowi
S geho Lowásmi
Hlawy postjnali,
A osedlawše
Tri hlawné koně
Preč gsú pospjchali.

12.

Pristrogiwše se,
Zlatohlaw, šaty
Krásné na se wzala,
Cjsarskú pannu
Hned posadili
Na gedného koňa,
Ostatnie (koně ?)
Hned postjnali,
Hnáty porúbali.

13.

Cjsari tureckému
Dworané geho
Hned mu powěděli :
Že mladj páni
Z temnice ušli,
Preč gsú pospjchali,
Lowás meštrowi
S geho Lowásmi
Hlawy postjnali.

14.

Tam na tricátku
Gich gsú uzreli,
Hned se gich zpýtali
Tých mladých pánůw
Uherských wjtězůw :
Kamby pospjchali ?
A oni rekli :
„K Uherskeg zemi
Štěstj pokúšeti.“

15.

Welmi na náhle
A welmi rychle
Ten turecký Cjsar
Hnedky zawolal

Swogjch wogákůw
 A swogjch wjtězůw,
Aby tých pánůw
Dobrých Junákůw
 Swázaných priwedli.

16.

Po nich gsú také
Hnedky beželi
 Waidowé Turečtj,
Gich gsau zháněli,
Na nich wolali
 Aby se poddali:
Ti mladj páni
Dobrj Jonáci
 Málo na to dbali.

17.

Pred tjm pobehem
Anebo krikem
 Cjsarskú pannu
Z koňa sadili,
A gu (uwedli)
 Do gedneg Sikoti,
Nebo se báli
Aby nespadla,
 (Preč gu) odeslali.

18.

Ti mladj páni
Kopie meli,
 S Turci se honili,
Siládi Michal,
Hadmázy Wáclaw
 Šablami zwrtali,
Tých peti Wagdůw,
Ostatnjch Turkůw
 Wšeckých postjnali.

19.

Hned na úswitě
Až do poledne
 S Turky se honili,
Mladj Jonáci
Uherštj wjtězi
 Turkůw sú premohli,
Swú brannú rukú
Pres tureckau zem
 Smele sú progeli.

20.

W husteg Šiğoti
Ta krásná panna
Welmi narjkala,
S welkú žalostj
A s welkým krikem
Welmi litowala,
Swé krásné oči,
Swú prepeknú twár
Welmi uplakala.

21.

Zticha slowjčko
Mluwila k sobě
Ta prepekná panna:
„Želјm se sama,
Ale wjc wjtězůw
Uherských Jonákůw,
Ti preukrutnj
Neštastnj Turci
Gich sú postjnali.

22.

Gestli gá umrem
Kam se podégem
W tomto pustém lese?
Kdo mne ochránj,
Nebo pochowá
W neštastnú hodinu?
Ptactwo nebeské,
Zwer preukrutná
Ta mne požrjti má!

23.

Tých mladých pánůw
Pekných Junákůw
Uherských wjtězůw,
W nebezpečenstwj
A smrt ukrutnú
Gá sem gich uwedla,
Ti preukrutnj
Neštastnj Turci
Gich sú postjnali.

24.

Můg Bože wečný
Pán wšemohúcj
Rač mne ušlyšeti!
I sama sebe,

I gegich duše
W ochranu porúčjm,
Tých mladých panůw
Gegich dušičkám
Budiž milostiw sám.“

25.

Siládi Michal
Ten prepekný pán
To wšecko poslúchal;
Geg narjkánj
I geg wzdychánj
Wšecko on poslúchal:
Tu peknú pannu
Cjsarskú dceru
Za ruku gi pogal.

26.

Hned bez meškánj
Siládi Michal
Na koňa gi wsadil,
S welkú radostj,
S welkú chytrostj
Preč sau pospjchali;
Siládi Michal,
Hadmázy Wáclaw
Šablami zwrtali.

27.

Když! pricházeli
K Uherskeg zemi
Hnedky na chotárjch,
Hadmázy Wáclaw
Hned Siládimu
Počal gest mluwiti:
„Poďme se bjti
O krásnau pannu
Kdo si gi má wzjti?“

28.

Hned odpowedel
Wjtěz Siládi
Hadmázy Wáclawu:
„Můg milý bratre
Nech gá gi wezmu,
Wšak ty máš swú ženu;
Popreg že gi mně,
Nech gá gi wezmu
Za prawú manželku.“

29.

Hned promluwila
Cjsarská panna
Ke dwoma rytjrům:
„Rozsekegte mne
Na drobné kusy
S wašimi šablami;
Nebo neslušj
Takowým wjtězům
O mne se sekati.“

30.

Nic gest nemeškal
Wjtěz Siládi
Šablu gest wytáhl,
Hned se potkali,
Harc učinili,
W sebe uderili;
Wjtěz Siládi
Hadmázy Wáclawu
Ruku uťal gemu.

31.

W tom gest Hadmázy
Prosbu učinil,
Na kolena klekl:
„Můg milý bratre,
Odpusť mi winu
Pro Boha tě prosjm,
Bůh mne potrestal
Pro mú neprawost
Pro mú nešlechetnost.

32.

Nebo i gá . . (zcházj).

II.

Mikuláš Zrjni při obleženiu Sigotě od Turků (1566).

(počátek zcházj).

Tu pán Zrjni Mikuláš
Swogjch (napomjnal),
Aby se každý pamatowal,
Turkom odporowal,
Puškárom prihljdal.

Tureckého Cjsare
A trjch wlastnjch (synůw)
W tretjm šturme zabili,

Turci se wrátili,
(Mnozj) sú zhynuli.

Cjsar Soliman zlostný
Swú šediwú (hlawu)
Trhal rukama swýma,
Sigoti zakljnal,
(A wšeho) litowal.

I hned gest Mechmet Bašu
K sobe za(wolat dal),
(Genž) toho (neštastného)
Byl prjčina prednj
Pod Sigot taženj.

Rekl mu Cjsar Turecký:
„Mnohos mi(slibował),
Sigot do tretjho dne
Že w mých rukách (bude)
(Bez ško)dy weliké.

Do čtwrtého dne Sigot
Gestli nedobudeš,
(Twú hl)awu gá odetnu,
Tebe na kuol wztáhnu
(Za twú radu) dobrú.“

I hned čtwrtému šturmu
Pustiti (gest kázal),
Čtyridcet tisjc i ctyriadwacet
Bekůw k(tomu pridal),
(By) Sigot silú wzal.

Naši ze zámku hleděli,
Tak se do(mnjwali)
(Že) wšecek swet okolo
Toho zámku (stogj),
(Tak byl) tábor welký.

(Co) gich we dne ubylo,
To w noci pribylo,
(A dwa)krát na to mjsto wjc,
Našich osemtisjc
Bylo gest ani wjc.

(Ze stran trec)h sú bežeti,
K zámku šturmowali,
Od neš(porůw) celú noc
S našimi se bili,
Naši ustáwali.

(Turkůw) mnoho zhynulo,
Kresťanůw nemnoho,
Neb dwú Bekůw zabili,
I syna tretjho
Solimanowého.

(Hnedky) w tu gistú chwjli
K šturmu hnáti kázal
Pet a tricet tisjcůw,
Tak tuze dobýwal
(Odpočinút) nedal.

(Tu se pa)n Zrjni ulekl
Nebo porozumel
Že se k pátému šturmu
Zlostnj Turci strogj,
Naši ust(upugj).

(Tu gim) spočinút kázal
Nebo porozumel:
„Mo(gi milj) Rytjri
Giž se Turci strogj,
Bůh naše (dúfá)nj!“

(Hnedky s)prudkostj welkú
K zámku šturmowali,
Ze čtyr stran sú beželi,
Naši (ustúpili),
Mnozj sú zbynuli.

(Geden list zcházj).

„A řka mogi Jonáci
A wernj Ry(tjri),
(Zbroge) sobe poberte
A zmužilj buďte,
Statečné se braňte.

Giž se Turci ukrutnj
Opět na nás strogj,
(Bože) náš wšemohúcj
Obhagug náš wšecky
(Ubohé) Kresťany.“

Sedmým šturmem kdy uderili
Uk(rutné stre)lili,
Našich mn(oho pobili)
Neb Jančar(i byli)
(Tu)ze sú strjleli.

Tu pán Zrjni Mikuláš
Od zrádcůw (poranén),
Hned s welikú bol(estj)

(. . . . .) odnesen,
(Do swé)ho pokoge.

Tu giž wšickni Jonáci
Sigotštj (plakali),
Predně Haytman pan Ferenc
Ten gich (kogit) počal,
A sám horce plakal.

Puškáre Geronyma
Werně napo(mjnal),
Aby predně na Boha
Pamět wždycky swú měl
(A gen) pilně strjlel.

I hned puškár Geronym
Dobr(e dělo nabil)
W cjsarow šator zmeril
Kdež (Soliman seděl)
Wesel gedol také pil.

(Prwé t)en slúp prostrednj
Genž w prostredku stogj,
Práwě w poly uderil,
Solimana zmámil
(A) strach ho podmanil.

Hnedky ho welká nemoc
Na zem uhodila,
Do tretjho dne držala
Gemu dušu wzala,
Ta wěc (byla) tagná.

(Gen) Bašowé w(eděli
O to)m, žádný giný,
Tri šturmy w teg (nemoci)
Geho predce hnali,
(A) rozkazowali.

(Gak)by byl Cjsar (žiwý)
Gešté sú prawili,
Rozkazowali směle,
(Tělo) Solimanowo
Leželo w bawlně.

(Neb) se w tom poradili
Dwa Bašowé tegně,
Magjli smrt zgewiti,
Cili zatagiti,
Co máme činiti?

(Rek)l geden k druhému
Gestli smrt zgewjme,
I hnedky roztržitost
Mezi námi bude,
A lid se rozegde.

I budeme tagiti
Gakoby byl žiwý,
Lidé se budú báti,
A budú plniti
Každé prikázanj.

(Hned poto)m o půl noci
Špeháre poslali . . . . . .

(zchází).

III.

ZPĚWOLIBOST

ČILI

MILOWÁNIE ZPĚWU A PJSNJ.

„Wo man singt, da lass dich fröhlich nieder:
Böse Menschen haben keine Lieder."

SCHILLER.

III.

ZPĚW.

1. *Zpiewanky a gegich půwodcowé.*

(*Kuharski*).

Zpiewanky, zpiewanky, kde ste sa wy wzaly,
Či ste z neba padly, či ste rástly w hági?
  Z neba sme nepadly, w hági sme nerástly,
  Ale nás mládenci, a děwčence našly.

2. *Malinká zpěwáčka.*

(Zpjwagjc točj se).

Há — gu! hagu! hagu! na hore kalinka:
Už si zpiewám, už sa točjm eště som malinká.

3. *Mladá zpěwáčka.*

Bars som gešte mladá muožem hrdá býti,
Gako welké diowky wiem wšecko robiti;
Súdsedowa Dora wrstownica moga
Gešte ani newie ako krawy dogá.
Gá už wiem plátno tkať, ai múku osiewať,
Ai žať, ai tancuwať, ai pekně si zpiewať.

4. *Zpěw a panenstwj.*

Keď počjná diewče po poli krákoriť,
Muožeš mu mamička periny hotowiť.
  Keď počjná diewče po poli zpiewati,
  Muožeš mu mamička čepce wyšjwati.

5. *Zpěw a sloboda.*

Zazpiewag si diewča, kým si na slobodě,
Kým ťa neulapiá, gak rybku wo wodě.
  Rybička sa muože nawrátiť do wody,
  Ale nie diewčatko do swogeg slobody.

6. *Zpěw a kwětobranie.*

Čie to diewča, čie to, na tom wršku zpiewá?
Moga fragerečka na perečko zbierá.

7. *Zpěw a robota.*

Robota, robota, na celý den geg mám:
Nechce sa mi robiť, ak pri tom nezpiewám.

8. *Zpěw a mzda.*

Radčeg máme Pána ktorý meněg platj,
Len nech nám dowolj slobodně zpiewati.

9. *Zpěw a bielenie plátna.*

Dobre ge mně bieliť, preto si ai zpiewám,
Šuhag wodu nosj, gá plátno poliewám.

10. *Zpěw a žatwa.*

Žatwa milá, žatwa, wjtag s nowým chlebom,
Už budeme zpiewať tam pod holým nebom.

11. *Zpěw a wezenie dřewa.*

Už mog Milý z lesa ide,
Malowané drewo weze:
Zpjwá sobe na wozjčku
„Mám gá šumnú fragerečku."

12. *Pjseň a hubička.*

Gá som složiu pěsničku,
Milá dag mi hubičku:
„Nayprú pieseň zazpiewag,
Potom diowča bozkáwag!"

13. *Zpiewánie po ulici.*

Chodj šuhag po ulici pekně si zpiewá,
Swárné děwče pod oblokom geho počúwá:
Wyndi matko predo dwere showárag sa s njm,
Až si izbu a i pitwor pekně wyčistjm.

14. *Zpiewánie hore dědinou.*

Či ty Milá nebanugeš
Keď mňa wiaceg nepočugeš
Hor dědinou zpiewáwati,
Ani k tebe chodiewati?
„Gakžeby nebanowala?
Mog sokolček, duša drahá!
Muožeš wediet že banugem,
Lebo ťa werně milugem."

15. *Zpěw a wdánie se.*

Prigdem gá má Milá, prigdem nezadluha,
Nič sa ty nestarag wšak ty budeš moga:
„Kebych to weděla že gá twoga budem,
Wšade bych zpiewala kade kolwek idem."

16. *Zpěw a žel.*

Zpiewám si gá, zpiewám, weselá sa byt zdám,
Žáden člowěk newie gaký žial w srdci mám,
Zpiewám si gá, zpiewám, slzami poliewám,

Mokré sú chodnjčky kadě gá chodiewám.
Usta mi žartugú, oči sa mi smégú,
Ale sa mi w srdci horké slzy legú.

17. *Zpěw a plač.*

Keď si gá i zpiewám predca plakat musjm,
Gak náhle si w srdci na Milého mysljm.
Usta mi zpiewagu, oči sa mi smegú,
Ale od srdečka slzy sa mi legú:
Nie pre to si zpiewám by weselá bola,
Ale preto zpiewám by žiale zabola.

18. *Zpěw a psota.*

Nie každý weselý kdo w rozkoši žige,
A gá sobe zpiewám hoc mne psota bige.

19. *Zpěw a laučenie.*

Podagme si ručky a to na rozlúčky,
Aby si weděla žes Milého mala;
Že som ti bol werný, eště ti zazpiewám,
Pod tým twogjm oknom Bohu ťa porúčám.

20. *Zpěw ge sladký* (*šar.*)

(Při wáganku čili sobotce).

Čomu ty panno nezpjwáš?
Čomu se na nás len dzjwáš?
Sladká lúbost, sladký zpew,
Horká pýcha, horký hněw.

21. *Zpěwákyně w cizém poli.*

Zpiewag diowča, zpiewag, budem ťa počúwať,
Ak sa mi zapáčjš, budem k wám chodiewať:
„Zpiewalabych hlasom nie som w poli našom,
Pole ge Pešťanskuo, diewča ge Turčanskuo.

22. *Zpěwákyně w Kerestúře.*

Keď si gá zazpiewám w Keresturskom poli
Muog hlas sa uderj na Tarčanské zwony,
Na Tarčanské zwony, na té bielé domy,
Na ten naybělegšj kde muog naymilegšj.

23. *Zpiewákyně na Wahanowě.*

Keď si gá zazpiewám na wrch Wahanowa
Počuge ma šuhag až do Námestowa.
Keď si gá zazpiewám, pustjm po hore hlas,
Počugeš ma šuhag, ale ma nepoznás.

24. *Zpiewákyně na Sitně.*

Rewag že mi, rewag, ty moge rewalo,
Aby ťa počuli na Bučianské bralo.

25. *Zpěw a Tokagské winobranie.*

Maďari, Maďari čo zpiewat neznáte,
My wás naučjme, čo nám za to dáte?
„Dáme wám my, dáme, tri okowy wjna,
Bude toho roku dobrá Tokagčina.“

26. *Zpěw a Handerburci.*

Bože muog, diowčence, čožeby z nás bolo?
Keby tých pesničiek na swetě nebolo?
Weru by sme boli sťa ti Handerburci,
Co nikdy nezpiewá, trebas býwá w Turci.

27. *Zpěw a lúčenie.*

Na konjčka sedal, Milá wodu brala,
Gá som si zazpiewal, ona zaplakala.
Na konjčka sedal, pekně odpytowal:
„Odpusť mi má Milá w čom som ta rozhněwal.
Odpusť že mi, odpusť, aspoň tgé, dwe slowa,
Co som ti powedau, keď sme šli z kostola.“

28. *Zpěw a wandrowka (z Pjsně wandrowné).*

S modlitbami nábožnými
A pjsněmi weselými
Wšudy se těšiti budem,
Zármutky wšecky zabudnem.

29. *Zpěw slawjka a člowěka.*

Smutně sláwik zpiewá w klietce ulapený,
Keď sa rozpomenie na hágik zelený:
Weru si i gá tak newesele zpiewám,
Keď sa na predešlé časy rozpomjnám.

30. *Zpew kohautů (z wohlednjch p.)*

Zpiewali kohúti ako té organy,
Keď si od nás ta šiou šuhag premilený.

31. *Mnohost pjsnj.*

Piesně moge, piesně, wer wás gá welo wiem,
Keď gá ztato puogdem kde že wás gá podiem?
Wer was gá zakopem pod mog matky stěnu,
Keď gá ztato puogdem slzy ma zalegú.

32. *Pjsně w truhle.*

Piesně moge, piesně, wer wás gá mnoho mám,
Weru wás gá wšetky do mog truhly schowám.
Kerá ge naykragšiá na wrch gu položjm,
Keď ma muž nabige pred něho predložjm.
A keď si gá budem dieťatu zpiewati,
Budem si po gedneg z truhly wyberati.

33. *Nápěwy (noty).*

Malá ge to chwála mnoho piesnj znáti,
Ak newie zpewáčka peknė ich zpiewati.

34. *Hlasitá zpěwáčka.*

To moge hrdielce ako zwon zwonilo,
To Lubelskuo pole hlasom naplnilo.

35. *Danag.*

Wšecky piesnė zahynuly, krema danag zostau:
Danag, danag, chwála Bohu, že si sa mnė dostau!

36. *Wlastnosti.*

Kde Slowenka tam zpėw,
Kde Maďarka tam hnėw,
Kde Nėmkyňa tam ge faleš,
Kde Ciğanka tam ge krádež.

37. *Zpiewanica.*

Gedenáctá hodina!
Skončila sa hostina:
Po gedle a pigatice
Dagme sa do zpiewanice.

38. *Wolenie manžela.*

Dáwagú ma za masiara:
Masiar maso wážj,
S cuzýma sa drážj — Nepuogdem zaň!

Dáwagú ma za mlynára:
Wo mlynė sa prášj,
To sa mi nepáčj — Nepuogdem zaň!

Dáwagú ma za pisára:
Pisár pjše mnoho
Nemá osoh z toho — Nepuogdem zaň!

Dáwagú ma za kragčjra:
Kragčjr šige w noci,
Pokazj si oči — Nepuogdem zaň!

Dáwagú ma za čižmára:
Čižmár Boha nezná,
Kopytom sa žehná — Nepuogdem zaň!

Dáwagú ma za kowáča:
Kowáč mechy dúchá,
Ženu mlatkom búchá — Nepuogdem zaň!

Dáwagú ma za haidúcha:
Haidúch wždycky blúdj,
Pri tom bige ludj, — Nepuogdem zaň!

Dáwagú ma za krčmára:
Krčmár robj škodu,
Miešá w nápog wodu — Nepuogdem zaň!

Dáwagú ma za sedliaka:
Sedliak zpiewá w poli,
To ge mně po wóli — Gá puogdem zaň!

39. *Zpěwawý Janko.*

Gag mamičko lula!
Nedag ma za Gura:
Guro ge mumlawý
Janko ge zpiewawý.

40. *Zpěwu milowný muž.*

Zpiewag si ženička, ako si zpiewala,
Býwag mi weselá, ako si býwala:
Býwag mi weselá ako si býwala,
Keď si někdy za mnou dwere zatwárala.

41. *Zpěw a baba.*

Trebas aká stará baba suchá ako trieska,
Zazpiewá si, zahaláká a wyskočj zrezka.

42. *Zpjwánie až do smrti.*

Umrem, umrem newiem kedy,
Ale umrem kedy tedy!
Ei keď umrem ležať budem,
Preto si gá zpiewať budem.

43. *Káránie a wysmjwánie zlých weršů a zlého zpěwu.*

Ei, z wršku do doliny, z kwetu makowého,
Čiže by si bola, do humna pre hrable.
Ei, súsedowé Mara za chlapci pozerá,
Ale krawiar ráno zatrúbiu na trúbe.
Ei, dáwno powedagú že gá mám fragerku,
Ale mi muog gazda málo chleba dáwá.
Ei, keby si ty Martin teg našeg Martěše,
W Ratkoweg na trhu šerwenie šišme kúpeu.
Ei, po dolině dážď pršj, muog Milý má mrcha klobúk,
Keď ho stretneš rozdrap mu ho, nach naňho dážď nepršj.
Ei, nechoďže ty, nechoď, popred naše wráta,
Lebo ani nezwieš keď na teba padnú.
Ei, keď som ťa widěla welmi piganého,
Tak som sa nazdala že sa to pán Dworský.
Ei, nechoď že ty, nechoď, w noci po dědině,
Lebo w městě chodia s flintami Haidúci.

IV.

MLADOST, KRÁSA, LÁSKA.

„W materském gazyku ozjwagj se wšecky hluboké city a srdečné hlaholy od perwého hlasu w kolébce až do přesladkého rozkošného rozhoworu milosti.“

PERWOTINY PĚK. UM.

„Die Töne meiner Muttersprache klingen am lieblichsten in mein Ohr.“

WALTER SCOTT.

IV.

PJSNĚ O MLADOSTI, KRÁSE A LÁSCE.

I. MLADOST.

1. *Neposlušná.*

1 Kázala mi mati
Dieťa koljsati;
Nebudem, gá puogdem
S chlapci sa ihrati.
2 Kázala mi mati
Konope trhati;
Nebudem, gá puogdem
Kwieťa si sbierati.
3 Kázala mi mati
Motowidlo wziati;
Nebudem, gá puogdem
Perečko swjgati.
4 Kázala mi mati
Bielé šaty prati;
Nebudem, ga puogdem
S chlapci tancowati.

2. *Budaucnost.*

Keď gá budem welká, potom budem diowka,
Prigďte k nám, dáme wám do cedáka mlieka.
Kyslého nemáme, sladkého nedáme,
Počkagte šuhagci dokial nasbieráme.

3. *Samotná.*

Ach gá smutná, prežalosná, co činiti?
Keď gá musjm mogu mladost tak trávviti!
Mogu mladost, milú mladost bez lúbosti,
Musjm trávviť bez miláčka w samotnosti.

4. *Děwče nechce do kláštera* (šar.).

1 Djwčino, djwčino, bude z tebe mnjška,
Wšak už ti hotowa w kláštore ge chyžka;
2 Chyžka ti hotowa i zámka na dwere,
Nebudeš ty wece pri swogeg matere,
3 „Nebudem gá mnjška, len budem djwčina,
Wšak gá pri materi len sama gediná.
4 Nebudem w kláštore za Fejedelemku,
Rádněg pri materi ostanem wo wienku.

5. *Zlatá slobodu.*

1 „Sloboda ge zlatá,
Ale slúžebnost :,: preklatá. :,:
2 Ten ptáček slobodný
Wesele zpiewá :,: den po dni :,:
3 Tak i my slobodnj
Muožme milowať :,: den po dni :,:
4 Ale wy ženatj
Musjte doma :,: sedati :,:

6. *Slobodná.*

1 Kdože sa mi, kdože, zarmucuwat káže?
Slobodnuo som děwča nik mi nerozkáže.
2 Dobre mi ge, dobre, i dobre mi padá,
Keď ma geden nechá, hned ma druhý hladá.
3 Dobre mi ge, dobre, weru mi ge dobre,
Chodjm po slobodě gak rybka po wodě.
4 Dobre mi ge, dobre, čoby mi nebolo,
Čo by mi nebolo, děwča som slobodnuo.

7. *Bezfragerná.*

Ani si ty diowča za žial nepokladag,
Keď nemáš fragera, ani si nežiadag.

8. *Sloboda a štěstie.*

Sloboda, sloboda, či ge ona dobrá,
Geště lepšié štěstie komu ho pán Boh dá.

9. *Rozwažitá.*

Ani sa nebudem tak na krátce mátat,
Malaby šuhagko gá za tebou plakat.
Ani sa nebudem na krátce milowat,
Malaby šuhagko za tebou banowat.

10. *Hynutie mladosti.*

1 Duge wichrjk po dubině:
Ach už moga mladost hyne,
2 Moga mladost i podoba,
Tak mi hyne gako woda:
3 Woda zhyne, druhá prigde,
Moga mladost už neprigde.

11. *Mladost a manželstwo.*

1 Mladost moga len tak hinie!
Kdo ge tomu na prjčině?
Prjčina sú mrcha ludia,
Kterj darmo pletky budia.
2 Mladost, mladost zelený hág,
Kým si mladá, wtedy sa zdag,

Keď ti pregdú mladé časy
Nik sa potom neohlásj.
3 Tráwa na poli odkwitá,
Gá som eště nie zawitá,
Žito na poli zožali,
A mňa eště nepýtali.
4 Čas sa chýlj ku geseni,
Snad sa muog Milý oženj,
Ach wek mladý skoro minie,
Gako kwet na ďatelině.

12. *Nárek nad mladosťou.*

1 Zahučaly hory, zahučali lesy:
Kam že se poděli moge mladé časy?
2 Moge mladé časy neužili krásy,
Moge mladé leta neužili sweta!
3 Ach politug Bože teg mogeg mladosti
Že som gu utratiu w žiali, ne w radosti!
4 Mladost moga, mladost, wyšla si na márnost,
Wyšlas mi na marnost, pre mogu nedbalost.
5 Mladost moga, mladost, tak som ta utratiu,
Gakoby bou kamen do wody uhodiu.
6 Eště sa ten kamen we wodě obrátj,
Ale moga mladost nikdy se newrátj.
7 Ach Bože muog, Bože, gak že se mi wodj?
Že mne teraz každý z daleka obchodj.
8 Wšecko se minulo co mne mělo těšit,
Wolilby som dáleg na tom swetě nežit.
9 Učte sa wy mladj z mogeho neštěstj:
Mladost maudre užit, to ge welké štěstj.
10 Mladý čas ge dragšj od čistého zlata,
Zlato se nawrátj, nikdy mladé leta.

II. KRÁSA.

a) Krása těla.

1. *Narozenie pod starým a nowým měsjcem.*

Čo po tých šuhagoch, keď sa ai boháči,
Ktorj sa zrodili na starom mesiaci:
Gá takiého lúbjm čo sa zrodiu w nowom,
Trebars ge chudobný puogdem zaňho s Bohom.

2. *Naykrásněgšj.*

Teče woda, teče, z gawora do garku:
W Turompoli nito nad mogu fragerku.
„Teče woda, teče, z gawora do klena:
W Turompoli nito nad mogho fragera.“

3. *Panna.*

Panna som gá, panna, mezi panenkámi,
Ako ten mesiačjk mezi hwiezdičkámi.

4. *Wysoká.*

Gá som diowka wysoká,
Widjm Janka z daleka:
Pri Trenčjně w tom poli
Tam sa wrtj na koni.

5. *Bjlá* (šar.)

Gá by som tě nelúbila
Bos ty černý a gá bjlá:
Gá som bjlá gak laliga,
Škoda by gá tobe byla.

6. *Bjlé ljčko.*

Má Milá, srdečko, nechoď na slniečko,
Nech ti neohorj twogo bielo ljčko.

7. *Čerwená.*

Rád ťa widjm, rád ťa mám,
Rád sa s tebou showárám,
Že si pekná čerwená
Ako růža saděná.

8. *Čerwená Marča.*

Ach Marča, Marča rumená,
Aká si krásná, čerwená!
Prigde na tebe zima, mráz,
Odpadne z tebe krása raz.

9. *Oči, twář.*

Okolo Trenčjna zelená bučina:
Každuo diěwča šwárno s čiernýma očima;
Bielá twár gako sňah, gako růža ljčka,
Takuo diewča šwárno gak moga Anička.

10. *Oči, ljčka, usta, ruky.*

1 Má Milá, premilá, wšak peknié oči máš;
Šťastný ge to člowěk, čo naňho pozeráš.
2 Má Milá, premilá, wšak peknié ljčka máš:
Šťastný ge to člowěk, čo mu ich bozkať dáš.
3 Má Milá, premilá, wšak peknié usta máš;
Šťastný ge to člowěk, čo sa s njm showáráš.
4 Má Milá, premilá, wšak bielú rúčku máš.
Šťastný ge to člowěk, kterému gu ta dáš.

11. *Čerwené ljčka.*

Teče wodička od Gawornjčka
Ladowá, ladowá:
Má moga Milá čerwené ljčka
Gako gá, gako gá.

12. *Čerwené ljčko.*

Či switá, či mrká, či sa rozbrežďuge!
Či sa mogeg Mileg ljčko zapaluge?

13. *Čerwené ljca.*

Škoda ti šuhagko twogjch čerwených ljc,
Že krásu zmenili ako w geseni list.

14. *Krásoljcná.*

Horj, da mi horj, w horňom konci oheň:
Wer si gá nenagdem mogjm ljčkám rowen.
Weť som si ho našla w prostriedku w dědině,
Ale sa nepáčj teg mogeg rodině.

15. *Zuby.*

Také sa mi djwča lúbj
Co má trochu rjdké zuby,
A rukáwce wyšjwané,
To ge djwča cifrowané.

16. *Žluté wlasy.*

Mau som gá fragerku pri cestě pri hradskég,
Tá nemala páru w stolici Nonğradskég.
Mala žlté wlasy, po nich tulipány;
Zalúbili mi gu ti Nonğradský páni.

17. *Žluté wlasy.*

Kázal mi muog Milý do geseni čekat,
Že mi kúpj hreben žlté wlasy česat.
Wera gá nebudem do geseni čekat,
Už som zunowala žlté wlasy česat.

18. *Žluté wlasy.*

1 We Wacowe tri panenky,
Tak sa nosiá gak hraběnky;
Gedna druhég powedá
Cjm sa ona umýwá.
2 Tá prwá sa w bielom wjně,
Tá druhá sa w rozmarjně,
A tá tretiá smotankou
Co ge mogou milenkou.
3 Tá prwá má žltié wlasy,
Tá druhá má zlaté pásy,
Tretiá oči počerné,
Len že sa geg falešné.

19. *Očičky.*

Oči moge, oči, weť sa to očičky,
Weru gich nemagú Luptowské paničky.
Oči moge, oči, weť sa to očičky!
Weru gich namočjm na noc do wodičky.

20. *Hrawé oči.*

Frager muog, frager muog, twoge oči hragú,
Ale sa gá bogjm že ma tyé zklamagú.

21. *Oči milowné.*

Oči moge, oči, dobre neschodjte,
Koho raz widjte hned ho zalúbjte.

22. *Oči usmjwawé* (šar.)

Či gá ne djwočka? a či mi neswedčj?
Či se mi nesmegú na mládencoch oči?
Wera se mi smegú naybarže w kostele,
Keď na nich popatrjm až mi sardce mdlege.

23. *Černooká Wolačka* (sotac.)

Ku mně chlapci, ku mně, čarne očka u mně,
Kedz mę uwidzice, doraz prehwarice.

24. *Černé oči.*

Šuhag ledačina, s čiernýma očima,
Weruby za teba Dunag preskočila.
Nie Dunag, nie Dunag, než červenuo more,
Za tebou, za tebou potěšenie moge.

25. *Černé oči.*

1 Čierné oči, čierné ako tá trnuočka,
Weť sa mi wrezali do mogho srdečka.
2 Weť sa mi wrezali, už sa newyrežú,
Od welkég lúbosti ani sa nemuožú.
3 Lubme že sa, lubme, ak sme sa lúbili,
Nech že nám záwidiá, ak nám záwiděli.

26. *Černé oči.*

1 Čierné moge oči, nemuožú spať w noci:
Dala som Milému srdečko do moci.
Čierné moge oči, smutně popatrugú,
Že toho nemagú, ktorého milugú.
2 Šuhagkowe očka, gako ta trnuočka,
Weť sa mi wrezali do mogho srdečka:
Očka sa wrezali a srdečko nechce,
Nech mu ge po wóli, nechže robj čo chce.

27. *Černooké děwče.*

Weru sa prechodj děwče po mageri:
Má čierné očičky, strela mu w materi!

28. *Černé oči.*

Nepuogdem gá horou, bogjm se gá Uhrou,
Že čierné oči mám, wzaliby me sebou.

29. *Černé oči.*

Potuoček široký, ces potuoček láwka:
Má Milá má oči černé ako kawka.

30. *Černé oči.*

· Ei moga Milá zelená pohanka:
Kdože teba bude žat?
Ei moge Milé čierné oči:
Kdože s wami bude spat?

31. *Oči černé.*

Oči čierné, oči, kde ste sa poděli?
Asnad krjdla máte, že ste uletěli.

32. *Černé oči* (šar.)

1 Padá dýšt, padá dýšt, budze ráno slizko,
Nedbám nič, nedbám nič mám fragera bljzko.
2 Padá dýšt, padá dýšt budze gutro blato,
Nedbám nič, nedbám nič, mám fragera za to.
3 Padá dýšt, padá dýšt a koho pomočj?
Mogeho Milého co má černé oči.

33. *Oči černé.*

1 Chodjwal bych gá k wám keby gá směl,
Keby som to dostal čobych gá chtěl,
Len to děwče šwárné
Co má oči černé
Tobych gá chtěl!
2 „Nič sa ty šuhagko neposmiewag,
Máš ty fragerečku len bys tu wzal,
Máš ty tam za wodú
Děwče gak gahodu,
Len bys tu wzal."

34. *Černé obočj.*

Kde si děwče, kde si děwče tu krásu nabralo, nabralo?
Kde si ljčka, gak ružička dostalo, dostalo?
Čierné oči, obočj,
Pačia sa mi twé reči,
Wšecka si utěšená
Má Milá premilená.

35. *Siwé oči* (šar.)

Hančo, Hančo dušičko moga,
Kebys mala siwé oči
Lubilbych ťa wo dne, w noci,
Bulabys moga!

36. *Siwé oči.*

Děwča moge, děwča, malowanuo ptáča,
Weru sa mi twoge siwé oči páčá.

37. *Siwé oči.*

Siwé oči mala, na mňa pozerala,
Nepozerag na mňa, nepuogdeš ty za mňa.

38. *Siwé oči.*

Siwé oči, siwé, wy ste moge puta:
Ak wás nedostanem bude mi pokuta.

39. *Siwé oči.*

Siwé oči, siwé, ai moge sa také:
Soberme sa spolu, budú nam gednaké.

40. *Siwé oči.*

1 Můg milý zlatý pták, má milá dušička,
Prečo že ťa lúbia tye moge očička?
2 Oči, siwé oči, i moge i twoge,
Wšak by nám swedčilo býwat w gednom dome.

41. *Bjlá a siwooká.*

Diewča bielo ako krištál,
Weru by ga k tebe pristal,
Nie tak we dne, gako w noci,
Pre tye twoge siwié oči.

42. *Siwooký.*

Šuhag, šuhag siwooký,
Nemuožem ťa zabudnúti:
Ani ťa wer nezabudnem,
Pokud w swetě žiwa budem.

43. *Siwé oči.*

Keď mi na um prigdú šuhagowé řeci
Oči zaliewagú moge siwé oči.

44. *Siwé oči.*

1 Už som pochodiu
Wšecky děđiny
I Trenčjn,
Eště som nemau
Takég fragerky
Gako wčil.
2 Ona sa točj
Má siwé oči
Gako gá,
Dag že gu Bože
Do mého lože
Wedla mňa.

45. *S černýma siwé oči.*

Pekné oči máme, obidwa sa známe:
Čo komu do toho keď sa radi máme.

S čiernýma očima keď sa segdú siwé
Takowé manželstwa býwagú šťastliwé.

46. *Černé a siwé oči.*

Sama si, má Milá, sama si přjčina,
Že si ma zklamala čiernýma očima.
Cierné oči panské ale sú ciğanské,
A moge sú siwé, ale sprawedliwé.

47. *Bjlé nohy.*

U potuočka stála, bielé nuožky mala,
A gá som sa djwau keď ich umýwala.

---

b) Krása gmen.

1. *Pěkné gméno.*

Horj mi srdečko, horj mi plamenom
Za tebou šuhagko, za twým peknýma menom.

2. *Janjčko a Anička.*

Nie kragšieho gména ako ge Janjčko,
Werby som mu dala bozkat moge ljčko;
„Niet kragšieho gména ako ge Anička,
Akoby wykwitla w zahradě růžička.

3. *Malý Janjk.*

Keby si ty Janjk len troška wetšj bou,
Werubys mogemu srdečku milšj bou.
Ale si ty Jančo welmi maličičký
Nemuožeš dočiahnút na moge twáričky.

4. *Katrena, Janko.*

Niet kragšieho mena ako ge Katrena,
Po Katreně Janko, wychoway ho mamko.

5. *Janjček.*

Janjček, Janjček woňawý hrebjček,
Weť si mi wóniewau, keď si k nám chodiewau.

6. *Janjček.*

Mala som fragera, zwali ho Janjčkom,
Ale ho zabili čerweným gablčkom.

7. *Janko.*

Janko, Janko černooký
Nemuožem ťa zabudnúti,
Bar ty na mna pozabudneš,
Boskeg pomsty ty neugdeš.
Gá teba nikdy nezabudnem
S twogjm ménom sa těšit budem.

8. *Janko, Miško.*

Tara dana dana, nechcem gá Adama,
Ale gá chcem Janka, čo budem zemianka.
Heja, heja, heja, nechcem gá Ondrega,
Ale gá chcem Miška aby bola frišká.

9. *Janko a Miška.*

Mamko moga, mamko, krásné gméno Janko,
Geště kragšié Miška, pod obločkom pjská.

10. *Miško.*

Ei Mariška, Mariška
Nemilugže ty Miška,
Miško nemá peňazj,
„Ale zlatých reťazj."

11. *Martinek a Janjček.*

Horička, horička, hora gaworowá:
Ciá že by gá bola, iba Martinkowa:
Horička, horička, hora gedličkowá:
Ciá že by gá bola, iba Janjčkowa?

12. *Ondrášek.*

Ondráško, Ondráško komu ho Bože dáš?
Tebe kochanečko keď ty prigdeš do nás.

13. *Gména.*

1 Ondreg — Neonděg:
Darmo k nám chodjš,
Ty nerád robjš.
2 Ďuro — Trulo:
Nechcem gá teba,
Mně múdrý treba.
3 Jakub — Chleba nakup
A poliewky naleg,
Puogdeme daleg.
4 Janči — Kuoň ti mrnčj,
Dag si mu sena:
Budem ti žena!

14. *Krásný obličeg a pěkné gméno.*

1 Janjčko, mladý si, obluda, šwárný si:
Umy sa na garku, budeš mať fragerku.
„Dost som sa umýwal predca som geg nemal,
Nebudem sa wjce, zodralbych si ljce.
2 Wary ťa šuhagček čerti malowali,
Keď do twogjch ljček takú krásu dali?
„Nie čerti, nie čerti ale pán Boh z neba,
Weť on dobre weděu žo mně krása treba."

3 Šuhagjk, šuhagjk, pekného si mena,
Keby ma twoga mať za newestu chcela,
„Keby som ťa gá chceu i mať by ťa chcela,
I šetka rodina pristať by musela.

15. *Pěkné gméno, černé oči, bjlé ljcu.*

1 Marčičko, dušičko, twoge pekné gméno,
Zarezalo sa mi do srdečka mého.
2 Zarezalo sa mi hodbawnou šnúrečkou,
Ach zůstaň Marinko mogou kochanečkou.
3 Marčičko, dušičko, twoge čierné očka,
Dost sem gich milowal za pol treťa ročka.
4 Marčičko, dušičko, twoge bielé ljčka,
Dost sem gich nabozkal za pol treťa ročka.

---

c) Chyby tělesné.

1. *Njzkorostlá.*

Anička, Anička aká si malička,
Azda nepršalo tég gari daždjčka?
„Dost bolo i dažďa i welikég plušti,
Ale som nemohla od welkég lúbosti.“

2. *Njzkorostlj mládenci.*

Paludský mládenci ako świábkowá wnať,
Keď idú 'z kostola od zeme ich neznať.

3. *Trogaká krása.*

Mala som fragera hen trogakég krásy:
Rapawý, pehawý, kučerawié wlasy.

4. *Černý.*

Ako ťa šuhagko, ako ťa lúbit mám,
Moge ljčka bielé a ty ako cigán.

5. *Welké oči.*

Zdaleka ty poznáš ktorý ge muog frager,
Má takié očiska by cjnowý tanier.

6. *Počerná.*

Čie to diowča, čie to, čo na wodu ide?
Trema ge počernuo, weť to moge bude.
Ta som ťa bou nahau, ai ta som ťa zabou,
Na tye moge oči priniesou ťa diabou.

7. *Škulawá, rapawá.*

Škulawá, rapawá prečo ma nelúbjš?
Kúpiu som ti čižmy, a ty ich nenosjš.
Keby si ich bola gedon raz obula,
Bou by som sa nazdau že si ich zodrala.

8. *Rapawá.*

Mara naša, Mara, aká si rapawá,
Ako taká rola čo ge pooraná.

9. *Drobné kráčenie.*

Johana, Johana nemrdag nohama:
Ak mrdati budeš, wėr moga nebudeš.

10. *Potupowánie.*

Aká som, taká som, nemuožem kragšiá byt,
Komu sa nepáčjm, ten ma nemá tupit.

11. *Láska k nepěknému.*

Sama sa gá, sama, na sebe čudugem,
Nie ge on tak pekný, a gá ho milugem.

III. POWAHY MRAWNÉ; NÁBOŽENSTWO.

1. *Sobělibá.*

1 I z hora i z dola každý na mňa hladj,
Ako by ma mali wšecci chlapci rádi.
2 I z hora i z dola každý na mňa wolá,
Akoby každému frageruočka bola.
3 I z hora i z dola na mňa newolagte,
Dost giných w dědině, za týma sa magte.

2. *Košická panna (šariš).*

Keby gá umarla bulaby žaloba,
Aniby neišla pres Košice woda.

3. *Malá a hrdá.*

1 Gá som bielá bieluškǎ,
Trebas malá maličká,
Kdo chce moge gméno zwediet,
Mé gméno ge Mariška.
2 Chcela sem se wlonj wdát,
Nechcela me mamka dát
Že som geště diewča mladuo,
Musela som nechať tak.
3 A poněwadž geštė tak
Zamilugem newdogak,
Hoci komu se neswerjm
Že som taká, lebo tak.
4 Gá milugem lokaga,
Kompana i farara,
Praktikanta, laitinanta,
Obrštera, Majora.

5 Lecigaká šepleta
Nechže ko mně nelietá:
Naše schody čisté, bielé,
Nech gich blatom nešliapá.

4. *Hrdá Gedináčka.*

Hore dolu idem, na seba nepozrem,
Eště ludia wrawia že si hrdo wediem:
Prečo že by som si gá hrdo newiedla,
Wšak sme ňie čtyry, pet, len som sama gedna.

5. *Hrdý a Hrdá.*

Swieť slniečko z neba prawo dol do krča:
Gesto w Abelowég gedno hrduo diowča.
„Swieť slniečko z neba rowno dol do wrby:
Gesto w Abelowég gedon šuhag hrdý.

6. *Hrdé.*

Prawňanské panenky prewelice hrdé,
Muožú sa prirownat starég hnilég wrbě,
Starú hnilú wrbu wietor prefukuge,
Prawňanské panenky nikdo nemiluge.

7. *Hrdé děwky.*

Bodag sa srownaly wršky s dolinámi,
Žeby sa srownaly hrdié diewky s nami.

8. *Nádherná.*

Towaryšky moge, wydagte se razom,
Gá bych se wydala, mám fragera kňazom.
Geden mi ge kňazom, druhý Inšpektorom,
Tretj pjše listy za králowským stolom.

9. *Wtjrawá.*

Neoriem, nesegem, žjtko sa mi rodj:
Takú fragerku mám sama za mnou chodj.
Nechodiu som za ňou sama prišla za mnou,
Gako tá owečka za zelenou trávou.

10. *Lichá.*

Moga milá towaryška,
W oči si mi ako ljška;
A krom očj ako wrana,
Oči bys mi wyďobala.

11. *Pěkná nerobotná.*

Weť ge ona pekná ale nerobotná,
S gednjm slncom stáwá, s druhým spati ljhá.

12. *Anča nerobotná.*

Načo si mi, načo, malowaná Ančo,
Načo že mi budeš, keď robit nebudeš?
Načo sú mi, načo, twoge role, lúky,
Keď robit newedia twoge bielé ruky.

13. *Nerobotná.*

Ona nič nerobj, len si pekně chodj,
I gá by chodila, keby nerobila.

14. *Nečistotné.*

Necpaly, Dulice, to ge malý chotár;
Z nečistotných diowčat narobjme motal.
Puogdeme na garmok do mesta Budjna,
Popredáme ich tam za pol žagdla wjna.

15. *Hrdá cundra.*

Hrdá ge, pyšná ge, wšecka ocundraná,
Strela w geg materi keď sa neozwárá.

16. *Ledagaká* (*šar.*)

1 Oženilbym se ale na co?
Ked nit děwčata, len ledaco;
2 Ani se krásně neobleče,
Ani chyžečku nezamece,
3 Do postelky lehne, i to krjžom,
Či to tak lihagú s towaryšom?

17. *Zaluštané děwky* (*šar.*)

Gá mládenec prekedwešný
Ne pre djwky, pre newesty:
Ne pre djwky zaluštané,
Pre newesty cifrowané.

18. *Chudobná.*

1 Zbieragú orechy, než i orešence:
Kdože wás poberie chudobné diowčence?
2 „Kebys bola dobrá, ako si podobná,
Weruby som ťa wzau, trebas si chudobná.“
3 Trebas som chudobná, chudobná som sebe:
Wšak sa gá šuhagko neponúkám tebe.
4 Trebas som chudobná, trebas gá nič nemám;
Lensi sa poctiwě mezi ludmi chowám.

19. *Posměwáč chudobných.*

Šuhagko wlasatý neposmiewag sa ty
Z chudobných diowčeniec, sam si nebohatý.

20. *Držanost.*

Nemilugem ťa gá diowča pre magetnost,
Než pre twoge mrawy a peknú držanost.

21. *Newěř nikomu.*

Siwý kuoň, siwý kuoň i kobyla k tomu:
U nás taká moda, newerit nikomu.
Newer šuhagowi ako tomu hadu,
Má on pod gazykom sedmorakú zradu.

22. *Po paholsku.*

Šuhagjček herský, drž sa po paholsky,
Lepšj si ty geden, ako giných sedem.

23. *Dobrota.*

Keď mi na um prigde Milého dobrota
Hnedky mi wypadne z mogjch ruk robota:
Dobrota, dobrota, wer sa mi zpáčila,
Mé mile srdečko naskrze ranila.

24. *Smutný a weselá.*

Čo si šuhag taký smutný
Gak Ochtinský garok mutný:
A gá chodjm wždy weselá,
Bo milugem ğawaliera.

25. *Bázliwý.*

Mala som fragera čo se mi myšj báu,
Pre nešťastné myši do nás nechodiewau.
Chytila za ručku, wywedla na lúčku:
„Tu mi stog, Milý móg, myšj sa mi nebog.“

26. *Lebeda.*

Weť si ty šuhagko len taká lebeda:
Ako ťa mám lúbit, gag beda, prebeda.

27. *Znaky.*

1 Poznať to z daleka, který ge mládenec,
Chodj si po poli gak růžowý weniec.
2 Poznať to z daleka který ge ženatý,
Chodj po děd́ině ako pes chlpatý.
3 Poznať to z daleka hrdého roháča,
Lebo si klobúčik na kriwo zatláčá.

4 Poznať to z daleka kdo ge sprawedliwý,
Lebo ge mládenec welmi hanebliwý.

28. *Katoljk a Luteranka.*

1 Lutugem, lutugem gedného šuhagka,
Že ge on Katoljk a gá Luteranka.
2 „Cože ti diewčatko tú twoga mať bránj?“
Že si ty Katoljk a my Luteráni.
3 Daromná, daromná naša werná láska,
Weť nás rozlučuge wiera luteranská.
4 Weru nám ge šuhag daromná hodina,
Tebe bránj otec, mně wšetka rodina.
5 Keď ste mali bránit, bolo bránit dáwno,
Už nezabránjte, weru wám ge darmo.
6 Nebráňá, nebráňá, ani už nebudú,
Už sa nám šuhagko pobrat dowolugú.

29. *Milý Luterán* (*šar.*)

1 Páčj se mi, páčj, luteranská wjra,
Bo gá Luterána dwa ročky lúbila.
2 Ei braňá mi, braňá, lúbic Luterána,
Wera gá ho budzem do swogho skonania.
3 Nebrance, nebrance, bo nezabránjce,
Bo ho budzem lúbic, hoc se pošáljce.

30. *Milý Katóljk.*

Kebys bola Katoljčka
Bozkau by ťa w obe ljčka:
Ale že si Luteranka
Nelúbj ťa moga mamka.

31. *Luterán a Katoljčka.*

1 Plače diowča, plače, plače newolnjčka
Že ge on Luterán, ona Katoljčka:
2 Šuhagko Luterán za teba wuolu mám,
Ale ma moga mať za teba nechce dať.
3 Keď prigde Katoljk sadnem si za stoljk,
Keď prigde Luterán zaraz mu ručku dám.

32. *Katoljk a Luteranka.*

„Škoda ťa šuhagjk, škoda teba i mňa
Že si ty Katoljk a gá Luteranka.“
Může se, děwčátko, může se to stati,
Může si Katoljk Luteranku wziati.

33. *Katoljčka a Kalwjn.*

Moga dcerka Katoljčka, twog synáček Kalwjn,
Keby sa ti spolu zišli, bolo by to fain.

IV. L Á S K Á.

a) Perwj citowé lásky.

aa) Ženské.

1. *Prosba.*

Dag mi Bože, dag mi, tu wuolu dožiti:
Wšeckých mladých ludj za sebou woditi.

2. *Maličká.*

1 Za našima humny kapustičku sadia,
Eštė som maličká, už sa pre mňa wadia.
2 Pred našim oblokom rastie čerešnička,
Už ma kdosi lúbj, eštė som maličká.
3 Trebas som gá mala, malilinká, drobná,
Predca ma moga mať lecikomu nedá.
4 Nedá ma wer, nedá, do ruk lecičiny,
Čo mi ge nehoden stúpiť do rodiny.
5 Trebas som ledakdo, nechcem ledakoho,
Zamknem slamou dwere, nepustjm nikoho.

3. *Ptáče.*

Gaká ge to wec weliká
Že gá nemám fragerjka;
Ptáča ge dost maluo zwiera
Predci ono má fragera.

4. *Samotná.*

Samá som gá, samá, gako w poli slama,
Samá som gediná gak w hore kalina.

5. *Dceře přišlo z očj.*

Mamička, mamička, gag mnė prišlo z očj,
Weť sa mi celý swėt do kolesa točj:
Točj sa mi, točj, a to od wčeragška,
Ako som zazrela gedného šuhagka.

6. *Maličká a maličký.*

Narastla nám predo dwermi zelená bukwička:
Už ma chlapci zalúbili eštė som maličká.
Maličký se soberemc, maličký budeme,
Akuo chleba napečieme takuo gest budeme,
Nawarjme mrwenici, kochať se budeme.

7. *Dunag a láska.*

1 „Dunagu, Dunagu, wodička tekúcá!
Ei, nebola som gá do tég Peštė súcá.
2 Dunagu, Dunagu, Dunagská wodička!
Keď sa geg napigem bolj ma hlawička.

6*

3 Hlawička ma bolj, srdečko wo mně hrá,
Milý, mocný Bože, čože to znamená?

8. *Otkud láska?*

Láska, Bože! láska, kdě gu ludia berú?
Na hore nerastie, w poli gu nesegú.
Aby sa tá láska na bralj rodila,
Negedna panenka hlawu by zlomila.

9. *Wzdychánie.*

Tečie woda, tečie, po kamenách hučj,
Kdo zdychat neumie láska ho naučj.

10. *Kljče k srdci.*

Gag mamičko, mamko, srdce sa mi zamklo,
Dag Janjčko klúče, odomkni ho rúče.

11. *Dobře a lépe.*

Dobre mi ge, dobre, keby bolo lepšie,
Aby moge srdce bolo weselegšié.

12. *Srdci ge cosi.*

Čo mi ge, to mi ge, len mi ge wolačo:
To moge srdečko nelúbj ledačo.

13. *Robota a láska.*

Ani mi robota robotou neide,
Len tá moga mysel za šuhagky ide.
Ani mi robota, ani robotička,
Pokul gá newidjm mogho fragerečka.

14. *Zamilowaná.*

Tráwička zelená zazelenagže sa,
Moge bleduo ljčko začerwenagže sa.
Weť som premeněná, farbu som ztratila,
To preto že som sa welmi zalúbila.

15. *Nechýrowánie.*

Čo gá rada widjm od srdca milugem,
W celom Mikuláši o tom nechýrugem.

16. *Žádost.*

1 Kebych gá weděla kdě muog Milý býwá,
Zaniesla by mu gá za pohárjk piwa:
2 Negen za pohárjk, ale pohár wjna,
Aby bol čerwený gako ta kalina.
3 Kebych gá weděla, kdě muog Milý chodj,
Zaniesla by mu gá do pohára wody.
4 Kebych gá weděla, kdě muog Milý kosj,
Zanieslaby mu gá do pohára rosy.

5 Kebych gá wedėla čo muog Milý hútá,
Werbych mu upekla na obed kohúta.

17. *Budúcé bydlo děwčino.*

Keby gá wedėla kde gá budem býwať;
Chodiewala by gá lawičky umýwať.
Umýwala by ich hrachowým wechtjkom,
Zotierala by ich hodbawným ručnjkom.

18. *Prosba.*

1 Dagže mi Bože muog to čo ťa gá prosjm:
Len toho šuhaga čo ho w srdci nosjm.
2 Dag mi Bože ten dar, čo ťa gá prosjm zaň,
Weť ge on nie welký, len ako gá, tolký.
3 Keby mi pán Boh dau, čo si gá winšugem,
Potom by wedėla že na swetė žigem.

19. *Sauděný.*

1 Trebas si ty šuhag ža tými horámi;
Ak si mi sauděný budeš mi i daný.
2 Trebas ti šuhagko nikdy k nám neprigdeš:
Ak si mi sauděný weru ma neminieš.
3 Keby som gá bola malým weweriatkom
Preletėla bych gá této hory riadkom,
4 A tam bych si sadla na geho bielý dom,
Žeby zaplakalo geho srdečko w ňom.

20. *Hledánie.*

1 Ach keby gá mala krjdla, ako húska,
Preletėla by som z Morawy do Slezka;
2 Ach keby gá mala krjdla, ako wrana,
Preletėla by som z Polska do Komárna;
3 Ach keby gá mala sokolowé oči,
Widėla by kde sa ten muog Milý točj:
3 Ach točj sa, točj, w tom Turčianskom poli,
Tam sa mi žalowal, že ho srdce bolj.

21. *Neodbytná myšlénka.*

1 Keby mi to prišlo, čo mi na um zišlo,
Ale mi neprigde, z umu mi nezýde.
2 Čo že mi ge potom, že som ho widėla,
Keď som gá s njm geštė na reči nebola.
3 Škoda ťa šuhagko, že daleko býwáš,
Naša láska zhyne, ty k nám nechodjwáš.
4 Škoda ťa šuhagko, škoda twogho mena,
Že ti nenarástla w tých Košicách žena.

22. *Sedáwánie.*

Šuhag, šuhag, šuhagjčku
Nesedáwag pri chodnjčku:

Ale sedag pri gawore,
Kde si diowča wodu bere.

23. *Gmēnie bez lásky.*

Čože mi ge šuhag z toho twogho mania?
Keď gá s tebou nemám žiadno milowania.
Čože mi ge šuhag po tom twogom statku,
Keď gá s tebou nemám gednu nuocku sladkú.

---

bb) Mužské.

1. *Stonánie.*

Ei Istenem, Istenem
Čo že si gá wystenem:
Ei či wdowu či diowča
Čo mi bude fragerča.

2. *Rada.*

Keď som sa zpowedau tak mi kňaz powedau:
Ak nemám fragerky aby som si hledau.

3. *Žádost.*

Surowé drewo, horký dým:
Obgjmal bych sa, nemám s kým!
Obgjmal bych sa s děwčicou,
W kúrenég chyži za pecou.

4. *Proti obloku.*

Ani mi ge zhora ani mi ge zdola,
Len mi ge tak zboku, naproti obloku.

5. *Bystrica.*

1 Peknuo ge to Brezno, peknégšiá Bystrica,
W Bystrici nagkragšiá Lazobná ulica.
2 W teg ulici domjk, w ňom krása panenská,
Wer geg nemá roweň stolica Zwolenská.
3 Gáby si žiadau byt, wiac mi nepotrebj,
Za žiwa w Bystrici a po smrti w nebi.

6. *Powědánie.*

Poďže sem, poďže sem wolačo ti powiem,
Z toho powedania bude milowania.

7, *Zamilowánie.*

Na tom nižňom konci, w peknom nowom domci,
Čo koho do toho, zamilowal som si.

8. *Klowánie lásky,*

Rozwjgá sa púčok mezi listočkámi:
Začjná sa kluwat láska mezi nami.

9. *Laskawá kletba.*

Keď ťa čerti brali kiéže ťa i wzali,
Že ťa moge oči zamilowat mali.

10. *Čerešnička.*

1 Zasadil som čerešničku w zime,
Dá to pán Boh azda sa mi prigme.
2 Počala sa čerešnička prigmat,
Začal som gá diewčence obgjmat.
3 Počala mi čerešnička riasti,
Začal som sa za diewčenci triasti,
4 Počala mi čerešnička kwitnút,
Začal som gá za diewčenci lipnút.
5 Počala mi čerešnička rodit,
Začal som gá za diewčenci chodit.

---

cc) Společné.

1. *Žádost.*

1 Keby som gá mala sokolowé krjdla,
Werby som letěla kde muog Milý býwá.
2 Werby som si sadla na geho bielý dom;
Hnedby zahržali konjčky wranné w ňom.
3 „Nehržte, nehržte moge wranné koně,
Weť mi priletělo potěšenie moge.
4 Nemám potěšenia od otca, matera,
Azda ho budem mať diowčatko od teba.“

2. *Wolánie.*

1 Keby som gá mala z prepeličky nuožku
Sedáwala by som wolakde na wršku,
Sadla by si, sadla, na geden suchý peň:
Wolalaby šuhag, šuhagko poďže sem.
2 „Weru gá nepuogdem od mogho tatjčka,
Pokud mi nekúpj wranného konjčka.
Weru gá nepuogdem od mogeg mamečky,
Pokud mi nekúpj hodbawné šatečky.“

3. *Nechtěnie.*

Prišla ku Dunagu nedaleko kragu:
„Prepláwag šuhagko ces tú wodu malú.“
Weru ga nepuogdem čo by bola menšia,
Weru ty nebudeš moga Naymilegšia.

4. *Tenká košelka* (*šar.*)

Jane náš, Jane náš, cenkú košelku máš,
Kdo ci gu wypere keď nemáš matere?

„Mám ga frageruočku na bystrým garočku,
Co ona wypere cenkú košeločku.“

5. *Pozdrawenie w Praze.*

Když sem šel po Praze, po lewé straně,
Stretol sem děwčatko wyšperkowané:
Gá k němu hezky
Ono mně česky:
„Pán Bůh deg dobrý den můg milý Pane!“

(Tuto pjseň složil buď olegkář, buď žák čili kandidat přes Prahu putugjcj).

6. *Děwče z Kerestúra.*

Odkalže si moga Milá? „Z Kerestúra,
Z Kerestúra mesta
Farárowa sestra
Duša moga!“

7. *Přjležitost k lásce.*

Mysli děwča, mysli, kde by sme sa zišli:
„Dosti som myslela, kdebych ťa widěla.“

8. *Widěnie.*

1 Gá som ťa widěla w hore pod gedličkou,
Keď si sa podpierau twogou walaštičkou.
2 „A gá som ťa widěu w zahradě pri růži
Keď si si stierala bielou šatkou slzy.“

9. *Zaliečánie.*

Čiá ge to, čiá ge to? Zuza Chrbatowie,
Čo sa geg zaliečá Guro Samuhlowie.

10. *Bolest srdce.*

1 Zakukala kukulienka w šjrom poli:
Powez že mi moga Milá čo ťa bolj?
Či hlawička, či ručička, či bielý driek?
Powez že mi moga Milá, weť ge to hriech
2 „Weťby ti gá šuhagičku powedala,
Aleby ma, aleby ma matka lála:
Bars som mladá, už ma bolj to srdečko,
Lebo som ťa zalúbila šuhagjčko.“

11. *Počátek lásky* (*šaris.*)

Gag powez mi, powez, moga Milá stálá,
Kdze śe naša perwšá lubość započala.
„Počala śe ona w tom našem priklece,
W tom našem priklece, na bjlé lawečce.“

b) Štěstie lásky.

1. *Znamenie milowánia.*

Wege wetrjk, wege, z ticha poduchuge,
Kdo koho miluge z daleka se smege.
Ani tak nehorj swieca barbierowi,
Ako diowča horj proti fragerowi.

2. *Poznánie po hlase.*

Wege wietor, wege, po gačmenom klase:
Každý frager pozná fragerku po hlase.

3. *Láska sladká.*

A na hore tulipán:
A pod horou mladý pán,
Máčal pierko do ledu,
Sladšá lúbost od medu.

4. *Rozkoš lásky.*

Tak si mi muog Milý do srdečka padol
Akoby mi cukor do ustečok kládol:
Tak si mi muog Milý pribitý pri srdci,
Akoby ťa pribiu striebornýma klinci.

5. *Ugišťowánie.*

Wer mi diowča, wer mi, že ťa lúbjm welmi,
Že ťa lúbjm werně gako srdco we mně.
„Milugešli ti mňa, eště gá teba wác,
Že gá newiem šuhag ani wypowedať."

6. *Přjtel.*

Čo si mi, muog Milý, čo si mi sa priatel?
Keď ťa radčeg widjm ako otca, mater.

7. *Milý.*

Milý muog, Milý muog, moga milá duša,
Werbych ťa nedala za mladuškuo húsa.

8. *Drahý.*

Šuhagjčku drahý kwet,
Radněg ťa mám než ten swet,
Radněg ťa mám, duša moga,
Nežli giných pet sto pet.

9. *Orawa.*

Nežiadám si býwať w Pešti a w Budjně,
Woljm s tebou Milý w Orawskég dědině.

10. *Bochna w Orawě.*

Swietilo mi slunce po dome, po štjtě,
Muog frager uprjmný w Bochně ge na mýtě.

11. *Frager w domě.*

Dobre mi ge, dobre, mám fragera w dome,
Ay ho storáz bozkám, robotu nezmeškám.

12. *Hora a rowina.*

Gá na hore ty na rowni :
Len ty na mne nezapomni!
Keď ty budeš zapomjnat,
Gá ťa budem napomjnat.

13. *Prešporek a Trnawa.*

Kragšj ge Prešporok než Trnawa,
Lebo ge w Trnawe woda malá.
„Kdo že to powedau že ge malá!"
Sama si má Milá odkázala.

14. *Bydlo lásky.*

1 Powez že mi Milá gako se ti spalo,
Ci se ti tég noci se mnou nesnjwalo.
2 „Weru se mi Milý každég noci snjwá,
S tebou moge srdce we dne, w noci býwá.
3 Ale ty muog Milý na mňa zapomjnáš,
Asnad mne do týdna nikda nezpomjnáš."
4 Ked tě nezpomjnám, wšak tě w srdci nosjm,
A za twoge zdrawie pána Boha prosjm.
5 Znáš že prawá láska w ustech neprebýwá,
W tichom srdci bydlj láska oprawdiwá.

15. *Stálost.*

1 Dotial ťa muog Milý neprestanem lúbit,
Dokial mi nebudú na pohrebe trúbit.
2 Potom ťa gá Milý lúbiti zanechám,
Keď gá mogu dušu pánu Bohu oddám.
3 „Ai gá ťa len potom nechám holubička,
Keď na mogom hrobe wykwitne růžička."

16. *Přjsaha.*

Na suchég dolině bystrá woda šustj,
Prisahalo diowča že ma neopustj.

17. *Newinná láska.*

Nič si ty Anička, nič si ty nemysli,
Len si ty Janjčka ku srdcu pritiskni.

18. *Bolest.*

Mariška! Čo ťa bolj dušička!
Wšecko tělo i kosti
Od welikég lúbosti.

19. *Welká láska.*

1 Lúbost, Bože, lúbost wšak ge prewelikú,
Kde se rozpomuože umorj človeka.
2 Nikdyby gá, nikdy, swetu newerila,
Žeby bola lúbost čloweka zmorila.
3 Ale gá už teraz sama sobe werjm,
Že ledwa, preledwa, po tom swetě chodjm.
4 Wuola moga dobrá, kde si se poděla!
S drobnými ptáčenci do pola letěla.

20. *Myšlénky.*

Pod horou žitečka sú:
Moge myšlénky kde sú?
Na druheg dědinečke,
Pri mogeg fragerečke.

21. *Newiděnie Milég.*

1 Hora, hora zelený les
Newiděu som mú Milú dnes;
Ani dneska ani wčera,
Nedožigem do wečera.
2 Kdo gu widěu nech mi powj
Nech mi srdce obweselj,
Moge srdce gako kamen
Horj láskou gako plamen.

22. *Horjcé srdce.*

Horj, horj, horj, horj,
Moge srdce pre potwory:
Pre diewčata, pre newesty,
Radoby gich wšecky zesti.

23. *Tuhá láska nedobrá.*

1 Na tichom Dunagi húsenky se perú,
Kde ge tuhá láska zrjdka se seberú!
2 Na tichom Dunagi bielá húska pláwá,
Kde ge welká láska, tam skoro prestáwá;
3 Na tichom Dunagi bjlý páwjk ljtá,
Kde nagwetšiá láska tam i hanba býwá.

24. *Žel lásky.*

1 Od welkeg lúbosti padnem do chorosti,
Od welkýho žiala skočjm do Dunaga.
2 Prečoby som, prečo, do Dunaga skákal,
Pre gedno diewčátko drobné ryby lapal?
3 Žiale moge, žiale, gak ste ma zugali,
Nė z gedného bočku ale z každeg strany.
4 Podúwag wetrjčku po teg siweg skale,
Asnad mi wydugeš z mého srdca žiale.

25. *Nebolawá bolest.*

1 Muog Milý, muog Milý, růžička woňawá,
Počim ťa newidjm wšecka som bolawá,
2 Wšecka som bolawá a ništ ma ňebolj,
Len ma, muog Milenký, moge srdce morj.
3 Keby ti, šuhagko, len klobúk widěla,
Dosti som weselá weselšiáby bola.
4 A keby ťa mohla celého uwiděť,
Bolaby som radšeg akoby mi dau swet.
5 Co mi ge po swetě keď tebe newidjm,
Ani sama newiem kade smutná chodjm.

26. *Žádost* (*šar.*).

Keby gá som bula ptačiček sikora,
Obletala by som calý swet do kola,
Calý swet do kola, i tam tu chalupku,
Že bych ce widzela co robjš Jakubku!

27. *Láska zarmucuge.*

1 „Do doliny pri Malandě
Každý šuhag rýchle zande,
Rýchle wegde, smutně wýnde,
Dokal odtad domow prinde.
2 A když odtad domow prinde,
Welmi smutný doma bude,
Neb sa on tam zamiluge
Do welmi krásneg laluge.
3 Hle to isté milowánj
Které bylo medzi námi
Nenie radosť, radněg starosť,
Oprawdiwá roztrženosť.

28. *Laskawá powodeň.*

Wyliala se Migawa,
Wšecky mosty pobrala,
Len ten geden nechala,
Kde muog Milý sedáwá.

29. *Brat a Sestra.*

1 Keby to pán Boh dal, žeby brat sestru wzal,
I gá mám gednoho, išlabych za něho.
2 „Poďme, Milá, poďme oba gednou cestou:
Budú ľudia wrawеť, že ge brat so sestrou.“
3 Trebas my puogdeme oba gednou cestou,
Predca nebudeme wlastný brat so sestrou.

c) Tagná láska.

1. *Nezgewená láska.*

Lúbjm ga gedného, on o tom newie nič,
Ci to ozag dobre lúbit a nezgawit?
Někedy ge dobre lúbit a nezgawit,
Nedobre každému swoge srdce swerit.

2. *Tagná fragerka.*

1 Teče woda, teče, z kamena do garku:
Žiaden člowek newie, kde gá mám fragerku.
2 Žiaden člowek newie ani nedoswedčj,
Za kým pozeragú moge siwé oči.
3 Žiaden člowek newie ani wediet bude,
Za kým zahorelo moge ljčko bledé.

3. *Tagný frager.*

Rastie tráwa, rastie, okolo magera:
Žiaden člowek newie kde gá mám fragera.
Žiaden člowek newie ani neuhádne,
Za kterým šuhagkom moge srdce wadne.

4. *Sedčnie s Milým.*

1 Gak to šumně, gak to pekně
Keď si Milý ku mně sedne,
Gakoby sem cukor gedla
A do rozmarinu sedla.
2 Gak to šumně gak to pekně
Keď sa lúbj potagemně,
Nezná otec ani matka,
Ani žádná kamarátka.

5. *Láska potagomná.*

Daromná, daromná láska potagomná,
Kdo tu lásku zrušj beda geho duši.

6. *Tagná láska.*

1 Milugže ma ale tagně,
Zle ge ludom lúbit zgawně:
Keď dozwedia ludia toho
Záwistnjkow bude mnoho.
2 I gá lúbjm, len že tagně,
Tagná láska zle wypadne:
„Dobre padne to ge w skutku,
Len že srdce ležj w smutku.

d) Rewniwost, Hněw.

1. *Záwisť.*

Na Mošowskeg w'aži dwa holúbky sediá:
Ludia gim záwidiá že sa radi widiá.
Ludia milj, ludia, nezáwiďte toho,
Weť ge to pekná wec, keď rád widj koho.

2. *Ljtost záwistná.*

Gá milugem, gá milugem chlapča gedno,
Kdo newerj nech popatrj kde sme w gedno.
Komu lúto nech sa tuto neprechodj,
Mé srdečko od Milého neodwodj.

3. *Rewniwost.*

Súseda, súseda, kde twog kohút sedá?
Wo dwore, wo dwore na suchom gawore.
Súseda, súseda, nebuď mi horliwá!
Weť ai ty diowku máš, komu že'gu wydáš.

4. *Rowenčičky.*

Šuhagjčku mladý nelub staré baby,
Ale lub děwčičky twoge rowenčičky

5. *Rewniwost (sotac. w Kielči).*

Šuhag, šuhag co bys robil
Kiedby do nás inšj chodzil?
„Rubalbym ci twoge dzwere
Wylal bym ce do macere!“

6. *Gedna Milenka, dwa Milenci.*

Za našimi humny šestoraký gačmen:
Powez že mi Milá koho widjš račeg?
„Bolaby gá blázen tobe powiedati,
Keď gá muožem od dwoch dary odberati.“

7. *Procházka s giným (zempl.)*

Pomykug se, pomykug, po lawočce ku mně:
Len se na mne nehněwag mogo potěšenie.
„Gá se na tě nehněwám, len mi na tě luto,
Že se s ginšjm precházáš pres zelené žito.“

8. *Hrozba.*

Na prostred děding murowaná gatka:
Milug že ma, milug, duša moga sladká,
Milug že ma, milug, ak ma máš milowat,
Lebo weru budem kňazowi žalowať.

9. *Nehněwánie.*

Gak se ten hágjček pekně zelená!
Že se moga Milá na mne nehněwá,
A keď sa hněwá, nechže sa hněwá,
Wšak moge srdečko na to nič nedbá.

10. *Hněw.*

1 Čerwená růžička prjgemnú wuoňu má:
Neprišou Milý muog, wolačo sa hněwá.
2 Hněwagže se, hněwag, a trebas se rozpuč,
Pogdem za druhýho, urobjm ti na truc.
3 „Urob si, má Milá, urob si po woli,
Weť ai pre mňa kwitne bielá růža w poli."

11. *Hněw.*

1 Muog frager sa hněwá do mňa winy nemá,
Gá doňho watšú mám, predca sa nehněwám.
2 Urob si šuhagko, urob si po woli,
Wšak eště i pre mňa růža kwitne w poli.
3 Keď sa máme hněwať, teda sa hněwagme,
Teda si duša má z cesty wyhybugme.
4 Keď sa my stretneme, čože si powieme?
„Dobrý den" si dáme že sa nepoznáme.

12. *Hněw sedmitýdennj.*

Už ge sedem týžnow ako sa hněwáme,
Co geden druhiému dobrú noc nedáme.

13. *Hněw a Pozdrawenie.*

Hněwag se ty na mňa, lebo nehněwag,
Len keď ma stretnes, pozdrawenie dag,
A keď ma stretnes, pozdrawenie dáš,
Budú ludie myslet že se nehněwáš.

14. *Hněw a smjřenie.*

Mám gá fragera, mám, ale sa s njm hněwám,
Werjm Bohu, werjm, že sa s njm pomerjm.

15. *Wýstraha (šar.)*

1 Milugže mne, moga Milá, ale werně,
Budzež mala libežného muža ze mne.
2 Gábych tebe milowala, kebys ty mne,
Lenby si nezakrwawil srdce we mně.
3 „Toho se ty, moga Milá, nikdy nebog,
Len s inšjmi mládencami fjgle nestrog.
4 Keď uwidzjm, keď uwidzjm, ta zle budze,
Tak ci zrobjm, že ce zradzjm, bridká budzeš!
5 A gá preto Kawalérom wše zůstanem,
Na tebe se nikdy weceg neohlednem."

16. *Hněw mezi děwčaty.*

1 Mariška, Mariška, hněwám sa na teba,
Muog newěrný frager tam bývá u teba.
„Wer sa ty Anička muožeš nič nehněwat,
Wer ti ho gá lahko k tebe muožem poslat.“
2 A gá ti ho Marka, gá ti ho nehávám,
Gá takých mládencow do škrjně skowáwám.
„A gá ti ho Anka, a gá ti ho nechcem,
Gá takých mládencow pod lawicu mecem.“
3 Mariška, Mariška moga protiwnica,
Bodag ta držala tri roky zimnica!
Eště ge to málo, eště geden týžden,
Bodag ta držala sto rokow každý den.

17. *Horliwá.*

Diowča moge miluo nebuď mi horliwuo,
Len takuo ako gá, budeš roweň moga.

18. *Dluh.*

Súsedowie wyžla frageras mi dlžna,
Keď ti gá ta pogdem, weru si ho pogmem.

19. *Dwě Milenky.*

Fragerečky obe nezáwiďte sobě,
Nenj to možná wec aby som wzal obe.

20. *Čtyry Milenky.*

Fragerečky čtyry prečo ste sa bily?
„Pre teba šuhagko že sme ta lúbily.“
Mohly ste ma lúbit a preto sa nebit,
Fragerečky moge musjte sa smerit.

21. *Wzatie fragera.*

1 Mala som fragera už nemám nič,
Wzala mi ho giná, nie lepšiá nič,
A keď si ho wzala, nech si ho má,
Nech ta len predomnou neobgjmá.
2 Ona sa obgjmá čo gá widjm,
Ona sa nazdáwá že sa zdiwjm,
A gá sa nezdiwiem, a gá nedbám,
Pre teba šuhagko i desat mám.

22. *Zproneweřilec.*

1 Gastrabe, gastrabe, ty wysoko lietáš,
Od hory do hory wšecky krage poznáš:
2 Powez že mi, powez, čo tam dolů slýchat,
Či prigde mog Milý, či ma chce zanechat.
3 „Neprigde on domow, nepuogde on daleg,
On len chce ostati tam pri swogeg Mileg.“

4 Powez že mi, powez, gastrabe premilý,
Preč na mňa zabudol ten zproneweriIý?
5 Weť som mu gá weru hnedky newerila,
Keď som mu na posled ručku podáwala.
6 Mládenci, mládenci z medi srdce máte:
Diowča zalúbjte a hned ho necháte.
7 Weru by si bola skoreg pomyslela;
Žeby sa fialka w trňá obrátila:
8 Ako že muog Janjk ku cuzég pristane,
A u něg tak dluho, predluho ostane.

23. *Přistánie k Giněg.*

1 Lúbost, lúbost zlá, nedobrá,
Ktorá diowka fragera má.
2 Bola by som newerila,
Žeby lúbost zaškodila.
3 Ale ach! už teraz werjm,
Keď muog Milý k ginég chodj.
4 K ginég chodj a mňa nechce,
Rozpukne sa moge srdce,
5 Rozpukne sa na dwe strany. —
Už ge Milý za horámi.
6 Za horičkou za wysokou,
Za wodičkou za hlubokou,
7 Za horámi u hágička,
Kdo už bozká moge ljčka.

24. *Trápenie od Milého.*

1 Šuhag mňa miluge a gá geho wetšmi,
Nerozlučug že nás Pane Bože wečný.
2 A keď mňa rozlúčjš s tým šuhagkom šwárným,
Rozluč že ma Bože i s tým swetom márným.
3 Ach lúbost naď lúbost, čo ty w swetė robjš?
Ako srdce k srdcu podiwnė pripogjš!
4 Spogilo sa moge srdce ku Milému,
Wiem, že nezpomuože žiadný lekár gemu.
5 Kebych bola znala, že si ty tak zradný;
Nebol by si nikdá s mogjm srdcom wládný.
6 Wládneš mogjm srdcom, wládne twogjm giná,
Keď sa ti čo stane, nebudem tjm winná.
7 Trápenost, trápenost, weliká trápenost:
Netrap že ma, Milý, utrápená som dost.

25. *Truc.*

1 Wšak som ti powedal, naučenie dáwal,
Keď chceš moga býti, s druhým nepostáwag.

2 „Nepostáwala som, ale teraz budem,
A to tebe, Milý, na truc robiť budem:
3 Keď ty máš fragerku, i gá mám fragera,
Keď ty mňa trucugeš, trucugem gá teba.
4 Trucuge mňa kdosi, budem gá kohosi,
Ale sa mně kdosi do wuole naprosj!“

26. *Potěcha nemilowaného.*

1 Na wysokom strome čierný hawran repce:
Boh ma neopustj, keď ma Milá nechce.
2 Keby to nebolo moge potěšenj
Musel by tom zúfať w tom mogom súženj.
3 Ty mňa nemilugeš, len sa ukazugeš,
A tomu druhému swé srdce slibugeš.
4 On ťa nemiluge, len sa ukazuge;
Počkag o rok, o dwa, weť ťa on zunuge.
5 Budeš oplakáwať, že ma nechceš lúbiť,
Ale bude darmo, keď gá už budem hniť.
6 Zohni sa stromeček, pod teba sa skrygem,
Nech ludia newrawia, že gá w žiali žigem.

---

e) Klewety a Radořečnost.

1. *Řeči a slzy.*

Keď nemám fragera nemám ani rečj,
Nemagú čo plakat moge čierné oči.

2. *Panbohdag a Panbohdagka.*

A tá Mara pamodagka a geg frager pamodag:
Nosiá reči po dědině z dom do domu na predag.

3. *Řeči.*

1 Robiá reči, robiá, a to wšecko o mne,
A gá Boha werjm že to nadaromně.
2 Trpjm reči, trpjm, ako ta trpielka,
Weť ich narobila súsedowé diewka.
3 Keď ich narobila bodag ich nosila,
Žeby ich i mladšég sestre poručila.

4. *Ženy a pomluwy.*

1 Radšegby si ženy kašu dowáraly,
Gako neboriatka diewky owráwaly.
2 Žiadná sa nepregde ani hore, dolu,
Žeby geg nenašly gakú takú winu,

3 Lebo že ge kriwá, lebo ge leniwá,
Weru geg musj byt gaká taká wina.

5. *Řeči.*

Reči som trpela, nocke som tráwila,
Prečo si ma newzal? strela ťa zabila!

6. *Klewety.*

1 Powec že mi, powec, lebo mi odpowec,
Nach sa gá nedržjm na ten hornj koniec!
2 W horňom koncu býwám, w dolňom fragera mám,
Keď pre wodu idém len tatam pozerám.
3 Fragera mi dali, muža mi nechcú dať,
Weť tých dounićanow bude Pánboh trestať;
4 Tresci, Bože, tresci, weť ty wieš sám koho,
Mogjch protiwnjkow, lebo ich mám mnoho.
5 Radorečné ženy pod stěny sedagú,
O newolných diewkách klebety skladagú,
6 Ako kerá chodj, a kerá ništ nemá,
Strela w ich gazyky! žiadná nám ništ nedá.

7. *Radořečnjci.*

1 Keby som wedéla kdo ma ohowárá,
Wer by mu naliala gedu do pohára.
2 Gedu do pohára, piwa do sklenice,
Žeby sa napily tyé radorečnice.
3 Pre radorečnice, pre radorečnjkow,
Šiou mi Milý nadol mezi werbownjkow.

8. *Welké usta.*

Za našimi humny zelená kapusta:
Lubelský mládenci magú welké usta.

9. *Nowiny.*

Frager mog uprjmný nenos mi nowiny:
S twými nowinámi wložjš ma do gamy.

10. *Křiwda.*

1 Slzy moge, slzy, gedna druhú ránia,
Wer mne w Luboreči welo kriwdy robia.
2 Robia mi gu, robia, len gedno dwa ludia,
Bodag nedožili zagtra do poludnia.
3 Robia mi gu, robia, len gedno dwe diewky,
Bodag nedožily zagtra do hodinky.

11. *Pomlauwánie (zemp.)*

Řeže pjla, reže, na mestickeg wodze,
Specá mi te šuhag takoy w twogim rodze.

Choc by te šuhagu eště ak špecili,
Len by se nám w gedno lúbic nebránili.

12. *Welký gazyk.*

Chodiewali by k nám že čierné oči mám,
Ale už nebudú že welký gazyk mám.
Dám si gá muog gazyk klinci pokowati,
Že mi on nebude tolme štěbotati.

13. *Lidský gazyk.*

1 Letěla hus bielá, letěla nad wodou,
Zaplakalo diewča nad swogou slobodou,
2 Zaplakalo diewča, zaplakau i šuhag;
„Lebo že ma milug, lebo mi pokog dag!“
3 „Milowali sme sa, Milá má, na weky,
Teraz sa nemóžme pre ludskie gazyky.
4 Ludský gazyk mrcha, našu lásku hubj,
Keď nás dwóch rozlúčj, nech ho Pán Bóh súdj!

14. *Lidský gazyk.*

Ludský gazyk weliká zlost,
Mnoho mluwj a nemá dost: Gag, gag!
Gak na hore wetry wegú,
Tak i ludia pletky segú: Hag, dag, danag dom!

15. *Lidské gazyky.*

1 Od Orawy dážď ide,
Už mog Milý neprigde:
Prišelby on gag Bože
Pre zlé cesty nemuože.
2 Nenj ge to prekážka
Že tá cesta ge ťažká,
Ale ludskie gazyky,
Magú welké praktiky.

16. *Lidské gazyky.*

To Bystrické pole gest samé chodnjky:
Zanechal ma Milý pre ludské gazyky.
Ludský gazyk mrcha našu lásku trhá,
Kdo nás dwoch rozlúčj, nech ho Boh zarmútj.

17. *Omlauwánie.*

1 Bože, Bože čo mám robit?
K mogeg Mileg nesmiem chodit;
Zlj ludia nás omlúwagú,
Wernú lásku pretrhugú.
2 Ludia, ludia čo mysljte,
Keď nás smutných omlúwáte?

Bars sa waša wuola stane,
Naša láska neprestane.
3 Ani Milá nelamentug,
Lub že ty mňa, gá budem twog,
Lúbil som ťa za tri roky,
Ai ťa budem až na weky.

18. *Záwistiwj lidé.*

1 Horela kalina ale už zahasla,
Sama som si, sama, fragera odpásla;
2 Nie sama, nie sama ale mrcha ludia,
Čo nám záwiděli, že sme sa lúbili!
3 „Co koho do toho kdo miluge koho,
Milugže ma diowča, nebog sa nikoho.“

19. *Nešlyšánie klewet.*

1 „Zawiau wetrjk cez dolinu,
Milá! powiem ti nowinu:
Kdě sa ludia showáragú,
Wšadě nás dwúch owráwagú.“
2 „Pršj daždjk, padá rosa,
Muog milenký nebogmo sa,
Čuo by smo sa mali báti,
Kdože nám smie rozkázati?
3 Ač wšecko sluchať budémo
Milowať sa nebudémo,
Pusťmo wšecko mimo ušj,
Nám sa milowati slušj.“
4 „Gá som šwárný, ty si šumná,
Mám dóm gedon a dwe humna,
K tomu čtyry koně wranné,
Že ge radost hladěť na ně.
5 Gá som pekný, ty si krásná,
To muože býť láska šťasná,
By smo sa my nelúbili,
Bola by to ğula gasná.
6 Na wjnoweg ratolesti
Muožeš sladkuo hrozno gesti:
Tak i pri mladeg osobě
Sprawjš dobrú wuolu sobě.“

20. *Přestěhowánie.*

Poďme Milá poďme preč,
Už nás ludia wzali w reč:
Poďme Milá k Dunagu,
Tam nás ludia neznagú.

---

f) Překážky w milowániu.

1. *Milá za Wáhom.*

Horička horárom, sekera rubárom:
Moga fragernočka býwá mi za Wáhom.

2. *Dalekost.*

1 Hora, hora zelená si!
Moga Milá daleko si!
Za horámi, za wodámi,
Stydne láska mezi námi.
2 Gá za horou za wysokou,
Ty za wodou za hlubokou:
Gá za horou, ty za wodou
Nebudem gá nikda s tebou.

3. *Nemožnost widěnia.*

1 Daleko ge hora od šjrého pola,
Eště som gá daleg od mogho fragera.
2 Ani mi ge na dol, ani mi ge na hor,
Nemuožem ho widieť pre zelený gawor.
3 Gá pozerám dolu, ty pozeráš hore,
Nemuožme sa widieť pre zelenuo pole.

4. *Odkázánie.*

Nemuožem, nemuožem ako si zpomuožem,
Milý ge daleko, ako mu odkážem?
Odkaž že mi, odkaž, aspoň od komára,
Nech sa moge srdce tolko neumárá.

5. *Záwada.*

Keby mi neboli wršký na záwadě,
Weru by som widěu Milenku w zahradě.
Ale sa mi wršky na welkeg záwadě,
Preto neuwidjm Milenku w zahradě.

6. *Oddálená.*

Luto mi ge, luto, i doma i tuto,
Že mogeg fragerky na Hačawe nito:
Nito mi geg, nito, prigde mi na leto,
Na leto zelenuo potěšenie wernuo.

7. *Okenečko.*

1 Dost že ti tuonj
Wišňa, čerešňa
Od slnca:
Nezatwárag že
Srdečko moge
Okienca.

2 Či gich otwáráš,
Či gich zatwáráš
Widjm ťa.
Cez okenečko
Moge srdečko
Nekry sa.

8. *Nedagj milowat.*

1 Milý mog, Milý mog, nečiň že mi žialu,
Milowala by ťa ale mi nedagú.
2 Milowala by ťa, ale se mi nedá,
Že gest teg lúbosti na tisjckrát škoda.
3 Škoda teg lúbosti že se darmo trápjš,
Kdo tomu přjčina, ty mu Boh zaplatjš.
4 Rada som ťa, rada, mog Milý widěla,
Trebas som gá mnoho pre teba trpela.
5 Mnoho som trpela, wšak se nezarjkám,
Pre teba mog Milý rada ai umjrám.

9. *Šuhag a rodina.*

Šuhagko, z růži kwet, lúbj ťa wšecek swet,
Nemuož ťa zalúbiť moga mať, móg oťec,
Šuhagko kalinka, lúbj ťa kraginka,
Nemuož ťa zalúbiť tá moga rodinka.

10. *Rodičům ne k wůli.*

1 Z grúňa do doliny a z wršku do hory,
Kým diowča newidjm nič mi ge nie k wóli.
2 K wóli si ty, k wóli, mogjm siwým očom,
Ale si nie k wóli tým mogjm rodičom.
3 „K wóli som gá, k wóli, twogmu srdu k wóli,
Ale som nie k wóli teg twogeg materi.“

11. *Kochanečka.*

Hoja, hoja, hoja kochanečko moga!
Wšecko sa mi tak zdá že nebudeš moga.

12. *Newinnj milownjci.*

Čtyri wrchy, dwě doliny:
Čo sme my dwa porobili?
Že pre našu wernú lásku
Dagú oboch na retiazku.

13. *Lánie a bol (sotac).*

Ey lagú mne, lagú, že gá chodzu za ňu,
Mne serdečko bolj kedz popatru na ňu.

14. *Neúterpnost (šar.)*

1 Bili mne, bili mne w Štjtnickeg dolině,
Počul si šuhagko a nebránil si mne.

2 Lagú mně, bigú mne, šuhagko nedag mne,
„Wtedy ťa nedám biť, keď ťa budem lúbiť.“
3 Šuhagu, šuhagu, pre teba me lagú,
Ani se mi s tebou showárať nedagú.
4 Magú že me, magú, len pre tebe láti,
Muožem ti šuhagko swatý pokog dati.
5 Maliby mna šuhag pre teba owráwat,
Wer ty woljš u nás dwere neotwárat.
6 Mali by mna šuhag len pre teba biti,
Wer ty woljš do nás njkdag nechoditi.

---

g) Klam lásky. Falešnost.

1. *Nenáchylnost.*

Nechcela hrlička kalnú wodu piti:
Nechcelo diowčatko šuhaga lúbiti.
Milug diowča, milug čerta rohatého,
Keď nechces miluwat šuhagka šwárného.

2. *Srdce změněné* (šar.).

1 Ach má Milá čo ti ge,
Že twé srdce zmeněné?
Keď me dakus milugeš
Na čo že me sužuges?
2 „Gá tě lubiť nemuožem,
Gak že si gá zpomuožem?
Wrať se šuhagko z bljzka,
Twá láska nic nezjská.“

3. *Tisa a Dunag.*

Pri Solnoku Tisa, zarmútila si sa,
Ei Lelkem, duša moga, oklamala si sa.
„Pri Budjně Dunag, wodu newyliewag,
Ei Lelkem, duša moga, len že ma nehněwag.“

4. *Zrušený slub.*

1 Anička Milá, čos učinila?
Slub si zrušila, mňas oklamala. :,:
2 Oklamala si swého Milého,
Rozhněwala si Boha žiwého. :,:
3 Pánboh ťa kárag za tú prjsahu,
Ktorús mi dala stogac na prahu. :,:
4 Ach láska, láska, wer ge weliká,
Kdě sa rozmóže, zmorj človeka!

5. *Wěrná a falešný.*

Bodags zdráwa prebýwala,
Tys mňa wernė milowala:

A gá som ťa len falešně,
Ubige ma pán Boh wečně.

6. *Welká láska neprospěšná.*

1 Pred našima dwermi stogj mág zelený,
A na tom mágjčku ptáček premilený.
2 Slyšte mladj ludia čo ten ptáček zpjwá:
„Z welikeg lúbosti nikdá nič nebýwá.“
3 Nebýwá, nebýwá, to sama uznáwám,
Moge smutné srdce ginému oddáwám.
4 Oddám ho takému čo mi bude werný,
Co bude uprjmný, ne gak ty falešný.
5 Falešnjkom si bol, falešnjkom budeš,
A pre tú falešnost wiac mogjm nebudeš.

7. *Fjgle.*

1 Ei nefiğlug, nefiğlug, čobys už fiğluwala,
Keds ma začala lúbiť, teraz bys ma nechala?
2 „Ach weť gá nefiğlugem, ani fiğluwať newiem,
Ani twoge srdečko k mogmu wábiť nebudem.
3 To si, Milý, zle myslјš, žiadné fjğle newidjš,
Ani s tebou newrawjm, ani len tam nehladjm.“
4 Weť to preto, má Milá, že si wernost ztratila,
Prweg si i wrawela, ba i na mňa hladěla.

8. *Fragerka ne manželka.*

Šuhagko kalinka budem ti fragerka,
Fragerka ti budem za teba nepuogdem.
Milowala som ťa gako prináležj,
Než teraz ťa budem len gako swet bežj.

9. *Láska w obrázku.*

Slubuge mi Milý wernú lásku,
A gá gu newidjm len w obrázku.
Že mi wždycky :,: werný bude,
Pokud geho srdce w prach neprigde.

10. *Klam a náděga lásky.*

1 Pršj dážď, pršj dážď, len rosička padá:
Nech že sobe žiadno diowča w lásce nezakladá:
2 Ai gá som si, ai gá, w gedneg zakladala,
Ale gá to už teraz wiem že som sa sklamala.
3 Wege wietor, wege, po dolině fúká,
Eště w mogom srdci lásky iskričku rozdúchá.

11. *Odkázanie.*

Odkázau mi Milý dobruo pozdrawenie,
A gá mu winšugem hlawy wylomenie.

12. *Nestálá láska.*

1 „Wychodj slunečko zpoza lesy,
Už mne w tom Liptowe ništ netěšj;
Těšilo mne,
Ale už nie,
Azda mne potěšj někdě gindě?
2 Z uprjmného srdca wyrastá strom,
Do falešneg lásky uderj hrom,
Uďer prudce,
Poraz srdce,
Nak ma nemiluge nikdy wiáce.
3 Wčera mi má Milá odkázala,
Žeby mi polowic srdca dala:
Pytau som ho,
Nemala nuož,
Chcel som geg požičať, něchcela už.
4 Čo si mám pre lásku srdce trápiť,
Woljm gá sweg Mileg prsten wrátiť,
Wrátjm geg ho,
Gá geg ho dám,
Keď geden utratjm, desať gich mám."

13. *Námjtky.*

1 Dobre si weděla že nebudeš moga:
Predca si chodila za mnou duša moga!
2 Dobre si wedèla že nebude dobre:
Predca si chodila do úbočia komně.
3 Dobre si wedèla že som gá chlap cudzý,
Bolo sa ti radit druhých dobrých ludj.

14. *Láska prázná.*

Wer mi diowča, wer mi, že ťa lúbjm welmi,
Ale žeby ťa wzal má Milá newer mi.

15. *Zklamánie.*

Mám gá fragerečku ako giskerečku,
Ale ma zklamala, strela w geg srdečku!

16. *Šuhag fortelný.*

1 Hádáms bola, má Milá,
Hádáms bola opilá:
Co som ti gá howoril,
Wšetko si mi werila.
2 Newer diowča, newer mi,
Gá som šuhag fortielný,
Gá som taký gáko pták,
Pomilugem, nechám tak.
3 Gá som taký čeladjn
Na diowčence nchladjm,

Ale hladjm na cesty,
Kde sú šwárné newesty.

17. *Nehodný.*

Šuhagko laluga weť som ti werila,
Ale už nebudem, čiby si bou hoden!

18. *Zle wedenie se.*

1 Bože mog, pane mog gak že sa mně wodj,
Že mne každý člowek z daleka obchodj.
2 Bože mog, pane mog čo že sa mně stalo?
Na mogom srdečku weselosti málo.
3 Bože mog, pane mog z nebeskeg wysosti
Potěšže ma, potěš, w teg mogeg žalosti.

19. *Dobrá wůle.*

Moga dobrá wuola kde že sa poděla?
Do šjrého pola s ptáčenci letěla.

20. *Newolná láska.*

Ťažko ge zomrieti koho ništ nebolj,
Ťažšie milowati čo ge nie po woli.

21. *Umjragjcá panna.*

1 Starala se mati má
Kde mi pán Boh mjsto dá?
W tom tichučkom cinterjně
Tam mi domček wystawia.
2 Eště sa gá obzerám
K tým zeleným zahradám,
Mám gednoho milownjka,
Ako že ho zanechám?

22. *Děwče zemjrá* (šar.).

Ponížeg Bošowec studzenka wywierá:
Ponáhlag sa šuhag, dzewče ci zomierá!
Gak gá se ponáhlám, už bardzieg nemuožem,
Dá to Milý pánboh, že gá geg pomnožem.

---

h) Konec lásky, Laučenie, Nechánie.

aa) Pjsně ženské.

1. *Den zanechánia.*

Ak ma máš zanechať, zanechag ma w piatok,
Na sobotu wečer mám gich zas dostatok.

2. *Nechtěnie.*

Okolo záhrady woda tečie;
Zkazuge mi Milý že ma nechce!

Keď ma nechce a gá nedbám,
W srdci ho nenosjm, w řeči nemám.

3. *Černá stužka znak zanechánia.*

Načo že mi Milý čiernú stužku dáwáš?
Wšak gá to dobre wiem že ma zanaháwáš.
Zanahag, zanahag čo si zamilowal,
Ale tak zanahag že bys nebanowal.

4. *Pomsta.*

Keby gá weděla kdo mňa s Milým lúčj,
Nasypala bych mu soli mezi oči.
Soli mezi oči, piesku mezi zuby,
Aby nerozwádzau čo sam pan Boh súdj.

5. *Přemoženie želu.*

1 Zazpiewag kohútku na brezowom prútku,
Frager ma nechá wá wo welikom smutku.
2 Zazpiewag kohútku nad našimi wráty,
Wzau mi čert fragera asnad mi ho wrátj.
3 Muog frager sa chwálj, že ma nechau w žiali,
Muože se nechwáliť, muože wo wetšom byť.

6. *Krátká láska.*

Keď sa naša láska začala,
Fialuočky som si nasiála:
Eště fialuočka nezišla,
Už sa naša láska rozišla.

7. *Swětla zhasnutie.*

1 Swietila mi swiečka od wýchod sluniečka,
Ale mi už zhasla, za chmáričku zašla.
2 Swietila mi zora do meg mamky dwora,
Teraz už nebude ani do pitwora.
3 Sama si postelem, sama ležat budem,
Lecigakeg lage postielat nebudem.

8. *Odwyknutie.*

Slubowali sme si keď čerešně kwitly,
Čerešně dozrely, my sme si odwykli.

9. *Upamatowánie se.*

Cuzých budem lúbit a swogho necháwat:
Akože sa budem preď Bohom wyznáwat?

10. *Holaubek.*

Mala som holúbka w truhle zamknutého,
Ale mi uletěu do pola šjrého.
Uletěu, uletěu za zelený dubec,
Už ginde hrkútá mog Milý holúbec.

11. *Rozchod.*

1 Siwá holubička po Dunagi plýwá:
Z welikég lúbosti rada žalost býwá.
2 Bola láska, bola, mezi nama dwoma,
Už taká nebude ani mezi stoma.
3 Milowali sme sa ako holubičky,
Rozlúčili sme sa ako lastowičky.

12. *Milé a Nemilé.*

Ço mi bolo miluo, to ma pominulo,
Co sa mi nepáčj, to sa za mnou wláčj.

13. *Žádánie náwratu.*

Nahau si ma, nahau, w žiali postawenú,
A ty si zaletéu za horu zelenú;
Za horu zelenú, za ten čierný oblak,
Milý, duša moga, skoro že se nawrať.

14. *Neweselá.*

Nebudem weselá ani nemuožem byt,
Šuhag ma zanehau čo ma počau lúbit.

15. *Rozletěnie.*

Tak sme sa šuhagko my dwa rozletéli,
Ako tyé holubi keď mezi ně strelj.

16. *Wůle.*

Wuola moga, wuola, kde si sa poděla,
Ci hore, či dole, wer si uletéla.
Skoreyby sa kamen na zlato obrátil,
Nežby sa mog Milý nazpátek nawrátil.

17. *Potěcha při škodě.*

Taká sa mi škoda stala,
Fragera mi woda wzala;
Keď ho wzala nech ho nese,
Nagdeme ho na kolese.

18. *Bystričtj mládenci.*

Tak mi odkázali na hore táčenci,
Že za mnou banugú Bystrický mládenci.
Gá som odkázala na hore táčencom,
Žeby pozdrawenie riekli tým mládencom.

19. *Žel a Potěšenie.*

Bože muog, Bože muog, gaká gá nešťastna!
Už moga hwězdička na nebi zahasla.
Gedna mi zahasla, druhá zaswietila,
Dá to milý pánboh že budem šťastliwá.

20. *Zatečenie.*

Moge potěšenie šlo dolu widiekom,
Zaplatila by mu kdoby mu zatiekou.
Zaplatila by mu bielými toliarmi,
Kdoby mu zatiekou hustými horami.

21. *Prosba o potěšenie.*

1 Ani tak neswitá ako switáwalo,
Moge potěšenie, to ma zanechalo.
2 Potěšenie moge kde si sa podělo,
Či na hor či ne dol odo mna letělo.
3 Sama som gá sama, sama osamená.
Ako tá tráwička w hore nezkosená.
4 Keď tá tráwa uschne zasi druhá zide,
Mogę potěšenie nikdy wiac neprigde.
5 Potěšenia nemám, potěš ma Bože sám,
Potěš z takeg strany z ktereg sa nenazdám.

22. *Wěčité rozlaučenie.*

Bože muog, Bože muog, gaký to žial welký
Keď se rozlučuge frager od fragerky.
Keby se rozlúčil na týden nebo dwa,
Ach ale keď powie, že nepřigde nikda.

23. *Žále.*

A čoby sa zišli zo sweta pjsári
Werby moge ťažké žiale nespjsali,
Coby bol swet papier a more atrament,
Werby nespjsali srdečka fundament.

24. *Plač země a ptáků.*

Keď smo sa mi s Milým rozlučowat mali,
Ai ta zem plakala, čo sme na něg stáli.
Keď sme sa lúčili pod zeleným stromom,
Tyé ptáčky plakali, čo seděli na ňom.

25. *Těšenie zanechaného.*

Neumierag šuhag pre gednu diewčinu,
Budeš horet w pekle po samu čuprinu.

26. *Těžkost.*

Ťažko mi Ondráško od tebe odwykat,
Musjm si srdečko na zámku zamykat.
Ťažobečko ťažká, padni na Ondráška,
Padni že na něho, na srdečko geho.

27. *Proměna mluwenia.*

Kým si k nám chodiewau wždycky si wrawiewau:
„Má Mila wezmem ťa;“ a teraz „nechcem ťa!“

28. *Samá.*

Gá som taká bola, gá som milowala,
Pán Bůh dal pán Bůh wzal, zostala som samá.
Nebudem banuwat, ani horekuwat,
Kúpjm čiernú stužku, budem pokoruwat.

29. *Šjrým swětem.*

Zakwitla čerešňa samým bielým kwetom,
Keď ma šuhag nechce, puogdem šjrým swetom.

30. *Zbawená Milého.*

1 „Zazpiewag sokol, keď si pták,
Pozdraw Milého na stokrát,
Opytug sa ho gak sa má!
Ci ge w tom žiali, čuo som gá!
2 Ach preneštastná w swetė gá,
Mého Milého zbawená,
Wiem, že ma on už zanechá,
Už ginú Milú w swetė má.
3 Kéž gá mám posla werného!
Poslala by hned pro něho,
Na gednu malú chwjlečku
Ku potěšeniu srdečku."

31. *Opuštěnie mnohých pro gednoho.*

1 Bože muog, otče muog čo som urobila?
Že som pre gedného wšeckých opustila!
2 Opustila som si sokola pre páwa,
Išlabych ho hledat, newiem kde sedáwá.
3 Sedáwá, sedáwá w súsedowom dwore,
W súsedowom dwore na hodbawneg šnuore.
4 Wšak ge ta šnůročka, wšak ge bars tenučká,
Zarezala se mi do mogho srdečka.

32. *Kyslá woda.*

1 W šjrom poli holubička,
Oplakáwá šuhagjčka:
Prečo že ho oplakawá?
Ze on k gineg už pristáwá.
2 Šuhag, šuhag siwooký
Plačem, tlačjm twoge kroky,
Twoge kroky i chodnjčky
Okolo kysleg wodičky.
3 Woda, woda, kyslá woda,
Že si kyslá wer ta škoda!

Lebo šuhag sladkú lúbj,
Wer sa ten k nám už neslúbj.

33. *Zarmúcená.*

1 Jag Bože muog, tri trogice!
Zarmúcenuo moge srdce,
Prečo že ge zarmúcenuo?
Že ge s Milým rozlúčenuo.
2 Swete, swete, swete márný,
Zanechau ma šuhag šwárný,
Šuhag, šuhag nagšwárnegšj,
Mogmu srdcu naymilegšj.
3 A gá smutná, neweselá,
Zostala som bez fragera,
Bez fragera, bez Janjka,
Bez šwárného šuhagjka.

34. *Odepřenie.*

Za dědinou šuhag strelil,
Do dědiny hlas uderil:
Už ge šuhag už ge amen,
Gá sa ti wiac nedostanem.

35. *List.*

1 Kalina, malina nad wodou sa knjše:
Starodáwný frager, ljstočok mi pjše.
2 Pjše mi ho, pjše, čierným atramentom,
Aby ho poznala mezi regimentom.
3 Pjše mi w ňom, pjše, drobnučké litery,
Žeby ho poznala mezi granatiery.

36. *Samotná s nádĕgou.*

1 Ach weť som gá samá, nebožátko samá,
Ako tá gedlička w hore okresaná.
2 Eště tú gedličku wetrjček prewege,
A mne smutnú, truchlú nikdo nerozsmege.
3 Těžko mi ge, těžko, těžšie od kamena,
Že gá na tom swetě nemám potěšenia.
4 Ta šel mi Milý mog daleko ode mně,
Zarmúcené srdce prewelice we mne.
5 Budem ho smútiti dokud budem žiti,
W černom oblečenj budem se nositi.
6 Radostné moge dni kde ste se poděli,
Že ste tak náramně ode mne letěli.
7 Swjtilo mi slunce, mesjc, hwězdy gasné,
Kým som uhljdala geho ljčko krásné.

8 Keby ho nemala nikdy wiac widieti
Weruby musela z těžkosti zomrieti.
9 Ale w teg náděgi wždy som postawena
Že ho někdy uzrjm smutná, neweselá.
10 Zazpjwal kohút mog keď šel preč Milý mog.
Zazpjwal nad wráty asnad se mi wrátj.

38. *Opuštěnie Milého.*

1 Ani mi ge wečer, ani mi ge ráno,
Na mogom srdečku weselosti málo.
2 Moge srdce plače, ani neprestáwá,
Komu že sa komu muog frager dostáwá?
3 Žiale moge, žiale, na mogom srdečku,
Snim že mi gich Bože aspoň polowičku.
4 Keby gá tyé moge žiale rozpustila,
Tyé Liptowské wrchy s nimi by zakryla.
5 Ale gá tyé moge žiale nerozpustjm,
Na mogom srdečku těžkost snášať musjm.
6 Těžko mi ge, těžko, těžšie od kameňa,
W šjrom swětě nemám žiadno potěšenia.

39. *Syn gedneg Matky.*

1 W tom Bystrickom poli skala zaplakala,
Keď som sa gá s Milým rozlučowať mala.
2 Ťažko ge to nechať, čo raz widj oko,
Lebo sa to wreže do srdca hlboko.
3 Plačte oči, plačte, slzy wyliewagte:
Koho ste lúbili, toho zanachagte!
4 Weru som lúbila gedneg Matky syna,
Bodag že ho bola wychowať nestihla;
5 Ani wychowati, ani poroditi,
Ey ani mně smutneg žialu narobiti.
6 Bodag sa bol zaliál w tom prwom kúpeli,
Žeby ho mé oči neboli widěli.
7 Chowala ho sice len owseným chlebom,
Ale nemá páru pod slncom, pod nebom!

40. *Nechánie chudobneg.*

1 W teg našeg zahradě čtyri ratolesti:
Keď si ma zanechau Boh ma neopustj.
2 Keď si ma zanechau pre mogu chudobu,
Pre mogu chudobu — poručená Bohu.
3 Treba som chudobná, trebas gá nič nemám,
Keď sa len poctiwě mezi ludmi chowám.
4 Treba som chudobná, nebogjm sa psoty,
Wysúkám rukáwy, pogdem do roboty.
5 Zanechag, zanechag, čo si zamilowal,
Ale že si rozwaž, že bys nebanowal.

41. *Zanechánie.*

1 Mog Milý sa chwálj, že ma nahal w žiáli :
Ništ sa, Milý, nechwal, ni mi ge welký žiál.
2 Zanahal ma Milý a gá geho radčeg,
Kerý že z nás bude banowati wetšmeg?
3 Mňa Milý zanahal pre mogu chudobu,
A gá geho nahám pre geho hrdobu.
4 Ty sa, Milý, nazdáš, že si ty bohatý,
Že ti dagú diewča, kde budeš pýtati.
5 Alebo sa nazdáš, že keď si w mentiéku,
Že dostaneš diowča na každom widiéku.

42. *Děwče bez Milownjka.*

1 Smutná ge to hora, čo ge bez gawora;
Smutněğsié to diowča, čo ge bez fragera.
2 Ako že gá, ako nemám lutowati?
W tolikég děděné fragera nemati:
3 Kým som bola malá, fragera som mala;
Teraz, keď som welká, pobrala ich strelka.
4 Lúbosti, lúbosti, mala som geg dosti;
A teraz geg nemám za dwe márné hrsti.
5 Mala som geg, mala, kylou gu merali;
Ale teraz by gu mezi prsty wzali.
6 Mala som geg, mala, za dwa wozy tárné;
A teraz geg nemám za dwe hrsti márné.

43. *Milý se oženil s ginou.*

1 Stalo sa mi, stalo, čo sa mi malo stať:
Oženil sa šuhag, čo sa mně mal dostať.
2 Stalo sa mi, stalo, už sa mi nestane,
Už sa mi ten šuhag nikdy nedostane.
3 Nehněwám sa naňho, zle mu newinšugem,
Tak falešné srdce bárs komu dopragem.
4 Nech mu Buoh pomáhá, w čom sa usiluge,
Nech druhú wernégšie, ako mňa, miluge.
5 Nežiádám wiac lúbiť, pokuď budem žiwá,
Keď som w prweg lásce nebola šťastliwá.
6 Na čo si mám žiádať ďaleg být na sweté,
Keď som nešťastliwá w mogom mladom kweté.

44. *Strogenie se do Siberie.*

1 W tèg mogeg zahradke tulipan zakwitá:
Len mi na zármutok i mrká i switá.
2 Gako tá wodička teče welmi mutná,
Také sa mi očka, keď som welmi smutná.
3 Smutná som gá, smutná, a i smutná budem,
Na mé dobré časy nikda nezabudem.
4 Gako sa mi ony friško pominuli,
Len mi weliký žál za sebou nehali.

5 Ta gá pogdem, ta gá, do teg Siberie,
Kde čłowek o hladě a o smedě žige.
6 Tak sa mi ani pit, ani gesti nechce,
Len mi smrt do ušj ustawičně šepce.
7 Ale ty srdce mé, ništ že ty nezúfag,
Bohu premilému len ti werně dúfag.
8 Wšak ťa mily pán Boh z teho wypomóže,
Twoge dobré časy newrátiti móže.
9 Eště sa gá ufám mogemu slunečku,
Že mi wolakedy zaswietj k srdečku.

45. *Odgitie preč.* (šar.)

Pošol Milý, pošol prečka,
Wzal mi klúčjk od sardečka,
Od sardečka od mogého,
I od ljčka rumeného.

46. *Potěcha w Zanechániu* (šar.)

Ochabil mne šuhag na zeleneg lúce,
Telo mam potěchy, prstenček na ruce,
Ochabil mne Milý a gá nebanugem,
Ešče panu Bohu werně poděkugem.

47. *Otázka ku sardci* (zemp.)

Ach sardečko moge, gakeg mi rady dáš?
Kehom milowala, či ho mám lúbic zas?
„Takeg ga ci, takeg, radočky dodáwám:
Nežalug, nebanug, ani se nestarag!“

48. *Zapomeň* (šariš).

1 Gag zabudz mne, zabudz, wšak ga ce zabula,
Gakby ga ci nikda fragerkú nebula.
2 Nebulo ci patric mogeg malučkosci,
Gen ci bulo patric mogeg pridalosci.
3 Nebulo ci čekac mogho dorostania,
Gen ci bulo čekac mogho obracania.
4 Nebulo ci patric žem bula malička,
Gen ci bulo patric žem bula šumnička.

---

bb) Pjsně mužské.

1. *Přestěháwánie.*

Ta gá puogdem, ta gá, na cudzú dědinu:
Smutnú ťa zanechám i celú rodinu.

2. *Památka.*

Keď gá z tato puogdem upletem zahradku,
Luboreckým děckom na wečnú pamiatku.
„Toto ge zahradka ta naša pamiatka,
Kerú nám upletla ta naša fragerka!“

3. *Konec milowánia.*

Pri Trnawe růža kwitne, gá gu trhat nebudu,
Milowal sem šwárné děwče už ho wiace nebudu;
Wernë sem ho zamilowal, w srdci sem ho gá nosil,
Až pokud sem lásku geho, že falešná, nezkusil.

4. *Ztráta.*

Ništ to ništ, čerta ništ!
Wčera bola fragerečka, dneska ništ!

5. *Nechtënie.*

Na zeleneg lúce tam sa pasú žrebce,
Milowau som diowča, ale ma už nechce.

6. *Časy.*

Boli časy, eštë budú:
Boli časy gasné,
Mal som diowča krásné,
Gak lalugu!

7. *Naywëtšié súženie.*

Powez že mi, powez, ty ptáčku garabý:
Které ge wo swetë naywetšié súženj?
„Gedno ge súženj s Milou rozlúčenj,
Druhé ge súženj mrcha oženěnj."

8. *Přetržená láska.*

Už ten garčok wyschou, rybky wychytaly:
Už to diowča wzali, čo mnë slubowali.
Zanechalas ty mňa, zanechám gá teba,
Budeme banowat po nečase oba.

9. *Zanecháwánie.*

1 Dobrá noc, dobrá noc holubičko siwá,
Že si ma tak dlho w srdci swém nosila.
2 Nosila si ty mna, nosil sem i gá též
Smutná to nowina že ma zanechat chceš.
3 Gak že ma zanecháš potěšenie moge?
Widjš gak mé srdce za tebou banuge.
4 Srdce mé banuge, w očách slzy hragú,
Bars bych nebyl poznal žádnú lásku twogu.

10. *Léto bez zimy.*

Moga Milá gako ge to?
Stráwili sme spolu leto:
Ale zimu nebudeme,
Akože sa zabudneme?

11. *Odkládánie.*

Sama si si Milá, sama si si wina,
Že si odkladala do nowého wjna.

Od nowého wjna, do nowého roku,
Nebudeš ty ljhat wiac pri mogom boku.

12. *Rada.*

1 Čerwená růža, fialka:
Zanechala ma fragerka,
Zanechala ma a gá gu,
Nech si gu doma chowagú.
2 Nech si gu držia na peci,
Ako kobylku w konici;
Nech si gu za sklo posadia,
Že chlapci na ňu nehladia.

13. *Děwče w Cuzině.*

1 W husteg hore bukowině
Čierný hawran wodu pige:
Pige gu on w smutnom žiali,
Že ge diouča w cuzom kragi,
2 W cuzom kragi za Kérešom:
Keby ho gá, Bože, našol;
Šel bych za njm širým swetom,
Ako ptáčjk bystrým letom.
3 A čo by som i dwa prešel,
Takuo diouča bych nenašel:
Maliari ho malowali,
Welký páni milowali.

14. *Rána srdca.*

1 Keď by mi prišla hrať ze sweta muzika,
Predca moge srdce žalostně narjká.
2 Keďby mi prišli hrať ti z neba angeli,
Predca by mňa oni nerozweselili.
3 Rodičowé mogi sa mňa zpytowali,
Ač ma něčo bolj, že by zpomáhali.
4 Nebolj mňa tělo, ani hláwka moga,
Ale moga Milá mé srdce ranila.

15. *Žitie w želi.*

1 Na wysokém stromě černý hawran repce:
Boh ma nopustj, keď ma Milá nechce.
2 Keby to nebolo moge potěšenj,
Muselbych sem zúfat w tom mogom súženj.
3 Ty mňa nemilugeš, len opowrhugeš,
Huncwutu druhému twé srdce slibugeš.
4 On tě nemiluge len sa ukazage,
Počkag o rok, o dwa, weť tě on zunuge.
5 Budeš banowati že si mňa zklamala,
Že si twoge srdce gemu darowala.
6 Budeš oplakáwat že ma nechceš lúbit,
Ale bude darmo, keď gá už budem hnit.

16. *Zpomenutie w dalekosti.*

1 Má milá, milenká, kde že si mi teraz,
Kde že si ručnjčkom slzičky utieráš?
2 Má milá, spanilá, kde že ťa hledať mám,
Či si sa wzdialila, či sa gá zbljžjm k wám,
3 Gá by som sa zbljžiu na wašu dolinu,
Keby mohou tam byť aspoň za hodinu,
4 Keďby som priletěu k horniému okenku,
Hnedby som zašeptau na mogu milenku.
5 Či ge eště zdráwa, či na mne zpomjná,
Či geg dobré srdce giný neodnjmá.
6 Pošepci mi wetrjk gaký tam čas chodj,
Či sa mogeg Mileg tak gako mně wodj.
7 Zpýtag sa mesiačku gak zaswietjš na ňu,
Či geg dost narastlo toho roku lanu?
8 Či smutná sedáwá wečer pri kúděli,
Či si kratochwjle s prjbočnjkom dělj?
9 Azda i prešwihne okom do okola,
Kdeby mohla spatriť swogého sokola.

17. *Milenku woda wzala.*

1 Mal sem ga fragerku, to ge prawda gistá,
Ale mi gu wzala ta wodička bystrá.
2 Wodička Turčanská, nesla do Dunaga,
Ach už ništ nebude z mogho milowania.
3 Letěl bych ako pták dolu tým Dunagem,
Keby som len wěděl že hu gá dostanem.
4 Oželel bych žiwot, šelbych dnem i nocj,
Keby mi len chcela w mém žiali pomoci.
5 Keby mi chcela dať swogu prawú ruku,
Táby zahogila túto mogu muku.
6 Kebych pred oltárom stál pri gegjm boku,
Bylbych rád w očistci za ňu bars pet roků!

18. *Ljtost nad zanechanou.*

1 Už som ťa bou zabou fragerečka moga,
Zasi mi ge lúto že nemáš fragera.
2 Už som ti bou zabou na mater, na otca,
A na teba diowča nemuožem do konca.
3 Už som ťa bou zabou ani nezpomenuw
A tá twoga krása uwádzá ma zasa.

19. *Nezapomenliwost.*

1 Ach srdečko moge, čo ma tolko boljš?
Ažda sa mi nikdy w žiali neukogjš.
2 Tedy ťa gá budem, Milenko, zabýwať,
Keď mi budú smutně na pohrebe zpjwať.

3 Tedy bude konec tegto meg žalosti,
Keď budú na márách složené mé kosti.
4 Tedy ťa, Milenka, tedy ťa zabudnem,
Keď s tou čiernou zemou priházaný budem.

20. *Starodáwná Milenka.*

Fragerečka starodáwná,
Pre teba ma nechce žádná:
Pre teba ma nemilugú,
Len na teba ukazugú.

21. *Torisa* (šar.)

Torisa, Torisa, to ge bystrá woda,
Skočil by gá do něg fragirky mi škoda.
Ktožeby mi kázal do teg wody skakac,
Pre leda dziwčatko drobné rybky lapac.

22. *Hanička* (šariš.)

1 Haničko, Haničko garná lastowičko,
Prebjgá mi serco twé rumené ljčko.
2 Prebjgá, prebjgá, na poly zahráwá,
Už še naša lubosc lem tak rozterháwá.
3 Teraz som tak obstal, že som ce nedostal,
Gak rybka bez wody kedz gu won wyhodzj.

23. *Spišský zámek* (spiš.)

1 Na tym Spiskym zamku
Mal som Marianku,
Dobre ga gu znam,
Znam ga gu dobre, znam,
Dokla ga gú w ručké mám.
2 Gak gu z ručky puščim
Kam o inšeg myšljm
Poceš mé Boh sam,
Poceš me Boh z nebe
Kam ga myšlim o tebe.

---

cc) Pjsně společné, mužsko-ženské.

1. *Gako bez Milého.*

Gako že gá budem bez teba Janjčko
Ak puogdeš preč niekam, wšak mi bude ťažko!
„Gako že si bola keď si mňa neznala?“
Keď som ťa neznala nuž som ništ nedbala.

2. *Gak zabudnauti!*

Garabá slepica, bielý kohút:
Gako ťa má Milá mám zabudnút?
„Bielý kohút, garabá slepica:
Choď Milý do sweta, zabudneš ma.“

3. *Těžkost laučenia.*

1 Lúčenie, lúčenie! wšak ge to těžká wec!
Keď se musj rozlúčiti :,: s panenkou mládenec.
2 Keď sme se lúčili, horce sme plakali,
Oba sme si bielou šatkou :,: ljčka utierali.
3 Umreš ty, umrem gá, umreme obidwa,
Dáme se my pochowati :,; do gedného hroba.
4 Dáme si nepjsat na gednu daštičku:
„Tuto ležiá dwaga ludia :,: o gednom srdečku."
5 Tento swet široko, otec, mať daleko,
Kým sa oni o mně zwědiá :,: čerwjčky ma zediá.

4. *Litowánie.*

Horička horuge, má Milá banuge,
Horička nehorug, má Milá nebanug!
„Nebanuwala by, keby nemysela,
Keby ťa šuhagko nerada widěla."

5. *Wěrná ale daremná láska.*

1 Kúlalo se, kúlalo, čerwenuo gablčko:
Či ma werně miluge to twoge srdečko.
2 „Miluge tě, miluge moge srdce werně,
Ale matka howorj že ge to daremné."
3 Dosti sem se nachodil a natlačil blata,
Predce sem tě nedostal ty dušičko zlatá.

6. *Zabudnutie.*

1 Zabudou som mater, zabudnem i otca,
A teba má Milá nemuožem do konca.
2 „Zabúdag, zabúdag, už som gá zabudla,
Gakobych ti nikda fragerkou nebola.
3 Tak som ťa, muog Milý, zabudla lekúčko,
Gakoby do wody zahodiu gablčko."

7. *Nastrašenie Mileg.*

1 Mezi dwoma garky hluboká dolina:
Gag už ge má Milá žálostná nowina!
2 „Powez že mi Milý powez tu nowinu,
Asnad si si dostal fragerečku ginú?"
3 Nenamluwil sem si ginú fragerečku,
Ale ti gá powjm smutnú nowinečku:
4 Nowinu takowú že musjm wandrowat,
A tebě má Milá guž tuna zanechat.
5 „Powez že mi Milý kterou cestou puogdeš,
Abych gá weděla keď wečerat budeš."
6 Potom gá má Milá budem wečerati
Keď sa w twogom srdci začne čikútati.
7 „Čikútalo sa mi tri razy teg noci:
Weru sa to Milý len daromné reci."

8. *Perwý Milý.*

1 „Nebanug diowča nič, perwý frager na nič:
Ten nayposlednėgšj býwá naystálegšj.“
2 Gako by som, gako, banowat nemala,
Keď som moge srdce k tebe priwázala.
3 Nemám wuole, nemám, ani ku každému,
Len ma mysel nesie ku starodáwnému.
4 Gak ma máš milowat, milug že ma wernė,
Nech to moge ljčko za tebou nebledne.
5 Gako že ťa šuhag milowati prestať?
Wolilo ťa radšeg moge srdce neznať.
6 Kebych bola znala že si taký zradný,
Nebol by si weru s mogjm srdcom wládný.

9. *Laučenie pro dalekost.*

1 Čo si gá duša má, čo si gá počat mám?
Keď gá k tebe duša moga daleko chodit mám.
2 Daleko, daleko, ai mi welmi braňá,
Wjm že pre teba neminem sweta wandrowaniá.
3 „Keď budeš duša má, ked budeš wandrowat,
Len sa prindi duša má, ode mna odebrat.“
4 Ide šuhag, ide, na wranném konjčku,
Už ho geho Milá čeká na gednom chodnjčku.
5 „Ach poď skor duša má růženko spanilá,
Wšak sem ťa gá duša moga s radosťú čekala.
6 S radosťú čekala, se žalosťú bude
Keď sa to moge srdenko s twogjm lúčit bude.
7 Ide Milý, ide, dole našim humnom
Zostáwag tu duša moga s milým pánom Bohom.“

10. *Milá odrazuge cestu.*

1 Zostaň zdráwa, zostaň, holubičko moga,
Už gá zagtra puogdem do cuzieho kraga.
2 „Ey nechoď že, nechoď, Milý muog, wo swety,
Weť tam mor panuge ty muozeš zomrieti.“
3 Ey predca gá puogdem, nebogjm sa toho
Moru ani hladu, len Boha mogého.
4 „Ey nechoď že, nechoď, tam sú welké hory.“
Dobre, Milá, keď sú, puogdem si po wuoli.
5 „Ey nechoď že, nechoď, weť tam gesú zweri“
Dobre, požičiám si flinty a sekery.
6 „Ey nechoď že, nechoď, weť tam cesty nenj.“
Gesto, Milá gesto, i drahé kamenj.

11. *Hedbawná šnůrka.*

1 Ta šel mi muog Milý dolu dolinečkou,
Zawiazal mi srdce hodbawnou šnůrečkou.
2 Popusť Milý, popusť, hodbawnú šnůrečku,
Urob polehčenie mogému srdečku.

3 „Weru neurobjm ale lepšie stiahnem,
To twoge srdečko k mogému pritiahnem.

12. *Rozlaučky.*

1 Milá duša moga už sme na rozlúčky,
Eště si podagme poslednj raz ručky.
2 Už ge Milá darmo powedat ti musjm,
To čo gá o tebe w swogom srdci nosjm.
3 Keď diwoké zweri s ludmi býwať budú,
Wtedy nám, ma Milá, ohlášky stát budú.
4 Keď hore Komárnom tichý Dunag puogde,
Wtedy nám, má Milá, swadba státi bude.
5 Keď na suchom strome kwietky widieť budeš,
Wtedy ty, má Milá, moga žena budeš.
6 „Bodag ťa, šuhagček, Milý pánboh strestal,
Tedy si na darmo moge ljčko bozkal?“
7 A gá werjm w Boha, že sa mi nestane,
Že sa mi, má Milá, eště raz dostane.

13. *Zanechánie.*

1 Dobrú noc, Anička, dobrú noc ti dáwám,
A to šetko pre to, že ťa zanecháwám.
2 „Prečo ma, šuhagko, prečo zanecháwáš?
Wšak som ti uprjmná; čo mi hanu dáwáš?“
3 Hanu ti, duša má, hanu ti nedáwám,
Z ludského náwodu gá ťa zanecháwám.
4 Neplač Milá, neplač, pánboh ťa potěšj,
Twoge siwé očka ešte obweselj.
5 „Akoby gá smutná ako neplakala,
Keď mňa twoga láska takto oklamala.
6 Oklamal si ty mňa, chudobnú sirotu,
Bohdag ti ukrátil pán Boh twogho weku!
7 Bohdag si takú wzal, čoby si s ňou žebral,
Z Halického zámku tú slepú cigánku.
8 Bohdag si zkameněl, ako w hore kameň,
Aby si neklamal wiac poctiwých panen.
9 Bohdag si umieral a zasa ožjwal,
Na newernú lásku aby si zpomjnal!“

V.

K O S T E L,

RAUCHO, OZDOBY, DARY, WĚNEC, PERO, KWĚTY:

GAKO ŽIWLOWÉ MLADOSTI A LÁSKY.

„Dla historika, mythologa, ethnologa, psychologa, filologa i grammatyka są pieśni ludu nito skarbnice, z których nieustanie czerpać może. Tu się znajdują wzmianki o zwierzętach, o drzewach i o ziołach, które w najodleglejszych czasach nabyły prawa wchodzić do poezyi narodowéj.“

Wacław z Oleska.

V.

ŽIWLOWE MLADOSTI A LÁSKY.

I. KOSTEL, PARTA.

1. *Čtrnáct roků a parta.*

Rada by už, rada, čtrnáct rokow bola:
Aby som chodila s partou do kostola.

2. *Parta a kostel.*

1 Už newerjm dočkat keď prigde neděla,
Aby widěu Milú iti do kostola;
2 Pod tou zlatou partou s dlhými stužkámi,
Ktoré geg lietagú chrbátom, bokámi.
3 Pod tou zlatou portou so strieborným klasom,
Ktorý sa ligoce na slniečku gasnom.

3. *Partička, prsten.*

1 Ḑiowča, diowča bielý krištál!
Ciby tebe šuhag pristal:
Tebe šuhag a mně žena,
Soberme sa duša moga.
2 Sobraliby sme sa lehce
Ale moge srdce nechce:
Počkag eště za pou ročka
Moga Milá frageruočka.
3 Diowča, diowča bielá růža!
Netreba ti eště muža,
Len partičku na hlawičku,
Zlatý prsten na ručičku.

4. *Sukňa, košela, stan, parta.*

Gak že by gu nemilowal keď ge taká krásná,
Sukňa na něg gak na paněg, košelka hodbabná,
A stan nowý damaškowý, parta gako blyštěk,
Nebanugže moga Milá že som pjsau ljstek.

5. *Kostel, Růžička.*

Šelbych do kostola, ale pozdě zwonia,
Naproti oblokom růžička mi wonia:
Růžička, růžička wonia mi welice,
Dagže mi pobozkat twoge bielo ljce.

6. *Kostel a modlitba.*

Šlabych do kostela modlit angel panský,
Keby sa mi dostal čeladnjk farbiarský.

Išla do kostela modliti sa Bohu,
Spadla predo dwermi, zlomila si nohu.

7. *Kostel.*

Pogdem do kostola, sadnem si pod obraz,
Pozrem raz na obraz, na Milého sto ráz.

8. *Prstene, kostel.*

Ei weru frager muog, wrať že mi prsten muog,
Gáby ti wrátila ale som ztratila.
Puogdem do kostola, klaknem si ku stěně:
Bodag ťa Boh ztrestal za moge prstene!

9. *Wolánie do kostela* (šariš.)

Páčj še mi šuhag co bjleho cela,
Oblapj, pritulj, wolá do kostela.
Ešče še mi páčj co w bjleg košuli,
Oblapj, pobozká, ku sobe pritulj.

10. *Úsměch w kostele.*

Ani sa mi, ani, neděla nedége,
Keď sa mi muog Milý w kostole nesmége:
Wtedy sa mi, wtedy, neděla bude diat,
Keď sa mi muog Milý w kostole bude smiat.

11. *Kostel a plač.*

Čože si plakala až sa kostel triasol?
Bohu sa nemodlil, len som teba pásol.

12. *Choděnie do chrámu.*

Ani pre kňaza,
Ani pre kázeň
Chodjm do kostola:
Len pre Janjčka,
Pre geho ljčka
Aby ho widěla.

13. *Widěnie w kostele.*

1 Widěu som ťa moga Milá w zahradě pri růži,
Keď si si ty utierala bielou šatkou slzy,
2 „A gá som teba widěla w tom našom kostole,
Keď si pekně, krásně zpiewau s Rektorom na chwore.“
3 Weť som ai gá teba widěu že si nedriemala,
Že si na mňa pekně, krásně hore pozerala.
4 Widěu som ťa moga Milá po kostole iti,
Začalo mi moge srdce hodinkámi biti,
5 Widěu som ťa moga Milá w kostole na kázni,
Dobre sa to moge srdce za tebou nazbláznj.
6 Widěu som ťa moga Milá w kostole klačiaci,
Nemohou som Bohu slúžit na teba hlediaci.

7 Keby som tak Bohu slúžiu ako Milá tebe,
Dáwnoby bol Swatým zostal a kralowal w nebe.

14. *Chorus.*

Námestowský chorus pohubený ge už,
Pozerala som naň, ale nebudem už.

15. *Kostel, tafat a stušky.*

1 Pri kostole bielý krám:
Čo ti Milá kúpit mám:
„Nekupug mi orešky,
Nerob zo mňa posmešky.
2 Ale mi kup tafaty,
Čo mi bude na šaty,
A z tafatu stužtičky,
Na tyé moge ručičky.

16. *Gitie z kostela.*

Lubelský mládenci ako w poli kwietá:
Keď idú z kostola ljčka sa im swietá.

17. *Kostel, laliga, šalwia.*

1 Kohútjk garabý nechoď do zahrady,
Popapreš laligu, weru ťa zabigú.
2 „Keď ma i zabigú, wšak ma pochowagú,
Do toho kostola kde panny sedagú,
3 Podla teg stolice, kde ležj tisjce
Panen i mládencow, rozkošných šuhagcow.
4 Ta ma Bože, ta ma, to ge moga sláwa,
Kde ge mnoho panen, až na weky amen.
5 A nasegte na mňa lalige, šalwige,
Kdo puogde popri mne, každý si odtrhne:
6 Tu ležj Janjček, šwárný šuhagjček,
Co umreu pre diewča, pre šwárno fragerča.“

18. *Woňačka w kostele.*

1 Milá moga, Milá, ty zlá poslucbačka,
Kde ti ge, kde ti ge tá dnešniá woňačka!
2 Tá pekná woňačka čos w kostole mala,
Co ti po stoliciach z ruk do ruk behala.
3 A keď prišla na chwor, i gá som gu dostau,
Keď som sa nawoňau potom som gu bozkau.

19. *Pozjránie w kostele.*

1 „Ťažko mi ge, ťažko, prewelice ťažko,
Že sa rozcházáme od seba daleko.“
2 Ťažkoli ge tebe, ale mně ge dwakrát,
Ale gá to nedám ani na sebe znát.
3 Nebanugem teba, ale sama seba,
Že som pozerala w kostole na teba.

4 Nebanugem teba, ale sama seba,
Že som sedáwala darmo wedla teba.

II. ŠATY MUŽSKÉ.

1. *Bjlá košelečka.*

Nemám ženu, nemam Milú,
Nemám košelečku bjlú:
Ei bude žena, bude Milá,
Bude košelečka bjlá.

2. *Bjlená košela.*

1 Podla nás, podla nás, podla našich dwerj
Preletělo ptáča w samom bjlom perj:
2 Nebolo to ptáča w samom bjlom perj,
Lež to bou Janjčko w bjleneg košeli.
3 Košela bjlená, šila hu Jelena
Ei tam dolu kragom, pod zeleným hágom.

3. *Košelka z lenu wyšjwaná* (šar.)

1 Konopa, konopa, zelená konopka,
Nit w celém Okruhlým šwarného parobka.
2 Gen ten Mišo panský, a gen na nedzelu
Kedz si on obleče košulečku z lenu.
3 Košulečka z lenu okolo nég dzirka,
Čo gu wyšjwala tota panská dziwka.

4. *Košelka, perečko.*

1 Wzauby som ťa děwča, ale na čo?
Keď si takuo maluo a ledačo,
Ani mi košelku neušigeš,
Ani mi perečko neuwigeš.
2 Ani mi košelku neozwáráš,
Ani sa mi pekne nezhowáráš,
Ani mi košelku neopereš,
Ani sa mi pekně nezasmegeš.

5. *Košelka a ğatě.*

Ušila mi košelečku, ğatě:
Panj matko, ei či mi gu dáte?
„Na to som gá diowča wychowala,
Že by som gu šuhagowi dala."

6. *Belasté nohawice, červený dolomán.*

Poďže diowča, poďže za mňa, weť sa gá dobre mám,
Mám belasté nohawičky, červený dolomán.
„Nechwal že sa moga duša, ei weť gá dobre znám:
Nohawičky požičané, súsedow dolomán.

7. *Dolomán.*

Keby mala ako nemám,
Dalaby mu na Dolomán:
Na Dolomán na belasý,
Pod tyé geho bielé wlasy.

8. *Kabanica.*

Keď som išol cez Mičinú, diowča ma tam stretlo,
Keby nebol w kabanici bolo by ma zedlo.

9. *Mentiek a nohawice.*

1 „Ach muogže ty lubý frager,
Nemáš koně ani mager,
Držjš meštěk za remenček
A w ňom nieto len kamenček.“
2 Mám gá mentiek gombowaný,
To ge muog dom murowaný,
Nohawice wo tri šnůry,
To gsú moge koně, woli.

10. *Kurtečka.*

Kedyže ti Borowčané prigdú?
Donesú nám streblo na kurtečku:
Puogdeme ich na ulicu čekat,
Budú se nám na kurtečke lišťat.

11. *Halena* (*z wohlednjch*).

Zima mi ge, zima, pod obločkom státi,
Weru som si zabol halenuočku wziati.

12. *Černá halina* (*z pastýrských*).

To ge muog, to ge muog, w teg čierneg halině,
Co zaháňiá owce hore po dolině.

13. *Kožušek a čuha.*

Nekašli diewčatko, nekašli!
Žeby ma pri tebe nenašli:
Bo gak ma pri tebe očugú,
Wezmú mi kožušek i čuhu.

14. *Klóbauk* (*powahy mrawné*).

Poznať to z daleka hrdého roháča,
Lebo si klobúčjk na kriwo zatláčá.

15. *Baganče.*

„Hop, tatko ces blato upadnete,
Wšecky si baganče umažete:“
Nechceu som počúwat mogho syna,
Tak som sa zamazau gako swiňa.

16. *S ostrohami čižmy.*

Po čo ste tu wy Orawci prišli,
Keď nemáte s ostrohami čižmy?
Na čo sa nám s ostrohámi čižmy?
Keď nemáme malowané izby?

17. *Ostrohy.*

1 Mala som fragera, zwali mi ho Jankom,
Weť mi ho zabili pod Muranským zámkom.
2 Preč že ho zabili? že on už bou starý,
Že newládau nosit čižmy s ostrohámi.
3 Cižmy s ostrohámi, paloš maluwaný,
Paloš maluwaný na obidwe strany.

18. *Ostrožky.*

Zlakomila si sa na moge ostruožky,
Weť si sa nazdala že som Služnodworský.
Zlakomila si sa na mogu bielú twár,
Weť si sa nazdala že som gá radný pán.

19. *Podkowičky.*

Keď som išiou od Aničky
Štrnkaly mi podkowičky,
Štrnkaly mi obidwoge:
Hopsa, Anka srdce moge!

III. ŠATY A OZDOBY ŽENSKÉ.

1. *Žiwotky, damašek.*

1 Kedy že ti Trnowčané prigdú?
Donesú nám na žiwotky trybu:
Pogdeme ich na ulicu čakat
Budú sa nám žiwotčeky gasat.
2 Eště by to wšetko bolo málo,
Donesú nám to srdečko stálo,
Donesú nám čierného damašku
Tým Liptákom na welkú prekážku.

2. *Žiwotok, Letnička.*

1 Išla Anička ráno do chrámu,
Mala žiwotok zo zlatohlawu;
2 Išla Anička hrat sa s diowkámi,
Mala letničku bielú s kwietkámi;
3 Išla Anička wečer na tanec,
Mala na hlawe zelený wenec.

3. *Sukňa a šatka.*

Tadana, tadana sukňa otrhaná,
A šatka kúpená za konopnuo sema.

4. *Suknička.*

Nechoď ty diowča do šiaša
Tam ti sukničku oprášá:
„Cožeby mi gu prášili
Keď hu w Trnawė ušili.

5. *Sukňa* (*šar.*)

1 Išlo djwče dolu lúčkami
Suken na ném s bombulečkami:
2 Ne můg otec mnė to kupowal,
Můg milenký mnė to darowal.
3 Ale gá geg nenosila
Len do lady položila,
4 Až tedy gu nosic budu
Gak tė šuhag lúbic budu.

6. *Kynteš* (*z pjsnj tanečných*).

Zwrtni že sa sedem ráz
Či široký kynteš máš a t. d.

7. *Farbanička.*

1 „A tam dolu pri studience
Počkag že ma šwárno diewče:
Nech sa trochu polúbjme,
Wšetkým žialu nerobjme."
2 Ces garoček preskočila,
Farbaničku zamočila:
„Nič to preto, nič Anička,
Wyperie sa farbanička!"

8. *Kasanička.*

Spadlo z wišnė
Diowča pyšné,
Rozdrapilo kasaničku,
Zašili sme.

9. *Maizalénka.*

Keď si ti zemianka, nechoď za sedliaka,
Nebude si swedčit sukňa maizalienka.

10. *Mentieka.*

Eštė som nebola w materinom drieku,
Už sa mi stareli chlapci na mentieku.

11. *Kožušok wyšitý.*

1 Gá som kragšiá ako ty,
Mám kožušok wyšitý.
„Kdože ti ho wyšjwal,
Keď som doma nebýwal?"

2 Wyšjwali kragčjri,
Starodáwnj frageri,
Wýšjwali s hodbáwom
Ti Wacowský kušniári.

12. *Zápona z tafaty.*

1 Na rowáš, mamičko, na rowáš!
Komu to diewčatko wychowáš?
„Tebe to, Ďurjčko, tebe to,
Ak Pánboh dá zdrawia na leto.“
2 Na leto, na leto horúcé
Budem' sa prechádzať po lúce;
Po lúce, po lúčce zeleneg,
Pri studni, studničce studeneg.
3 „Kragšiá som, Ďurjčko, ako ty,
Lebo mám záponu z tafaty.“
„Keď ty máš záponu z tafaty,
A gá mám wo wačku dukáty.“

13. *Ručnjk a wyšjwaná šatka.*

1 Ewa Podhorowie hrdo ručnjk nosj,
Adam Samuhlowie prosit sa geg musj.
2 Nepros sa Adamko, či ťa čerti po něg,
Weť sa ona nazdá že niet kragšeg od něg.
3 Len wonka wygdeme, hned kragšú nagdeme,
Za našou zahradkou, s wyšjwanou šatkou.

14. *Korale.*

Keby weděl která ge,
Kúpil by geg korale:
Koraličky korale,
Za tri twrdé toláre.

15. *Šiky (drátenné tkanice s libačkami).*

Ewa Podhorowie šikow si nabrala,
Žeby gu Gejdula za newestu wzala.

16. *Šnorowaná.*

1 „Hora, hora Wečernice,
Milug že ma moge srdce:“
Akoby ťa nemilowau,
Keď ťa maliar wymalowau.
2 Maliari ťa malowali,
Gombári ťa šnurowali:
Poď že za mňa za gombára,
Keď si taká šnurowaná.

17. *Šnorowánie.*

1 Išlo děwče k zpowjdánj
Malo pekné šnurowánj,

A pán pater se gj ptal :
Že kdo gi tak šnurowal?
2 Ona na to powjdala
Že se sama šnurowala,
A on se gj predce ptal:
Že kdo gi tak šnurowal?
3 Pane patre čo se ptáte,
Na panenky pozor dáte?
Kdo mne werně milowal,
Ten mne ráno šnurowal.

18. *Šnorowačka.*

Bodag že ti kat oči wylúpiu,
Akú si mi šnurowačku kúpiu:
Len som sa raz po izbici prešla,
Hnedky na mně šnurownčka tresla.

19. *Stužky na rukách* (*zemp.*)

1 Djwčata Kladzanské bolyby paničky,
Keby nenosily na rukách pantljčky.
2 A ktorá to, ktorá, napred započala?
To Ilka Warğowá bodag ďabla mala.
3 A ktora to, ktorá, tak parádu reže,
Ilka Sirákowé, bo geg Mižo káže.

20. *Pantljky* (*zemp.*)

Nestarag se o frágerku Janjčku,
Len geg ty kup čtyri rjfy pantljčků,
Ctyri rjfy, i pol rjfa i čtwertku,
Budzeš ty mac fragerečku do čtwertku.

21. *Prsten zlatý.*

1 Plakala má Milá perúci šaty,
Wzali geg masári prstenček zlatý.
2 Neplač ty Milenko, ei poď ty s nami,
Wšak sme my masári dost hodnj páni.“
3 Co že by som gá tam s wami robila,
Z nožičky na nuožku sa prechodila?
4 Gá čistá, poctiwá, chcem sa wydati,
Wraťte mi masári, muog prsten zlatý.

22. *Cižmičky.*

Dau som geg gá na čižmičky, dau som geg na obě,
Žeby bosa nechodila, pri mogeg chudobě.

23. *Zluté čižmy, fátěl.*

Má Mariška žlté čižmy, má Mariška fátěl,
Co Marišku čerti wezmú, miluge hu p—.

24. *Cifrowná a robotná.*

1 Rada pigem, rada gem,
Rada sa i cifrugem,
Rada robjm, rada hrám,
Rada dogné krawy mám.
2 Keď si krawy podogjm,
Potom sa spat uložjm,
Keď si stušek nawážom
Na šuhagka odkážem:
3 Prindi šuhag prindi k nám,
Nenj doma panj, pán,
Samá som gá w posteli
Snadby sme sa smestili.

25. *Připrawená.*

Ani ge kalina nie také čerwená,
Ako moga Milá keď ge piprawená.

26. *Ozdoba.*

Čo mi ge po tobe, po twogeg ozdobě!
Ty nerada robjš a gá pohotowe.

27. *Šaty.*

Keby, diowča, nie té šaty,
Neboloby wetšeg špaty:
Ale že ťa šaty krásia,
Za tebou sa chlapci wláčia.

28. *Uwálená.*

Bola by gá, bola, keby nerobila,
Ale musjm robit, uwálaná chodit.

29. *Zawálená.*

Weť ge naša weža pekně malowaná,
Ako že gá pregdem pod ňou zawálaná.

IV. DARY ZAMILOWANÝCH.

1. *Wrkoč a stužky.*

Ty muog wrkoč cifrowaný
Wo tri konce zapletaný:
Táto pekná stuštička,
To ge dar od Janjčka.

2. *Pantofličky.*

Dal som geg dwa zlaté na čižmičky;
Ona si kúpila pantofličky! —

Za čo ge to?
Na čo ge to?
Prigde dážď a blato, zakalj to!

3. *Hrušky a gablka.*

1 Mám gá hrušku rannú
Puogdem zagtra na ňu,
Co kragšié otrasiem
Meg Mileg zanesiem
Za geg dobrú wuolu.
2 A druhú plánečku
Pod ňou studenečku;
Tám ge moga Mílá
Holubička siwá,
Bielé nuožke zmýwá.
3 Holubička siwá
Bielé nuožke zmýwá,
Na mňa ručkou kýwá,
Na mňa ručkou kýwá,
„Poď sem duša moga.“

4. *Hrušky.*

Na Tokagskom wršku dal mi Janjk hrušku,
A gá gemu čtyry aby mi bol Milý.

5. *Gablka (sotac).*

1 Ani do nas šuhag nehodz,
Ani toto blatko nebrodz,
Bo to blato po kolena,
Nebudu ga twoga žena.
2 „Čoho že ši do nas prišol
Kedz ši mi nic neprinesol?“
Brešeš, Milá, gako sučka,
Prines ga ci dwa gablučka.
3 Dwa gablučka u kiešeně
Mogo lube pocešenie,
Dwa gablučka trecú hrušu,
Bo ga tebe lubic mušu.

6. *Medownjk.*

Tá moga fragerka wždy plače, narjká,
Že som geg nekúpiu za ğroš madownjka;
Ale som geg kúpiu za turák tabličku,
Polowic som zedol idúc po chodnjčku.

7. *Ručnjk.*

Keby gá weděla že ty budeš mog,
Weru by ti dala ručnjček mog:

Ale to dobre wiem že nebudeš,
Darmo mi ručnjček špinit budeš.
(Ostatek wiz mezi swadebnými).

8. *Ručnjk wyšjwaný.*

Hoďa gaký ošjpaný
Pýtá ručnjk wyšjwaný:
Ei kdeby ich tolko wzala,
Kedy by ich wyšjwala?

9. *Wyšjwaná chustka.*

Keď som išel ces tu horu pustú
Našel sem tam wyšjwanú chustku:
Ci gu šila, či nešila Milá,
Len si ona wysjwaná byla.

V. WĚNEC.

1. *Witie wěnce.*

1 Wila wienok gabloňowý,
Zelený rozmarjnowý,
Ai z cjperia bieléhо
Čakagúc na Milého.
2 „Čo si Milá čos myslela
Keď si wienok dowjgala?“
Myslela som i mysljm,
Že sa rozlúčit musjm.
3 „Na hor cesta, na dol druhá,
Rozlučme sa moga Milá.“
Horké, těžké laučenj
Keď sme láskou spogeni.

2. *Zelený wienok.*

Muog zelený wienok wysoko mi stogj,
Bude to mládenec čo ho dolů zronj!

3. *Rozmarjn na hlawě.*

Rozmarjn zelený neuwadni že mi,
Nebudem ťa nosit chyba do geseni.

4. *Wěneček zlatý.*

Wenečku móg Milý, wenečku móg zlatý:
Oklamal mne Milý, ukázal mi paty.
Ztresci Bože, ztresci každého mládenca,
Čo s falešnou láskou posmech robj z wenca.

5. *Wěneček z maty.*

1 Uwilo diewča wenečok
Z teg kruteg maty srdiečok,
Zawalila ho pod stoly
Swogmu otcowi pod nohy:
2 „Chytag Apečko wenečok
Z teg kruteg maty srdiečok!“
A gá ho chytat nebudem
Lebo od žialu nemuožem.

6. *Wienok bolinǧowý* (*swadebná*).

Hoj wienok, wienok pekney, wienok bolinǧowey
Weru geg on dolu spadou: a t. d.

7. *Wěnec z raǧáče* (*swadebná*).

Ta hore som išla w raǧáčowom wenci,
A dolu som prišla w klepnowanom čepci.

VI. PERO, WOŇAČKA, BUKRETA.

1. *Pera a woňačky.*

Pera pre mládencow, woňačky pre diowky,
Pero za klobúčjk, woňačku do ruky.

2. *Sobota a pero.*

Sobota mi prišla, gá som neweděla,
Muog frager uprjmný zostane bez pera.

3. *Perečko.*

Čože si robila w teg hore zeleneg?
„Perečko som wila z ružičky čerweneg!“

4. *Perko na cjnoweg mjse.*

Wila pierko, wila, na cjnoweg misky,
Žeby gu lúbili towaryšia mlynský.
Wila pierko, wila, dala furmanowi,
Narobila žialu swogmu fragerowi.

5. *Pero a dukát.*

Na dědinských lúkách dau mi Milý dukát,
A gá gemu pero, žeby bola geho.

6. *Poslánie perečka.*

1 Pero som mu dala, bolo to perečko!
Na wrchu zlatá chyst, w prosriedku srdečko.
2 Rozmarjn zelený na obidwa krage,
Kde že ge ten šuhag čo mi dobre prage?

3 „Načo si mi Milá to perečko dala,
Keď ti bielá ruža z něho wypadala?
4 Bielá wypadala, čerwená uwadla,
Weru si mi, Milá, od srdca odpadla.
5 Od srdca, od srdca, od teg dobreg wuole,
Ako to gablčko od sladkeg gabloně.

7. *Janko s perkem.*

Pri wodě na brodě, tam sa Janko směge,
Owce, kozy pasie, perko sa mu trasie.

8. *Pero z rozmarjnu.*

Perečko rozmarjn ako ťa rád nosjm:
Fragerečka moga zanechať ťa musjm.

9. *Perko z lalige.*

1 Hory, hory, hory sú,
Pod horami búčky sú,
A pod búčky laliga,
Trhala gu má Milá.
2 Ked gu ona trhala
Na šuhagka wolala:
„Poďže šuhag, poďže sem,
Uwigem ti perko z něg!“
3 Ako žes ma poznala
Keds ma menom zazwala?
„Potom wrannom konjčku,
Po falešnom srdečku!“

10. *Pero z magerănu.*

Máš ty diowča, máš magerán,
„Weru, šuhag, weru nemám.“
Keď ho nemás, hladag že ho,
Uwi že mi pierko z něho.

11. *Pero z rokyty.*

1 Nad potokom rokyta
Bielým kwetom zakwitá,
Išol šuhag podla něg,
Otrhol si pierko z něg.
2 A to pierko woňacié,
Wilo diowča wolačié,
Kde ho wilo? tam dole
W teg Tisowskeg dolině.

12. *Perečko pštrosowé.*

1 „Tečie woda, tečie, do Dunaga skokom,
Nebanug má Milá že som už wogákom.“
2 Dala som mu dala konjčka wranného,
Abych ho poznala gak mého Milého.

3 Dala som mu dala s čerweným cafrağom,
Abych ho poznala nad wšeckým šarağom.
4 Dala som mu dala ručnjček čerwený,
Abych ho poznala pri maširowánj.
5 Dala som mu dalu perečko štrosowé,
Abych ho poznala pred i po zástawe.
6 Dala som mu dala čerwený tulipán,
Abych ho poznala keď bude Kapitán.
7 Dala som mu dala bielú konwaligu,
Abych ho poznala keď ho tam zabigú.

13. *Perečko kaupené.*

1 Mal som sedem peňazj
Schowal som ich do raži,
2 Tri som prepiu čtyri mám,
Kúpjm si gá ża ně krám,
3 W tom krámečku perečko,
Mogeg Mileg srdečko.

14. *Perko za 15 grošj.*

Prišou Harala žeby mu dala
Perko zelenuo, ża pou tolara:
Už ten Harala to perko nosj,
Co som mu dala za petnáct grošj.

15. *Pero uwadlé.*

Ondregko, Ondregko kde si boú za tolko,
Že ti ta uwadlo z rozmarjnu perko.

16. *Nowé a staré pero.*

Na woblady prišiou, nowuo pero prosiu,
Staruo za klobúkom celý týžden nosiu.

17. *Paterowo perko.*

Paterko, paterko kde ge twoge perko?
W oltáre, w oltáre w tom zlatom pohára.

18. *Perečko poslané od ryby.*

1 Hore dolinámi čierná liška bežj:
Kde že muog Milenký na kwartieli ležj?
2 Kde že by mi ležau, na Trenčanskom mostě,
Pošlem mu perečko od ryby na chwostě.
3 „Negedna rybička ces ten mostek prešla,
Ale som newiděu žeby pierko niesla.“

19. *Perko a ochladlé milowánie.*

1 Sama sa muog Milý na sebe čudugem,
Že ta už tak werně gak prú nemilugem.

2 Už ge tretj týždeu, ai tretiá nedielka,
Ako som ti šuhag neuwila pierka.
3 Už ge sedem týžnow ai sedem nedėlj,
Ako sme šuhagko spolu nesedėlì.
4 Už sedem minulo, eštė sedem minie,
Dokel ti šuhagko budeš sediet pri mnė.

20. *Perečka w nedėlu.*

1 Ani som neplakal, málo som banowal
Že mogu fragerku druhý zamilowal.
2 Cože gá mám ku nėg na darmo choditi,
Keď ona ma na mne bars bridko hledėti.
3 Fragera si mala bars welmi dobrého,
Už si wyskočila ze srdce mogého.
4 Prwnjho fragera keď si ho dostaneš
Ten tė tak miluge gako gen sama chceš.
5 Ale se to treba wše prwnjho trjmat,
A druhým netreba perečka posielat.
6 Mne si zanechala, gá nič nebanugem,
Za twoge perečko gá tobe dėkugem.
7 Dėkugem gá tobė za lásku za twogu,
Že si mi dáwala perečka w nedėlu.
8 Len to dost na málo ta láska trwala,
Ty si sobė hnedky druhého hledala.
9 Zawjrám pjsničku, naučte se panny
Aby ste si gedna z druheg prjklad brali.
10 Že ge to ne peknė dwú fragerů trjmat,
A potom fragerku magú oba nechat.
11 Bystrické panničky držte si poctiwost,
Gako si tráwička držj swau zelenost.

21. *Perko woda wzala.*

Čihy konė, čihy, škoda ma potkala,
Mau som gedno perko, woda mi ho wzala.
Pogdem do kláštora, opýtam sa mnicha,
Ci mi ho nawrátj ta wodička tichá.

22. *Perečko z ternia a žjhlawy.*

„Zanechal mne Milý a gá nebanugem,
Eštė mu gá za to perečko uwigem:“
Perečko uwila z trnia a žjhlawy;
„Polož si ho, Milý, treba na wrch hlawy.“

23. *Pero z pokriwy (spiš.)*

Keby si bul šuhagjčku sprawedliwý,
Dalaby som ci pierečko z rozmarigi,
Ale ci ho nedam,
Bo zakazal pleban
Lem z pokriwy :,:

I pan organista
Zapjsal do lista
Lem z pokriwy :,:

24. *Perko a zálety.*

Mohou si sa neženit,
Mohlo tebe dobre byt,
Mohous perko nosiewat,
Na zálety chodiewat.

25. *Wonička oblámaná.*

Zatoč sa Janjčku na wrannom konjčku,
Zatoč sa Janjčku gá ti dám wonički."
Wonički mu dala, wršky oblámala,
Poznag Janko, poznag, že ge láska malá.

26. *Bukreta z fialky.*

1 Hora, hora biely les,
Newiděu som Mileg dnes,
Kdo gu widěu powezte,
Moge srdce potěšte.
2 „Widěu som gu pri garku
Keď trhala fialku,
Fialečku, fialku,
Milenkému bukretku."

27. *Pozlacené bukrety.*

1 Láclawský mládenci strogili mať tanec,
Ale sa zabožil z nich geden mládenec:
Že tuto w Láclaweg nenj panny pre nás,
To sme my slyšali, nenj tak dlúhý čas.
2 Načby sme w Láclaweg my tanec robili,
Wšak tu nemá Milú ani gedon Milý,
Musjme sa tedy dáleg odberati
A Laclawské panny giným zanechati.
3 „Ach Bože, Bože náš, čo že sme prehrali,
Mládenci Láclawský, keď ste nás nechali!
Keby sme sa mohli s wami skamarátit,
Werby sme wám dali bukrety pozlátit."

28. *Pokretočka šerá (zempl.)*

1 Gak gá išol od fragerky w noci,
Zastali mi prjsažnjci w oči,
Zastali mi na cjsarskú drahu,
Že gá nemám fragerečku stálú.
2 Kedz gá nemám fragerečku stálú,
Ale gá mám pokretečku šarú,
Čo mi Milá wčera wečer dala,
Bych gá pri něg pošedzel do rána.

VI. KWĚTY.

1. *Gména a kwěty.*

1 Mariška! Nepoliewag chodnjčky!
Prigde k tobe Milý twog,
Zamaže si čižmičky.
2 Johanka! Počom u wás pohánka?
„Gedno zrnce za Zlatý“
Dagže se mi bozkati.
3 Zuzička! Počom u wás ružička?
„Gedno pierce za Zlatý“
Gá tě musjm bozkati.
4 „Fialka! Tá čerwená fialka!
Nenazdag se muog Milý
Že som ti gá fragerka.
5 Tulipán! Ten čerwený tulipán!
Nenazdag se muog Milý
Že ty budeš mladý pán.“
6 Rozmarjn! Ten zelený rozmarjn!
Gag Milá, duša moga,
Doňho se ti zawaljm
7 „Ružička! Ta čerwená ružička!
Bozkagme si, muog Milý,
Naše čerwené ljčka.“

2. *Setie kwětů.*

Siala by som kwieťá, zamrzla mi zem,
Nedošli mi šefranjci, mať ho nebudem.

3. *Saděnie kwieťá.*

Mala som iti
Kwieťá saditi
Ale som zmeškala,
Mali mi prigti
Horňo zemani,
Mešťana som dostala.

4. *Prodawačka kwětů.*

Gá na wršku býwám, ga kwety predáwám,
Nechcú mi gich brati, že po mále dáwám.

5. *Růža.*

Diewča, diewča čo tuto máš?
„Ružu, ružu!“ Komu gu dáš?
Tebe, tebe šuhagjčku,
Našla som gu pri chodnjčku.

6. *Růža a kwietok.*

1 Kwitne ruža, kwitne, weť ai moga bude,
Prigde taký šuhag čo gu trhat bude.

2 Dag ma matko moga, keď ti ma pýtagú,
Keď ružička kwitne wtedy gu trhagú,
3 Ruža som gá, ruža, počim nemám muža,
Až budem mať muža, spadne zo mňa ruža.
4 Kwietok som gá, kwietok, počim nemám dietok,
Až budem mať dietky, spadnú zo mňa kwietky.

7. *Růžička.*

1 Powez že mi Milá
Či mi ge sloboda?
Widěl sem ružičku
Krásně rozwinutú,
Mámli gu odtrhnút,
Do pera uwiti,
Za klobúk položit?

2 „Netrhag ružičku
Odtňú ti ručičku
Tu ručičku prawú!
Netrhag gu ti sám
Radněg sa opytag,
Dowolenia pýtag
Od mogeg mamičky!"

3 Wtedy ge čas, Milá,
Ružičku trhati
Keď kwitne a wonia.
Nechcem gá gu potom
Do pera uwiti,
Ani gu nositi
Keď raz dolu spadne.

8. *Růžička červená.*

1 Keď som prišou k Mileg ona ticho spala,
A gá som gu bozkau žeby hore stala.
2 Ona potom stala, sadla na lawičku,
Pýtau som si od něg červenú ružičku.
3 „Dosti som Milý muog tých fragerow mala,
Predca som žiadnému ružičku nedala.
4 Ani tebe Milý, ani tebe nedám,
Čoby si ty prišou sedemnáct razj k nám."

9. *Červená růžička.*

1 Cerwená ružička proč se nerozwjgáš?
Pre teba duša má že k nám nechodjwáš.
2 Kedbych gá k wám chodil, eště bys plakala,
Červeným ručnjkom oči utjrala.
3 Prečobych plakala, keď ma ništ nebolj,
Milowali sme sa gako dwa holuby.

4 Gako dwa holuby, gako dwe hrdličky,
Nedáwag mog Milý falešneg hubičky.
5 Falešné hubičky, falešná twá láska,
Nebudem ti werit až bude ohláška.
6 Až bude ohláška w Weselském kostele,
Potom budem rjkat twému bratru: šwağre!

10. *Růža a Linda.*

Ei růža růžowá, wšak lindowú wóňu má:
Aký ge to Bože žial keď sa s Milým rozhněwá.

11. *Rozmarjn a růžička.*

1 Pri Šaštjnê na dolinê
Ležj šuhag w rozmarjnê,
Ležj on tam zabitý
Rozmarjnom prikrytý.
2 Prišla k němu geho Milá,
Doniesla mu rozmarjna;
„Tu máš Janjk, Janečku,
Z rozmarjna woňačku!"
3 Keď ho Milá prikrýwala
Tri slowa mu powedala:
„Tu máš Milý woňačku,
Na každý den ružičku!
4 Zwoňte zwony na wše strany
Už ge Milý pochowaný,
Už mňa mrzj celý swet,
Odpadou mi z ruže kwet.

12. *Bielá růža a tulipan* (*z wohlednjch*).

Keď sa rozlučugeš, urob že si k woli,
Geštê pre mňa rastie bielá ruža w poli.
„Keď pre teba ruža a pre mna tulipán
Gestê gá má Milá, geštê gá prigden k wám."

13. *Růža, leliga* (*sotac.*)

Premilený ruži kwet,
Ozdag ty še bereš het?
Premilená leliga
Tam ty pogdeš, dze i gá.

14. *Bielá Laluga.*

(z Balady: *Přjsná Mati*).

„Matko má milá
Ga som twog dcera
Gá k tebe priletjm,
Do twog' zahradky
Na onie hriadky
Na bielú lalugu." a t. d.

15. *Lalia.*

1 Hory, hory, hory sú,
Pod horami wrške sú,
Pod wrškami lalia
Co gu Milá sadila.
2 Sadila gu ces týžden,
Zaplakala každý den,
Tu laliu trhala
Na Milého lúčala.
3 „Milý, Milý falšugeš,
Cuzie ženy milugeš,
Cuzie ženy také sú
Do haňby ta donesú.“

16. *Liliowý kwět a Stokrasa.*

(z pjsnj měšťanských.)

Vale po pátýkrát Liliowý kwjtku,
Který dáwáš wůni mému srdci sladkú,
Vale po šestýkrát Stokraso červená,
Nemáš ozdobowat wjc dům swého pána.

17. *Rozmarjn, leliga (sotac.).*

Ey gag co ta maš, co ta maš
Co fartuškom prikrywáš?
„Rozmarigu, leligu,
Priď šuhagu, dám ci gu.“

18. *Rozmarjnček.*

Dolu nižnjm koncom rozmarjnček tenie,
Djwagte sa chlapci gako sa zelenie.

19. *Klinček, fialka, lalia.*

Čerwený klinčok, figaluočka,
Moga uprjmná fragcruočka,
Odpadla si mi od srdečka,
Gako lalia od slniečka.

20. *Rozmarjnowá wůně a fialkowý koren.*

Anička, Anička siwá holubička
Už ti newoňagú rozmarjnom ljčka;
Trebars by si bola fialowý koren,
Predca bys nebola giným pannám roweň.

21. *Fialka a rozmarjn.*

Kwitni že mi, kwitni, moga figaluočka,
Weť už wiac nebudeš krome toho ruočka.

Kwitni že mi, kwitni, rozmarjn zelený,
Weť už wiac nebudeš, krome teg geseni.

22. *Fialky koren.*

To moge srdečko len tak wo mne wadne,
Ako fialuočka, keď geg koreň pohne.
Keď mi na um zjdú šuhagowe reči,
Slzy zaliewagú moge siwé oči.

23. *Fialka.*

Na zeleneg pažiti fialka prekwitá:
A ta moga fragerka chodj gak zabitá.

24. *Fiala.*

1 Čerwená, modrá fiala,
Kde si gu Milá trhala?
2 „Trhala sem gu w zahradce
Zabolelo ma mé srdce."
3 Čoby ťa srdce bolelo
Wšak más fragera giného.

25. *Čerwená fialka.*

1 Johanka má
Čekag že ma,
Čekag ma do gari,
Wykwitnú figaly,
Budeš ty má.

2 Nečakala
Len trhala,
Fialu čerwenú,
Fialu zelenú
Wytrhala.

26. *Topolj a fialka.*

1 Chodila po poli
Trhala topolj:
„Co mi po topolj?
Keď ma hláwka bolj!"
2 Chodila po gárku
Trhala fialku:
„Čo mi po fialce?
Keď ma šuhag nechce!"

27. *Fialka a klince.*

1 Konča domu zahradečka,
W nég prekwitá fialečka,

2 Ei kdože gu trhat bude,
Keď nám gu Anča nebude?
3 „Gest-to, gest-to mladšia sestra,
Ale eště nedorastla.“
4 Klince, klince, bielé klince,
Netreba ste mi do wence,
5 Muožete už žltým kwitnúť,
Už musjm od wás odwyknúť;
6 Muožete už i s ružičkou,
Už gá budem newestičkou;
7 Muožete už i s fialkou,
Už nebudem wiace diowkou.

28. *Klinčok.*

Ei klinčok, klinčok, figaluočka,
Moga uprjmná fragernočka,
Odpadla si mi od srdečka,
Gako ta štiepka od gablčka.

29. *Hrebjček.*

Janjček, Janjček woňawý hrebjček,
Weť si mi woniewau, keď si k nám chodiewau.

30. *Hrebjčky, fialka, magerán.*

1 Ani newoňagú tak plné hrebjčky,
Gako mně woňagú meg Mileg očičky.
2 Ani tak newoniá fialenka hustá,
Gako mně woňagú mogeg Mileg usta.
3 Ani tak newoniá mageránek w poli,
Gako mně woňagú mogeg Mileg nohy.

31. *Karafia.*

Zakwitla w mém srdci pekná karafiga,
Za kterú gá nikdy nemáwám pokoga.

32. *Čerwená fialka, belastý lednjček.*

Čerwená fialka sedem razj kwitla:
Gak že si má Milá odo mňa odwykla.
„Belastý ladnjčok sedem razj kwitneš:
Gakože mog Milý odo mňa odwykneš?“

33. *Prhlawa, Lednjček.*

1 Trebar mi narastie pod oblok prhlawa,
Weru gu nezmatú ti naši šuhaga.

2 Trebar mi narastie pod oblok ladnjčok,
Weru ho nezmatie ten krásný Janjčok.
3 Janjčok, Janjčok, woňawý ladnjčok,
Kdo ťa bude woňat, nebude banowat.

34. *Mageran, klince, fialka, růže.*

1 Hora ge to hora,
Keby bola moga,
Dalaby gu sťati,
Magerán nasiati;
2 Magerán pre wdowcow,
Klince pre mládencow,
Fialku pre diewky,
Růže pre fragerky.

35. *Magerán a klince.*

1 „Magerán som siala a klince mi wyšli:
Wdowca som čekala, mládenci mi prišli.
2 Co že ste wy prišli, wy mládenci pyšnj?
Ninto tu děwčátka, podla wašeg mysli.“

36. *Magerán.*

Magerán, magerán, zelený magerán,
Rada gá šuhagko za tebou pozerám.

37. *Magerán.*

Magerán, magerán, weru ťa wytrhám,
Na čos mi w zahradě, keď fragera nemám.

38. *Magerán.*

Magerán, magerán s širokými listy:
Powez že šuhagko, či mi budeš gistý?
„Magerán, magerán širokého listu;
Nepuogdem na wognu, mám fragerku gistú.“

39. *Mageránjk.*

Pri Halickeg cestě mageránjk rastie:
Kdo chce diowča dostat materi sa proste.
Materi sa proste, mamce wjno noste,
To moga mať lúbj, tak wám diowča slúbj.

40. *Magoránek.*

Tam dole na dole, pri Čerwenom zámku,
Pasie šuhag koně w kwetnom magoránku.
Pasie ich on, pasie, až sa wšecok trasie,
Kdože mu dobrú noc odo mňa zanesie?

41. *Mageránjk.*

Tá moga mamička mageránjk plege,
Čo gedon oplege, slzami zalege.
Prečo ho mat moga slzami poliewáš?
„Pre teba diowčatko že sa ponewieráš.“

42. *Tulipánek a Magerán.*

1 Z gedneg strany tulipánjk, z druheg magerán,
A w prostredku muog Naymilšj gako mladý pán.
2 Čo po tebe tulipáne že peknė kwitneš?
Čo po tebe muog Naymilšj keď ma newezmeš?
3 Čo po tebe magoráne že peknė woniáš?
Čo po tebe muog Naymilšj keď ma zanecháš.

43. *Tulipán.*

1 Pán, pán mladý pán!
Kde podėli tulipán
Čo som gim gá dala?
2 „Keď som išel na koni,
Upadol mi do wody,
Woda mi ho wzala.“

44. *Tulipán.*

Mala som, mala som tulipán za pásom:
Ale mi ho wzala z kaštiela kišasoň.

45. *Tulipán a Piwoniga.*

Wtedy gá má Milá, wtedy gá prigdem k wám:
Keď na wašom stole wykwitne tulipán.
A pri tulipánė pekná piwoniga,
Wtedy ty má Milá budeš žena moga.

46. *Piwoniga.*

Ach prekwitá, zakwitá Piwoniga ruža,
Nedag že mi Milý Bože mrchawýho muža.
Radnėg že ma ta wezmi w tom mogem panenstwj,
Akoby si mi mau dati mrcha staw manželský.

47. *Powoga.*

Wtedy gá šuhagko, wtedy budem twoga,
Keď na našom stole wykwitne powoga.

48. *Lewendula* (šar.)

Pošol mog milenký dolu na Komendu,
Obecal mi prinesc na wjnok lewendu.

Lewendu obecal, rozmarigu nese,
Co mi gu nasbjral w Polananskom lese.

49. *Poleg.*

Polegu, polegu, zelený polegu,
Keď na teba pozrem slzy ma zalegú.
Darmo som ťa, darmo, w zahradė sadila,
Eštė ani gedno pierko som newila.

50. *Poleg.*

Polegem ulice zeleným Polegom,
Ta gá zawandrugem za mogjm fragerom.

51. *Bazališka.*

1 Sedėla som, nespala som,
Bazališku trhala som,
2 Trhala som gu w štėpnici,
Prišli ko mnė tri mládenci,
3 Geden wetšj, druhý menšj,
A tretj bou Naymilegšj:
4 Bou on šuhag černooky,
Nemuožem ho zabudnúti,
5 Ani ho gá nezabudnem
Dokulkolwek žiwá budem.

52. *Tubirózna.*

Wykwitla mi Tubirózna sedem ratolestj:
Fragerka ma zanechala, Buoh ma neopustj.

53. *Tubirozna.*

Na Budjnskom mostė Tubirozna rastie,
Keď gá tadiel puogdem poliewat gu budem.
Ak sa zazelenie wydáwat sa budem,
A ak ona wyschne starou diewkou budem.

54. *Konwalia.*

Na Brezňanskom mostė Ğombalia roste,
Ak gu nepolege weru ona wyschne.
Budem rano wstáwat, budem gu poliewat,
Keď sa zezelená bude moga žena.

55. *Růža a Konwalia.*

Růža som gá, růža, růža, konwalia:
Obrátj sa za mnou celá kompánia.

56. *Ožina (snad ožanka?)*

Ožina, ožina, zelená ožina:
Weť už oženila Protiwkowá syna.

(Cstatek wiz mezi wogenskými).

57. *Boleráz (z pjsně Wohlednj).*

Boleráz, Boleráz, zelený Boleráz:
Nechoď šuhag daleg, len tu nocug u nás.

58. *Dobrámysel, ďatelina, bučnjk.*

Dolina, dolina, gest na něg zelina,
Gedna Dobrámysel, druhá ďatelina.
Dolina dolina, na dolině bučnjk:
Wyšjwá diowčatko šuhagkowi ručnjk.

59. *Dobrá Mysel.*

Išla na dolinu
Trhala zelinu,
I tu Dobrú Mysel,
Žeby šuhag prišel.

60. *Korčeky (z pjsně žatewné).*

Našla som Korčeky, idem sa podjwat
Ako bude ten rok obilia podsýpat?

61. *Slepý mák.*

Za našima humny slepá makowica:
Nechoďte k nám chlapci, už som oddanica.

62. *Newadza.*

Newadza, newadza, šuhag diewče swádzá:
Nedag sa mu swiesti, radčeg ho opusti.

63. *Orešie.*

Čerwenuo, bielo orešj:
Kdože mé srdce potěšj?
Zarmútil mi ho ledakdo,
Potěšil by ho, nemá kdo.

64. *Kolocier.*

Trhala fialku, mesto kolociera,
Pustila šuhagka, mesto oficiera.

65. *Spáč, dauška, čistec.*

1 „Nemnožem spať w noci!“ pýtala sa brata:
„Choď sestro do pola natrhag si spáča!“
2 „Nemnožem gesť dobre!“ pýtala sa sestry:
„Choď sestro do pola natrhag si dúšky!“
3 „Hlawička ma bolj!“ pýtala sa otca:
„Choď dcerko do pola natrhag si čistca!“
4 „Srdečko ma kole!“ pýtala sa matky:
„Ach dcerko, dcerečko to bude od lásky!“

66. *Dauška.*

(z pjsnj měšťan.)

Nezapomeň na mňa, nezapomeň na mňa,
Rozmarjn zelený a dúška woňawá.

67. *Netata, rogownjk, léska, toito.*

1 Na hore rastie netata,
Nebog sa mladucha děťata;
2 Na hore rastie rogownjk,
Hotug si mladucha powognjk;
3 Na hore rastú liesočky,
Hotug si mladucha plienočky;
4 Na hore rastie toito,
Hotug si mladucha koryto.

68. *Toito (šar.)*

1 Ei parobci, parobci
Co hledáte po noci?
„My hledáme toito
I koryto i sito.
2 Korytočko z gawora,
Pelušočky z fáťola,
Powognjčok z pantljčka
Na bjlého Janjčka.“

69. *Štrbák, petržlen, boriowča.*

1 Išlo diowča na štrbák
Uhryzou hu w nohu rak,
2 Išlo pánom na radu
Čo má robit na ranu?
3 „Petržlenček, boriowča
To ge dobruo pre diowča.“

70. *Grule a petružka.*

(polskoslow.)

1 Čige to dzewčina w korunė?
Ach už geg sloboda zahynė!

2 Zelený weneček uplyně,
A wšecka weselosc pomině.
3 Nebudzeš zahradku hljdala
Kdze se ci fialka rodzila:
4 Ale si nasadzjš ğruličky
To už budó twoge kwietečky;
5 A na druhú hriadku petružky,
Nahotug si dzewče pelušky;
6 A na trecú hriadku rogownjk,
Ku peluškom treba powognjk.

71. *Šalatka.*

Pod obločkom zahradka,
W teg zahradě šalatka:
Milugme že se Milá
Kázala se nám matka.

72. *Orğowán.*

Orğowán, orğowán, belasý orğowán:
Priďže ty šuhagko, priďže w sobotu k nám:
W sobotu, w nedělu, priďže na wohlady,
Weť ťa my, šuhagko, máme welmi rady.

73. *Zimozelen, Božié drewo.*

Čože ge to za zelina: Zimozelen?
Čože ge to za diowčatko čo gá beriem?
Čože ge to za zelina: Božié drewce?
Čože ge to za šuhagka čo ma nechce?

74. *Božedrewina.*

Zazpiewag kohútku na Božedrewině:
Čo mi má Pánboh dať, už ma to neminie.

75. *Gawor.*

Ei gawor, gawor zelený,
Čos taký smutný w geseni?
„Gak že gá nemám smutný byt
Keď zo mňa spadol kwet i list.“

76. *Gaworowá chwogka.*

Gaworowá chwogka, wynes že ma wonka;
„Weť ťa gá wynesiem, dá pán Boh na geseň.“

77. *Hrušky, Trnky.*

1 Obrodily hrušky pod horámi,
Poďme že my na ně s košjčkami:

Ak nebudú padať
Budeme gich ráňať
Paličkami.
2 Obrodily trnky na záhumnj,
Poďme Milá na ně po poludnj,
Ak nebudú padať
Budeme gich lámať
S konárami.

78. *Limbora.*

(pols. slow.)

Limbora, Limbora, zelená Limbora!
Padajó orešky do našeho dwora:
Kemu že ty dziewče té orešky sbieráš?
Tebo to, Kochanku, keď ty pridzeš do nás.“

79. *Brest.*

Za našou zahradou kwitne brest:
Kdo mogho Milého widěu dnes?
Kdo mi ho widěu nech powj,
Hned mne hlawička odbolj.

80. *Taradjn* (*z wohlednjch*).

Taradjn, taradjn, zelený taradjn:
Weru ti šuhagko k nám chodit neradjm.

Poznam: Giné kwjtky a zrostliny gako: *Čačky*, *kykyrjk*, *záružlia*, *králjky*, *cjperia, pupawa*, *turky*, *sladič*, *gafury*, *twarožky*, *kašička*, *kozjbrada* — wiz w pjsni dětinské: *Poďme děti na čačky.*

VI.

WOHLEDY ČILI ZÁLETY.

„Národ slowenský gest weselý, bystrowtipný, rozený básnický lid. Gak utěšené Anakreontiky o lásce skládagj a zpjwagj u nich a to sedlácké djwky!“

Maďarský Časopis: Učená Sbjrka. r. 1827.

„Slavi, posteaquam animum ad ducendum induxerunt, vicos pervagantur vicinos, sponsam suo thalamo commodam conquisituri, quod indagationis genus Wohledy vocant. Nulla tnnc nuptiarum mentio: mores illi puellarum, venustatem, rei familiaris curam, et parentum copias speculantur. Atque haec quidem nocturnis horis peragunt.“

Matth. Belius.

VI.

W O H L E D Y.

I. P R E D W O H L E D M I.

(Sobota , Neděle , Tauženie , čekánie , cesta.)

a) Ženské.

1. *Sobota a Neděla.*

1 Sobota, neděla, bodag priletěla!
Žeby som Milého čo skoreg widěla.
2 Sobota, neděla, bodag bola rokom,
Aby mohla seděť s Milým pod oblokom.
3 Sobota, neděla, wer mi z ticha ide,
Milého nie doma, kdože ko mně prigde.
4 Sobota, neděla, weť ge ona dneska,
Kdože moge ljčka dnes wečer pobozká.
5 Sobota, neděla, muože si pre mňa býť,
Gá nemám fragera, nemá kdo k nám chodit.

2. *Krása wýmjnka wohledů.*

Za našima humny mageránjk bugný:
Kdo chce k nám chodiewať musj byti šumný.

3. *Milé dowolenie.*

1 Prigď mi Milý, prigď mi čtyri razy w týdni,
A gá to zatagjm že si nebou nikdy.
2 Prigďže šuhag do nás na potěšenie raz,
Zawesel, zawesel smutné kúty u nás.

4. *Showora.*

Swietily mi zore od Bystricy hore,
Dáwno som nebola s Milým na showore;
Ani na showore, ani na slowjčku,
Gaký to welký žial na mogom srdečku.

5. *Dalekost.*

Škoda ťa šuhagko, že daleko býwáš,
Naša láska hynie, ty k nám nechodiewáš.

6. *Milá za wodou.*

1 Kebych gá weděla, čo muog Milý robj,
Či pjše, či čjtá, či perečko robj?
Nepjše, nečjtá, perečko nerobj,
Ležj na posteli, že ho hláwka bolj.

2 „Hláwka ho nebolj, len ho láska morj,
Že má fragerečku tam z teg strany wody.“
Zotni si gedličku, prelož si lawičku,
Tak muožeš nawstjwit swogu fragerečku.

7. *Lawička.*

Škoda tebe Milý, že za wodou býwáš,
Woda mosty wzala, už k nám nechodiewáš.
„Prehodjm lawičku, zamočjm čižmičku,
Predca gá nawštjwjm mogu fragerečku.“

8. *Šatečky.*

1 Tye naše newesty newediá prať,
Ani tye šatečky na sebe brať:
Uwáliá, učiernj gako sára,
Ta bežj k materi, nech ozwárá.
2 Ozwárag mať moga, nech to stogj,
Wela se mládencow ku mně strogj,
Čtyria sú mládenci, piatý wdowec,
Wiac ich ge, mať moga, gako owiec.

9. *Západ.*

Sadag slnko dolu za zelenú horu.
Ak neskoro sadneš ztiahnem ťa za nohu.
Už slnečko sadá, každý swogu hladá,
A mog milý frager mezi druhié sadá.

10. *Nemocná žádá nawštjwenie.*

1 Ey ty hora, hora, horička zelená,
Čože to, duša má, čože to znamená?
2 To znamená gistě, že som welmi těžce:
Prigďže ma lutowať, moge Srdce, geště.
3 Ne tak lutowati, gako nawštjwiti,
Na naše okenko ručku položiti.
4 Ne tak na okenko, gako na srdenku.
Prigďže ma nawštjwit, milý holubenku.

11. *Děwče bez Milého.*

Za našimi humny zelenié konope,
Wer na naše dwere nikdo nezaklope.
Za našimi humny zelená kapusta:
Wer ge naša chyža bez Milého pustá.

12. *Bolest.*

Keby Milý wedėu, akú gá bolast mám,
Trebas ge delako weruby prišeu k nám.

Ale Milý newie, akú gá bolast mám,
Teraz ge dost bljzko predca, neprigde k nám.

13. *Hág a les.*

Zelený hágjček, zelený pekný hág,
Po ňom sa prechodj černooký šuhag;
Zelený hágjček, zelený pekný les;
Radabych weděla, či Milý prigde dnes.

14. *Dnes wečer.*

Keby mi Milý muog dneska wečer prišol,
Akoby se mesiac so slniečkom zišol.
Ale mi Milý muog dnes wečer neprigde,
Weru se mesiačik so slncom nezigde.

15. *Dalekost.*

1 Milý muog, Milý muog, milá moga duša!
Wer daleko ljháš od mogho wankúša.
2 Prigdi, Milý, prigdi, newerjm tě dočkat,
Zažiadalo se mi twoge ljčka bozkat.
3 Prigdi Milý, prigdi, dneska lebo zagtra,
Neodkladag na to že cesta daleká.
4 Cože ge to pregti mladýmu člowekn
Mjlu zem, lebo dwe, pre lúbost welikú.

16. *Dwere.*

Chodiewag ty muog Janjčku, chodiewag ty k nám,
Naše dwere newrzagú, gá ich zaliewám,
Studenú wodičkú
Pre teba Janjčku,
Že tě rada mám.

17. *Rebrjk.*

Hučiá hory, hučiá, že šuhagka mučiá:
Už ge rebrjk nowý, už sa newymluwj.

18. *Nečo.*

Prigď že šuhag, prigď že k nám,
Weru ti gá něco dám;
A keďby ho nemala;
Weru si ho požičiám.

19. *Náwěštie.*

Keď k nám prigdeš, sedni dolu,
Nezobúdzag mater mogu:
Mater mogu, nebožiatko!
Nech sa wyspj za děwčatko.

20. *Létanie pres hory.*

Keby mne tak bolo gako Milý tebe,
Werbych preletěla cez té hory k tebe.
Ale mi ge, Milý, ale mi ge nie tak,
Weru gá nemuožem cez té hory lietat.

21. *Prihladěnie.*

A ty diowča prihlaď sa
Prigdú k tebe wohladčia:
„Potom sa gá prihladjm,
Keď sa na nich nahladjm."

22. *Podkowičky.*

Podkowičky moge nakrešte mi ohňa,
Prigdú k nám wohladčia, budú u nás do dna.
Podkowičky moge zo sameg ocele
Nebudete kresat iba do neděle.

23. *Prosba za Milého na cestě.*

1 Hučala horička, hučal zelený hág,
Zaplakalo diewča, zaplakau i šuhag.
2 Slniečko zapadá, mesiačik wychodj,
Teraz mně muog Milý na rozum prichodj,
3 Slniečko mesiačik nezapadag eště,
Ach weť ge muog Milý na dalekeg cestě,
4 Na dalekeg cestě, mezi dolinami,
Pogdem mu zaswietit so smoleniciami;
5 Gedna mi upadla, druhá mi zahasla,
Už som ťa mog Milý na weky odpásla.
6 Pásla som ťa, pásla, ako walach owce,
Už som ťa odpásla, kamenie mi srdce.

24. *Postlánie.*

Zaswieť mi mesiačku štjtom do komory,
Nech si gá postelem swogmu fragerowi.
Zaswieť mi mesiačku cez horu Osadskú,
Zaswieť mi Milému keď puogde do domu.

25. *Dánie smělosti.*

Šuhagjček šumný nechoď po záhumnj,
Ale choď okolo, nebog sa nikoho.

26. *Súseda (gemer).*

Súseda, súseda zatwarag si štěňa,
Nechag mi nebreše na mogho fragera.
Súseda, súseda zatwárag si mačky,
Nechag mi nerobiá fragerom překážky.

b) Mužské.

1. *Zálety.*

Zálety, zálety čo že budem robit?
Mám gá dwe fragerky: ku ktoreg že chodit?

2. *Zálety.*

Nebudem gá wiaceg na Rimawe býwat,
Bo ma chcú každý den po tri razy bjgat.
Ani na zálety nemuožem choditi,
Bo mogu Aničku bránjá mi lúbiti.

3. *Prewrácený swět.*

Bože muog, Bože muog, čo sa bude robit?
Diowky počjnagú na wohlady chodit.
Neoriem, nesegem, žjtko sa mi rodj;
Takú fragerku mám sama za mnou chodj.

4. *Wyzradĕný.*

Powedáš, powedáš že tam nechodiewáš,
A diowča sa chwálj že tam i nociewáš.

5. *Obawa.*

Nepuogdem k nĕg,
Čo ma do nĕg:
Lebo by ma lála
Že sa newyspala,
Čo ma do nĕg.

6. *Déšt.*

Pršj dážď, pršj dážď, bude w noci klzko,
Čo gá dbám, čo gá dbám, mám fragerku bljzko.

7. *Pĕšj či na koni?*

Či mám iti sám k nĕg, či odkážem slowom?
Či mám iti pešj, a či na wrchowom?

8. *Přjpowĕď.*

Malowané garma osem párow wolow:
Nečakag ma Milá na Sobotu domow;
Ale ty ma čakag na dnes na dwa týdne,
Wtedy ti gá prigdem, prisám Bohu, isté.

9. *Neohrožený.*

Na zeleneg pažiti sedem párow wolow,
Čakag ma má Milá dneska wečer domow.
Muselo by uderit sedemdesiat hromow,
Kedby gá neprišiou dneska wečer domow.

10. *Chodnjk.*

Kadial že ge cesta? kadial že ge chodnjk?
Kadial že gá budem k mogeg Mileg chodit?

11. *Cesta.*

K mogeg Mileg cesta zašliapana wšecka,
Keby dowolili šiolbych gá ta dneska.

12. *Prosba k nebi.*

Swieť že mi mesiačjk na nebi s hwězdámi,
Že gá nepoblúdjm keď puogdem horámi.

13. *Wůdcowé.*

Sokolowé oči, gastrabowé krjdla,
Ta že ma zaweďte kde ge moga Milá.

14. *Cesta wrškami.*

Doliny som prešol a wršky nemuožem:
Hrdú fragerku mám, k něg chodit nemuožem.

15. *Lawička kýwawá.*

Škoda mogeg Mileg že za wodou býwá,
Chodiewau by som k něg, lawička sa kýwá.

16. *Porobenie.*

Čo mi ge, to mi ge, porobenuo mi ge,
Čo mi porobili fragеruočky moge.

17. *Priewoz.*

1 „Prewez, prewez priewoznjčku!
Mám za wodou fragerečku:
Za wodou, za wodou,
Za wodičkou studenou.“

2 „„Prewiezou by, nemám weslą,
Wšecko mi ta woda znesla:
Za wodou, za wodou,
Za wodičkou studenou.““

3 „Máš ty člunok, máš i weslo,
Ale teba trápj pestwo:
Za wodou, za wodou.
Za wodičkou studenou.“

18. *Most.*

Muog konjček wranný zticha stúpag na most,
Dones že ma, dones, k mogeg Mileg na noc.

19. *Žalostiwý konjk.*

1 Muog konjčku černohriwý
Čo si taký žalostiwý?
Či ti ťažj ta zbrog moga,
Či ta ğuba sobolowá?

2 „Neťažj mne ta zbrog twoga,
Ani ğuba sobolowá:

Twog konjček čerstwo bežj —
Kdosi s twogou Milou ležj."
3 Nech len ležj žeby zaspau,
Aby som ho pri nég zastau,
Gábych z plota koljk wyňau,
A hodné ho wyopjnau.

20. *Gezděnie při měsjčku.*

1 Hoi! koni nezlom si nožičku,
Ideme k Mileg po mesjčku,
Keď puogdeme ces tam ten les,
Len ma ty konjčku dobre prenes!
2 Hoi! gaknáhle k Mileg prigdem,
Dolu z teba konjčku segdem,
Pomaličku, potichučku,
Podag mi duša má twú ručičku!

21. *Borowka.*

Powec že mi, powec, zelená boriowka,
Ci ma rada widj tá moga fragerka?

22. *Swětlo.*

Keď som chodiu k Dore, swiecaly mi zore:
Teraz chodjm k Anči, swiecagú mi oči.

23. *Tráwička.*

Ei tráwička zelená,
Na nég rosa studená;
Keď gá prigdem k mogeg Mileg
Newrátjm se do rána.

24. *Wečer a swit.*

1 Idem k Mileg z wečera:
Staň že Milá weselá,
Staň že Milá otworit
Budem s tebou howorit.
2 Idem k Mileg switagúc,
Doma sa ma pytagú:
„A ty šuhag kde chodjš,
Nač to diewča zawodjš?"

25. *Slawjček.*

Na Zwolenskeg weži slawjček powedá:
Že mi moga Milá prenocowat neda!

26. *Milý nemůže zaspat.*

1 Čj ge to domčok na tom wršku,
Šiolbych doňho i len trošku,

Šiolbych doňho, ale beda!
Teče wedle něho woda.
2 Woda, woda breh wysoký,
Strmé skály, skok široký,
Gako sa gá mám na to dat,
Newidjm most, newjm pláwat.
3 Čigé to ptáča za potokom
Co wyzerá wen oblokom,
Gako ono smutně zpjwá
Ač moge srdce zemdljwá.
4 Čigé to húsky na teg wodě?
Že ony tak chodiá po slobodě!
Wo dně w noci ğağotagú,
Mně smutnému spat nedagú.
5 Ei nemuožem spat ani ležať
Musjm k mogeg Mileg bežať,
A to geště tegto noci,
Hoc wykolem obe oči.

27. *Chod záhumnjm* (*šar.*)

Nepuogdem walalom, bo walalom blato,
Půgdem po záhumniu, mám fragerku šumnú.

28. *Otwor.*

Wege wietor, wege, a to wšetko od huor:
Frageruočka moga otwor že mi, otwor!
Otwor že mi, otwor, moga Milá dwere,
Studený wetrjček na mogu twár wege.

29. *Wjter.*

Otwor Milá dwere, zhora wietor wege,
Ak ty neotworjš, inde ma priwege.
Otwor že mi, otwor, muožeš mi otworit,
Bolas mi fragerkou, muožeš mi ženou byt.

30. *Ligawec a tma.*

I lega ge i tma, košelka mi zmokla,
Ešte i gá zmoknem, stogacj pod oknem.

31. *Falešnica.*

Ty falešná falešnica falešnuo ty srdce máš,
Wčera si sa showárala, a dneska ma nepoznáš.

32. *Prosba.*

1 „Sukas ty Zuzanka, suka,
Nepustjš šuhagka dnuka,

On sa ti tak pekně prosj
Ač hore ručičky nosj:
2 Pusť že ma Zuzanka dnuka
Nesiem ti sladké gablka,
Sladké gablčka červené,
Gak twoge ljčka rumené.

33. *Otwáránie.*

Otwor, Milá, dwere, už som dáwno nebou,
Už som waše dwere otwárati zabou.

---

c) Společné: mužsko-ženské.

1. *Milý w bljzkosti.*

1 Fragerečka moga na tom druhom radě,
Weru moge očka nezpadagú z tade.
2 „Nečudug sa diewča, že gá k wám nechodjm,
Weď gá waše dwere každý wečer widjm."
2 „Čo že ge mně z toho, keď gich ty len widjš;
Keď gich, duša moga! nikdá neotworjš?"

2. *Přiď, wečer.*

Na studience stala, napágala páwa:
Powec že mi diowča, ktorého si pána?
„Newiem šuhag sama, ale sa dnes dowiem,
Přiď že k nám pod wečer, istotně ti powiem."

3. *Wzdorowánie s drombličkou.*

Budem ti má Milá žialiček robiewat,
Budem pod wáš oblok s drombličkou chodiewat.
„Či budeš k nám chodit, či nebudeš chodit,
Weru ti nebudem komplementy robit."

4. *Milá pod wartou.*

1 Wodička studená nemuožem prebrodit,
Milá ge pod wartou nemuožem k něg chodit;
2 Čo že teba Milá pod tú wartu dali:
„Pre teba mog Milý, že sme se lúbili."
3 Keď sme se lúbili, zle sme nedělali,
Predca tebe Milá pod tú wartu dali.

5. *Wýstraha.*

1 Keď ty pogdeš k nám, k nám, k nám,
Nechodiewag sám:
Pogmi sobe kamarada,
Moga mati bude rada,"
Pres zelený hág, hág, hág, hág!

2 W zelenom hágku, ku, ku,
Tam ťa čakagú:
Weru ťa tam mog milenký
Keď ty puogdeš od fragerky
Tam ťa zabigú, gú, gú.
3 „Keď ma zabigú, gú, gú,
Nech ma zabigú:
Zabigú ma pre děwečku,
Pochowagú pod gedličku
Peknú zelenú, nú, nú!“

6. *Chodnjček.*

1 Zazpiewag slawjčku w zelenom hágjčku,
A gá si zazpiewám k Mileg po chodnjčku.
2 Dobre tebe Milá na perinách ležat,
Ale mně ge ťažko ces té wršky bežat.
3 Stúpag konjk, stúpag, stúpag po maličky,
Žeby sme dnes došli k tég mogeg Ančičky.
4 Weselo konjček weselo ai skokom,
Dones ma skoro k něg, dám ti obrok potom.
5 Weselo konjček už sme na pol cestě,
Dones ma skoro k něg prisypem ti eště.
6 Cesta milá, cesta, či ťa skoro pregdem,
Fragerečka moga či ťa zdrawú nagdem.
7 „Zdrawú gu ty nagdeš, newerj ťa dočkat,
Zažiadalo sa geg twoge ljčka bozkat.“

7. *Starost o nocleh.*

1 Slunečko se njžj
K wečeru se bljžj:
Kde gá budem nocowat?
S kým gá budem w noci spat?
2 Má Milá se hněwá,
Noclehu mi nedá,
Ona mi chce trucowat,
Že nebude semnou spat.
3 Trucug Milá trucug,
Giných wynaučug,
Weru budeš lutowat,
Až ti mňa nebudeš mat.
4 „Keď nebudem mati
Budem lepšie spati,
Wer nebudem lutowat,
Ai za nikým zatwárat.“

8. *Studna před domem.*

1 Keď pogdeš po pred nás, polehučky stúpag,
Tam ge studenečka, len sa neokúpag.

2 „Eště si ty Milá dobrá fragerečka,
Keďs mi powedala že gest studenečka.“
3 Ked pogdeš po pred nás, pozrî nado dwere,
Ako by si widěu moge ljčka bielé.

9. *Trnina a ďatelina.*

Pod naše obločky zarastli chodnjčky,
Zarastli trninou, drobnou ďatelinou!
„Trninu wyrúbám, ďatelinu zkosjm,
Predce tě má Milá nawštjwiti musjm.“

10. *Potěcha.*

1 Ei Milý, Milý potěcha moga,
Wšetka ge láska u teba moga,
Kebys prišel len raz ke mně
Potěšiu bys srdce we mně.
2 Ei Milý, Milý potěcha moga,
Powez či budem ženička twoga.
„Budeš, budeš, čo si mysljš,
Weru ty mňa l:ibit musjš.“

11. *Kde Milú nagjt?*

Diowča, diowča bielý angel,
Kde gá teba wečer nagdem?
Či pod pecou či na peci,
Či za stolom, na lawici?
„Kedy kolwek prigdete,
Na peci ma nagdete,
Na peci w tom kútjku,
Pri tom teplom múrjku.“

12. *Otázky a odpowědě.*

1 Powec že mi duša moga čo hútáš,
Ci ma ozag duša moga w srdci máš?
„Gak že by ťa w srdci mogom nemala,
Weť som s tebou od malička býwala.“
2 Powec že mi, duša moga, kde ty spjš?
„Pod obločkom, srdce moge, len že prigď.“
Pod obločkom duša moga dobre, wiem!
„Ač ty prigdeš, srdce moge, wer ťa zgem!“

13. *Otázky.*

1 „Powec Milá, powec prawdu:
Ked k wám prigdem kde tě nagdu?“
Nedaleko ode dwerj,
Tam gá spáwám na posteli.
2 „Powec Milá, powec prawdu:
Ci máš škryňu či len ládu?“
Nemám, ale budem mati,
Keď sa budem wydáwati.

14. *Otázky milence.*

1 „Powec že mi moga Milá, powec že mi ústně:
Či ty hore ke mně staneš, keď twoga mať usne?“
Gakobych gá můg Milenký ci k tebe nestala,
Keď som ťa gá od wečera do rána čekala.
2 „Powec že mi, moga Milá, powec že mi prawdu:
Či som ti gá na prjčině keď mi robjš kriwdu?“
Gako bys ty můg Milenký nebol na prjčině,
Keď som ťa gá milowala, ty si lúbiu giné.

15. *Pochybowánie a ugištěnie.*

1 Na stromečku ljsťa šustj:
Či má Milá k sebe pustj?
„Pustjm, pustjm tegto noci,
Prigď Milý ak budeš muoci.
2 Zpiewá ptáček na ğawore:
Nechoď Milý kým sú hore,
Ale keď swieca wyhasne,
Prigď smelo gak ku swé wlasné.“

16. *Přjchod w dešti.*

1 Už kohútky zpiewagú:
Pusť ma Milá pusť ma dnu.
„Počkag Milý chwjlečku
Kým oblečiem letničku.“
2 Dobre tobe čekati,
W bjlém loži ležati;
Ale mně ge gag beda!
Na konjčka dešť padá.
2 I gá moknem wšecek sám,
I na koni mog sersám.
Keď to Milá slyšala,
Hned odworit bežala.

17. *Swjtidlo.*

1 Stogjm pod oknem
Wšecok umoknem: Ako myš!
Otwor mi Milá,
Milá premilá! Ak nespjš.
2 „A gá by som ťa
Milý premilý Pustila,
Ale nemáme
Odrobenočky Swietidla.“
3 Netreba nám tu
Milá premilá Swietidla,
Zaswietjme si
Milá premilá Očima.

18. *Halenka.*

Zima mi ge, zima, pod obluočkom státi,
Weru som si zabou halenuočku zgati.
„Lebo si si zabou, alebo geg nemáš,
Kedy kolwek prigdeš, woždy tak powedáš.“

19. *Kabanica.*

1 Zima mi ge, zima, horšiá od zimnice
Keby si mi dala Milá kabanice!
2 „Po čo že si prišieu pod obloček pod náš,
Na koho zawoláš keď mňa doma nemáš?
3 Po čo že si prišieu w takú chugawicu,
Mohou si si lahnút doma pod lawicu.“

20. *Wzdory.*

Pusť ma diowča, pusť ma dnuka,
Zimný wietor na mňa fúká.
„Trp ty šuhag, trp ty teraz,
Trpela gá s tebou neraz.“

21. *Kudy chodit.*

1 Kade k wám, kade k wám má Milá chodit mám?
Oknami či dwermi? má Milá otwor mi.
2 Otwor že mi, otwor, muožeš mi otworit,
Bojas mi fragerkou, muožeš mi ešté byt.
3 „Cobys ty muog Milý chodiewal oknami,
Prigdi ty len dwermi, buďem rada welmi.

22. *Dwermi, ne oknem (německý tanec).*

1 „Truc na truc někomu
Do našeho domu,
Truc na truc někomu
Do našich wrat!“
2 Negsem gá žádný pes
Abych gá oknem lez,
Negsem gá žádný pes
Ani šelma;
3 Když gá budu chtjti
K mogeg Mileg gjti
Ona mně otewře
Prede wšemi.

23. *Lezenie oknem u Němců.*

1 Ço se mi má stat
Ze nemožem spat?
Ten, ten chodj ke mně,
Ten, ten miluge mně,
Má se mi dostat.

2 Prigde mi w noci
Pred moge oči :
„Puk puk pukenečkem,
Pusť mne okenečkem
Milá ku sobe!“

3 Oknem ty nelez
Wšak si ne Němec,
Choď, choď na bráničku
A popros mamičku
Otworj dwere.

24. *Odbytie.*

1 Zaklopal mládenček na okenko:
Nespi, nedrjmag,
Dwerę otwárag, Má panenko!
2 Otwárag, otwárag počim klopám:
Počim klobúčjk
Z mogeg hlawičky Dolu snjmám.
3 „Nesnjmag, nesnjmag, nežádám tě,
Gdi preč ode mne,
Nestog wždy pri mně, Nemilug mne.“
4 Ak tě gá má Milá nedostanu,
Wygdem na skalu,
Klobúk na stranu, Zlomjm hlawu.
5 Po skale poteče krew čerwená,
To tobe má Milá,
Holubičko siwá, Na znamenia.

25. *Zamknutie.*

1 Şama sa gá, sama, na sebe čudugem,
Že gá ledakoho tak werně milugem.
2 Sama som ledakdo, nechcem ledakoho,
Zamknem dwere kladkou, nepustjm nikoho,
3 Zamknem dwere kladkou, slamičkou podoprem,
Weru si poklopeš, počjm ti odomknem.

26. *Zamknutie dweřj (šariš).*

1 Gakás ty má Milá weliká ciğanka,
Kázala si mi prjsc a dwere si zamkla.
2 „Wera Bože zamkla ai ešce gich zamknem,
Se slamkú podeprem, s cwerničkú zawážem.
3 Se slamkú podeprem, s cwerničkú zawážem,
A tebe móg Milý ten fjğel dokážem.“

II. POD WOHLEDMI.

Přjchod, Puštěnie, Wjtanie, Bawenie se, Laučenie.

a) Mužské.

1. *Uwázanie konjka.*

Uwiažem konjčka w sadě pod wišničku:
Nedáwag mi Milá falešnú hubičku!

2. *Plawý konjk.*

„A ten konjk tam wo dwore, marná mršina!
Nechce žrati z mogeg ruky owsa, gačmena.“
Wyšla Milá, dala mu len slamy a tráwy,
Tak žrau, diw sa neochwátiu, móg konjk plawý.

3. *Mlčeliwost.*

Dunagu, Dunagu, tichá woda w tebe:
Nepowedag diowča že gá chodjm k tebe.

4. *Poučenie.*

Nepowedag diowča materi,
Že tu boli panský jağeri! —
Neboli tu, tam sa táragú,
U rychtárow peria páragú.

5. *Ochotná.*

1 Geště som len w pitwore bol
Už ma Milá wjtala:
„Witag, witag duša moga
Tu prenocug do rána!“
2 Gá som sa geg wyhowárau
Že mám gjti s konjčkom,
A ona ma priwiazala
Ku posteli ručnjčkom.

6. *Podkowičky.*

Podkowičky moge dáwagte mi ohňa,
Aby som uwiděu či daleko do dna.

7. *Buděnie.*

Wstáwag Milá hore
Už sa bielé zore:
Krawy dogiti,
Wodu nositi,
Wstáwag Milá hore!

8. *Buděnie.*

1 Lastowička lietá, powedá že switá,
Stáwag hore Milá, weru budeš bitá.

2 Weru budeš bitá od swogeg mamičky,
Že si nenažala zeleneg trawičky.
3 A gá budem bitý od swogho tatjčka,
Že som nenapásou wranného konjčka.
4 Wranného konjčka ai wrannú kobylku,
Že som nenapásou aspoň za hodinku.

9. *Rozchod.*

1 Už ge darmo diowča, rozgjt sa musjme,
Ale sa nestarag, wšak sa mi segdeme.
2 Eště raz, ešté raz ten prielaz prekročjm,
Potom ťa duša má na Boha poručjm.
3 Bože muog, otče muog, weť ge to žial welký,
Keď sa odoberá frager od fragerky.
4 Hlawička ma bolj, ani neprestane,
Pokud moga Milá, na mňa nepohliadne.
5 Bolj ma hlawička, srdca polowička,
Pre teba má Milá siwá holubička.
6 Ach bolj ma welmi, ale sa zahogj,
Čo polámem obom mogjm koňom nohy,
7 Keď mogjm polámem cudzié nagmat budem,
Predca ťa diowčatko nikdá nezabudnem.

---

b) Ženské.

1. *Chudobná a hrdá.*

Trebas som gá diowka z chudobného rodu,
Predca gá nestanem w noci ledakomu.

2. *Tlačenie chodnjka.*

Súsedowié Janjk tlačj do nás chodnjk,
Tlačj ho foromné, ale ge daromné.

3. *Brodčnie wody.*

Weru ty šuhagko darmo k nám chodiewáš,
Hoci tu wodičku každý den brodiewáš.

4. *Nočniá láska.*

Keď ma wo dne nemilugeš, dag mi pokog w noci:
Kebych mala wreleg wody, wyparjm ti oči.

5. *Zákaz.*

Nechoď wiac šuhagko pod té naše okna,
Twoga mať powedá že som nerobotná.

6. *Wýkaz.*

Naše bielé dwere wápnom wymazané,
Už ti ge šuhagko od nás wykázané.

7. *Hrdý frager.*

1 Newiaž si konjčka do našeg maštali,
Ani si ho newiaž pri mogeg posteli;
2 Ani si ho newiaž do našeho dwora,
Lebo mi nechceme hrdého fragera.
3 Ani si ho newiaž na suchú wišničku,
Ale si ho s Bohom wyweď na uličku.

8. *Nočnj towaryš.*

Starala sa moga mať,
S kým gá budem w noci spať:
Nestarag sa mamičko,
Pod obločkom Janjčko.

9. *Odepřená potěcha.*

1 Stogj Milý pod našjm okenkom,
Brinká si on strieborným prstenkom:
„Wygdi moga Milá,
Holubenko siwá,
Potěš ma slowenkom!“
2 Gá som tebe powedala dáwno,
Že ty musjš mašírowat ráno,
Wečer koně kowať,
Ráno mašírowať
Hore za Komárno.

10. *Naslechač.*

Šuhag, šuhag černooký,
Nepočúwag pod obloky,
Co počugeš, rozhlašugeš,
Moge srdce zarmucugeš.

11. *Ošemetná.*

1 Nazdáš sa šuhagko, že ťa gá milugem?
A gá nie, weru nie, len sa tak žartugem.
2 Nazdáš sa šuhagko, že ťa rada widjm?
Wygdeš predo dwere, posmech z teba robjm.
3 Nazdáš sa suhagko, že už wšecko twoge,
Keď si ty raz bozkal bielé ljčka moge? —

12. *Daremné ustáwánie.*

1 Predarmo, zadarmo ty šuhag k nám chodjš,
Darmo twoge nohy, darmo srdce trápjš.
2 Predarmo, zadarmo chodjš wo dne, w noci,
Nebudeš sa těšit nikdy z mogjch očj.
3 Predarmo, zadarmo chceš čakat do roka,
Nebudeš ty ljhat wedla mogho boka.
4 Predarmo, zadarmo dáwáš mi prstenky,
Nelahneš ty nikdy do mogeg postielky.

5 Predarmo, zadarmo tebe mysliti k nám,
Lebo gá giného už w mogom srdci mám.

13. *Nepřihotowená.*

1 W dělacj den se pripráwá gako w nedělu,
Očekáwá si Milého každú hodinu.
2 Gag Bože mog, Prebože mog, šuhag ide k nám!
Pitwor, chyža nemetená, čo gá robit mám?
3 Wygdi matko predo dwere, showárag sa s njm,
Kým gá pitwor i tu chyžu pekně wyčistjm.

14. *Přiwjtánie.*

1 Dobrý wečer srdce moge,
Witag, witag w našom dwore!
Uwiaž si tam o lipu
Tuto twogu paripu.
2 Záhradka už otworená,
I lawička pripravená,
Kde budeme seděti
A robiti klebety.

15. *Túlánie.*

Šuhagu, šuhagu, čerti ťa túlagú
Po teg tmaweg noci, wykoleš si oči,
Wykoleš si obe, čo bude po tebe?
Bude hanba i mně, i twogeg rodině.

16. *Napomenutie.*

Ožeň sa suhagko, škoda by ťa bolo,
Ak si nohu zlomjš chodiaci okolo.

17. *Cesta přes hory.*

Akože si Milý pres té hory prešiou,
Wary ťa slawjček na krjdelkách niesou?
„Nebou to slawjček, ale lastowička,
Co niesou pres hory šwarného Janjčka.“

18. *Sedem týdnů.*

Už ge sedem týžnow, ai sedem nedělj,
Ako sme my šuhag w gedno neseděli.

19. *Tagnost.*

Keď puogdeš popred nás, pohleďže na dom náš,
Nepowec nikomu že w ňom fragerku máš.

20. *Wýstraha.*

Nenawštěwug Milý súsednié obluočky,
Lebo ti wer dagú železa na nuožky.

21. *Nezbranitelnosť.*

Pre teba mna bigú, pre teba mna lagú,
Že k nám chodiewáwáš keď už poljhagú.
Bránia mi šuhagko, bránia teba lúbit,
Ale mi nezbránia čo ma i budú bit.

22. *Milého koně kde?*

1 Studená rosa padá,
Muog Milý koně hladá,
2 Nehladag Milý koně
Tu sú ti w mogom dwore,
3 Na hodbawnom kantáre,
Na drobneg ďatelině.

23. *Nocowánie.*

Šuhag tu nocug, len ma netrucug,
Trebas celú noc, se mnou preštěboc.

24. *Milému bráněgj.*

Kečkemetská brána pekně malowaná:
Prečo ti, Milý móg, k nám chodiewat brániá!
Nebraňte, nebraňte, sobrat se nám dagte,
My dwa se lúbjme, sobrat se musjme.

25. *Nezdworilý záletnjk.*

Weru si k nám chodiu od Mary do Mary,
Nikdys nám neriekou: ostáwagte zdráwi!

26. *Dřjmánie.*

Drieme sa mi, drieme, na wysokom triemě,
Ký ge čert za frager keď ma nepreberie.
Driemká sa mi, driemká, treba mi postielka,
Keď postielka bude, driemkat sa nebude.

27. *Zábudliwý šuhag.*

1 Frager muog uprjmný nenahag ma na raz,
Wer budem za tebou nariekati na hlas.
2 Ale že ma nahag len tak pomaličky,
Že ti nezarastú do cela chodnjčky.
3 Pred tjm si chodiewau každodenně do nás,
A už sa nám teraz do známosti nedáš.
4 Už si ta zabudou šuhag celky o mne,
Čo by som zomrela neprišiou bys ko mně.

28. *Napomjnka.*

1 Gešte ti raz powiem, počug swárný šuhag!
Lebo ma už wezmi, lebo mi pokog dag.
2 Lebo ma ty wezmi, lebo dag niekomu,
Neodrážag štěstia od našeho domu.

3 Žen sa šuhag žen sa, keď sa máš ženiti,
Prestaň už diowčencom prekážku robiti.
4 Už ge siedmo leto čo ty za mnou chodjš,
A mňa zarmúcenú len za nosom wodjš.
5 Už som mohla dáwno druhým ženou býti,
Keby ťa prestalo srdce mé lúbiti.
6 Noci s tebou tráwjm a zdrawia si hubjm,
A to wšecko preto že ťa werné lúbjm.
7 Pomysli si teraz na to slowo gedno,
Co si mi powedal keď sme stáli w gedno.
8 Pomysli si šuhag na tú našu lásku,
Že sme sa mi zišli ako zrnka w klásku.
9 Pomysli si šuhag na té naše sluby,
Že sme sa lúbili ako dwa holubi.
10 Pomysli si šuhag i na té dwe slowa
Čo si mi powedal keď sme šli z kostola.

29. *Poslednié nawštjwenie.*

1 Bránili tebe mňa, už ti našli ginú,
Čo na teba pozrem, klagem ti rodinu.
2 Klagem ti gu, klagem, weru ti gu klagem,
A tebe šuhagko wšecko dobré pragem.
3 Už ge nám šuhagko na rozlučowáňú,
Podagme si rúčky w tomto welkom žialu.
4 Rúčky si podagme, ljčka si bozkagme,
Takuo si poslednié rozlúčenia dagme.
5 Zaplakalo diowča predo dwermi stogac,
Šuhag geg powedal, že už neprigde wiac.
6 „Bože muog, Bože muog gaký to žial welký,
Keď sa rozlučuge frager od fragerky.
7 Keby sa rozlúčiu na týden lebo dwa,
Ach ale keď powie: „už nepridem nikda!“
8 Nikdy by gá bola swetu newerila,
Žeby sa gá bola s Milým rozlúcila.
9 Ale gá už teraz sama sebe werjm,
Že už wiac za Milým dwerj nezatworjm.“

---

c.) Společné Mužsko-Ženské.

aa.) Přjzniwé přigatie.

1. *Čekánie.*

1 Spjm, spjm, spala by,
Keby prišiou dala by
Konjčkowi sena,
Konjčkowi obroku
Žeby skákau do skoku
Gako mladá žena.

2 Spjm, spjm, spala by,
Keby prišiou stala by.
Z postielečky hore:
„Už som prišiou, staň Milá!“
Hned z postielky skočila,
Otworila dwere.

2. *Překwapenie.*

1 Čerwená ružička prjgemnú wuoňu má;
Neprišol mi Milý, azda sa mi hněwá.
2 Priď že ma Milý muog na wečer potěšiť,
Len gednu ručičku na oblok položiť.
3 „S tým ťa gá má Milá, s tým ťa nepotěšjm,
Kým gá moge ljčko k twogmu nepriložjm.“

3. *Zdwořilý wohleč.*

1 Keď si chcela fragera mať
Bolo tebe w noci nespať,
„Nespala som, čakala som,
Kým si prišol, zaspala som.
2 Keď si prišol čo si robiu?
Prečo si ma nezobudiu?“
Len som sedéu, len som čakau,
Žeby som ťa nenalakau.

4. *Dáwné nenawšťjwenie.*

Šuhag, šuhag dáwnos nebol,
Gisté si už na mňa zabol?
„Nezabol som, nezabudnem,
Chodiewal som, chodit budem.“

5. *Milostné sny.*

1 „Powez že mi Milá, ako sa ti spalo,
Ci sa ti teg noci, semnou nesnjwalo?“
2 S tebou sa mi Milý každú nocku snjwá,
S tebou moge srdce we dne w noci býwá.
3 Keď sa mi nesnjwá, wšak ťa w srdci nosjm,
Za twóg žiwot, zdrawie, Pána Boha prosjm.“

6. *Půlnočnj čas.*

1 Geden, dwa, tri, čtyri, pet, šest,
Sedem, osem, dewet, deset
Gedenáctá hodina:
Nebog sa ma má Milá!
2 „Keby sa gá teba bála
Nikda by sa newidala,
Ale sa ťa nebogjm,
Smele ti gá howorjm.“

7. *Napágenie konjčka.*

1 „Široký garčok, bystrá wodička:
Napog mi Milá muogho konjčka!“
Wer gá nenapogjm,
Lebo se ho bogjm
Keď som malička.
2 Twog konjk wraný ostrokowaný,
Pokopalby me podkowičkámi,
Gá bych nenarosla,
Za muž bych nepošla
Mezi horámi.

8. *Paljčok a Zuzička.*

1 „Paljčok, lastočok, sedni si na stolčok!“
Žuzička, perla má sedni si wedla mňa!
2 Nepowez že, Milá, že sme w gedno boli,
Werby nás obidwoch do Haličky dali.
3 „Coby nás ai, Milý, do Haličky dali,
Lenby gedno pútko na nás okowali.

9. *Hněwánie.*

1 Čo ty diowča za srdce máš,
Keď k wám prigdem wždy se hněwáš?
„Akoby se nehněwala,
Keď som se gá newyspala.“
2 Dost ti bude času spati
Keď gá puogdem wandrowati.
„Keď ty puogdeš, puogdem ai gá,
Puogdeme my obidwaga.“
3 Keď se my dwa rozlúčjme
Dwe srdečka zarmútjme,
Dwe srdečka, čtyri očka,
Budú plakat do pol ročka.
4 A z polročka do celého,
Budú plakat pre Milého,
A z polročka do geseni
Budú plakat mladé ženy.

10. *Přiwolenie.*

Spjme Milá do dňa keď nemáme ohňa:
„Co gá dbám muog Milý, trebas do poludnia.“

11. *Omluwy.*

1 Frager móg uprjmný: kdes wčera wečer bou?
„Fragerečka moga: len tu u súsedow.“
2 Frager móg uprjmný: čo ti tam dáwali?
„Fragerečka moga: teba omlúwali.“
3 Frager móg uprjmný: čo si na to riekou?
„Fragerečka moga: len som k Bohu zdychou.“

12. *Deska.*

1 Už ge Milá zle s nami,
Zlámala sa pod nami,
Zlámala sa ta deska,
Malowané kolieska.
2 „Mám gá brata stolára,
Zprawj on to do rána,
Do ranjčka ranného,
Pre šuhagka šwárného.“

13. *Černé oči.*

Keď prigdeš k nám šuhag, nechoď že ty w noci,
Že si nawykoleš twoge čierné oči.
„Čo wykolem, diowča, čo wykolem obe,
Predca prigdem, wer mi, nezadluho k tebe.“

14. *Bołoraz.*

Boloraz, Boloraz, zelený Boloraz,
Nechoď šuhag daleg, len tu nocug u nás.
„Weť by sem nocowal, siwá holubička,
Kebys ma zbudila, keď wynde zornička.“

15. *Switánie.*

1 Hory, siwé hory a zelené žita:
Nepuogdem od Mileg wsak eště neswitá.
2 Switag Bože, switag, žeby skoro den bou,
Aby som gá zwedéu, či som pri pekneg bou.
3 „Keby som gá mala klúče od switánj,
Nedala bych switat krome o polednj.“

16. *Posjlánie domů.*

1 Wysoko lietá sláwjčok,
Domow, hoi domow Janjčok!
Kosy zapadagú
Zore znamenagú,
Domow ťa Janjčok, domow ťa wolagú.
2 „Už to nemóže ginác býť,
Wer ty len musjš mogú býť;
Bars by twá rodina
Proti tomu byla,
Ty mňa už nechybjš kochanečka moga!“

17. *Dobrá noc.*

1 „Wysoko zornička, dobrú noc Anička,
Ešté wyšie nebe, Pánboh dag i tebe.“
2 „Dobrú noc, dobrú noc! ale nie každému;
Len tomu milému šuhagku šwárnému.“
3 „Dobrú noc, dobrú noc! ale nie každému,
Len tomu děwčátku, čo gá chodjm k němu.“

18. *Čtyri hodiny.*

1 Čtyri hodiny do dna,
Má Milá odprowaď ma,

2 Pod té široké wráta,
Moga fragerka zlatá.
3 Pod té wysoké skaly,
Budem ti frager stálý.

19. *Odprowod.*

1 Už ge malá chwjla do dňa,
Poďže Milá odprewoď ma,
Cez ten hágjk, cez ten laz,
Weru dobre uděláš.
2 Wèťby ťa gá sprowodila,
Keby mati dowolila,
Ale mati zbraňuge,
Co mé srdce miluge.

20. *Opatrnost.*

1 „Ništ sa šuhag nenáhli,
Eště u nás nelahli,
Ani otec, ani mať,
Ani sestra, ani brat.
2 Ticho šuhag, nebúchag,
Ostrožkami neštrnkag.
Moga mati čugno spj,
Hned ona zwie žes to ty.
3 Keď gá swiečku zahasjm,
Sama sa ti ohlásjm,
Poďže šuhag sem sa wkraď,
Už spj otec, spj ai mať! —
4 Bol pod oknom stúlený,
Žeby nebol zraděný:
Žeby nepowedali
Že sme spolu spáwali.“ —
5 „„Už ge Milá bielý den,
Kade že gá won wygdem?““
„Nestarag sa muog Milý
Wywediem ťa won humny,
6 Po záhumnj chodnjčkem,
Prikrygem ťa ručnjčkem!“
„„Ručnjček ge malá wec,
Prigde wietor wezme preč!““
7 „Počkag Milý do rana,
Wyženiem ťa s krawama.“
„„Nepuogdem gá s krawama,
Lebo by ma mať lala.
8 Ale puogdem s diowčenci,
Lebo sa mi tak swědcj,
Puogdem s wami na tráwu
A poněsiem zástawu.““

21. *Naručenie.*

1 Negdi ta, negdi ta weť eštė neswitá,
Keď switati bude, dost ti času bude.
2 Chodiewag šuhagko, chodiewag často k nám,
Lebo gá uprjmnuo srdečko k tebe mám.
3 Chodiewag šuhagko, chodiewag do roka,
Žeby mi wykwitol tulipán z obloka.
4 Prigď že ty muog Milý, prigď že ty keď gako,
Newyhowárag sa že ge k nám delako.
5 Čo to za delako, na gedno strelenia,
Prigď že mi muog Milý, moge potěšenia.
6 „Kdože mi zabránj, kdože mi zakáže
K mogeg Mileg chodiť, keď mi sama káže.“

22. *Zanechánie.*

1 Swieť mesjčku gasno, že gá prigdem šťastno,
Len na malú chwjlku nawštjwit fragerku.
2 Už mesjček zašel, gá sem šťastnė prišel,
A mogu Naymilšú plakati sem našel.
3 Neplač Milá, neplač, ani nenarjkag,
K čomu si priwykla žalostnė odwykag.
4 Bola si priwykla s Milým sedáwati,
A gá ťa už teraz musjm zanechati.
5 „Zanechag šuhagko, zabýwagme my sa,
Kde ludia newidia oplakáwagme sa.
6 Oči moge, oči, plačú wo dne, w noci,
Žalostnė fikagú, šuhagka lutugú.
7 Oči moge, oči, čo ste urobili,
Že ste tak šuhagka welmi zalúbili?
8 Oči moge, oči, čo ste urobili,
Ked ste pre gedneho wšetkých opustili?“

23. *Nepowolná Mati.*

1 „Powez že mi Milá ze srdca wernėho,
Či mňa rada widjš, či koho druhėho?“
2 Lúbjm ťa šuhagko zo srdca wernėho,
Ani už nemuožem nikoho druhėho.
3 Powedala som ti, eštė ti raz powiem:
Teba rada widjm, za druhėho puogdem.
4 „Powez mi má Milá prawdu sprawedliwú:
Či ty budeš moga na tu druhú zimu?“
5 Gakože by ti gá prawdu powedala,
Trebas by gá chcela, maťby ma nedala.
6 Mať moga, mať moga, keby nie mať moga,
Dáwno by gá bola šuhagjčku twoga.
7 Klage ma, bige ma, šuhagko, pre teba,
Že som pozerala w kostele na teba.

8 Keby ťa, šuhagko, nerada widěla,
Weru by na teba nikdy nepozrela.
9 Ale to hned poznať, kdo koho miluge,
Na toho pozerá, tomu sa raduge.
10 Mať moga, mať moga, mať moga newerná!
Za tebou šuhagko zatwárat mi nedá.
11 Za tebou mi nedá, za ledakým káže,
Milý, mocný Bože s kýmže mi swet swiaže?
12 Těžko ge zomrieti, koho ništ nebolj,
Težšie milowati čo ge nie po woli.

24. *Laučenie.*

1 Wečer pri mesiačku pod tou bielou sténou,
Stogá dwe srdečka, stogj Milý s Milou.
2 Sladké slowjčka si spolu rozmlúwagú,
Ruky si stjskagú, ljčka prikladagú.
3 „Fragernočka moga preblahoslawená,
Wo welkom zármutku pre mňa postawená.
4 Nebanug, nelutug za nocj tráwenia,
Ani gá nebudem za wela chodenia.
5 Nebanug má Milá že som ti wankúš drau,
Ani gá nebudem že som k wám chodiewau.“
6 A keď sa už spolu rozlučowať mali,
Na pitwornom prahu oba zaplakali.
7 Wyšiou predo dwere, slzy mu padaly,
Na drobnom kamenj gamky wybjgaly.
8 Wyšiou pred obloky, utierau si očka:
„Bohu ťa porúčám moga fragernočka!
9 Bohu ťa porúčám, štěstia ti winšugem,
Za uprjmnú lásku pekně ti ďakugem.“

---

bb) Poljbenie, bozkánie.

1. *Předsewzetie.*

Diowčatko maluo si, obluda peknuo si,
Keby som ťa dostau, weruby ťa bozkau.

2. *Žádost.*

Prigdi Milý, prigdi, newerjm ťa dočkat,
Zažiadalo sa mi twoge ljčka bozkat.

3. *Prosenie dowolenia.*

Mati moga, mati, či ho mám bozkati,
Gedon raz lebo dwa? weť mi on odplatj!

4. *Gablčko.*

Dalaby mu, dala, čerwenuo gablčko,
Keby mi pobozkau moge bielo ljčko.

5. *Dnes.*

Eštė dnes, eštė dnes, šuhagko pribėhneš;
Weru eštė dneská moge ljčko bozká.

6. *Bozkánie.*

Moga duša, meký chlieb,
Bozkauby ťa, bou by smiech.

7. *Fausy.*

Bože muog, Bože muog, z powaly sa trúsj:
Nemuožem ťa bozkat pre welké bagúzy.

8. *Wzbudėnie.*

Moga Milá laskawá
Na lawici zaspala,
A gá som gu zobudil,
Tri razy ma bozkala.

9. *Prosba.*

Milenka duša má, ružička červená:
Dag sa mi bozkati, nedag mi zkapati.

10. *Hubička.*

Pršj dážď, pršj dážď pomaličky kwapká,
Dagže mi hubičku, weť ge ona sladká.

11. *Hubenka.*

Má milá Kochanko prosjm wás, prosjm wás,
Dagte mi hubenku, gá wám zas, gá wám zas,
Keď od wás pogdem
Modlit se budem,
Za každú hubenku Otčenáš, Otčenáš.

12. *Tři hubičky.*

1 Keď bych som ťa mohol gen gedenkrát bozkat,
Nelutowal bych sem sedem nocj nespat.
2 Sedem nocj nespat, ani neljhati,
Keď bych som ti mohol tři hubičky dati.
3 Tři hubičky ti dám a čtwrtú priložjm,
Eštė ťa má Milá, eštė ťa mať musjm.

13. *Bozkánie.*

1 Hornié dolnié kopanice:
Bozkag Milá moge ljce.
2 „Prečo bych ťa nebozkala,
Weť som ťa gá dáwno znala.
3 Keď sme sa mi soznámili,
Hnedky sme sa polúbili.

14. *Pěkné Bozkánie.*

Nechcem, nebudem, nie mi ge k woli,
Nepekné ma frager bozkal, srdce ma bolj.
Už chcem, už budem, už mi ge k woli,
Už ma frager pekné bozkal, nič ma nebolj.

15. *Počet hubiček.*

1 Keby powedali komorné podwoge
Kolko razj bozkau Milý ljčka moge!
2 Keby powedala prostredniá hlawnica,
Kolko razj bozkau Milý moge ljca.
3 Nedag Bože, nedag, hlawnici mluwiti,
Weru by nás dali s Milým obesiti.
4 Bodag si sa Milý tolko razj potkou,
Kolko si sa razj mogjch ljčok dotkou.
5 „Werbych sa nepotkou ani dwe sto razj,
Wet som sa nedotkou chyba telko razj."

16. *Bozkánie ruky.*

1 Wysoko ge hora, eště wyšie skala:
Zaplat mi muog Milý že som ništ nespala.
2 „Už som ti očjtau sto Zlatých na stole,
Pober si diewčátko, to ge wšecko twoge."
3 Weru gá newezmem, to ge eště málo,
Dost si nabozkáwal mogjch ljček darmo.
4 Bozkal si ma w ljčko kolko sa ti chcelo:
Bozkag mi i ruku, wšak to gedno tělo.

17. *Bozkánie.*

Čože plačeš, čože ti ge?
Keď ta bozkám, dobre ti ge:
Trebas gaká stará baba,
Ked gu bozká, len ge rada.

18. *Plač.*

Ta moga fragerka čtyri dni plakala,
Že som gu nebozkau keď sa mi kázala.

19. *Laskawá kletba.*

Bodag si zkameněu ako w hore skala!
Keď si ma wyzradiu že som ta bozkala.

20. *Hrozba (šar.)*

Milá ak ma nepolúbjš,
Obanugeš to uwidjš:
Gá na wognu zitra půgdem
A šabličku nosit budem.

21. *Polúbenie* (*šar.*)

A pod našim domečkom,
Polubjm se s Janičkom,
Pod odločkom:
Polúbjm se, polúbjm se z wečera,
Dokel bude wola mogho fragera.

22. *Wýstraha* (*šar.*)

Hančuš, Hančuš bielá, tlustá
Nedáwag ty chlapcom usta:
„Ba gak nedám mamko moga,
Wšak sú chlapci duša moga.“

23. *Samotně bydljcá* (*šar.*)

1 Sama býwám w šjrém poli, sama býwám,
Ked mi prigde temná nocka, ta se zrjwám.
2 „Nestrachug se moga djwko, nezrjwag se,
Dal ti pan Bůh prawú ručku prežehnag se!“
3 Nepomáhá prawá ručka i žehnanie,
Pošlice mi šuhagjčka na bozkanie.

24. *Ustečka* (*šar.*)

Powez že mi dzewče, powez že mi slušně:
Či mi dáš ustečka ked twoga mac usně?
„Dám se ci mog Milý, dám se ci po woli,
Dám se ci pobozkac, wšak me to nebolj.“

25. *Obtúlenie.*

Nač ty šuhag ke mně chodjš,
Ked ma nikdy neobtúljš?
„Lužeš Milá gako sučka,
Nezpadne mi z tebe ručka.“

---

cc) Nepřjzniwé přigatie.

1. *Milá se skryla.*

1 Už som si oddychou pod tebou gawore,
Teraz idem daleg: otwor Milá dwere!
2 Dwere otworila a sama sa skryla,
Bodag že sa, bodag, za to zarmútila!
3 Banug diowča, banug, máš čo banowati,
Malo si fragera, nebudeš ho mati.

2. *Milugjcj ginú.*

1 Má Milá premilá čo ma tak mordugeš,
Prečo twogu lásku preukázat nechceš?
2 „Gako gá tebe mám preukázat lásku,
Keď inšé milugeš w tom Nitranskom zámku.“

3 Má Milá premilá čo ma tak sužugeš,
Prečo twoge dwere mně otworit nechceš?
4 „Mog Milý premilý gak ti mám otworit,
Trebas ti otworjm, ked nechceš ces ně it.“
5 Uprjmná má Milá to ge nenj prawda,
Len si mysli na to žes ma oklamala.
6 „Mog Milý premilý čo čugem od teba,
Pretos snad odwrátil twé srdce ode mna.“
7 Má Milá, duša má čo si howorila,
Dobre si rozumeg, a dobre sa tu meg.

3. *Zmoklý gak myš.*

1 Spj mi Milý za humny
Kdože mi ho zobudj?
Ei prigde daždjk búrliwý
Azda mi ho zobudj.
2 Nespala som, nespala,
Milého som čakala,
Ei čtyri swiece zhorely
Ai tá piatá do poly.
3 Už tá piatá dohárá,
Milý dwere otwárá:
„Ei otwor Milá kde ty spjš,
Zmokou som gá gako myš.“
4 Kde si zmokou tam sa suš,
Nedám ti gá mog wankuš,
Ei mně si frager, gineg muž,
Nedám ti gá mog wankuš.

4. *Anička.*

1 Šúchagú sa mládenci
W temneg noci pri swieci,
2 Šúchagú sa dolinou
Súsedowou dworinou.
3 Na pjšťalkách pjskali
Na Aničku wolali:
4 „Podže Anka, podže won,
Máš fragera pred domom!“
5 Čože mi ge do něho,
Mám gá w izbě kragšiého,
6 I ten ležj w nemoci,
Azda umre teg noci.

5. *Žádánie odpowědě.*

„Powez mi diowčatko, powez mi na raze,
Nech moge konjčky nestogá na mraze.“
Powedala som ti, eště ti raz powiem:
Weru gá šuhagko za teba nepuogdem.

6. *Podobloky.*

Šuhag černooký nechog pod obloky,
Obločke ťa zradiá, diewča ti nedadiá.

7. *Komora.*

„Diowča z Bieleg hory, pusť ma do komory!“
Wer ťa gá nepustjm, račeg ťa opustjm.
Ta šiou Milý, ta šiou, bohdag wiac neprišiou,
Bohdag hláwku zlámau na stotisjc kusow.

8. *Lůžko pod oblokem.*

1 Powez že mi moga Milá kde ty spjš?
„Pod obločkom na lawici, len že prigď!“
2 Wyletéla lastowička ze skaly,
Probudila mogu Milú ze spánj.
3 „Nebyla to lastowička, než byl pták,
Keď ma nechceš milowati, nechag tak.“

9. *Náwrat.*

1 Už som bol za mostom, musel som sa wrátit:
Milá, duša moga, nedag sa mi trápit!
2 Keď som nenj hoden abys ma lúbila,
Wšak som nezaslúžil abys ma trápila.
3 „Trápj ťa muog Milý, trápj ťa newola,
Bodag ťa trápila kým nebudem twoga.“

10. *Milá nesmj otewřjt.*

1 Wjm gá domeček,
Na něm okenko,
Pod kterým sem stáwal,
Na tebe woláwal:
Spjšli? Nanenko!
2 „Ach nespjm, nespjm,
Gá dobre slyšjm,
Ale že gá tobe,
Potešenj moge,
Otewrjt nesmjm.“
3 Keď neotewreš
S pánem Bohem lež,
Neprindem gá k tobe
Potěšenj moge,
Neprindem gá dnes.
4 Trikrát odešel,
Zas nazpak prišel,
Predca u sweg Mileg
Nanušky uprjmneg
Lásky nenašel.

5 Nanenka Milá
Cos pomyslela,
Keď si našu lásku,
Mog zlatý obrázku,
Sama zrušila ?

11. *Hútanie.*

1 Čo si Milý wčera hútau,
Keď si na té dwere búchau ?
„Hútau som si sám u sebe
Že neprigdem wiac už k tebe."
2 Milá, Milá čos hútala
Keď si za mnou zatwárala ?
„Hútala som sama sobe
Že gá budem žena tobe.

12. *Nawštjwenie Falešneg.*

1 Chodj šuhag po dwore, klope na dwere,
Wolá, budj swogu Milú w tmaweg komore:
Spjš má Milá či čugeš ?
Ak ma werně milugeš
Otwor mi dwere!
2 „Bars by spala, bars nespala, hore nestanem,
Moge srdce zarmúceno ako ten kamen;
Otec mi zakazuge,
Mati mi zabraňuge,
Twoga nebudem!"
3 Kebys ma tak milowala ako ga tebe,
Werubys mi otworila w mogeg potrebe:
Ale mňa nemilugeš,
Swewolně ma sužugeš,
Parom do tebe!
4 Gá som tebe sic milowal kýms werná byla,
Ale si už wšecku lásku u mne ztratila;
Zostaň tedy komu chceš,
Už ty moga nebudeš,
Duša falešná!

13. *Milý nestogj o Milú.*

Musjš Milá zabýwat,
Nebudem k wám chodjwat;
Zarastli mi chodnjčky
Zelenými tráwnjčky.
„Pred Wánoci w ten týden,
Chodjwals k nám každý den,
Ale wčil už nechodjš,
Snad se mamičky bogjš ?"
„Mamičky se nebogjm,
Leč o tebe nestogjm."

14. *Poctiwost.*

1 Hory, siwé hory a zelenó žita,
Nepuogdem od Mileg wšak eštė neswitá.
2 Nebanug diowčatko, že gá k tebe chodjm,
Bars ta ai newezmem, poctiwost ti robjm.
3 „Weť gá nebanugem, že ty mňa necháwáš,
Ale gá banugem že ma ohowáráš.
4 Neumierá diowča pre gedného ptáčka,
Dosti go po poli takého semiačka.“

15. *Dáwné chodenie.*

1 Frageruočka moga, sedem bohow w tebe!
Už som zodrau čižmy ako chodjm k tebe.
2 Nie čižmy, nie čižmy ale ai gančiarky,
Keď som preskacowau té dědinské garky.
3 Powez že mi teraz, čo mi máš powedať,
Že gá nebudem k wám nadarmo chodiewať.
4 „Powedala som ti, powedala dáwno,
Žebys k nám nechodiu, že to wšecko darmo.“
5 Powez že mi Milá, lebo odpowedag,
Nech sa gá nedržjm na twogu bielú twár.
6 „Powedala som ti w zeleneg brezinė,
Aby si si hladau na gineg dědinė.“
7 Powez že mi Milá, za blázna ma nemag,
Či sa len žartugeš, či myslјš na ozag?
8 „Powedala som ti w letė ai w geseni,
Že ty nebudeš mať zo mňa mladeg ženy.“

16. *Čižmy.*

Darmo ty k nám chodjš, darmo ty k nám kráčjš,
Darmo swoge čižmy po barinách wláčjš:
„A gá swoge čižmy na peci usušjm,
A gá tebe děwče nikdy neopustjm.“

17. *Horenos.*

1 Taradjn, taradjn, zelený taradjn!
Weru ti diewčatko fragera poradjm.
2 „Taradjn, taradjn, zelený taradjn!
Weru ti šuhagko k nám chodit neradjm.
3 Šuhagko, horenos, neradi ta máme,
Neradi za tebou dwere zatwáráme.“

18. *Derženie za krásnėgšjho* (*šar.*)

Nechodz do nás šuhagu,
Mne za tebe nedagú;
Bo mne mogi rodiče
Za kragšėho trjmagú.

19. *Daremná chůza* (*zempl.*)

1 Taka ci šuhagku, twoga chůdz daromná
Gak tota wodička co bežj z náramna.
2 Tota woda bere pjsok i kamenie,
Take ci šuhagu, daromne chodzenie.
3 „O kebych ga wedzel že to chůdz daromná,
Wycalbym ci krjžik nad twogima dzwerma.“

20. *Bázliwec* (*zemp.*)

1 „Ei pošolbych gá do wás: ale sučka breše!“
Dag ty sučky s maslom chleba,
Nech nebreše kedz netreba:
Len ty prigdz dušo moga!
2 „Ei pošol bych gá do wás: ale wrátka škripiá!“
Ei zaleg ty wrata logom,
Nech si stogá nech s pokogom:
Len ty prigdz dušo moga!
3 „Ei pošolbych gá do wás: ale Stará sluchá,“
Dag ty Stareg poza ucha,
Kedz netreba nech nesluchá:
Len ty prigdz dušo moga!
4 „Ei pošolbych gá do wás: ale kury kričá.“
Nawar kurom stjranky,
Nech si sadnú na pánty:
Len ty prigdz dušo mogá!
5 „Ei pošolbych gá do wás: ale husy kričá!“
Zažeň husy na Dunag
A sám sebe rozdumag:
Len ty prigdz dušo moga!
6 „Ei pošolbych gá do wás: ale kačky kričá.“
Zažen kačky na mlačky
Nech zbjragú chrobačky:
Len ty prigdz dušo moga.“
7 „Ei pošolbych gá do wás: ale myši pištá.“
Kedz se myšj bogjš
Ty o mne nestogjš:
Nechodz ty weceg do nás!

III. PO WOHLEDECH.

a) Ženské.

1. *Šťastná.*

Bolo mi teg noci, bolo mi powoli,
Mala som fragera w lanoweg košeli:
Bolo mi teg noci, bolo mi na rúčku,
Mala som fragera w širokom klobúčku.

2. *Neděla.*

Oči moge, oči, nespali teg noci,
Na druhú nebudú, bystre hladět budú.

3. *Hlawobol.*

Bolela ma hláwka w nedělu za ránka,
A w pondělok oči, že nespali w noci.

4. *Newyspánie.*

Chodila po poli, po oraneg roli,
Ponosowala sa, že gu hláwka bolj.
Nebolj gu hláwka, ale boliá oči,
Že sa newyspala so šuhagkom w noci.

5. *Mátanie.*

Bodag teba Milý na wršku mátalo!
Keď si od nás ta šiou eště neswitalo.

6. *Nenaspánie.*

Spalaby som, spala, nenaspala som sa,
Prišiou mi Milý muog, nenazdala som sa.

7. *Rozpomjnka na Sobotu.*

1 Široko, daleko to ptáča letělo,
Čo w Sobotu wečer pri mně štěbotalo.
2 Pri mně štěbotalo, spati mi nedalo,
Spati mi nedalo, len sa showáralo:
3 „Nespi diowča, nespi, len že sa showárag,
Keď můa tu nebude, potom si pospáwag."

8. *Klam.*

Šuhagowé oči zklamali ma w noci,
W noci ma zklamali, wo dne ma neznali.

9. *Milowánie chybilo.*

„Prigďže šuhag, prigďže, ach gag prigďže, prigď,
Keď budú mat čtyri bit, ach gag čtyri bit!"
Čtyri bily, peť bilo, ach gag peť bilo,
Milowanie chybilo, ach gag chybilo!

10. *Zdánie.*

Wšecko sa mi, wšecko, wčera wečer zdalo,
Že mi potěšenie pod obločkom stálo.
Nestálo, nestálo, len sa mi tak zdalo,
Moge potěšenie w poli nocowalo.

11. *Nepuštěnie.*

1 Potuočkom, potuočkom, konjčky wýskokom,
Boli dwa mládenci pod našjm oblokom:

2 Wolali, klopali, Anička podže won!
Anička podže won, Milý ti pred domom.
3 Nepuogdem, nepuogdem, lebo mi netreba,
Mám gá tu fragera milšjho od teba,
4 Predo dwere puogdem, milšjho si nagdem,
Keď nebude milšj, ale bude kragšj.

12. *Žál.*

Lúbost, Bože, lúbost kde sa dwa milugú,
Ale tam wetšj žial, kde sa rozlučugú.
Keď sme sa mi dwaga rozlučowať mali,
Az sa tá zem triasla čo sme na nég stáli.

13. *Dromblička.*

Ako tá dromblička peknė drombluwala,
Keď som sa s milenkým rozlučowat mala.

14. *Milý u gineg.*

Hlawička ma bolj, neprišieu mi k wuoli,
Prišieu k súsedineg, nech si sedj pri nég.
Žial ma mamko došieu, frager mi k inšeg šieu,
Diewčička čo ťa doň, geden dnu, druhý won."

15. *Odebránie wohledčů.*

Pohnėwala som sa s tou diowkou wolačou,
Že mi odobrala teg noci wohladčow,
Wohladči, Wohladči, čo sa wám tá páčj?
Nestogjm gá za ňou w kráse ani w práci.

16. *Zlý saused.*

1 Chodili, chodili dwa bratia ku gedneg,
Keby ku bohateg, ale ku chudobneg!
2 Chodili, chodili, ale už nebudú,
Už naše obluočky pokognė spat budú.
3 Chodiewali by k nám, že siwé oči mám,
Ale už nebudú, zlého súseda mám.

17. *Záletnjci.*

Zağáğaly husy na našeg ulici:
Kde že sa podėli mogi záletnjci?
Geden šiou na wognu, druhý na zagáce,
Tretj pasie konė na zeleneg lúce.

18. *Uletčnie..*

Bolj ma hlawička, srdca polowička,
Za tebou muog Milý bielá holubička.
Holúbku bielý pták, zaletču za Fraišták,
Zaletču za Budjn, už ho wiac newidjm.

19. *Lawička.*

1 Už sa tá lawička na dwoge zlámala,
Co som gá s Milenkým na něg sedáwala.
2 Už sa z teg lawičky čtyry polowičky,
Co na něg sedaly siwé holubičky.
3 Bodag sa aby sa ta lawička srastla,
Aby som Milého sediet za něg našla.

20. *Čekánie a Wzdora.*

„Tri noci som nespala,
Milého som čakala
S radosťou do domu :,:
A on, šelma oškliwý,
Len si klobúk nakriwj,
Idė hore, dolu
Wedla nášho domu!“

21. *Řetjzka na dweřjch.*

1 Na čo mi ge, na čo, na dwerách retiazka!
Wšak sa už minula šuhagkowa láska.
2 Gedna sa minula, druhá sa zgawuge,
Ale moge srdce za prwšou banuge.
3 Banuge, banuge, ai banowat bude,
Dokiel kwapka krwi w mogom srdci bude.

22. *Milý zabitý.*

1 Mala som gá mať fragera teg noci,
Ale mi ho ta zabili zbognjci.
2 „Keby mně to bol wolakdo powedal,
Bol by som sa u farára zpowedal.
3 Že mňa tuto pri Má - mileg zabigú
Keď gá puogdem ces Nižanskú dolinu.
4 A wy mogi kamarati počugte:
W daleku si fragerečky nedržte!
5 Lebo ai wás ti zbognjci zabigú,
Keď puogdete ces Nižanskú dolinu.“

23. *Lastowička.*

1 Odletěla lastowička,
Našho domu polowička,
Odletěu s ňou i móg Milý,
Cože smo mu prewinili?
2 Azdag sa mu ťažko widj
Že k nám chodj wela ludj,
Bohdag sa i on k nám wrátiu,
Ač ho Parom nezachwátiu.

24. *Děwče bez Milence.*

1 Žialu, Bože, žialu weť ho gá mám wela,
Weť ho gá mám wela, že som bez fragera.

2 Gá fragera nemám, kdeže si ho zwážjm?
Teg wolačeg diowce zo srdca wyrazjm.
3 Wyrazjm geg ho gá s drobnýma kamenci,
Aby k nám chodili Mošowský mládenci.

25. *Šuhagowa matka.*

1 Šuhagowa matka wždy mi odkazuge,
Že geg šumný synek doma nenocuge.
2 Matko šuhagowa na mňa neodkazug,
Bjlučkého syna k posteli priwazug:
3 Dáwag si mu trebas seno i otruby,
Nech on súsedowo děwčátko nelubj.

---

b) Mužské.

1. *Odprowoděnie.*

1 Už po polnoci gedna hodina,
Už mne má Milá odprowodila:
„Pres ten zelený hág,
Za ten tichý Dunag,
Choďže Milý sám!“
2 Nemá náš cjsar tolko wogákow,
Kolko mně dala Milá noclahow,
Ani mať nebude
Kým swet swetom bude
Tolko wogákow.
3 Už po polnoci druhá hodina,
Už mne má Milá odprowodila:
„Pres ten zelený hág,
Za ten tichý Dunag,
Choďže Milý sám!“
4 Nieto na nebi tolko hwiezdiček,
Kolko mi dala Milá hubiček,
Ani to nebude
Kým swet swetom bude
Tolko hwiezdiček.
5 Už po polnoci tretiá hodina,
Už mne má Milá odprowodila:
„Pres ten zelený hág,
Za ten tichý Dunag,
Choďže Milý sám!“
6 Nieto na nebi tolko kamenj,
Kolko mi dala Milá znamenj,
Ani to nebude
Kým swet swetom bude
Tolko kamenj.

7 Už po polnoci čtwrtá hodina,
Už ma má Milá odprowodila:
„Pres ten zelený hág,
Za ten tichý Dunag,
Choďže Milý sám!“

8 Nieto na zemi tolko papieru
Čoby popjsal teg lásky wieru,
Ani to nebude
Kým swet swetom bude
Tolko papieru.

2. *Dobrá noc.*

Dobrá noc, dobrá noc, ale nie každému,
Len tomu diowčatku čo gá chodjm k němu.
Dobrá noc, dobrá noc, ale len do Wianoc,
Po Wianocách w týden, zasa k tebe prigdem.

3. *Dobrú noc.*

Dobrú noc má Milá, spi zdráwa do rána,
A we twých sladkých snách spomeň si i na mňa.

4. *Zdrawa.*

Na kopečku rastie rož, pod kopečkem tráwa:
Zostáwagže moga Milá, zostáwagže zdráwa.

5. *Zweličowánie.*

1 Nebol som tam :,: len gedon raz,
Už ge diowča :,: ako obraz!
2 Nebol som tam :,: len dwa razy,
Už to diowča :,: ledwa lazj.
3 Nebol som tam :,: len tri nuocky,
Diowča wrawj :,: že tri ruočky.

6. *Wohledowj towaryši.*

1 Nebudem tak robit, ako som robiewau,
Žeby gá k meg Mileg fragerow wodiewau.
2 Oni sa ihrali a gá som sa djwau,
Od wełkého žialu len som tak omdliewau.
3 Keď som prišou domou, sadou som si na pec,
Tak som sa wyplakau ako malý chlapec.
4 Matka sa zpytuge: „Syn muog čože ti ge?“
„Krawa ma kopyla ta stará mršina.“

7. *Nezisk.*

Ani som sa newyspal,
Ani som nič nezjskal
Pri fragerce.

Zochabil som pipku,
Žačkow i ocielku
Na postielce.

8. *Prázný měšec.*

Čože sa mi stálo u Babušky ráno?
Pozrem do meštěka, tu peňazj málo.

9. *Kupowaná láska.*

1 Dobrú noc, má duša! dobrú noc winšugem,
Wela wody ugdě kým gá k tebe prigděm.
2 Wela wody ugdě, ai wela pribudně,
Počjm moge ljčko ku twogemu prigdě.
3 Na ništ ge to láska, čo ge kupowaná,
Čo gu kupowalo diowča od šuhaga.

10. *Kličky.*

Zdráwy ostáwagte wy wolačié klučky,
Čo wás otwáraly moge bielé ručky.

11. *Probowánie zabudnutia.*

1 Gak sem išol od sweg Mileg, bol mesiačjk wysoko,
Milá za mnou wše patrila, či som gá už daleko.
2 Ked som už bol na pol mjli, Milá za mnou wolala:
„Wrať se Milý, naymilegšj, čjm som tě rozhněwala?"
3 Hněwalas mne, hněwalas mne, už mne wjce nebudeš,
Wrať se do sweg komorečky, probug gak mne zabudneš.

12. *Neštěstie.*

1 Keď som išiou z Ondrášoweg
Od Žofičky Jonášoweg,
Keď som ušiou ces lawice,
Rozdrapiu som nohawice.
2 Keď som išiou z Pribyliny
Spadou mi kuoň do bariny,
Pomoz Bože z teg bariny
Zarečiem sa Pribyliny.
3 Milá, Milá rád ťa widjm,
Každý wrawj že ťa chybjm,
Keby som gá teba chybiu
Nikdy by ťa nenaštjwiu.

13. *Konjk.*

1 Gak gá išol po pod hory, popod les:
I len ty mne můg konjčku dobre nes!
2 Ohledni se můg konjčku na sebe,
Gaký pekný chlapec sedj na tebe.
3 Gak gá išol zo Sečowec zo dwora,
Odpadla mi z mogho koňa podkowa,

4 Lenže ty mne mŭg konjčku dobre nes
Dám gá tebe podkowičku eště dnes.

14. *Podkowa.*

Keď som išiou, išiou, z Krakowa, z Krakowa,
Odpadla mi z mého
Konjčka wranného
Podkowa, podkowa :,:
Išli za mnou, išli, dwa Ráci, žebráci,
Azda sa mi z mého
Konjčka wranného
Podkowa nawrácj :,:

15. *Nedbánie na nehody.*

Dosti som sa nachodiu,
Tmawých nocj nablúdiu,
Bolo zima, blato,
Nič som nedbau na to,
Len som diowča nawštjwiu.

16. *Beta.*

Nebou som pri Betė, chyba o pou letė:
Ale som sa wyspau, Fikom teremtette!

17. *Hodiny.*

1 Ty hodiny Weselské,
Wšak sú oni ciganské!
2 Kázala mi Milá prigť,
Že keď budú čtyri bit:
3 Gá som prišol pet bilo,
Doma Mileg nebolo.
4 Bola ona w hágičku
Žala ona tráwičku.

18. *Ne doma.*

1 Nebolo geg doma, bola w hágku,
Chodila mládencom na figalku.
2 Nebolo geg doma, bola w lesi,
Chodila s perečkom za juhásy.
3 Nebolo geg doma, bola w Debrecjnė,
Nebúchag, neklopag, nech si odpočine.

19. *Newěděnie.*

1 Kebych gá bol o tom weděl,
Radněg bych bol doma seděl:
Že mi Milá nestane,
Za mnou dwere nezawre.

2 Kebych gá bol o tom weděl,
Radněg bych bol doma sedėl;
Že ty za mňa nepogdeš,
Že ty moga nebudeš.

20. *Rozmarná.*

Prišiou som k wám, nechcela si wstát:
Šiou som k druheg, počalas plakat.

21. *Nepokogná.*

1 „Prindi Milý prindi k nám
Weru ti gá čosi dám:
Rozmarinček zelený,
A prstýnek strjberný.
2 Až gá swetlo zahasjm,
Potom sa ti oblásjm:
Poď mog Milý poď ke mně,
Moge srdce uprjmné!“
3 A ta moga Premilá
Nedala mi pokoga,
Nedala mi w noci spať
Mosel som gu obgjmat.

22. *Wyprenie.*

Hula! hula po mestečku!
Každý se swú kochanečkú,
Gá sem bol u meg wčera,
A ona mne wyprela.

23. *Hrozba.*

Počkag Milá mám ti čosi howorit,
Nechcelas mi wčera wečer otworit,
Ani dwerj ani wrat,
Ani se mnou showárat:
Počkag diowča, ty to budeš lutowat!

24. *Příčina.*

Čože sa ti Milá má láska nelúbj?
Wšak sme sedáwali ako dwa holubi,
Ako dwa holubi, ako dwe hrdličky,
Tak sme štěbotali ako lastowičky! —

25. *Pozdnj žel.*

1 Ak gá puogdem domow neprigdem už wiac sem,
Tam si gá pomeškám až na twrdú gaseň.
2 Keď budem za mostom budeš wolať na mňa,
Janjčko, zlatý pták, nechoďže odo mňa.
3 Ale gá nebuďem taký blázon welký,
Žeby som sa wrátiu k newerneg fragerky.

4 Oči geg rosili, keď som sa odberal,
A ljca geg zbledli, ked som geg ruku dal.
5 Pozdě ti ge plakat, pozdě ti ge achkať,
Mohla si dobrá být a mňa netrucowať.

26. *Wráta.*

Keď som išol okola wrát,
Našel som tam mú Milú stát:
Okolo, okolo,
Srdce ma bolelo,
Museu som tam hned zaplakat.

27. *Choděnie bez prospěchu.*

Dost som sa nachodil, namilowal som sa,
Ach, natolko prišlo neoženil som sa.
Dost som sa nachodil, našlápal sa blata,
Bodag są presedla fragerka kde gaká.

28. *Stará cesta.*

1 Toto ge tá cesta pod té winohrady,
Kde som gá chodiewau k Mileg na wohlady
2 Keď som gá chodiewau, chodiewali wšecci,
Keď som gá zanechau, zanechali wšecci.
3 Keď som gá chodiewau, bou chodnjček prawy
Keď som gá zanechau, chodiá po ňom krawy
4 Toto ge tá šatka, čo mi Milá dala,
Musjm geg gu wrátit žeby neplakala.

29. *Žádanie darů zpátkem.*

1 Keď som išol hore garky,
Porúbaný od fragerky,
2 Porúbaný do chrbáta:
„Otwor Milá, otwor wráta!"
3 „„Weru ti gá neotworjm,
Lebo se gá tebe bogjm.""
4 „Wtedy si sa nebogala
Keď si dary odberala."
5 Dal sem ti gá na sukničku,
Wrať mi z toho polowičku,
6 Wrať mi z toho i ten peniaz,
Čo mi bude mezi čeladť.

30. *Dwor Mileg.*

1 Gako ge to pekně w mogeg Mileg dwore,
Čerwené gablko na zelenom strome!
2 Cerwené gablko, než od poly hnilé,
Už sa pominulo čo mi bolo milé.
3 W mogeg Mileg dwore studenka wywierá,
Powedagú ludia že ona umierá.

4 Bože móg, otče móg na tegto dolině
Žiadon sa nepýtá: šuhagu čo ti ge?
5 Čo mi ge, to mi ge, len mi ge wolačo,
Neplakaliby mé oči za ledačo.
6 Plačte oči, plačte, wšak darmo plačete,
Čo ste radi mali, to mať nebudete.'

31. *Noci.*

Noci moge, noci, weť som wás márniewau,
Weť som lecikomu děwče wywartuwau.

32. *Určená.*

Dost som sa nachodiu, i swěta nabludiu,
Eště som tam nebou, kde mi Boh odsúdiu.

---

c) Společné.

1. *Odchod o půl noci.*

1 Ei Milá, duša má eště na rozlúčku,
Podag že mi, podag, na obloček ručku.
2 „„Gá bych ti podala, matka by ma lála,
Že som ťa šuhagu, do rána trjmala.
3 Trebas ne do rána, aspoň do pou noci,
Keď si od nás išol zpiewali kohúti.
4 Zpiewali kohuti gako té organy.
Keď si od nás išol šuhag premilený.“

2. *Hanbenie se.*

Prečos ma Milá nepriwjtala
Keď som prišel k wám?
„Hanbila som sa moga dušička,
Boli ludia tam.
Hanbila som sa že sa swietilo
Prosila som pána Boha by sa zatmilo.“

3. *Ztráta krásy.*

1 „Wysoko zornička, nad kostolom mesiac
Nečakag ma Milá do wášho domu wiac.“
2 „„Wysoko zornička, nad kostolom hwiezda,
Co že sa ti Milý moga láska nezdá?“
3 „„Nezdá sa mi, nezdá, od gednoho času,
Že si potratila twú panenskú krásu!“

4. *Nachoděnie se darmo.*

1 Dunagu, Dunagu hluboký na kragu!
Mal som sa utopit pre mú Milú wernú.

2 Nikdy muog kuoň eště pres Dunag napláwal,
Nikdy som gá tolko pre diewča newystál.
3 „Darmo Milý ideš, darmo sa sužugeš,
Weru ma nedagú, sám si ma newezmeš."
4 Bodag sa prepadlo pod konjčkom bahno,
Čo som se nachodil k mogeg Mileg darmo.

5. *Rozchod.*

1 Škoda že som k tebe chodil,
Dny a noci s tebou tráwil,
A tys bola wždy falešná,
Nech ťa pánboh za to nezná!
2 „To neprawda mog Premilý,
Robila som ti wždy k wuoli,
Žiadon newie len gá sama,
Ako som ťa rada mala.
3 Eště gednu na rozchodnú,
Winšugem ti takú wernú,
Ako som gá tebe bola,
Winšugem ti duša moga."

6. *Choděnie pod obloky.*

Škoda ťa muog Milý, škoda ťa na weky,
Že si darmo chodiu pod naše obloky.
„Nebolo to darmo, muože eště nebyť,
Chodiu som gá, chodiu, eště muožem chodiť.

7. *Chasa.*

1 Zaletěly husy, zaletěly w roce,
Zakalily wodu na bystrom potoce.
2 Potoček móg milý kdo ťa bude cúdit,
Má Milá premilá kdo bude k wám chodit?
3 „Mog Milý premilý, chodiewala chasa,
Chodiewala chasa, bude chodit zasa."

8. *Sen.*

1 Už tri noci gak sem nespal, ze sna sem se probudil,
Snilo se mi s mogou Milou gakbych sem gu nawštjwil.
2 Eště sem len pres prah kráčal, už mi ručku dáwala,
Nechcela mne domow pustit, abych zostal do rána.
3 A gá sem se wyhowáral že mám pásti konjčky,
Ona sobe zaljwala slzičkami očičky.
4 Neplač Milá nenarjkag, nemá ti čo těžko byt,
Možem ti gá na weselj za staršjho družbu byt.
5 „Dobre tebe falešnjku! dobre se ti wysmiewat,
Ked mně bude družbu treba, dám si sama wyhledat."

9. *Laučenie a slib.*

1 Ponjže topola postawjm si koňa:
Tu mi stog konjček tu fragerka moga.

2 Wyšla predo dwere, slzy geg padaly,
Na ten twrdý kamen gamky wybjgaly.
3 Prišol predo dwere utjral si očka:
,,Bohu ťa porúčám moga fragerečka!
4 Bohu ťa porúčám, w Bohu pokračugem,
Už sa gá má Milá s tebou rozlučugem.
5 Podalas mi koňa, podag mi i rúčku,
Už ty wiac nebudeš mogú fragerečkú.“
6 „A ked gá nebudem twogú fragerečkú,
Pozdrawže tam, pozdraw tu twogu sestričku.
7 „Keď sa rozlučugeš, urobže si k woli,
Geštė pre mňa rastie bielá ruža w poli.“
8 Keď pre teba ruža a pre mňa tulipán,
Geštė gá má Milá, geštė gá prigdem k wám.

10. *Milý s koněm osedlaným.*

1 Eštė som len ces prah kráčal, Milá na mňa wolala:
„Witag, witag duša moga! tu prenocug do rána.“
2 „„A gá by som prenocowal, ale som ai s konjčkom.““
A ona si utierala čierné oči ručnjčkom.
3 Neplač, neplač duša moga, už ge wšetko daremné,
Už sú konė osedlané musjm sedati na né.
4 Gá na tebe nezabudnem, kam se kolwek obrátjm,
Asnad to dá milý Pán Boh že sa eštė nawrátjm.

11. *Znamenie po odchodu.*

1 Pod tou stėnou pod tou bélou,
Stogj Milý se swou Milou,
2 Slowjčka si rozmlúwagú,
K sebe ljčka prikladagú;
3 „Guž sa Milý preč odberáš,
Co mi na znamenj necháš?“
4 „„Nechám ti gá ostrý nožjk,
Narež sobė na rowášjk,
5 Narež, narež wšecky nuocky
Co sme spali za tri nuočky,
6 Narež, narež na dwė, na tri,
Azda sa ti láska wrátj.““
7 „Guž ty Milý guž ta ideš,
A mňa smutnú len newezmeš,
8 Wezmi že ma Milý s sebou,
Milerada pogdem s tebou,
9 Až nie hore, bár len ručku
Sama puogdem pri konjčku.“

VII.

SWATBA A MANŽELSTWO:

NÁMLUWY, PÝTANIE, SNAUBENIE, PRSTENKOWÁNIE, OHLÁŠKY, SOBÁŠ, KRESTINY, WDOWSTWO.

„Der zarte demüthige Sinn der Slawin weiss sich diesen feyerlichen Akt — die Hochzeit — durch die Poësie zu verschönern.“

THERESE V. JACOB.

„Slavi Solemnia nuptiarum multa et exquisita pompa laetisque extra modum commessationibus obeunt, multum rusticae urbanitatis et elegantiae habentibus; ubi ad regulam omnia fieri oportet, — formulis utentes pro more et ingenio gentis, conceptissimis.“

MATTHIAS BELIUS

VII.

PJSNĚ SWADEBNÉ, MANŽELSKÉ, WDOWSKÉ.

I. ŽENĚNIE A WDÁWÁNIE SE WŮBEC.

a) Mužské.

1. *Žiwot bez ženy psota.*

1 Škoda, Bože, meg mladosti
Že gu tráwjm w samotnosti,
Ani we dně ani i w noci,
Nemám w potrebe pomoci.
2 Škoda, Bože, meg podoby
Že mi hyne bez ozdoby,
Trebas som nie naypěkněgšj,
Ale ay nie nayšpatněgšj.
3 Škoda, Bože, mogho statku,
Wšecek prichodj do zmatku,
Nemám sice welké panstwo,
Ale dobré hospodarstwo.
4 Škoda, Bože, teg komory,
Teg kuchyně bez podpory,
Škodą celého žiwota:
Bez ženy ge žiwot psota.

2. *Tužba po ženěniu.*

Kdo by sa mi oženiti kazau
Ako by ma na sto konj sádzau:
A kdoby mi peknú ženu radiu,
Ako by mi korunu posadiu.

3. *Turčanky.*

Žeňte že sa chlapci ak sa máte, žeňte:
Z Turčanskeg stolice diowčence si berte.

4. *Maličká.*

Horička, horička pod ňou borowička:
Wzau by ťa diewčička, ale si maličká.

5. *Počkánie.*

Diowča bielá ruža, netreba ti muža,
Muožeš rok, dwa počkat na swogho fragera.

6. *Tata a macecha.*

Keby gá mau čo muog Tata
Nehladěu by na diewčata:
Muog Tata má peknú ženu,
Nehoden ge hladět na ňu.

7. *Košelka a perečko.*

Košelku mi šigú, perečko mi wigú:
Lebo ma oženiá, lebo ma zabigú.

8. *Rada k neženěniu se.*

1 Šuhagček mladý
Zažjwag rady
Dag že pokog ženěnj,
Keď sa oženjš
Farbičku zmenjš,
Nebudeš tak čerwený.
2 Musjš rano wstáwať,
Na ženu zarábať,
Do roboty musjš gjť,
Potom prigdú drábi
Poberú ti háby
A budú ťa eště biť.

9. *Neženatj.*

Chlapci neženatj, nič sa nestaragte:
Nech sa tj staragú, ktorj ženy magú.

10. *Slabý.*

Dwa búčky, dwa búčky, geden ge tenučký:
Nežeň sa šuhagko, eště si slabučký.
Nežeň sa šuhagko, škodaby ťa bolo,
Pohow si eště rok chodiaci okolo.

11. *Zlá žena.*

Nežen sa, obes sa, na gedno ti padne,
Wezmi mrcha ženu, do pekla ťa wtiahne.

12. *Mladá žena* (gemer.)

1 Sedj ptašok wo wrbině, zima tam:
Kedy se gä mladeg ženy dočekám?
Dočekám sa mladeg ženy na geseň,
Keď odpadne drobný ljstok z čerešien.
2 Wčera wečer moga Milá plakala,
Že sem zaspal pod obločkom do rána:
Neplač Milá weť ťä wezmem na geseň,
Keď odpadne drobný ljstok z čerešien.

13. *Baba a děwče.*

Stará baba zlá,
Swárno diewča má,
Keď gá puogdem hore dolu,
Pomodljm sa pánu Bohu,
Azda mi ho dá.

14. *Šuhag z Domanic.*

1 „Gá som šuhag z Domanic,
Nemám swého zhola nic!
Načo mi ge žena,
Když nemám nic doma?
2 Žena pýtá čižmičky,
Gá rád widjm skleničky:
Načo mi ge žená,
Když nemám nic doma?
3 Žena pýtá črewjčky,
Gá rád widjm děwčičky:
Načo mi ge žena,
Když nemám nic doma?
4 Žena pýtá múky, soli,
Mne za kragcár duša bolj:
Načo mi ge žena,
Když nemám nic doma?
5 Žena pýtá hustečku,
A gá nemám babečku:
Načo mi ge žena,
Když nemám nic doma?
6 Žena pýtá pekný čepec,
A gá mám wždy prázný mešec:
Načo mi ge žena,
Když nemám nic doma?
7 Žena pýtá pentličky,
Gá si kúpjm busličky:
Načo mi ge žena,
Když nemám nic doma?
8 Na husličkách zahudiem,
Na ženu si zabudněm:
Načo mi ge žena,
Když nemám nic doma!

15. *Odrazowánie od ženěnia.*

1 Oliwa, oliwa, listoček zlatušký:
Nežeň se šuhagku, eště si mladušký.
2 Co ti zwjtězili, čo se poženili?
Gako té húsatka krjdla owešili.

3 Nežeň se šuhagko, netreba ti ženy,
Polož si za klobúk rozmarjn zelený.
4 „Bars si gá položjm červenú ružičku,
Predci gá neneháni tu mogu Aničku.“

16. *Ženěnie se na ostatek.*

1 Nebudem se ženit, woljm mládencom byt,
A len w samotnosti šwárné déwče lúbit.
2 Nebudem sa ženit ani teg geseni,
Wyberiem si diewče z Brandeburskeg zemi.
3 Nebudem se ženit krome na ostatku,
Wyberiem si déwče z krásného poriadku.
4 Z krásného poriadku, z dobrého plemena,
Nebog sa ty diowča mogho zimuwania.

17. *Matka k synowi.*

Gedna wránka, dwe wránky,
Neberže si zemianky:
Ale si ber sedliačku,
Ty muog Milý synáčku!

---

b) Ženské.

1. *Rádaby sa wydalu.*

1 Ei mamko, mamko, mamičko moga,
Rádaby sa wydáwala,
Rádaby gá muža mala:
Ei mamko, mamko, mamičko moga!
2 „Ei dcerko, dcerko, dcerečko moga,
Eště si ty dcerko mladá,
Nenj tebe muža treba:
Ei dcerko, dcerko, dcerečko moga!“
3 Ei mamko, mamko, mamičko moga,
Čo wy mamko na to dbáte,
Keď wy sama muža máte:
Ei mamko, mamko, mamičko moga!

2. *Dcera a matka.*

1 Ei mamička moga lakáwám sa w noci,
Chodiá k nám, chodiá k nám pod obločok chlapci,
Na mňa ručkou čahagú,
Mné pokoga nedagú.
2 „Diewka moga Milá newydag sa eště,
Newydag sa eště, ty si mladá eště.
Weť takowé panny mrú,
Čo sa rady za muž drú.

3 Wysteleme ložu naprotiwia našu :,:
Čo budeš w něg spáwati,
Nebudeš sa lakati.

3. *Odloženie.*

1 Eště sa newydám, eště málo počkám,
Urobjm po woli mogjm siwým očkám.
2 Eště sa newydám bár len teg geseni,
Urobjm powoli teg mogeg materi.
3 Dobre mi ge, dobre, pri mogeg materi,
Ako husárowi na dobrom kwartieli.

4. *Žádost wydánia.*

Lubelské paničky išly na trninu,
Rady by sa wydat wšetky za hodinu.

5. *Dunag.*

Powec že mi odpowec Dunag tichá woda:
Či sa gá už wydáwat mám, či ma ešče škoda.
Wodička mi howorj ai mi ona swedčj:
Wydáwag sa moga Milá, netrp telko rečj.

6. *Očekáwanie.*

Nechcem sa wydáwat, budem očakáwat
Hore od Dunaga šwarnýho šuhaga.
Hore od Dunaga šuhag sa mi klania,
Eště ge delako už ho ludia hania.

7. *Nemluwný milenec.*

Chodiewau si do nás od leta do leta,
Nikdy si neriekou diewčatko weznem ťa;
Chodiewau si do nás od zimy do zimy,
Nikdy si neriekou hotug si periny.

8. *Dwa roky.*

Už celý rok minul, ai druhý sa minie,
A gá eště newiem či ma wezme či nie.
Keby som weděla že mi bude stálý,
Nikdy by mi oči po giných nehrali.

9. *Postel.*

Na našeg posteli samá rožná slama:
Bolaby gá blázon na něg ljhať sama.

10. *Ponukánie se.*

Horička, horička, pod ňou borowička:
Wezmi že ma šuhag, ak ti ge wuolička.

11. *Martin.*

Martinečko, Marti, máš čižmičky z karty,
Podošwy z remena, Martinko wezmi mňa.

12. *Eržika čili Alžběta.*

1 „Figala, figala bodag sa prigala,
Žeby mňa moga mať na geseň wydala.
2 Wydám sa gá wydám, wydám sa gá ráda,
Lebo ge to pekné keď ge žena mladá.
3 Pekné ge, pekné ge, ag geg wer pristané,
Keď sa tá Eržika Jankowi dostané.
4 Gá za toho pógdem, za koho sama chcem,
Co ma bude bjgať sedem rázy ces den.
5 Sedem rázy ces den, sto razy za týden
Predca buďem wraweť že ma ni každý den.

13. *Husár a Janjk.*

Hoja, hoja pipasára!
Nepuogdem gá za husára:
Ale puogdem za Janjka,
Čo mi kúpj medownjka.

14. *Čaroděgnica.*

Prečo sa diowčence newydáte!
Keď si wy čariti neumiete!
Gá poznám na lúce taký koren,
Ktorá mi zaplatj, hned geg powiem.

15. *Za muž.*

1 Za muž diowky, za muž, wdáwagte sa razom,
Ai gá by som išla, ale ge muog kňazom.
2 Kňazom mi ge, kňazom, w Brezňanskom kláštore,
Bude omšu slúžiť wo welkom kostole.
3 Geden mi ge kňazom a druhý rechtorom,
A tretj mi pjše za cjsarským stolom.

16. *Ženěnie.*

Žeň sa šuhag, žeň sa, ak ti žena treba,
Gáby sa wydala, mně muža netreba.

17. *Poplesnčnci.*

Žeňte že sa, žeňte, starj poplesnénci,
Keď sa poženjte, budú sa mládenci.

18, *Zlá dobrota.*

1 Dobre mi ge, dobre, bodag bolo lepšie,
Od mogho srdečka krew garčokom tečie.
2 Netečie, netečie, ale odkapkáwá,
To moge srdečko na kusy sa krágá.

3 Keby mi Pánboh dau čo ge k mogeg wuoli,
Trebas by mi nebou len w gedneg košeli.
4 Gednu mu operiem a druhú mu kúpjm,
Aby newraweli že ho gá nelúbjm.

19. *Mati a newěsta.*

1 Šuhagowa mati do mlyna cúdila,
Za dobrú newestu Bohu sa modlila:
2 Dag mi Bože, dag mi, tu dobrú newestu,
Čoby mi do mlyna odmenila cestu.
3 Šuhagowa mati chcela by ma mati,
Ale šuhag nechce za mnou pozerati.

20. *Rodičowé a dcera.*

Muog otec, moga mať pod kochom si šepcú,
Radi by ma wydať, šuhagci ma nechcú.

21. *Danie, nepýtanie.*

Weruby ma dali, keby ma pýtali,
Ale ma nedagú, keď ma nepýtagú.

22. *Newydáwanie.*

Nešťastná hodina, keď som sa rodila,
Nemuožem sa wydať toliká kobyla.

23. *Gama.*

Boli by ťa diewča teg geseni wzali,
Keby si nemala predo dwermi gamy.

24. *Michal.*

1 Powedau si u farára,
Že ma wezmeš na Michala;
Po Michale termjn prešiou,
A on šelma preč odišiou.
2 Gagže Bože gaký to žál,
Ku mně chodiu a druhú wzal,
Ku mně chodiu za tri ruočky,
Gineg bude stjskat ručky.
3 Nech si žiadná nelahodj
Že gu wezme kdo k něg chodj,
Nayskoreg gu taký wezme
Co sa o ňu neohliadne.

25. *Přeberný.*

1 Preberag, preberag, weru si preberieš,
Len o ruoček, o dwa, weru ma zpomenieš.
2 Preberag, preberag, bodag si si prebrau,
Bodag si takú wzau čobys na ňu žobrau.

3 Počkag o rok, o dwa, keď gá budem ženon,
Bude twoge srdce wytliewati za mnou.

26. *Staw manželský.*

1 Na kopečku stogj rosa, pod kopečkem tráwa,
Na Milého když pomysljm, zabolj mne hlawa.
2 Tam mi ležj tělo moge, tam mi ležiá kosti
Od welikeg a horúceg meg werneg lúbosti.
3 Radněg že ma Bože wezmi w tomto mém panenstwj,
Gakby si mi neměl dati ten milý staw manželský.

27. *Milý se oženil s ginou.*

Žalosti, žalosti, weť geg gá mám dosti,
Weť geg gá mám dosti wo swogeg mladosti.
Stalo sa mi, stalo, čo sa mi malo stat,
Už sa ten oženiu, čo sa mi mau dostat.

28. *Milý se ženj s ginou.*

1 Nie wetšjho žiala gako ho děwča má,
Gako ho děwča má keď ho frager nechá.
2 Žialj sa mi, žialj, frager sa mi ženj,
Ani ma newolá na swoge weselj.
3 Keby ma zawolal aspoň za družičku,
Nemala by žialu ani polowičku.
4 Nebanugem teba ale sama seba,
Že som opustila moc giných pre teba.

---

c.) Společné Mužsko-Ženske.

1. *Dočekánie.*

Široká cesta do Boka,
Počkag má Milá do roka:
„Weru ťa počkám za čtyri,
Počjm dorostem do mjry.“

2. *Zimowánie.*

Na horách, na dolách weliká ginowať:
Powec mi duša má kde budeš zimowať?
„Wšak ge w tých Borowcách weliké dworisko,
Tam bude duša má moge zimowisko.“

3. *Tenká.*

„A ty diewča newydag sa,
Ty si tenkuo, polámeš sa:“
Ei aby som gá na to dbala,
Nikdy by sa newydala.

4. *Námjtky.*

Prečo si sa Milá newydala
Weť si ty fragerow dost máwala?
„Prečo si sa Milý neoženiu,
Weť si ty fragernok dost pošudiu?“

5. *Čo robit?*

1 Žiwý newiem čo mám robit,
Či wandrowat či sa ženit?
Ženiť sa mi nedowoliá,
Wandrowati nožky boliá.

2 „Žiwá newiem čo mám robit
Či sa wydat či stat slúžit!
Wydať sa mi nedowoliá
A do služby mi neradiá.“

6. *Zwánie do služby.*

Anička mladičká pod ko mně slúžit,
Že nesmiem z daleka za tebou túžit:
„Mladý pán gá wer k wám nepuogdem slúžiti,
Túžjte za diewkou? načim sa ženiti.“

7. *Syn a matka.*

1 Jag mamičko oženjm sa,
„Muog synáčku ošudjš sa!“
Jag mamičko neošudjm,
Pekně chodj, gá gu widjm.

2 Jag mamičko oženjm sa:
„Muog synáčku ošudjš sa!“
Jag mamičko pekně chodj,
„Synáčku nerada robj.“

3 Jag mamičko oženjm sa:
„Muog synáčku ošudjš sa!“
Jag mamičko kantuš nosj,
„Muog synáčku chleba prosj.“

4 Jag mamičko oženjm sa;
„Muog synáčku ošudjš sa!“
Jag mamičko bohatá ge,
„Muog synáčku hrbatá ge.“

5 Jag mamičko oženjm sa;
„Muog synáčku ošudjš sa!“
Jag mamičko pekně šige,
„Muog synáčku rada pige.“

8. *Sestra ku bratowi.*

1 Žeň sa braček, žeň sa, weru ti hu berú!
„Keď berú nech berú, weť mogu newezmú!“

2 Žeň sa braček, žeň sa, budem ti družičkou,
Tebe bude dobre s tou twogou ženičkou.
3 Tebe bude dobre, a mně bude beda,
Keď gá prigdem do wás, nedáte mi chleba.
4 Zawoláš na ženu: poď sem žena moga!
Skry ten chlieb zo stola, ide sestra moga.

9. *Nepyšná.*

1 Tynom, tánom: na kopečku stála,
Tynom, tánom: na mňa pozerala:
Tynom, tánom: nepozerag na mňa,
Tynom, tánom: nepuogdeš ty za mňa!
2 „Tynom, tánom: prečo by gá nešla?
Tynom, tánom: wšak som gá nie pyšná.
Tynom, tánom: králowna ge pyšná,
Tynom, tanom: preca za muž išla."

10. *Ochorenie.*

1 On ochorel wčera wečer, srdce bolo raněné,
Od welkého milowánj na prostredok strelené.
2 „Winšowalbych Milá sobe z teg nemoci powstati,
Weděl bych ti werně slúžit do mé i do twé smrti."
3 A gá bych si winšowala s tebou w gednom hrobe spat,
W hrobe nowom malowanom: perinami wystlanom!

11. *Dwě.*

1 Červený kantár siwý kuoň:
Oženil by se Bože muog!
2 „Ožeň se, bratu, wezmi dwě:
Kerá bude kragšiá, dáš gu mně."
3 Bol by gá blázen dwe brati,
A tobe kragšú dawati.
4 „Ožeň se šuhag wezmi mňa,
Gá ti budem dobrá gazdina.
5 Ty budeš sudy pobjgat,
A gá budem wjnce popjgat."

12. *Wydánie a ženěnie.*

1 Ktorá panna bledá,
Tá sa wydať nemá:
Ktorá ge gak růže,
Tá sa wydať může,
To ge panna hodná.
2 Mládencowi čože?
Oženit sa muože:
Ale diowka nie tak,
Musj doma čekat,
Dokud dakdo prigde.

13. *Čekánie.*

1 Hora, hora, hora bučina,
Ei čakag že ma má Milá.
2 Čakag že ma, čakag, tri ruočky,
Ei kým gá budem pán Dworský.
3 „Gá by tebe Milý čakala,
Ei bogsa by sa zklamala.“

14. *Wrátěnie prstenu.*

1 Toto ge ten prsten od mogho Milého,
Musjm mu ho wrátit, puogdem za giného.
2 Za giného puogdem teba lúbit budem,
Ginému dám ruku, teba nezabudnem.
3 „Čibys mi, má Milá, to peklo žičila!
Za giného bys šla, giného lúbila!“
4 Weru ti gá Milý zo srdca to pragem,
Lebo si mi nebol sprawedliwý frager.
5 Gá som ťa lúbila, giných som lúčila,
Bola by za teba žiwot položila.

15. *Obapolné nechtěnie.*

1 Nepozerag na mňa, nepuogdeš ty za mňa,
Pozerag na toho, čo puogdeš za něho.
2 Gábych som ťa diowča, gábych som ťa newzal,
Čoby mi twog otec šetok swog statok dal.
3 „A gábych, šuhagko, za teba neišla,
Čoby ma twoga mať nahowárat prišla.“

16. *Suchý topol.*

1 Pozri Milá, pozri, na ten suchý topol,
Keď sa ten rozwige tedy gá budem twog.
2 Pozerala wčera, pozerala i dnes:
„Preneštastný topol kedy sa rozwigeš!
3 Keby som weděla že sa ma rozwiti,
Išla by drahého olega kaupiti.
4 Keby som weděla w kterú hodinečku,
Pomazala by som každú haluzečku.
5 Keby som weděla w který mesiac a den,
Pomazala by som i celý geho peň.“

17. *Milá dostala se bratrowi.*

1 W šjrom poli hruška stogj, od poly ge zelená:
Pod ňou sedj moga Milá :,: wšecka wyplakaná.
2 Čo tu stogjš, čo nariekaš, moga frageruočka!
Wezmi ručnjk a utri si :,: twoge bielé ljčka.
3 „Na čo by gá utierala! eště plakat budem!
To pre twoge falešnosti :,: že twoga nebudem.“

4 Ač nebudeš moga žena, budeš bračekowa,
Predci budeš w mogom rodě :,: frageruočka moga!

18. *Frager se strogj ženit.*

1 Tečie woda, tečie woda, tečie mutná:
Prečo si ty moga Milá taká smutná?
2 „Ako gá mám, ako gá mám wesela být!
Strogj se mi, strogj se mi frager ženit.
3 Keď se strogj, nech se strogj, nech zdráw buďe!
O rok o dwa, o rok o tri obanuge.
4 O rok o dwa, o rok o tri, o desiati;
Predca mňa on, predca mňa on musj ziati.
5 Keď nie pannou, keď nie pannou aspoň wdowou,
Predca budem, predca budem geho ženou.

19. *Žápowěd* (*šar.*)

Ani se mi nezaliečag,
Boh mně tebe neobecàl:
Bo si bridký, bo si starý,
Wezmi si ty z druheg strany.

20. *Ruku dala* (*šariš*).

1 Prelec ptačku, prelec, pres toten kamenec,
Powec tam Milému že som dala weniec.
2 Prelec ptačku, prelec, pres zelenú lúku:
Powec tam Milému že som dala ruku.
3 Gá chcem iti za muž dokial me pýtagú,
Nech mi staré baby roky nečjtagú.

21. *Odkázanie* (*šariš*).

Powidze, powidze teg mogeg fragerce:
Nechag ona idze za koho sama chce.

22. *Trest božj* (*šariš*).

1 Červená čapečka nad očkem spuščená:
Pros dzewčatko Boha žebys bula moga.
2 Kedz moga nebudzeš, mně se nedostaneš,
Bez božského trestu dziewče neostaneš.
3 Za mé milowánie, za mé werné serce,
Pamatug dziewčatko že ce pan Bůh ztresce.

23. *Roztrháwánie* (*šariš*).

1 Haničko, Haničko garná lastowičko!
Prebjgá mi serdco twé rumené ljčko.
2 Prebjgá, prebjgá napoly zakrwáwá,
Už se naša lubost lem tak rozterháwá.
3 Teraz som tak zostal, že som tě nedostal,
Gak rybka bez wody, ked gu won wyhodj.

II. BRÁNĚNIE, NUCENIE: KOŠIÁR, ZBĚHNUTIE.

a) Mužské.

1. *Nesmj wzjti.*

Bože, Bože čo mám robit,
K mogeg Mileg nesmiem chodit,
Rád gu widjm, wziat gu nesmiem,
Swogu lásku zgawit nechcem.

2. *Otec chce, mutka ne.*

1 Diewča, diewča w mladom kwětě,
Niet ti páru w celom swetě,
Keby som ti paru našiou;
Bez tebe by som sa zašiou.

2 Diewča, diewča rádby tě wziat,
Že si malá nechcú tě dať,
Otec by dal, a mať nedá,
Že geg diewča doma treba.

3 Mati, mati, dowol diewce,
Nech mi podá ruku, srdce,
Nech mi podá ruku, srdce,
Že nebledne moge ljce.

3. *Zanechánie.*

1 Čerwená růža, figalka,
Zanechala ma fragerka,
Zanechala ma a gá gu,
Nech si gu doma chowagú.

2 Nech si gu držiá do Jána,
Prigdú gim pre ňu ciğáňa,
Nech si gu na pec posadiá,
Že ludia na ňu nehladiá.

4. *Děwče za Wáhom.*

1 Za tým Wáhom bielý dom:
Gest tam pekné diewča w ňom,
Keby mi ho chceli dať,
Weděl bych ho milowat.

2 Ale mi ho nedagú,
Nech že si ho trjmagú,
Bránj otec, bránj mať,
Bránj sestra, bránj brat.

3 Bránj wšecká rodina,
Preneštastná hodina!

Bohdag že gim zomrela,
Aby ničiá nebola.
4 Škoda teba, škoda mňa,
Škoda našho poznania,
Že sme sa mi poznali,
Sobrať sa nám nedali.

5. *Otec a mať nedagj.*

1 Pod Gawornjky čtyri chodnjky
K meg Mileg,
Bár do pol noci, bár od pol noci
Trafjm k nég.
2 Pod Gawornjky čtyri chodnjky,
Cestička:
Už ťa nechávám, ai zanechávám
Anička!
3 Už ťa nechávám, ai zanechávám
Dost nerád;
Nedá mi otec, nedá mi mati
Teba wziat.
4 „Gestli twog otec, ani twá matka,
Mne nechcú,
Hledag si kdo chceš ty falešnjku
Twú Milú.“

---

b) Ženské.

1. *Daremné bráněnie.*

1 Šuhagko, šuhagko nešťastná hodina:
Tebe bránj matka, mně wšecká rodina.
2 Nebraňte, nebraňte pobrať sa nam dagte,
Pobrať sa musjme, radi sa widjme.
3 Nebraňte, nebraňte už ge brániť darmo,
Už ge moge srdce šuhagkowo dáwno.

2. *Ruku dala skrytě.*

1 Brána moga, brána, tá zelená brána:
Načože mi mogi rodičowia bráňá?
2 Nebraňte, nebraňte, už nezabránjte,
Dala som mu rúčku ako wy newjte.
3 Dala som mu rúčku, dala som ma prawú,
Dala som mu rúčku stogaci na prahu.

3. *Pigan.*

Šuhagu, šuhagu pre teba ma lagú,
Pre teba, za teba nikdá ma nedagú:

Nelag že ma, nelag, moga matka nelag,
Za leci korhela, nedag že ma, nedag.

4. *Daremné pozjránie.*

1 Tečie woda bystrá, drobné rybky za ňou,
Darmo tobe šuhag pozerati za mnou:
2 Darmo tobe šuhag za mnou pozerati,
Keď sa nám nedagú dáleg milowati.
3 Nechoď šuhag ko mně, mňa pre teba lagú,
Nech ti ženu trebas wo Wiedni hladagú.
4 Wo Wiedni, w Prešporku alebo w Budjně,
Nech sa k woli stane teg twogeg rodině.
5 Otcowi na wólu, materi na wděku,
Ale srdci twogmu na malú potěchu.

5. *Šuhag Morawan.*

1 Šuhagjk Morawan! za teba wólu mám,
Ale mňa moga máť, za teba nechce dáť.
2 Powedala som ti, eště ti ráz powiem,
Že gá na teba wiác nikdá nezapomniem.
3 Zalúbila som ťa ně zo wšetečnosti,
Ale sa mi páčiá twoge pekné čnosti.
4 Zalúbila som ťa, čo gá móžem z toho,
Ai ťa lúbiť bůdem, čo komu do toho?

6. *Nedánie za muž.*

Čo ti naši hútali,
Keď ma za muž nedali:
Čo tá naša mati dbá,
Lensi ona muža má.

7. *Malowané lože (oraw.)*

Čože mi ge, čože, z malowaneg lože?
Keď sa mi ten šuhag zpodobat nemuože.

8. *Prosba přinuceneg.*

1 Dagže mi Bože muog to čo ťa gá prosjm,
Len toho šuhaga čo ho w srdci nosjm.
2 Keby mi pán Boh dal čo si gá winšugem,
Potom bych weděla že na swetě žigem.
3 Čože ma Bože muog, čože ma tak tresceš?
Koho rada widjm toho mi dať nechceš.
4 Koho rada widjm, opustit ho musjm,
Koho nenáwidjm, za toho iť musjm.

9. *Milenec za Iplom.*

Za Iplom, za Iplom na teg druheg straně,
Tam gá mám fragera, čo mi dobre prage,

Koho w srdci nosjm, opustiť ho musjm,
Koho w podkowičkách, toho lúbiť musjm.

10. *Žádost dceřina.*

1 Nedag že ma, matko, tam kde wela bratow,
Gakoby som padla mezi wela katow;
2 Nedag že ma, matko, mezi tri newesty,
Radšeg že ma ta dag strakám, wranám ziesti:
3 Ale že ma ta dag kde ge syn s materou,
Tak gakoby padla mezi dwoch angelow.

11. *Zlý towaryš.*

1 Wydať Bože, wydať, ale wedieť ako:
S mrcha towaryšom do roka delako.
2 Coby len do ruočka, to by bolo málo,
Ale keď na weky, weru ge to darmo!
3 Darmo mi ge, darmo, robiá na mňa garmo,
Ale ma nebudú zapriahať do ňeho.
4 A keď ma zapriahnú, weru nepotiahnem,
Wykopte mi gamu, radšeg do ňeg lahnem.
5 Wykopte mi gamu w teg čerweneg hlině,
Budem si w ňeg ležať ako na perině.

12. *Raněnie srdca (gemer.)*

1 Weseláby bola na tom našom dwore,
Keby neranili to srdečko moge.
2 Raniá mi ho, raniá, i pečú i wariá,
Mogmu fragerowi do nás chodit bránia.
2 Neraňte, nebraňte, pobrat sa nám dagte:
Radi sa widjmo, pobrat sa musjmo.

13. *Dánie košiáru.*

1 Stalo sa mi, stalo, čo sa mi malo stať,
Už sa ten oženiu, čo sa mi mau dostat.
2 I mně sa diewčátko taká škoda stala,
Co som gu mau dostat, tá mi košiar dala.
3 Keď sa twog oženiu a mně košiar dala,
Teraz sa diowčatko soberme my dwaga.
4 Howoriu muog otec, zpomjnala mati:
Že sa nám šuhagjk nedagú sobrati.
5 Keď sa nám šuhagjk tu sobrat nedagú,
Puogdeme do sweta, nach že nás hledagú.
6 Teba puogde otec, a mňa puogde mog brat,
Shliadnite na Boha, dagte sa nám sobrat.

14. *Rozžehnáwánie.*

1 Keď my ces hory puogdeme
Čože my gesti budeme?

„Gest to tam šulke borowé,
Ako pečenke swiečkowé.“
Keď ti ge dobruo, gez si sám,
A gá sa s tebou rozžehnám.

2 Keď my ces hory puogdeme,
Čože my pjti budeme?
„Gest to tam woda w kolagi,
Gako wjnečko w Tokagi.“
Keď ti ge dobruo, pi si sám,
A gá sa s tebou rozžehnám.

3 Keď my ces hory puogdeme,
Kdeže my spati budeme?
„Gest to tam ljstia z gawora,
Gako perinka z pápera.“
Keď ti ge mekuo, spi si sám,
A gá sa s tebou rozžehnám.

15. *Nechánie snúbeneg.*

1 „Powedau si, že ma wezneš, že ma nenecháš,
A teraz ty mog milenký cigán ostáwáš,
Gag, gag, či ne gag,
Ty si newerný šuhag,
Ďakugem ti za té reči čos mi slubowau.“

2 Nik ge tebe na prjčině iba twoga mať,
Kolko razj som ťa pýtau, nechcela ťa dať:
Gag, gag, nechcela
Prosit sa mi kázala,
A gá som sa tak rozhněwau, ginu som si wzau.

16. *Zběhnutie oddanca.*

Priesadnuo semiačko, zwáracié kamenia,
Zbehla si oddanca tá Čierných Mariena.

17. *Zběhlica.*

Zbehla ma, zbehla ma gedna diowka hlúpá,
Bodag spadla, bodag, z kapustného hlúba!
Bodag spadla bodag, a hrdlo zlomila,
Za to že mi takú hanbu urobila.

III. WĚNO, BOHATÉ, CHUDOBNÉ; POCTIWÁ KRÁSA, PŘJSTUPKY.

1. *Bohatau hledagjcj.*

Keď gá puogdem ces hory,
Postawjm si komory,
Keď sa ženit mám;

Hoďas bude hrbatá,
Nech len bude bohatá,
To gá nic nedbám.

2. *Wzatie nebohateg.*

Čtyri husy bielé a piatá kochlatá:
Gá ťa diowča wezmem trebas nie bohatá.

3. *Duchny a ládu.*

Powec diowča powec prawdu:
Či máš duchny, či máš ládu?
„Ak ai nemám, budem mati,
Keď sa budem wydáwati.“

4. *Podiwné časy.*

Čo to teraz za swet, čo sú to za časy?
Nechcú brať panenky kde málo peňazj.

5. *Rada.*

1 Nerúbag, šuhagku, z wysoka do bučku;
Neber že si, neber, bohatú děwečku.
2 Ale že si otni od země gedličku;
Wezmi že si radčeg chudobnú děwčičku:
3 Chudobná děwečka bude ti poslušná;
Ale tá bohatá weru bude pyšná.

6. *Rada.*

1 Berieš si ty ženu len pre krásu:
Krása netrwá len do času;
2 Musjš geg powolit čo len žiadá,
Daremná ge šuhag twoga rada.
3 Berieš si ty ženu pre tisjce:
Snad bude milowat giných wjce;
4 Ale milý šuhag radjm tobe,
Wezmi si ženičku rownú sobe;
5 Pre geg hodnost, krásu a tisjce,
Nedag do trápenj swoge srdce.

7. *Chudobné děwčatu.*

1 „Pozri že děwčatko na ten suchý topol:
Keď sa ten rozwige potom gá budem twog.“
2 Těžko ge rozwjgať suchým haluzinkám;
Těžšie sa wydáwať chudobným diewčinkám.
3 Chudobné děwčátko mezi boháčkami,
Ako šutá owca mezi roháčkami.
4 Tá koza rohatá priam tú šutú strčj,
Tá diewka bohatá s chudobnou nedržj.
5 Žeň sa šuhag, žeň sa, keď ti ponúkagú,
Weď tebe diewčatko s tisjcma dáwagú.

6 Moga mati nedá, lebo sama nemá,
Nás ge mnoho dětj, nám každému treba.

8. *Chudobných děwčat dodatky.*

1 Žeň sa šuhag, žeň sa, kde ti ponúkagú,
A kde ti s děwčatkom tisjce dáwagú.
2 Tam si ty dostaneš statky a tisjce,
So mnou nedostaneš iba dobruo srdce.
3 Chudobné děwčata duodatkow nemáme,
Ale na to město dobre robit známe.

9. *Nohawice, hlawnice.*

Nechcela za mňa ist, že nemám nohawic,
A gá som gu newzau, že nemala hlawnic.

10. *Potěšenie chudobnég.*

Nič to diowča, nič to, wšetko dobre búde,
Hoci si chudobnuo, z teba žieňa bude.

11. *Milenka w Orawě.*

1 Mal som fragerečku w Orawskom widieku,
Statočných rodičow poctiwú panenku.
2 Pýsala mi ona na bárku papiera,
Že si wčilek našla giného fragera.
3 Rodičia, rodičia, čo ste za rodičia,
Keď mi dát nechcete toto šwárno diewču?
4 Pros má Milá Boha abys bola moga,
Snad dostaneš toho čo si si žádala.
4 Gak si ma nechala pre mogu chudobu,
Preto nebanugem, poručeno Bohu.
5 Fragerečka moga gedneg mysli buďme,
Bárs sme sa nechali len sa nezabuďme.

12. *Hledánie bohateg newěsty.*

1 Keby sem weděla že budeš mog,
Dalabych ti nosit ručnjček swog:
Ale gá dobre wjm že nebudeš,
Darmo mog ručnjček špinit budeš.
2 Weru ty duša má mluwjš prawdu,
Pre mogjch rodičů twog nebudu.
Mogi rodičowé takowj sú,
Že oni newestu bohatú chcú.
3 Keď ťa nemožem wzát za ženičku,
Teda ťa wčil prosjm za družičku:
„Za to ti mog Milý nemóžem stát,
Nemohlaby som ti wjnek wázat.
5 Weneček zelený na hlawu dať,
Nemohla bych sem sa na to djwať,

Nemohla bych ani k sobášu gjť,
Pre žalost welikú mosjm umrjť.
5 Ešte ťa mog Milý gedníc prosjm,
Co gá we swém srdci skryté nosjm,
Abys pri meg smrti sám pri mne stál,
Abys mé očenky zatlačil sám."

13. *Chudobné děwče.*

1 „A mné, šuhag, twoga matka takto odkázala:
„„Žeby sa gá s tebou wiaceg do lásky nědala" "
2 A gá som geg odkázala na takú otázku:
Žeby si tě priwiazala doma na retiazku.
3 Mala by gá u wás býti newděčnou newestou,
Radčeg si ty takú wezmi akú rodičia chcú.
4 Wezmi si ty len bohatú, a gá chudobného,
Tak mi oba zabudneme geden na druhého."
5 „Ach Bože móg premilený, čo ste za rodiče!
Keď mi wziati zbraňugete to chudobné djwče,
6 Chudobnú mi zbraňugete, bohatá ma nechce,
Pamatugte rodičowé, že wás Bóh potresce.
7 Wy ste sobe wyberali čo sa wám páčilo,
A mně to wziať zbraňugete, čoby ma těšilo!"

14. *Čtyri woli.*

Wydám sa gá, wydám, na mog' wieru rada,
Weť ge to pekná wec keď ge žena mladá:
Wydám sa gá, wydám, po otcoweg wuoli,
Ale mu neduogdú geho čtyri woli.

15. *Diewča s gednou sukňou.*

1 „Čtir' a dwacať :,: suknj mala,
A predca sa :,: něwydala;
2 A gá němám :,: len tu gednu,
Pýtagú ma :,: až za Wiedňu,
3 Až za Wiedňu :,: až do Prahy,
Tam kdě býwá :,: ten móg drahý."

16. *Poctiwá krása.*

Nechcem gá boháča, radšeg dočkám času,
Trebas puogdem pýtať na poctiwú krásu.

17. *Přjstupky.*

Keď nemám sklenice, napigem sa z kupky:
Chudobný som šuhag, puogdem na prjstupky.

IV. NÁMLUWY, SRUKOWÁNIE, PRSTENKOWÁNIE.

1. *Rozmysel při bróniu.*

1 Nebudem se wjce túlat,
Radnég si budem namlúwat
Friške děwče gako ryba,
Pekné, bjlé gako krjda.
2 Šwárné děwče gako ruža:
Ber si Milá, ber si muža!
„Weť si ge čo rozmýšlati,
Keď má šuhag děwče brati.
3 Nebere ho na rok, na dwa,
Než ho bere do skonania,
Do skonania mého, twého,
Nemilugem wjc žádného.“

2. *Nahowáránie.*

Gaworia, gaworia, zelenuo gaworia:
Kedy že to děwča ko mně nahoworia.

3. *Rozpaky při pýtaniu.*

1 Na zeleneg lúce dwa gunce sa dolia:
Pre mogu diowku sa dwa mládenci wadia.
2 Oba sa súsedi, geden býwá zhora,
Druhý tiež tak bljzko, hned wedla nás zdola.
3 Oba sa magetnj, ten dwoge seděnia,
Tento má na holách pre sto owiec sena.
4 Ten gu pýtá dneska, tento pýtau wčera,
Ktorému že ťa dať moga milá dcera.
5 Otec má rád role, gá owce a krawy,
Wol si teraz diowča podla swogeg hlawy.

4. *Dobrá dcera.*

Ani sa ma netýkag,
Matera sa opýtag:
Ak ti matka dowolj,
I gá budem po wuoli.

5. *Pýtanie děwčete.*

Dag Boh štěstia, matko, pekné dcery máš,
Prišiou som z nich pýtat, kterú že mi dáš!
Tamto, tamto na konci,
Co má té siwé oči,
Dag ho matko, dag,
Darmo nechowag.

6. *Dowolenie.*

Nebuď smutná, buď weselá duša moga, :,:
Sobrať se nám dowolila mati moga. :,:

7. *Námluwa nebázliwég.*

Beleg sa, čerňeg sa, poď za mňa nebog sa!
„Čo by sa ťa bála, dáwno som ťa znala.“

8. *Konánie (namlauwánie).*

Konali, konali, nemohli dokonat,
Nemohli diowčatko z komory wywolat.

9. *Námluwa mnohých.*

1 Nebuď šuhag, nebuď blázen,
Nenamlúwag wšecky rázem.
Nechag toho na podruhé,
Až keď budú noci dlúhé.
2 Nebuď šuhag, nebuď blázen,
Nenamlúwag wšecky rázem.
Nechag toho na dwa rázy,
Až sa šuhag neurazj.

10, *Přjhodný čas.*

Neráňag, neráňag zelené padagú,
Wtedy si diowča ber keď ti ho dáwagu.
Ani som neráňau samé mi padali,
Wtedy som diowča brau, keď mi ho dáwali.

11. *Odplata za přewod.*

1 Preweďže ma ces té hory,
Weru ti dám mariáš nowý:
Weru mám, weru dám mariáš nowý,
Že si ma prewiedou ces té hory.
2 Preweďže ma ces ten hágjk,
Weru ti dám dolománjk:
Weru mám, weru dám dolománjk,
Že si ma prewiedou ces ten hágjk.
3 Preweďže ma ces tu wodu,
Weru ti dám misku bobu:
Weru mám, weru dám misku bobu,
Že si ma prewiedou ces tu wodu.
4 Preweďže ma ces tu lúčku,
Weru ti dám mogu rúčku:
Šuhagko, tu gu máš mogu rúčku,
Že si ma prewiedou ces tu lúčku.

12. *Srukowánie.*

1 Na zeleneg lúčky pri studničky,
Tam sme si mi dali s Milým rúčky,
Rúčky sme si dali, zaplakali,
Tam sme sa mi s Milým srukowali.

2 Dal mi Milý prsten, gá mu šatku,
To nám bude trwat na pamiatku.
Moga bielá šatka za toliare,
A twog zlatý prsten za kragciare.

13. *Rukau dánie.*

Už si ty Anička raz weliký blázon,
Načo si sí dala obe rúčky razom ?
„Wšak som ich nedala na woz furmanowi,
Ale som gich dala mogmu fragerowi.“

14. *Pannou geu toho roku.*

W oku som wám, w oku, wy Dúbrawci, w oku :
Ale wám nebudem iba toho roku.

15. *Chytrý milenec.*

1 „Potom gá muog Milý potom budem twoga,
Keď na našeg weži kohútjk zazpiewá.“
2 Chytiu sa muog Milý rozumu dobrého,
Wyniesou na wežu kohúta žiwého.
3 „Už si teraz Milá, už si teraz moga,
Už na našeg weži kohútjk spiewáwá.“

16. *Obyčag.*

Chceu by ma, chceu by ma gedon šuhag ziati,
Nemusela by mu obyčag poznati :
Ale som mu, ale, obyčag poznala,
Moga múdrá hláwka swiesti sa nedala.

17. *Prosenie.*

Bola by to rosa čo by sa urosiu :
Bolo by to diewča čo by sa mu prosiu!

18. *Hotowá.*

1 Powec že mi moga Milá tento týden,
Aby si ma nešálila keď k wám prigdem :
Budeš moga či nebudeš,
Či len eště pannou budeš ?
Wydášli sa za druhého, obanugeš!
2 „Powiem ti gá šuhagjčko, nezatagjm,
Ani teba, mé srdečko, neošáljm :
Pannou wždycky nestěm byti,
Za druhého nestěm gjti,
Ale gá stěm šuhagjčko twoga byti.“
3 Twoge reči moga Milá, weť sú hladké,
Obsahugú w sobe sluby welmi sladké,
Ale gá im nesmiem werit,
Mohly by sa lehko zmenit,
Lehko može twoge srdco pochybné byt.

4 „Kedy prigdeš šuhagjčko som hotowá,
Gakú ma len žádat budeš, som takowá,
Gá sa tobe oferugem,
Moge srdco zawazugem,
Že ma hledáš w falešnosti, to banugem.“

19. *Swekruša.*

Šlaby gá, šlaby gá šuhagjk za teba,
Ale sa gá bogjm teg twogeg matera.
Šuhag twoga mati z ocele gazyk má,
Weru tá nebude na newestu dobrá.

20. *Odkaz za odkaz.*

1 Šuhagkowa mati tak mi odkázala:
Že by som sa za geg syna nedržala.
2 A gá som geg zasa takto odkázala:
Žeby mi w komore tri kúty pratala.
3 Geden na postielku, a druhý na škrinku,
Tretj na zrkadlo, hladiť mogu hláwku.

21. *Oddanica.*

Za našima humny slepá makowica:
Nechoďte k nám chlapci, už som oddanica.
Už som oddanica hore do Prawenca,
Ale gá ništ nedbám keď len za mládenca.

22. *Oddanica.*

1 Ach Bože mog, Bože, čo som urobila?
Že sem pre gedného wšeckých opustila.
2 Neplač děwče, neplač, nehub oči swoge,
A twými slzámi neraň srdce moge.
3 Keď sa mi stretneme, čože si riekneme?
Dobrý den si dáme že sa wiac neznáme.

23. *Ruka a prsten.*

Ťažká tomu chwjla, komu som gá Milá,
Ešté tomu ťažšiá komu som slúbila:
Komu som slúbila, bielú rúčku dala,
Z mogeg bieleg rúčky zlatý prsten sňala.

24. *Pero a prsten.*

Čože si mi Milá za perečko dala,
Keď mi, už ružička z něho odpadala?
„Čože si mi Milý za prstenčok kúpil,
Keď sa mi kamenčok wen z něho wylúpil?“

25. *Pero zlomené.*

Oprelo sa slunko o té naše wráta,
Zlomil Janjk pero zo striebra, zo zlata.

„Čože si ho Janjk, čože si ho zlámal!“
Že som ťa mladucha tak twrdo dostáwal.

V. OHLÁŠKY, ŠITIE KOŠELE A ČEPCE.

1. *Ohláška.*

Daromná muog Milý naša werná láska,
Pokal nám nebude w kostole ohláška.

2. *Laučenie před ohláškou.*

1 Falešné diowčátko, falešná twá láska,
Nebudem ti werit než bude ohláška.
2 „Eště po ohlášce často se to stáwá,
Ze Milého swého Milá zanechává.“
3 Gestli to diowčátko, gestli to tak má být,
Woljm gá pred časom s tebou se rozlúčit.

3. *Ostatniá ohláška.*

Ide, ide mog konjk wranný po poli hržúcj:
Widěu som gá mogu Nagmilšú w okienku šigúcj;
Šila, šila, zlatom plnila na čiernom damašku,
Už geg wywolau Klečianský páter ostatniu ohlášku.

4. *Cuzý krug.*

Ta gá puogdem, ta gá, do cuzieho kraga,
Kdeby mi swokruša nerozkazowala.
Ani tá swokruša, ani žiadná duša,
Ani žiadná duša, kreme mogho muža.

5. *Geseň a garo.*

Wesel mi ge, wesel, kým mi prigde geseň,
A keď mi prigde gar, na muog weliký žial.

6. *Šanowánie.*

1 Boljže ma, bolj, tá moga hlawička,
Ništ ma nešanuge tá moga mamička.
2 Šanugže ma, šanug, mati moga šanug,
Keď od teba puogdem, potom že nebanug.
3 Tedy moga mati bude banowati,
Keď gá za geg stolom budem ďakowati;
4 Čoby len za stolom, ale i za dworom:
„Zostáwagte zdráwi, s milým pánom Bohom!“

7. *Robota.*

Počkagte maminka, ei, na druhú sobotu,
Kdože wám odmenj, ei, w ručičkách robotu?
Počkagte maminka, ei, na druheg neděli,
A keď wám nebude, ei, pitwor wymetený.

8. *Snaubenica.*

1 Weselú, mamička, weselú chyžu máš,
Weselú chyžu máš počim ma w něg chowáš.
2 Ta sa ti pominú wsecky weselosti,
Keď sa ti gá ta dám k šuhagku odwiezti.
3 Dwor si, diowča, dwor si, w materinom dworci,
Lebo si nebudeš w wyšjwanom čepci.
4 Eště som si ledwa počala dworiti,
Už sa mi strogjte garmička robiti.
5 Dobre mi ge, dobre, u materi mogeg,
Akože mi bude šuhagko u twogeg?
6 U mogeg materi žitný chlieb na stole,
U twogeg šuhagko owsený w komore.
7 U mogeg materi, warenuo, pečenuo,
U twogeg šuhagko ani postawenuo.
8 U mogeg mamičky pečené rybičky,
U twogeg šuhagko krwawé slzičky.
9 Ktorá sa zle wydá gakoby zomrela,
Gakoby tá nikdy na swetě nebola.
10 Kto sa zle oženj, gakoby sa topiu,
Gakoby gablečko do Dunaga hodiu.

9. *Zpohaněná Snaubenica.*

1 Okolo Trenčjna tečie woda:
Napiže sa Milá,
Holubičko siwá,
Weť ge dobrú :,:
2 Už som sa napila, už mi ge dost,
Děkugem ti Milý,
Holubečku siwý
Za uprjmnost :,:
3 Eště ge košelka nie zprawena,
Už si moga Milá,
Holubičko siwá
Zpohaněna :,:
4 Kdože tě zpohaniu? muog kamarát!
Prečo tě zpohaniu?
Preto tě zpohaniu:
Sám by tě rád :,:

10. *Sloboda.*

Letěla, letěla bielá hus nad wodou:
Zaplakalo diowča nad swogou slobodou.

11. *Swěrená a slobodná.*

1 Dobre ge těg diewce kerá ge swerená,
Eště ge těg lepšie kerá ge slobodná,

2 Tá slobodná ide kde len ge geg wuola,
Tá swerená nesmie len kde geg dowolia.
3 Tá swerená išla len won predo wráta,
Priam na ňu kričali: kde ideš *ebbata*!
4 „Kde že by som išla *kutya teremtette!*
Kutya teremtette! len ku mogeg sestre!“

12. *Děwče u sausedů.*

Zaswietilo slnce na susedowié dom,
Weru už nebudeš diowčatko dluho w ňom.

13. *Sgednocenie.*

Potěšenia gedno, kedy budem' w gedno!
„Od dneška na týden, a potom každý den!“

14. *Peřina.*

Hotug mi mať moga rysawú perinu,
Weru sa ti wydám na druhú dědinu.

15. *Dwor.*

Akože tu bude, keď mňa tu nebude?
Weť tým našjm dworom hradská cesta bude.

16. *Bljzký odchod.*

Nebudem, nebudem w teg Lubeli býwat,
Mutná woda tečie, nemuožem gu pjgat:
Nebudem sa dluho tuna prechoditi,
Po tegto zeleneg Lubelskeg pažiti.

17. *Mladucha chce gablečka darem poslati.*

1 Nad potokom dla zahrad,
Stogj pekných stromow sad;
A w tom sadě panička,
Triasla zralé gablčka.
2 Keď gich ona nemohla,
Pána Boha prosila;
„Podug wetre od dola,
Zroň gablčko lebo dwa.
3 Neráňag že zelené,
Ale krásné, červené,
Mám gich tomu poslati,
S ktorým sa mám sobrati.“

18. *Kupowánie na košelku.*

1 Išla Milá do Lemberku
Kupowati na košelku:
Kup mi Milá, kup,
Mášli ke mně chuť.

2 Pakli nemáš ke mně chuti,
Netreba ti kupowati:
Ani nekupug,
Gá nebudem twůg.

19. *Swadebná košelka.*

1 Košeluočka tenká!
Šila gu milenka:
Šila gu cez týden,
Plakala každý den.
2 Keď gu došjwala,
Horko zaplakala:
Bodag som ťa, Milý,
Bola nepoznala.
3 Nebola poznala
Ani ruku dala:
Teraz by som doma
Smutná neplakala.

20. *Šitie čepca.*

1 Kdo sa pustj do lúbosti musj múdrý byt,
Od mladosti do starosti horký nápog pit;
2 Išlo diewča do hágjčka do zeleného,
Postretnulo šuhagjčka welmi šwárného:
3 Gednému som ruku dala a druhému žial,
Tretiému som powedala že nepuogdem zaň;
4 Čtwrtý sedj za wrch stola gako z růže kwet,
Čierné očka wyplakané, menj sa mu swet;
5 Piatý sedj na stolici wšecek omdliewá,
Že už Marka ohlášená čepiec obšjwá.
6 A tak gistá gest to prawda, že kdo miluge,
Mnohé smutné i radostné weci zkušuge.

21. *Strogenie swadby.*

Dobre ge gazdowi čo čtyry woly má,
Eště tomu lepšie čo čtyry dcery má:
Gedna izbu metie, druhá krawy dogj,
Tretiá šaty perie, čtwrtá swatbu strogj.

22. *Týden zamilowanca.*

1 W nedělu doma nebudem,
W pondělok na garmok puogdem,
W utorok z garmaku,
We stredu do šenku, do šenku.
2 We čtwrtek, dušička moga!
Či budeš ženička moga?
A w piatok rúčku dáš,
W sobotu puogdeme na sobáš.

23. *Zwacj koláč (z pjsnj mlynárských).*

Powezte mi ludia božj:
Co ten šwárný Janjk robj?
„Rozosielá Swatom koláč,
Že mu bude zagtra sobáš.“

VI. SWATBA.

1. *Začátek swatby.*

Pán Boh nám pomáhag weselie začjnat,
A zagtra na wečer dobre odpočjwat.

2. *Rozdáwánie kwětů ku swatbě.*

1 Pogdeme my z rána do hory :,:
Hander minder matatri
Zatri matri trimatri,
Z rána do hory.
2 Wezmeme si malú sekerku :,:
Hander minder matatri
Zatri matri trimatri,
Malú sekerku.
3 Nasekáme drobného pruťa :,:
Hander minder matatri
Zatri matri trimatri,
Drobného pruťa.
4 Upleteme z něho zahradku :,:
Hander minder matatri
Zatri matri trimatri,
Z něho zahradku.
5 Nasegeme ruty, šalwige :,:
Hander minder matatri
Zatri matri trimatri,
Ruty, šalwige.
6 Wyrostú z něg pěkných šest kwetow :,:
Hander minder matatri,
Zatri matri trimatri,
Pekných šest kwetow.
7 Geden dáme pánu Mládenku ,:,
Hander minder matatri
Zatri matri trimatri,
Pánu mládenku.
8 Druhý dáme pánu Družbowi ,:,
Hander minder matatri
Zatri matri trimatri,
Pánu družbowi.

9 Tretj dáme pánu Žákowi :,:
Hander minder matatri
Zatri matri trimatri,
Pánu Žákowi.
10 Čtwrtý dáme peknég panence :,:
Hander minder matatri
Zatri matri trimatri,
Pekneg panence.
11 Pátý dáme panně Družici :,:
Hander minder matatri
Zatri matri trimatri,
Panně Družici.
12 Šestý dáme Mladeg newestě :,:
Hander minder matatri
Zatri matri trimatri,
Mladeg newestě.

3. *Na cestě pro Mladučku.*

Ništ to preto
Hoc ge blato,
Keď ge diowča peknuo
A za muža hodnuo,
Ništ to preto
Hoc ge blato!

4. *Cesta do Brna.*

1 Čierná wlna na bielom baranci:
Kam že ideš kučerawý Janči?
„Čierná wlna na bieleg kozičce:
Idem, idem k teg mogeg Zuzičce.
2 Idem, idem na dalekú cestu,
Hýn do Brna pre mladú newestu.“
Ale wrawiá že ti gu nedadiá,
„Dadiá, dadiá eště odprewadiá.“

5. *Cesta do Nowohradskég stolice.*

Eště sme len boli pri Lučenskom mostě,
Už sa nás zpytugú: chlapci z kadě že ste?
Wer sme my z Bystrice, prosjme welice
Dagte nám to diewče z Nongradskeg stolice.

6. *Cesta w Liptowě.*

Eště sme len boli za Wáhom na piesku,
Už nám zažihali u Jančuškow swiečku.

7. *Před wesnicou; zaraubánie cesty.*

Prátelé wďačné nás magte,
Čo prosjme to nám dagte:
Dagte nám mladú newestu,
Nezarubugte nám cestu.

8. *We dwoře mladušině.*

1 Otwáragte dwere nowotná rodina,
Ideme z delaka, weru nám ge zima.
2 Pusťte že nás, pusťte, aspoň pred čelustě,
Ak nás nepustjte swaljme ohniště.
3 Prestierag Jančuška, prestierag obrusy,
Už twoga družina predo dwermi brúsj.
4 Weť sme my neprišli poháre podwjhat,
Ale sme mi prišli Haničku odberat.
5 Otworte, otworte, wary nás neznáte?
Wary nám to diowča ukiazat nedáte?
6 „Weť ste ho widěli w zahradce pri ruži,
Keď si utieralo s bielou šatkou slzy.

9. *Sedmihradčané.*

1 Nepuogdem tu za muž, trebas by me chceli,
Mám gá fragerjka w Sedmohradskeg zemi.
2 „Na čo že ste prišli Sedmohradia pyšnj?
Nemáme my diowča podla wašeg mysli!“
3 „Weť sme my neprišli na něgakú wadu,
Ale sme my prišli pre tú našu Mladú.“
4 Keď me ta powezú ti Sedmohraďania,
Budú banowati ti Welko-Comania.
5 Bude banowati ai ta moga mati,
Bude banowati, dost bude plakati.

10. *Matka dceru zapletá posledujkrát.*

1 Pod Muráňom w teg dolině,
Siwý holub wodu pige:
2 Bielá ruža prekwitala,
Matka dceru zapletala.
3 „Nepletže ma matka tuho,
Už nebudem waša dluho.
4 Mala bys ma pliesti slabšie,
Žeby bola doma dlugšie.“
5 Ciáža budeš moga diewka?
„Šuhagkowa šwárná ženka.“
6 Akože ho budeš zwati?
„Andělčok mog, pyšťok zlatý.“

11. *Mladušin rozkaz.*

Sama, sama kázala si
Zapleť že mi, Milý, wlasy,
Moga duša pricifrug ma,
Bude zo mňa pekná žena.

12. *Pitie z prázneg a z plneg flaše.*

1 Eště by to nič nebolo,
Keby diowča naše bolo:
Ale diowča nenj naše,
Napime sa z prázneg flaše.
2 Eště by to nič nebolo,
Keby diowča naše bolo:
Už ge diowča už ge naše,
Napime sa z plneg flaše.

13. *Obrus bielený a gablko rozkrogené.*

Dagže mi Mamko obrus bielený,
Co si gá zastrem wienok zelený.
Dagže mi Mamko něčo nowého:
Z toho gablčka rozkrogeného.

14. *Děkowánie.*

Wrať sa pane družba, wrať sa mladý zať:
Otcu, materi za děwče děkowat!

15. *Děkowánie rodičům.*

Ta gá puogdem, ta gá, ta gá powandrugem,
Komuže gá, komu, pekně zaďakugem?
Komu by gá, komu, pekně ďakuwala,
Otcowi, materi čo ma wychowala.

16. *Družba k newěstě.*

Moga milá panj Mladá klekag na kolena,
Odpytugže, odpitugže od otca, matera.

17. *Odbjrka Mladuchy od rodičů.*

1 Bola že mi, bola, u mog' matky služba,
Ale gu wynesie na tri razy družba.
2 Gedon raz duchničku, druhý raz truhličku,
A na treťom raze diowča za ručičku.
3 Nebudem už wiaceg mog' matky slúžiti,
A tá bude za mnou i s plačom túžiti.
4 A keď sa gá z toho domu prestehugem,
Otcowi, materi takto zaďakugem:
5 Rodičowia mogi zdráwi ostáwagte,
A za swogou dcerou welmi neželegte.
6 Pán Boh wám wynahraď tu ztratěnú pomoc!
Pán Boh wás opatrug! pán Boh dag dobrú noc!

18. *Odbjránie se od domu.*

(Mladucha držj zelenau ratolest w ruce. Poněwadž pak mladucha w tento čas naywjce plače, tedy mjsto nj zpjwagj družice).

1 Kwitni že mi, kwitni, krásná ratoliestka,
Už mi dohorela u mog matky swiečka!

2 Už mi dohorela na prostred pitwora,
Keď som ostatnj raz dwere zatworila.
3 Zostáwagte zdráwy této naše prahy,
Čo wás prekráčaly moge bielé nohy.
4 Zostáwagte zdráwy této naše klučky,
Čo wás otwáraly moge bielé rúčky.

19. *Zpýtanie.*

(Podobná pjseň i u Srbů, wiz Wuk I. st. 18.)

1 Eště sa wás, Mamučička, zpýtať mám:
Či gá s wami eště daleg býwať mám?
2 „Ach ni so mnou, diewka moga, ni so mnou,
Koho si si wywolila ten s tebou.“
3 A gá som si wywólila z růže kwet,
Lepšj ge muog Naymilegšj než ten swet.
4 Eště sa wás muog tatjčku zpýtať mám:
Či gá s wami eště daleg býwať mám?
5 „Ach ni so mnou, dcerka moga, ni so mnou,
Koho si si wywolila ten s tebou.“
6 A gá som si wywolila sokola:
Zagtra puogdem k nemu býwať z kostela.
7 Eště sa ťa muog bratrjčku zpýtať mám:
Či gá s tebou eště daleg býwať mám?
8 „Ach ni so mnou, sestra moga, ni so mnou,
Koho si si wywolila ten s tebou.“
9 A gá som si wywolila perličku,
Zagtra ma s nim osobášá, bratrjčku!
10 Eště sa ťa sestričko má zpýtať mám:
Či gá s tebou eště daleg býwať mám.
11 „Ach ni so mnou, sestro moga, ni so mnou,
Koho si si wywolila ten s tebou.“
12 A gá som si wywolila mužjčka:
S Bohom matka, otec, brat i sestrička!

20. *Dobrá wůle.*

Moga milá dobrá wuola, už geg gá nemám:
U matera za stoljčkom tam hu gá nehám.

21. *Klinec pro wěnec.*

Pozri si Anička na onenno klinček,
Kde si si wešala twog zelený wenček.

22. *Odbjrka od mládenců.*

Mládenci, mládenci w teg Prjbelskeg fare,
Pekně wám ďakugem za tyé waše dare:
„Ai mi tebe Anka za twogu dobrotu,
Co si nám dáwala hlawničke w sobotu.“

23. *Družičky ke Družbowi.*

1 Odmeň sa družba, odmeň :,:
Weť si nám eště dlužen :,:
2 Ei dali sme ti pannu :,:
Zaplať nám družba za ňu :,:
3 Ač sa nám neodmenjš :,:
Nikdag sa neoženjš :,:
4 Nemá družba stremena :,:
Len z kopriwy, z korena :,:
5 Nemá nám družba sedla :,:
Hyba koňacé rebra :,:

24. *Odwážánie.*

Keď ma dáš odwážať šuhagjčku šwárný!
Nepošli koč pre mna, lež pošli woz tárný.

25. *Dziewče na woz berú* (*šar.*)

1 Hora, hora, tmawá hora:
Šelbych k Mileg, niet geg doma,
Išla ona do mlynečka,
Moga lubá kochanečka.
2 Idz-že Milý, idz-že opač
Či geg dagú skoro sypac:
Sype se geg gasnú strelu,
Už to dżewče na woz berú!

26. *Sedánie na woz.*

Sedag diowča na woz! „nemuožem pre žalost,
Starú gá mater mám, ako že gu nehám?“

27. *Wýplatek.*

Marča krásná, Marča krásná,
Už na woze twoga kasňa,
Na teg kasni tri periny,
Už tě Marča wyplatili.

28. *Škoda.*

Mladucha, mladucha škoda sa ti stala,
Keď ti tá rúšnica šaty na woz brala.

29. *Zástawnjk.*

Zástawnjk, zástawnjk hore tu zástawu,
Tu máš podperený klobúčjk na hlawu.

30. *Upozděnie.*

1 Keby si bou prišiou, ked mesiačik wyšiou,
Bou by si dokonau, ai na sobáš išiou.
2 Ale žes neprišiou, keď som ti kázala,
Tak som už druhému mogu ruku dala.

3 Darmo si ma wábiu pod zelenú brezu,
Poďže sa podjwať, už Zuzičku wezú.
4 Wezú ti hu, wezú, w kuwanom kočjku,
A šuhag sa nesie na wrannom konjku.
5 Ako ten konjček prewelice skáče!
Ako tá Zuzička prewelice plače!

31. *Odkúpenie mladég newěsty na konci dědiny, když se do ginég dědiny wdáwá.*

Hankowský mládenci cestu zaprawili,
Nechcú prepustiti diowča won z dédiny:
Mládenci, mládenci odwiažte tú reťaz,
Pusťte nás s newestou, čo žiadáte od nás!

32. *Wezenie newěsty.*

Hore hág, hore hág, hore hágom cesta:
Ludia powedagú že ide newesta.

33. *Nechtěnie a wolenie.*

Nechcelo diewčatko toliara nowého.
Weť ono wolilo šuhaga šwárného:
Nechcelo diowčatko swogu matku slúchat,
Weť ono wolilo s koljsečkou búchať.

34. *Neznámá cesta.*

Ideme, ideme, cestičky newieme;
Dobrj ludia wedia, azda nám powedia.
Ideme, ideme, ale newieme kam?
Otworte nám dwere, weru wnjdeme k wám.

35. *Periny.*

Bola to mladucha, mala tá periny:
Čtyri wozy trňa, piatý hrachowiny.

36. *Periny.*

Na čo si sa wydáwala,
Ked si málo perin mala:
Trafj byti welká zima
Zamrznete obidwaga.

37. *Chudobná swatba.*

Družba bez nohawic, a Staregšj bosý,
A mladý zať na to práznú kapsu nosj.

38. *Smutná mladucha.*

Kobey to tak bolo ako bey gá kcela,
Nebola bey diewkou, ani do wečera:
Ani gá diewčičkou, ani newestičkou,
Lem bey sa srownala s tou čiernou zemičkou.

39. *Plač.*

Čierná kurička kráče,
Šwárno diewčatko plače:
Čierná kuričko nekrač!
Šwárno diewčatko neplač.

40. *Žel.*

Zašumela hora i zelený hág:
Powec že mi Milá čeho ti ge žial!
Či wenečka zeleného,
Či prstenka strieborného,
Či žes išla zaň?

41. *Rozwáženie.*

Za dwermi palica, na klinku korbáč:
Gak nebudes dobrá, teraz si rozbač.

42. *Wezenie mladeg newěsty.*

Neplač diowča, neplač, nehub sobe oči,
Weť ťa nepowezú daleg od Lewoči.
Neplač teraz, neplač, ked si neplakala
Wtedy, ked si rúčku Milému dáwala.

43. *Odwyknutie.*

1 Ponjže děding w šjpě trnjk kwitne,
Ei kedy že diowča od matky odwykne?
2 Odwykne, odwykne o rok, o sweg dobe,
O rok, o sweg dobe, ak geg dobre bude.
2 Ač geg dobre bude, děkowat geg bude,
Ač geg licho bude, na ňu plakat bude.

VII. SOBÁŠ WE CHRÁMĚ.

1. *Sobáš.*

Tak som sa nazdala že w poli pršal dážď,
A to sa muog Milý wyberal na sobáš.

2. *Oděw sobášný.*

1 Sukně zeleneg nemám,
Zagtra na šobáš gjt mám:
Choď mamičko k kragčjrowi,
Nech tu sukňu dohotowj.
2 Čižmičiek nowých nemám,
Zagtra na šobáš gjt mám:
Choď mamičko k čižmárowi,
Nech čižmičky dohotowj.
3 Partičky zlateg nemám,
Zagtra na šobáš gjt mám:

Choď mamičko k pásnjkowi,
Nech tu partu dohotowj.
4 Čepca bieléko nemám,
Zagtra na šobáš gjt mám:
Choď mamičko ku šwadlené,
Nech mi čepec muog došige.
5 Už wšecko hotowo mám,
Eště Janjčka nemám:
Sadni družba na konjčka,
A bež skoro pre Janjčka.

3. *Sukňa zelená.*

Wšetko predag čo len máš: hag, dag, čo len máš!
Keď ty puogdeš na sobáš: hag, dag, na sobáš!
I tu sukňu zelenú: hag, dag, zelenú!
Čo si mala w nedělu: hag, dag, w nedělu!
Na pálenku medowú: hag, dag, medowú!

4. *Před chrámem.*

1 A té Hágské zwony ako smutně zwonia,
Teg bieleg Aničce wienok z hlawy zronia.
2 Ten Hágský pan farár peknú kázeň káže:
Negedneg panence slobodu zawiaže;
3 Weru geg zawiaže, a to na uzljčky,
Že ich nerozwiažú geg bielé ručičky.
4 Keby to pán Boh dau aby mně zawiazau,
Winšowalaby mu aby kragšú kázau.

5. *Obrázek žiwý* (*nitr.*)

1 Wšak že ten pán farár pekně káže, pekně káže,
Ide on k oltáru ruce swáže, ruce swáže.
2 Gá na geho kázeň také pogdem, také pogdem,
O geden obrázek prosit budem, prosit budem.
3 Wšak ge ten pán farár dobrotiwý, dobrotiwý,
Dal mi on obrázek: ale žiwý, ale žiwý,
4 Co gá s tým obrázkem urobit mám, urobit mám?
Keď gá preň mjstečka nikde nemám, nikde nemám.
5 Zawesjm na stěnu nezdržj sa, nezdržj sa,
Položjm do truhly zadusj sa, zadusj sa.
6 Dámli ho do knižky nesmestj sa, nesmestj sa,
Dámli do koljsky, wyhodj sa, wyhodj sa.

6. *Před sobášem.*

1 Newer šuhagowi gako tomu hadu,
Má on pod gazykom šestorakú zradu:
2 Newer šuhagowi ako teg newere,
Kým ta neodwede od otca, matere.
3 Newer že mu, newer, ani mu neuwer,
Počim ti neklekne pred oltár na kámen.

4 A keď ti tam klekne, wezme hor dwa prsty,
Len potom mu uwer, že ge už twog gistý.
5 Keď bude prisahat, hore palec dwjhat,
Tedy že mu uwer že budeš s njm býwat.

7. *Plač pri sobáši.*

Čože si plakala ked ťa sobášili?
Azda si myslela eště za ginšjmi.

8. *Po sobáši.*

Už si ty, Anička, už si ty raz naša,
Už sme zaplatili od twogho sobáša :,:
Už sme zaplatili čtyr a dwacet grošj,
Už teba, Anička, nikdo newyprosj :,:

9. *Ze sobáše.*

Už ideme zo sobáša,
Naleg mamko oldomáša:
„Werby ho naliala,
Nemuožem od žiala.“

10. *W bljzkosti domu ženichowa.*

Obzri sa Anička, obzri že sa hore,
Ako ti pristane w tom wolačom dwore :,:

11. *Před domem ženichowým.*

1 Otwáragte bránu, pekně maluwanú,
Weť wám mi wezieme do domu gazdinu :,:
2 Otwáragte bránu, pekně malowanú,
Že si gá nezlomjm wenček z tulipánu :,:
3 Otwáragte bránu, fugawica wege,
„Weru neotworjm, trebas wás zawege :,: “

12. *We dwoře.*

Wymetag, Janjčko, wymetag policu,
Ei weť ti mi wezieme dobrú maškrtnicu :,:

13. *Ku swekruši.*

Rada si mamička rada si newestě?
„Ei weru som gá rada, len mi gu dowezte.“

14. *Dwéře a komora.*

Otwárag Jastrabská otwarag té dwere,
Weru ti wezieme starié terefere:
Otwárag Jastrabská otwárag komoru,
Weru ti wezieme mladuchu do domu.

15. *Dolů z woza.*

Hybag dolu z woza, nestog ako koza!
Dost si sa nastála kým si nás dočkala.

VIII. WESELIE W DOMĚ MLADOŽENICHA.

1. *Při hodowániu.*

Akoby nám nebolo,
W tomto dome weselo?
Kde ge otec, matka,
Ai rodina wšetka:
Akoby nám nebolo,
W tomto dome weselo!

2. *Kuchárka.*

Už sme sa napili piwa, páleného,
Dag že nám kuchárka niečo wareného :,:

3. *Mladoženichowé za stolem.*

1 A to ptáča weseláča do pole letj,
A ten Janko za stoljkom zdurený sedj.
2 Každuo ptáča weseláča do pole letj,
A tá Marka za stoljkom zdurená sedj.
3 Sedj ona za stoljčkom gak ružowý kwet,
Wyplače si swoge oči, zmenj sa geg swet.

4. *Radostnjk.*

Široká, Široká požičag nožjka,
Že si odkrogjme z toho radosnjka.

5. *Radostnjk a bosman.*

Dag Bože, dag Bože to o rok dožit nám,
Aby na radostnjk prišiou zasa bosman :,:

6. *Mladucha ku partě.*

Parta moga, parta, pekná perlowá,
Dnes si eště moga zagtra družbowa.
Parta moga, parta, zelený weniec,
Už tebe nastáwá ostatnj koniec.

7. *Při snjmániu žjhlawnjka a pásu.*

Družba a družica:

Dolu ten žjhlawnjk, dolu ten zlatý pás!
Žjhlawnjk družici, družbowi zlatý pas. *)

(*) *Žjhlawnjk a zlatý pás býwagj obyčegně půgčené wěci, které družica a družba po swatbě wlastnjkům zpátkem wracugj).*

8. *Při snjmániu wěnce.*

Mladucha:

1 Moga zlatá parta do hlawy wljhá,
Muog zelený weniec, družba ho snjmá.

2 Ztratila som z party zelený wenec,
Našiou mi ho družba, šwárný mládenec.
3 Ach muog milý družba pekně ťa prosjm:
Dag že mi ten wenec rada ho nosjm.

Družba:

4 Aby si ho bola rada nosila,
Inakšie by si zaň družbu prosila.
5 A keď gá wykonám s tebou ten tanec,
Wezmem ti i partu, nie len twog wenec.
6 Ustupte na stranu panny, mládenci,
Nech si gá powodjm pannu wo wenci.

(Družba wodě mlaďuchu sem tam zpjwá).

7 Tichá woda stála mezi brehami:
Poctiwė si wedla mezi pannami.
8 Tenie prutjk, tenie, po teg bystreg wodě,
Zabýwag diewčatko o swogeg slobodě.
9 Poďakug sa diewča pánu Staregšiému,
Že ťa doprowodil k stawu manželskému.

9. *Družice k wěnci.*

1 Poweg wetrjk, poweg, pod Prjbelský zwončok,
Nak že geg prewege geg zelený wenčok.
2 Geg zelený wenčok na hlawe prekwitá,
Ledagaký šuhag dolu geg ho chytá.
3 Geg zelený wenčok na hodbábė wisj,
Geg panenská krása zahynúti mysj.

10. *Wienok Bolinğowý* (*w Nowohrad. stol.*)

Hoj wienok, wienok, pekné wienok bolienğowé
Weru geg on dou spadou;
Hoj wienok, wienok, pekné wienok bolienğowé
Kde že geg on dou spadou?
Hoj wienok, wienok, pekné wienok bolienğowé
W materinom dworci;
Hoj wienok, wienok, pekné wienok bolienğowé
Ak geg on dou spadou;
Hoj wienok, wienok, pekné wienok bolienğowé
Hned geg on uwadou.

11. *Wienok.*

Nemá Kražalkowič takých dwanáct konj
Čoby dohonili twog wienok zelený.
Twog wienok zelený do Dunaga spadne,
Do Dunaga spadne, nikdy neuwadne.

12. *Při snjmániu party.*

Družba:

1 Ei mladá newesta peknés priprawena,
Wšecka twoga hlawa šwárnė ozdobena:
2 Ale gu nebudeš už dlubo nositi,
Hned w tuto chwjlečku musjš gu zložiti.
3 Kým si tuto partu na hlawe nosila,
Dotial si slobodnė kam chcela chodila.
4 Ale už na partė stušky rozwazugem,
A s tjm tė panenskeg slobody zbawugem.
5 Dag, dag dolu z hlawy tú partu perlowú,
Ktorú nesmieš klásti wiac na swogu hlawu.
6 A keď gá rozpletiem této twoge wlasy,
Budeš sa zwať ženou na budúcé časy.

13. *Družice ku partě.*

Barsby si dáwala striebro, dukaty,
Už sa twoga parta wiac nenawrátj.

14. *Wrkoč.*

Ei Bože muog na swetė,
Kdo mi wrkoč rozplete?
Stogj za mnou družba muog,
Co rozplete wrkoč muog.

15. *Wlasy.*

Poďte že už, poďte, družičky moge,
Budete rozpletat wrkuočky moge:
O miléže moge wy žlté wlasy,
Už mi gich prikryge čepiec belasý.

16. *Po sňatiu wěnca a party (z Garamsegu).*

(*Družba recitatiwně*)

1 Milj páni Swadebnjci,
Wážnj a poctiwj wšecci:
2 Račte dobrú wůli mjti,
Přišel sem se pochwáliti.
3 Nechci mluwit mnoho řečj,
Wizte co nesem na meči.
4 Bogowal sem s gednou pannou,
Gistému mládenci danou.
5 Snad budete w tom domněnj,
Že to weliký kunšt nenj?
6 Že to gest gen žertowati,
S panenkami se w bog dáti?
7 Než ale to gest wěc gistá,
Které můžte dáti mjsta:
8 Že i láska má swé střely,
Ty kdyby w srdce wletely.

9 Nic těžšjho nemůž býti,
Člowek musj omdléwati.
10 A tak i gá byl sem w strachu,
Gak bych sem byl w cizjm hrachú,
11 Když sem powstal proti panně,
Musel sem popluwat dlaně.
12 Prigda k nj noby postawil
Silně sem a takto prawil:
13 Bych zkusil w chwjli nyněgšj,
Kdo z nás dwau bude mocněgšj,
14 Deg mladucho wenec dolu,
Neb ti ho strhnem pospolu.
15 Nemůžeš ho wjce mjti,
Musjš ho nynj složiti.
16 Tuť se oborila na mně,
Welmi hrubě a náramně.
17 A wšeligak se bránila,
Aby swůg wěnec chránila.
18 „Proč mi, rekla, bereš moge?
Gá tobe nechávám twoge,
19 Gaké ty máš práwo k tomu?
Necheg co náležj komu.
20 Ne gedol si tolik kaše,
Abys bral to co gest naše.“
21 A gá na ty hrubé reči,
Hned sem sáhnul k mému meči:
22 Deg prawjm twůg wěnec dolu,
Widjš mogu šablu holú?
23 Nemůžeš geg wjce mjti,
Musjš, co chcem učiniti.
24 Na to se ona ulekla,
Tak že i hned doln klekla.
25 A gá sem rychle učinil,
Co sem učiniti mjnil.
26 Wzal sem wěnec gegj z hlawy,
Nechať pak žáden neprawj,
27 Že sem w tom něco prohřešil,
Neb sem gi při tom potěšil:
28 Že mjsto tohoto wěnce,
Nositi má zlaté čepce.

17. *Mladucha.*

1 Ach už som zložila panenskú ozdobu,
A s tjm i skončila wšecku mú slobodu:
2 Zdrawa buď i parta, i wenec zelený,
Už wiaceg nemáte pre mňa žiadneg ceny.
3 Dobrá noc děwčata, gá wás odpytugem,
Že sa už na weky od wás oddělugem.
4 Už dnes poslednj raz stogjm mezi wami,
Zagtra budem sedět už mezi ženami.
5 Na mňa i w manželstwe nezapomjnagte,
A-gedna po druheg tiež sa wydáwagte!

18. *Při skládáníu prstene a wěnce.*

1 Dwanáct trubačow trúbilo,
Geště k tomu dwanáct,
Pacholátek swárných
Slúžilo.
2 Trubte trubači wesele,
Kým ge muog wienek,
A zlatý prstienek
Na stole.
3 Šla do komory, plakala,
Swog zelený wienek,
A zlatý prstienek
Skladala.

19. *Při ukládáníu.*

Nezawracag do pohánky, ale zawrať do žita:
Lepšie děwče maličičkuo, nežli welká, weliká;
Tú maličkú do postele, a tú welkú do lože,
Tá maličká chytro stane, a tá welká nemuože.

20. *Hainal čili Hegnám.*

1 Hainal switá, giž den bielý,
Stáwagte welký i malý.
Dosti sme giž dlúho spali.
2 By koralka neskwasněla,
Která wčera šmakowala,
Nebo ces noc darmo stála.
3 Protož každý, když zaswitá,
Nech tak koralku priwjtá:
Wjtag „nostra aquavita!"
4 Wjtag trunku přežádaný,
Trikrát w ohni laitrowaný,
Wodkau žiwota nazwaný.
5 Wyznati to každý musj,
Kdo gen koralku okusj,
Že ho hned kašel nedusj.
6 Protož i my posedjce,
Pime že gu z té sklenice,
A dagme si naliat wjce.
7 By ta baba z Boha byla,
Co koralku wymyslela,
Nebo sama rada pila.
8 Amen rač nás požehnati,
By sme mohli dobre piti,
Až do noci si zdrawkati.

21. *Úwod.*

Hotug sa, newesta, hotug sa na úwod,
Široká s družicou už čaká, podže, poď!

22. *Odchod domů (gemer.)*

Ráno sme prišli, wečer ideme
Ta domow, ta domow!
Čas nám ge už weru domow iti,
Slunečko nad horou.

23. *S Bohem po hodech.*

Dobre sa tu magte, poďme s pánem Bohem:
Zapišme tento den w kalendári nowém.

24. *Ženichowa hrozba.*

1 „Milá, milá milugem ťa,
Rád ťa widjm newezmem ťa:
Rád ťa widjm od malička,
Moga milá prepelička.
2 Milá, milá milugem ťa,
Rád ťa widjm newezmem ťa:
Ak ťa wezmem budem ťa bjť,
Nebudem ťa w koči woziť.
3 Milá, milá milugem ťa,
Rád ťa widjm newezmem ťa:
Weť by ťa gá dost milerád,
Ale by ťa boleu chrbát.
4 Milá, milá milugem ťa,
Rád ťa widjm newezmem ťa:
Nabiu by ťa, bolen by ťa,
Plakalabys, želeu by ťa.
5 Milá, milá milugem ťa.
Rád ťa widjm newezmem ťa" —
„Už si ma wzau, nebigeš ma,
Duša moga, luťugeš ma!"
6 Gakobych ťa nelutowal,
Keď ťa maliar wymalowal?
Maliari ťa malowali,
Rezbári ťa wykresali.

25. *Ženich a mladucha.*

Nechodiu som za ňou, sama prišla za mnou,
Gako ta owečka za zelenou tráwou.
„Neprišla som sama, chlapci ma dowiedli,
Bodag že ti chlapci sedem hrušiek zedli."

26. *Šuhag dostal pěkné děwče.*

1 Káčer na dolině,
Kačka w bukowině,
Káčer na ňu wolá,
„Wrať sa duša moga!"

2 „Weru sa newrátjm,
Wenečok neztratjm.“
Predca se wrátila,
Wenečok ztratila.
3 „Rybári, rybári
Na tichom Dunagi!
Či ste newiděli,
Muog wienok zelený.“
4 „Widěli, widěli
Pod trnjkom zostal,
Weru si si šuhag,
Peknuo diowča dostal.“

27. *Wenec a čepec.*

Ta hore som išla w rağačowom wenci;
A dolu som prišla w klepnowanom čepci.

28. *Ženich bez zimowiska.*

1 „Na čo ti ge šuhagjčku žena,
Keď ty nemáš zimowiska doma?“
Kúpjm si gá zo tri wozy sena,
Budem mati zimowisko doma.
2 K tomu eště tri wozy otawy,
Budem mati čjm chowati kráwy.
K tomu eště zo tri wozy repy,
Budem mati čjm chowati děti.

29. *Odwedená milenka.*

1 Pod dědinou mostek :,: prohýbá se :,:
Na něm ďatelina :,: zelená se :,:
2 Ďatelina drobná :,: nekosená :,:
Už ge moga Milá :,: odwedena :,:
3 Kdo mi gu odwedol :,: kamaradi :,:
Lebo by gu oni :,: sami radi :,:
4 Kdo si gu odwedol :,: nech si gu má :,:
Nech sa len predomnou :,: neobgjmá :,:
5 Keď sa i obgjmá :,: nech gen w noci :,:
Žeby newiděli :,: moge oči :,:

30. *Pohřeb před swadbou.*

1 Keď som išel z Prešowa,
Odpadla mi podkowa,
Podkowička ocelowá,
Čo mi dala w noci ohňa.
2 Keď som išel z Iwanky,
Zlámaly sa mé sánky,

Ei sánočky gaworowé,
Pre mladuchu mú hotowé.
3 Keď som už bol w Bystrici,
Ona ležj w zimnici:
Keď sme mali gjť do chrámu,
Kopali už pre ňu gamu.

31. *Wybjránie se* (*šar.*)

1 Wybjrag se synu, w štésliwú hodinu,
W štésliwú hodinu po dobrú ğazdinu.
2 Wšak už se wybjrá mladý neboráček,
Wšak nám už wychodzj nebeský mesáček.
3 Idzce Swati, idzce, nebogte se noci,
Wšak wám milý pán Bůh bude na pomoci.
4 Na dobré pomoci, gak we dne tak w noci,
Na každém gárečku, každú hodinečku.

32. *Šabličky* (*šar.*)

Keď pres roweň půgdeme,
Dagme pozor na sebe:
Žeby nám na lúkách nezastali,
Coby nám šabličky nezobrali.

33. *Rozdáwánie ženichů.*

(rusnácko-slowenská).

Kde gá wtedy bula kedy rozdáwali,
Gagže mně Bože můg len leckoho dali.
Malý ge, bridký ge, alem ho lúbila,
Bo to mně moga mac za něho radila.

34. *Prjdany* (*zemp.*)

S nami Hančo, s nami, pospeš na prjdany,
Tam se ti premenj twog wienok zelený.
Twog wienok zelený i twoga persona,
Tam se ti premenj djwčenská koruna.

35. *Ohlednutie se* (*zemp.*)

1 Pozri ty Aničko na strednj oblaček,
Gak za tebou plače otec neboráček.
2 A eště ty pohleď na tote dražečky,
Skade si chodila s nami na prádočky.
3 A eště ty pohleď na tote pešnjčky,
Skade si chodila s nami do karčmičky.
4 A eště ty pohleď z hury do doliny,
Skade si chodila s nami na maliny.

36. *Swatba sirotky* (*zemp.*)

1 Chodzj Hanča, chodzj, po kostele klapká,
Až geg od sardečka červená krew kapka.

2 Ei hoc ty Haničko telo chodzic budeš,
Wera ty už swogu mamočku nenagdeš.
3 Chodzj Hanča, chodzj, po chyži plačúci,
Po chyži plačúci mater hledagúci.
4 Hoc by si obešla tri ráz tu chyžočku,
Wera ty nenagdeš už swogu mamočku.
5 Hoc by si obešla tri raz po tri razy,
Bo twoga dobrá mat w černeg zemi ležj.
6 „Wstaň ty matko hore i z teg černeg zeme,
A prigdi opatric sirotské weselé.
7 Poznac Bože, poznac, že Hanča sirota,
Že gu neprowadzj otec, mat za wráta."

37. *Sleboda* (*sotac. w Kielči*).

Išlo dziewče lesom, zaplakalo hlasom,
Nosilo slebodu za ceňučkym pasom.

IX. MANŽELSTWO.

a) Mužské.

1. *Šťastný manžel.*

1 Takú som si newestičku dostau,
Že som gu dnes už tricat ráz bozkau.
2 Taká sa mi ğazdina dostala,
Že geg už mať wšecky klúče dala.
3 Takú som si wybrau robotnicu,
Že wie žati žito i pšenicu.

2. *Muž s mladou ženou.*

Peknuo ge, peknuo ge husár so šabličkou,
Eštė predca kragšie muž s mladou ženičkou.
Žena moga malá, welmi maličičká,
Radčeg ťa gá widjm lež husár konjčka.

3. *Manželstwo šťastné.*

Zasiau som žjtko, zišla pšenička:
Čože ge lepsié ako ženička?
Mladá ženička postel postele,
Swogho mužjčka mile obegme.

4. *Mladá žena.*

Niet Bože gak žena mladá,
Která widj muža rada:
I keď ljhá, i keď wstáwá,
Smege sa a poihráwá.

5. *Pěkná žena.*

Hory, hory, hory gsú,
Pod horami lesy gsú:
Kdo chce peknú ženu mať,
Musj na ňu nakladať!

6. *Nákladek.*

1 Šuhag, šuhag, šuhagjčku,
Nenakladag na ženičku:
2 Čo naložjs na ženičku,
Kúpjš za to galowičku,
3 Z galowičky bude krawa,
A zo ženy baba stará.

7. *Žena s rohama.*

Zelený kabátjk, čerwené wýlohy:
Kdo má peknú ženu, postawj geg rohy.

8. *Wčasný wydag.*

„Marča moga
Čekag že ma,
Čekag že ma tri roky,
Kým narastem weliký.“
Ona nečekala
Len sa wydáwala,
Dala hrušky oborat,
Nedala gim dozerat,
Za zelena.

9. *Cuzé ženy.*

Ty si šuhag ty si pes,
Cuzié ženy milugeš,
Cuzié ženy také sú,
Do hanby ťa donesú.

10. *Newěsty a Janjk w kladě.*

1 Na tom druhom radě,
Sedj Janjk w kladě:
Newesty sa radia,
Čo mu gesti dadia.
2 Gedna baraninu,
Druhá husacinu,
A tretiá mu rečie,
Že mu kuru pečie.

11. *Luteranka a Katoljk.*

Čo sa stalo w Nowom zámku?
Wzau Katoljk Luteranku.

Ona plače, ona fiká
Že má muža Katoljka.

12. *Ženěnie w létě.*

Nebolo to w zime ale bolo w letě,
Keď som sa oženiu: *kutya teremtette!*

13. *Chudá žena.*

Tudu mamko, tudu, mám ženičku chudú:
Weť hu gá wychowám keď gablčka budú.

14. *Prosba.*

Ei ty ženo, ženo, ženo má:
Pro Boha tě prosjm buď dobrá!
Keď budeš dobrá nebog sa,
Keď budeš mrcha warug sa!

15. *Litowánie.*

Luto mi ge, luto, i doma i tuto,
Že som si založiu na hrdielce puto.

16. *Ženu nelze prodať.*

1 Za padesiat rjmských siwé wolčata:
Že som sa oženiu, plačú diowčata,
2 Neoklamau som sa, gako na ženě,
Wolky muožem predať, ale ženu nie.
3 Wolky muožem predať za sto toliarow,
A ženu nepredám za pet kragciarow.

17. *Mazna.*

Mám gá ženu rozmaznanú,
Kúpjm si gá korbáč na ňu:
Korbač, korbač ako ruka,
Nech neštěká ako suka.

18. *Neposlušná žena.*

Mal som ženu mladú nechcela ma slúchať,
Dal som gu cigáňom, musj mechy dúchať:
Dúchag žena, dúchag, wydúchaš si chleba,
Weť to ludia wedia, že to tebe treba.

19. *Zlá hospodárka.*

Moga mladá žena, muog milý towaryš!
Gedon hrnčok prázný, w druhom nič newarjš.
Chamulu warila a hrnčok zabila,
I maslo zožrala, na mačku reptala.

20. *Zlá hospodárka.*

1 Moga žena rano stáwá,
Sedem robot wykonáwá:
Kričj, dudle, pige, gj,
Krawu dogj, drjme, spj.
2 Kým Růžanu podogila,
Tri razy sa wywrátila:
Se! se! se! se! mršina,
Tys mi toho prjčina.
3 Wečer lahne o pol páteg,
Rano stane o dewáteg,
Keď krawár už odcházá,
Wtedy oči utjrá.
4 Potom šochtáre shledáwá,
Gako slepá dwere matá,
Zpytuge sa kde krawa,
Žeby gu podogila.
5 Keď krawár po horách trúbj,
Ona wtedy krawy dogj,
A won gich wtedy žene,
Keď ge skoro poledne.
6 Wezmite si, wy newesty,
Dobrý prjklad z mogeg ženy,
Geg kúsky nasledugte,
A tak wzácné budete.
7 Mužům ğati prilehnite,
Od sebe gich nepustite
Do dewáteg hodiny,
Spite s nima w posteli.

21. *Marháčka.*

Čože ge to pane Bože za žena!
Kúpiu som geg čtyri woly ai sena:
A gá seno popredám,
Ženičku si wychowám,
W hore rastie zelina
Nech sa pasie mršina.

22. *Stodola a žena.*

1 Stodolečka děrawá a zlá žena k tomu,
Ty dwe weci wyženú hospodára z domu;
2 Do stodoly nawozjm, woda wšade teče,
Do komory nanosjm, zlá žena wywleče.
3 Každý dobrý hospodár warug se tých wecj,
Bo w krátký čas wyneseš ğazdowstwo na pleci.
4 Keď ğazdowstwo wyneseš, wynes i zlú ženu,
Wyhoď si gu na plece a otrep o stěnu.

5 *Ördög atta* ty klampa! ğazdug teraz w pustom,
Wšak už muožeš ğazdowať gako w cmare hustom.
6 Warugte sa šuhagci, a múdre sa žeňte,
Ledagakým diewčičkám nikdy nič newerte.
7 Kým si šuhag slobodný, uži tu slobodu,
Bo tě žena mrchawá pošle i na wodu,
8 Barsby si se utopil, ženaby nedbala,
I w komore i w izbe fragerowby mala.
9 Maloby to takto býť, naplňme poháre,
I tak keď raz zomreme, wložiá nás na máre.

23. *Piganka.*

1 Už som sa oženil, wzal som si ženu zlú,
Ach beda, prebeda, čo budem robit s ňú!
2 Trunku se chytila, prewelmi ho lúbj,
Tri holby pálenky ta ces den wytrúbj.
3 Keď wjno pochytj bezbožná tá žena,
Mluwj že ge to geg milá medicina.
4 Ach čože si počnem s takouto mršinou,
Nestrogj tá byti mně dobrou ğazdinou.
5 O kdybych gu mohol predat za dwe babky,
Ochránilbych si dom, ai role, ai statky.

24. *Piganka.*

1 Boli časy boli gasné,
Boli časy gasné,
Mal sem děwče krasné
Gak laliu.
2 Ale wčul mám mrcha ženu,
Wšecko mi prežere,
Načo kolwek prinde,
Zle ge se mnú.

25. *Proměněná manželka.*

1 Trikráte tri gsú dewět, bylas poklad to wěď,
Dal sem za tě tolarů sto, dám tě za dewět.
2 Bylas predtjm uprjmná, w swém žiwotě mjrná,
Nynjs pak cnost odwrhla, stalas se newěrná.
3 Proto tě giž odpredam, pogmem sobe děwče,
To bude mé raněné potěšowat srdce.

26. *Chudák.*

1 Keď som gá bol mládenečkom,
Chodiewal som pod perečkom,
Pod perečkom pod růžowým,
Pod klobúčkom sobolowým.
2 Mal som šaty nad šatami,
I dolomán šarlatowý,

I mentiečku krásnú nowú,
A kunami pramowanú.
3 Nohawice s pasomány,
A čižmičky s ostrožkami:
I w meštěku dwaciatnjky,
A Kremnické dukátjky.
4 Teraz som sa už oženiu,
Wšecku krásu som premeniu:
Ten dolomán šarlatowý,
Wšecek mi ge poplátaný.
5 Z nohawic mi kolena won,
Čo budem robiť Bože móg!
Ostrožky mi ryzawegú,
Palce z čižiem wyzeragú.
6 Žena mi w kútě ğagduge,
Kysel mi w hrnci burcuge,
Děti mi pytagú chleba,
Bože pošli pomoc z neba.

27. *Žel w manželstwě.*

1 Gak sem se oženil, tak sem se potěšil,
Gak by si na kolek perečko zawesil,
2 Tak sem se oženil, gakby mi hlawu sťal,
Bodag ho hus kopla! kdo mi tú radu dal.
3 Dal sem se ulapit gak rybka we wodě,
Tak sem se domnjwal že mi lépe bude.
4 Šuhagci, šuhagci ze mne prjklad berte,
Gak chcete dobre mjt nikdy se nežeňte.
5 Nikdy se nežeňte, když chcete dobre mjt,
Neb mladeg newestě nikdy nie čo werit.
6 A kdo sa oženj, nech ženu probuge,
Wšak se zřjdka nagde že neobanuge.
7 Banugem, banugem, i musjm banowat,
Pre gednu osobu celý swet mám nechat.
8 Ani den, ani noc, ani wečer, ráno,
Od welkého žialu wšečko mi ge gedno.
9 Litugem, litugem a welice musjm,
Pre gednu osobu wšecku lásku rušjm.
10 Nenj teg pšenice w ktereg kúkol nenj,
Nenj staw manželský w kterém žialu nenj.

28. *Nedag ženě po wuoli.*

1 Zlá žena, nedobrá
Bige muža pod rebra:
„Gag mužu či bolj!"
Nedag ženě powuoli!

2 Chytala ho za šticu,
Zamietla s njm swetlicu:
Gag mužu či bolj?
Nedag žene po wuoli!
3 Chytila ho za bradu,
Zorala s njm zahradu:
Gag mužu či bolj!
Nedag žené po wuoli!
4 Chytila ho za fúsy,
Súkala s njm motúzy:
Gag mužu či bolj?
Nedag žené po wuoli!
5 Chytila ho za wlasy,
Zorala s njm tri kusy:
Gag mužu, či bolj?
Nedag žené po wuoli!
6 Chytila ho za hrdlo,
Čistila s njm močidlo:
Gag mužu či bolj?
Nedag žené po wuoli!
7 Pod postel ho wopchala,
I tam naňho kukala:
Gak ti ge tam muog milý?
Nedag žené po wuoli.

29. *Žena bige muža.*

1 Za Wáhom, za Wáhom sowa wodu pige:
Neštastná hodina, žena muža bige.
2 Tá pige, tá bige, lebo má čo biti,
Wšak sa muože, blázon, rozumu chytiti.
3 Ona prišla z krčmy kázala mu skákat,
A on neboráčjk začal pred ňou plakat:
4 „Žena moga, žena, nerobže mi toho,
Radnég bys mi dala něčo wareného.“
5 „Čože by ti dala, kterú šibenicu?
Widjš tú paliçu, skry sa pod lawicu!“
6 Sadol si pod kachle a Bohu se modlj:
Nebi ma ženičko! ach už budem dobrý.
7 „Hleďte ludia mogi gak se mne muž bogj,
Naučila som ho po meg dobreg wuoli.“

30. *Panj žena.*

1 „Kde si býwal?“ W Ružomberku.
„Čo tam slýchat?“ O zármutku,
2 Gedna žena muža zbila,
Gak metlou njm zametala,
3 „Čjm ho bila?“ Swou preslicou.
„Čjm ho tlukla?“ Kyganicou:

4 Býwag mužu po meg wóli,
Nekaz mi mú kratochwjli:
5 Keď gá idem, neptag se mne,
Keď gá prigdem, priwjtag mne.
6 Powez: žena, ženko milá!
Prosjm abys mne nebila.
7 Pripraw wjno i káwičku,
A naleg si do šálečku:
8 Piže ženo, ženko milá,
Ty krásná, werná, spanilá!
9 Po gedenj chyť za rúčku,
A wolag mne na procházku:
10 Poďže ženo, ženko milá!
Abys mne wjce nebila.

31. *Zlobiwá žena.*

1 Zakukala kukulienka, sadla pod galowec,
Která žena muža bige, wšak ge to špatná wec!
Tri dni mu gesť nedala,
Takto naňho wolala:
Kuku, kuku, kuku,
Saframentský kluku!
2 „Má ženičko roztomilá pro Boha tě prosjm,
Nerobže mi tú potupu, a gá tě bit musjm:“
A ona zas: kluku,
Sáhni na mne ruku,
A gá ti dám taký krofec,
Že odletjš až tam pod pec.

32. *Žena odešla.*

1 Sedj dudok na kope,
Trepe chwostom konope,
Treba hanba treba nie,
Mogeg ženy doma nie.
2 Ta šla ona do Huty,
Predáwati kohúty,
Za sto Zlatých za meru,
To ge prawda, tak weru!

33. *Žena utjkawá.*

1 Moga žena mladá, moga principia,
Keď sa čo nahněwá priam ma ona nehá.
2 Poberie si šaty k tomu i periny,
A potom utěká do teg Pribiliny.
3 Tak ma ona nehá na holeg posteli,
Hyba diewča Zuzka, to ma rozweselj.

34. *Děti bez matky.*

1 Žena, žena, ako žena,
Ale děti plačú doma:
Keby děti neplakali,
Nechby ženu kawky wzaly.

2 Chlapci, chlapci, slyšte chlapci:
Angel w partě, diabol w čepci,
A tak kdo sa chce oženit,
Musj rozum pri sebe mjt.

35. *Boženek.*

Boženku! Boženku!
Wzal si mi manželku:
Kebys mi gu wrátil,
Tri dni by ti mlátil.

36. *Ledabyli.*

Oženiu sa Ledabol,
Wzal si Ledabolku,
Oba boli Ledaboli,
Strebali poliowku.

---

b) Ženské.

1. *Rozpomjnka na panenstwj.*

Mala som fragerow sedemdesiat sedem,
Pri mogom sobáši nebou chyba geden.

2. *Opustěnie matere.*

1 Dolina, dolina, na dolině getel,
Weť som opustila pre šuhagka mater.
2 Akože tam u nás, keď mna doma nemáš,
Na koho, na koho mať moga zawoláš.
3 „Na koho žeby som diowka má wolala,
Čos ty robiewala, už gá musjm sama."

3. *Odwykánie.*

Ťažko mi odwykat, k čomu naučená,
So šuhagky sedat celuo odwečeria.

4. *Zákaz.*

1 Nepozerag za mnú,
Očka ti wypadnú:
Bolo tebe pozerati
Kým som bola pannú.

2 Keď som bola pannú,
Bola som po wuoli:
Teraz keď som sa wydala,
Hlawička ma bolj.

5. *Garmo.*

1 Darmo mi ge, darmo, mám na hrdle garmo,
Garmo zagarmenuo, srdce zarmucenuo.
2 Garmo mi nerobte, gá wám nepotiahnem,
Gamu mi kopagte, radčeg do nég lahnem.
3 Garmo mi zprawili, wšak sem nepotiahla,
Gamu mi kopali, do nég som nelahla.

6. *Chudobně wdaná.*

1 Gag da, Mamko, gag da, diowke ma rozniesly,
Že som sa wydala len w gednom kynteši.
2 Gá som sa wydala, čo som gedou mala,
A té zostáwagú čo perkále magú.
3 Weť som sa wydala Bože hospodine!
Weť sa mám nachodiť s hrncom po dědině.

7. *Ponjženie.*

Mezi sto Drahýma wer som si zwolila:
Z wysokeg lawičky do nagnižšeg sadla.

8. *Omyl.*

1 Weť som sa wydala, leda muža mala,
Leda mi postielka klobúkom woňala.
2 Weť som sa wydala na malý krátký čas,
Weť som sa nazdala že budem diewkou zas.
3 Keď som bola diewkou widěli ma dierkou,
Teraz som newestou, newidia ma cestou.
4 Weť som sa wydala že mi dobre bude,
Že z mogeg mládosti nikdy neubude.
5 Už z mogeg mladosti pomaly odbýwá,
Gako tá wodička čo brehy podmýwá.

9. *Děwče se wydalo.*

1 Wydalo sa diowča akoby zomrelo,
Akoby ho nikdy na swetě nebolo.
2 Wydalo sa diowča dolu do widieka,
Čo na horu pozre iba prenarieká.
3 Wydalo sa diowča až na weky amen,
Akoby zalúčiu do Dunaga kamen.

10. *Proměna w manželstwj.*

1 Weť gsú chlapci potrebnj,
Za mládenstwa pochlebnj:

Dobrotu a lásku slubugú,
Potom, keď gsú muži, sužugú.
2 Weť gsu diowky potrebné,
Za panenstwa pochlebné:
Poslušnost a lásku slubugú,
Potom, keď gsú ženy, trucugú.

11. *Splněné proroctwj.*

1 Matka má uprjmná powedala si mi:
„Že sa dost naplačem kde ma nik newidj.“
2 Prawdu mně moga mať, prawdu powedala,
Žeby som mládencom eště pokog dala.
3 Mala som ho, mala, za muogho Milého,
A teraz poznáwám že w ňom ništ dobrého.
4 Žiale moge, žiale, sama som wás našla,
Že som od mamičky swogou wuolou ta šla.

12. *Matka a Swekra.*

1 Moga mať, móg otec, moga dobrá rada,
Keď sa mi pominie, kdo že mi gu dodá?
2 Dodá mi gu, dodá, šuhagkowa máti,
Ale mi gu bude beda počúwati.
3 Keď mňa moga mati doma zobúdzala,
Eště som sa lepšie tadnu zakrúcala;
4 Ale šuhagkowa keď ma zobúdzala,
Tak som hor skočila, ako by nespala.
5 „Staň hore newesta už si sa wyspala,
Choď tyé kráwy dogiť, čo si si prihnala.“

13. *Prebránie.*

1 „Wyberala som si :,: Medzi mládencami, :,:
Wyberala som si :,: Medzi malinami. :,:
2 Wšak sem si, mamičko :,: Wybrala kyselú, :,:
Že ma néwidjte :,: Do roka weselú. :,:
3 Do roka daleko, :,: Do smrti geště dál, :,:
Wšak ge to mamičko :,: Prežalostný pohár.

14. *Dcera žaluge na rodiče.*

1 „Azda mňa moga mať na kameni mala,
Že som si lepšého muža nedostala.
2 Dali ste ma, dali, ně po mogeg wóli,
Wer móžte banuwať rodičowie mogi.
3 Banugte, banugte, gag wer ge už pozdě,
Ach! weť wy mně z toho nikdá nespomóžte.
4 Dali ste ma, dali, z wóli do wezenia,
Akoby nebola z wášho pokolenia.“

15. Ťažiar.

1 Weť som sa wydala z dčbana do šechtára,
Weť som si dostala na krky ťažiara!
2 Mať moga uprjmná len ma gednu mala,
I tú si ma, i tú, ledakomu dała.
3 Ledakde, ledakdo, ledagaká swiňa,
Nehoden si poznat teg mogeg matera.

16. *Wydánie se ne powoli.*

1 W Liptowe dwa duby, tu sa mi nelúbj,
A w Turci ge tretj, ta mi srdce letj.
2 Dali ste ma, dali, nie po mogeg woli,
Teraz banúgete rodičowia mogi.
3 Dali ma, dali ma, mohli ma nedáwať,
Mohli dobre wedět že budem plakáwať.
4 Bože muog, Bože muog, prečo má tak tresceš,
Koho som lúbila, toho mi dať nechceš.
5 Bože muog, Bože muog, prečo ma tak káráš,
Koho rada widjm, toho mi nedáwáš.
6 Plače srdce wo mne i w noci i wo dně,
Ale nie na gawě, len tak potagomně.
7 Plačte oči, plačte, ai máte čo plakať,
Koho ste lúbili, musjte zanechať.
8 Plačte oči, plačte, slzy wyliewagte,
Komu ste priwykli, tomu odwykagte.
9 Rada som widěla gedneg matky syna,
Nebolo mu páru mezi tisjcima.
10 Zalúbila som ho, čo gá muožem z toho,
I lúbiť ho budem, čo koho do toho?
11 Čože mi ge z toho čo gá tuto robjm,
Keď gá toho nemám, koho rada widjm.
12 Žialičku, žialičku, na mogom srdečku,
Prenes mi ho, Milý, aspoň polowičku.

17. *Oklamánie.*

1 Kod si ma zwodzúwau,
Tak si mi slubúwau:
Že si kúpjš woley,
Mně mentiečok nowey.
2 A kod ma on zlúdiu,
Po chrbtě ma cuzdiu:
To sa twoge woley!
Twog mentiečok nowey!

18. *Bjgenie.*

Keby bola weděla že ma budeš bjgati,
Bolaby si nedala moge ljčka bozkati.

19. *Brat.*

1 Ei Bože, Bože, zase ma bigeš,
Keď ty mňa nikdy nepolutugeš:
Ide muog otec :,; ten ma lutuge.
Eště len otec dwere otwárá,
Pánu zaťowi ručičku dáwá:
„Udri zaťko, udri, Trebas kožu zodri,
Nech ťa počúwá."
2 Ei Bože, Bože, zasa ma bigeš,
Keď ty mňa nikdy nepolutugeš:
Ide má matka :,: Co ma lutuge.
Eště len matka dwere otwárá,
Pánu zaťkowi ručičku dáwá,
„Udri zaťko, udri, Trebas kožu zodri,
Nech ťa počúwá."
3 Ei Bože, Bože, zase ma bigeš,
Keď ty mňa nikdy nepolutugeš:
Ide má sestra :,: Tá mňa lutuge.
Eště len sestra dwere otwárá,
Pánu šwağrowi ručičku dáwá:
Udri šwağre, udri, Trebas kožu zodri,
Nech ťa počúwá.
4 Ei Bože, Bože, zase ma bigeš,
Keď ty mňa nikdy nepolutugeš.
Ide muog bračok :,: Ten ma lutuge.
Eště len bračok dwere otwárá,
Pánu šwağrowi rúčkou pohrážá :,:
Ne tak šwağre, ne tak, Dám ti hláwku zoťať,
To ge krew moga!

20. *Neskorné zkušenie.*

Keby gá to bola znala,
Že gá budem twoga žena,
Nedaleko woda tekla,
Bola by som do něg skokla.

21. *Zlý muž.*

1 Ach Bože muog, prebože muog, čo mám činiť,
Ako način s mrcha mužom na swetě žiť.
2 S mrcha mužom od sobáša do starosti,
Ako način na swetě žiť bez lúbosti.
3 A wy ženy gestli znáte poraďteže:
Ako način s mrcha mužom žiť na swetě.
4 A wy kňazi čo robjte, zle robjte,
Že uprjmné s falešnými sobášjte.
5 Wšak wy za to pánu Bohu počet dáte,
Že wy werné s newernými swazugete.

22. *Ztráta krásy.*

Bola som gá, bola, ako húska bielá,
Ale mi wyprchlo moge bielo peria.
Muog otec, moga mať dali ma malowať,
Keď som sa wydala, nemohli ma poznať.

23. *Muž na posměch.*

Potrestau ma pán Boh newiem pre čié briechy,
Dau mi muža chyba ludom na posmechy.

24. *Chroptawý muž.*

1 Čo gá smutná počat mám?
Chroptawého muža mám,
Hledj gak umučený,
Bohdag bol obesený.
2 Má twár peknú gako kuoň,
Zuby gako z plota kuol:
Ach čo ge to za obraz,
Keď naň pozrem, už mám mráz.
3 Giné idú do krčmičky,
A wedú sa za ručičky,
A muog sedj gako klát,
Bohdag že ho schytiu kat!

25. *Žaloby.*

1 Pánboh ma potrestau, kriwý sa mi dostau,
Kriwý ako kluka, plačem ako suka.
2 Wer ai mňa potrestau, wzau som si kriwaňu,
Akoby položiu ku kolesu saňu.
3 A mňa eště wětšmi, wzau som si hlupáka,
Išla krawy dogit, sadla pod bugáka.
4 Ak dogj, tak dogj, milého bugáka:
„Či krawa galowá? či len nemá mlieka?“

26. *Malé.*

Dobre mi ge, dobre, akoby nebolo,
Weť mi eště maluo doma neplakalo.

27. *Bolest a lék.*

Keď ženičku dačo bolj,
Hned oriešok muškátowy
Do wjnca geg škrabagú,
Užjwat geg dáwagú,
To hu uzdrawj.

X. RODIČOWÉ, KRESTINY.

1. Žádost manželowa.

Keby si ty žena moga chlapca mala:
Držaů by ti dogku,
Kuchára, kuchárku,
I šafára i šafárku!

2. Ewička.

Sadla si pod borowičku,
Plakala že má Ewičku,
Prosila od Boha dažďa,
Žeby geg narastla wačia.

3. Chlapec.

1 „Jano, Jano, milý Jano!
Donesú ti chlapca rano.“
Keď donesú budem mati,
Wychowá ho moga mati.
2 A keď puogdem dolinami,
Wychowám ho malinami,
A keď puogdem šjrým swetom,
Wychowám ho bielým kwetom.

4. S manželom ge zle.

1 Oženiu som sa eště ge rok nie,
Žena mi zlahla, kněza doma nie,
Žena mi ge newádzána,
A postel ge dolámána,
Už som zle!
2 Ey eště postel gako postel,
Ale mi prišiou Němec na kwartiel,
Chleba, seno, obrok pýtá,
A mňa psota, bieda wjtá,
Už som zle!

5. Kmotrowstwo.

Bolas mi fragerka, teraz si mi kmotra,
Darugže mi, darug, na košelku plátna.
„Weru ti darugem, ai ti gu ušigem,
Za fragerskú lásku pekně ti ďakugem.“

6. Při křestinách.

Dagže kmotre, dagže wjna,
Požehnal ti pán Boh syna:
Dagže eště dwa žagdlowku,
Požehná ti pán Boh diowku.

7. *Kmetica.*

Gaká som gá kmetica,
Keď mi w ruce sklenica:
Keď sa gá z něg napigem,
Doma muža nabigem.

8. *Při křestinách.*

Gak že gá mám domow iti,
Doma kážú wodu piti:
A muog kmotor wjno dáwá,
Od toho gá budem zdrawa.

9. *Ženská pri hriatém.*

1 Heja, Lele! Lele! srdco sa mi smege:
Keď mám wo wrecúšku, napigem sa smele.
2 Mog' milá kmotrička, moge zlatuo meno,
Kde ge tá sklenička? kde ge to pálenuo?
3 Kde že ge-to hriato na peci naliato,
Na peci w sklenici, ai do pol ragnici?
4 Pálenko, Pálenko, wšak ťa rada pigem,
Keď sa ťa napigem, wšade smele idem.
5 A keď sa to stane, že ho wypigeme,
Máme mad, pálenuo, zasa zohregeme.
6 Muži nás newidiá, lebo w poli robiá,
Lepšie ge nám piti, ako gim robiti.

10. *Žena k mužowi* (*šar.*)

Keď gá prigdem z krstin domow,
Nelag že mi do sto hromow!
Ani že mi zle nepowez,
Ani bridko na mne nehledz.

11. *Mladá matka.*

1 Býwalo mi, býwalo,
Keď mi štěstia slúžilo,
Sedagjceg w okně,
S mládenčekom pekně.
2 Sedala som, sedala,
Už sem ho i dostala,
Mé panenské gméno,
Bolo wymazáno.
3 Gák té panny tancugú,
Pekné gedna za druhú,
A gá nebožátko,
Koljšem dětátko.
4 Koljbag ho muog milý,
Wšak ge synák spanilý:
„Koljbag si sama,
Wšak si mu ty Mama!“

5 Bola by gá blázen
Koljbati sama,
Wšak si mu ty otec,
Gako i gá mama.

12. *Sloboda.*

Sloboda, poctiwost to wšade panuge,
Ktorý gich šuhag má nech si ich šanuge.
Gáby si šanuwau, už ge po nečase,
Už moga sloboda w belčowe mi plače.

13. *Kolébawka.*

1 Búwag že mi, búwag, a sa nenadúwag!
Lepšie ti ge spati než sa nadúwati.
2 Hágag že mi, hágag, puogdeme do hága,
Naberieme kwieťa, obložjme dieťa.
3 Usni že mi, usni, aspoň geden snjčok,
Weru ti donesie matka medownjčok.

14. *Ukoljbawka sirotky.*

Spiže mi, spiže mi, matka ti ge w zemi,
Otec pod sténami s mladými wdowami.

XI. WDOWSTWJ.

a) Mužské.

1. *Nerobotná.*

Wzal sem si gá ženu z wysokého rodu,
Nechcela mi robiť, zomrela od hladu.

2. *Wdowec.*

1 Mal som ženu peknú, bielú,
Mala wlasy gako z lenu:
Zomrela mi už tri leta,
Wzau gu pán Boh z toho sweta.
2 A gá za ňou tak banugem,
Do Komárna powandrugem,
A z Komárna do Široku,
Tam si wezmem černookú.

3. *Zemrelá mladucha.*

Škoda mogeg mladeg ženy,
Že mi ležj w černeg zemi,
W černeg zemi neoraneg,
Len motyčkou pokopaneg.

4. *Pohrobená žena.*

1 Zomrela mi žena, už som wdowec,
Dau som gu pochowat do Batowiec.
2 Ten Batowský kostol pod horáma,
Tam ge moga žena pochowána.
3 Ležj ona, ležj, w čierneg zemi,
Zelený rozmarjn w ruce držj.
4 Kopali geg gamu tri mládenci,
Nemohli wykopat do pou noci.
5 Wer už wykopali do pou pása,
Tam ležj má žena, ai geg krása!
6 Mala dwe sto rokow bez padesiat,
Škoda mogeg žené w zemi ležat.
7 Otworjm geg bránu w cinterjně,
Azda moga žena domow prigde.
8 „Nebogže sa, nebog, neprigdem ti,
Lebo ty máš wela drobných dětj.“

---

b) Ženské.

1. *Wdowa a harlička* (*zemp.*).

Ta smutná harlička keď páru pomine,
Na zelenú haluz nikda wjc nesedne.
Len ona se túlá po sucheg brezině,
Rozmyšluge sebe či skoro zahyne.

2 *Nářek wdowy za manželem.*

1 Preškoda mogho manžela,
Že som ho smutná ztratila:
Narezal mi sečky i také tráwy,
Slepice ohlédal, podogil krawy.
2 Preškoda mogho manžela,
Že som ho smutná ztratila:
Zahradu ohradil, pooral pole,
Konope wytrepal, nakrmil koně.
3 Preškoda mogho manžela,
Že som ho smutná ztratila:
Kachle mi zakúril, topil mi lázeň,
Gá som mu rjkala; ty si můg blázen!
4 Preškoda mogho manžela,
Že som ho smutná ztratila:
On wčasně ráno wstal, gá geště spala,
Stádo na pole hnal, gá sem se smála.
5 Preškoda mogho manžela,
Že som ho smutná ztratila:
Pod ohniskem ljhal, šaty mi swáral,
By mně fruštik zchystal prede dnem stáwal.

6 Preškoda mogho manžela,
Že som ho smutná ztratila:
Děti mi koljbal, i opral plénky,
Za to som mu dala trochu pálenky.
7 Preškoda mogho manžela,
Že som ho smutná ztratila:
Děti dwě po rynku w plachtě nosjwal,
Tretj za ručičku s sebou wodjwal.
8 Preškoda mogho manžela,
Že som ho smutná ztratila.
Drewa mi nanosil, pristrogil gjdla,
Neužil wšak se mnou dobrého bydla.
9 Preškoda mogho manžela,
Že som ho smutná ztratila:
Když sem se hostila, on kosti zbjral,
Po gedle tanjre a mjsky ljzal.
10 Preškoda mogho manžela,
Že som ho smutná ztratila:
On pjgal wodičku, gá pila wjnko,
Gá geho mamlasem, on mne zwal ženko!
11 Preškoda mogho manžela,
Že som ho smutná ztratila:
Wody mi nanosil i hrnce umyl,
Črewjčky očistil i kotljk dolil.
12 Preškoda mogho manžela,
Že som ho smutná ztratila,
Zametal swetlice, chleba napekel,
Když som ho bit chtěla prede mnou klekel.
13 Preškoda mogho manžela,
Že som ho smutná ztratila:
K stolu priwázaný perj mi drápal,
Kolom sem ho bila, srdečně plakal.
14 Preškoda mogho manžela,
Že som ho smutná ztratila:
Gá mela ğaloty a on mel sukni,
Za to mi nastali časowé smutnj.
15 Preškoda mogho manžela,
Že som ho smutná ztratila:
Magú ma za blázna, dali mi zwonec,
Giž tegto pjsničke učinjm konec.

3. *Wdowy a děti.*

1 A na gedneg hore,
Tichý oheň horj.
2 A pri ňom sa hregú,
Dwe ubohé wdowy.
3 Weť sa ony radiá,
Co gest dětom dadiá.

4 Weł ge tebe dobre,
S twogjma chlapčenci.
5 Ale mně ge beda,
S mogjma diewčenci.
6 Chlapec ide horou,
Nikdo nezwie o ňom.
7 A diewča krok kročj,
Idú o ňom reči.

XII. MANŽELSTWJ OWDOWĚLÝCH A NEROWNOWĚKÝCH.

a) Ženské.

1. *Wdowina zádost.*

Zemrel mi muog nebožtjk,
Pán Boh mu buď milostiw!
Dagže Bože druhiého,
Ale trochu lepšiého!

2. *Proč ne za wdowca* (*zempl.*).

1 Skákala pinka do korca:
Nedag mne mamčo za wdowca:
2 Bo wdowec by mi powedal,
Že perwšú ženu lepšú mal;
3 A dzietočky by plakali,
Že si macochu dostali.

3. *Starý wdowec* (*lipt.*)

Nepuogdem za teba starý wyrobenec,
Twoga brada siwá, muog zelený wenec.
Nepuogdem za teba ty starý wdowčisko.
Mrdalbys búzami ako kocúrisko.

4. *Wdowec.*

Nepuogdem za wdowca, nechag ho porazj,
Trebas by mi dáwau tri kyly peňazj:
Geho drobnié děti na mňaby plakali,
Že si oni mrcha macochu dostali.

5. *Starec a statky* (*belohorské nářečj*).

1 Cerusko miuá, premiuá, scešli za pana it!
Gá ti gedneho starého scem pana poradzit,
Zuata, strjbra, statky
A inšé důchodky
W hognosci má,
Scešli geho byt a lúbit, on ti to wšecko dá!

2 Mamička miuá, premiuá, ené mia nechagte,
Radši mi huawu tú chwilú na pni odpiuugte,
Zuato, strjbro, statky
A inšé důchodky
Čert može wzjt,
A gá s tým starým šedziwým do smrci mosjm byt.

6. *Dcerka a Matka.*

1 Za našjma humny lúka široká,
Tráwa wysoká;
2 Po nėg sa prechodj diowka rumená,
Pekná, čerwená:
3 „Ach mamičko, mamko, komu ma chowáš?
Za koho ma dáš?“
4 Ach dcerečko, dcerko, chowám mladému,
Dám ťa starému.
5 „Ach mamičko, mamko, nie mi ge k wóli,
Hláwka ma bolj.
6 Ach mamičko, mamko, komu ma chowáš?
Za koho ma dáš?“
7 Ach dcerečko, dcerko, chowám starému,
Dám ťa mladému.
8 „Ach mamičko, mamko, to mi ge k wóli,
Ništ ma nebolj.“

7. *Wdowec.*

Kdeže som gá bola ked dary dáwali,
Každég po mládenci, len mnė wdowca dali.

8. *Starý chlap.*

O wy diewčata keby ste znaly,
Gaká to bieda ked ge muž starý;
Ťežký gak klada, zimný gak woda,
A diewča pri ňom gako gahoda.

---

b) Mužské.

1. *Staré děwče.*

Za nič diowča nestogj, keď mu roky pregdú,
Nechby malo sto zlatých, za muž ho newezmú.

2. *Děwče a wdowa.*

Muog konjček wranný má čtyry podkowy:
Lepšié gedno diowča, nežli čtyry wdowy.

3. *Baba a děti.*

Stará baba zlá,
Troge dětj má,

Gedno chodj do školy,
Druhé šige bačkory,
Tretié sedj na kamenci,
Držj ğagdy na remenci,
Tak sa pekně hrá,
Trara rara ra.

4. *Stará Baba.*

1 Kdo sa ženj, nech sa ženj, gá sa ženit nebudu,
Nežliby si swet zawázal s lecigakú obludú.
2 Dáwali mi starú babu že by som gu milowal,
Wrabce žjtko wyzobali a gá by som plewy bral!
3 Newezmem gá starú babu, studená ge gako lad,
Wezmem si gá mladuo diowča, čo sa bude semnou hrať.

5. *Baba s dětmi.*

Čo mi dáš to my dáš pane Bože wěčný,
Len že mi nedáwag starú babu s dětmi.

6. *Baba bezrohá.*

Wzal sem si starú babu, wolečka bezrohého,
Aby mne nepotrkal, když půgdem podle ného.

7. *Babsko.*

Hrach sa mi nenarodiu, len samé lapatečky,
Wzau som si staruo babsko, pozerám za děwečky.

8. *Pecomilky.*

Takú som ženu mau zo samiého gadra,
Kedě odkud prišla, hned si na pec sadla.
A teraz takú mám kedě odkud prigde,
Strela w geg materi! z peci mi nezjde.

9. *Stará baba.*

1 Čert mi tú radu dal,
Že som si babu wzal,
Starú babu,
Babu, babu,
Babu, babu wzal.
2 Gá kušu nastrogjm,
Tu babu zastreljm,
Starú babu,
Babu, babu,
Babu zastreljm.

10. *Kopuletá.*

Bola gedna stará baba,
Mala ona sedemdesiat,
Osemdesiat, dewetdesiat dewet liet,
Počala geg už hlawička šediwiet.

11. *Stará žena.*

Žena moga stará! daub ta za mladú,
Eště by som dodau paštrnáku hradu.

---

c) Společné: Žensko-mužské.

1. *Wdowec s dětmi.*

Wdowec milý, wdowec, uprjmně mi powez:
Kolko ty dětj máš, že ma neoklamáš.
„Tam na peci čtworo, pod pecou patoro,
Toť gich máš má Milá, wšeckých dewatoro.“

2. *Šediwý a štrbawá.*

Starý muog, starý muog, šediwú bradu máš,
Akože puogdeme od hanby na sobáš?
„Ač chceš moga Milá zakryt mogu hanbu,
Zo štrbawých zubow drž si dolu ğambu.“

3. *Starý a Mladá.*

1 Oženiu su starý, siwý,
Ctyri týžne prede žniwy: Aha mhm prede žniwy.
2 Starý Mladeg ništ newerj,
Zaljhá geg odo dwerj: Aha mhm odo dwerj.
3 Starý, starý, pusť ma wonka,
Bo ma bolj moga hláwka: Aha mhm moga hláwka.
4 „Choď ženko len k okenečku,
Prewetri si tam hlawičku: Aha mhm tam hlawičku.“
5 Okenečko otworila,
Ctyry ploty preskočila: Aha mhm preskočila.
6 A ten piatý bol trnowý,
Pod nim ležau Janjk mladý: Aha mhm Janjk mladý.
7 Tam sa ona milowala,
Od wečera až do rána: Aha mhm až do rána.
8 Keď počalo switáwati,
Počala sa domow brati: Aha mhm domow brati.
9 Idem k tomu psu starému,
Čo mi powie za nowinu: Aha mhm za nowinu.
10 „Milá žena kde si bola,
Že si sa tak urosila: Aha mhm urosila?“
11 Pošly služky šaty prati,
Nezawrely dobre wráty: Aha mhm dobre wráty.
12 Nuž té psiny galowiny,
Zašly mi tam do gariny: Aha mhm do gariny.
13 A z gariny až do prosa,
A tam bola welká rosa: Aha mhm welká rosa.
14 S nimi som sa naháňala,
Od wečera až do rána: Aha mhm až do rána.

15 „Milá moga mladá žena,
Aká si ty opaterná: Aha mhm opaterná.“

XIII. DĚTINSKÉ ZPĚWY.

1. *Léto.*

Leto, milé leto
Kdes tak dluho bolo?
Sedělo si na lawici,
Nemohlo si k nám prigjci.

2. *Slunce.*

Dag Bože slnca,
Do nowého hrnca:
Weť ti ho my dáme,
Keď sa naihráme.

3. *Slimák.*

Slimák slimák,
Wytrč rožky,
Na paruožky,
Ak newytrčjš,
Upečiem ťa,
Ziem ťa!

4. *Krawička božj.*

1 Panbožkowa krawička,
Kde ge twoga mamička?
2 „Zaletěla k Dunagu,
Tam sa pasie po hágu.
3 Zaletěla k dúbrawe,
Tam sa pasie na tráwe.“

5. *Swatojanská muška.*

Swieť, swieť, swieť
Swatojanská muška:
Wo sklenici, wo sklenici,
Abys mi neušla.

6. *Kwjtky a hračky.*

1 Poďme děti na čačky,
A wime si woňačky,
Z kykyrjku, záružlia,
Z králjkow a cjperia.
2 Poďme děti do tráwy,
Natrhagme púpawy,
A pleťme si retiazky,
Co nám budú na hračky.

3 Poďme děti na lúku,
Natrhagme tých turků,
Na wognu sa zahragme,
A hlawy im stjnagme.
4 Poďme děti do hory,
Na sladič a gafury,
Na twaruožky, kašičku,
I na kozú bradičku.

7. *Ptáčié hujzdo.*

Ach gá znám ptáčika w lese,
Zelené wagjčka nese:
Ei chlapci poďme gich wybrať,
Buďeme sa s nima ihrať.

8. *Kawky a djtky.*

Kawky, Kawky,
Kde letjte?
Do Nowého mesta,
Zarúbana cesta,
Klúčom, powrazom,
Sedj baba za uhlom.
Upadla geg lyžička,
Do sladkieho mliečička.

9. *Častitowánie.*

Gá malý žiačjk,
Zpiewám gako ptáčjk;
Na této Swiatky,
Rač wám pán Boh dati:
Štěstia a zdrawia,
Ako ludia wrawia.

10. *Sirota.*

Ako gá, ako gá chudobná sirota?
Otca, mater nemám, ako sa wychowám?

11. *Ewička osiralá.*

1 Ach, ach, gá ubohá sirota Ewička,
Lanského roku mi zomrela mamička;
2 Ach, ach, toho roku už ai otca tratjm,
Kdože sa smiluge, kam že sa obrátjm?
3 Ach, ach, mám gá eště otca nebeského,
Ten ma neopustj nikdá a gá geho.

12. *Sirota.*

Sihoté, sihoté, zelenié sihoté:
Komu že ge horšie ako mně sirotě?

Sirotu dobigú, sirotu wylagú,
Ani požaluwat nikomu nedagú.

13. *Otčjm a macecha.*

Nemáš, Bože, horšiého ako ge ten očjm:
Tisicuge, hromuge keď niekdě wykročjm.
Nemáš, Bože, skúpšiého ako ge macocha:
Nedá chleba, len kuorky a kyselu trocha.

14. *Sirotky* (*šar.*)

A pri kostele na śiwým kamenu,
Śedzá tam dwa holubky:
Neboli to dwa holubky,
Ale ubohé sirotky;
Gedno budze we knižočce čjtac,
Druhé budze pána Boha pýtac.

VIII.

HOSPODÁRSTWJ A ROLNICTWJ.

STAW SEDLÁCKÝ.

POLE, HÁGE, HORY, LAUKY, TRÁWA, ORBA, KOSBA, HRABÁNIE, ŽATWA, MLATBA, LEN, KONOPĖ, BIELISKO, MLÝN, GJDLA.

„Tiefes inniges Gefühl für häuslichen Fleiss und häusliches Glück — dein Name ist Slawe."

BARTH. KOPYTAR.

„In der Thurótz und in den umliegenden Comitaten ist der wahre Volksgesang zu Hause. Die schönere Hälfte des Volkes erscheint auf dem Felde jedesmal eben so nett und reinlich gekleidet, als wenn sie in die Kirche ginge. Unter unaufhörlichem Singen und Schäkern wird fleissig gearbeitet."

JOH. V. CSAPLOVICS.

„Die ausserordentliche Liebe zum Gesang ist ein Haupt- und ein schöner Zug der Slaven. Es ist eine Freude zur Erndtezeit im Felde zu wandeln. Alles singt dann. Das slavische Frauenzimmer wird man selten stumm antreffen. Es schwatzt oder singt. In deutschen Orten wo slavische Dienstmägde gehalten werden, ziehen diese, wenn sie des Morgens mit Grasbürden, gewöhnlich in einem Zuge zurückkommen, immer singend ein. Die Slaven haben in diesem Stücke einen entschiedenen Vorzug vor den Deutschen."

JAK. GLATZ.

VIII.

PJSNĚ HOSPODÁRSKÉ A ROLNICKÉ.

I. STAW SEDLÁCKÝ.

a) Mužské.

1. *Sedlákowi dobře.*

Sedliačkowi dobre ge,
Ked naorie, nasege,
Žjtko platj
Má dukaty:
Sedliačkowi dobre ge!

2. *Požehnánie.*

Dag Bože, dag, Bože požehnag:
Čtyry koně do maštale,
Šwárno diowča do postele,
Dag, Bože, dag, Bože požehnag!

3. *Samotný hospodář.*

Bože, Bože čo mám robit,
Či sa ženit či tak chodit!
Ženit som sa neprobowal,
Gazdowat som sám zunowal.

4. *Hospodárský syn.*

Kážú sa mi ženit, nemám wuolu,
Kážú mi sebe wziat a to Julu:
A tá Jula, a tá Jula sa cifruge,
A mně taká treba čo gazduge.

5. *Studenka.*

Čože ge za zlý wieter, bude zima mráz,
Zamrzla nám studenečka, nieto wody zas:
„Wezmi sekerečku,
Prerub studenečku,
Bude woda zas!“

6. *Holubinec we dwoře.*

W našom dwore holubinec, w našom humně holubi:
Čo po dwore, čo po humně keď ma diowča nelúbj.

7. *Hospodárstwo bez lásky.*

Ei načo sa mi čtyri woli, čtyri woli!
Ei keď gá nemám diewča k woli, diewča k woli!

Ei načo sa mi čtyri žrebce, čtýri žrebce?
Ei keď ma moge diowča nechce, diowča nechce!

8. *Dobrý hospodář.*

1 Osem konj mám, šecky popredám,
Iba geden dwanáctý,
Čo woziewá newesty, Toho si nechám.
2 Eště ge to dobrý gazda čo čtyry woly má,
Eště ge to kapku lepšj :,: čo peknú ženu má.
3 A gá swoge siwé wolky zapriahnem kedy chcem,
A gá s mogou mladou ženou :,: pohrám sa kedy chcem.

9. *Woli siwé.*

1 Woli, woli siwolisté,
Pogedli ste žjtko čisté,
Žjtko čisté ako zlato,
Nehodni ste nikdy za to:
2 Woli, woli, siwé woli,
Wyženiem wás na úhory,
Paste sa tam celuo leto,
W stodole už sena nieto.

10. *Párné woli.*

Man som dwe fragerky, obe boly Dorke,
Kod sa wedno sešly, ako párné wouke.

11. *Seno koňům.*

Naša Anna hrušky má: oh gag, hrušky má!
Schowala ich do sena: oh gag, do sena!
A gá som ich wyhladau: oh gag, wyhladau!
Keď som koňom seno brau: oh gag, seno brau!

12. *Kůň žráti nechtjcj.*

1 Ach konjčku siwý čo tak rehceš?
Seno som popredal,
Slamu som porezal,
Owes nechces!
2 Pogdem gá na garmok, predám gá ťa,
Za čtyry dukaty,
Za německý Zlatý
Predám gá ťa.

13. *Kobyla.*

Gá sem doma nebol, gá sem neopáčil,
Až z mogeg kobyly wlk kopyta wláčil.

14. *Krawa a telička.*

1 Mau som nemám, leč budem mať,
Nebudem od giných žiadať,

Geštė sa i to muože stať,
Budem i pre giných dost mať.
2 Gá sice wčil nemám krawu,
Darmo trowjm seno, trávu,
Štrbawá ge krome žwiaká,
Nemám w dome kwapky mlieka.
3 Keď chcem mlieka lebo masti,
Musjm pýtat, platit, krasti,
Kterj máte, požičagte,
Wer wám wratjm, len počkagte!
4 Keby Buoh dau toho garu,
Predau by tu krawa starú,
Kúpiuby teličku za ňu,
Kterú už mám zagednanú.
5 Moga krawa wčil na slame,
Ač ma nádėge nezklame,
Tu teličku na žinočky,
Budem pásti na lúčičky.
6 Budem gu pást wo dne, w noci,
Nepohlcú mi gu wlci,
Chodiu som za ňu celý rok,
Poklala ma na lewý bok.
7 A čo dám za ňu sto zlatých,
Predce gu gá musjm mati,
Ach gag Bože požehnagže,
Gedno berže, druhuo dagže!

15. *Otelenie.*

Nebuď smutná, buď weselá žena moga:
Krawa sa nám otelila máme tela.

16. *Dogenie kraw.*

Řemenom gu, řemenom,
Žeby stala predo dnom,
Žeby krawy dogila,
Do hágečka honila.

17. *Láska a dobytek.*

Milá, Milá nic nemáme;
Len si w očka pozeráme:
Lepšié naše dwa pozory,
Gako giné konė, woli.

18. *Otrhaný hospodář.*

Poďže diowča za mňa, poď, bude zo mňa hospodár,
Otrhané nohawice, požičaný dolomán.

19. *Pokogné hospodarstwo.*

1 Poďže diowča, poďže za mňa,
Nebude ti psota u mňa,

Nebudú ti húsky ǧáǧať,
Ani sliepky kotkodákať.
2 Nešibne ťa krawa chwostom,
Nezašpinj swiňa pyskom,
Nebudú ti owce blačať,
Ani mačky w kútě mrawčať.

20. *Černotwárný hospodár.*

Nepozerag diowča na mogu čiernú twár,
Ale sa opýtag aký som hospodár:
Krawy mi neručia, swině mi nekwičiá,
Ani mi kohúti na pántách nekričia.

21. *Nezdarilé pracowánie.*

Moga dobrá werná práca,
Wšecka sa mi w nič obrácá,
Gako ljstok na bučině,
Kde odpadne, tam zahynie.

22. *Psota.*

Pršj dážď, pršj dážď, pomaličky šuštj:
Powedala psota že ma neopustj.

23. *Dlužnjk.*

Gag že mně hriešnému, dlužen som každému,
Komu ǧroš, komu dwa, komu pou toliara.
Tabačky za tabak tri ǧroše i turák,
Krčmárky za piwo pou druha Zlatýho.

24. *Dluhy.*

Akože gá zomrem, keď som mnoho dlužen?
Keď poplatjm dluhy, zomrem ako druhý.

25. *Dohospodárenie.*

Už som doǧazdowau, už som dosedliačiu,
Koně poza ploty, už nemám roboty.

26. *Rezánie sečky.*

Gá som šuhag z Něreďházu,
Wšecko robjm, čo mi kážú:
Kázali mi sečku rezat,
A gá som šou k Mileg ležat.

27. *Pohonič.*

Šibag, šibag koně bičom,
Budeš dobrým pohoničom,
Šibag, šibag, pošibáwag,
Na konjčky powoláwag.

28. *Pláč sluhy.*

1 Gawore, gawore, zelený gawore:
Dost sa gá naplačem w mogho pána dwore.
2 W mogho pána dwore plná studna wody,
Kedy že ma pán Boh ztade wyslobodj.
3 Ztade wyslobodj, ginde ma odnese,
Ta nešťastná služba ze sweta ma znese.

29. *Služka.*

1 Panj moga, panj, buďže na mňa dobrá,
Keď ťa čert poláme, kdo ti wody podá?
2 Zawoláš ty na mňa; poď sem diewka moga,
Podagže mi pohár s wodičkou zo stola!
3 Gá by ti podala, gáby ťa zaliala,
To ge tebe za to, že si ma bjgala.

30. *Wlastnj žiwnost.*

Bože muog, Bože muog z wysokého neba,
Keď si mi dau zuby, dagže mi ai chleba:
Keď mi ho krágagú, nožom ho meragú,
Keď mi ho dáwagú, slzy mi padagú.

31. *Hágnjci.*

Hágnjci, hágnjci dobre pole hagte,
Keď déwča nagdete, pokogže mu dagte.
Hágnjkowa žena bledá ako stěna,
Hágnjk ge čerwený, lúbj cudzié ženy.

32. *Pán, uradnjk, haidúch.*

Nebogjm sa pána, ani uradnjka,
Len toho haidúcha, čo po chrbtě búchá.

33. *Torisa powodnitá.*

Ei škoda Bože :,: Šariša!
Že ho preteká :,: Torisa.

34. *Woz (zemp.)*

Gak gá išol popod chotár,
Wozjk se mi rozčerkotal:
Zbjrag djwče kolesočka,
Budzeš moga frageročka!

---

b) Ženské.

1. *Wogák a sedlák.*

Nechcem gá wogáka wo striebre, wo zlatě,
Woljm gá sedliaka po kolena w blatě.

2. *Samotný hospodár.*

Slnce swietj wo dne, a mesiačjk w noci:
Škoda ťa šuhagko, že nemáš pomoci.

3. *Slyšenie hlasu.*

Milý muog, Milý muog, počula som hlas twog,
Keds wolau na koně w súsedowie dwore.

4. *Pohonič.*

W tom Wacowskom záwoze,
Čtyri woli wo woze,
Čtyri woli piatý kuoň,
Kdo poháňá to ge muog.

5. *Winohrad.*

Mag mňa, Janjčku, mag mňa rád,
Kúpj nám otec winohrad:
Ty budeš kopať a gá pleť,
Budeme sa my dobre měť.

6. *Magetnosť a láska.*

Čože mi ge, šuhag, z toho twogho mania?
Keď gá s tebou nemám žiadno milowánia,
Čože mi ge, šuhag, po tom twogom statku?
Keď gá s tebou nemám žiadnú nuocku sladkú.

7. *Zakládanie luk a lazů.*

Liptowský mládenci zakladagú lúky,
Radi by sa ženiť, nemagú klobúky.
Trenčanský mládenci zakladagú lazy:
Radi by sa ženiť, nemagú peňazj.

8. *Služka.*

Panj moga, panj robotu mi hanj,
Ona mně robotu, a gá geg dobrotu.

9. *Zlá hospodárka.*

Hop, cup, Marina! aká som gá ğazdina:
Chyža nemetená, postel nepostlaná.
Hop, cup, Marina! aka som gá ğazdina:
Nikdo ma nechwálj, mysjm se len sama.

10. *Čepec a sol.*

Geden som gá čepiec mala,
I ten som si za sol dala,
I soli mi málo dali,
I čepiec mi podriapali.

II. ORAČKA.

1. *Oráči.*

1 Husenka z daleka,
Lietala z wysoka,
Zawolala na oráčow,
Oragte z hlboka!

2 Oragte ne to tu
Nedaleko plotu,
Widjte tam mogu Milú,
W strakawom fiertochu.

2. *Pohonička.*

Už sme wršky zorali, eště máme kamence:
Poďže diowča poháňať čtyri woly, dwa gunce!
Už sme niwy zorali, eště máme prielohe,
Poď že diowča poháňať, čtyri woly, dwa koně.

3. *Žádost.*

Orauby som, brániuby som,
Keby Milá poháňala, radšj by som.

4. *Rozdělenie času.*

Dnes som zorau pod polluknia,
A wčera som pod mieru,
Ráno puogdem na panštinu,
A ku Mileg k wečeru.

5. *Oračka.*

1 A tam hore pod gaworom,
Orie Mariš s gednjm wolom,
Eště brázdu nezorala,
Už gu mati zawolala:
2 „Mariš, Mariš poď že domů,
Wydáwám ťa newiem komu,
Wydáwám ťa za Janjčka,
Za šwárného šuhagjčka.“

6. *Oránie w noci.*

Orawa, orawa, wšecka pooraná,
Orali gu chlapci w noci pri mesiaci.

7. *Pohonič z Orawy* (*gemer.*).

1 Ei na močär mogo wolky, na močär,
Nepogdem gá ku newestě na wečer,
Ale pogdem ku diewčatku šwarniemu,
Šwo mi dagó po Mihale za ženu.
2 Oraliby mogo wolky, orali,
Koby mali pohoniše z Orawy,

Ale magó pohoniše z Mokrenca,
Nekcú mogo wolky orat do konca.
3 Oraliby mogo wolky, orali,
Koby mali pohoniše z Orawy,
Ale magó pohoniše z Podola,
Lepšiá ge ta mladá žena gak rola.
4 Oraliby mogo wolky, orali,
Koby mali pohoniše z Orawy:
Ale magó pohoniše z Obludu:
Weru mogo wolky orat nebudú.

8. *Oračka.*

1 Orala, orala
Siwýma wolkama:
Hais! hais! hais moge siwé wolky
Do dwora!

2 Pamatug, pamatug,
Swé slowa uwažug:
Žes mi slibowala má býti,
Pamatug!

3 Zpomeneš, zpomeneš,
Gestli má nebudeš,
Na twé falešné milowánj
Zpomeneš!

4 Nebudeš, nebudeš,
Šťastliwá nebudeš,
Až pokud twůg slib newyplnjš,
Nebudeš.

5 Wezme tě, wezme tě
Smrt w naglepšjm kwetě:
Bys giných neswodila wjce,
Gako mne.

9. *Ratag.*

1 Orie Ratag pod horou,
Hágže, hágže šest wolou!
Donesla mu mati gesť:
Podže syn muog podže gesť!
A gá gesti nepuogdem,
Kým brázdičku nezoriem!
2 Orie Ratag pod horou,
Hágže, hágže šest wolou!
Donesel mu otec gesť:
Podže syn muog podže gesť!
A gá gesti nepuogdem,
Kým brázdičku nezoriem.

3 Orie Ratag pod horou,
Hágže, hágže šest wolou!
Donesel mu bračok gesť:
Poďže bratu, poďže gesť!
A gá gesti nepuogdem,
Kým brázdičku nezoriem.

4 Orie Ratag pod horou,
Hágže, hágže šest wolou!
Donesla mu sestra gesť:
Poďže bratu, poďže gesť!
A gá gesti nepuogdem,
Kým brázdičku nezoriem.

5 Orie Ratag pod horou,
Hágže, hágže šest wolou!
Donesla mu Milá gesť:
Poďže Milý poďže gesť!
A gá gesti priam puogdem,
Len si wolky wypriahnem.

10. *Žitko.*

1 Kedyže to žjtko zegde,
Co na mogu swatbu bude?
Nezegde to teg geseni,
Lebo ge to w mrcha zemi.
2 W planeg zemi neoraneg,
Len motyčkou pokopaneg,
Ani bránou nezbráněno,
Len halúzkou zawláčeno.

11. *Uhořenie a hnogenie.*

Zasial som žjtko, zišiol mi owos,
Dobre si ğazda zemičku powoz.
Dwa razy powoz, tretj raz uhor,
Potom si zaseg pšeničku w úhor.

12. *Lenoch zamilowaný.*

Čo gá dbám, Keď gá mám
W zahradě hrušky?
Kedy chcem, Naberiem
Si do fertušky.
Čo gá dbám, Keď gá mám
Bljzko studničku:
Keď smedjm, Naplnjm
Wodou krhličku.
Kopali, Orali,
A gá som ležau,
Děwčata Wolali,
Hned som k nim bežau.

13. *Panská role.*

1 Keby mne mamka na trávu dala,
Welký bych geg gá batoh nažala.
2 Ale mne mamka na trávu nedá,
Nech si hu sama po poli hledá.
3 Nieť to geg w poli, ani w údolj,
Gest to geg dosti na panskeg roli.
4 Na panskeg roli orú mládenci,
Kdo gim pomáhá? panny pod wenci.
5 Zlámalo sa gim na pluhu ogce,
Kdo že ho robj? To moge srdce.
6 Zlámalo sa gim plužnuo koliesko,
Kdo gim ho zprawiu? moge srdečko.
7 Odtrhla sa gim na pluhu deska,
Kdo že gu robj? panenka herskú.
8 Zlámala sa gim preoráwačka,
Kdo gim gu zprawiu? má fragerečka.
9 Zlomila sa gim w ťažadle zátka,
Kdo gim gu zprawiu? má milá Katka.
10 Prelomiu sa gim na poly hriádel,
Kdo gim ho zprawiu? mog milý frager.
11 Zrazila som si na palci hánku,
Choďže, šuhagko, pre mogu mámku.

14. *Uřadnjk.*

Janjk, Janjk, bielý Janjk,
Zowie teba pán uradnjk,
Či si zorau pod ten ladnjk?
„Zorau, zorau až po chodnjk,
Zorau, zorau ale málo,
Koliesko sa mi zlámalo.“

15. *Zlé hospodarstwo.*

Čiá to rola nezoraná?
Weru ge to mogho pána:
Čtyry kozy piatá owca.
To ge krdel mogho otca.

16. *Anička gde orat (šariš.)*

Kdze idzež Haničko? „Orat za wodu“
Kdo ci budze pohanial? Ga ci nebudu!
„Nagimem ga sebe swogeho Milého,
Co mi budze pohanial do rana bilého.“

17. *Korec prosa (šariš).*

To Košické chlopci welké mizeráci,
Šali korec prosa wypili gim wtáci:
Pošli oni, pošli, do pana žalowac,
Pan gim tak powedal: bolo wám warowac.

III. HÁGE, HORY.

1. *Garo.*

Hora sa puká,
Kukačka kuká,
Žaby krkagú,
Kačky ğáğagú.

2. *Kukučka.*

Zakukag kukučka
Z wysokého bučka:
Kelko mi řokow dáš,
Kým pugdem na sobáš?

3. *Kukučka.*

Kukulienka kuká, až sa hora puká:
Čakag mě má Milá u kriwého buka.

4. *Háge.*

Háge milé, háge, wy zelené háge:
Kdeže ge ten šuhag, čo mi dobre prage?
Keď si gá i zpiewám, predca plakat musjm,
Gak náhle si w srdci na něho pomysljm.

5. *Hág.*

O hágu, o hágu, ty zelený hágu:
Brat sa mi oženiu, sestru nehau w žialu.

6. *Poblauděnie w hágjčku.*

Išlo diewča do hágjčka, tam poblúdilo,
Na šwárného šuhagjčka tam natrafilo.
„Čo tu robjš má panenko w tomto hágjčku?“
Hledám si gá potěšenie mému srdečku.

7. *Děwče w hági.*

1 Widěu som diewčatko po hági zelenom,
Čo mu tiekly slzy po ljčku čerwenom.
2 Žalostno plakala, i lomila ruce,
Nemohla ukrotiť swoge smutné srdce:
3 „Ztratila som poklad od srdečka mého,
Ako tá hrdlička, čo ztratj milého.
4 Keď sa geg chce pjti, letj na studničku,
Strepoce krjdlami, zamútj wodičku.“

8. *Wýstraha.*

Nechoď chlapče do hágička,
Uštipne ťa gašťěrička,
Uštipne ťa w twoge nohy,
Nikdy sa ti newyhogj!

9. *Raubánie dřewa.*

1 Gá do hory nepuogdem,
Drewo rúbat nebudem:
Drewoby ma zabilo,
Čoby diowča robilo?
2 Sekerečku tupú mám,
Fragerečku bystrú mám,
Fragerečka newerj,
Ani otcu, materi.

10. *Hora gasenowá.*

1 Hora, hora gasenowá:
Pekná Marka súsedowa,
Keď ge pekná nech že bude,
Wšak sa gej to nezabudne.
2 Hora, hora wysoká si,
Moga Milá daleko si;
Hora, hora znižiže sa,
Moga Milá zbližiže sa!

11. *Ubočie.*

Ubočie, ubočie, zelené ubočie:
Z kteregže mi strany Milá zaštěboce?
Čože a belege w uboči zelené,
Čoby sa belelo? moge potešenie.

12. *Odplata.*

Horička zelená dalbych ťa pozlatit,
Keby si mi chcela fragerečku wrátit.

13. *Zapalená hora.*

Horela, horela, hora gaworowá:
Kdože gu zapáliu? fragerečka moga.

14. *Wolánie w hore.*

Hora moga, hora, kdo ma do něg wolá?
Wolá ma wo troge potěšenia moge.
Hora moga, hora, kdo ma do něg wolá?
Wolá ma Janjčko že mi dá gablčko.

15. *Zbjranie fialky w hágku.*

Na Zwolenskeg bráně tri retiazky wisiá:
Warug sa šuhagko že ťa neobesiá.
„Keď ma obesjte, obeste ma w hágku,
Kde šwárné panenky chodiá na fialku.“

16. *Zbjranie žaludu.*

Bola som w hágjčku na žaludě,
Wzali mi plachtičku, nech tam bude:

Gá som sa nazdala že bol hágnjk,
Ono to bol z mesta pán uradnjk.

17. *Zbjranie hub a gahod.*

Huby moge, huby, wy daromné huby,
Načo že wás zbierám, šuhag wás nelúbj.
Radčeg si nazbierám gahuod eště dneska,
Keď muog Milý prigde, za každú ma bozká.

18. *Gahody.*

Dudy moge, dudy, frager mi ge chudý;
Wšak ho gá wypasiem, ked budú gahody.

19. *Huby.*

Keď mi na um prigdú Milenkého sluby,
Dobre mi nerastú na meg hlawě huby.

20. *Huby zhnilé.*

Šuhagowé sluby ako shnité huby,
U diowčatka reči ako na to swedčj.

21. *Maliny.*

Má Milá, premilá, poďme na maliny,
Budeme sa djwat z wršku do doliny.
Z wršku do doliny na zelenú lúčku,
Horce zaplakala, podala mu rúčku.

22. *Wečer.*

Slničko zachodj za hág kalinowý,
Zimná rosa padá na list gaworowý.

23. *Dolina a ubočie.*

W Tisowskeg dolině, w Turianskom úbočj:
Teraz si má Milá pozeragme w oči.

24. *Zpěwnj rozmluwa přes dolinu.*

a) *Pri zbjraniu drewa.*

(Mládenec na gedné stráni.)

Hora, hora, lesy:
Powez diowča čié si?

(Děwče na druhé stráni.)

„Powedalaby som,
Sama newiem čiá som.“

b) *Při zbjraniu malin.*

(Děwče.)

Hoiže šuhag dwe doliny,
Lepšié diowča než maliny:
Na maliny slnko swietj,
A na diowča krása letj.

(Mládenec.)

„Hoiže diowča samopašnuo,
Čos hladalo to si našlo:
Hladalo si šuhagjčka,
Čierné oči, bielé ljčka.“

c) *Při zbjraniu listj.*

(Mládenec.)

Horička zelená zelenag sa:
Wydáwag sa diowča, wydáwag sa!

(Děwče.)

„Wydáwat sa budem,
Za teba nepuogdem,
Nenazdag sa!

Horička zelená zelenag sa:
Ožeň sa šuhagko, ožeň že sa!“

(Mládenec.)

Ženiti sa budem,
Teba si neweznem,
Nenazdag sa *).

(*) Náchylnost Slowáků k horám a kopcům zpozorowal už J. Severini, in Com. hist. de vet. inc. Hung. Sopr. 1767. „Mediis in Hungaris simulac *collem* objectum videas, extemplo Slavos colonos inveneris.“

IV. LAUKY, TRÁWA, SENO.

1. *Lúčka zelená.*

1 Ei lúčka, lúčka, lúčka zelená,
Pásla má Milá na něg gelena.
2 Nebol to gelen, než bola srna,
Čakag me Milá tri roky zplna.
3 „Gá bych čakala a nedočkala,
Ty by si umreu a gá zostala.
4 Sowa na dube žalostně ďube,
Pánboh milý wie čié diowča bude.“

2. *Lúky Hačawské.*

Na Hačawských lúkách dau mi Milý dukát,
A gá gemu taliär, žeby mi bou frager.

3. *Polámaný kosák.*

Gá som malá maličká, mám na tráwu iti,
Kosák sa mi polámau, čože mám robiti?

Mám kowáča známého, puogdem k němu z rána,
Ak mi ho on nakuge, budem že gá rada!

4. *Tráwa w hági.*

1 Powez že mi, Katarenka, powez,
Kterou cestou na tráwičku pogdeš?
2 „Tam gá pogdem Milý, do hágička,
Tam ge pekná, zelená tráwička.
3 Potom pogdem k wašemu wčeljnu,
Máte dobrú drjčnú ďatelinu.“

5. *Tráwnice z Jakubowian (w Lipt.)*

Nemáš nad diewčátka Jakubowiančatka,
Keď zore wychodiá už po tráwě chodiá.
Tráwnice, tráwnice, w poli záškodnicė,
Ale ste do domu dobrié robotnice.

6. *Ďatelina.*

1 A na mostě
Tráwa roste:
Tráwa ďatelina,
Budeš moga Milá,
Keď narosteš!
2 Ona rada
Že ge mladá:
Nažala tráwičky
Pre čtyry konjčky
Z winohrada.
3 A na mostě
Šjpok roste,
Šjpowý korenčok,
To bude mládenčok,
Keď naroste.
4 A pod mostom
Rybka s chwostom,
Chytug že gu Milá,
Uwar že gu Milá
S wjným octom.

7. *Paterowa lauka.*

Paterowa lúka sama na mňa kuká,
Žeby z něg nažała a domow bežała.

8. *Tráwa a frager.*

Tráwička zelená okolo magera:
Wšecka moga mysel u muogho fragera.

9. *Děwče a tráwa.*

1 Tráwička zelená kde že si sa wzala:
„W tom Paludskom poli sama som sa siala.“

2 Tráwička zelená zo zeme sa kole:
Newydám sa nikdy bez otcoweg wuole.
3 Tráwička zelená čos tak omarela?
Akoby si nikdy zelenou nebola.
4 Tráwička zelená kdože teba zožne?
Děwčatko chudobné kdože teba wezme.
5 Tráwa moga, tráwa, ty zelená tráwa,
Mala som fragera ale ma necháwá.
6 Mala som fragera, to ge prawda gistá,
Ale mi ho wzala ta wodička bystrá.

10. *Tráwa, rosa, slzy.*

1 Tráwička zelená kadě gá chodiewám,
Lebo hu gá často slzámi poliewám;
2 Usta mi zpiewagú, oči sa mi smegú,
Ale od srdečka slzy sa mi legú;
3 Nie preto si zpiewám, bych wesela bola,
Ale preto zpiewám, bych žiale zabola.
4 Žiale moge, žiale, smutné, osiralé,
Ako tá rosička na zeleneg tráwě:
5 Geště tu rosičku wetrjček oduge,
A mňa zarmúcenú nik nepoluťuge;
6 Bože muog, Bože muog, zarmúcený swet muog,
Každeg ge weselý, mně ge zarmúcený.

11. *Mládenec a tráwička.*

Tráwička zelená padla na ňu rosa:
Moga fragerečka chodj po něg bosá.
Tráwička zelená, na něg ge bielý kwet:
Nenechám tě diowča za wšecken šjrý swet.

12. *Wýsypok a petrenec.*

Pekný si, šuhagko, od paty do hlawy,
Werby ťa nedala za wýsypok tráwy!
Ani za wýsypok, ani za petrenec,
Tys w celeg dědině nagkragšj mládenec.

13. *Zelen, petrenec.*

Geden zelen, druhý zelen a tretj petrenec,
Žiaden wdowec nemiluge tak ako mládenec.

14. *Urezánie palce.*

Na záhumnj tráwu žala,
Palec sobe urezala:
Nečudug se šuhag tomu,
Přidá se to bodag komu.

16. *Batoh trávy.*

1 Žalo dievče, žalo trávu,
Nedaleko Temešváru;
Keď nažalo, powiazalo,
Na šuhagka zawolalo:
2 „Šuhag, šuhag z druheg strany,
Poď mi dwjhat batoh trávy!“
„Nech tì dwjhá otec, matì,
Nechceli ťa za mňa dati.
3 Eště ťa len koljbali,
Už ťa za mňa slubowali,
Eště si len húsky pásla,
Už si w mogom srdci rásla.“

17. *Procházka.*

1 Žala tráwu na mezi,
Už Janjček k něg bežj.
2 „Čakag, čakag Janjčku,
Kým poberìem tráwičku.
3 Puogdeme na precházku,
K zelenému hágjčku.“
4 Išli okolo žita,
Prišla na nich driemota.
5 Driemotička, driemota,
Swalili sa do žita.
6 Prišiou žjtka hospodár:
„Co ty šelma tu děláš?“
7 „„Neklag, neklag sedláčku,
Zaplatjm ti oračku.
8 My gdeme na precházku,
K zelenemu hágjčku.““

18. *Zebránie děwčete.*

1 Plače diowča po dolině,
Ei zobrali ho na zelině.
2 Keby weděu čj to hágnjk?
Ei Kašparowié pán uradnjk.
3 Keby weděu čo mu wzali?
Ei pekný ručnjk štrikowaný.
4 Keby weděu či bez winy,
Ei zapáliu by dwě děděiny.
5 Geden Prosek druhú Belú,
Ei a to wšetko pre mú Milú.
6 Prosiek horj, Belá nechce,
Ei lapili ma pri newestě.
7 Keby weděu kdo ma zradiu,
Ei doraz by ho dneska zabiu.

18. *Lauka a kosa.*

Mám gá lúčku u potuočku w hlbokeg dolině,
Na něg tráwa ğetelina nikdy nezahyně.
Mám gá kosu nakuwanú pogdem ráno na ňu,
Ona kosj lebo musj ğetelinku drobnú.

19. *Lúčka.*

Lúčka zelená
Nepokosená,
Dag Bože rosy,
Lúčka se zkosj,
Zjtra do rana.

20. *Kosec a hrabačka.*

1 Pri Ďarmotskom mostě,
Tam tráwička roste,
Tráwička zelená,
Powýše kolena.
2 Kdo gu kosit bude,
To muog Milý bude:
Kosj gu Janjček,
Siwý hołubjček.
3 Kdo gu hrabat bude,
To má Milá bude:
Hrabe gu Anička,
Siwá holubička.

21. *Anička urosená.*

1 „Anička maličká kdě si bola,
Že si sa tak wšecka urosila?"
„Bola som w hágjčku,
Žala som tráwičku,
Duša moga!"
2 „A gá som po tri dni tráwu kosil,
Gešte som si čižmy neurosil:"
„A gá som hrabala,
Teba som čakala,
Duša moga!"

22. *Kosec.*

1 Pod horou owos bugný,
Kosj ho šuhag šumný:
Kosj, kosj, nemá rosy,
A diowča mu wodu nosj.
2 Kosa ge nekowaná,
Tu wrštěk a tu gama:
Predca kosa dobre kosj,
Keď mu diowča wodu nosj.

23. *Peterské laučky.*

1 Keď som išol z Aboňu,
Ei cez horu zelenú,
Stúpil sem tam na skalu,
Ei na skalu čerwenú.
2 Pod tou skalou studnička,
W nég studená wodička,
Pri nég sedj děwečka,
Ei wyplakaná wšecka.
3 Čože plačeš, čo ti ge?
Ei gako nemám plakat,
Hle kázal mi Milý móg,
Ei za sto ruočkow čakat.
4 Ach gak čakám, tak čakám,
Čakám geště maličká,
Ništ nemuožem dočkati,
Ei siwá holubička.
5 Ten Péterský cinterjn,
Ge wšecok ohraděný,
Tam w ňom ležj Milý móg,
Ei wšecok dorúbaný.
6 Ach, kdeže ho rúbali,
Ei na Péterských lúčkách,
Mohol sa on nedati,
Ei wšak mal kosu w ručkách.

24. *Při skljzeniu sena.*

Sena moge, sena, wy zelené sena:
Ktorá že mi bude na takto rok žena?

25. *Hrabánie děwčino.*

Na wysokeg hore diowča seno hrabe,
Gá by geg pomáhau, ale nemám hrable.

26. *Hrabánie mládencowo.*

Na hore na Gabe šuhag seno hrabe,
Šlaby mu pomáhať, keby nie geho mať.

27. *Stydliwá hrabáčka.*

Na zeleneg Dúbrawe,
Muog Milý seno hrabe:
Keby bolo z pou noci,
Išlaby mu k pomoci,
Ale že ge z poludnia,
Widěliby ma ludia.

28. *Upýpawá hrabáčka.*

Keď som išla hrabati,
Chceu ma Milý bozkati:

Ale som sa nedala,
Newola ho metala!

29. *Hrabáčka.*

Keby som gá mala zo zlata hrabličky,
Werbych prihrabala šuhagka z Bystričky.
Keby som gá mala hrabličky z ocele,
Werbych prihrabala šuhagka z Čecele.

30. *Chlup sena.*

Zelená pokryewka, malowány hrniec,
Za sto Zlatých diewka, za peniaz mládenec!
Eště mu ge i to cena wywyšená,
Niektorý mládenec nestogj chlp sena.

31. *Kopa sena.*

A ty diowča ledačina,
Na čo ti ge kopa sena?
Ey gá prindem za tu kopu,
Prindem wečer na sobotu.

32. *Otawokosec* (*sotac.*)

1 Ey dzewčata čugece,
Dze na trawu pogdzece,
I gá pogdzem za wami,
Nakosjm wam otawy;
2 Ey nakosjm, nakosjm,
Na kopečku nanosjm,
Gak pogdzece do domu,
Budzece mac hotowú.

33. *Šwegrina* (*šariš*).

Nažala tráwy, zeleneg otawy,
Nechceli gu gest gazdinino krawy.
Ani gazdinino, ani materino,
Dá to milý pán Boh že budem šwegrinou.

34. *Snjdanie* (*zemp.*)

Keď gá puogdu rano kosic,
Kdo mi budze frištik nosic?
Prinese mi mladá žena,
Po kolena urosená.

35. *Slawjk* (*šar.*)

1. Zazpjwag slawjčku na zeleném stromu,
Už nesem tráwičku mogeg krawe domů.
2 Keď gá tebe slucham radosný zpewáčku,
Hned weceg sily mám k tomuto bremiačku.

3 Ach gak slawné zpjwáš pri mutneg Ondawe,
Škoda že se skrýwáš w rozwiteg húštawe.
4 Zazpjwag eště raz, zazpjwag uprjmně,
A ked zemrem, twog hlas nech znj na mém hrobe.

V. POLE, ŽATWA.

1. *Wjtanie žatwy.*

Žatwa milá, žatwa, witag s nowým chlebom!
Už budeme zpiewať tam pod holým nebom.

2. *Pole.*

1 Pole moge, pole, rozdělenuo w dwoge:
W ktoromže ge, w ktorom, potěšenia moge?
2 Potěšenia nemám, potěš ma Bože sám,
Potěšže ma takým, čo ho w srdci nosjm.
3 Potěšenia moge w ktoreg si kragině?
Dobre moge srdce za tebou nezhynie.

3. *Opálené pole.*

Čože mi ge po ňom po poli zelenom,
Keď sa mi nepregde moge srdce po ňom.
Weru ge to pole wšecko opálenuo:
A moge srdečko wsecko obolenuo.

4. *Pole Tarčanské a Cinkotské.*

To Tarčanskuo pole rowné gako ğrešla:
Po ňom sa prechodj moga milá duša.
To Cinkotskuo pole rowné gako peták:
Po ňom sa prechodj muog milý neborák.

5. *Wýžin.*

1 Hlawička ma bolj, srdečko wo mně hrá:
Ach beda, prebeda, čo že to znamená?
2 Znamená, znamená že mi Bóh dobre dá:
A gá si tak mysljm že wyžjnať musjm.
3 Čo by wyžjnala, werbych ništ nedbala,
Len bych si šuhaga po wóli dostala.

6. *Žjtko zralé.*

Nebogte sa chlapci, nebogte sa hladu,
Už ge žjtko zralé njže Belehradu.

7. *Ptáci.*

1 Mám gá gednu lastowičku, ona ráno zpjwá:
„Wstaň hore! wstaň hore! má Milá premilá.“

2 Mám gá gednu prepeličku, ona wo dne wolá:
„Poď poď žať! poď poď žať! diowčatko do pola!“
3 Mám gá gednu holubičku, ona wečer kwjlj:
„Choď domow! choď domow! prigde k tebe Milý!“

8. *Husy w žitě.*

Čié to husy, čié to, wyzobaly žito,
Wyzobaly klasy, šuhagowé wlasy.

9. *Odměna.*

Diowčence do žatwy!
Srpy ako britwy:
Ktorá wyžne postať,
Má šuhagka dostať.

10. *Srpok.*

Hragže mi srpok, hrag, daleko ge muog krag,
Ak nebudeš hrati, tu budeš býwati.

11. *Široká postať.*

1 Žala by gá, žala, hláwku nezdwjhala,
Keby pri postati fragerjka mala.
2 Žala by gá, žala, na širokú postať,
Keby gá weděla komu sa mám dostať.
3 Žala by gá, žala, s welikou radosťou,
Keby gá weděla že budem newestou.

12. *Žeň naymilšj práce.*

Rada wšetko robjm, nagradčeg žnem w poli,
Trebas ma chrbátjk od shýbania bolj:
Čo bolj chrbátjk, to zahogá očka
Kedykolwek pozrem na muogho Janjčka.

13. *Žnica nerobotná.*

To ge tá, to ge tá, čo nerada robj,
Na slnce pozerá, či skoro zachodj.
Dobrá som gá Milý, dobrá som gá žnica,
Wezmi ma, budem ti dobrá robotnica.

14. *Žnica zamilowaná.*

1 Žnica som gá, žnica, dobrá robotnica,
Za druhou dwe kopy a za mnou dwa snopy!
2 Žnica som gá, žnica, zpiewám pekné nuoty,
Ach ale sa hanbjm zagtragšeg soboty.
3 Mezi nehty wuosťa, prsty popichané:
Akože mi Milý dáš prstenčok na ně?
4 Slncom ohoreli ljčka obidwoge:
Akože gich bozkáš? potěšenia moge!

15. *Meze pole.*

1 Pole šjré, pole, pokial že si moge?
Až po ten chodnjčok, kde žne muog Janjčok;

2 Od toho chodnjčka až po tu studničku,
Kde som ho widěla dnes piti wodičku;
3 A od teg studničky až tam k tomu krjčku,
Kde som ho widěla ces poludnia w snjčku.

16. *Nepořádné žatie.*

Ani mi to žatia poriadkom neide,
Keď si gá newidjm Milého pri sebe.

17. *Budaucj družba u družica (turč.)*

1 Wysoký ge Lisec, eště wyššj Drienok:
Ktorý že mi družba bude snjmat wienok?
2 Ten bude, ten bude muog wienok snjmati,
Co bude naglepšie toho leta žati.
3 Tá bude, tá bude ai moga družica,
Co bude naglepšiá toho leta žnica.

18. *Weselá rola.*

Weselá, weselá našho pána rola,
Keď hu obweselj naša dobrá wuola.

19. *Zažjnanie.*

Zažjnagže diowča, bude z teba žnica,
Budeš šuhagowi dobrá pomocnica.

20. *Wyžatie.*

Žnimeže len, žnime, od kraga do kraga,
Azda si wyžneme šwárného šuhaga.
Žnimeže len, žnime, od konca do konca.
Azda si wyžneme šwárného mládenca.

21. *Chwostjk.*

1 Čože tá Anička na chwostě zostáwá?
Ci má kosák tupý a či ge nezdráwa?
2 Nie ona nezdráwa i kosák má nowý,
Ale sa obzerá wždy po fragerowi.
3 Anička, Anička žni skoro ten chwostjk,
Weru ta wysmege keď prigde šuhagjk.

22. *Poznánie po hlase.*

Wege wietor, wege, po gačmenom hlase,
Každuo diowča pozná Milého po hlase.

23. *Ostie, strnisko a frageři.*

Lúbosti, lúbosti, wer geg gá mám dosti:
Wer geg gá mam dosti ako w poli ostj.
Frageri, frageri daromné chlapčiska,
Mám wás ako w poli planého strniska.

24. *Korčeky.*

Našla som korčeky, idem sa podjwat,
Ako bude ten rok obilia podsýpat?
Dobre bude, dobre, podsýpat ai platit,
Ak ho bude šuhag spolu semnou mlátit.

25. *Znog.*

Znogjk mi ge, znogjk,
Duša moga Janjk!
Urob mi chládočok,
Z twogjch bielých ljčok.

26. *Oselnjk.*

Šuhagjk, šuhagjk ťažj sa mi iti,
Choď mi pre oselnjk kosák naostriti.

27. *Pořezánie ruky.*

1 Žala diowča žalo raž, žalo šošowičku,
Kosák sa geg wyšmikou, porezau ručičku.
2 „Ach Bože muog, Bože muog kdo mi ztrábj ranu!"
Šuhag súsed pribehou ťešit uplakanú:
3 Znám gá diowča zelinku na twogu ručičku,
Ale ti wer nepowiem, chyba za hubičku.

28. *Urezánie (sotac.)*

Ey žala ga, žala, urezala gá śe
Pre tebe šuhagu, ojźerala ga śe.

29. *Žnice pri spatřeniu pocestných.*

Keby boli Slowáci,
Šlaby som gich bozkati:
Ale že gsú Maďari,
Wšecku by ma zbabrali.

30. *Slowenka na dolnj zemi.*

Maďari, Maďari, gá chcem byt Slowenka,
Nebola, nebudem gá waša fragerka.

31. *Při spatřeniu duhy.*

Bude dážď, bude dážď,
Dúha wodu pige:
Muog Milý má nowý klobúk,
Azda mu ho zmyge.

32. *Duha.*

Dolina, dolina na dolině dúha:
Keď ma gedna nechce, ništ to, bude druhá.

33. *Mladá panj.*

Naša panj ge mladá,
Robj geg čelad rada;
Ale ge neopačná,
Robj geg čelad lačná!

34. *Olewrant.*

Naša panj, naša, olewrant nám snáší,
Keď snáší, nech snáší, wšak ge panj naša.
Naša panj skúpá, pomaličky stúpá,
Stúpag panj smele, žali sme wesele.

35. *Žnica a pán.*

1 Išlo děwča žito žat zemskému pánowi,
A gemu sa zazdaly geho bielé nohy:
2 „Ei děwčátko, děwčátko! poď ty ko mně slúžit,
Nebudeš ty nič robit len kočiša lúbit."
3 „„Ei nechcem gá lúbiti kočiša wašeho,
Ale by som ta išla za pána samého.""

36. *Ostredok.*

Dostal sa mi, dostal, ostredok široký,
Co mi ho naoral šuhag černooký,

37. *Niwa.*

1 Pán Páter sa djwá či sa dožne niwa?
Dožne, ak dá žencom pirohow a piwa.
2 Dožne ai powiaže, ai snosj do krjžow,
Ak slúbj wiazačom wjnečka a sljžow.
3 Wšecko sa urobj, kým nepadne rosa,
Ak dá robotnjkom dnes wečer ğagdoša.

38. *Lány.*

Lány moge, lány, wy široké lány:
Pre čo ťa šuhagko každý člowek hanj?
Trebas teba hanj celý široký swet,
Gá ťa rada widjm šuhagko bielý kwet.

39. *Lán.*

Trebas ty máš diowča pyšné celý lán,
A gá len tu zahradečku gako dlaň:
Nebudeš má,
Nenj možná,
Tys děwečka, tys děwečka falešná!

40. *Kosiska.*

Už sme wrchy požali gešté máme kosiska,
Kázali nám poháňat naše staré diewčiska.

41. *Pjseň žatewná (turč.)*

Čié že ge to garnié žjtko,
Pod horámi,
Pod horámi,
Pod horámi!
Wybili ho wranné koně,
Podkowámi,
Podkowámi.

Zelená ge pohanočka,
Zelená ge,
Zelená ge,
Zelená ge:
Trhagže gu duša moga,
Woňawá ge,
Woňawá ge.

Skočila som do zahradky,
Skočila som,
Skočila som,
Skočila som:
Odtrhla som tri ružičky,
Woňala som,
Woňala som.

Okolo mňa šuhagjčko,
Okolo mňa,
Okolo mňa,
Okolo mňa:
Ako ptáčjk garabáčjk,
Okolo pňa,
Okolo pňa.

42. *Zelené žjtko.*

Zelenuo žjtko do kolena,
Wezmi ma Milý na kolena:
Zelenuo žjtko zakwitáwá,
Už ma muog Milý zanecháwá.

43. *Žatewná rozmluwa zamilowanců.*

1 Ei lúka, lúka, zelená lúka!
Rádbych sa ženit, nemám klobúka.
2 Ei lazy, lazy, zelené lazy,
Rádbych sa ženit, nemám peňazj.
3 Ei žjtko, žjtko, zelené žjtko!
Poďme má Milá zožneme wšetko.

4 Ei hráštěk, hráštěk, zelený hráštěk!
Poďme má Milá tam na ten wrštěk.
5 Ei wika, wika, pekná garina,
Zalúbiu som ťa šwárná děwčina.
6 Ei gačmen, gačmen, zelený gačmen!
Za tebou Milá šialit sa začnem.
7 Ei owes, owes, zelený owes!
„Wer Milý nedbám, trebas sa obes!“

44. *Neuroda.*

Roži málo, roži málo, žita ništ;
Ako že sa ty Janjčku oženjš?

45. *Starost o wázanie nažatého* (*turč.*)

1 Už sme sa nažali, hrstj nawálali,
Kdože ich powiaže? keď šuhag nemuože.
2 Žnimeže len, žnime, azda keď dožneme
Tamto na úwratěch šuhagka nagdeme.
3 Už sme sa nažali žjtka zeleného,
Eště sme nenašli šuhagka šwárného.

46. *Tanec a žeň.*

Newyberag diowča w tanci,
Ale w letě mezi ženci:
Pozriže si po údolj
Akié ona hrstě walj.

47. *Prepelička w žatwě.*

1 Prepelička prepeluge
Swogjm dietkám rozkazuge:
2 Moge milé drobné děti,
Kdeže sa mám s wami dieti?
3 Už tyé žjtka zožjnagú,
Už nám žiwnost odberagú.

48. *Ženci w Rochowě* (*gemer.*)

1 Naša panj Rebeka,
Trjmá ženco zdaleka,
Ne tak oni zdaleka,
Z Rochowského widieka.
2 Takiaho pána mámo,
Ani ho nepoznámo,
Na wysokých nožičkách,
W počerných nohawičkách.

49. *Srpjk* (*gemer.*)

Hrag srpjk, hrag,
Už ti nedaleko konec, krag,
Ei od krage až do krage,
Hrag že mi srpjk, hrag!

50. *Milý ne doma* (*ğemer.*)

Koby gá mala Miliaho doma:
Ta domo, ta domo!
Ale gá nemám Miliaho doma:
Ne domo, ne domo!
Ale si pošlem koňa wraniaho,
Osedlaniaho, pre mogho Miliaho.

51. *Slunce a mrak* (*ğemer.*)

1 Wlakom sluniaško, wlakom,
Pogdeme domo mrakom.
2 Gá se mraku nebogjm,
Len si s Milým postogjm.
3 Mraku som se nebála,
Len som s Milým postála.

52. *Zapadánie slunca.*

Za hor slunečko za hor,
Za ten zelený gawor,
Za ten nagzelenégšj,
Kde ge muog Nagmilegšj.

53. *Dožatie.*

Žnimeže ho, žnime, taže ho dožnime,
Kade ho dožneme, hned domow puogdeme.

54. *Po práci.*

Čo budeme robit? už sme porobili,
Budeme sa wálat z wršku do doliny.

55. *Pint.*

Už sme my, už sme my hotowi s wýžinkom,
Gakým že nás uctiá naši páni pintom.

56. *Oldomáš.*

Žnimeže len, žnime, žeby sme dožali,
Žeby sme dnes wečer oldomáš wyhrali.

57. *Oldomáš za pšenici.*

Zaradug sa pane náš,
Wyhrali sme oldomáš:
„Akýže ste wyhrali?"
Pšeničku sme dožali.

58. *Odomáš a pint wjnu.*

1 Hotug pane odomáš, odomáš,
Zrobili sme kde čo máš.
2 Hotug pane wečeru, wečeru,
Dwanáct funtow pečeňu.

3 Geště k tomu pint wjna, pint wjna,
Pečeného kapúna.

59. *Wolánie domow.*

Domow ludia z pola, už wám čas prichodj,
Raňagšiá zornička za horu zachodj.
Domow ludia z pola, komu dobrá wuola,
A komu nie k wuoli, nech nocuge w poli.

60. *Wečer žencowský (trenč.)*

1 Už nám Pánboh pomohou, pomohou,
Giným ludom nemohou, nemohou,
A wy rečte: o Bože! o Bože!
I wám pán Boh pomuože, pomuože.
2 Už my domow ideme, ideme,
Co wečerat budeme, budeme?
Pečeného káčera, káčera,
To ge naša wečera, wečera.

61. *Žnice a wazači (gemer.)*

1 W našho pánowom dwore,
Stogj ruže na stole;
Náš pán se w něg preberá,
Že wan peknú paňú má.
2 Hotug pane wečeru,
Dwanác funto pešenu,
Hotug k tomu lyžice,
Idú ti domo žnice.
3 Hotug pane taniäre,
Idú domo wäzare,
Geden wäzar nám zostal,
Hláwky bolenie dostal.

62. *Při skončeniu žatwy.*

(Mládenec nese zástawu, záležegjcj obyčegně z welikého hedbáwného šátku wjsjcjho na žerdi, gegjž horegšek stuškami, kytkau z kwjtj a klasů ozdoben gest: wedle něho aneb za nim gde panna, na gegjž hlawě wěnec ze stebel a klasů, někdy na způsob koruny, ku podiwu strogně upletený; ostatnj zástup ženců za nimi se zpěwem po ulici až do dworu hospodáře a pána swého. Wěnec ten pak zawěšen bywá w postřed stodoly, pitworu neb i přjbytku na stropě, a wisj tam přes celý rok až do nowé žatwy).

1 Ktoreg že dnes, ktoreg, uwigeme weniec?
Teg, ktorú wyberie nagkragšj mládenec.
2 Komu že dnes, komu, dáme niest zástawu?
Tomu, čo geg podá swogu rúčku prawú.
3 Ten Ondriš Slawjké, ta Anna Blahége:
Toby bou pekný pár, keby gim pánboh dau!
4 Páni naši, páni, otwáragte brány,
Nesieme wám darjk, žencow pekný párjk.

5 Idú ženci z roli, prestieragte stoly,
Stoly gaworowé, obrusy kmentowé.

63. *Požatewná pjseň šariská.*

1 Našeho pána žniwo,
Skoro se dokončilo,
A susedowo žniwo,
Na poly w polu shnilo.
2 Našeho pána žniwo,
Teraz se dokončilo,
A susedowo stogj,
Bo se ho čelad bogj.
3 Žniwo sme dokonali,
Palce sme porezali,
Treba by nám rentečky,
Pozawjgac palečky.
4 Naša panj nepyšná,
Na wráta ku nám wyšla,
Bohu se pomodlila,
Že žniwo dokončila.
5 Neseme pánu wienok,
A panj podarunok,
Pánowi do stodoly,
A panj do komory.

64. *Konec žne.*

Buď pochwálen pán Boh náš,
Že pomáhau w tento čas
Žjtko zožat, powiazat,
Do stodoly pozwážat.

65. *Žjtko.*

1 Nasiau som žjtko, nebudem ho žat,
Milowau som diewča, nebudem ho brat:
2 „Len si ty šuhag žjtko zožni,
Len si ty šuhag diewča wezmi.
3 Len si ty šuhag žjtko wymlať,
Len že mně šuhag siaťa nawrať.“

66. *Žjtko a slib.*

Powedau si že ma wezmeš,
Keď na poli žjtko dožneš:
Už si zožau i powiazau,
Eště si ma predca newzau.

67. *Polnj zloděg.*

1 Boliby ma zabili,
Pre dwa snopy gariny,
Ei ale som gim utiekou,
Do hlbokeg doliny.

2 Boliby ma z wečera,
Pre dwa snopy gačmena,
Ei boli by ma motykou,
Ale som gim utiekou.

68. *Pražma.*

Počkagte woliari, pomastiá wám wazy,
Že pražmu páljte z teg pátroweg raži.

69. *Adam w řeži.*

Tadana, tadana
Zabili Adama,
Zabili ho w reži,
Tam Adamko ležj.

70. *Sedište Milého.*

Sokole biely pták! ty wysoko lietáš,
Či mog'ho milého, tam dadě newjdáš?
„Wjdám ho gá, wjdám, w tom širokom polu,
Tam smutný sedáwá pri čiernom topolu!“

71. *Zamilowánie w žatwě.*

1 Keď moga Milenka w poli žjtko žala,
Gá sem išel okolo nég, na mňa zawolala.
2 Pýtal sem sa Mileg čo chce se mnou mjti,
Powedala že chce w lásce staleg semnou žiti,
3 Sadnul som si s Milou podla na chodnjček,
Slibowal sem že geg budem werný milownjček.
4 Keď sme na chodnjčku seděti zostali,
Dali sme si pár hubiček, ai ruky podali.
5 Gak žiw sem gá nebyl w takém potěšenj,
Myslel sem si že we swetě wetšj radost nenj.
6 Když sem od Milenky už domow pospjchal,
Takto sem si celou cestou k mému Bohu zdychal:
7 Pomoz Bože, pomoz, z Milou se sebrati,
Aby sme my mohli w lásce wečně setrwati.
8 Co sem si winšowal, čo sem sobe žádal,
Dostal sem to šwárné děwče, které sem milowal.

72. *Pohánka, proso.*

Gedna žala tatarečku, druhá žala proso,
Gedna bola w žltých čižmách, druhá bola boso.
Gedna mala hodbáw oděw, druhá mala plátno.
Gedno bolo cifrowanuo, druhuo diewča šwárno.

73. *Pohánka.*

W zeleneg pohánce sedem párow wolow:
Ostáwag má Milá s milým pánom Bohom.

74. *Proso.*

1 Wyletěla prepelička z prosa,
A gá za ňou bežala som bosa.
2 Idem sa gá mogeg mamky zpýtať,
Či gá mám tu prepeličku chytať:
3 „Chytag že gu diowka moga, chytag,
Len že sa geg chwostjka netýkag!“

75. *Šošowička.*

1 Šošowička šomre,
Poďže diowča ko mně:
Budeme sa milowati,
Pokud duša wo mně.
2 Poďže a pospjchag,
Nuožkami nebúchag,
Aby matka nepočula,
Len na prstech kráčag!

76. *Mak.*

Akože to, ako segú mak?
A to tak :,:
Segú mak.

77. *Při konci polnjch pracj.*

Bože, nás požehnag, wšecko nám dobruo dag,
Dag zdrawia a chleba, wšak nám wiac netreba.
Bože náš, požehnag ai tyé naše wolky,
Čo nám nawozili žita do stoduolky.

VI. GINÉ PRÁCE HOSPODÁRSKÉ.

(Mlatba, len, konopě, běliště, hliniště).

1. *Mlatba.*

Keď som išiou do stodoly šošowičku mlátiť,
Cepy sa mi potrhali, museu som sa wrátiť.

2. *Mlatba.*

Mlátili sme w Moponici,
Dostali sme po pou meci,
Nestarag sa žena moga,
Už ge mlatba wšetka doma.

3. *Len.*

Zaseg mi šuhagku, zaseg mi len,
Zaseg mi do mezj,
Že sa mi nezrodj,
Nerada trem!

4. *Plenie lenu a maku.*

1 Keď sem plela len len len,
Newedėla sem,
Že mňa moge srdce bolj,
Že mog Milý k druheg chodj,
Newedėla sem, sem, sem!
2 Keď sem plela mak, mak, mak,
Škoda na sto krát,
Škoda našho milowánia,
Že netrwá do skonánia,
Škoda na sto krát, krát, krát!

5. *Pri trhániu konopj.*

1 Trhala, mykala konope zelené,
Nerada nosila košelky bielené.
2 Konope, konope, zelené konope!
Už na naše dwere nikdo nezaklope.
3 Zaklopau by Janko, ale ge daleko,
Zaklopau by Tomáš, ale ho tu nemáš.

6. *Močenie konopj.*

1 Máčá diowča konope w bielenom rubáči,
Šuhag sa mu prizerá že má čierné oči.
2 „Keby čierné očičky w kráme predáwali,
Weru by gich děwčata chlapcom kupowaly,
3 I gá by gich kúpila muogmu fragerowi,
Aby sa mu černěli ako hawranowi.
4 Ale čierné očičky w krámech nepredagú,
Lebo gich tyé kramárky samy rády magú.
5 Eštė by mu kúpila čižmy s ostrohami,
Ei aby k nám chodiewau každičký den w týžni.“

7. *Močenie konopj.*

Pige, pige na kolagi ptáča,
Šwárno diowča konope namáčá:
Pige, pige na kolagi druhuo,
Žeby bolo powesience dlhuo.

8. *Močenie Milého.*

Aký si ti muog Nagmilšj čudný,
Namočjm ťa sto rokow do studni,
Namočjm ťa w močidle do pása,
By odmokla z twogjch ljčok krása.

9. *Přadenie, šitie.*

Prečo že ty moga Milá bosa chodjš?
Prečo že si na čižmičky nezarobjš?
Ei wieš ty priasti, wieš ty šiti,
Muožeš si ty na čižmičky zarobiti.

10. *Priadky* (*turč.*)

Té Mošowské diowky magú w ustách zwonky,
Keď na priadky chodiá, len klebety robiá.
Po priadkách behagú, s chlapci sa ihragú,
A prázné wretena domow nosiewagú.

11. *Pradulienky* (*lipt.*)

1 Praďte pradulienky puogdeme domow,
Ktorá wiac napradie doložj na muog.
2 Tá Zuzička Jančušowié nagwiac napriadla,
Powezte že Matégkowi nech sa ponáhlá.
3 „Čože by sa mau ponáhlat, weť ge ona má,
Ludia mi gu námlúwagú, pán Boh mi gu dá.“

12. *Mládenci a priadky* (*zwolen.*)

Boli sme na priadkách. boli tam priadočke,
Ale tam nebolo mogeg fragernočke:
Mládenci na priadkách, koně na retiazkách,
Domow děcky z priadok, pusť koně z retiazok.

13. *Kudel.*

Kúdelečko kúdelná nebudem ťa priasti,
Radčeg puogdem na tanec nožičkami triasti.

14. *Snowánie, tkánie.*

Moga žena nemá sukňu, ale musj mat,
Wčera ona nasnowała,
Dneska ona nawjgala,
Zagtra bude tkat.

15. *Bielisko.*

Dobre ge mně bielit, preto si ai zpiewám,
Šuhag wodu nosj, gá plátno poliewám,
Krawy idú domow, slnce stogj njzko,
Už ťa musjm nechat ty moge bielisko.

16. *Pránie šatů.*

Keď som stála na potuočku, prala som,
Prišou ko mně swárný šuhag: čigá som?
Ne twoga som šuhagjcku, ne twoga!
Bo ti usta na bozkania nestoga.

17. *Hliniště.*

Ideme na hlinu poza tú dědinu,
Hlinisko neznáme, motyky nemáme.
Šuhagko za pluhom poď nám ho ukiazať,
Nakopag nám hliny, máme domy mazať.

18. *Nosenie do mlyna.*

Nebi ma muž, nebi, gá som ti nie wina,
Nasyp mi do wreca zanesiem do mlyna.

19. *Robotnica na Dolněg zemi.*

Dobre mi býwalo tam mezi Horniaky,
Nemuožem priwyknúť tu mezi Dolniaky.

20. *Dunag.*

Dunagu, Dunagu, bodag si sa sedou!
Keď si moge nuožky to teg Peště swiedou.

VII. NÁRODNIÉ GJDLA.

1. *Kaša.*

Dala sem mu tri ğroše,
Milý mužu: kup kaše!
A on kúpil tabaku,
Saframenský Hanáku.

2. *Kašička.*

W pakljku penjze,
Nebogme se núze
Nic!
Dám ğroš na kašičku,
Ach Bože w pakljčku
Nic!

3. *Kaša s mlékom.*

Němcom zelina,
Uhrom slanina:
A Slowákom
Kaša s mliekom.

4. *Kaša s mlékem.*

A tá naša Katarinka,
A tá naša Hanka,
Nawarily kaše s mliekom,
Nakrmily Janka.

5. *Kaša s mlékem.*

(Z pjsně o wjnku: Nepi žuhag, nepi wody).

Nedobré gest wjno dětom,
Lepšá gest gim kaša s mlékom.

6. *Nedowarená kaša.*

Nahněwau sa starý na swogu ženu,
Že mu dala kašu nedowarenú.

7. *Dowárenie kaše.*

(Wiz Trjdu III. klewety).

Radšeg by si ženy kašu dowáraly,
Gąko nebožiatka diowky owráwaly a t. d.

8. *Kaša s medem.*

Hostia naši, hostia, čo wám predložjme?
Kaše nawarjme, medom osladjme.

9. *Kaša a Kulaša.*

Nechcela kaše,
Ani kulaše
S olegom:
Pobrala handry,
Ta šla na wandry
S Ondregom.

10. *Maučná kaša.*

Šla wariti múčnicu,
Prewrhla si pawnicu,
Mať warechu chytila,
Diowku warit učila.

11. *Kašu maučná čili Chamula.*

Chamulu warila a hrnčok zabila,
I maslo zožrala, na mačku reptala.

12. *Kaša pri swatbě.*

(Družba při poslednjm gjdle na swatbě nesa taljř w ruce řjka:)

Otwáragte ruku wašu,
Kuchárka prosj za kašu.

13. *Krásná Dora.*

Gá mám ženu krásnú Doru,
Čo mi nechce gesti bobu,
Len kašičku omastěnú,
W sladkom mlieku nawarenú.

14. *Kaša a dúchanie.*

Gez kašu, nedúchag,
Pod obločkom nebúchag;
„Gakže by som nebúchau,
Keď som diowča zanuchau."

15. *Kaša s logem a giná gjdla.*

1 Naučj tě žena mores,
Budeš hlady mret gako pes:
2 Sama bude gest beluše,
A tebe dá s logom kaše,
3 Upražj si praženicu,
Ty budeš chleptat ženticu.
4 Ona bude kurecinu,
Ty dákú zapareninu;
5 Sobe upeče pečeňu,
Tobe dá zwaru smudénú;
6 Ona bude gest pirohy,
Ty buchty žebrák ubohý;
7 Ona bude pit pálenku,
A ty si choď na studienku.

16. *Wařená kašička.*

(Z pjsně wogenské: *Čié sa to páwy*, posled. ?.)

Čjm si gich chowala (děti),
Keď si ništ nemala,
„Tou warenou kašičkou,
Warenou kašičkou,
Studenou wodičkou,
To sa moge mozole!“

17. *Kaša s mladým máslem.*

(Žertowná zpěwomluwa mezi djtětem a matkou).

Mamička! kde si bola? „Wo mlyně!“
Čos tam robila? „Múčku som mlela.“
Na čo ti ge tá múka? „Kašičku wariti.“
Pre koho? „Pre teba.“
Čjm gu osoljš? „Bielou soličkou.“
Čjm gu omastjš? „Mladým masielcom.“

18. *Kaša, detinská zábawka.*

(Matky neb pěstaunky bawjwagj takto djtky: prstem ukazowatelem na dlani djtěte několikráte točjce gakoby kaši mjchaly, a pak každého perstu se dotýkagjce řjkagj tato slowa:)

Nawarila mamička kašičky,
Poďte sem, poďte sem moge dietočky!
Tomuto dala na mištičku,
Tomuto na panwičku,
Tomuto na tanierjk,
Tomuto na lyžičku,
Tomuto na widličku:
A tomu nagmenšiému nič nedala,
Ale mu prasiatko zaklala:
Kik! kik! kik!

19. *Pirohy, sljže.*

Pán pater sa djwá či sa dožne niwa?
Dožne, ak dá žencom pirohow a piwa.
Dožne ai powiaže ai snosj do krjžow,
Ak slúbj wiazačom wjnečka a sljžow.

20. *Opekance a lokše.*

Na Wianoce opekance, na Nowý rok lokše:
Už ťa diowča zanecháwám, nech ťa wezme kdo chce.

21. *Halaušky makowé.*

Gedlaby gá gedla,
Premazané gedla,
Akowé takowé,
Halušky makowé,
Keby mi donesli,
Chlapci súsedowé.

22. *Halaušky a Zuzáky.*

Halúšky sa nehněwagú,
Keď ich maslom obliewagú:
A zuzáky nebožiatka,
Ležiá w maku gak prasiatka.

23. *Šišky.*

Hudy, hudy šwec,
Zahnal babu preč:
Neweděla šišky warit,
Ani poliewku zapražit,
Ani chleba piect.

24. *Mrwáně.*

Čert stworiu dědinu w Powažj Žilinu,
W Žilině chleba nie, len samé mrwáně.

25. *Mrwenica.*

Maličký sa soberieme, maličký budeme,
Nawarjme mrwenice kochať se budeme.

26. *Šošowica.*

1 „Děwča ze Seni ce ce ece ecece,
Nawar šošowi ce ce ece ecece!“
„Gabych nawari la la ala alala,
Čjmbych zasmaži la la ala alala?
2 Puogdem k masaro wi wi iwi iwiwi,
Kúpjm si tam lo ga ga aga agaga,
Bude zasmaže na na ana anana,
Šošowička mo ga ga aga agaga!“

27. *Šošowica a hrach.*

Newedéla čo má robit od strachu,
Nasypala šošowice do hrachu.

28. *Šošowica a Kyselica.*

Ako budeš hospodárit,
Tak ti budem gesti warit:
Na poludnia šošowicu,
A na wečer kyselicu.
Kyselica kyselá,
Čtyri roky wisela,
A w piatý gu dol zali,
Wšecci za ňou plakali.

29. *Kysel a halušky.*

Na Rybnjku zakázali,
Aby kysel newarili,
Len halúšky pytlowané
Pre té diowky cifrowané.

30. *Demikát.*

Pomali barani,
Newládzem za wámi:
A potom ani tak,
Budem gest demikát.

31. *Kapusta.*

Ğazdiná, ğazdiná zle si ğazdowala:
Kapusta ti zhnila keďs hu nezmjwala.

32. *Rascowá poléwka a Wyskočkura.*

Nechcem gá Ondráša, ale gá chcem Ďura,
Čo mu budem warit s rascou wyskočkura.

33. *Repa.*

Moga mati, dobrá mati, a gá som geg dobrý syn,
Mala ona trocha repy, a gá som geg wynosiu.

34. *Repa sladká.*

Riadkom chlapci, riadkom, dolu našjm sádkom,
Tam ge Milá hladká, ako repa sladká.

35. *Repa.*

(Z pjsně o Zmoku).

Na peci nechala mati
Hrniec plný s repou státi.

Išlo k němu nebožiatko,
To diwotwornuo kuriatko;
Ğazdiná se na to hnéwá,
A ono si takto zpiewá:
Žeriem repku,
Na nalepku.

36. *Huby, bob.*

Hop! hop! hop!
Diowkám huby, chlapcom buob.

37. *Pečenie chleba.*

Powedau mi gedon chlapec,
Že gá newiem chleba napiect:
Zlihau chlapec, ako šelma,
Napečiem ho ako žemla.

38. *Koláč.*

Kobey si bou prišiou, kod som ti kázawa,
Waru bey ti bowa koláčow napiekwa.

39. *Pağáč.*

Moge brucho ako deska,
Newidělo chleba dneska,
Okrem kúštěk pağáča,
Už mi sily nestačiá.

40. *Farbaček.*

Súsedowié Mara hrubý wrkoč mala,
Za kúštjk farbačka odrezat ho dala.

IX.

PASTÝŘSTWJ.

„Allenthalben liessen sich die Slaven nieder als Hirten oder Ackerleute, ihre geräuschlose fleissige Gegenwart war den Ländern ersprіesslich. Sie liebten die Landwirtschaft, einen Vorrath von Heerden und Getreide.“

HERDER.

Pastores ovium Slavis *Walasi* item *Owčáci* dicuntur; qui toto ovili praeest caseumque format *Bača*, qui lactantes pascit atque priorem in mulgendo adjuvat *Dogčár*, qui masculos et recentem progeniem procurat *Baraniár* nnncupatur.

LAD. BARTHOLOMAEIDES.

IX.

PJSNĖ PASTÝRSKÉ A WALASKÉ.

HUSY, PÁWI; KRAWY, WOLI, KONĚ; KOZY, OWCE: ŽIWOT WALASKÝ.

1. *Čas a déšť.*

1 O dag Bože času,
Na tu drobnú chasu,
Nebožátka malj,
Čo na poli pasú.
2 Dag Bože daždjčka,
Na té obiljčka,
Aby hogné bolo
Nowého chlebjčka.

2. *Pastýrka husj.*

Nebudem gá slúžit, ani mi neswedčj,
Budem husy pásti w zeleneg uboči.

3. *Húsky.*

1 Pásla Zuzka husy w hági,
Kde ptáčęnce tak zpiewali,
Že sa hora ozjwala,
A Zuzička zadriemala.
2 Mile húsky postrielali,
Keď do žjtka zaletěli:
Keď Zuzka húsky šklbala,
Tak nad nimi nariekala:
3 Húsky, húsky, moge húsky,
Pobil wás člowek neludský:
Bodag mal zlú žeň i mlatbu,
Keď mňa pripravil o swadbu.

4. *Žádost.*

Barsby húsky pásla,
Lenby bola krásná,
Barsby nerobila,
Lenby mňa lúbila.

5. *Pastýrka husj.*

1 Keď si húsky pásla w zeleneg dolinė,
Bolo ti nepúšťat ğunarow mezi ně.

2 Bolo pást, bolo pást, ale wedět ako,
Bolo od Milého sedáwat delako.
3 „Weť som dost sedala na troge strelenia,
Predca na mňa wolau: poď sem potěšenia!“

6. *Husy.*

Kázala mi mať,
Husom chleba dať,
A gá husy poza uši :,;
Žeby išly spať.

7. *Páwi.*

1 Páslo diowča na dolině páwy,
Kde nebolo sedem ročkow tráwy,
Ŋa osmý rok ďatelina rástla,
Čo má Milá páwy na něg pásla.
2 A tyé páwi tratiá pekné pera,
Každá zbierá pre swogho fragera,
A gá smutná nemám zbierat komu,
Poručeno budiž pánu Bohu.

8. *Páw.*

1 Pásla panenka páwa,
Mezi horámi samá,
Prišli dwa mladj páni:
„Poď ty panenko s nami!“
2 Čo bych gá tam robila,
Kdebych páwa poděla?
„Pusť páwa po potoce,
A ty poď s nami predce!“
3 Nedám se gá podwesti
Mládenskeg laskawosti:
Choďte gen s pánem Bohem,
Gá páwa pásti budem.

9. *Páwowé perie.*

Letiá páwi, letiá, bielo peria tratia,
Zuzička ho zbierá; mesto swogho zelia.

10. *Zablaudilá krawárka.*

1 Honilo diowča krawy,
Do zeleneg dúbrawy:
Der der der bum bum bum,
Rai rai rai rum rum rum,
Rai ri rum rai ri rum rum!
2 Krawičky potratilo,
A samo zablúdilo:
Der der der bum bum bum a t. d.
3 Wyskočiu šuhag z kraga,
Witag Anička moga:
Der der der bum bum bum a t. d.

4 Tak sa ho ona lekla,
Hned na kolena klekla:
Der der der bum bum bum a t. d.
5 Nelekag sa ma diewča,
Weť si moge fragerča:
Der der der bum bum bum a t. d.
6 Bola tam gabloň kriwá,
Na něg gablek nebýwá:
Der der der bum bum bum a t. d.
7 Pod ňu si posadali,
A tak sa obgjmali:
Der der der bum bum bum,
Rai rai rai rum rum rum,
Rai ri rum rai ri rum rum!

11. *Pastýrka kraw.*

(Procjtiwši ze spánj pod stromem:)
Hey! kde sú krawy moge? krawy moge?
Černuša, Beluša,
Strakuša, Rohuša,
Krawy moge? —

(uzrewši ge:)
Hen sú! Tam sú krawy moge!
Černuša, Beluša,
Strakuša, Rohuša,
Krawy moge! *)

*) Gedna z nayutěšeněgšjch melodij slowenských.

12. *Milý w poli.*

1 Gá som sa nazdala že sa pole mračj:
A to sa Milému začerněli oči.
2 Gá som sa nazdala že pole horelo:
A to sa Milému ljčko čerwenělo.
3 Gá som sa nazdala že sa pole blýská:
A to si muog Milý na pjšťalce pjská.
4 Gá som sa nazdala že húska letěla:
A to sa Milému košelka belela.
5 Gá som sa nazdala že sa pole trasie:
A to muog Milenký siwé wolky pasie.

13. *Woliari.*

1 Hora moga, hora, na dwanáct konárow,
Bohdag powešali Zwolenských woliarow.
2 Bodag powešali wšeckých do gedného,
Len aby nechali mogeho Milého.
3 Ba mogho Milého na samý wrchowec,
Žeby ho widěla keď puogdem na tanec.

4 Šuhagowa krása zle wolky napásá,
Wo dne po brezinė, w noci po dėdinė.

14. *Wolky.*

Horou chlapci, horou, gá puogdem dolinou,
A té moge wolky drobnou ďatelinou.

15. *Wolky a zamilowanci.*

Do zeleneg dolky,
Zaženeme wolky,
Budú nám gich chlapci pást,
A gá s mogú Milú,
Sadnem pod bučinu,
Budeme sa s kwietjm hrať.

16. *Woliari a tanec.*

Woliari, woliari, dám wám po toliari,
Aby ste ma w tanci dobre wyzwrtali.

17. *Adam.*

Adam woly pasie,
Zimnica ho trasie,
Podag že ho triasla,
Žeby som s njm pásla.

18. *Hágnjk.*

1 Eštė woli doma boli,
Už sa hágčj na ne strogj :,:
2 Nechag hágčj, nechag woly,
Weru ti dám mariáš nowý.
3 Mariáš nowý ako pena,
Co mi dala moga žena.

19. *Zagjmanie.*

Agagu! agagu! wolky mi zagmagú
Do panského dwora, nenj pána doma.
Pán išiou do Lewic, panj do Lewice,
Pán ztratiu dolomán, panj rukawice.

20. *Syn wolák.*

1 Mamko, mamko dag ma do školy,
Nech nechodjm doma za wolmi:
Alebo mi sedlag koňa,
Toho roku bude wogna,
Puogdem do wogny.
2 Už králowna wšade pjsala,
Že dá sersám, že dá i koňa,

Žluté čižmy s ostrohámi,
S wysokými podkowámi,
Pnogdem ta i gá.

21. *Pastýrka guncůw.*

1 Na lúce, lúce, slnce horúcé,
Pasie Anička dwa bielé gunce,
2 A keď gich pásla, wšetka se trásla,
O swogom Milom nenazdala sa:
3 Prišou Janjček k nèg do doliny,
Zagau geg wolky do Bukowiny.
4 „Nechag mi Janko, nechag mi wolky,
Dám ti perečko z drobneg fialky!“
5 „„Nechcem gá perko, ale chcem rúčku,
Poď sem Anička, poď k tomu bučku.““

22. *Sprawedliwý šuhag.*

Keď som pásou konė, woly, w tom zelenom hágjčku,
Prišlo ko mnė šwárno diewča: čo tu robjš Janjčku?
Gá som šuhag sprawedliwý, do mnė nikdo nič newj,
Len tá moga fragerečka, čo nikomu nepowj.

23. *Konė do puta.*

Keď som pásou konė, woly, prišla na mňa driemota,
Lahnul som si na krag lúčky, moge konė do žita;
Prišiol ko mnė šelma hajduch, dau mi gednu do chrbta:
„Keď ty chceš gjt na zálety, dag si konė do pútka.“

24. *Odkaupenie od smrti.*

1 Keď som gá bou malý, maličičký,
Pásou som pri owsjku konjčky:
Zagali ma,
Dobili ma,
Len leda žiwého nechali ma.
2 Predca sa trafila moga Milá,
Ona gim za škodu zaplatila:
Ďakugem ti,
Teraz Milá,
Že si mňa od smrti odkúpila.

25. *Obnoc, a klada.*

1 Keď som išiou na obnoc
S wolmi a s konjčkom,
K Mileg som sa prikradou
Ces ploty chodnjčkom.
2 A keď bolo z pou noci,
Zagali mi statok,
Za to som si posedėu,
W kladė celý piatok.

26. *Konjčky.*

Zašli mi konjčky z teg strany wodičky,
Choď mi Milá pre ně, boliá ma nožičky.

27. *Pastýrská rodina.*

Psota milá, psota, wary ťa čert stworiu?
Ak som sa narodiu, z něg som newychodiu.
Dědo pásou woly, otec pásou koně,
Gá owce a kozy, muog syn bude swině.

28. *Pastýři a garo.*

1 Z Orawského zámku chlapci pozeragú,
Či sa pod Tatrami búčky rozwjgagú.
2 Rozwjgag sa búčku zhusta polehúčku,
Keď sa ty rozwigeš walachow prikrygeš:
3 Háge, lesy, hory, to naše komory,
Zelené gedličky, to naše izbičky.

29. *Kopněnie.*

Zkopni Bože, zkopni, walasi gsú psotnj,
Dagže Bože leta, by zažili sweta.
Walachowa pýcha w zime hladom dýchá,
A w letě ožige na ğazdowom syre.

30. *Dědinčanka za odešlým owčákem.*

O wy čierné hory! o wy siwé skaly!
Co ste mi Milého won z dědiny wzali:
Won z dědiny wzali na salaše panské,
Wraťte mi ho skoro, wy hole Fatranské.

31. *Zuzička a Walasi.*

1 Walasi, walasi, kde ste kozy pásli,
Ztratila som wenček, azda ste ho našli?
„Ei weru nenašli, ale sme widěli
Keď sa on kotúlau z grúňa do doliny.“
2 Walasi, walasi, kde ste owce pásli,
Ztratila som prsten, či ste ho nenašli?
„Ba wer sme ho našli, ale ho nedáme,
Máme takuo diowča, čo mu ho ta dáme.“
3 Walasi, walasi, škoda wašeg krásy,
Že wám už belegú waše čierné wlasy.
„Zuzička malá si, lúbiá ťa walasi,
Kebys bola w'ačiá, lúbiu by ťa Bača.“

32. *Katarina.*

1 Pod horou ďatelina,
Žala gu Katarina:
Žala, žala nažala si,
Postretli gu dwa walasi:

2 „Čakag ty Katarina!
Ciá ge to ďatelina?“
Ciáby bola, mogho pána;
Čo tam býwá pod horáma.
3 Nemám sa kedy bawiť,
Musjm sa domow náhliť,
Lebo by ma mati lála,
Že som s wami dluho stála.
4 „Nebude ťa mamka láť,
Keď ty budeš s nami stáť,
Lebo mamka dobre weďá,
Že ty máš byt moga žena.“

33. *Owčák dcerin a woliar děwčin.*

To ge muog, to ge muog, w teg čierneg halině,
Čo zaháníá owce hore po dolině:
To ge muog, to ge muog, čo pasie bielý ruog:
A čo pasie wouke, to ge našeg diowke.

34. *Krpce.*

Bača náš, bača náš, dag nám dobré krpce,
By ti nebehala walaška po chrbtě.

35. *Pasenie.*

Pasie kozár kozy, kozárka kozlence:
Ich diowka mládencow a synčok diowčence.

36. *Kozle a děwče.*

Gakby kozla netrkalo, má ono rohy,
Gakby diewča nekopalo, ma ono nohy.

37. *Kozička.*

Kozička rohatá išla do bučiny,
Musela sa wrátit, nenašla zeliny.
Takú som kozu mau čo predok wodila,
Garčok preskočila, nuožku si zlomila.

38. *Kozy a rosa.*

Akoby sa kozy pásly,
Keby rosu neotriasly?
Kozy, kozy kozulenky:
Hledj diowča za šuhagky!

39. *Přjgemný sen.*

1 Hnali šwárnj šuhagi kozy do dúbrawy:
Pogdem sa gá opýtať, či móg Mily zdrawý?
2 Prišla sem do dúbrawy, tam som gich nenašla,
Od welkého súžeňá diw sem sa nezašla.
3 Sadla som si spočjwať pod stromek zelený,
Padnul na mňa twrdý sen, prisnil se mi Milý:

4 Že si lahnul wedla mňa, pekně ma oblapil,
Že tri razy mňa bozkal, hned sa preč obrátil.
5 W tom spáňú moge oči slzy porazily,
Že se mogho Milého tak skoro zbawily.
6 Keď sem se prebudila, — moge ljčka mokré:
Wolala sem Milého, že mi gich on zotre.
7 Hledjm wšade okolo, kdeby se bol schowal,
Ale darmo, mog Milý nikde se neozwal.
8 Ach móg milý Janjčku, dosti sa čudugem,
Že ťa gá i we spáňú tak wrúcně milugem.

40. *Dluhy.*

1 Keby dali čo sa dlžni,
Kúpiu by si žlté čižmy.
2 Žlté čižmy s ostrohámi,
Boli by mi za kozámi.
3 Za kozámi za kozlenci,
Nechodiu by za diowčenci.
4 Keby gá mau čo náš Bača,
Nepozreuby na diowčata,
5 Náš Bača má mladú ženu,
Djwagú sa chlapci na ňu.

41. *Starý kozár.*

Ticho kozy, ticho, hore dolinámi,
Gá som walach starý nestačjm za wami.
Gá som walach starý, walašku mi wzali,
W hlbokeg dolině pri panskeg Rozině.

42. *Stušky.*

Dudy, dudy, na baraniech rožky:
Kdo chce šwárno diowča mať, nech mu kúpj stušky.

43. *Owce bez pastýře.*

Owce som widěla, walacha nebolo:
Weť mně na té owce lúto hladět bolo!

44. *Juhás (owčák).*

1 Hora, hora, bielý les,
Newiděu som Mileg dnes:
Kdo gu widěu powezte,
Moge srdce potěšte.
2 Tade išla ces ten hág,
Kade guhás owce hnal,
Neboli to owčence,
Ale boli diowčence.

45. *Juhási.*

1 Juhási, wy ste psi,
Wy ste mogu lúčku,
Mogu šošowičku
Wypásli.
2 Ty brešeš, gako pes,
Nebola to lúčka,
Ani šošowička
Len owes.

46. *Kornútka.*

Na wysokeg prti kornútka sa wrtj,
Kornútka newrť sa: sto striel ti do srdca!

47. *Lité zwonce.*

Owce moge, owce, magú liaté zwonce,
Budú mi wyzwáňat, keď puogdem k fragerce.

48. *Zlaté zwonce.*

Owce, moge owce, máte zlaté zwonce,
Chodjte cengagúc popod té gaworce.

49. *Baranina.*

Idú owce, idú, popod Surowinu,
Hotug Bača kotál, warit baraninu.

50. *Rozlaučenie.*

Idú mé owečky dolu dolinečkou:
Pán Boh ma rozlúčiu s mogou fragerečkou.

51. *Zaháněnie.*

Zaháňag, zaháňag owce do košiara:
Gá by gich zaháňau, nemuožem od žiala.

52. *Dorúbaný.*

Owce moge, owce, krema dwa barani,
Kde že wás budem pást, keď som dorúbaný.

53. *Dogenie.*

Na holi, na holi daždjček mrholj:
Kdože naše owce w košiari podogj?

54. *Procházka po salaši.*

1 „Ei diouča :,: w čiernom damašku, :,:
Neprecházag sa :,: w mogom salášku, :,:
2 Bo móg salášok :,: welmi bohatý :,:
Každá owečka :,: za tri dukáty, :,:
3 Ale poď ko mně :,: do meg koliby :,:
Tu ti dám wšecko :,: čo sa ti lúbj." :,:

4 Ei, šuhag! šuhag! :,: čierné oči máš, :,:
Gá sa ťa bogjm :,: že ma oklamáš, :,:
5 „Nebog sa, nebog :,: mých čierných očj, :,:
Ale sa warug :,: falošných rečj.“ :,:

55. *Dudáš na salaši.*

Zadudag dudášku na našom salášku,
Kým si gá donesiem cedidlo, walašku.
Zadudag dudášku, zadudag walaskú
Ak mi nezadudáš, weru mi ğagdy dáš.

56. *Staw walaský.*

1 Trebas som gá Walach gen,
Predce rád mám gá staw ten,
Žigem sobe bez starosti,
W sameg rozkoši, radosti,
Gá walašku owčárskú,
Nedám za hůl cjsarskú.
2 Ráno když slunce wstáwá,
A w rose stogj tráwá,
Tu gá s weselým zpjwánjm,
Owce z owčince wyhánjm,
Do zeleneg gedliny,
Trebas som sám gediný.
3 Potom idem k hágičku,
Hledám mogu milenku,
Znám gá cestu, nepoblúdjm,
Stretnem milú, gu polúbjm,
Stisnem geg ruky wnadné,
Ach gak to dobre padne!
4 Ona mne poctj perem,
Gá se od nj odberem,
Nečinjm w ničem prekážku,
Podeprem se na walašku,
Zpjwám, wýskám si zase,
A mé stádo se pase.
5 Když mám smed a hlad welký,
Posáhněm do kapselky,
Tu gá nagdem čo mi treba,
Wezmem syra, wezmem chleba;
A móg pes mne wartuge,
Ach gak mně to šmakuge!
6 Móg pes ge strážcem werným,
Bdj nade mnou když gá spjm,
Kde chcem, tam owce zawrátj,
Nedalbych geg za sto zlatý,
K mé službe ge hotowý,
Nedá owce wlkowi.

7 Potom idem k potoku,
Tu mé owce do skoku,
Poznám že se už napásly,
Že gim škuráky narástli,
Potom když gich umýwám,
Wesele si zazpjwám.
8 Odtud idem na salaš,
Priwjtá mne Bača náš,
Priwjtá swého Janjka,
Dá žinčice do čerpáka,
I syra z božskeg lásky:
Šťastliwý staw walaský!

57. *Walaská.*

1 Po walasky od zeme!
Kto mi kozy zaženie?
„A gá by ti bou zahnau,
Ale som sa wlka báu.“
2 Hoiže, hoiže Bača móg!
Tebe kožka a mně lóg:
Tebe kožka na dudy,
A mně logjk pod zuby.
3 Hoi, cic koza, kozina!
Dag nám syra gazdina;
Ak nám syra nedodáš,
Slabých chlapow wychowáš.
4 Wýboh! Wýboh kde si bou,
Kde si taký umokou?
„Bou som tam za horámi,
Pásou som tam barany.“
5 Čtyry kozy, piatý cap,
Kdo wyskočj bude chlap:
I gá by bou wyskočiu,
Ale som sa potočiu.
6 Poza bučky, poza peň,
Poďže, bratu, poďže sem:
Poza bučky a klady,
Tancug, šuhag, za mladi.
7 Poza bučky, poza peň,
Wyberiem si ktorú chcem:
Wyberiem si děwečku,
Ako bielú owečku:
8 Wyberiem si za žienku,
Bystrú, šwárnú Slowenku:
Wyberiem si Ančicu,
Čo wie warit žinčicu *).

*) Při této pjsni se *haiduchuge* t. g. walaský čili *kozácký* tanec tancuge při dudách, kdežto se s uchýleným k zemi tělem, hned prawá,

hned lewá noha ku předu dle taktu wystjrá a dlanj se na členek tleská. Ples tento gako prostý a přirozený, tak přjliš unawugjcý gest.

58. *Neštěstj.*

Hop, cupy, na cupy!
Škoda našeg chalupy.
Bačowá sa opila,
Chalupu nám zwalila.

59. *Žárliwost.*

1 Hop! cup! na dolině:
Udrem Baču po plešině,
Nech nechodj ku Marjně.
2 Hop! cup! na uhlisku:
Wer ho prasknem tak po pysku,
Že wykrciá krwi misku.
3 Hop! cup! tam po blatě:
Tak ho buchnem po chrbátě,
Že mu hlawa zletj k patě.
4 Hop! cup! po paluku:
Tak ho miknem za tú ruku,
Že hu nagde len pri buku.
5 Hop! cup! po prielohu,
Tak ho zdrúzǧám, prisám Bohu!
Že hned ztratj gednu nohu.

60. *Dora.*

(Komicko-pastýrská satyra.)

1 Newiděu som nikdy,
Co som walach, diewky,
Gak bola Dora naša,
Keď išla zo salaša.
2 Cent syra zožrala,
Sud urdy wlokala:
Ta gistá Dora naša,
Keď išla zo salaša.
3 Gako mech fučala,
Gak ǧagdy zdýmala:
Ta gistá Dora naša,
Keď išla zo salaša.
4 Gak žaba seděla,
Gako tchor smrděla:
Ta gistá Dora naša,
Keď išla zo salaša.
5 Na zem sa zwalila,
Gak stará kobyla:
Ta gistá Dora naša,
Keď išla zo salaša.

6 Ani nezwedĕla,
Keď sa rozpučila:
Ta gistá Dora naša,
Keď išla zo salaša.
7 Zo wšech stran sičala,
Pol sweta zaliala:
Ta gistá Dora naša,
Keď išla zo salaša.

61. *Bača starý.*

1 Gá som Bača welmi starý,
Nedožigem do gari,
Nebudú mi kukučky kukat,
Na tom' mogom košiari.
2 Gá som Bača welmi starý,
Ai wšecek zrobený,
Nebudem gá po wrškách chodit,
Ani owečky dogit.
3 Wšetky som si krpce zodrau,
A s tým som nič newyhrau,
Nemám si ich za čo kúpit,
Musjm owcu oblúpit.
4 Potom si gá krpce predám,
Budem mat krpce hádám,
Napasiem si owečky s chutj,
Na zeleneg pažiti.

62. *Porukomie Bačowo.*

1 Hopsa, Zuzka, srdce moge,
Keď ga zomrem wšecko twoge:
Nohawice, župica
I baraniá čapica.
2 Obušek, balta, osekan,
Tulec, tešinka, i čakan,
I tá stágna drewená,
A w nĕg krawa čerwená.
3 Ty mag bydlo na salaši,
Kde býwagú i walasi,
Syr, brindza a žinčica,
Toho nagez, napi sa.
4 Owce ces den tri razy dog,
Pri dogelnici sama stog,
Žeň na lúku hned zrána,
Bude hustá smotana.
5 Z lúky zažeň do bučiny,
Kde ge mnoho ostružiny,
Potom tam u studničky,
Napog kozy, owečky.

6 Pre zlodegow a pre wlkow,
Nechávám ti k owciam pat psow:
Tisu, Belka, Zahraga,
Bodroka a Lapaga.
7 Této dudy, s trima hučky,
Nech si wezme syn do rúčky,
A na nich si pohráwá,
Keď sa času dostáwá.
8 Krpce moge dag žobrákom,
Kapsu pohrebnjm zpewákom:
A kňazowi gahničku,
Za mú hriešnú dušičku.

63. *Ani owčák ani bača* (*sotacká w Lesném*).

Hej ani ga ňe juhaz, hej ani ga ňe bača,
Išče mogo owečky śwarne dziewče zawraca.
Mogo owce galowy,
Dagu mleka gak wody,
Ei, chtože mi ich podogj?
Kiedz ga mlady parobok,
Ta mě bolj prawý bok.

X.

REMESLA.

„Dass die Slaven so leicht festen Fuss fassen, wird durch manche liebenswürdige Eigenschaft der Einwanderer erklärt, hauptsächlich durch das Talent derselben für Gesang und Musik, die sie beständig begleiten, und durch den regen Sinn für die *Künste des Friedens*, der sie beseelt."

K. CH. F. V. LÜTZOW.

„Illud in laude gentis Slavicae memorandum jure est, quod praeter rusticationem, qua pars anni maxima distinetur, operas sectentur, alibi non facile in agrestium laboribus referendas. Nempe, sicuti locorum oportunitas est, ita illi *opificiis* vacant."

MATTH. BELIUS.

X.

R E M E S L A.

1. *Mlynárstwo.*

Kde budem, tu budem, len mlynárom budem,
Na teg bystreg wodě pšeničku mliet budem.

2. *Mlýn w dolině.*

Od kostola do mlyna,
Malowaná dolina:
Kdo dolinu malowal,
Šwárno diewče milowal.

3. *Mlynštj towaryši.*

Wila pierko, wila na cjnoweg misky,
Žeby gu lúbili towaryšia mlynský.

4. *Syn a paholek mlynárský.*

Ponjže mlyna hustá wrbina,
Ber ma mlynárka za swogho syna;
Keď nie za syna, len za paholka,
Budem ťa wolať panj mlynárka.

5. *Raděgi za mlynára než za masára.*

1 Nepuogdem gá za masára,
Lebo bych sa porezala;
2 Ale puogdem za mlynára,
Za dobrého hospodára:
3 Mlynár sedj na kolese,
Wodička mu štěstie nese;
4 Donese mu žita, pšena,
Bude warit geho žena;
5 Donese mu i pšenice,
Owsa, garca, kukurice.

6. *Za mlynára.*

Bukowina, dolina:
Dag me mamo do mlyna,
Kod me do mlyna nedáš,
Zo mne dobrú nezchowáš.

7. *Zuzka mlynárowa.*

Pred Mlynárow na pažiti kapustu sekagú,
A tu Zuzka Mlynarowié, za muž hu pýtagú.

22

Idú tam traga mládenci, čié že ge to diewča?
A ten Ďurko skočj z koňa: to moge fragerča!

8. *Mlynárka (šariš).*

Mlynarečko mlada, džiždžjk na ce pada;
Nech pada, nech padą, wšak ga tomu rada.

9. *Mlynárka.*

1 Wadila sa mlynárka s mlynárom,
Na teg lúce pod zeleným hágom;
2 A to preto že sa dobre mele,
Gedna čtwrtka za čtyri nedéle.
3 Plačú, kričiá mlynárowé děti,
Že mlynárka dolu wodou letj;
4 A mlynárka na mlynici mele,
Gednu čtwrtku za čtyři nedéle.

10. *Mlynárka fragerka.*

1 Už mám kragšú gak si ty,
Mám ručnjček wyšitý.
„Kdože ti ho wyšjwal,
Keď si u nás nebýwal?“
2 Wyšjwala mlynárka,
Starodáwná fragerka,
Wyšila mi bielý kwět,
Puogdem ga s ňou w šjrý swet.

11. *Mlynárka a húska.*

1 „Kázala mi máti bielé húsky hnáti,
Ta dolu, ta dolu, do mlynárskeg hati :,:
2 Chytila mlynárka širokú lopatu,
Zabila mi húsku naykragšú kochlatú :,:
3 Počkag len mlynárka, čo sa tobe stane,
Ač moga husička na nóžky nestane :,:
4 Hotug sa mlynárka do meského práwa,
Lebo moga húska na nóžky nestáwá.“ :,:

12. *Mlynár z noweg mlynice.*

1 Mlynáru, mlynáru z teg noweg mlynice,
Zomel že mi, zomel, tri miery pšenice.
2 Ak mi nezomeleš, urobjm ti škodu,
Wygdem na garečok zahatjm ti wodu.
3 Wodu ti zastawjm, pytle ti poberiem,
A teba mlynáru won z mlyna wyženiem.

13. *Mlynár a děwče.*

1 „Šwárná diowčina, dones do mlyna
Málo lebo moc, len dones na noc.“

2 Gá som děwečka z Turjho Pola,
Nesiem do mlyna kylu tenkela.
3 Zomel mi mlynár na hustý pytel,
Nech se mi mele pšenica, kúkel.
4 „Gá ti zomelem tri kyly žita,"
Len mi' muog Milý zomel bez mýta.
5 Zomel mi mlynár, neber mi mierku,
Lepšiá fragerka, než žita mierka.
6 „Gá ti zomelem, mýto newezmem,
Len ťa duša má trikrát obegmem."
7 Šest dnj do týdna, siedmá neděla,
Zaplať mi Milý čo som robila.
8 „Šest dnj do týdna siedmá neděla,
Powez mi Milá s kým si seděla?"
9 Gá som seděla s kým som weděla,
Na teba Milý som nezpomněla.
10 „Wodu hrabala, piesok wiazala,
Od teg roboty tri dni ležala."
11 Zaplať mi Mily za tu robotu,
Co som robila w piatok, sobotu.

14. *Mlýn a ryby.*

Poďme že my šuhagjčku, poďme že mi na ryby,
Zasačjme njže mlyna, tam nás ryba nechybj.

15. *Mlynári, Anička.*

1 Mlynári, šafári,
Z wašeho mlynka,
Šwárná panenka, Wychodj.
2 Janjčku, bratrjčku,
Wezmi flintičku,
Poraň Aničku, Zastrel gu.
3 A gá gu, nechám gu,
Ona mně kúpj,
Červené šaty, Z hodbábu.
4 Gá geg zas Zlatý pás,
Červenú stušku,
Zlatú fertušku, Z hodbábu.

16. *Mlynček a pěkná Mlynárka.*

1 Wiem gá mlynček na dole,
Wiem gá mlynčok,
Škamrdag, miksug, čibilibi, za brdami
Na dole.
2 Gest tam pekná mlynárka,
Gest tam pekná,
Škamrdag, miksug, čibilibi, za brdami
Mlynárka.

3 Peknú múčku pytluge,
Peknú múčku,
Škamrdag, miksug, čibilibi, za brdami
Pytluge.
4 Budeme piect koláče,
Budeme piect,
Škamrdag, miksug, čibilibi, za brdami
Koláče.
4 Ponesieme fragerce,
Ponesieme,
Škamrdag, miksug, čibilibi, za brdami
Fragerce.

17. *Janjk a mlynárka.*

1 Powezte mi ludia božj:
Kam ten šwárný Janjk chodj?
„Tam on chodj mezi garky,
Múku mlieti u mlynárky.“
2 Powezte mi lúdia božj:
Kde ten Janjk spáwá w noci?
„Tam on spáwá na lawici,
Pri gedneg pekneg wdowici.“
3 Powezte mi ludia božj:
Čo ten šwárný Janjk robj?
„Rozosielá Swatóm koláč,
Že mu bude zagtra sobáš.“

18. *Mlynárka, mlynár, dcera.*

1 Mlynárka sa opila,
Čepec o zem hodila,
A mlynár šel do Bystrice,
Kupowat na nohawice,
Dcerka mu gich ušila.
2 Pán otec ei hleďte že,
Už som wám ge ušila,
Dagte teraz pohár wjna :,:
I gá bych sa napila.
3 Pán otec geg howorj,
Že geg on nedowolj,
Že geg kúpj Abecedár :,:
A že gu dá do školy.
4 A pán brat geg howorj,
Že i on nedowolj,
Že geg kúpj par pištolj :,:
A že gu dá do wogny.

19. *Láclawek a Alžbeta.*

1 Ei bola gedna mlynárka,
Tá mala syna Láclawka,

Nedala sa mu ženiti,
Umienin w šjrý swet iti.
2 „Powezte mogeg materi,
Nech ma nečaká k wečeri,
Powezte mogmu otcowi,
Nech sa neufá synowi.“
3 Odišiou Láclaw do sweta,
S njm geho milá Alžbeta,
Tam tečie potok w dolině,
Osadili sa wo mlyně.
4 Tam oba spolu býwali,
Rodičia o nich neznali,
Zármutok magú rodičia,
Že ništ o dietkách neslyšiá.
5 Zomreli děti wo žiali,
A rodičowia od hanby:
Ei nechže nikdy rodičia,
Tak swoge dietky nemučiá.

20. *Pokogný s málem.*

Welká woda tečie, na malý mlýn padá:
Ne každý ten šťastný, čo bohactwom wládá.
Ku mogemu štěstú nemnoho potreba,
Poctiwé diewčatko a wlastnj kus chleba.

21. *Minulá láska.*

1 Ponjže mlyna,
Hustá wrbina:
Kdeže tá mlynárka čo mne lúbila!
2 Werně lúbila,
A milowala,
Wywedla konjčka i osedlala.
3 Dala mi rybku,
I chleba stybku,
Toto ti móg Milý za lásku wšicku.

22. *Z mlynára krčmár.*

Keď sem gá bol mlynárem,
Bral sem mierky s wrchem,
A wčil keď sem krčmárem,
Nedomeriám štrichem.

---

23. *Rybaři.*

Rybári, rybári, na tichom Dunagi,
Čiste newiděli muog wienok zelený?

24. *Rybárka a kačice.*

1 Pri potočku seděla,
Na kačiny wolala:

Kač, kač, kač kačina,
Nasypem ti gačmena!
2 „Gá gačmena negedám,
Oklamat se ti nedám:
Gá mám ryby we wodě,
Rada som na slobodě.“
3 Po potoku chodila,
Drobné ryby lowila:
Dobré ryby rybárom,
Swárno děwče šuhagom.

25. *Rybárka* (*šariš*).

Pada džiždžik pada, na garečku woda,
Lapa dziewče rybky, ulapilo hada.
Ne hada, ne hada ale gašturečku,
Okruhlanským chlapcom za klobuk perečku.
(*Aneb:* Čo se pripigala ku mogmu šerdečku).

26. *Ryba.*

Pod tjm mostom,
Rybka s chwostom,
Uwar mi gu Milá,
S wjným octom.

---

27. *Pltnjk.*

Neoženiu som sa, ani sa nebudem,
Po teg bystreg wodě kermenowat budem.

28. *Pltnjci*, *čipkári*, *olegkári.*

W Liptowskeg stolici magetnj pltnjci,
Ginde ich nehledag iba pri sklenici,
W Zwolenskeg čipkári, w Turci olegkári,
Ginde ich nehledag, iba pri pohári.

---

29. *Zahradnica.*

1 Ach má Milá zahradnica,
Dag mi šalatu tu tu :,:
2 Ach gá smutná, zarmucená,
Nemám zahradu du du :,:
3 Keď gá budem mat zahradu,
Šalatu ti dám, dám, dám :,:
4 Čo naypeknegšého ho ho,
To ti wytrhám hám hám :,:

---

30. *Polowánie.*

1 Čo gest kragšj než polowat po horách i dolinách,
Prwé než se rozžaruge, po pekných gaworinách.

Gá tu sedjm s mogú Milú,
Gá tu čekám na zwerinu,
Na zagačky, na srnky,
Na diwoké gelenky.
2 Gá se z toho těšit musjm když prekrásná zwjrata,
Po hore se precházegj gak po dwore kurata:
Gá tu sedjm s mogú Milú,
Gá tu čekám na zwerinu.,
Ach nedrjmag moga Milá,
Už prichází zweřina.
3 Zagac skáče po doliné, gelen hapká po wršku,
Ach nedrjmag moga Milá, nedrjmag že len trošku:
„Na zagačka sem strelila,
Škoda že sem pochybila,
Ach mog Bože naymilegšj,
Gak že sem gá mjrila!“
4 Ale ge čas domu gjti, guž denica wycházj,
Naša mamka ráno wstáwá, prw než slunko wycházj,
Kdyby se té mamka ptala,
Kdes té noci nocowala,
Powez že si u súsedow,
Pod okenkem zaspala.

31. *Střelec wědomec.*

Gá som wědomec,
Gá wiem w čom ge wěc,
Kde namierjm,
Tam zastreljm,
Pár holubienec.

32. *Lowec w kamizolce.*

1 Na té lúce zelené,
Pásli sa tam gelene,
Prišel ku nim geden lowec,
W kamizolce zelené.
2 Počkag diewko milená,
Zabigem ti gelena,
Keď sa tebe zapáčila,
Kamizolka zelená.

33. *Panštj jáğeri.*

Nepowedag diowča materi,
Že tu boli pansky jáğeri:
„Neboli tu, tam sa táragú,
U rychtárow peria páragú.“

34. *Polownjci.*

1 Polownjci polugú,
A na srdce wartugú,

To pak wšecko na moge,
A wšak ho nedostanú.
2 Prosjm tě polownjče,
Neraň že mi mé srdce,
Radněg se ti oddáwám,
Tobe wernou zůstáwám.
3 „Gá sem strelec horliwý,
Kam namerjm tam strelj,
Že sem strelil do srdce,
Nič se tomu nediwte,
4 Má panenko premilá,
Holubičko uprjmná,
Ty si mne též ranila,
Do srdces mi strelila."

35. *Lowy.*

1 Pogdeme mi na lowy, na lowy,
Towarišu móg!
Na lowičky, na lowy,
Pod ten hágjk zelený,
Towarišu móg!
2 Bežj *zagac* po poli, po poli,
Towarišu móg!
Pusti chrta po wuoli,
Ať zagaca dohonj,
Towarišu móg!
3 Bežj *srna* po poli, po poli,
Towarišu móg!
Pusti chrta po wuoli,
Ať tu srnu dohonj,
Towarišu móg!
4 Bežj *sobol* po poli, po poli,
Towarišu móg!
Pusti chrta po wuoli,
Ať sobola dohonj,
Towarišu móg!
5 Bežj *panna* po poli, po poli,
Towarišu móg!
Pusti chrta po wuoli,
Ať tu pannu dohonj,
Towarišu móg!
6 Už sme wšecko zlowili, zlowili,
Towarišu móg!
I zagaca i srnu,
I sobola i pannu,
Towarišu móg!
7 Poďme že sa děliti, děliti,
Towarišu móg!

Tebe zagac i srna,
A mně sobol i panna,
Towarišu móg!
8 Ač sa ti kriwda děge, da děge,
Towarišu móg!
Tebe wšecká zwerina,
A mně šwárná děwčina,
Towarišu móg!

36. *Low zagjce.*

1 Slyšjš Ďuro zahradnjku,
Polož do kauta motyku,
Wezmi na plece ručnice,
Půgdeme my na zagace,
K Gelšownjku.
2 Zagac žalostně narjká,
Že nemá pokoge od psjka,
Gak sem se na swět narodil,
Křiwdy sem nikomu neurobil,
Chcú mne zmárnit.
3 Když sem ležel w hustém trnj,
Geden prawj: tu ho pohni,
Druhý mluwj: nenj ho tu,
A gá sobe ljžem patu,
Poď gá w nohy.
4 A když mne oni zazreli,
Pustily chrty z remenj,
Už mne mali gako w hrsti,
A gá sem ušel do chrasti,
Pres doliny.
5 Chwálu wzdáwám mogjm nohám,
Že sem ušel k welkým horám,
Též i tobe stworiteli,
Že si mi dal čerstwé nohy,
Chwálu wzdáwám.

37. *Nářek zagjčka.*

1 Ach gá zagjček preneštastný,
Když wygde mesjček krásný,
Do pole táhnu,
Nožky natáhnu,
Mrd, mrd, mrd sem i tam wrtjm se,
Mého nepřjtele bogjm se.
2 Do rána gá dlúho neležjm,
Ze swého lůžka preč běžjm,
Hledám potrawu,
Zelenú tráwu,
Cup, cup, cup do zelin pospjchám,
Lačný gsa ledwa guž oddýchám.

3 A když gá do pole pospjchám,
Nožky si sem i tam prebjrám,
Prigdem do hory,
Hryzem do kwory,
Mrd, mrd, mrd gen dále pospjchám,
Páčjm si odkud se bránit mám.
4 Ale když prigde ten zelený,
Ten Jáğer hladem zemdlený,
Ten na mne čjhá,
A na psow mihá:
Hau, hau, hau psi strašně štěkagú,
Jáğer s kuchárem se radugú.
5 Jáğer si flintičku nabjgá,
Fugtáš si zubami prehrýzá,
Na mne zazerá,
Flintu namierá,
Ukážem mu pu, pu, pučalku,
Až si potom sadnem na wršku.
6 Když sedjm na wršku spočjwám,
Kade psi štěkagú počúwám:
Prigdúli ke mně,
Gá zase spěšně,
Fuk, fuk, fuk se z wršku w nohy dám,
Kam se gá ubohý podiet mám?
7 Jáğer se gen tomu wždy těšj,
Že mne dá kuchárowi upecti,
Slaninku krágat,
A mne špikowat,
Ale gá gen daufám utiecti,
Aby mne nemohel upecti.
8 Gá bežjm tam w temnú dolinu,
A psi za mnou celú hodinu,
Tu gá newinný,
Trpjm bez winy,
Puk, puk, puk w tom Jáğer wystrelj,
A gde se mnou domů weselý.

38. *Hausky.*

Pri potoku pri Dunagi husy sa perú rú rú rú,
Wezmi Milý karabinček zastrel některú rú rú rú:
„Gá té húsky nezastreljm, gá té husky znám, znám, znám,
To sú húsky mogeg Zuzky, čo gu gá rád mám, mám, mám.“

39. *Diwoká kačka.*

1 Kačička diwoká, letěla z wysoka,
Šuhag dobrý strelec strelil geg do boka.
2 Odstrelil geg krjdlo, i prawú nožičku,
Horko zaplakala, sadla na wodičku:

3 „Milý, mocný Bože! už som dolietala,
Už som moge milé děti dochowala.
4 Mogė drobné děti na kamenci sediá,
Kalnú wodu pigú, drobný piesok gediá.“

40. *Holúbok.*

1 Hora, hora, bielá hora,
Na teg hore bielá skala,
Na teg skale holub sedj,
Bljžj sa mu strelec mladý.
2 „Ach! ty strelec nestrielag ma,
Malý osoh wezmeš zo mňa,
Nožičky mi zmerawely,
Krjdelka mi opršaly.
3 Krew mi w žilách zmeděněla,
Zprahly wšecky kosti těla,
Smutok zemdlel wšečku silu,
Bo som ztratil mogu Milú.“

41. *Ljška a Mariška.*

1 Chodila ljška po hrázi,
Lowec sa za ňou procházj,
Strelil na ljšku,
Zabil Marišku,
Tam ona ležj na wršku.
2 Mala sukničku zelenú,
Na něg pentličku čerwenú,
Očička čierné,
Ljčka čerwené,
Wšecku hlawičku zraněnú.
3 Ai tento mladý krásný kwet,
Musj opustit celý swet,
Otca, mamičku,
Brata, sestričku,
I teba milý Janjčku.
4 Wykwitagú z něg tri růže,
Žáden gich trhat nemůže,
Gedna ge bielá,
Druhá čerwená,
A tretiá žluto prekwita.

42. *Gelen, srnka.*

Čo to diewča howorj? na šuhagka swedčj,
Že on zabiu gelena w zeleneg uboči.
Nezabiu on gelena, ale zabiu srnku,
Máš sa šuhag nasediet w tom Halickom zámku.

43. *Pjseň hawjrská.*

1 Na klopačky klopagú,
Už gamiari stawagú,
S kahanci do bany faragú!
2 I ty Iberagtári,
Hutmany, Gracfiliari,
Fáragú hoda sprostý hawiari.
3 I mogi towaryšia,
Toto klopanya slyšia,
Počkagte ma prášok towaryšia!
4 Ked šichtu odbudneme,
Potom sa napigeme,
Zaplatýme ked lwon dostaneme.
5 Ked nás budú lwonaty,
Budeme popjgaty,
„Mám ta znat!" budeme si zdrawkaty.

44. *Fáranie do baně.*

1 „Stáwag hore Hanzo!
Na banu klopagú,
Ked neskoro prideš,
Fárat ty nedagú."
2 Neskoro som prišiou,
Fárat mi nedaly,
Ešte ma hutmanskou,
Palicou wypraly.
3 Bolo o dwanásteg,
Tak mi powedaly:
„Wytyahny si dereš"
Dwanást mi wytaly.
4 Dakugem wám pány,
Za to potrestanya,
Nech wás čerty weznú,
S wašima banyama.

45. *Huntyar.*

Nerobjm na štrose, ale s huntom behám,
Nebog sa má Milá šak ta gá wychowám.

46. *Hundštosiar.*

1 Ked sa Hunštosiar hnewá,
Zelený ge ako tráwa,
Hnedky farbu premený,
Gak rozmarjn zelený:
Škrjpe zubama.
2 Dobrj sa robotnýci,
Keď prigdú ku sklenyci,

Gedon druhemu wrawj,
Dag pán Boh dobré zdrawj,
Pime do noci.
3 Ked idú na wohlady,
Gedon druhému radj,
Kerý ku kereg ma gjt,
A čo geg má howorit,
Gestli otworj.
4 A gak ne ide wonka,
Ked on na dwere klopá:
„Gasná ty do matera,
Co to flandra za gedna,
Ked neotwárá.“

47. *Banjk a žena.*

1 „Wiem čo urobjm,
Gá sa oženým,
Ženu pošlem do roboty,
Sám si poležjm.
2 Čo ty ženo má,
To si muožem gá,
Gá si lehnem do posteli,
A ty rob žena.
3 Wšecko urobjm,
Gesti nawarjm,
Popoledný si oplácám,
Moge ğaloty.“
4 Ğaloty plácau,
Prehorce plakau,
Welkié štichy si urobiu,
A potom párau. —
5 „Dag žena suknu,
Obšigem ty gu,
Zjtra budem šaty praty,
Ozwárám ty gu.“
6 A ked šaty prau,
Prehorce plakau.
Radneg gá budem fáraty,
Gak šaty praty.

---

48. *Masáři.*

Keby bola krawa za ğroš a funt masa za peták,
Weť by sa len w tedy bili masiari po petách.

49. *Pigjcj masáři.*

Nebolo to nikdy ani nemuože být,
Aby ti masiari nemali za čo pjt.

50. *Gadernice, gelita.*

Slúžila sem u masára tri leta,
Gjdala sem gadernice, gelita.

51. *Masáři.*

Mäsiári, mäsiári čo deláte?
Prišla som po mäso, a nemáte:
Za kragciar pečenky, za groš mäsa,
Hopsasa mesiari už som waša.

52. *Masář a galowečka.*

„Masiár, masiár, masiarečku,
Zagal si mi galowečku.“
Nebola to galowečka,
Ale bola fragerečka.

53. *Masář* *).

1 „Janjk, Janjk biely masiar:
Kde že si to žjtko zasial?“
Zasial sem ho mezi cesty,
Zožaly ho dwe newesty.
2 Keď ho ony zožjnaly,
Tak si pri ňom zazpiewaly:
To ge žjtko masiarowo,
Toho našho fragerowo.

54. *Wýstraha před masáři.*

1 Škoda tebe má panenko že s masári zahráwáš,
Ach škoda ťa na tisjckrát, že se gim tak šálit dáš.
2 Ne to wšecko čo sa blyštj ge ze zlata wážnosti,
Ani čo sa zdá uprjmné nebýwá wždy w stálosti.
3 Masár swetom wyťičaný swé ščastie probiruge,
U wšeligakých panenek on sa akomoduge.
4 On powj slowo lahodné: commendo me, Adie!
A tys tomu welmi rada že sa ti flatiruge.
5 Dneska od tebe odegde, zagtra inšú miluge,
Na tebe žes wčera bola, ani si nezpomene.

---

*) W Sotáků takto se zpjwá tato pjseň:

1 Kačmar, kačmar, milý kačmar
Dze si toto žitko zaśal?
2 Zaśal ga ho medzi mosty,
Zožaly ho dwa ňewesty;
3 Gak ho žaly, dožjnaly
Krasně sebe zaspiwali:
4 „Hoja, hoja ozimina
Nebudzem ga macerina.
5 Al' ga budzem Janičkowa,
Bo Janičko duša moga.

6 Preto ti gá má panenko s důwernostj powjdám,
Bys masárom pokog dala, srdečné napomjnám.
7 Neb gestliže neprestaneš, wer mi že obaņugeš,
Naposledy má panenko na mne sobe zpomeneš.
8 Znám prjkladů mnoho takých čo masárow lúbily,
Powčul panny pozůstaly eště sa newydaly.
9 Z inšjch posmech robjwaly len s masári držaly,
Bárby gim i šwec wčil prišel, rady by sa wydaly.

55. *Masář a koželauh.*

Zabiu masiár galowičku,
Hodiu kožku pod lawičku,
Eště masiár na ńég ležau,
Už hu warğa w zubiech držau.

56. *Hodinář.*

1 Mala som fragera hodinára,
Čo robj hodinky :,: pre cjsara.
2 Začaly hodinky w půl noci bit:
„Pre teba má Milá :,: musjm zemrjt,
3 Nezemrem, nezemrem, len sa trápjm,
Pre teba má Milá :,: krásu tratjm.“

57. *Ğombár.*

1 Hora, hora wečernice,
Milugže ma moge srdce,
„Akoby ťa nemilowau,
Keď ťa maliar wymalowau.
2 Maliari ťa malowali,
Ğombári ťa šnurowali:
Poďže za mňa za ğombára,
Keď si taka šnurowaná!“

58. *Tkáč.*

Pilby tkáč,
Nemá zač:
Prepil si brdo,
Chodj si hrdo,
Prepil si podnože,
Už robit nemuože.
Či ge žráč!

59. *Kušnjři.*

1 Kušnieri, kušnieri wy nerobotnjci,
Nikda wás newidjm hyba pri sklenici.
2 Kušnieri, kušnieri malowané děti,
Negedna panenka za wami poletj.
3 Kušnieri, kušnieri pekné gména máte,
Ne gednu panenku na swetě sklamáte.

60. *Šewci.*

Okowaná strela šewcom do matera!
W dělacj den pigú a w nedělu šigú.

61. *Sukenjci.*

Idú chlapci z Brna,
Počom ge tam wlna?
„Cierná po krageiary,
Bielá po toliary.“

62. *Kowáč.*

Načo ti kowáč dwa towariši na zimu?
„Geden mi kuge, druhý miluge ğazdinu.“

63. *Furman.*

Který furman dobre wozj,
Netreba mu kolomaži,
Ani šnury, ani biča,
Len dobrého pohoniča.

64. *Šefranjk.*

Išiou Milý do sweta so šafrany,
Donesie mi laibljček cifrowaný,
Donesie pamiatku,
Prstenček ai šatku,
S wýšiwkámi.

65. *Olegkář.*

Krčmarka zborğug mi, kým puogdem s olegmi,
Keď sa gá nawrátjm weť ti gá zaplatjm.

66. *Fagkár.*

1 Bude garmok, bude w Modre:
Popredáme fagke dobre:
2 Která bude s welkým nosom,
Bude płatit po trom ğrošom.
3 Která bude s pipasárom,
Bude dobrá pre husárow.

67. *Drotár.*

Gá sem dobrý remeselnjk z teg Trenčanskeg stolice,
Gá znám dobre drotowati hrnce, misy, ragnice.
Keď gá puogdem z teg dědiny krikagúcj ces mesto:
Dagte hrnce drotowati! to ge moge remeslo.

68. *Drotář.*

1 Gá sem dobrý remeselnjk z teg Trenčanskeg stolice,
Po mestečkach, po dědinách chodjm drotowat hrnce:

Tu mne wšudy chcegú mjti,
Kde magú hrnček rozbitý.
2 Ženky mne welmi lúbegj nebo sem chlapjk herský,
Když která co drotowat dá, k tomu sem welmi friškýf.
A že dobre drotowat znám,
Dobre si i platiti dám.
3 Keď si gá idem po mestě tu mne wolagj djwky:
Heg! sem! mog lubý drotári, poďte drotowat hrnky:
Gá si sadnem, odrotugem,
S děwčatky si požartugem.
4 Drotár sem gá, drotár budem, drotárem chci zostati,
A keď pogdem po ulicech tak si budem zpjwati:
Hrnce, misky i randličky,
Dagte drotowat ženičky.

69. *Remeselnická dcera.*

Z dola cesty, z dola plota nasiala som lanu,
Dalaby sa wybozkáwat, ale nemám komu.
Magstra nieto doma, towaryš ge w mestě,
Učeň ge malý chlapec, nerozumie eště.

---

70. *Žebrákowo štěstie.*

1 Ga biedný žebráčjk,
Muog priatel mesiačjk,
Priatelka palička,
Stodola kapsička.
2 Prahy, mosty, stromy,
To gsú moge domy,
Smrti se nebogjm,
O pohreb nestogjm.

71. *Žebrák slepý s huslemi.*

(w Pešti na garmarku).

1 Ludia božj, ludia,
Nechže wás prebudia,
Husličky biedného
Žebráka slepého.
2 Kdo chudým daruge,
Pán Boh ho miluge,
Kdo chudým ukrátj,
Pán Boh ho zatratj.

72. *Párička.*

1 Párička, Párička
Kde ti ge palička?
Dolů wodou letj,
Lapagte hu děti.

2 Páričkowa panj,
Chodj po žebránj,
Páričok welký pán,
Nosj geg kapsu sám.

73. *Modlitba žebrakowa.*

Wypal Bože tu dědinu,
Nech wyhorj dom do domu:
Keď sa budú znowu stawat,
Azda budú lepšie dáwat.

74. *Žebrák z Nowé Wsi.*

Z kade si? Z Noweg wsi.
Co tu hledáš? Žobrem si.
Kde ti ge kapsa? Na gelši.
Chceš chleba? Dag, dag!
A robit? Gag, gag!
A ženit? Hopsasa!
A umriet? Nechce sa.

75. *Starý žebrák.*

1 Gá žebráček starý, starý, starý,
Nesmiem gjt do fary, fary, fary,
Nebo se bogjm,
Že zle obstogjm,
Keď si pýtám dary, dary, dary.
2 Kuchárka zazrela, zrela, zrela,
Hned dwere zawrela, wrela, wrela,
Nechcela pustit,
Ani dopustit
Aby sem stál u kostela, stela, stela.

76. *Žebrák a zbognjk.*

Trebas gá ubohý po žobránj chodjm,
Na silu neberiem, nikomu neškodjm.
Predca mi ge milšiá žebrácká palica,
Lež tá zbrog zbognická a s ňou šibenica.

XI.

W Ò G N A.

„Robur militiae pedestris Hungaricae semper Slavi in parte constituebant.“

ANTONIUS SZIRMAY.

„Die Slowaken bilden r e i n 2 Infanterie-Regimenter (Alexander und Bakonyi), g e m i s c h t 5 (Gyulai, Wied-Runkel, Vaquant, das Peterwardeiner und das deutsch-banatische); Huszaren-Regimenter 2 r e i n (Kienmajer und Ferdinand), eines g e m i s c h t (König v. Preussen). Die Slaven insgesammt: Infanterie-Regimenter 10 rein, 11 gemischt, ein Bataillon rein; Huszaren 2 rein, 5 gemischt. Hieraus ist leicht zu ersehen, welches Volk an der ungarischen Kriegsmacht den grössten Antheil nehme.“

JOH. V. CSAPLOVICS.

XI.

PJSNĚ WOGENSKÉ.

I. WERBOWÁNIE, ODRÁZENIE.

a) Mužské.

1. *Werbownjci.*

(cestau gdauce neb tancugjce zpěwmo prokřikugj:)

To ge žiwuot! to ge swet!
To sú chlapci ako kwet!

2. *Wogenská přjprawa.*

Ľúbj sa mi, lúbj, cjsarská prjprawa,
Čerwené wýložky, ostrihaná hlawa.

3. *Rannj Nowinka.*

1 Čierne oči, poďte spať!
Bo musjte ráno wstať,
2 A to ráno ranjčko,
Keď wycházá slniečko.
3 Už slniečko wychodj,
Má milá se prechodj,
4 Prechodj, se po rynku,
Donese nám nowinku,
5 Nowinečku takowú,
Že na wognu werbugú.
6 Keď werbugú, budú brat:
Škoda chlapcow na stokrát!
7 Dagú koňa i šaty,
I klobúčjk rohatý,
8 Za klobúčjk pentličku,
A ku boku šabličku.
9 A do ruky karabjn,
Už ťa Milá zochabjm;
10 Zostaň Milá komu chceš,
Už ty moga nebudeš.

4. *Dwa rožky.*

1 Keď som išou ces dwa wrške,
Nagšou som si tam dwa róžke,
Keď šom počau na nich trúbiť,
Začaly ma diowky lúbiť.

2 A gá nechcem diowky lúbiť,
Račeg budem šablu nosiť;
Šablu, šablu malowanú,
Od cjsára darowanú.
3 Cjsár, cjsár, sedlag koňa,
Puogdeme my do tábora:
Tábor, tábor otwárag sa!
Idú chlapci, zwerbugú sa.

5. *Strogná.*

Nepuogdem na wognu, mám fragerku strognu,
Škodaby gu bolo nechať lecikomu.

6. *Zwerbowánie se pro Milau.*

1 Werbugú, werbugú hore Košicami,
I gá sa zwerbugem s krásnými očkami.
2 Werbugú, werbugú w Mikuláskom mestě,
I gá sa zwerbugem, mňa fragerka nechce.
3 Mňa fragerka nechce iba mladých pánow,
Co ti geg wjnečko dáwagú z pohárow.

7. *Zwerbowánie se pro nelásku.*

1 Owi, diowča newjdanuo!
Keď ma nechceš už ge darmo,
Keď ma nechceš milowati,
Gá sa puogdem zwerbowati.
2 Zwerbugem sa, budem husár,
Bude ze mňe dobrý pisár,
Budem listy dopisowat,
Swárné panenky milowat.

8. *Šablička k boku.*

1 Uboči, uboči, tam sa woda točj:
Kdo nemá fragerky nech len do neg skočj.
2 Gá gu geden nemám, ale si gu kúpjm,
Swárnému diewčatku do strmeňa stúpjm.
3 Blázen by som gá bol do teg wody skočit,
Pre leda diewčatko woljm šablu nosit.

9. *Ruka.*

Dáš? dáš? či nedáš? či sa ti mám prosit?
Dáš tu ruku slúbenú?
Ak nie, idem na wognu,
Budem šablu nosit.

10. *Hrozba.*

Počkágte diewčice tri mesjce,
Půgde nás na wognu tri tisjce,
My budeme skákat,
Wy budete plakat,
W Pezinku na rynku pri musice.

11. *Neprosenie se.*

1 To sa chlapci, to sa, čo šabličky nosiá!
Nie taký šarwanci čo sa diewkám prosiá.
2 Nepros sa geg, nepros, sadou geg čert na nos,
Keď geg dolu zýde, sama k tebe prigde.
3 Ona sa nazdala že sa geg gá prosjm,
Takú holubičku w podkowičkách nosjm,

12. *Hotowý na wognu.*

1 Gawore, gawore, weru si pukatý,
Weru sa pod tebou Kremnické dukáty;
2 Kremnické dukáty a Baworské ğroše:
Kdo puogde na wognu, ostri si paloše!
3 Paloš ge hotowý, konjk osedlaný:
Kdo puoğde na wognu? Už som zhotowený.

13. *Panština a Rákoš.*

Panština, panština, ty twrdá panština,
Nech ťa Parom wezme, idem do Budjna.
Idem do Budjna, na to Rákoš-pole,
Tam ztrasiem zo seba sedliacké mozole.

14. *Služba.*

Nechcem gá wiac poddaným byť,
Raćeg, puogdem kragnė šlúžiť;
Co mi dagú, to mi dagú,
Len si ma tam radi magú.

15. *Zbawenie se Pána.*

1 Už som bez starosti, zbawiu som sa pána,
W Lewicách werbugú, dám sa za husára.
2 Ḑagú mi tam šablu, čižmy s ostrohámi,
Ço mi budú brinkať hore Lewicámi!
3 Šablička brúsená, to ge moga žena,
Karabjn, pištole, to sú děti moge.

16. *Otázky.*

Na čo si sa na to dal?
Na čo si sa zwerbowal?
Ņešťastnj ti husári,
Ço magú krátké sáry,
Keď ťa oni zwerbowali.

17. *Lipták.*

1 Už gá nepuogdem k wám, ginde sa obrátjm.
Skoro gá už dolu Wáhom :,: na pltách poletjm.
2 Poletjm, poletjm dolu do Trenčjna,
Potom ty budeš banowať :,: hrdá Katarjna.
3 Poletjm, poletjm do Nowého Města,
Potom mi už bude krátká :,: ode srdra cesta.

4 Poletjm, poletjm dolu do Fragštáku,
Tam sa už len rozpomeniem :,: na mú milú matku.
5 Keď budem w Komárně, puogdem do kasárně,
Dám tam mogu prawú ruku :,: potom ge už po mně.

18. *Wýstraha.*

1 Dewogenka čierná nesedag wedla mňa,
Ak sa ti čo stane, nepowedag na mňa,
2 Čo ty na mňa powieš, s tjm si nezpomuožeš,
Gá puogdem do wogny, ty doma zostaneš.
3 Gá sa budem nosit na wrannom konjčku,
A ty budeš wodit chlapca za ručičku.

19. *Dobrowolný.*

Šuhag koňa kuge, šabličku richtuge,
A má Milá plače, že pomaširuge:
Neplač Milá preto že som gá wo wogně,
Wšak mňa nelapali, šel som dobrowolně.

20. *Mladý husár.*

Gá som šuhag mladý, moga žena stará,
Půgdem do Prešporku, stanem za husára,
Dagú mně tam koně, čižmy s ostrohami,
Brinkati si budem wrchy, dolinami.

21. *Na wognu obětowaný.*

1 Načos ma mamičko wychowala,
Keď si ma na wognu obecala,
Na moge nuožky,
Zlaté ostrožky Pribit dala.
2 A gá wám mamičko zaďakugem :,:
Za wašu lásku,
Širokú cestú Mašírugem.

22. *Nedobrý.*

1 Nebudem gá dobrý, ani mi neswedčj,
Šablička ku boku, karabjn na pleci.
2 Plače mi má matka, plače mi sestrička,
Že sa mi ligoce pri boku šablička.
3 Šťastliwú dobrú noc milé wám winšugem,
Ostatnj, prwý raz s wami se spatrugem.
4 Gešté ste mne matko w žiwotě nosily,
Už sa mi wogenské manjry páčili.

23. *Mizerný manžel a otec.*

(slowensko - maďarská.)

1 Člowече mizerný,
Parom w twég materi.
Načo si na swetě,
Adta teremtette!

Nemáš chleba ani sena,
Ani wjna, ani gména,
Keď tak máš žiw byti na tom márnom swetě:
Poď račeg do wogny: *Illyen teremtette!*
2 Bars ti tam Francúzi
Prerieďá twé fúzy,
Predca ti ge lepšie,
Než doma byt w núzi:
Nagme keď máš ženu, děti,
To na teba mnoho letj,
A tam snad o týden muožes byti pánem,
To ti gá slubugem: *Isten úgy segélyen!*
3 Bars ty tam twog ziwot
Položjš wo wogně,
Wšak ti to sám pán Boh
Wynahradj hogně,
Ak si činil powinnosti,
On tě prigme do radosti,
A ak si bol bludný na tom márnom swetě,
Šmikne ťa do pekla: *Disznó teremtette!*

24. *Syn* (*šarišská*).

1 Ga hlopec, ty hlopec,
Wyhowal me ocec,
Ocec me wyhowal,
Ga se mu zwirbowal.
2 Dumala moga mac,
Že gu budzem howac,
Ga pošol do Košic,
Žolte čižmy nošic.

---

b) Ženské.

1. *Matka.*

1 Gag beda, prebeda, čo muog syn powedá!
Že wšecko popredá, sám sa na wognu dá;
2 Na wognu širokú, na cestu dalekú,
A to wšecko preto, že má žial w šrdečku.
3 Žial w srdečku welký od geho fragerky,
Že ho zanechala newernica celky.

2. *Smělá milenka.*

1 Bude wogna, bude, bude werbowania,
Kdože na ňu puogde? čelaď wyberaná.
2 Bude wogna, bude, kdože na ňu puogde?
Muog Milý uprjmný, na prašiweg swini.

3 Bude wogna, bude, bude werbowania,
Nepustjm šuhagka, račeg puogdem sama.

3. *Konjk.*

Už sa ten konjčok wo wrbině pasie,
Čo mogho Milého na wognu ponesie.
Keď sa ti šuhagko páčila wognička,
Tu hu máš, tu hu máš, sedag na konjčka.

4. *Liptáčka.*

Puogdem k moru, lapjm ptáčka,
Nebude zo mňa Liptáčka:
Ale bude Obršterka,
Pri armádě oficierka.

---

c) Společné: Žensko-mužské.

1. *Zuzanka.*

1 Chodila Zuzanka okolo Dunaga,
Nosila na rukách šwárného šuhaga.
2 „Šuhagu, šuhagu, čo ti mám urobiť:
Či tě mám wychowať, či do wody hodiť?“
3 „„Mamko moga, mamko, len mě wy chowagte!
Keď mě wychowáte, na wognu mě dagte!
4 Prigde wám pochwala od panj Králowneg,
Že budem bogowať nedaleko od něg.
5 Prigde wám pochwala ad pána cjsára:
Že ste wychowala na wognu husára.
6 Husári, husári, peknié koně máte,
Ta puogdem mezi wás, kterého mi dáte?““
7 „Dáme ti my, dáme, s tou červenou hriwou,
Čo se budeš nosiť po tábore s Milou;
8 Dáme ti my, dáme, čižmy s ostrohámi,
Čo ti budú brinkať hore dolinámi.“

2. *Syn a matka.*

1 Ei mamko, mamko dag ma do školy,
Nak sa gá učjm sebe do wuoli.
A ty bratu sedlag koňa,
Nak neležj darmo doma,
Ta gdem do wogny.
2 Ei mamko, mamko wy ste prjčina,
Že teraz musjm sedať na koňa,
Nechceli ste na mňa trowit,
Že gá musjm do wogny gjt,
Plače rodina.

3 Ei neplačte wy moga rodina,
Wšetko mi ge to mamka prjčina,
Bude ona nariekati,
Keď bude ostariewati,
Že nemá syna.
4 „Ei synu, synu, synu premilý,
Nemeškag že sa, prigď domow z wogny,
Aby mohla s tebou byti,
A s tebou sa potěšiti,
Synu premilý."
5 Už wám gá wiaceg mamko neprigdem,
A gá tam weru bogowat budem:
Opatrug wás pánboh doma,
Buď zdráwa wšetka rodina,
Na weky. Amen.

3. *Milý chce za husára.*

1 Hore dolinámi čerňawa sa walj,
Ni ge to čerňawa, ale sú husári.
2 Janjčok, Janjčok s peknou bielou twárou,
Nedag že sa, nedag medzi tých husárow.
3 „Weť by som sa nedau, Milá! zwerbowati,
Keďby sa nám dali dogedna sobrati.
4 Tebe bránj otec, a mně bránj móg brat,
Pre Boha žiwého, dagte sa nám sobrat.

4. *Odhowáránie od wogny.*

1 Sadla si k němu, šeptala gemu,
Nechoď Janjček, nechoď na wognu.
2 „Na wognu musjm, gá sweta zkusjm,
Gá teba diowča opustit musjm."
3 Prečo tam ideš, weť sa tam blýská:
„Gakbych neišol, keď tam Mariška."
4 Prečo tam ideš, weť tam hrmelo?
„Gakbych neišol, keď sa mi chcelo."
5 Nač ty tam ideš, weť tam děšť padá?
„Gakbych neišol, kaprál ma žiadá."
6 Nač ty tam ideś, weť ge tam blato?
„Gakbych neišol, keď dagú zlato."

5. *Ondřeg.*

„Čo si Ondregko, čo si wykázal
Že ťa uradnjk na tu wognu wzal?"
Ništ ni dobrého, ani nowého,
Nechcel sem slúchat pána mogého.

6. *Siwý kůň a sedlo (šariš).*

1 Husari, husari pekne kone mace,
Kedz ga še zwirbugem, ktoreho mi dace.
2 Či teho šiweho, či teho wranneho,
Či teho konička čo na nim šablička.
3 Koničku mug šiwý, budz že mi ščešliwy,
Kedz pugdzem do wogny by me nezabili.
4 Šablička ne moga, ale čisarowa,
Kedz sa s nu wyrubam to serenča moga.
5 „Siwy kuň, šiwy kuň, malowane šedlo,
Co ce šuhagečku na tu wognu swedlo?
6 Bodag tote šedlo sto Paromow wzalo,
Že mogho Mileho na tu wognu zwedlo.“
7 Šiwy kuň karabin, sedelečko neše,
Počekag me dzewče do gešeni ešče.
8 „Ga by ce čekala, roček i poldruha
A ty bys me newzal, mně by hanba bula.
9 Hanbaby mi bula, hanba prewelika,
Žem ši ga lubila bileho Janika.“

II. LAPAČKA.

1. *Nežeň sa.*

1 „Šuhag, šuhag w mladom weku,
Nežeňže sa toho roku;
Toho roku wogna bude,
Načo že ti žena bude?“
2 Wogna bude i pominie,
Moga žena nezahynie,
Nagdem w hore takú dieru,
Kde gá skrygem mogu ženu.

2. *Rada.*

1 U riehtára sediá,
A spolu sa radiá,
Koho magú na wognu dať,
Koho doma nechať:
2 Gazdowského škoda,
Ten nech robj doma,
A chudobný, ten newolný,
Nech ide do wogny.
3 Moga mať ge stará,
Psotně ma chowala,
Kedy za groš, kedy za dwa,
Chleba kupowala.

4 Muog otec ge starý,
W robotě ustalý:
Keďby gim mau pomáhati,
Na wognu ma wzali.
5 Janjčko w maštali,
Wranné koně češe,
Obzerá sa z boka na bok,
Čo mu Milá nese.
6 „Nesiem ti gá, nesiem,
Putečko i štránok:
To ti bude muog Janjčko,
Cjsarský záwdawok.“

3. *Utjkanie před lapačkou.*

Utěkagte chlapci hore dolinámi,
Bo waš ide lapat Foršner s haidúkámi:
Pánowé, panowé pán Boh wás pobige,
Za tú mladú čelad čo na wogně hynie.

4. *Násilné wzatie.*

Nezwerbowal som sa, na silu ma wzali,
Košeluočku nowú na mně podriapali.
Košeluočku tenkú, ako sňah bielenú,
Čo mi dala Milá nosiť na nedělu.

5. *Mjsto lapenia.*

„Janjček rapawý kde že ťa lapali?“
W tom sirokom poli keď som pásou woly.
„Neboli to woli, ale boli koně,
Koně cifrowané, diowky malowané.“

6. *Lapánie w kostele.*

Lapali ma na wogničku w kostole,
Dáwali mi karabjny, pištole,
Karabjny, pištole,
Ei už sa mi na stole!

7. *Lapený w noci.*

1 Hory a lesy, má Milá kde si?
Už mi swázali pantličkou wlasy.
2 Nemyslel sem to, že bych byl wogak,
Musel od Mileg preč mašírowat.
3 Wzali mne silou, wzali mne w noci,
Když sem pri sobe nemel pomoci.

8. *Bystrická brána.*

1 Na Bystrickeg bráně wisiá dolománe:
Wyber sebe šuhag, kerý ti pristane.

2 Wšak som si už wybral čižmy s ostrohámi,
Co mi budú štrnkať hore ulicámi.
3 Keď som si wyberau horce som nariekau,
Bodag že tých mogjch zradcow pánboh trestau.
4 Ak idú, tak idú z Budjna na bitku,
Negeden zpomjná swogú dobrú matku.
5 Žiádná matka nezná, na čo djtky chowá,
I moga neznala, nač ma wychowala.
6 Ona sa nazdala, že gu budem chowať,
A gá tam gjť musjm po swetě bogowať.
7 Muože wám, mamičko, muože wám lúto byt,
Wychowaly ste ma, nebudem wám robit.
8 Wychowaly ste ma ako tú laligu,
Wčil ma wyprawjte mezi kompániu.

9. *Ne pechaurem ale gezdcem.*

1 Počkagte Peštianský páni!
Wy ste ma na wognu dali.
2 Pockag ty Peštianský rychtár!
Ty si mi bakanče chystal.
3 Bakanče ti nehám doma,
Pán rychtár sedlag mi koňa.

10. *Wogáček.*

1 Chlapec som gá, chlapec,
Wychowau ma otec;
Ked ma wychowali,
Na wognu ma dali.
2 Wšecci sa ženjte,
Wogny sa bogjte,
A gá neboráčjk,
Musjm být wogáčjk.

11. *Na wognu lapený.*

1 Hory a lesy!
Má Milá kde si?
Už mi zawiázali
Pentličkú wlasy.
2 Pentličkú bielú,
To pre mú Milú,
Že som gu milowal,
Každičkú chwjlu.
3 Nebolby myslel,
Že budem wogák,
Že musjm od Mileg,
Preč maširowať.

4 Wzali mne w noci,
Má Milá, s mocj:
Nemal som pri sebe,
Žiádneg pomoci.
5 Na bubny prali,
Muzika hrala,
Gá som preč odcházau,
Má Milá spala.
6 Ludia sa ptagú,
Komu to hragú?
Komu to tak smutno
Koňa sedlagú?
7 Nic sa neptagte,
Len wy mně hragte,
Len wy mně čjm skoreg
Koňa sedlagte.

12. *U Boha Milost!*

1 Pozdola Trnawy chodnjčok krwawý,
Kdože ho krwawil? Janjk dorúbaný.
2 „Powez že nám, powez, Janjčok belawý!
Kolko-da si prešol wrškow od Trnawy?“
3 Weru som ich prešol sedemdesiat sedem;
Predci som neweděl či ge noc, či ge den!
4 Eště gá mám pregti hlbokú dolinu:
Asnad si wynesem od Mileg nowinu.
5 „Čo to Milý, čo to, čo to za nowinu?
Asnad si si našel fragerečku ginú?“
6 Wer som si nenašel fragerečku ginú;
Ale mi prišel list — musjm na wognu isť.
7 Čakag-da mě, Milá, werně dúfagjce,
Ta puogdem pred pánow do slávneg Stolice.
8 Páni mogi, Páni, dagte mi ğráciu!
Peknú fragerku mám: gako že gu nahám?
9 „Janjčok belawý, nemuožme ti dati;
Musjš na wognu isť, w poli bogowati.
10 Keď sa počal Janjk dolu wyzliekati;
Počala Mariška, horce nariekati.
11 Na že Milá, šaty, ta si ich nes domow!
Weru sa nebudeš wiac showárať so mnou!

13. *Žebranský rekrut (morawsko-slowenská).*

1 Ten Žebranský kosteljček, wůkol něho černý les,
Geště se podjwám,
Takéliž uhljdám,
Kde můg Milý gede dnes.

2 Ach gede můg Milý, gede, na swém wranném konjčku,
On sobě připjná,
On sobě připjná
Na lewý bok šabličku.
3 Když si on šabličku připal, na swůg dům se ohlédnul,
Tak žalostné plakal,
Tak žalostně wzdýchal,
Až pod njm zařičel kůň.
4 Wrátil se gest se swým koněm, postawil se pred domem,
A před domem plakal,
A před domem plakal,
A na matku zawolal:
5 Panj matko neymilegšj zdaliž wy mne neznáte?
Že wy mne s mým koněm,
Před tjm wašjm dworem,
Tak dlúho stát necháte!
6 Panj matka uslyšela, na ulici wyběhla:
„Ach můg milý synu,
Kdo tě dal na wognu,
Kdo gest tomu přičina?“
7 Dal gest mne na wognu wzjti ten Žebranský Starý pán,
Na wognu mne wzali,
Prowazmi swázali,
Geště ke mně wartu dal.
8 A ta warta při mně stála od wečera do rána,
A když pán Bůh dne dal,
A když pán Bůh dne dal,
Hned mne wezli do Brna.
9 Gak mne do Brna přiwezli, Šildwach hned kričel: Kweraus!
Wezem wám rekruta,
Wezem wám rekruta,
Gest Žebranský poddaný.
10 Panj matko neymilegšj gá wás prosjm welice:
Nedegte že nikdy,
Nedegte že nikdy
Ubljžit mé manželce.
11 Nebo ona truchliwá gest, bude sobě nařjkat,
A mně presmutnému,
Ale newinnému,
Asnad winu přičjtat.
12 Gá wšak to sem si umjnil, že chcem we wšem wěrný být,
Pro cjsaře pána,
A pro tebe, milá
Wlasti má, krew swau wyljt.
13 O milj bratři a sestry, giž se od wás odbjrám,
Newjm, gestli wás wjc,
Newjm, gestli wás wjc
Do swé smrti uhljdám.

14 Ach milj bratři a sestry i ostatnj přátelé,
Gen na mne zpomeňte,
A se pomodlite,
Když bude patalie.
15 Tebe o otče nebeský wšickni wraucně prosjme:
By sme šťastni byli,
Wjtězstwj dobyli,
Nad nepřjtelem směle.

14. *Humenský řekrut* (*šariš.*)

1 Ten Humenský kostelek,
Kolo něho pěkný les,
A tak se mi widj,
Tak se mi nazdáwá,
Že mog Milý prigdze dnes.
2 Jaj idze on, idze on
Na tym wranným konjčku,
A tak si pripráwá,
A tak si pripjná,
Na lewý bok šabličku.
3 Šabličku si pripráwá,
Na swog dom se obhlédá,
A tak sebe zdychnul,
Tak horce zaplakal,
Až pod njm kůň zrehotal.
4 Ej mamičko premilá!
Či wy mne už neznáte?
Že wy s mogjm koňom,
Tu pred wašjm dworom,
Tak dluho mi stac dáte.
5 Gak matka to slyšela,
Doraz wonka bežela:
Ei synu můg synu!
Od žalu zahynu,
Ach kto tě dal na wognu?
6 Ei weru mne mamko dal
Ten Humenský Čáky pán,
Na wognu mne dali,
Twerdo powiazali,
Do Ujhela odoslal.
7 Otwjragce nám wráta,
Wedzeme wám rekruta,
Štranğom powiazaný,
Lancom poputaný,
Čakého to poddaný.

15. *Rada Jankowi w lapance* (*šar.*)

1 Ludzé coška šemrú že budze lapanka,
Gá od strachu zemru pre mogeho Janka.

2 Bože! šak by geho duškom pod zbrog wzali,
Boby šumněgšého gak ge on nemali.
3 A ga bym bez muža zostala na swece,
Gak odpadlá ruža čo gu nikdo nechce.
4 Janko, netulag se, to ci ragj Hanka,
W tomto burným čase, bo budze lapanka.
5 Kárag Boh každého čo rád wognu dwjhá,
I čo na mogeho parobečka čjhá.
6 I nech pán Boh kárá toho Bonapartu,
Mnohá se sestará pre něho pod partú.
7 Janko, už lapagú, skry se do sypancu,
Ach už šesťoch magú na železným láncu.
8 Čoška čugu chwátac, uteč mezi lohy,
Ach že ci neznám dac gelenowé nohy.
9 Uteč mezi stromy, krásná dušo moga!
Kerowac ci domy ragj Hanka twoga.
10 Náhle slunko na mrak za dolinu zagde,
Sam neznáš kto a gak se pri tebe nagde.

16. *Warta* (*sotac.*)

Rajta chlapci, rajta,
Na walale warta,
Wartugece koho,
Fragera mogeho.

17. *Košice* (*šar.*)

Košice, Košice w rowině stogjce,
Negednég materi serco zarmucjce:
Keby tote selzy ku Košicom došly,
Dáwnoby Košice dolu wodou pošly.

18. *Košická kasárna* (*šariš.*)

1 W Košickeg kasárni krištalowé očka,
Kdože moge ljčko dnes wečar pobožká?
2 Pobožkala by ho moga fragerečka,
Ale nepobožká, bo sa hněwa čožka.
3 Bulas mi ma Milá bulas mi na mysli,
Kedz sme od Prešowa ku Košicom išli.

19. *Zle nakládanie pri lapance* (*šar.*)

1 Nenj mizernegšie na swetě stworenie,
Gak newolný sedlák w Uherskeg kragině:
2 Wo dne, w noci robj, nikdy pokog nemá,
Ani poctiwosti u nikoho nemá.
3 Že ge kus sprostěgšj, kazdý ho wysmege,
Každý ho omiká, kazdý z něho žige.
4 Král, pán, meštan, žebrák, remeselnjk, kněžj,
Každý k sedlákowi w sweg potrebe bežj.

5 Gešce len zornica za hurou wychádzá,
Už se na ňom čtyria pod oblokom wadzá.
6 Geden k němu rjká: tam půgdzeš na panské!
Druhý rozkazuge: půgdzeš na walalské!
7 A tretj chudáka na Stoličné honj,
A čtwertý na forspont žádá z chléwa konj.
8 Naposledy prigdze popowský čeledník,
Aby šel robotic gazda neb zlužebnjk.
9 W dome nedostatek weliký sužuge,
Ked porciu nedá rychtár exekwuge.
10 Bere mu perinu, záhlawky neb statek,
Tak že krom sweg winy prichádzá na zmatek.
11 Ale to on wšecko wděčněby wykonal,
Keby len w dome swém a w kragně pokog mal.
12 Než hle, prigdze rozkaz za wogáka lapac.
Tu se musj domu swogeho warowac.
13 Neb ked ho zlapagú tak s nim nakladagú,
Gak s tymi howady čo rozum nemagú.
14 Bigú, trápia, wážú, wedú powázaných,
Tam do tech kasárnj strašných, murowaných.
15 A ked gich wowedú wlasy gim strihagú,
Mesto wděčných šatow newděčné gim dagú.
16 Ktore ked obléká horce sobe plače,
Widiac že nemůze už byti gináče:
17 „Mamko moga, mamko, mamičko premilá!
Barsby si mne bola na swet nezplodila;
18 Ked se gá tak musjm na tom swetě trápic,
A do mogeg smerti newolnjkom už byc.“

III. ODCHOD K WOGSKU, LÚČENIE.

1. *Zanechávánie Mileg.*

1 Pod Gawornjčky,
Čtyri chodnjčky,
Cestička,
Už ťa nechávám,
A preč odcházám,
Anička.
2 Čerwený kantár,
Čerwený kantár,
Bielý kwoň,
Wšak ge to peknuo,
Wšak ge to peknuo,
Bože muog.

2. *Odbjrka.*

1 Eg hora, hora, hora wysoká:
Kdo ťa bude hora rúbať,

Keď gá budem mašírowat?
Eg hora, hora, hora wysoká!
2 Eg lúka, lúka, lúka zelená:
Kdo ťa bude lúka kosiť,
Keď gá budem šablu nosiť?
Eg lúka, lúka, lúka zelená!
3 Eg žjtko, žjtko, žjtko belawé:
Kdo ťa bude žjtko žati,
Keď gá budem w ğliedě státi?
Eg žjtko, žjtko, žjtko belawě!
4 Eg wjnko, wjnko, wjnko červené:
Kdo ťa bude wjnko piti,
Keď gá budem krew cediti?
Eg wjnko, wjnko, wjnko červené!
5 Eg růža, růža, růža kwetúcá,
Kdo ťa bude růža trhať,
Keď gá budem w hrobe ležať?
Eg růža, růža, růža kwetúcá!

3. *Odchod z Trenčjna.*

1 Prišla mi guž, prišla, nowinečka istá,
Že guž mosjm gjti z Trenčanského mesta.
2 Prišla nenadále a mna zarmutila,
Mogemu srdenku žalost učinila.
3 Žalost nad žalosti, presmutné lúčenj,
Že mosjm zanechat moge potěšenj.
4 Banugem duša má že ťa mám zanechat,
Čo sem bol nawykol, guž mosjm odwykat.
5 Odpusť mi duša má čo sem ťa rozhněwal,
Guž sem si do wogny konjčka osedlal.
6 „Keď si si osedlal, guž len mosjš gjti,
Weru ti gá nemám wůle odpustiti.“
7 Plačú oči, plačú, horce narjkagú,
Milému za Milú, ked sa rozlučugú.
8 Poslednj čas gak si ruce swe podali,
Takto smutným hlasom oba zaplakali:
9 „Banugem duša má, ai banowat budem,
Na teba srdenko nikdag nezabudnem.
10 Pamatug duša má na mú wernú lásku,
Kterú sme máwali to až do wčilagšku.“
11 Smutným krokom išel na swém wranném koni,
Ozrel se za Milú wšecek uplakaný.
12 Milá ho widěla, horce narjkati,
Nemohla sa ona od plaču zdržati.
13 Tak smutně hladěli geden na druhého,
Nemohli prereknút slowjčka žádného.
14 Takto smutným hlasom na Milú zawolal.
Obrať sa duša má eště ťa raz božkám!

15 A tak naposledy hubičky si dali,
Od welkého žálu oba na zem pàdli.

4. *Lewická kasáreň.*

1 Pri teg Lewickeg :,: kasárni,
Tam ge mog Milý :,: nezdrawý.
2 Keby gá mohla :,: k němu prigst,
Wedělabych ho :,: uzdrawit.
3 Keď ona prišla :,: ta k němu,
Nemohla wrawet :,: od žialu.
4 „Už ge má Milá :,: už ge zle,
Už ge putečko :,: na noze;
5 Wezmiže Milá :,: dwa nože,
Rozrež putečko :,: na noze.“
6 Netreba Milý :,: dwa nože,
Weť nám to pán Boh :,: pomuože.

5. *Ďarmotská kasáreň.*

1 Ďarmotská kasáreň pekně malowaná:
Negedna Mamička pod ňou zaplakala.
2 Mohol som gá teraz králowi neslúžiť,
Mal som gá fragerku, mohol som gu lúbiť.
3 Moga fragerečka perečko mi dala,
Ta moga mamička newděčně to mala.

6. *Milý gde na wognu.*

1 Nezwerbowal som sa, na silu ma wzali;
Košelku bielenú na mně podrápali.
2 Nezwerbowal som sa, na silu ma wzali;
Z tridciáti konjčkow wyberať mi dali.
3 Wer som si gá wybrau s tou čerwenou hriwou,
Čo ma bude nosit po tábore s Milou.
4 Ta gá puogdem, ta gá, ta gá powandrugem,
Komu že gá, komu, smutný zaďakugem?
5 Mám komu ďakowať, diowčata milowať,
Z dalekeg kraginy Milú pozdrawowať.
6 Keď gá powandrugem okolo Budjna,
Tam sa gá napigem, čerweného wjna.
7 Čerwenuo wjnečko w pohárjku skáče,
Ale má Milenka smutně za mnou plače.
8 Neplač, Milá neplač, že gá odchodiewám,
Wela wody pregde, kým gá zas prigdem kwám.

7. *Cesta do tábora.*

1 Neplač, Milá, nenarjkeg, už ge dármo,
Už gá musjm mašjrowat zýtra ráno.
Zýtra ráno do tábora i do pola,
Už ťa musjm opustiti duša moga!

2 Už gá teba zanecháwám moga Milá,
Ach hodina prenešťastná i truchliwá:
Zazpjwegte smutnú pjseň wy sláwjčky,
Že nebudem milowati wjc paničky.
3 W čem sem rozkoš mogu mjwal, to už tratjm,
Aniž wjce k lásce werné se nawrátjm:
Šabla bude milenka má i rodina,
Krew můg nápog mjsto wody, mjsto wjna.
4 Dobre sa mag, moga siwá holubička,
Eště dowol bozkati mi twoge ljčka;
Ty mi darug na znak lásky bielú šatku,
A gá tobě tuto pieseň na památku.

8. *Mašírowánie.*

1 Hore hágom, dolu hágom,
Plače diewča za šuhagom:
2 „Neplač diowča weť on prigde,
Keď mu láska na um zide.
3 Nenariekag už ge darmo,
Gá preč musjm zagtra ráno.
4 Zagtra ráno do tábora,
Mašírowat duša moga.
5 Zagtra ráno pred zorami,
Predo čtyrma hodinami.“

9. *Kůň we dwore.*

1 Počkag ma, Milá,
Počkag na mále;
Kým si wywedem :,:
Koňa z maštale.
2 Koňa wranýho,
Osedlanýho,
Milá Milenka :,:
Sedag na něho!
3 Už ten konjček,
Po dwore frká;
Už moga Milá :,:
W komore fiká.
4 Už ten konjček,
Po dwore skáče;
Už moga Milá :,:
W komore plače.

10. *Zanechánie Newerneg.*

1 Letěla hrdlička nemeškom,
Stretla Milého pod briežkom,
Žalostně wzdychal, litowal,
Swogeg Mileg lásku oplakáwal.

2 „Pamatug na to, dušičko,
Na twoge wernuo slowjčko,
Co si mi wtedy slúbila,
Keď si ma čtwrtým rázem widěla.
3 Prisahala si sa za wernú,
Za mogu ženku uprjmnú,
Že ma budeš milowati,
A už teraz ma chceš zanechati.
4 Ay hle už na konjka sadám,
Tě falešnú zanechááwám,
Lebo si tý sama prjčina,
Že sa mi ta šabla zapáčila.“

11. *Kremnický richtár.*

1 Ta Kremnická brána, pekná malowaná:
Poď ňou má mamička stogj uplakaná.
2 Syn sa k něg podáwá, a geg ruce dáwá:
„Neplačte má milá wčil ge swadba moga.“
3 „„Synu mog premilý gaká ge to swadba,
Keď ge twá rodina nenj na něg žádná.““
4 „Ten Kremnický richtár to byl mog Starý Swat,
Tak ma dokrwawil, gako šibenca kat.
5 Dal ma wyprowadit do pola šjrého,
Abych wjc neprišel do mestečka geho.“

12. *Prinesenie šable.*

1 Keď ga puogdem ces Bystricu, ces tú dolňú ulicu,
Budeš plakat moga Milá, keď mi šablu ponesú.
2 Šablu nowú mi prinesú, k bočku mi gu priložiá,
Budeš plakat moga Milá keď gá puogdem do boga:
3 „Děkugem ti moga Milá, děkugem ti na sto krát,
Že si ty mňa milowala, wčil ťa musjm zanechať.“

13. *Wrať sa.*

1 Keď som šel do wogny, Milá wodu brala,
Gá som si zazpiewal, ona zaplakala.
2 Gá som si zazpiewal na wrannom konjčku,
Ona zaplakala: wrať sa šuhagjčku.

14. *Bystričtj radnj páni.*

1 Naši páni, radnj páni chytili mne na wognu,
A to wšecko pro mau Milau že sem byl s ňou pod holú.
2 Keď sem išol od meg Mileg byl mesiačik wysoko:
Podjwag se moga Milá wšak sem gá giž daleko.
3 „Daleko si, můg šuhagu, daleko si ode mne,
Keď ty z tade powandruges, wšak ty přigdeš zas ke mně.“
4 Keď som gá byl na pol mjle geště za mnou wolala:
„Wrať se Milý naymilegšj, w čom som ťa rozhněwala.“

5 Hněwala si, už nebudeš, wšak ty mne geště zpomneš,
Keď gá ztato powandrugem, ty tu sama zůstaneš.
6 Mohu zůstat i nezustat, mohu take s tebou gjt,
Rodičowé w cinterjně, ti newediá o mne nic.
7 Můg kůň wranný ośedlaný na ňom pekný bielý plášt,
A ty moga naymilegšiá musjš tuto tak zustať.
8 Wy hodinky, wy Bystrické, kolkokrát ste už bili,
Že ste wy mne s mogou Milou tak lehce rozlaučili.

15. *Wedenie mezi husáry.*

1 Tye hodiny tye Bystrické tak ony zticha bigú,
Guž má Milá horekuge že mne husári wedú.
2 Neplač Milá, nenařjkeg, ale počkeg maličko,
Prigdem gá k wám zjtra ráno čjm nebude slunečko.
3 „Máš ty přigjt zjtra ráno radég zůstaň dnes u mne,
Tak potěšjš mé srdečko, tak potěšjš sám sebe.“
4 Když on na konjčka sedal, tak pěkně odpytowal:
Odpusť že mi moga Milá w čom som ťa gá rozhněwal!

16. *Šablička.*

1 Spadla mi šablička,
Z wranného konjčka,
Podagže gu Milá,
S siwýma očima,
Má lastowička.
2 Keď mu gu podala,
Horce zaplakala:
Bodagbych ťa bola,
Mog drahý sokolu,
Nikda neznala.

17. *Děwče s Wogáky.*

Poďte chlapci, poďte, poďte na diwáky:
Ide šwárno diouča spolu s Katonáky.
„Poďte chlapci, poďte, ag gá s wámi puogdem,
Aspoň wám w tábore košelky prať budem.“

18. *Mazuri* (*wogáci*).

1 Idú Mazuri,
Od Babeg ğury,
I ten geden Mazureček,
Čo mi nesol na weneček,
Zeleneg ruty.
2 Prigechal w noci,
Pred moge oči,
Staňže moga kochaničko,
Pripaš sukňu i fertušku,
Koňom dag wody.

3 „Gako gá mám stať,
Koňom wody dať,
Keď mi mati zakázala,
Žeby s tebou negechala“
Matky sa nebog.
4 Matky sa nebog,
Sedag na muog kuoň,
Puogdeme my w cuzé krage,
Kde sú ginšé obyčage,
Malowaný dwor.
5 Pres dwor gechali,
Páni wolali:
„Čože ge to za děwčina,
Čože ge to za děwčina,
Gechá s pánami!“

19. *Odmaširowánie.*

1 Pres les maširowal, horko, těžko zdychal,
A na každý búček swoge gméno pjsal.
2 Milá tam behala, to gméno čjtala,
Od welkeg žalosti strašně zamdléwala.
3 „Pukagte se hory, pukagte se skaly:
Wraťte mi Milého, čo ste mi ho wzali.
4 Ach rozluč mne Bože s tjmto swetom márným,
Keď mne swet rozlúčil se šuhagkom šwárným.

20. *Tambor.*

Nebudem, nebudem wogáka miluwat,
Tambor zabubnuge, musj maširuwat.

21. *S Bohem!*

1 Bude wogna, bude, ktože na ňu puogde?
Ktorá má Milého nariekati bude.
2 Ach i gá nariekám smutná holubička,
Že opustiť musjm mogho šuhagjčka.
3 Wiaceg času nemám, na konjka sedám,
Ale tebe Milá eště rúčku podám.
4 Podám ti ručičku, to na rozlúčenia,
Aby si weděla, žes Milého mala.
5 Že som ti bou werný, eště si zazpiéwám,
Pod twogjm obluočkom: Bohu ťa porúčám!
6 Zostaň s Pánom Bohom, Bohu ťa porúčám,
S tebou sa ga teraz na weky rozlúčám.

22. *Wenček.*

1 Mesáček zachádzá a den už zorjwá,
Že ge čas lúčenia na známosť nám dáwá.
2 Nech ťa Boh má Milá, nech ťa Boh opatřj,
Už gá wčulek musjm na koňa sedati.

3 Ten wenček má Milá wezmi na památku,
Ten ti preukáže ai mogu myšlénku.
4 Ten ti preukáže ai moge trápenj,
Kterému w tém swetė nikde rowno nenj.
5 Keď on bude swadlý, to som dorúbaný,
A keď bude suchý, to som dostrjlaný.
6 Keď sa nepreménj, wez že som gá zdrawý,
Že som nezabudol naše milowánj.
7 Daleko, široko mašírowat budem,
Predca teba Milá nikda nezabudnem.

23. *Wýprawa od Milenky.*

1 Sama som ti, sama, konjčka sedlala,
Keď puogdeš do wogny, aby ťa poznala.
2 Osedlala som ti čerweným cafrakom,
Aby ťa poznala w regimentė celom.
3 Dala som ti, dala, konjčkowi obrok,
Žeby si mi prišou na wečer pod oblok.
4 Dala som ti, dala, za klobúk tulipán,
Žeby si mi zostal na wognė welký pán.
5 Eštė som ti dala belasú laligu,
Žeby ti nestali peknú hláwku twogu.
6 Dala som ti, dala, ručnjk wyšjwaný,
Keď ťa porúbagú, zawiázati rany.
7 „Keď ti gá odpjšem, *bielýma pjsmami*,
Milá, muožeš wedėt, že som dobre zdrawý.
8 Keď ti gá odpjšem ljstočok *čerwený*,
Muožeš dobre wedėt, že som poranėný.
9 Keď ti gá odpjšėm *černými* pjsmami,
Muožeš dobre wedėt, že už ležjm w zemi.“

24. *Hodbawná šatka.*

1 Sokole bielý wták ty wysoko lietáš,
Powez mi nowinu: čo w Bystrici slýchaš?
2 „Powiem ti nowinu, ale nebars dobrú,
Že twogho Milého do kasárnė wedú.“
3 Keď wedú, nech weďú, nech ho len zprewadiá,
Pošlem poňho mamku, azda mi ho dadiá.
4 Ak mi ho nedadiá, puogdem poňho sama,
Tam si ho gá nagdem mezi wogákama.
5 Na stoličky sedėu mezi wogákama,
Utierau si slzy swogjma wlasama.
6 Nažе ty muog Milý hodbabnú šatočku,
Žeby si nezabou na twogu fragerku.
7 „Čoby si mi dala zlatom wyšjwanú,
Eštė ty nebudeš fragerečkú mogú.
8 Dag mi radčeg diowča tam té dwe pištole,
Bohu ťa porúčám, gá idem do pole.“

25. *Pozdnié litowánie.*

1 Fragerečka moga, showárag sa semnou,
Husári werbugú, wolagú ma s sebou.
2 „Keď teba wolali, mohol si len iti,
Weru ti gá nemám wuole odpustiti.“
3 Maštal murowaná, konjk siwowranný,
Sedlal ho Janjčok wšecok rozžialený.
4 Keď si ho osedlal, sadol si na něho;
Podag mi, má Milá, ručnjčka bielého!
5 „Načoby gá tebe ručnjčky dáwala,
Draho moga matka plátno kupowala.“
6 Ide ti on, ide hore našjm dworom:
Ostaň duša moga, s milým pánom Bohom.
7 Ide ti on, ide, po zelenég lúce,
Len sa mu šablička pri boku ligoce.
8 Ide ti on, ide, tam dolu lúkama,
Milá za nim bežj lámaguc rukama:
9 „Gag beda, prebeda, preneštastná chwjla,
Keď som sa gá s tebou oboznati mala.
10 Nawratže sa Milý na gedno strelenia,
Podáme si ručky na to rozlúčenia.“
11 Gá sa nenawrátjm, ani krok nekročjm,
Kdo za mnou banuge, nech se mnou wandruge.

26. *Klenowec.*

1 Nedaleko Klenowec od Kokawy,
Páčj sa mi šuhagčok cifrowaný:
Powedau mi wera,
Že mi prigde wčera,
Eg hore, eg, hore Surdokami.
2 Kebys nebou šuhagčok posměwáčjk,
Dalaby ti ručnjčok wyšjwáčjk,
Dalaby ti šatku,
Šuhag, na pamiatku,
Eg šuhag, eg šuhag, na pamiatku.
3 Ale ti gá šuhagčok ručnjk nedám,
Lebo sa gá na teba welmi hněwám:
Že si taký zradný,
Dau si sa do wogny,
A mňa si, a mňa si doma nechau.
4 „Počkag len moga Milá tri mesjce,
Puogde nás ta na wognu tri tisjce,
Wy budete plakať,
My budeme skákať,
Tam dolu, tam dolu pri muzice.“

27. *Nadĕge pri lúčeniu.*

1 Keď gá puogdem bogowati na wrannom konjčku,
Bude moga Milá wolať: nawrať se Janjčku!
2 A gá se wer nenawrátjm, eštė ďaleg puogdem,
Pozriže ty, Milá moga, kerou cestou puogdem.
3 Pozriže ty, Milá moga, na čerwené more,
Gako se gá budem rúbať, s Francúzom w tábore.
4 Gedna rúčka bude na zbrog, a druhá na paloš,
Modliže sa, Milá, za mne, že mi pán Boh pomuož!
5 „Dosti som se už modlila, za daremnú lásku;
A ty weru tam odwisneš niekde na powrázku!“
6 A gá weru neodwisnem, důwerjm gá w Boha,
Predci se tak wšecko nazdám, že ty budes moga.

28. *Ochořela pri geho odchodĕ.*

1 Keď som sa zwerbowal, Milá šaty prala,
Keď som geg powedal, žalostnė plakala.
2 Neplač Milá, neplač, muožeš dost plakati;
Otwárag si truhlu, wykladag mi šaty.
3 Keď mi wyložila tri košele bielé,
Smutnė zaplakala — „kdo ti ich opere?“
4 Keď už wyložila lagbljk damaškowý,
Horce zaplakala — „frager mόg uprjmný!“
5 Gá som hnedky začau konjčka sedlati,
Že puogdem meg Mileg doktora hledati:
6 Ale sotwy že som konjčka osedlal, —
Ach, už mogu Milú pán farár zpowedal.

IV. STAW WOGENSKÝ, BITWA.

1. *Rozený wogák.*

1 Co sem si umjnil to sem ugal,
Že sem se má Milá na wognu dal,
Gá chci mé wlasti a cjsari žit,
Za štėstj gá budu Bohu slaužit.
2 Wogna se mi tuze zaljbila,
Má mysl mne k tomu powzbudila,
Ne proto že sem se doma zle mėl,
Než abych wogenský žiwot wedel.
3 Wogáci kuráže dodáwagj,
A srdce weselé mjt musegj,
Co gednúc slibugj, w tom zůstanú,
Gsú cele kraginė na ochranu:
4 Alegro, sestro má rozlaučjm se,
Bohu můg bratrjčku poraučjm tė:
Zpomeňtež wy na mne a gá na wás,
Bych mohel přigjti zas mezi wás.

5 Matečko má milá naymilegšj,
Podáwám ti ruku w čas nynègšj,
Dèkugi za waše wychowánj,
Sám pán Bůh odplať wám dobrodinj.
6 Trantara, Trantara, Trantarara,
Takowá muzika u nás hráwá,
Na huslech, na base, na cimbalu,
Gá sem se gen proto dal na wognu.
7 Gá wogák, ty wogák, dwa wogáci:
Připime si wjnka po poharci,
Za zdrawj mládenců wšech i panen,
Nech tu zůstáwagj s pánem Bohem.

2. *Dobrowolnè zwerbowáný.*

1 Pri Trenčjnè werbugú,
Tam som sa dal na wognu,
Werbugú každodennè,
Tam som sa dal dobrowolnè.
2 Pèkný bielý kabát mám,
Šablu si naň pripjnám,
Pantalier powešený,
To ge moge potèšenj.
3 Počkag Milá na stranè,
Nech muzika prestanè.
Potom si na rozlúčky,
Eštè dáme naše ručky.

3. *Wogák a sedlák.*

1 Wogákowi dobre ge,
Nič nerobj len pige:
Čtyri ğroše na den má,
Eštè z toho Mileg dá.
2 Ale sedlák chudobný,
Každému ge poddaný,
Prigde wogak, prigde pán,
Služnodworsky Vicišpán.

4. *Sedlák a zeman.*

Sedliak musj slúžit len za Bakančoša,
Chodj ošarpaný a nemá paloša:
Ale mi zemani s křiwými šablami,
Weť my uwidjme kdo ugde pred nami.

5. *Farár a husár (nitr.)*

1 Pekná wec gest byt farárom,
Wšak peknègšj byt husárom:
Farár černý gako hawran,
Husár krásný gak tulipán.

2 Welebný ge wždy pán farár,
Ale ğawaljr ge husár,
Farár sedj doma stále,
Husár móže byt na bále.
3 Farár koňa má peknébo,
Má wšak husár učeného,
Preto krása neprewýššj,
Neb umelost gest naywyššj.
4 Pán farár sa w koči wozj,
Predca husár dáleğ bežj,
Farár tolko faru zhlédá,
Husár celý swet prohljdá.
5 Dobré gedla má pán farár,
Gulášhúš má každý husár:
Protož zdrawý gako kamen,
Husár trwá gako kremen.
6 Farár dobré wjno pige,
Husár sa w ňom i zalege,
Poněwadž pige že džbanka,
Farár ale len z pohárka.
7 Farár má postel hedbabnú,
Husár ale má kommodnú,
W ktereg perj málo máwá,
Preto blchy nechowáwá.
8 Knežský staw těžky k znešenj,
Nesloboda mu mať ženy,
Proto knězom bych nechcel byt,
Kdybych sa nemal oženit.
9 Protož radněg budem husár,
Nežli welebný pán farár,
Farár děwče len zpowedá,
Ale husár ai obgjmá.

6. *Kapitán.*

1 Da Dunagi šaty prala:
Milého si wyzerala:
Ei uzrela ho na koni,
Ei maširowal s husáry.
2 „Počkag Milý dohonjm ťa,
Za sto Zlatých wymenjm ťa.“
„„Ei dagú, dagú, nedagú
Ei w tábore mňa čekagú.
3 Keby gá bol sprostý wogák,
Boloby to wšecko ginak,
Ei ale som gá Kapitán,
Pri regimentě welký pán.
4 Do tábora cesta prawá,
Zostaň Milá, zostaň zdráwa,

Kým sa gá z wogny nawrátjm,
Gá k tebe lásku neztratjm.“ “

7. *Husári a wodařka.*

Od Nowého mesta husári gedú :,:
Dag pozor děwečko že ťa newezmú :,:
„Na wodičku půgdem, ga sa nebogjm,
Odrežem prutešek gá sa obránjm.“

8. *Husár.*

Husári, husári čierná zem pod wami,
Negedna diewčina banuge za wami.

9. *Kiris-ragtári.*

1 Pri Prešporku werbugú pod kirisárů,
Chceli mna tam zwerbowat za sto tolárů,
Chceli mna tam zwerbowat,
Gá som sa gim nechtěl dat,
Gá som sa nechtěl dat za sto tolárů.
2 Za flašu wjna keď mně pripili,
Konjčka wranného tam mně priwedli,
Konjčka mi priwedli,
Na něho ma wsadili,
Pár pištolj, karabjn do sedla dali.
3 Dal sem sa na wognu, wšecko pre Milú,
Nechtěla ma lúbit každú hodinu,
Prečos si mne nechtěla,
Má panenko rozmilá,
Gá půgdem na wognu, nagdem si ginú.
4 Na wogně si wedú panenky hersky,
Umegú nemecky i česky,
Tam si gednu namluwjm,
Na koňa gu posadjm,
Ona puogde na koni a gá pešky.
5 Pred Gasnost cjsarskú swůg žiwot skladám,
S wami rodičowé sa rožehnáwám,
Opatrug wás pán Bůh sám,
Už wás wjc neuhljdám,
Tegto krátkeg pesničky konec udělám.

10. *Holáni čili Ulání.*

1 Idú tam Holáni z mesta wen,
Ach má Milá kukala :,: oknem wen:
2 Kdeže wy Holáni půgdete,
Takéli mne se sebú :,: wezmete?
3 „Wzalbych tě má Milá wzalbych tě,
Ale náš pán Kapitán :,: nechce tě.
4 Čo mi dáš má Milá na cestu?“
Ach ten zlatý prstenek :,: na prstu.

5 „Prstenek na prstu malá wec:
Kamaráti čekagú :,: idem preč.“

11. *Milý mezi Hulánmi.*

1 Na Plešowskeg hore slunečko wychodj,
Už sa moga Milá po dwore prechodj:
2 Prechodj sa ona smutná po dworečku,
Padagú geg slzy po bielunkom ljčku.
3 Slzy geg padagú, smutně horekuge,
Srdce geg krwácj, ruky zalamuge:
4 Hor kopem, hor kopem konjčky wyskokem,
Stoga Kawalieri pod našjm oblokem.
5 Klopagú, drnkagú, Aničku wolagú:
Poďže má Milá won, Milý ti pred domom.
6 Keď ho neuwidjm, pogdem gá tam sama,
Azda ho uwidjm mezi Hulánama.
7 Sedj on tam, sedj mezi Hulánama,
Ak naykragšiá panna mezi panenkáma.

12. *Katarina mezy Husármi.*

1 Za horámi,
Za wodámi,
Tancowala Katarjna s Husárami.
2 Tancowala,
Zaplakala:
Čože som gá milý Bože dokázala?
3 Prišol otec,
Prišla mati:
Poďže Katka, diewko naša domow spati.
4 „Choďte zdrawi,
Spite sami,
A gá budem mašírowat s Husárami.
5 Gá nepuogdem,
Gá tu budem,
Tancowala s husárami, eště budem.

13. *Hospoda.*

Išel Husár na Peťany hospodu pýtati:
„Ei či ge tu sloboda panenku bozkati?“
Ei sloboda, sloboda, která se dowolj,
Která se panenka husára nebogj.

14. *Kwartjr.*

1 Mog konjček wranný skáče,
Moga Milá za mnou plače,
Že gá mašírowat mám,
A gu smutnú zanechám.
2 Slibugem ti na mú wjru,
Keď gá prigdem do kwartjru,

Musj sedlák wšecko dat,
Co budem potrebowat.
3 Syra, masla ai to prasa,
Obžiwj sa wšecka chasa,
To ti wšecko slibugem,
Kompliment ti darugem.

15. *Opětowaná prosba.*

1 Keď som išel okolo wrát,
Widėu som tam má-Milú stát:
Keď som išel okolo,
Srdce me zabolelo,
Že gá musjm mašírowat.
2 Eštė gá tam gednúc půgdem,
Panj matku prosit budem:
Panj matko staričká,
Proste pána tatjčka,
Aby mi dal wašu dceru.
3 Gá wám dceru nemóžem dat,
Neb dobre wjm že ste wogák:
Ani ona neumj,
Ani sa geg neswedčj,
S wogákami mašírowat.
4 Keď mi dceru nechcete dat,
Ďagte si gu wymalowat,
Starým syrom na wráta,
A ty drndo proklatá,
Choď se potom na ňu djwat.

16. *Hanička.*

1 Na zeleneg lučinė,
Pasú se tam gelenė —
Hanička se miluge,
W zásterečke čerwenė.
2 Zpytuge se Mamička:
„Kdeže moga Hanička?"
Nenj doma, šla do mlýna,
Mele se geg pšenička. —
3 Pšenička se nemele,
Hanička se miluge,
Hanička se miluge,
S Husárami w komore.

17. *Děwče s wogáky.*

Gáby teba diewča newzau,
Lebo s tebou wogák ležau,
Ležau, ležau ale málo,
Kade prišiou, hned switalo.

18. *Děwče na Dunagi.*

1 Trhala diowča lali :,: laligu,
Prišli husári, wzali :,: wzali gu,
2 Posadili gu na Du :,: na Dnnag:
„Ač ti bude zle zawo :,: zawolag!“
3 Wšak ona dosti wola :,: wolala,
Predca zakapat muse :,: musela.

19. *Ljsteček (zempl.)*

Ei milý můg, milý kedwešný frageru!
Odpiš mi ljstoček kde si na kwartielu.
„Gábych ci odpisal počjtac ho neznáš,
Slowcom ci odkážu neskoro se doznáš.“

20. *Obtjžnosti stawu wogenského.*

Nikdo to newerj, čo wogák wystogj,
Wo dne maširuge, w noci wartu stogj.

21. *Wogenské neřesti.*

1 Žáden newj čo ge wogák, kdo to nezkusil,
Weruby on wartu nestál, kdyby nemusil:
Má na den tri kragcáre,
A k tomu plundre staré,
Čtyri funty howeziny na mesjc bere.
2 Častokráte na kabát se deždě mu legú,
Častokráte mu w žaludku cigáni kugú,
Zpjwá si on gako drozd,
A namre se hlady dost,
Žáden gemu neukáže že ge wzácný host.
3 A keď proti woganskému stawu prewinj,
Musj státi w prostred rinku, kde každý widj,
Rjkagú mu: kluk, kluk, kluk!
A na zadek: puk, puk, puk!
A on smutně auwekuge: auwé těchto muk!

22. *Wogenská káranost.*

1 Wegduli kde do hospody,
Hnedky za mnou, gak sto certů, stráž priletj.
2 Kaprál prawj: gduli domů?
Nebo že prey hnedky pošle pro patrolu.
3 Giž mne wedú gak zločince,
I na nohách, i rukách mám růžence.
4 Na tretj den na stolici,
Kapral myslj, když to widj, že gest w nebi.
5 Kričjmli gá: oh! gag! bolj!
Kaprál prawj: nechodjweg do hospody.
6 Nekričjmli, krutjm hlawú,
Laitnant prawj: že mám p — l futrowanú.

23. *Košelka na wognu.*
„Komu diewča, komu, tu košelku pereš?“
Tebe šuhag, tebe, ked do wogny pogdeš.
Gak ťa dorúbagú, bude ti na rány,
A gak ťa zabigú, bude ti do gamy.

24. *Čiančanské pole (w nitr. st.)*
„Poď horou, horou, poď Janjk domou!“
Weťby gá išiel, keby gá mohou,
Ale nemuožem hláwka ma bolj,
Dorúbali ma w Čiančanskom poli.

25. *Matka při Janjku na bogišti.*
1 Na dolině na zeleneg,
Při studničce, při srubeneg,
2 Stogj konjk osedlaný,
Pod njm Janjk dorúbaný.
3 Prišla k němu geho mati,
Počala ho nariekati:
4 „Syn muog sladký, premilený,
Cože ťa tak welmi bolj?
5 Ak ťa hláwka, uwážem ti,
Ak ťa bočok, namastjm ti.“
6 Matka moga premilená,
To mi narobila wogna.
7 Lepšie bolo doma orat,
Gako we wogně bogowat.
8 Choďte Matko preč ode mne,
Rozpukne sa srdce we mně.
9 Rozpukne sa na tri kusy,
Keď mám wognu ljčiť musj.
10 Wšak we wogně wšecko strogné,
Než beda kdo zpadne z koně.
11 Na teg wogně zabubnugú,
Flinty! šable! zawolagú.
12 A ty hudba, hrag weselo,
Nech se wogna rúba smelo:
13 Ide rana za ranámi,
Lege sa krew rukáwami.
14 Ide kula za kulámi,
Lege sa krew potokámi:
15 Amen, oči bolest točj,
Amen, wlasy wietor nosj.

26. *Padlý w bitwě.*
1 Konjku mog wraný, od krála mi daný,
Už ma neponesieš, gá som porúbaný.
2 Mladá krew mi tečie, hrob ma wolá tmawý,
Už ma nepowedie k sláwě pták dwohlawý.

3 Hen slowenská Tatra, tam bystrý Wáh bežj,
Pri ňom w klasnom poli má dědinka ležj.
4 Maličká dědina, w něg dobrá rodina,
Nikdy nepriwjta wjťazného syna.
5 Dagte bratia ohlas smutnému otcowi,
Že som padol werný wlasti i králowi.

27. *Zúfalá při raněném.*

1 Má Milá, premilá, čože mi za znak dáš?
Swiéca w okně horj z daleka gu poznáš.
2 Swiéca dohorela a Milá usnula,
Tak swogho Milého we spánj ztratila.
3 Keď sa zobudila, k rybárom bežala,
K rybárom bežala, takto sa pýtala:
4 Rybári, rybári, pre Boha žiwého,
Či ste newiděli mogeho Milého?
5 „Weru sme widěli, ale raněného,
Od meče ostrého tuze zrúbaného.““
6 „„Tak rúbali do mňa, ako w hore do pňa,
Wšecka košeločka bola krwou mokrá.“
7 Meč z něho wytrhla, do sebe wrazila,
A to pre to, že ho wždy werně lúbila.

28. *Práčka nad Dunagem.*

1 Mezi dwoma wrchy, mezi dolinámi,
Hrubé wogny stogá mezi taborámi.
2 Prekrásná Zuzanka na Dunagi stála,
Na Dunagi stála, tri ručnjky prala:
3 Pod tými ručnjky sú krwawé peny,
A čo pod penámi? sokol malowaný!
4 Powezže sokoljk: čo tam dolu slýchat?
„Keď počnem wypráwat, wer budeš nariekat:
5 Že twogho Milého w poli prestrelili,
W poli prestretili, na kusy sekali.“
6 Keby som weděla že ležj na deske
Dalaby mu zwonit i w Rožňawe mestě.
7 Keby som weděla že už ležj w truhle
Dalaby mu zwonit na teg Slanskeg túrně.
8 Keby gá weděla, že ge on na márách,
Dalaby mu zwoniť na dwanáctjch farách;
9 Na dwanáctjch farách, w dwanáctjch kostelech,
Ach drahý Antalko staň že eště hore.
10 Keby gá weděla, že ho snad zabili,
Hnedby moge šaty na čierno farbili.
11 „Nedag si, Zuzanka, na čierno farbiti,
Wšak on nenj blázen, by se dal zabiti.“
12 Antal náš, Antal náš, čiernú košelku máš,
Kdo ti gu operie, keď Zuzanky nemáš?

13 „Mám gá, mám Zuzanku pri bystrom Dunagku,
Ona mi operie čiernú košelečku.“

29. *Plewačka pšenice.*

1 Panj mamko peknú dceru máte,
Prečo si gu doma nechowate? Žial!
2 Moga dcera w šjrom poli stogj,
Plege ona pšeničku z kúkolj: Tam!
3 Keď wyplela husárow widěla,
Potom sa gich takto opytala: Žial!
4 „Gag husári, pre Boha žiwého,
Newiděli ste mogho Milého: Tam!“
5 Widěli sme, ale nie žiwého,
W šjrom poli zakrwaweného: Žial!
6 Wygdi děwče na dědinskú wežu,
Odtial widjš gako ti ho wezú: Tam!
7 Wezu ti ho na zlatom wozjčku,
A šabličku na wrannom konjčku: Žial!
8 „Ach mamičko podag mi ručnjčka,
Idem zakryt geho bledé ljčka: Tam!
9 Ach mamičko podag mi druhého,
Utrem gá i konjčka wranného: Žial!
10 Ach mamičko podag mi tretieho,
W ktorom lahnem w hrobe podla něho: Tam!“

V. SKONČENIE WOGNY, NAWRÁCENIE WOGÁKOW, POWĚST O ZŮSTALÝCH.

1. *Wogna a pokog.*

1 Nebogugte dále,
Královské milj.
Čože wás po chwále:
Chudoba kwjlj.
2 Wogna lid sužuge,
Wogna lid morj,
Pokog rozmnožuge,
Gak pjsek w mori.
3 Wogna nezná práwa,
Silou panuge,
Pokog, kde zůstáwá,
Kriwdy zbraňuge.
4 Wogna ge tá cesta
Do pustošiny,
Pokog stawj mesta,
Zámky, dědiny.
5 Nebogugte dále,
Wogáci milj:
Prestaňte na mále:
Chudoba kwjlj.

2. *Nepoznaný syn.*

1 Koď som sa prewážau z Peště do Budjna,
Plakala moga mať, ag celá rodina.
2 Neplačteže Mamko, ani ty sestrička,
Že sa mi ligoce pri boku šablička.
3 Koď som prišou z wogny na tom siwom koni,
Weť ma nepoznali rodičowia mogi;
4 Ale moga sestra, tá ma poznáwala,
Po koni, čo mi ho do wogny sedlala.

3. *Wěrná.*

1 Té Štiáwnické welké zwony tak mi pekně zwonili,
Milowal sem šwárné děwča ale mi ho nedali:
Ked nedali, gá som rád,
Že nemám čo milowat:
Zoberem si moge šaty a puogdem sa zwerbowat.
2 Už som prišol z wogny domow, eště si sa newdala,
Na koho si moga Milá, na koho si čakala?
„Na teba som čakala,
Že gá budem twá žena,
Rodičowé už pomreli, gá som werná zostala.“

4. *Pešt a Temešwár.*

1 Moga Milá w Pešti slúžj,
Moge srdce za ňou túžj,
A gá gu tam necchám,
Čo gá puogdem newjm kam.
2 Ta gá pogdem z mesta k mestu,
Kým neprindem až do Peštu,
A od Peštu zase dál,
Kým newidjm Temešwár.
3 Temešwár ge pekné mesto,
Tam sa pregde negedno sto,
Ach nešťastný Temešwár,
Keď sem gá tam neostal.

5. *Průba.*

1 „Tam pod skalou wysokou studňa murowaná:
Napi sa z něg má Milá, ak si sprawedliwá!“
2 Prwý pohár wypila, priam ljčka zmenila.
„Nenj si ty má Milá panna sprawedliwá!
3 Čtyri ruočky minuli, čo sem bol wo wogně,
Radi sme sa widěli; nechať se musjme.
4 Bola si mi fragerkou, ženou mi nebudeš,
Nech ťa wezme druhý muž, so mnou neostaneš!“
5 „„Keď gá tebe muog Milý i ženou nebudem,
Ale predce na tebe nikdy nezabudnem!““

6. *Hostina.*

1 „Gezteže, piteže
Mogj milj hostia,
Čo sa neradi postia:
2 Za maštal konj mám,
To wšecko popredám,
A wám gesti, piti dám.
3 Dneska za holbičku,
Zagtra po žagdljčku,
Na tretj den wodičku.“
4 Stoly prikrýwala,
Žalostně plakala,
Že geg pána nié doma:
5 Sedem celých rokow,
Gak na wognu ta šiou,
Dolu tichým Dunagom;
6 Dolu tichým Dunagom,
Po polagi zelenom,
Po gabradj čerwenom.

7. *Brat.*

1 Hory, hory, čierné hory,
Wšak nad wámi smutno stogj:
Sestra bratu hláwku myge,
Do wogny ho wyprawuge.
2 „Ach muog bračok premilený,
Kedy že mi prigdeš z wogny?“
„„Sestra moga premilená,
Wygďže ty won po tri rána.““
3 Prwuo ráno won wyzrela,
Bielé zore uwidéla:
Ach Bože muog premilený,
Už ge brat muog oblečený!
4 Druhuo ráno won wyzrela,
Cerwenié zore widéla:
Ach Bože muog premilený,
Už ge brat muog w prudkom ohn
5 Tretié ráno won wyzrela,
Čierné zore uwidéla:
Ach Bože muog premilený,
Už ge brat muog posekaný!
6 Wsecci páni z wogny idú,
Muogho brata koňa wedú:
Páni, páni, radnj páni,
Kde ste muogho brata děli?
7 „Weť sme ti ho neprepili,
Ani w kartách neprehrali:
Tam ti ležj pri Dunagi,
W čierneg zemi zakopaný!“

8. *Diwotworný pták a Marka.*

1 Wyletěl pták hore pod oblaky,
Mal on peria nade wšecky ptáky,
Nade wšecko stworenj;

2 Priletěl on Marce pod okénko,
Zawolal on: „heg, Milá Milenko!
Powez, či špjš, či čugeš?,“

3 „„Ach gá nespjm, gá ťa dobre slyšjm,
Ale tobe otworiti nesmjm,
Mám Mílého we wogně.““

4 Tak sa oni spolu showárali,
Až sa oba po reči paznali,
Potom horce plakali.

5 „„Witag Milý z dalekeg kraginy,
Rozpráwag zlé i dobré nowiny,
Gak se ti w swetě wédlo.““

6 „Zle se wédlo, siwá holubenko,
Dorúbali to moge srdenko,
Mečem ho rozsekali!“

7 „„Ïdem, Milý mnog, do Apatéky,
Donesiem hned wšeligaké léky,
Wšeligaké zeliny.““

8 „Čo ge mně už po tých twogjch lékách,
Keď gá umrem na tých twogjch rukách,
Na tých twogjch ručičkách:

9 Choď ty radčeg, Milá, k farárowi,
Nech rozkáže tomu hrobárowi,
Ať mi kopá hrob nowý;

10 Na tom hrobe nápis a znamenj:
Tuto ležj Janjk dorúbaný.“
A w tom zbledla Marinka.

9. *Wogna a žena.*

Wogna bola i minula,
Moga žienka nezhynula,
Moga žienka i dnes žige,
Rada pálenečku pige.

10. *Páwi, woli, owce, děti.*

1 Čié že sa to páwi,
W tom zelenom hági,
W teg zeleneg brezině?
To sa moge, twoge,
Co som wychowala,
Kým si ty bol wo wogně.

2 Čjm si gich chowala,
Keď si ništ nemala?
„Tou zelenou tráwičkou,
Zelenou tráwičkou,
Studenou rosičkou,
To sa moge mozole.“
3 Čié že sa to woli,
Magú zlaté rohy,
W teg zeleneg brezině,
„To sa moge, twoge,
Čo som wychowala,
Kým si ty bol na wogně.“
4 Čjm si gich chowala,
Keď si ništ nemala?
„Tou zelenou tráwičkou,
Zelenou trawičkou,
Studenou wodičkou,
To sa moge mozole.“
5 Čié že sa to owce,
Magú liaté zwonce,
W teg zeleneg brezině?
„To sa moge, twoge,
Čo som wychowala,
Kým si ty bol wo wogně“.
6 Čjm si gich chowala,
Keď si ništ nemala?
„Tou zelenou tráwičkou,
Zelenou tráwičkou,
Studenou rosičkou,
To sa moge mozole.“
7 Čié že sa to děti,
Pod tou našou pecou,
Ei také maličičké?
„To sa moge, twoge,
Čo som wychowala,
Kým si ty bol na wogně.“
8 Čjm si gich chowala,
Keď si ništ nemala?
Tou warenou kašičkou,
Warenou kasičkou,
Studenou wodičkou,
To sa moge mozole.“

DODATKY K DJLU I.

1. Str. 38. mezi 4 — 5.

Stud a láska.

Lebo hanba, lebo nie,
Za šuhagkom srdce mre,
A gá hanbu odložjm,
Za šuhagkom pobežjm.

2. Str. 81. mezi 18 — 19.

Chudoba a bohactwo.

Weť si ty diowčatko, weť si ty dost hodnuo,
Hladag bohatiého, samo si chudobnuo.
„I ty si šuhagko, i ty si dost hodný,
Hladag si bohatú, keď si sám chudobný. "

3. Str. 96. mezi 15 — 16.

Frager a towaryška.

Towaryška werná, twog frager ma gedná,
Či ho mám zalúbit? či s tebou dobrá být!

4. Str. 177. mezi 2 — 3.

Krátká hrozba.

Neplač diewča, neplač, nerob si srdcu žial,
Wela wody ugde pokým gá prigdem k wám.
„Neušlo teg wody ani pou okowy,
Už mog Milý kričj: diowčatko otwor mi! "

5. Str. 201. mezi 6 — 7.

Nezabudnutie.

Zabuď že ma, zabuď, ginú si nadobuď,
„Ginú nadobudnem, teba nezabudnem:
Zabudnem wečery, zabudnem obedy,
Ale teba diowča nezabudnem nikdy. "

6. Str. 254. mezi 21 — 22.

Nerobotná i newěrná.

1 Aká ge tá moga žena,
Keď gu nahám samú doma,
Ona mi nič nezarobj,
Len za fragerámi chodj.

2 A gá robjm, wždy pracugem,
Holbu wjna newypigem,
Moga žena dwe, tri holby,
Nikda kragciar nezarobj.

3 „A ty mužu, ty sa starag,
Howazinu do hrnca dag,
Dag do hrnca howaziny,
Nak sa nage ai muog Milý. "

7. St. 285. mezi 3 — 4.

Oráč bez biče.

Ore šuhag, ore, úhor preoráwá,
Ani biča nemá, len tak powoláwá.

WYSWĚTLENIA

K I. DJŁU

ZPIEWANEK.

„Celé staršj slawské pohanstwj gest indického půwodu. Myslime gen na obyčeg slawenských žen, dle něhož se s mertwým tělem můžů na hranici házely a pálily. — Podiwno, že slawštj Mythologowé na to nepřišli, aby gména swých bohů w Indii hledali. W indické řeči znamená *Marana* smert, a obyčeg wynášenj smerti gest garnj slawnost. Při *Siwě*, bohyni žiwota, myšleno na žiw, žiwa, nebyloliby se mělo mnohem wjce na indického *Šiwu* mysliti? *Triglaw* gest Trimurti Indů. *Parom* srow. ind. Brama“

Josef Dobrowský.

WYSWĚTLENIE WĚCJ.

I. PJSNĚ MYTHOLOGICKÉ.

Str. 3. pjseň 1. a. b.

Ďunďa. Slowo *Ďunďa, Ďonďa, Dinda*, u Windů a Krainů *Donda*, powstalo z Ruského *Dida*, a Serbského *Doda* běla Duda) Slowenského *Děd-ko*, skerze rhinesmus, kteého Slowáci we mnohých slowjch užjwagj, k. p. české *hatra* u Slowáků *handra*, *citawý citlawý* u Slowáků *cintawý intlawý* empfindsam, zart, *Ježibaba - Jenžibaba*, *štrkati-štrnğati*, *trmáceti - trmuncowati*, *titerky*, *tinterky*, *ryzjk-ynzjk*, *odkudes - odkundes*, *zapatati - zapantati*, *kudliti-kundoliti*, *pludry - plundry*, *tatušiti tantušiti*, *kot kost koštial - kont kontal*, *quatry - kantry* a t. d. *Dod* a *Did* gest toliko nářečný rozdjl, tak gako *boh* a *bih*, *koň* a *kiň*, *pod* a *pid*. Srow. *Zeitschrift des böhmisch. Mus.* 1830. *Heft* 1. *S.* 91. „Charakteristisch ist in der slawisch Russinischen oder Ruthenischen Sprache die häufige Veränderung des *o* in *i*, zum Beispiel: des *boh*, *koň*, *pod* in *bih*, *kiň*, *pid.*“ W Pomořanech se nalezalo, za času S. Otta, slawské město *Dodona*, snad od této modly *Doda* tak nazwané, gako wes Radeğast a hora Radhost od Radeğasta, Černoboğ od Černoboğa, Triğlaw od Trihlawa, Koleda od Koledy, Gutroboğ od Gutroboğa a t. d. Srow. *Vita S. Ottonis in Ludew. Scr. Ep. Bamb. Lib.* 37. *p.* 688. „Moventes autem a Julina *Dodonam* venimus“ a opět njže „Transito flumine quod *Dodonam* praeterlabitur, civitatem invenimus.“ Šlepěge slawsko-pohanského božstwj *Doda*, nalezagj se, s rozličným nářečiwým wyslowowánjm, téměř u wšech slawských kmenů. Serbské *Oj* gest u Slowáků s předdechem h, *Hoj*, *Hoja*: Serbské pak *Dodole* gest toliko prodlužowcj a zwelicowacj forma od *Dodo*, tak gako Lado Ladole, Wojno Wojnole. Zdá se, že sem patřj i polské *Dzidzu*, *Dzidilia*, *Dedilia*; owšem pak ruské *Děduška*, a slowenské *Dědko*. O Děduškowi srow. *Krok*, *D.* II. *Č.* 3. *str.* 350. „Děduška, černobob Rusů domácj.“ Děduška a Dědko gsau gen diminutiva od *Did Died*. Slowákům w Šariši znamená *Ďundjk*, *Ďundjček* to, co miláček, milenec. Gména známých staroslowenských rodin *Ďundjk*, *Ďunděl* a t. d. též odtudto pocházegj. Srow. *Karamzin Istor.* w *Kroku*, *D.* II. *Sw.* 4. *str.* 499. „Bůh weselia, lásky, swornosti i wšj blaženosti gmenowal se w Rusii *Lado*, (*Lada* bohyně); gemuž obětowali wstupugjcj we sňátek manželský, oslawugjce zpěwy gméno geho,

kteréž slýcháme i nynj we starých přjpěwjch. W Litwě a Samogitii národ swětjwal gemu od 25 máge do 25 červvna (práwě w tom čase hráwá se posud tato hra u Slowáků a Serbů), otcowé i muži w hostincjch, a ženy a dcery na ulicech a na laukách; wzawše se za ruce plesali a pěli: *Lado*, *Didis*, *Lado*. Takowé obyčego posawad gsau w dědinách ruských: mladé ženštiny z gara scházjwagj se hrat i pěti w chorowodech Lada, *Didi* Lada." Srow. *Čelakowského, nár. pjsně D.* II. *str.* 213. „Pod gménem Kralice rozumj se u Serbů počet 10 — 15 dewčat, genžto kolo w podobě srpa představugj. W prostřed kola sedj králka. Celé kolo otáčj se na lewo okolo králky a zpjwá pjsně. Kralice hragj obyčegně každý rok o Letnicech." Srow. *Jos. Jungmann*, *Krok*, *D.* II. *Č.* 3. *str.* 351. „Did. Dida (cf. ind. Dhidi, swětlý, krása), Dit, Doda, Donda, Dunda, brat Lelůw, syn Ladin, to co Reků Anteros." — U Slowáků nenj starodáwnégšj, pamatnégšj a přitom i krásnégšj národnj zpěwohry gako tato *Hoja Ďunďa*. *Lad. Bartholomaeides* gi takto opisuge in *Not. Com. Göm. Leuts.* 1805. *p.* 446. „Est et ille oblectationis modus usitatus, qui ad Canticum Slavorum nationale: *Hoja Ďunďa Hoja!* adhibetur. Formant primum, qui ita se oblectant (plerumque puellae et virgines aliquando juvenibus mixtae) circulum pro numero ludentium majorem minoremque, ac manibus arcte connexi in gyrum mox hanc, mox in illam partem jam lentius, jam celerius ambulant, exclamationem illam: *Hoja Ďunďa Hoja!* repetendo et canendo, lusum continuant. Porro semmicirculum formant, in cujus uno crure qui altioris staturae sunt consistunt, ac manibus complicatis atque supra caput elevatis porticum efformant, quo reliqui, initio ab altero crure facto subeunt, transeuntque, ac iterum continuo canentes, quisque suo loco consistunt. Eadem scena quoties placet repeti solet." Žeby se mládenci do této zpěwohry mjchali, nikde newidno: stáwáli se wšak někdy, to býwá gen ze žertu, nikoli z ducha zpěwohry. Kdyby Bartholomaeides byl měl Sbjrky národnjch Ruských a Serbských zpěwů před sebau, a naše národnj zpěwy s národnjmi zpěwy giných Slawských kmenů srownáwal, gistěby nebyl půwod této hry a pjsně tepruwa w 15 Stoletj hledal a pod Králownau (Králkau, Kralicau) *Elizabethu* česko-uherskau králownau rozuměl. — Polský dégopisec Miechowita prawj že i Poláci w Mazowsku prozpěwugj *Dada Dada*, wiz *Ossolin: Kadlubek von Linde p.* 564. Ostatně odsjláme na poznamenánj *w* 2. *Swazku Pjsnj swětských*, *str.* 32 *a* 167. — Z toho wšeho widno, že naše zpěwohra *Hoja Ďunďa* slaužila půwodně ke cti *Ladě*, bohyni lásky, manželstwa a radosti; kterážto bohyně se w této pjsni *Králownau* (totiž krásy a panen) nazjwá; a ona naykrásnégšj černooká děwěč-

ka, která we hře z celého zboru samotná a poslednj zůstala, byla gj snad každoročně obětowána a od zboru pod zpěwem slawně do chrámu Lady sprowoděna. Hodnowěrnost tohoto domněnj potwerzuge celá osnowa, milostná řeč, ladné obrazy a wypowědě této zpěwohry (k. p. králowná, zlaté mosty, černooká děwečka a t. d.) Srow. *Krok Djl.* II. *Č.* 3. *str.* 359. „Lada, Rjmanů Venus, zwláštnj a krásný chrám měla w Děwjně, w Holomauci a Brně, (dle Středowského a Fandliho i w Nitře). W Brně stogj kostel sw. Petra, w Holomauci sw. Blažege na tom mjstě, na kterém chrám Ladin stál; zde u chrámu 50 tamto 100 děwčat (srow. černooké děwčatko) stawu urozeného se wychowáwalo. Wyobrazena byla w Brně podstatau panny čistomilé, wlasy dlauhé až na kolena, korunu na hlawě (srow. králowná) z myrty a růžj, w prawé ruce tři gablká zlatá, na woze zlatém o dwau kolách (srow. tři wozy, zlaté mosty)." We wýrazu: „*pre tri wozy kamenia*," zdá se mi, ležj gen útlost a prozřetelnost, zpomjná se w něm pod laskawým zámyslem a s milostnau žertownostj nayperwé něco giného proto, aby se onna, obětowanau býti magjcj panna, náhlým a přjmým žádosti wygewenjm, přjliš neulekla a nezplašila, proto se celý tento nábožensky obřad se stydliwým okolkowánjm rozwinuge a gen stupniwě k cjli bljžj. Otázka gest, zdali to „*králu stawenj na Rusadelné Swátky*" které se w Artikuljch ew. sněmu na Muráni, pod čjslem 9. zakazuge, sem ku Králce Králici a Králowně nepatřj? Wiz *Paměti Gelšaw. od Tomáška* str. 131. — Ostatně onen poslednj werš w 3. pjsni, znám gest i gako slowenské přjslowj: *Na swatého Dindy, čo nebude nikdy.* Wiz *Bernolákůw Slownjk*, Djl II. str. 1748, pod článkem *Nikdy*. Proverbium: „*Na swatého Dindi čo nebude nikdy.*" A pak slowen. přjslowj od *Trnky*, a pjseň 3. — Z tohoto wšeho widno, že se památka slawsko-pohanského *bůžka lásky* u Slowáků posawád we čtwerem wyslowenj gednoho a téhož gména zachowala a zachowáwá, totiž *Ďunďa*, *Ďundjček*, *Dinda*, *Dědko*. Od *Dědko* pocházj opět časoslowo *dědkowati* tak gako od *Lel lelkowati*, což oboge stegný má význam: srow. Palkowičů Slownjk. Gméno *Dědek*, *Dudek* přeneseno gest i na gistého ptáka, tak gako gméno *Lelek*, kteřjžto ptákowé těmto bůžkům snad swatj a obětowáni býwali. *Donda* u Windů značj lautku, tak gako *Lala lelka* u Poláku též to samo značj. I gméno u polských kronikářů *Zizlila*, *Zizilelia*, které někteřj za Ladu třjmagj, zdá se nic giného nebýti než polským nářečjm wyslowené, a od pozdegšjch neumělých přepisowatelů w gedno gméno stažené *Dzidz* i *Lela*, aniž znamená samu Ladu ale gegj syny. K ukázánj toho gak bljzký a tuhý swazek někdy wšecky slawské kmeny spogowal, a pro srownáwánj této našj pjsně s ginými, třebas rozdjlný obsah, tauž wšak ze-

wniternau formu, magjcjmi slawskými zpěwy, klademe zde podobnau ruskau, z *Rossijskeg Eroty*, *w St. Peterb.* 1792. Kn. V. čjslo 242. která se i w *Pjsnech rusinských lidu Halického od Wacl. z Oleska r.* 1833. wydaných, nalezá na str. 53.

Piesň korowodnaja:

Perwý Zbor: A my proso siejali: Oj Did i Lado!
Druhý Zbor: A my proso wytopčem: Oj Did i Lado!
Perwý Zbor: Da čiem že wam wytoptať: Oj Did i Lado!
Druhý Zbor: A my konej wypustim: Oj Did i Lado!
Perwý Zbor: A my konej perejmem: Oj Did i Lado!
Druhý Zbor: Da čiem že wam perenjat: Oj Did i Lado!
Perwý Zbor: A šelkowym newodom: Oj Did i Lado!
Druhý Zbor: A my konej wykupim: Oj Did i Lado!
Perwý Zbor: Da čiem že wam wykupit: Oj Did i Lado!
Druhý Zbor: A my dadim diewicu: Oj Did i Lado!

Pozoru hodno, že *konec* této ruské pjsně srownáwá se s *koncem* slowenské docela, wšudy se *děwče*, *děwica*, *děwčátko* gako wýplatek podáwá. — Přjklad podobné pjsně u Serbů wiz u *Wuka kn. I. pjs.* 88.

Mi idemo preko sela: Oj Dodo, oj Dodole!
A oblaci preko neba: Oj Dodo, oj Dodole!
A mi brže, oblak brže: Oj Dodo, oj Dodole!
Oblaci nas pretekoše: Oj Dodo, oj Dodole!
Žito, wino porosiše: Oj Dodo, oj Dodole!

Str. 3. *pjseň* 2. *a. b. c.*

Mořena. Srow. *Johann v. Csaplovics*, *Gemählde von Ungarn T. II. S.* 255. „Im Trentsiner Comitat, namentlich in Kelnitz, und in der Umgegend, ist ein seltenes Spiel gebräuchlich. Am Palmsonntage pflegen Jünglinge und Mädchen ein Holz weiblich zu bekleiden und mit Gesang zum nächsten Bache zu begleiten. Hier reissen sie vorerst die Kleidung herunter, werfen das Holz ins Wasser, kehren von da wieder mit Gesang zurück und werden vom Ortsrichter unentgeltlich mit einem Mittagsmale bewirthet. Diese Maske nennen Sie *Morena*, gleichsam Pestweib (?), womit alle Jahr das Spiel wiederholt wird, weil das Volk glaubt dadurch die Pest und alle anstekenden Krankheiten, dann auch die Viehseuche das Jahr hindurch hintanzuhalten. Diese Gewohnheit hängt einigermassen mit religiösen, von der Vorwelt geerbten, Vorstellungen und Gebräuchen zusammen.“ We zpěwjch *Kralodworského Rukopisu* nalezá se *Mořena* we dwau mjstech totiž (Wyd. Swobod.) str. 72: „I gednu družu nam imiet po puti z Wesny po *Moranu*.“

A str. 104. „*Morena* iei sypaše, w noc črnu.“ W naystaršjm českém Slownjku *Mater Verborum*, wykláda se řecko-latinské *Hekate* skrze *Morana*. Slepěge *Mořeny* nalezagj se negen u Slowáků, Čechů, Poláků, Lužičanů, ale práwě i u Slawů w Bamberku někdy bydliwšjch a nynj už cele zněmčených (wiz *Nic. Haas Gesch. des Slawen-Landes an der Aisch, Bamb.* 1819. *Th. I. p.* 18); odkud widno, že *Morena* hluboce do těch pohanských časů sahá, kde tito národowé gěště bljzko spolu bydleli, a že nepowstala teprwa z přjležitosti a na památku uwedeného křesťanstwj, nebo tito kmenowé nepřigali w gednom a témž wěku, ale w rozličných stoletjch náboženstwo křesťanské, nynj pak w nowěgšjch křesťanských časjch geden od druhého přjliš wzdáleni, osamotněni a odcizeni gsau, než aby gi sobě sděliti byli mohli. Gméno dne *Smrtná neděle* má půwod swůg od této *Mořeny* čili *Smrti* a gegjho topenj. *Zachariaš Schneider* w Kronice Lipské *K.* 4. *str.* 143. učj, že tento den gěště před přigatjm křesťanského náboženstwa u Slawů dnem *Mořeny* aneb smrti slul. Obšjrněgšj o Mořeně pogednánj wiz w *Tablicowých Poeziech D. I. Str. VII—XI.* Zastaralé způsoby mluwenj w této pjsni *za ny* mjsto *za nás*, ukazugj na wysoký wěk této pjsně. W Turci se, tu a tam, posawad starý Accus. *wy*, mjsto nowého *wás* užjwá, k. p. Boday *wy* parom wzal. Morena a M*u*riena gest nářečiwé, gako m*o*sjm a m*u*sjm. Ma-Murienda zdá se býti stažené z *moga*, gako Má-milá. — Ostatně pozoru hodno, že metrum w této pjsni gest též už tak řečený dwanácteslabičný Alexandrjn, gako w naymnožšjch slowenských pjsnjch; což důkazem gest, že tento werš nepowstal teprwa we 12 stoletj u Francauzů, ale dáwno předtjm ho stáwalo.

Str. 4. *pjseň* 3.

Swatý Wid aneb *Swatowit*, a s rhinesmem *Swantowit*. Toto, u Slowáků i w pjsnjch i w přjslowjch často užjwané, gméno wztahuge se na gegich pohanského boha *Wjta* aneb *Wida*. Litery *t* a *d* se často proměňugj, gako, *t*bám *d*bám, *t*chu *d*chu, kamara*t* kamara*d*. Čechowé a německo-latinštj Letopiscowé pjšj *Wjt*, *Wjta*; naproti tomu Slowáci, Rusowé (Karamzin, Kaysarow), Poláci (Rakowiecki) pjšj *Wid*, *Wida*. Wlastně řjkage, oboge gest dobře, nebo i *wid* i *wit* powstalo z gednoho prakořene, totiž wi$\frac{d}{t}$, který pro dwa smysly slaužil, pro oko (swětlo) a pro ucho (zwuk, mluwa). K tomu tam patřj *wid* (vultus, forma) *widjm*, *widno*, *rozwjdňati sa*, *záwidst*, *nenáwidst*, *widký* (rus. ansehnlich, speciosus), *wěděti*, *powěděti* a t. d. Sem opět patřj *wit*, *wět*, *wjtám*, (mluwjm), *přiwjtám* (alloquor amice), *witji* (řečnjk, rus.), *witiistwo*

(wýmluwnost, rus.), *witiistwuju* (eloquenter clare loqui), *wjtěz* (widný, gasný, slowutný), *wjtězstwj* (skutek swětla, sláwy plný), *zwjtěziti* (gasným, slawným se stati), *witoš* (illyr. wrch, gako se hora má ku hořjm, zářjm, tak *witoš* ku *widjm*), *witowati* (Illyr. hlásati); sem patřj *přjwětiwý* (přjmluwný), *sowět* (colloquium), *obět* (obwět, přjpowěd), *záwět* (smluwa, zápowěd), *wěc* (res de qua sermo est, polon. rzecz), ba i *swit swět* raděgi nynj sem položjme než ku kořenu *siw siwý*. Slowo *Wid* a *Wit* tedy práwě tak se má gedno ke druhému, gako *Slaw* a *Slow*. Tolik o půwodu slowa. Nynj slyšme wypsánj a domněnj giných, a předně naystaršjch spisowatelů. *Helmold*, *Chron. Slavor. L. I. C.* 6: „Tradit veterum antiqua relatio, quod temporibus Ludovici II., egressi fuerint de Corveia Monachi, qui Slavorum salutem sitientes, impenderunt se ipsos ad subeunda pericula et mortes pro legatione verbi Dei. Peragratisque multis Slavorum Provinciis, pervenerunt ad eos, qui dicuntur Runi sive Rugiani, et habitant in corde maris. Ibi fomes est errorum et sedes idololatriae. Praedicantes itaque verbum Dei omnem illam insulam lucrati sunt, ubi etiam oratorium fundaverunt in honorem Domini ac Salvatoris nostri Jesu Christi, et in commemorationem *Sancti Viti*, qui est Patronus Corveiae. Postquam autem, mutatis rebus Runi a fide defecerunt, statim pulsis Sacerdotibus atque Christocolis, religionem verterunt in superstitionem. Nam Sanctum Vitum, quem nos martyrem ac servum Christi confitemur, ipsi pro Deo venerantur, creaturam anteponentes creatori. — Solo nomine S. Viti gloriantur cui etiam Templum ac simulacrum altissimo Cultu dedicaverunt, illi primatum deitatis specialiter attribuentes. De omnibus quoque provinciis Slavorum illic responsa petuntur. Ab eo ergo tempore, quo primo fidei renunciaverunt, haec superstitio apud Runos perseverat usque ad hodiernum diem. *L. I. C.* 52. Inter multiformia Slavorum numina praepollet *Zuantewith*, Deus terrae Rugianorum, utpote efficacior in responsis, cujus intuitu caeteros quasi saemideos aestimabant. *L. II. C.* 12. Waldemar rex Danorum obtinuit terram Rugianorum in manu potenti. Et fecit produci simulacrum illud antiquissimum *Zwantewith*, quod celebratur ab omni natione Slavorum, et jussit mitti funem in collum ejus, et trahi per medium exercitum in oculis Slavorum, et frustatim concisum in ignem mitti. — *Tenuis* autem *fama* commemorat, Ludovicum Caroli filium, olim terram Rugianorum obtulisse B. Vito in Corbeia, eo quod ipse fundator exstiterit coenobii illius. Inde egressi praedicatores, gentem Rugianorum s. Ranorum convertisse *feruntur*, illicque oratorium fundasse in honorem Viti martyris. Postmodum vero ubi Rani a luce veritatis aberrarunt, factus est error pejor priore, nam

Sanctum Vitum, quem nos servum Dei profitemur, Rani pro Deo colere coeperunt. Adeo autem haec superstitio apud Ranos invaluit, ut Zuantewith Deus terrae Rugianorum inter omnia numina Slavorum primatum obtinuerit, clarior in victoriis, efficiacior in responsis. Unde nostra adhuc aetate, non solum Wagirensis terra, sed et *omnes Slavoram provinciae*, illuc tributa annuatim transmittebant, illum *Deum Deorum* esse profitentes. " — Samu modlu *Saxo Grammatik, Hist. Dan. L.* 14. *p.* 287. gakožto očitý swědek takto opisuge: „Medium urbis Arconae planicies habebat, in qua delubrum, materia ligneum, opere elegantissimum visebatur, non. solum nunificentia cultus, sed etiam simulacri, (cui *Suantovitus* vocabulum erat) in eo collocati numine reverendum. Ingens in aede simulacrum omnem humani corporis habitum granditate transcendens, quatuor capitibus, totidemque cervicibus mirandum praestabat, e quibus duo pectus totidemque tergum respicere videbantur. Corrasae barbae, crines attonsi figurabantur, ut artificis industriam Rugianorum ritum in cultu capitum aemulatam putares. In dextra cornu, vario metalli genere excultum gestabat, quod Sacerdos sacrorum ejus peritus, annuatim mero profundere consveverat, ex ipso liquoris babitu sequentis annis copias prospecturus. Laeva arcum reflexo in latus brachio figurabat. Tunica ad tibias prominens fingebatur, quae ex diversa ligni materia creatae, tam arcto nexu genubus cingebantur, ut compaginis locus nonnisi curiosiori contemplatione deprehendi potuerit. Pedes humo contigui cernebantur, eorum basi intra solum latente. Haud procul frenum ac sella simulacri, compluraque divinitatis insignia visebantur. Quorum admirationem conspicuae granditatis ensis augebat. Hanc Statuam totius Slaviae pensionibus cultam, finitimi quoque reges, non absque sacrilegii respectu, donis prosequebantur. Sacerdos simulari pridie quam rem divinam facere debuisset, sacellum, quod ei soli intrandi fas erat, adhibito scoparum usu diligentissime purgare solebat, observato ne intra aedem halitum funderet. Quo quoties capessendo vel emittendo opus habebat, toties ad januam procurrebat, ne videlicet dei praesentia mortalis spiritus contagio pollueretur. " Onnu bágku *Helmoldowu*, kterau on sam gen „*tenuem famam*" „*feruntur*" nazjwá, žeby Slawowé Rugenštj gméno a boha Swantowita od gména křesťanského mučenjka we Wlašjch žiwšjho, byli půgčili a přigali, silnými důwody wywrátil už *J. P. Ludewig, de Idolis Slav. Wittemb.* 1691. §. 10. takto pjše: „Speciose quidem Helmoldus et reliqui: at omnia fabulose perscripta esse, non unis argumentis evincam: Omnes enim ex Helmoldo sua habent, qui tamen nec ipse certum se esse sed a coeco quodam rumore accepisse confitetur. Imo habitus et cultus reliquus Svan-

towito exhibitus, non Romanae sed Slavonicae Ecclesiae respondens, errasse hic Helmoldum aperte docet. Figura idoli et ceremoniae, et omnia quae ad cultum Svantoviti pertinent, non S. Viti seu Romanae Ecclesiae ritibus, verum Slavorum in ordinandis faciendisque Sacris consuetudini, usuique respondent. Si enim amore S. Viti ut liberatoris sui et vindicis ducti, Svantovitum coluissent, et ceremonias et ritus, quibus antea exoratus erat S. Vitus, retinuissent. Abjicere vero Simulacrum, mutare figuram Idoli, alios ministros et flamines a pristinis diversos constituere, quid aliud est, quam totum cultum evertere, et nihil nisi opinionem relinquere. Omitto illa, quae rem maxime omnium suspectam reddunt, quod scilicet implacabili odio Christianos et Sanctos eorum prosequuti fuerint Slavi. Licet enim hanc rem cum Rugianis accidisse de S. Vito concedamus, quomodo error tam brevi tempore creverit a minimaque Slavorum parte in universam eorum multitudinem transierit, animo comprehendere non possum. Constat enim Vatinianum contra Christianos odium: scimus neces et cruciatus quibus Christianam religionem opprimere et extinguere Sanctorum memoriam conati fuerunt, lucos et alia loca sacra pollui Christianorum acessu crediderunt. Fabulam ergo esse, quod non sponte solum amplexi fuerint Christianorum S. Vitum; sed et omnium Deorum maximum et summum, omniumque regnatorem crediderint et venerati sint Slavi, facile liquet. Unico ergo Helmoldo erroris et falsitatis convicto, omnium quoque reliquorum cadit auctoritas. Ex Helmoldo exscripsit *Saxo Grammaticos*, qui non multo post Helmoldum vixit." — Srow. *Clem. Brentano*, *Gründung Prags*, 1815. S. 425. „Ueber dieses Ereigniss (o zmatku mezi staroslawským *Swatowidem* a křesťanským Swatým Vjtem) schreibt *Kaysarow* mit einer ungemein selbstgefälligen Leerheit." — I toto Slowenské přjslowj: *Na Swatého Wida Co nebude nikda!* slaužj za mocný důwod proti Helmoldowi. Nebo toto přjslowj wýslowně dj: že Swatého Wida nikda wjce nebude, že geho den a Swátek nikdy nenastane, poněwadž on, gako pohanský Bůh, skerze křesťanské náboženstwo na wěky zničen gest *). Den pak a památka S. Wjta křesťanského mučenjka swětj se, gak známo, posud, každoročně 15 Čerwna. Toby tedy byl protimluw a nerozum w tomto přjslowj slawském, kdyby se ono wztahowalo na křesťanského každoročně swěceného Wjta. Gistá wěc gest, že gemu půwod a počátek pohanský Bůh *Swatowid.* dal. — Z Historie cjrkewnj známe, že zwěstowatelé křesťanského náboženstwa

*) Podobných, zničenjm a zlehčenjm pohanstwj zplozených, přjslowj i wjce se naleză, k. p. *Na Swátek* (neb *Na Swatého*) *Dindy Co nebude nikdy. Zaplatj na psj (t. g. pohanské) Letničky* a t. d.

obyčegně pohanským gménům, Swátkům a obyčegům křestanský wýznam rádi podkládali, obzwláště tam, kde něgakowau podobnost a rownozwukost nalezli: aby tjmto způsobem lid tjm snadněgi z gednoho náboženstwa ke druhému přewedli. To potwerzowal už *Möhsen, Geschichte d. Wissen. in d. Mark Brandenburg. S.* 59. „Die Bekehrer der Slaven liessen ihnen ihre alten Gebräuche unter christlichen Namen, nachdem sie selbe von dem gröbsten Wuste des Heidenthums gereinigt hatten.“ Tak nepochybně učinili i na ostrowě Rugen; přišedše tam missionáři, nalezli w prostřed městě, gako Pawel w Atenách, Boha, Swatowid gmenowaného; i hned hledeli tuto okolostogičnost ke swému křestanskému djlu užiti, a modle té křestanského rowně znégjcjho Swatého podsterčiti: odtud powstala onna Helmoldowa bágka. — *K. G. Anton über die alt. Slawen I. p.* 44. „Swantewit, wahrscheinlich der oberste und beste unter den gebildeten Göttern. Sein Name heist gewiss nichts anders als *heiliges Licht*. Manche glauben, Swantewit heisse so viel als *heiliger Vitus*, es ist aber ein Missverständniss, ein Irthum, wegen der Aehnlichkeit des Namens. Helmold selbst nennt die Bildsäule des Swantewits im Tempel zu Arkon *uralt* (Simulacrum illud antiquissimum Zwantewith, quod colebatur ab omni natione Slavorum). — In Slavonien ward er (nach Fortis II. 129.) unter dem Namen *Wid* verehrt. Und noch feiern die Hirten von Polica das Fest des heiligen Veits durch Anzündung wohlriechender Hölzer.“ Srow. *Gebhardi Gesch. der Wenden I. p.* 25. „Swantewit: man hielt diesen Götzen für einen mächtigen Sieger, und Vorausseher künftiger Zufälle. Sein Name scheint die Wörter, *heiliges Licht*, anzudeuten.“ — Srow. *Karamzin I. str.* 84. 345. „Priwiazanost, ne tolko Baltiiskich, no i drugich Slawian k semu idolosluženiu, dokazywaiet, kažetsia, drewnost onogo. Sw. mučenik Vit žil wo wremia Dioclitianowo, a monachi Korbeiskiie propowědywali Christianstwo na ostrowě Rjugeně w carstwowaniie Imperatora Liudwika Blagočestiwago. Swiatowidowo idolopoklonstwo načalos by tolko w IX. wěkě, jeslib skazaniie Gelmoldo i Saxona bylo sprawedliwo. — Někotoryie, sčitaia sego idola Slawianskim *Febom*, dumaiut, čto nadobno pisat *Swětowid;* no werojatněie, čto kumir jego nazywalsia *Swiatowidom*, to gest *swiatým obrazom.*“ — Srow. *J. Görres, Mythengeschichte der asiatischen Welt. Heidelberg*, 1810. *S.* 202. „Aecht orientalisch zusammensetzende Symbolik zeigen uns die Bilder der Rugier, die Saxo Gramm. beschreibt. *Svantovith*, lichtglänzend, vor allen in Arkon im gemeinsamen Tempel der slavischen Völker verehrt; sein colossales Bild, mit vier Häuptern auf vierfachem Halse, nach den vier Weltgegenden geordnet; mit geschornem Bart und Haare; in der rech-

ten ein aus vielen Metallen zusammengesetztes Trinkhorn, in der Linken den Bogen, neben ihm Sattel, Zaum und Schwerd, dreihundert Pferde und eben so viele Krieger seinem Dienst geweiht, vor allen ein weisses Pferd (srowneg Tátoš), das er selbst in Schlachten ritt, und wahrsagend Auspizien über Krieg und Frieden gab. Dann bey den Karentinern *Rugiävith* mit siebenfachem Antlitz, weiter *Borewith*, mit fünf Häuptern, alle in ihrer Zusammensetzung auf die Sonne und die 4 Jahrszeiten, die 7 Planeten und die 5 Elemente deutend, beweisen frühern Verkehr mit persischen und indischen Mythen und directe Verwandtschaft des Slavenstammes mit dem Hinterasiatischen." Srow. *Dobrowský*, *Slawin p.* 412. 414. „Swětowit ist gewiss nichts anders, als der *heilige Sieger*, und gehört, so wie Porewit, Rugewit, unter *Wit*. *Wit* sehe ich als die Wurzel von *Witěz* d. i. Sieger, Victor, an; und glaube, dass man ihn aus diesem Slavischen Stammwort besser erklärt, als aus der fabelhaften Erzählung des Helmolds von dem heiligen Veit (Vitus), den die Rügner erst von christlichen Predigern haben kennen gelernt." — *Stransky*, *Resp. Bohem. C.* 6. *p.* 264. „Omnes illinc (ex delubro Swatowiti) Slavi, ipsi adeo quoque Bojemi, rebus deploratis, responsa ac opem petebant — Vestigia venerationis Svanto-Viti, ex Slavicarum gentium animis, necdum penitus eximi potuerunt. Hodie namque inter eos adhuc, amicum amicus, manu gratulabunda excepturus *Wjteg*, *wjteg*, vel *Wjtám tě*, solet ingeminare, compellationeque hac sua Svianto-Vitum quasi Sospitatorem celebrare." *Středowský*, *in Moraw. Sacra* prawj: „Dubravius refert quod Slavicae gentes a nomine Swantowiti illam famosam *Wjtag Wjtag* consalutationem mutuaverint. Sacerdos hac voce, post cultum, praesentem populum consalutabat, et ad sacrificia peragenda hortatus est." — Srow. *A. Jungmanna Krok D. II. Č.* 3. *str.* 376. „Byl Swatowjt Bůh sjly, wogny a pokoge, a Bůh wjtězný. Ctěn byl ode wšech Slowanů, protož i na mnohých mjstech božnice měl, gako w Hologastě pod gménem Herowjta, w Karenci Rugevit, Vith; na Welehradě w Morawě měl čtyry hlawy na gednom krku slaul Witislaw. W Čechách tušjm Swatý Wáclaw Swantowjtůw chrám do Sw. Wjta obrátil a tudy lásku lidu wětšj sobě zjskal. — Obětowán byl Swantowjtowi přewelikỳ koláč z mauky a z medu; kněz koláč mezi sebe a lid postawiw tázal se, zdali widěn gest čili nic? když lid řekl žeby geg widěl, tedy prosil boha, aby koláč ten budaucně wětšj byl, aby kněz widěn býti nemohl. Waldemar Král Dánský Runy přemohl, chrám zpálil a modla Swatowjtowa rozsekaná w kuchyni k wařenj geho gjdel slaužila.

Str. 5. *pjseň* 4. *a — n.*

Perun, Peron, Parom. Diwno, předivno, že geden z naystaršjch a dáwno zmizelých Bohů slawských, w ustech Slowáků gešté po dnešnj den tak žige, gakoby w každém městě chrám, w každé wesnici sochu, na každém kopci oltář a w každém domě kněze měl. Nenj dne, hodiny, ba téměř okamženj, kdeby sme mezi Slowáky neslyšeli opakowaná slowa: *Perun*, *Peron*, *Parom*; anebo odtud powstalé průpowědě: *Kde tam ideš do Paroma! Kde si bol u Paroma? Na kýho Paroma gest ti to? Parom tě trestal*, *wzal*, *metal*, *zabil!* — *Paromisko po něm*, *paromowá strela*, *ğula skála*, *paromowý hrom*, *blesk*, owšem i *paromowý člowěk* (hněwiwý), *paromowá žena*, *paromský* aneb *paromowský wuol*, *kuoň* (silný, diwoký); *paromská cesta* (těžká, zlá), *paromské wjno*, (ohniwé) a t. d. potom časoslowo: *porantulo ťa*, *paromtalo*, *perunalo tě!* We slowě *porantati*, *porantalo tě*, gest *t* tak epenthetické, gako we slowjch *slintati* od slina, *špintati* od špina. I Poláci magj časoslowo *piorunować*. Srow. *Lindeho Slownjk T. II. Č.* 2. *str.* 711. „Piorunuiąca Etna. Popędliwie piorunować i gromić. Fingala oręž piorunował rycerzów — niederdonnern.“ Polákům bljžšj Slowáci, k. p. we Spiši, Šariši, Gemeri řjkagj *Perun*, *Peron*, ostatnj častěgi *Parom*. Litery *n* a *m* na konci gsau wzágemné, tak gako perso*n*, parsu*n*, - parsu*m*, le*n* - le*m*, nači*n* - nači*m*. Perun, Parom přináležj k tomu etymologickému kořenu ku kterému i *pariti*, *opariti*, *perný*, *pernjk*, *pýř*, *pýřjm*, *piroh*, *pražjm* a giná na oheň aneb geho učinky se wztahugjcj slowa. Wiz naše *Rozprawy str.* 352. Srow. *Dobrowský*, *Slavin str.* 411. „Der Donnergott *Perun*. Die *peromowa strela* der Slowaken hat gewiss Beziehung auf ihn.“ *Bartholom. mem. Prov. Csetnek p.* 78. „Fictos Gentilitium Deos his in oris cultos fuisse exinde probabile reditur, quod mos maledicendi a paganis ad Christianos translatus, atque Slavis proprius *Peron tě zabil*, hic quoque obtineat.“ *Týž Not. C. Göm. p.* 270. „Coluisse Slavos Deum ignis et fulminis, formula imprecandi, hucusque usitata: *Peron ťa zabil! Peronowá strela ťa zabila!* ostendit. Scilicet ut loquitur Plinius fulminantem pejerant Jovem.“ Srow. *Jana Krmana*, *Proukázanj toho, že Perona i Slowáci w Uherské zemi ctili*, *w Solennia X. Biblioth. Kis-Hont. Budae* 1819. *str.* 93. „Až po dnes gešté Neogradštj, Gemerštj, Šarištj a ginj Slowáci hrom Peronem a Perúnem nazjwagj. Nebo když někde hrom uděřj řjkagj: *peron udrel*, *perun uhodil*. Když pak we hněwě někomu zlořečj, aby ho hrom zabil, řjkagj: *peron* tě zabil, *peraun* tě páral, choď do *paroma* a t. d. Ba i tak řečenau hromowau aneb křištálowau skálu, *Paromowau*, a Malohontštj Slowáci spolú s ginými *Peraunowau* skalau

gmenugj." Srow. *Clem. Brentano*, die *Gründung Prags* 1815, S. 418. „Grunow, ein preussischer Mönch, der 1500 eine Chronik von Preussen geschrieben, erzählt: dass er Bauern, die dem Donnergott *Peron* einen Bock, mit vielen geistlichen Ceremonien geopfert, auf der That ertappt habe." *Nestor* w Letopisech na třech mjstech zpomjná tohoto staroslawského Boha, totiž při r. 907. Oleğ i muži jego kliašiasia oružiiem swoim i *Perunom* Bogom swoim." *A opět r.* 980. I nača kniažiti Wolodomir w Kiewě jedin, i postawě kumir na cholmě, wně dwora teremnago, *Peruna* dřewiana, a ğlawa jemu serebriana, a us zolot." A pak roku 988. Wladimir, staw se křesťanem rozkázal Kygewského Peruna do *Dněpru* zawléci. Nowgorodčané swého do Wolchowa zhodili a na geho mjstě *Perunský klášter* wystawili. W Dalmácii gmenuge se posawád gedna hora *Perunowa Dubrawa.* We Wagrii gest wesnice *Prowenau*, kde Prove, Prono ctěn byl, se kterými může se srownati i *Prawno*, *Prona* w Turčanské stolici, gelikož, dle *Struense* (De Diis Germanor. Cap. II.), *Peron* u Obodritů a Wagirů staženě s wyhozenjm *e Proa*, *Prone*, *Prono* se nazjwal. Naše *Prawno Prona* sluge Němcům *Proben*, Windisch *Proben*, odtud se wyswětliti dá rozličné čtěnj u Helmolda boha Wagirů čili Starğradčanů *Prove* a *Prone*, to perwé bylo snad německé, toto druhé slawenské. Slawowé Peruna už w 6 stoletj ctili, nebo na něho se nepochybně wztahugj ta slowa *Prokopowa* in Mem. pop. II. p. 28. „Slavi unum Deum *fulguris effectorem*, Dominum hujus universitatis solum agnoscunt." Že se i gméno swátku *Hromnic* původně na Peruna wztahowalo, gest tjm prawděpodobněgšj, že se *perun* u některých kmenů slawských gináče i *Hromem* zwal, srow. *Stryikowski. Gon. K.* 3. „Chrystusowi za Mieszka ustąpił *Grom*, Ladon, Marzana, Pogwizd a t. d." Swobodný pán *Medniansk*ý přeložil onny perwé dwě pjsně o Paromowi do němčiny prosau. Srow. *Sammlung Abergläub. Meinungen u. Gebräuche des gemeinen* (*slavischen*) *Volkes in der Trentschiner Gespanns. von Freyherrn Mednianskу, in Hormayrs Taschenb. auf das Jahr* 1829. *Nro* 7. „Die Wöchnerin wird nie allein gelassen, damit ihr die verstellten Gevatterinen nichts Böses anthun können. Diese kamen, besonders noch zu Zeiten des närrischen Gottes *Parom* mit glühenden Bügeleisen (lépe Pflugeisen, Pflugschar, vomeres candentes, lemeš, radlice) und bügelten die arme verlassene Wöchnerin nebst dem Kinde unbarmherzig durch und durch." *Tamž Nro* 90. „Der Gott aller Götter der alten Slaven, *Parom*, verwandelt alle diejenigen zu Stein, die seine Gaben missbrauchen und Lügen sagen. Es herrscht bis jetzt noch das Sprichwort „*nech skameniem*" wenn einer seine Aussage bekräftigen will, wo ihm auch gleich Glaube beigemessen wird. Ein Beispiel der

allerhöchsten Strafen des hohen Gottes zeigt ein einsamer Felsen ober dem Dorfe Ugrótz (Uhrowec), neben dem Zusammenflusse zweier melancholisch dahin murmelnden Bäche, deren einer aus dem angenehmsten Thale kommt. Diese Felsspitze soll einst eines Zigeuners Weib gewesen seyn, mit Namen *Ratka*, die unbesonnen genug ihr schmutziges Kind mit Gerstenbrod reinigte. Gleich nach der That wurde sie zu Stein verwandelt, nebst dem unschuldigen Säuglinge. Eben dieser Säugling soll bis jetzt eine gewisse Wunderkraft besitzen, weil er schuldlos dort den jüngsten Tag erwarten muss. Jährlich machen sich die Bewohner des Dorfes um den Felsen am Josephitag ein umzäuntes Gärtchen, und bauen darin Krautsaamen, der Fels schützt sonach die zarten Pflanzen vor dem Erfrieren.“ Toto Perunowo pomštěnj zlého užjwánj *chleba* a wyobrazowánj geho s *radlicj* čili *lemešem*, dáwá náwěštj, že on byl i bohem rolnictwj: zkušowánj pak winnjků skerze rozpálenj radlice ukazuge, že byl i bohem práwa, prawdy, a pomstitelem nesprawedliwosti.

Str. 7. pjseň 5.

Koleda, gest nynj u Slowáků cjrkewnj obyčeg, podle kterého knèz, rektor, kostelnjk, několik zpěwáků a pytle na plecech magjcjch wřeconošů, na *nowý rok* po městě neb wesnici řádem z domu do domu chodjwagj, na ulici nábožnau pjseň obyčegné: „*Rok nowý zase k nám přišel*“ werš, za weršem zpjwagj, hospodářům noworočnj winš, od duchownjho mluwený, přinášegj, a pak od swých cjrkewnjků častowáni a obdarowáni býwagj. Tito darowé býwagj penjze, obylj, owoce, koláče, a kde gsau panny w domě, ty přidáwagj k tomu i plátno, cwerny čili nitě. Tento obyčeg zawazuge duchownjho pastýře k tomu, aby aspoň gedenkráte w roku, domy wšech swých bohatých i chudobných oweček nawštjwil. S tjmto obyčegem spogený anebo totožný gest, u těchže Slowáků, obyčeg zpjwánj pod obloky před domem, w ten wečer před Wánocmi a před nowým Rokem. Pacholata, děwečky, panny, mládenci, někdy i Staršj, zwláště ehudobné osoby, gak náhle se zmerkne na *Štědrý wečer*, kde Slowáci stkwostně hodugj, gdau po ulicech před domy hned pogednom hned we zbořjch a zpjwagj zwučným hlasem wšeligaké wánočnj a noworočnj pjsně. Po skončeném zpěwu dostáwagj od Otce neb matky domu penjze, koláče, owoce. Gestli se zpěwákowi dlauho nic nedáwá, tedy řjká:

„Odbawte ma, oziabá ma,
Prigde wietor uchytj ma:
Ak mi nemáte čo dati,
Nech wás pán Boh obohatj.“

Odtudto sluge u Kroatů až posawad *Kolduš* tolik co žebrák mendicus, *Kolduštwo* pauperies, *koldujem* mendico, *koleduiem* cantilenam nati domini canto, *koleduvovz* antiphonarius, *Kolędva* chorus canentium. Tak i u Bosniaků *Kolendati* canere cantiunculam ante nativitatem; u Rusů značj *koldowať*-čařiti, kauzliti. — Dlauho byla hádka o půwodu a wýznamu *Koledy*, nynj ale společné poznáwánj a srownáwánj wšech Slawských kmenů mezi sebau, zřegmě ukazuge předkřesťanskau gegj starodáwnost. My chceme některá sem patřjcj mjsta přiwesti. Srow. *Kaysarow*, *Slavische Mythologie*, *str.* 61. „*Koljada* soll in Kiew gestánden haben und Gott der Festtage gewesen seyn. Sein Fest wurde den 24. December gefeiert, und zwar durch Tanz ond Lieder, wovon einige Uiberbleibsel noch jetzt in Ruszland zu finden sind. Herr Guthrie macht die Bemerkung dasz dieser Festtag an eben dem Tage, wie die Juvenalien der Römer gefeiert wurde.“ Srow. *Karamzin*, *Istor. Ros. Ges. I. str.* 91. 349. „Gazyčniki (pohané) Russkije slawili 24. Decabrja *Koliadu*, boga toržestw i mira (slawnostj a pokoge). Gešče i w naše wremia (čas) na Kanuně (wečer před) Roždestwa Christowa. děti zemledělcew (rolnjků) sobiraiutsia *koliadowať*, pod oknami bogatych křestian, weličaiut (zwelebugj) choziačna (hospodáře), twerdiať (opětugj) imia *Koliady*, i prosiat deneğ (peněz). Swiatošnyia igrišča i gadanie kažutsia ostatkom sego jazyčeskago prazdnika. — Čemu ja sam několko raz bywal swidětelem. Pěsnia, kotoruiu poiut w takom slučaie, napečatana w Abewegě Russkich suiewěrii str. 234. Naši swiatošnyia igrišča ne iměiut swiazi ni s Rimskim prazdnikom Janusa (kogda činowniki Republiki, w *nowoi* odeždě chodili žertwowať w chram Jupiterow), ni s Italianskim Karnavalom, kotoryj ot 7 Genwara prodolžaietsia do samago welikago posta.“ — Srow. *Lindeho Slownik Pols. T. I. C.* 2. *str.* 1045. „*Koęlda* Croat. *Koledo,* dar koise na mlado leto daje. Bosn. *Kalenda* popiwkiňa, koja se piewa prid Božič, al prid mlado lito. U Kraincû gest *Koleda* Flora, bohyně kwjtj. Eccles. *Koliada*, *Koleda* imię bożka Kiiowskiego, który był mianym za boga świata, iak Janus u Rzymian; w Kiiowie świątkowano mu 24. Grudnia z weselem i biesiadowaniem, czego ieszcze ślády w igrach, tańcach, pieśniach. Kolendy od pogan poszly; dar a upominek nowego lata-*strena.* Z wilczęty albo z wilczą skórą po kolędzie biega. *Cn.* Ad 887. Einen ausgestopften Wolf zur Schau herumtragen und dafür Neujahrsgeschenke einsammeln. *Kolędować* Neujahrsgeschenke einsammeln.“ Srow. *Ant. Tkany*, *Mythol. d. Deuts. u. Slawen I. str.* 165. „Koljada. Auch in Mähren und Böhmen pflegen die Landmädchen nach Weihnachten in einem *besondern Anzuge* von Haus zu Haus zu gehen, und um ein

Geschenk zu erhalten das sogenannte *Koleda* zu singen. Gewiss stammt diese Gewohnheit noch von dem heidnischen Feste des Koljada ab." W *Čelakowského Zbjrce Slow. pjsnj D. I. str.* 211. nalezagj se tři, w Čechách užjwané Kolednjcké pjsně; mezi nimiž poslednj takto znj: „Kolednjci o půl noci — Co chcete u dwora? — Štědrého wečera — Panj stára — Poskočila — Koledy nám dala: Po zlatým kulatým — Po groši širokým." Dle *Valvasora* gest Uskokům w Dalmacii *Kolęda* to, co u nás *Wajanno*. Otázka gest: odkud slowo *Koleda* etymologicky pochodj? — Někteřj ge odwozugj z indického *Kali* t. g. čas, začátek (Krok II. 3.), ginj od latinského *colenda* (Dobr. Slawin 408), giný od *koleň koleno* které se prey toho času před Kristem *klonj* (Sr. Lindeho Slownjk), ginj z reckého τα καλανδικα lat. *calendalia*, *calendae* odkud i *Kalendář*. Poněwádž obyčeg kolедowánj, nakolik nám známo, u giných národů nenalezáme, toliko u Slawů, tedy za to máme, že se slowo *Koleda Koljada* ze střew samé Slawské řeči naypravěgi a naybezpečněgi wywede. Zřjdlo geho tedy gest nepochybně *kol*, *kolo*, (okolo, wůkol) odkud s přidánjm formowacjho přjdawku *ada*, *eda*, powstalo *Kolada*, *Koljada*, *Koleda* t. g. lat. Circuitus, Processio, Umgang, okolowánj, okolkowánj, okolo choděnj s winšem, se zpěwem, naposledy žebránj. Tak powstalo i od hrom - hrom*ada*, mokr - mokri*ada*, bes - bes*eda*, šer - šer*eda*. Počátečně, zdá se, byla *Koleda* gen lidský obyčeg, potom gi pozděgšj čas zbožstwil a samému obyčegi modlu wystawil, gménem obyčege zwanau. U řeky Sály, nedaleko města Saalfeld, gest i osada gménem *Koleda*, tak gako *Gutrobog*, *Radegast*, *Pron*, *Perunowa Daubrawa* a t. d. — Ostatně nemůžeme nepoznamenati, že se nám *melodie* onné starobylé pjsně slowenské „*Rok nowý zase k nám přišel*" půwodně pohanskoslowenskau, a do cjrkwe křesťanské gen přenesenau a přesaděnau, býti zdá! Kratičké werše, časté refreny čili opětowánj též sloky a téhož slowa, nenalezánj této melodie u giných křesťanských národů, užjwánj gj při koledě, wůbec celý tok a duch té noty potwerzugj tuto dohádku. I wjce melodij w *Tranowského knize Zpěwu*, obzwláště pjsnj při wýročnjch Slawnostech, gsau geště dědictwj z pohanských časů našeho národu. K takowým bychom asi následugjcj počjtali: 1) *Moc božj diwná*. 2) *Kristus syn božj*. 3) *Narodil se Kristus pán*. 4) *Gezu Kriste páne milý* 5) *Třetjho dne* a t. d. W Kancionálu Sylwanowě zpomjnagj se we skutku mnohé swětské pjsně, podle gegichž melodij duchownj pjsně složeny a zpjwány byly. Měli wšak pohanštj Slawowé i nábožné pjsně a melodie, které wzali se sebau i do křesťanstwj.

Str. 8. pjseň 6.

Wila. *Wily* slugj w Trenčanské stolici w tak řečeném Powážj; u giných Slowáků w národnjch powěstech a rozpráwkách gmenugj se častégi *Bielá panj*, *Bielé panie*. Snad samo gméno *Wila*, *Wela*, powstalo ze slowa *Bělá Bjlá* totiž osoba, bělohlawa, což Slowákům posud to znamená co *žena* (srow. pols. biała płeć); tak Slowáci widauce přicházeti něgakowé osoby we wzdálenosti takowé, kde geště pohlawj rozeznáno byti nemůže, ptagj se takto: ale či sa to chlapi, či sa *bielé?* Litera *B* se často, zwláště u počátku slowa, na *W* měnj k. p. *bog*, *wog*, *barbar* - *warwar* (rus.), *Bolach*, *Blach*, *Wlach*, *Bulgar* - *Volgar*, *bes* - *eda* - *wes* - *elka*, *modlitba modlitwa* a t. d. *Bela Bila* tedy gest mezi bohy ženského pohlawj to, co *Běl Bělbog*, *Bjlý Bůh* mezi bohy mužského pohlawj, oba byli geniusowé dobřj, a gim na proti postawen byl *Čert*, *Černebog*, *Černokněžnjk*. Podiwná náhoda, že práwě dwe Bělohlawy o Slowenských Wilách psaly, totiž *Theresia Artner* a *Theresia Jakob*. Ta perwá w knize *Taschenbuch von Hormayr und Mednyansky*, *Dritter Jahrgang* 1822. *S.* 240. „Der Willi-Tanz. Eine slavische Volkssage. In Trentsiner Comitat in der Gegend von Sillein(Žilina)— wie weit er sich erstreckte, ist der Verfasserin unbekannt — herrscht der Volksglaube, dass die Seelen der, nach der Verlobung gestorbenen Bräute keiner Ruhe geniessen, sondern zum nächtigem Umherschweifen genöthigt sind, wo sie zur Zeit des Neumondes Rundtänze halten und schaurige Lieder singen. Werden sie eines Mannes ansichtig, so muss er so lang mit ihnen tanzen, bis er todt ist. Diese Geister nennt man *Wily*. Die Aehnlichkeit derselben mit den nordischen *Elfen*, und andern ins griechische Alterthum hinauf reichenden Volksmährchen ist auffallend.“ Pripogená tam německá dlauhá báseň od panj *Artner* srownáwá se sice s tauto našj a tato naše slaužila gj nepochybně za základ a studnici; ale w tom chybila skladatelkyně, že Wily gako *zlobiwé* a *wraždiwé* bytnosti wyobrazowala. Dle národnj powěsti oni nikomu neubližugj, kdo gim neubljžj, kdo gim w gegich plesu překážku nečinj. A takto se wypisugj Wily i u Serbů, kde se w národnjch zpěwjch welmi často zpomjnagj, Srow. *Talvj* čili *Theres. Amal. Lud. von Jakob*, *Volkslieder der Serben Halle* 1825. *I. S.* 271. „Bin die *Wila* nicht, die Wolken sammlet. *Anmerk.* Die Wila, eine gespenstige Bergfrau, scheint aus der altslawischen Mythologie den Christlich-Gläubigen überblieben zu seyn. Sie ist jung und schön, mit langem fliegendem Haar, und luftig weissem Gewande. Die Sage schreibt ihr den Charakter unserer Elementargeister zu: seelenlos, aber bösartig und rachsüchtig nur gegen die, welche sie ein-

mal beleidigt haben, stets jedoch hartnäckig und willkührlich. Wir sehen sie als Wolkensammlerin, als Aerztin, als Prophetin auftreten: jederzeit aber zudringlich sich in menschliche Angelegenheiten mischend, bald neugierig theilnehmend, bald lieblos und schadenfroh. Ihre *Schönheit* und ihre *Schnelligkeit* bieten am oftesten Stoff zu, von ihr entlehnten, Bildern: „Schön wie des Waldgebirges Wila.“ Die Fantasie des Serben bevölkert mit diesen luftigen Wesen Felsgestade, Berge und Wälder. Er sieht sie versammelt ihr Mahl halten und ihre Ringeltänze aufführen. Noch bemerke ich, dass nach der Erzählung eines Sprachkundigen, und in jener Gegend gereisten Freundes, bei den *Slowaken* die Geister der abgeschiedenen Bräutigame Wiljen (Wily) heissen.“ Toto wypsánj Serbských Wil, cele platj i o Slowenských *Wilách.* Srow. *Eugen Wesely*, *Serb. Hochzeitslieder*, S. 17. „Die Vilen sind auch anderen slawischen Stämmen nicht ganz fremd. Die Slowaken in Trentschiner und Neutraer Comitat nennen sie *Villy*, verstehen aber darunter die Geister der vor der Hochzeit verstorbenen Bräute. Sie halten ihren Reigen um Mitternacht auf den Kreutzwegen, und wehe dem Manne, der ihnen aufstösst; er muss so lange tanzen, bis er den Geist aufgibt.“ Ctěnj a wzjwánj Wil (čili Nympf) u Sláwů welmi dáwné gest, nebo už *Procop. Bell. Goth. L.* 3. *C.* 14. pjše: „Praeterea fluvios colunt et *Nymphas.*“ Snad i oná powěstná česká rozprávka *o Bjlé panj* (die weisse Frau) sem patřj, a Wilu znamená. Srow. *Ant. Tkany, Mythol.* „Fast in ganz Böhmen und Mähren kennt man die Sage von der *weissen Frau,* einem weiblichen Geiste in weisser Frauengestalt.“ Prawdě podobno, že od gména *Wila* pocházj i *wilný* (chlipný, k ženám náchylný) *wilnost*, *wjliti*, a polské město *Wilno.*

Str. 8. *pjseň* 7.

Čert, Čart, zlý bůh aneb raděgi duch, kterého tu proto klademe a připomjnáme, že nenj tepruw, křesťanský plod a přjnos, ale u Slawů už dáwno předtjm bywšj. *Čert Čart* pochodj od korene č-r odkud i čára (nigra linea), *čarbati* (nigras lineas facere), *čáry* (praestigia quae nigris lineis fiebant), *čaroděgnjk* (srow. černokněžnjk): latinsky t-r, *teŕ ater, atramentum;* a německé *Schwarz*, ku kterému se naše *Čert Čart* naywjce bljžj. Gedni kmenowé totiž přiwěsili ku kořenu *č—r* formowacj literu *t čer—t* giný leteru *n čer—n.* Odtud powstalo u gedněch *Čert*, u giných *Čern*, *Černbog*, *Černebog*, *Černyboh*, gemuž naproti postawen byl *Bělbog.* Grammatické adjectiwné a participialné formy *t*, *n*, na konci slow často gsau wzágemné a

proměnliwé k. p. *oděť* i *odeň*, *klet-klen*, *hriat-hřán*, *mlet-mlen*, *žrat-nažratý*, *zran-nažraný* a t. d. Tak i *čert* a *čern*. Odtud u Rusů *čertit* a *černit* až posawád wlastně gedno značj, totiž: *delineare*, *adumbrare*, *denigrare;* ano u těchže Rusů gest posawád *čert* (zlý duch) a *čern* (zlý člowěk, plebs) w užjwánj. Srow. *Helmold L. I. C.* 52. „Slavi in conviviis et compotationibus suis pateram circumferunt, in quam conferunt, non dicam consecrationis sed execrationis verba sub nomine Deorum, boni scilicet atque mali, omnem prosperam fortunam a bono Deo, adversam a malo dirigi profitentes, ideo etiam malum Deum sua lingva Diabol sive *Černeboh* i. e. nigrum Deum appellant.“ Srow. *Ludewigius de Idol. Slav.* §. 23. Slavis *Černebog* ater seu malus Deus dicitur. Cum terrorem hic color oculis animoque incutiat, quod mali Dei munus esse gentes crediderunt; lucis atque albi coloris, omniumque deliciarum simul *Belbogum* sive Juterbogum ex adverso arbitrati.“ Srow. *Gebhardi Gesch. d. Wend. I. p.* 23. „Zu Rethra bildete man den *Černebog* als einen Löwen a, vielleicht weil man einen Löven in den Fahnen der Sachsen sahe, die die schädlichsten und ärgsten Feinde der Wenden waren. Die slawischen Christen merkten bald, dass der Namen *Bog* sich zu dem Begriffe des Teufels nicht schicke, und nennen ihn daher entweder *Čart* (der Schwarze) oder wie im Lüchowischen Tzörne Zimenik (schwarzer Erdgeist).“ Srow. *Tkaný*, *Mythol. I.* 175. „Alle slavischen Götter theilen sich in *weisse oder lichte* und *schwarze*, woran sich später der Begriff von guten und bösen Gottheiten anknüpfte. Die Lichtgötter werden *menschlich* gebildet, die Schwarzgötter sind ganz *thierisch.*

Str. 8. *pjseň* 8.

Rarášek. Rarášjk gest Slowákům bůžek štěstj, a neštěstj, obzwláště při hrách, losowánj, zisku. Gest maličký tak, že se schowáwá do měšce, do wačku, do truhly. Kdo ho prey při sobě nosj, tomu dopomáhá ku štěstj, a wůbec k gakowémukoli žádanému cjli. Představuge se gako welice ke hněwu náchylný, odtud se řjká: „byl rozhněwaný gako Rarášjk.“ Gméno tohoto bůžka známo gest i Čechům, kde sluge *Rarach Rarášek*, a Kraincům kde sluge *Rarášk*, a znamená wšudy zlého ducha. Srow. *Bernoláků Slowár. D. IV. Str.* 2698. „*Rarášek* genius, Spiritus malus, daemon.“

Str. 9. *pjseň* 9.

Pikuljk. Srow. *Palkowičů Slownjk D. II. Str.* 1486. „*Pikuljk*-Ohrraundel, Alraun, hilfreicher Hausgeist, ein

in einem Gefässe eingeschlossener dienstbarer Geist, Spirikux. boh. hospodářjček: 2) Hanswurst, Bajadzo, histrio, scurra." A w tomto poslednjm smyslu činj se u Slowáků naycžastégi zmjnka o něm. Slowáci řjkagj i o ženském pohlawj přezjwačně *Pikulka* t. g. šwihlé, njzkorostlé, wšetečné, zlobiwé děwče. W Turci rozhněwané ženy přezjwagj se: ty *Pikulka!* ty *Kika, Kikuška!* We Zwolenské stolici značj Pikuljk mužjčka čerweným kabátkem oděného, třirohý klobaučok magjcjho, z bánj a z djr na zem wycházegjcjho. Bezowý, na gednom konci newidomě wprawenym olowem obtjžený, a proto gakkoli wyhozený, předce weždy na týž konec, padagjcj *dřen*, Slowáci též *Pikuljkem* nazjwagj. W liptowské stolici gest Pikuljk pachole asi na palec wysoké ale neobyčegně silné. Kdo ho má, tomu wšecko přinášj, zlato, penjze, zbožj, strawu a g. I práce prey gemu naložené se zwláštnj způsobnostj wykonáwá. Kočišům koně kremj tak, že třebas by gim žádné pjce nedáwali předce tlusté a mocné býwagj, kočišowé pikuljky magjcj mohau se celé noci po záletách taulati, oni wšecky gich powinnosti wykonáwagj. Lid wěřj že to ďábelský pacholjk, který tomu, gemuž dary nosj, předkem za duši platj, až gi na posledy i wezme. Kdo ho prey perwý dostane, ten ho může druhému odewzdati a druhý třetjmu, ale z rukau třetjho wjce nikam nepůgde, nýberž až do smerti při něm zůstane. Kdo ho tak dostal a wěci od něho přigjmal, ten se ho nigakž wjce pozbawiti nemůže, třebas by ho do wody, neb ohně hodil, do truhly zamknul, on wšudy wyleze a za swým známým přigde. Odtud i mnoho přjslowj: *Nemohel sem se ho ztriasti gako Pikuljka.*" „*Asnad ti té koně Pikuljk chowá, keď sa ti také tučné.*" „*Musj mať Pikuljka, že mu té koně tak skáčú.*" Nebo prey ponaywjce se u kočišů Pikuljci přideržegj. U Rušu sluge *Pikuljk* člowěk sarditý ale slabý: u Poláků značj *pjdimužjka* něm. Zwerg, Knirps. Srow. *Linde:* „Ludzie przed tim byli silni, wielcy, nie taci iako teraz *pikulikowie.*" Srow. *A. Jungmanna*, *Krok. D. II. Č.* 3. *str.* 367. „Pikal, Pikolo, Pikuljk, Poklus, Pokollos, od pekla; bůh pekelný černý panowal nad umrelými, strašil děti a gim se ukazowal; od něho wše, co zlého wyplýwalo." *Anton*, *über die alten Slaven I. p.* 50. „Dalmatische Götter. Bey dem Brautzuge der Wlassen werden folgende Schutzgötter ausgerufen: Dawori, Dobra Frichia, Jara, *Piko.*" U Fortisa, který perwý zpráwu o tomto bůžku dáwá, stogj *Piko*, kteréžto *o* gest srbsko-illyrická forma mjsto *ol* Pikol, tak gako *Soko* mjsto *Sokol*. Pikuljk, Piko, Pekelnjk wyrostli z toho kořeňe, ze kterého i *pik* (hněw, zwláště skrytý, sr. na někoho *pik* mjti), *pikel* (sr. fikel, *fjgel*), *spiknutj* (zlobiwý nepřátelský skutek), *pikati* (hořekowati),

zpjčjm zpěčugi (odporugi, hněwám se), *péče*, *pečal*, *peku* se, *peklo*, kde se wšudy *oheň*, *duchownj* neb *tělesný*, rozumj.

Str. 10. *pjseň* 10. *a. b.*

Zmok, někde i *Zmak*, česky *Zmek;* we staroslawské cjrkewnj řeči značj *Smok* wodnjho draka, wodnj potworu, draco marinus, často i welrybu. *Klen Rozkochaný*, geden z naystaršjch slownjkopisců českoslowenských, wykládá *Belial* skerze *Zmek*. U Poláků značj *Smok* draka, a we wogenské řeči *dělo*, ohniwau kauli; we staroslawské, serbské, ruské řeči znamená *Zmija Zmaj* hada, draka, geštěra, u německých Wendů tzorne *zimenik* schwarzer Erdgeist. U Sorabů *Smig;* u Krainců *Samjet;* u Wendů *Smiet;* u Kroatů *Zmaj Zmaičić;* u Dobrowničanů *Zmaj*. Wšecka tato gména u rozličných kmenů slawských gsau sobě i etymologicky i mythologicky přjbuzná. U Slowáků se *Zmok* w rozličné postawě ukazugo, nayčastégi ale w postawě ohně aneb hořjcjho w powětřj letjcjho řetězu, w postawě kuřátka a t. d. Srow. *Bernoláků Slowár D. V. str.* 1373, „Zmok, malus spiritus, specie madidae prorsus avis pingi solitus. Usus: mokrý gako Zmok." We staročeských, skerze *Smilu Flašky* sebraných, a w *Časopisu* museynjm, *Sw. II. r.* 1827. ti štěných, přjslowjch, nalezá se na str. 67. pamatné sem přináležegjcj a na powahu Zmeka se wztahugjcj přjslowj, totiž: *Zmek močidlu nezuostane* (nezanechá), *ani žába*. Slowo *Zmok* odwodj Linde od *mknauti*, *mikati* se; ginj opět od *země* že se po zemi plazj a w zemi bydlj, gakoby *Zemok Zemek*. O každém, kdo rychle a nenadále bohatne, řjkagj Slowáci „*že mu Zmok penjze nosj*." Wiz *Cjtanka* str. 28. Tato Slowenská bágka přeložená gest od Swob. Pána Medňianského už i do německé řeči a wytištěna stogj w knize: *Taschenbuch v. Hormayr r.* 1829. *S.* 264. kde wšak onen werš: *Žeriem repku na nálepku*" chybně přeložen gest, skrze „*Rüben*, *Rüben mehret euch — Mit dem Rand des Topfes gleich.*" — Co Slowákům *Zmok*, to *Čechům* sluge i *Pliwnjk*, o němž wiž *Jos. Mladona w Časop. Mus.* 1832. *Sw.* 6. *str.* 403. Slowo *Škrata* w poslednjm werši této básně, gmenuge se ginde i *Škrátek* a značj též bůžka u Čechů *Škřjtek*.

Str. 10. *pjseň* 11 — 12.

„Loida" Srow. *Palkowičů Slownjk I. str.* 810. „*Loida*, eine freche unordentlich gekleidete Dirne, vielleicht verwandt mit *Lada* Venus; *Lojdák* (*i Lajdák*), ein solcher

Kerl, *Logdisko*, *Lojdawý*, triefäugig lippus — *Lojdy* krh, das Triefen der Augen (obyčegně následek chlipnosti).“ Srow. *Linde, Słownik T. I. C.* 2. *str.* 1237. „*Łayda*, *Łaydak*, - hołota, gałgan, ein Lumpenkerl; łaydacki - nierządny, liederlich; *Łayduczka* ein liederliches Weib. Rus. *Liadaščij* - nierządny.“ Wšecka tato gména *Lojda, Layda Ljada* nepochybně se gménem staroslawské bohyně lásky „*Lada*“ we spogenj gsau. Slawowé totiž, po přigatj křesťanského náboženstwa swé pohanské bohy, obzwláště *Ladu* (a Lela), tak sobě zoškliwili, že gegich gméno na potupu a přezjwku proměnili, a každau nečistau, wilnau, chlipnau, rozpustilau osobu *Ladau*, aneb podle rozličnosti nářečj *Ljadau*, *Lajdau*, *Lojdau* nazjwali, asi tak gako každého pigana a břichopasnjka posawad *Bachem*, *Bachusem* nazjwagj. Odtud u Slowákû časoslowo *rozlaidati* se t. g. nedbanliwě, nestydatě se oblécti, obnažiti, a přjdawné gméno *rozloidaný* neb *rozlajdaný*, *rozlajdaná* t. g. nedbanliwě, nestydatě, oplezle oblečená, oděwem ku chlipnosti wábjcj osoba. U Slowáků ge oboge *Lojda* i *Lajda* w užjwánj. Literu *i* čili *j* Slowáci často ku samohláskám zbytečně přiwěšugj, k. p. *hujsky* (húsky), *krajššj* (kraššj), *neznajboh* (neznaboh), *majzlena* (mazlena, mazna), *puojd* (puod, půda), *šwaidlena* (šwadlena), *rozmairin* (rozmarin), *maic maiceri* (u Rusnáků, mať materi), *hoiscina* (rusn. hostina), *ojzeram* (sotac. ozjrám), *čajsy* w Turci - téměř (*časy* w Liptowě), *Wajda*, (woda, woiwoda), *chajda* (chata, chalupa), a polské *oyciec* (otec), comparativ *naj*, w giných nářečjch *na*, a t. d. I střjdánj liter *a o* gest u Slowáků obyčegné, gako *Haja* Dunďa a *Hoja* Dunďa, *zmak* a *zmok*, *laket* a *loket*, *rakyta* a *rokyta*, *rásti rosti* a g. U Chorwatů, sausedů Slowáků, geště se též w národnjch zpěwjch gméno Lady zpomjná. Srow. *M. P. Katancsich, Spec. Phil. Pann. Zagrab.* 1795. *p.* 112. Apud Croatas plebejus puellarum chorus, in tripudiis circa rogos, aestivi solstitii tempore, hos versus patria voce, cantare solebat:

Lepi Ive terga rože,
Tebi *Lado* sweti bože,
Lado slušaj nas *Lado!*
Pewke *Lado*, pewamoti,
Serdca naša wklaniamoti,
Lado slušaj nas *Lado!*

In Slavonia Socci nostri Ladonis obliti non sunt. Puellae in operibus aestivis, messe praesertim, cantilenis popularibus *Ladonem* saepenumero immiscent. Adolesens hoc carminis principium me audivisse memini:

Tri diwojke žito žele:
Lade mi *Lade*, mile *Lade* moj!
Jedna drugoj gaworila:
Lade mi *Lade*, mile *Lade* moj!

27

Totéž platj i o gménu čili přezjwce *Lelo Ljalo*, u Slowáků zhusta zpomjnané a při mužském pohlawj to wyznamenáwagjcj, co při ženském *Loida, Laida. Lel* byl staroslawský Bůh lásky, Amor, Eros; *Did* (Dind Dund) byl Anteros. Poslednj přjwěskowá samohláska *o* w *Lelo*, gest u Slowáků welmi obyčegná, k. p. trul-o, blb-o, Jan-o, Dur-o, Ondr-o. U Poláků dle Lindeho značj „*Lele* slabiuchny niewieściuch, ein Weichling; u Rusů *leliet*-pěstit, rozmaznat, milkowat. *Lel-Polel*, są którzy bogóm Słowianskim *Lela* i *Polela* przydaią, których słyszemy że i tych czasów pod piiany wieczor wspominaią. *Kromer* 56." W Serbských zpěwjch se *Lela Lelo* též často zpomjná, k. p. Oj! i dwa swata i dwa uprosnika *Lel, Lelo, Lel!* Srow. *Talvj Uebers. Serb. Lieder II. S.* 316. „An die geheimnissvolle Beziehung der Götter der Liebe *Lada* denkt der heutige Serbe nicht mehr. Auch die nicht immer schmerzliche Interiection Lelio! lele! — ohne Zweifel ein Nachklang aus heidnischer Zeit — versteht das Volk selbst nicht mehr, und weiss auf die Frage nach der Bedeutung nichts anzugeben, als: es wird so gesungen." Sem přináležj i ona Staropolská pohřebnj pjseň: Ha, *Lele! Lele!* i proč ty mene umarł? zato ty nie miał što isti albo piti? Ha, „*Lele, Lele* i za ty nie miał krasice młodzice?" — Srow. *Čelakow. Nar. Pjs. III. st.* 223. Gméno *Lel* gest u Slowáků i osobnj a rodinné. Srow. *Diarium Georgii Puchala*, Rpis: „Roku 1557 wdala se sestra naše Juliana za Marka *Lelu*." Sem patřj i české *lelky chytati*, *lelkowati* t. g. ohledati se sem tam gako Milek, milenec po milence. U Poláků *lala lalka* značj bůžka, modlu, lautku; práwě to značj slowo *Did Donda* u Windů a Krainců. Tito bůžkowé totiž tak malé postawy býwali gako lautky, srow. franz *Amourette*. Pozoru hodno, že w maďarčině *lélek* ducha znamená.

Str. 11. *pjseň* 13.

Wlkolak; w gemer. stol. *Wrkolak*, pochodj od slowa *wlk* a *lak*, odkud *la*komý, *la*čný, *la*kota, *la*kotný, a značj muže na wlka proměněného, aneb tak lačného a heltawého gako *wlk*. Serbowé řjkagj *Wukodlak* s epenthetickým *d* před *l*. Srow. *Wuku Stefanowiće*, Rječnik str. 88. „*Wukodlak* — *Vampyr*, das *Vulcolacsae* im *Adelung*. Wukodlak se zowe čowek, u koga (po pripowijetkama narodnim) poslije smrti 40 dana, uďe nekakaw ďawolski duch i oživi ga. Potom Wukodlak izlazi noťu iz groba i dawi ljude po kuťama i pije krw ňiowu. Wukodlak dolazi kašto i swojoj ženi, a osobito ako mu je mlada i ljepa, te spawa s ňome, i kažu da ono dijete nema kostiju, koje se rodj s wukodlakom."

Dle *Wacerada* českého Slowářopisce, gest Wlkodlak syn *Stračůw*, *Faunus*, pici filius, *Vilkodlac*; a opět: Incubi ab incubendo homines h. e. stuprando, quos Romani Faunos ficarios dicunt *Vilkodlaci*, saepe enim improbi existunt et mulieribus, et earum peragunt concubitum, quos daemones Galli dusios nuncupant, *Vlikodraci*. — Gemu podobni byli *Liaši Morus*, *Kikimora*.

Str. 11. *pjseň* 14.

Bobo, *Bobák*. Tjmto bůžkem neb duchem matky djtky strašjwagj. U Čechů sluge *Bubák*, Srow. *Krok*, *D. II. C.* 3. *p.* 348. Z tohoto gména powstalo slowo *bobona*, pols. *bobon* t. g. powěra, strašidlo, *bobonář bobonářstwo*, u Čechů *poboněk*, *pobonkař*. Od *Bobo*, *Bobák*, powstalo německé *Baubau*, *Wauwau*. Srow. *Nic. Haas*, *Gesch. des Slawenlandes an der Aisch. Bamberg.* 1819. *Th. I. S.* 17. „Als der Bamberger Bischof Günther 1058. eine Kirchenversammlung hielt, sagte er dass das Volk seines Bisthums grösstentheils slawischer Abkunft sey, dass es noch an heidnischen Gebräuchen hänge. Erst noch vor hundert oder zwei hundert Jahren tönten Nachklänge slawischer Gebräuche und Feierlichkeiten im Lande, z. B: das Hinaustragen und Verbrennen des Todes, das heisst eines Strohmannes der ihn vorstellen sollte; die Namen *Wauwau*, Hollapoppel, der Miszbrauch der Leichentrunke u. s. w. deutet noch auf Ueberbleibsel des Heidenthums der ersten Slawischen Bewohner dieser Gegend." — Zdá se, že sem patřj i *Bembel*, modla Dubrowničanů t. g. *Bobel*, *Bubel*, rhinesmicky tak gako *Doda Denda*, *dub demb*. Wiz o něm *Appendini*, *Notizie Ist. crit. Tom. I. p.* 54. „In Ragusa al 1 di Maggio per publica autorità una compagnia di calzolari elegantemente vestiti eseguisce per la città un grazioso ballo. Il *Bembel*, dove conserva sempre l' istesso nome, deve pure pubblicamente farsi vedere in tale occasione. Questa maschera ha una ghirlanda in testa formata di verdi foglie, e indosso una soppravveste bianca lunga, fino a terra tutta ricamata di erbe, e fiori. Alcuni addomesticati serpenti gli escono fuori dalla corona, che porta in sul capo, e mentre balla e salta, egli scherza, e si trastulla con un altro serpe, che tiene in mano, come si rileva dal suo rame." Tento *Bembel* gest tam i w obrazu představen a postawa gest hrozná, cele způsobná ku strašenj djtek.

Str. 11. *pjseň* 15.

Strygâ a Znachor. *Strygâ* snad zkrácené od *Starygâ*, což u Slowáků téměř gedno značj, gelikož gen staré

osoby stryğaunstwjm a čaroděgnictwjm se zanášegj. *Znachor* od *zna znáti* u Slowáků, Poláků a Rusů to co wěštec, wědauch wědomec, obzwláště k maudrému, způsobnému, mimoobyčegnému djtěti řjkagj Slowáci: ty *Znachor*! we kteréméž wýrazu weždy cosi diwotworného a půwěrčiwého wězj. Srow. *Naruszewicz, Histor. Pols. T. I. K.* 3. *str.* 362. „Czerń Ruska używa oszustów, czyniących się *znachorami*.“ U Slowáků gsau i rodiny gméno *Znachor* nosjcj. Srow. *Fr. Trnky Společnjk*, str. 150 kde Eva *Znachorowa* w Cachticech w Nitr. stol. pro wysoký wěk pamatná. *Palkowič we Slownjku II. str.* 2843 má „*Znachor* - Bengel, gleichsam ungestaltetes Kind. Schimpfwort.“

Str. 12. *pjseň* 16. *a—b.*

Jenzibaba coby za bytnost byla, těžko určiti; zpomjná se w Honťanské, Gemerské, w Liptowské kde *Jenžibaba*, *Ježibaba* sluge, djlem i w Turčanské Stolici. Cechům gest též známa, gen že u nich bez rhinesmu *Jağababa* i *Jahodababa* sluge. Sausednost Poláků nawála ke Slowákům několik rhinesmů, k. p. *ğem*ba huba, *Donda* Doda, *Jen*zibaba Ježibaba. U Rusů, podle Kaisarowa, byla prey bohyně wogny; w ruských Rozpráwkách takto se wypisuge: *Babajaga* - Kostianaja noga — W stupe jede — Pestom poganiajet — Sled pomelom zametajet. Srow. *Čelakowský*, *Nár. pjs. D. III. str.* 225. Slowáci magj posawád mnoho Rozpráwek a powěstj o *Jezibabě* čili *Ježibabě;* gsau ony stryğy soplawé, ğambaté čili pyskaté, nos gak hrnec magjcj, bydlegj w hágjch a geskyněch, naywjce s lowci a mysliwci činěnj mjwagj, proto že tito čařit umegj a ony též čaroděgnictwjm se objragj. Kdo se do gegich háge pustj, ten zablaudj tak, že se wjce wen z něho nedostane. Když Ježibaba zmizj, weliký wjter působj. — Geště několik rozpráwek o nj zde klademe. Gednu od p. M. *Suchaniho* z ğemerské stolice sdělenau, i w Turci od pjsatele tohoto w mladosti slyšenau: „Geden král měl dwanácte synů, i kázal aby se ženili ale tak, aby sobě wšickni dwanácte sester a dcer gedné matky wyhledali. Chodili dlauho široko daleko, než nadarmo. Gednauc přišli do hory u postřed které chalupa stála, poněwadž byl wečer prosili o nocleh. I hned gim w ústřety wyšla stará žena (Ježibaba) a dala gim přenocowánj. Zde našli 12 dcer, které oni žádali za manželky. Matka sljbiwši gim ge, uložila pocestné ty spát. We spánj cjtj naymladšj syn že ge w chyži té weliká horaučost, i probudiw se pozoruge tjše co se děge? A hle uwidj w peci kosu rozpalowat, kterau Ježibaba wšechněm 12 bratrům hlawy poodřezáwati chtěla. On přikradna se potichu k ohni wyňaw kosu wšem 12 dce-

rám hlawy poodřezáwal, a wida před ohništěm střewjce Ježibabiny, které měly tu wlastnost, že přes wodu člowěka nesly, wzal ge na swé nohy, potom wzbudil swé bratry tak že wšickni ušli. Ježibaba procjtiwši běžela *na ožehu* obzwláště za onjm, co gi střewjce wzal, ale tento byl už na druhé straně weliké řeky, kam Gežibaba nemohla. — Ježibaba měla hlawu umrelčj, kterau když na swobodné powětřj wyložila hned peršel déšť, když gi do gizby skryla hned slunce swjtilo. O tom zwěděl onen naymladšj syn králowský, střehol a čjhal, a když gi gednauc pred dům wyložila, on gi kradmo wzaw utjkal. Ježibaba opět na ožehu za njm, než on mage ty diwotworné střewjce po werchu wody ušel. Ježibaba měla mluwjcjho ptáka, i toho chtěl ukrasti. Proto wpljžiw se do chyže skryl se pod postel chtěge čekati na přjhodnau chwjli. Ale pták wida to mluwil: „tu ge zloděg! tu ge zloděg!“ — Gežibaba hledá w přjbytku a nalezši ho wolá na swau služku a káže gj aby ho wložila do ohniwé pece. Služka pogawši ho do kuchyně káže mu sednauti na lopatu, kterau ho do pece wsaditi chtěla; on ale lehne křjžem čili přjčkem na lopatu tak, že ho do pece wsadit nemohla an se do čelestnu nesméstknal. Po dlauhém hádánj a waděnj powj on služce, aby mu swým přjkladem ukázala gak sobě má sednaut na tu lopatu. Ona to učinj, a w tom okamženj wšaustne gi on tau lopatau do ohniwé pece i pod okno domu se utaulj. Ježibaba káže zatjm druhé swé služce onu pečeni z pece wyňati; tato šedši donesla gi na stůl. Ježibaba uzřjc gi řjkala: to pečenka chutná! než když gi krágeti počala poznala a ulekla se: an w tom onen králowský syn se smjchem we swých střewjcjch preč utjkal. Ona opět na ožehu za njm gezditi se gala, dochytiti ho wšak nemohla.“ — Druhau od *Zuzany Jančuška* z Liptowa: „Gistý jáger čili lowec zastřelil zagjce před geskyňou Ježibabinou, kteráž uzřewši zagjce zastřeleného, za zadnj nohy ho do geskyně tahati počala, jáger pak za uši ho chopiw s nj se natahowal. Naposledy jáger hrozil že nabige swau ručnici gednjm z 9 klinců konské podkowy a do nj střelj. Čehož Ježibaba se uleknauc popustila zagjce. Nebo prey gen takowým nábitkem mohau Ježibaby citelně raněny býti.“ — U Poláků dle Lindeho *Jędza*, *Jadza* gest zlá baba, gešterica, die Furie, höllische Furie, Eumenides. Jadz piekelnych bohiń, które dręczą potępienców trzy: Megera, Tyzyfona, Alekto. Carniol. *jęsa*, Vend. *jesa*-ira. U Slowáků *gašo* (diwý člowěk), *nagašený*, *nagažený* wůl, *gedoš* hněwiwec, staroćes. *gešitný*, pak *gizliwý*. Wšech těchto slow etymon gest *ad ed* aneb s předdechy *h-ad*, *g-ad*, *g-ed*, *d* se měnj na *z*, *ž* (gako hrad, hráz, hraž) odtud s rhinesmem *jenz*, *gež gaž*. Sem patřj i polské *węž*, české *had*, latinské *ang*-uis, *hyd*-ra; pak *gažtěr gašter* (gako chyža chyša), wšecko *gedowaté* byt-

nosti. Litery *ǵ* a *d* též přjbuzné gsau k. p. rozǵa roždie, droǵa drodze, noǵa nodzie, Jaga Jadza.

Str. 13. *pjseň* 17.

Maras, Karas. Djwky sednauce na trávu do řádu hragj se na *Prase* takto: Gedna z nich wezmauc persten neb obraučku mezi polusložené dlaně, gde wůkol ku každé, ruky mezi ruky kladauc a w rukách gedné onen persten, genž se *prase* wolá, tagně necháwagjc. Druhá djwka pak za nj gde a hledá onen persten s kladenjm ruky swé na ruky oněch djwek a s opakowánjm těchto slow: *Hádala by, hádala* a t. d. Při wyslowenj poslednjho slowa: *prase*, státi zůstane a hledá onen persten w rukách té djwky, při njž ona slowa skončila. Trefilali, tu onna hledagjcj oddawši tjmž způsobem gak perwé to prase tagně giné, ona sobě do řádu sedne, a ta, u njž prase nalezeno bylo, musj wstáti a hledati. Se slowem *Maras* může se srownati ruské *Moruš Moruši* lesnj bůžkowé, a staročeské *Morusi* u Waeerada „Incubi, qui graece *panite* dicuntur, *Moruzzi*.“ Srow. *Krok D. II. C. III. str.* 360. „*Lešj* ginak *Morussi*, Faunus, Satyrus Řjmanů. Gsau po celém těle serstnatj: pilně po *ženštinách* pasau.“ Přjpomjnáme že gen ženštiny tuto hru hráwagj a Marasa zpomjnagj. Se gménem *Karas* může se snad Krainské *Kurent Kuret* srownati o němž wiz *Linharda II. str.* 263. „Kurent der Gott der Schwelgerey, der slawische Priap. In dem krainischen Dialekt haben auch die Werkzeuge der Wollust beim männlichen und weiblichen Geschlechte von daher ihren Namen. In Krain wird die Fastnacht noch jetzt, zwar nur scherzweise *swęti Kurent* genannt. Snad i slowo *karasirowat* od *Karas* powstalo a do některých europegských řečj wešlo. I mnohé rodiny u Slowáků gméno *Karas* nosegj. Zdá se, že i *Kors*, *Chors*, *Korša*, gegž za *Bachusa* staroslawského třjmagj, tož samo gest co naše *Karas*.

Str. 23. *pjseň* 18. *a — b.*

Matoha Slowákům to, co *obluda*, *strašidlo*; odtud *mátožnjk* člowěk mátoze podobný, *mátati*, mátožiti něm. spucken. — Pozoru hodný gest starožitný wýraz u Slowáků *praboh*, *prabohu*, bystu bohu prabohu! on ukazuge na gednu naywyššj, nade wše giné menšj bohy a modly wyzdwiženau bytnost: což Dègopisci i skutečně potwerzugj. Srow. *Helmold Chron. Slavor. L. I. C.* 84. „Slavi inter multiformia Deorum numina, non diffitentur unum Deum in coelis caeteris imperitantem.“ To byl náš *praboh*.

Str. 13. *pjseň* 20. *a* — *b*.

Tátoš gest u Slowáků (a Magyarů) bágečný, diwotworný, tagemstwa pelný kůň, černé barwy a hubené postawy; gemu podobný gest u Čechů *Šemjk*, a u Serbů *Šarac*. Gméno *Tátoš* pochodj od Staroslawského, nynj gešté u Chorwatů a giných obyčegného, *tat*, to gest *tagně*, *kradmo*, odkud *tatoš* tagný, čarodégný kůň, *Tat* zlodég (tagně beraucj), *tatba* krádež, *po tatmě* u Slowáků to, co pokradomky, tagně. Z tohoto kořene pochodj i *tatowati*, *tatušiti* aneb s rhinesmem *tantowati*, *tuntušiti* t. g. sužowati, trápiti někoho obzwláště tagně w noci gako zlodég aneb můra, mátoha. Rozprávek o Tátošowi gest u Slowáků (anoberž i u Maďarů, kam od Slowáků přešly) welmi mnoho. Téměř každá wesnice má we swém chotáře mjsto, lauku, řeku a most pro Tátoše. Gedna z naypamatnégšjch a naystarodáwnégšjch zdá se býti ona perwá „*Tátoš a Bielá kňažna*“, kterau wydawatel téchto Zpěwanek sám we swé mladosti w Kremnické škole i ginde slyšel. Naše dohádka a domněnka o této gezdkyni bude se snad některým přjliš smělá zdáti, nic méně wšak widj se nám aspoň welice prawdě podobná. — Nenjli tato *Bielá kňažna* onna historická „*Beloknegini*“, kterau *Ditmar* Mersebarský zpomjná, totiž *Šarolta* čili *Šarholta* manželka Geyzy knjžete uherského a matka Stěpána krále? Slyšme samého *Ditmara Lib.* 8. „Uxor Geisae *Beleknegini*, id est, pulchra Domina *Slawonice* dicta, supra modum bibebat, et in equo (srow. *Tátoš*) more militis iter agens, quendam virum iracundiae nimio fervore occidit.“ Srowneg *Thúroczius* Hist. Hung. II. 5. „Gyula, Dux Transilvaniae (srow. *Erdiel*) habebat filiam, nomine Sarolt, pulcherrimam, de cujus pulchritudine provinciales duces diutius loquebantur.“ — Srow. *Vita S. Adalberti*, *Acta SS. T. III. p.* 195. „Quae (Sarolta) totum regnum viri manu tenuit, et quae erant viri ipsa tenebat.“ Srow. *Assemani Kal. IV. p.* 108. „Uterque conjux Geisa et Beleknegine, suscepto baptismo, pristinos barbaros mores abluit. Quos Ditmarus Gejux et Beleknegin em appellat, illos rerum Hungaricarum Scriptores vocant Geisam et Sarholtam.“ W gakowém swazku tehdáž tato Beloknéginé ke slawenskému národu stála ukazugj i ty dwě okolićnosti, že dceru swau *Juditu* wdala *polskému* knjžeti Boleslawowi za manželku, a syna swého *Waika*, potom Štěpánem gmenowaného, od *českého* biskupa Wogtěcha w Ostrihomě wynaučowati a pokřestiti dala. Beloknégini tato přigala křest r. 980, zemřela pak 984, žila tedy práwě na konci X. stoletj, asi před 800 roky. Niť této rozprávky wždy z tohoto gména počati, až k našim časům přásti a tkáti se mohla; což nic přjlišného nenj, anť mnohé slowenské pjsně, k. p. Dunďa, Morena a giné, ge-

štė mnohem staršj gsau. Řeč, aneb radėgi gednotliwá slowa, w těchto pjsnjch, mohly se w běhu stoletj několikráte proměniti a omlazowati, ale gegich kořen gest hluboký, gegich půwod, obsah a celá osnowa prastará. Že koně we Slawskopohanském náboženstwj za swaté deržáni, k čárům a proroctwjm užjwáni byli, známo gest z *bjlého* koně Swantowitowa w Arkoně, a *černého* koně Radegastowa w Retře. Bjlý kůň wztahowal se nepochybně na Bělboga, černý na Černoboga; onen dobrému, tento zlému bohu byl poswěcen a obětowán. Tátoš ge Slowákům wšudy černé barwy a zlé powahy kůň, obyčegný člowěk prey nemůže bez nebezpečenstwa na Tátoši gezdit, leč že mu mjsto uzdy, powřjslo anebo motauz z gatj do tlamy wecpá, tak prey kůň ztratj zlau moc a dá se dle wůle gezdcowy zprawowati.

Str. 16. *pjseň* 21. *a — b.*

Přjdawkowé k pjsnjm Swato - Junským pozděgi zaslanj.

1. Ze zwol. stol.

O Jana Jana Wagana: Na prostred Zwolena,
Gest lipka zelená.
O Jana Jana Wagana: Dag dobrý čas počat,
A lepšj dokonat.
O Jana Jana Wagana: O Jano Janečko,
Zobuď ma ranečko.
O Jana Jana Wagana: Rano pred zorámi,
Troma hodinámi.
O Jana Jana Wagana: Krawy podogiti,
Na pašu wyhnati.
O Jana Jana Wagana: Na pašu zelenú,
Na rosu studenú.
O Jana Jana Wagana: Swatho Jana pálá,
Plná děckow gama.
O Jana Jana Wagana: Aký ge ten mesiac,
Pekně ohraděný.
O Jana Jana Wagana: Peknýma wdowámi,
Kragšjma pannámi.

2. Ze šariské stolice.

Jana, Jana, na Swatého Jana
Kúpala se swatá Ana,
Gak ona se wykúpala
Tak na Jana zawolala:
Jane, Jane, dag mi ručku
Neb zahynem pri potůčku.

Kdo na totú Sobotku nepridze,
Do ročka ho hlawa bolec budzé.
Gá na totú Sobotečku prišla,
Do ročka gá budu frišná.

Jane, Jane, swatý Jane,
Oswetjš ty wšecko zele:
I magiran i figalku,
Giraltowskú krásnú djwku.

Wájanwo, gináče *Wájanok*, w Trenč. stol. *Wajaneko*, ginde *Swatojanský oheň;* u Serbů a Illyrů *Ivanje* (od Iwan-Jan); w Šariši a w Polsku *Sobotka*, *Sobotky*, u Kroatů a Krainců *Kres* (od kresati), u Uskoků w Dalmacii *Koleda*, u Rusů *Kupalo*. Slyšme o tomto perwé domácj, potom ginokmenné spisowatele. *Bartholomaeides Mem. Prov. Csetnek str.* 79. „Usitatum (his in oris) fuisse morem, ignes jam in plateis villarum, jam in campis accendendi, neque ita pridem abrogatum, constat.“ *Str.* 218. „Dobře si se opáčj i ten, kdoby smel na S. Jana oheň klásti před domom na ulicech.“ *Týž Notit. Com. Göm. str.* 270. „Quod ritus attinet, nostra etiam aetate Slavis usitatus mos est, ignes feriis Johanis Baptistae, aut aliis statis temporibus anni, in vicis et compitis accendendi. Qui hunc ad ethnicismum referunt, cultum ejusdem Dei ignis, ac sacrificia, immolatis infantibus eidem oblata designari dicunt, alii anno inchoando affirmant. Neque desunt, qui a rogo Johannis Hussi derivent, et a Bohemis in Germaniam Hungariamque inductum opinentur. Quidquid huius sit, Slavis eundem imprimis usitatum, atque Hungaris nonnisi in conjunctione Slavorum receptum, ac senescente Saec. 18. abrogatum, novimus.“ W Turčanské Stolici až do dnešnjho dne terwá tento obyčeg, a spisowatel tohoto, byw roku 1825 w Turčanských teplicech, osobně byl, pro zkušenost, we wsi Budiši při takowém Wájaném přjtomen. Srow. *Schematism. Eccl. Ev. pro Anno* 1822. *a Joh. Csaplowits* kde P. *Ond. Belohorský, str.* 59. tento obřád takto opisuge. „Adnotari meretur ritus puellaris Tóth-Pronae (Slowenské *Prawno*, srow. modlu *Prowe* a geho bydlo *Prowena*, *Prowenau* w *Pomorsku*) vigens. Mense utpote Junio ipso crepusculo vespertino pridie diei Johannis universae puellae ejates petunt vicinum montem arduum, Bohušowa dictum, facibus et stramine provisae, quibus passim accensis, toto monte discursant, saltant, canunt, et potiorem noctem ludendo consumunt. Morem hunc in memoriam unius Dearum a gentilibus condam Tóth-Pronensibus foeminis, in modernam christianam aetatem derivatum esse, probabile videtur.“ Srow. *Valvasor, Ehre des Hgts. Krains IV. p.* 88. „Johanisfeuer

der *Uskoken*. Zehen Tage vor dem Fest Johannis des Täufers, fangen die Uskoken allbereit an, von Kranabet- oder Wacholder-Stauden, grosse Haufen zusammen zu tragen, selbige anzuzünden und darüber zu schreien oder zu springen. Die kleinen Kinder aber pfleget man nur darüber zu halten und zu beräuchern. Und solches thut man fast alle Nacht, bis acht Tage nach diesem Fest vorbei gegangen: jedoch aber an dem Abende des Johannis-Festes am allermeisten. Diese Haufen nennen sie *Kolede*, von ihrer chemaligen heidnisch-verehrten Göttin *Coleda*, welcher sie annoch als Heiden, um diese Zeit dergleichen Feuer anzuzünden in Gewohnheit gehabt. — Jetzt besagten Tag, vor dem Fest Johannis des Täufers, pflegen alle Mägdlein und Jungfrauen an die Gärten zu gehen, aus gewissen Kräutern Kränze zu binden, und selbige auf das Haupt zu setzen, in Hoffnung, dasselbige ganze Jahr vor allen Haupt- und Kopfkrankheiten befreyet zu seyn." Srow. *Linde*, *Slownik*, *C. III. Str.* 328. „*Sabot* božek Szlezaków, czczony na górze Zobtenberg. *Sobota*, *Sobotka* miasto i góra na Szlasku. — *Sobotka* das Johannisfeuer, Sonnenwendefeuer, cf. Ital. Sabatina. U nas w Wiliia S. Jana niewiasty ognie paliły, tańcowały, śpiewały, djablu część i modlę cziniąc; tego obyczaiu pogańskiego do tých czasów w Polszcze nie chcą opuszczać, ofiarowanie z bylicy czyniąc, wieszaiąc po domach i opasuiąc sie nią, czinią sobotki, paląc ognie, krzesząc ie deskami, aby byla prawie światność djabelska, śpiewaiąc pieśni, tańcuiąc. *Urzed* 32. Pieśń Święto-Jańska o Sobotce: *Kdy słońce Raka zagrzewa — A Słowik więcéy nie śpiewa*, — *Sobotkę iako czas niesie*, *Zapalono w Czarnym Lesie*." Srow. *Karamzin*, *Istor. I. str.* 90. „*Kupalu*, bogu zemných plodow žertwowali pred sobiranijem chlěba, 23 Ijunja, w den Sw. Agripiny, kotoraia dlia togo prozwana w narodě *Kupalniceju*. Molodyie liudi ukrašalis wěnkami, razkladywali w wečeru ogoň, pliasali okolo jego i wospiewali *Kupala*. Pamiat sego idolosluženiia sochranilas w něktorych stranach Rossii, gdě nočnyia igry derewenskich žitelej i pliaski wokrug ognia s newinnym naměrenijem soweršajutsia w čest idolu jazyčeskomu. W Archangelskoi Gubernii mnogiie poseliane 23. Ijunja topiat bani, nastilajut wnich trawu *Kupalnicu* (liutik, ranunculus acris) i poslě kupajutsia w rěkě. Serby na Kanuně ili w samoje Roždestwo Joanna Predteči, spletaia *Iwanowskiie wěnky* wěšaiut ich na krowli domow i na chlěwach, čtoby udalit zlych duchow ot swoiego žilišča." *Ant. Tkany*, *Myth. II. p.* 43. „Das bekannte Johannisfeuer ist fast in ganz (?) Deutschland, Böhmen, Mähren und auch in andern Ländern gebräuchlich. Man versammelt sich dabei sehr zahlreich, singt verschiedene Volkslieder, tanzt um das Feuer, und springt durch,

oder über die Flammen. Dieses Springen hat nach Verschiedenheit der Oertlichkeit verschiedene Bedeutungen: hier glaubt man sich dadurch vor dem Behexen und vor Krankheiten zu schützen; dort geräth der Hanf um so besser je höher man springt; anderswo verbürgt ein höherer Sprung ein längeres Leben u. s. w. Auch setzte man häufig mit Pferden über das Feuer, oder warf ein Pferdekopf hinein, um dadurch die Hexen zum erscheinen zu zwingen." Z tohoto widno gak mělké a gednostranné gest těch domněnj, kteřj *Wájanek* od *Husa* a geho spálenj odwozugj. Cože katolickým Kroatům, Kraincům a Polákům, co starowěrským Rusům a Serbům do Husa? — Oheň Swatojanský zpomjná *Hágek* a *Beckowský* už před Husem, totiž při r. 1383. „,,Němcůw studentůw do Prahy tak mnoho přišlo, až se Čechům s nimi stýskalo, proto, že od nich mnohá protiwenstwj snášeti museli: nebo kdykoli študenti Němci něgakau kratochwil měli, buďže w Wigilij S. *Jana* Křestitele *Oheň pálili*, buďže Masopůst drželi, žadný Čech mezi nimi ukázati se nesměl." *Henze a Linhart* wztahugj tento ohniwý obřad na Swantowita, a nazjwagj geg „Trümmer des slavischen Aerntefestes, die ihren Ursprung in dem alten heidnischen Dienste des Swantewid haben. Da diese Zeit die Sonne am längsten am Horizonte verweilt, so ist es wahrscheinlich, dass das Fest zur Ehre *Swatowid* (heiliges Licht) begangen wurde." Srow. *Henze*, *Gesch. des Fränk. Kreises p.* 88. a *Linhart II.* 279. — Srow. *Anton*, *über die alt. Slav. I. p.* 81. „Dem Perun zu Ehren brannte zu Kiew ein ewiges Feuer, dessen Verlöschung der Priester mit dem Leben büsste. Das in Deutschland, Polen, Rusland, Dalmacien, und auch in andern unslawischen (?) Ländern gewöhnliche Johannisfeuer ist eine so alte Gewohnheit, dass wir, wenn wir den Ursprung und Bedeutung desselben bei einem Volke auch entdekten, doch weiter schwerlich mehr erlanget haben würden, als dass wir sagen könnten, dieses oder jenes Volk, gab den Feuerdienst diese oder jene Erklärung, Richtung und Bedeutung." Toto se nám zdá přjliš *široké* a *wiklawé* domněnj, nebo ti neslawštj národowé, které Anton přiwodj, k. p. *Němci* a *Jšari* (kmen Finů w Rusku bydljcj) mohli wždy tento obřad gen od sausedů Slawů dostati. Wájanek w Němcjch, tušjm, gen tam w obyčegi gest, kde předtjm bydleli Sláwowé, k. p. w Turinsku, Sasku, Frankonii. Išari pak tak geg půgčili od Rusů, gako někteřj, Slowákům sausednj, Maďaři od těchto. Gméno *Wajanuo* t. g. *Ivanuo Ivanie*, zdá se býti pozůstatek někdegšjho starowěrstwj Slowáků od časů Methodowých a Cyrillowých, kde Slowáci k řecké čili wýchodnj cjrkwi přináleželi. Rusowé, Serbowé a ginj řeckého wyznánj Sláwowé neřjkali a neřjkagj *Jan*. ale *Jvan*. Srow. *Lud. Bartholomaeides*, *Memor.*

Prov. Csetnek, p. 78. „Deprehendimus in his oris signa ritus christiani, non tantum Latini, verum etiam Graeci seu potius Ruthenici. Colebantur enim Sancti, quos Graeca et Ruthenica Ecclesia veneratur, in quibus praecipue S. *Nicolaus* est, iisque templa dedicata, erant." I gména slowenských hradů, wesnic, měst a chrámů *Ivan*, *Ivanec*, *Ivanka*, *Ivančina*, pak částečka *sťa*, *sta*- co (k. p. černý *sťa* uhel, letj *sťa* pták, *sťa* gako a t. d. srow. staroslaw. *što* a serbské *šta*) zdagj se býti rumowé starowěrstwj. *Wájanwo* znamená nynj Slowákům wůbec welký oheň, tak na ohništi w kuchyni weliký oheň widauce řjkagj; *čo kladeš tukuo Wájanuo?* — W den S. Jana Sláwowé gešté i giné obřady zachowáwali a zachowáwagj. Sem patřj k. p. *Korunný strom* Wendů Drawenských a *Swatojanšká rosa* Slowáků. O perwém srow. *Nachricht des Obersuperint. Hildebrand über Drawän vom J.* 1672. *in Joh. Georg Keyszlers Reisen durch Deutschland* u. s. w. herausgegeben von Gottfried Schütze, Hannover 1778. II. Bd. S. 1376. „Im ganzen Drawän (zwischen Lukow, Donnenberg u. Uelzen) werden überall zween Bäume sehr hoch und werth gehalten, der *Kronenbaum* und der *Hahnenbaum*. Der Kronenbaum wird am Johannistage gesetzt. Dies ist ein Weiberbaum, in Betrachtung dass ihn die Weiber allein hauen, fahren, setzen und aufrichten. Kein Weib ist so alt, sollte sie sich auch mit Krücken behelfen müssen, welche nicht hinauswandere, oder wenigstens an dem Orte, wo der Baum aufgerichtet werden soll, erscheine. Am *Abend vor Johannis* wird er gehauen, und alle Zweige weggenommen, bis an den Gipfel, an welchem man eine Art von Kronnen lässt. Am Johannistage selbst, nehmen die Weiber das Vordergestell eines Wagens, spannen sich anstatt der Ochsen und Pferde vor, und ziehen also in das Holz. Das Wetter und der Weg mag beschaffen seyn, wie sie wollen, so fahren sie nicht aus der Heerstrasse, sollen sie auch im Moraste und Wasser bis an die Ohren gehen müssen. Die starken jungen Weiber gehen neben dem Wagen her, *singen Freudenlieder in wendischer Sprache*, und lassen die alten Mütterchen ziehen. So bald sie mit dem Baume zurück an das Dorf gelanget, erheben sie ein Freudengeschrey, eilen geraden Weges nach dem Orte, wo der alte Kronenbaum steht, hauen denselben um, welchen ein Häusling (Hofer) kaufen und den alten Weibern zween Schillinge zu Brandtwein geben muss. Der neue Baum wird unter vielem Frohlocken aufgerichtet, mit Kränzen und Blumen behängt, und mit 12 ja mehr Tonnen Bier nach ihrer Art eingesegnet. Hiebey ist zu erinnern, dass die Gewohnheit einen Kronenbaum aufzurichten, alle Jahre in Acht genommen worden, und

man einen *Birkenbaum* dazu genommen. (Srow. Pjseň: *Zoťali brezu nž hu wezú*)."

Str. 18. *pjseň b.*

Swatojanská rosa. Srow. *Hesperus* 1818. N. 59. a 1820. str. 19. kde p. *Čaplowič* pjše: „Recept eines Schönheitswassers der Slowakinen. Im Sommer zeitlich in der Früh vor dem Sonnenaufgange, besonders am *Johannistage*, begeben sich die alten Weiber aufs Kornfeld, schleppen hinter sich ausgebreitete Leintücher über die Saat und sammeln auf diese Art den Thau. Zu Hause wird das nasse Tuch stark ausgewunden, die Flüssigkeit in Fläschchen gethan und an die Jugend vertheilt. Mit diesem Thau öfters gewaschen, sollen die Gesichter engelschön werden."

Str. 18. *pjseň* 22.

Sitno. Srow. *Wýklad ku Sláwy Dceře, str.* 403. Sitno gest Slowákům *wůbec* peklo, *obžwláště* pak weliký wrch u banské Šťáwnice, o němž mnoho rozpráwek u lidu. Gsau prey tam mnohé poklady skryté, pročež i mnoho w něm kopáno; w gistých časech nočnjch ukazuge se prey wůz s ohniwými kolesy rychle běžjcj; lidé w geho skalnjch geskyněch a daupatech skrytj nezemjragj hladem za dlauhý čas a t. d.

Str. 19. *pjseň* 23. *a — žž.*

Ljpa. Srow. co o tomto Slawostromu powědjno we *Wýkladu Sláwy Dcery, Znělka* 5. *Str.* 14. *a Zněl.* 385. *Str.* 281. Slowáci ljpu podnes milugj a ctěgj, u nich nenj snad wesnice w gegjž prostředkuby, nenj chrámu při němžby ljpa nestála; stůl z ljpowého dřewa w přjbytku pokládá se u nich za znak magetnosti a gakési nádhernosti, srowneg ono přjslowj čili pohádku slowenskau: „*Na zemi lipa, na lipe konopa, na konope hlina, na hlině zelina a na zelině swiňa.*" t. g. stůl, obrus, mjsa, kapusta, šunka čili wepřowina: obyčeg a náchylnost tato ke stromu gest nepochybně gešté ze starožitných pohanských časů zdědičena. Pamatný gest zlomek pjsně „*Horela ljpu, horela*" ano se zdá býti počátkem pohansko-nabožné hymny Staroslawů, která se při obětech zpjwala, a upomjná buď na trestánj ohněm takowých panen, které newinnost utratily, buď na obětowánj we wogně zagatých zwláště křesťanských otrokyň. To wůbec známo, že gako nynj u Indů, tak někdy u Slawů

ženy (snad i milenky) po smerti swych manželů a miláčků samy se pálily. Srow. *Bonifacii Epis. ad Ethbaldum:* „Laudabilis mulier inter Vinedos esse judicatur, quae propria manu sibi mortem intulit, ut in una *strue* pariter ardeat cum viro." Srow. *Dobrowsky*, *über eine Stelle im* 19 *Briefe des H. Bonif. S.* 160. „Die heidnischen Slaven verbrannten die Todten. In Polen erhielt sich dieser Gebrauch noch im X. in Russland noch im XI. Jahrhunderte." W národnjch pjsněch wšech slawských kmenů gewj se tato láska k ljpě, Srow. *Ruské narod. zpěwy: Erotu.* Peterb. 1792. pjseň 244.

„Ach wo polie *lipinka*,
Pod *lipoju* biel šater,
Wo tom šatrie stol stoit,
Za tiem stolom diewica a t. d."

Srow. *Čelakowského Nar. Pjs. D. III. str.* 63.

„U našeho gezera,
Stogj *lipka* zelená a t. d."

Srow. *Prostonár. Pjsně Lužičanů*, *w Časop. Mus. IV. S.* 4. *st.* 388.

„Stoji tam *lipa* wo tom dole,
Wone se rědně zelěni.
Wona se chwějo tam a sem,
Ako ten wetśik na ňu dujo, a t. d."

Tamž *str.* 396.

„Pśed Rědniškoic nowym dworom Stoji *lipa zelena*,
Spod něj scjźi rěduo źowčo a t. d."

Srow. *Národnj pjsně Krainců*, we knize *krajnska Zhbeliza* od M. Kastelice, w Lublaně 1832. str. 104.

Stogjí, stogí tam *lipiza*,
Pod *lipo* hladna ſenzhica,
Pod *lipo* misa kamnata
Na ſhtiri wogle resana,
She perleti kje tizhiza,
Uſede ſe na *lipizu*,
Sapoje takó peſmizo.

Srow. *Pieśni Polskie i Ruskie ludu Galicyjskiego*, *od Wacł. z Oleska*, *We Lwowie* 1833.

Str. 484: Odprowadź mię Jasiu *w Kurpikach lipowych.*
Str. 504: Z tamtéj strony jeziora Stoji *lipka zielona*,
A na téj *lipce*, na téj zielonéj Trzej ptaszkowie śpiewali.
Str. 508: Zdybalo (pacholc) pana na *lipowym* moście.

I w těch poněmčilých kragech a osadách, kde předtjm Sláwowé bydleli, nacházegj se podnes prastaré lipy, gako slawské pozůstatky. Srow. *Allgemeiner Schauplatz der Natur und Kunst, Dresden* 1833. *I. B. I. Lief.* 2 *Heft.* „Die Eiche das Sinnbild der Kraft und Stärke, war der Baum welchen der Deutsche am meisten liebte. — Zu den *ältesten* und grössten Bäumen des gegenwärtigen Deutschlands gehören die *Linden.* So findet man in Sachsen (někdy slawský krag) eine sehr grosse Linde, welche über 400 Jahre alt ist, im Schlossgarten zu Augustusburg. Sie hat einen Umfang von 13 Ellen, jedoch nur eine Höhe von 4 Ellen. Ihre Aeste aber, gestützt auf 45 Säulen, verbreiten sich über einen Flächenraum von mehr denn 1000 Quadrat-Ellen. Eine noch grössere Linde steht auf dem Gottesacker des Dorfes *Kaditz* (slawská wes i gméno) bey Dresden, obschon dieselbe am Stamme 19¾ Ellen Umfang und 5 Ellen im Durchschnitt hat, so wird sie doch noch an Grösse von der übertroffen, welche im Oberlausitzer (slawský krag) Dorfe Blumberg steht." Srow. *Literarischer Hochwächter v. F. Philippi, Leipzig* 1833. *Nro.* 45. *str.* 180. „Riesenlinde. Herr August Münde erzählt: in Russland (slawská kragina) soll eine Linde von solcher Grösse und solchem Reichthum an Zweigen seyn, dass 3,200, sage drey Tausend Zweyhundert Personen in ihrem Schatten Platz finden." Ne gen *stoly* ale i giná nářadj a nástroge k. p. člunky, lodě, Sláwowé nayraděgi z ljpy sobě strogjwali a strogjwagj, srow. *J. Hollého, Swatopluk, str.* 204. „Prahy, Porogi Dněpra, gsau welké skaly w rece Dněpra, korábům a loděm tady nemožno precházet. Kozáci predce, kterj se od těchto prahow, záporozčtj, nazjwali, na koribani ze *široké lipy* wykresané 30—60 mužů zdržugjcj, a po bokách trstjm obwázané, pres ně se púštěli a na Cerné moře wybjhali." — Ze wšech našich národnjch Zpěwů zdá se wyswitat, že *ljpa* u pohanských Slawů obzwláště bohyni lásky čili *Ladě* poswěcena byla.

Str. 24. *pjseň* 24.

Obléwačka aneb *Kaupačka. Kaupánj* stáwá se w pondělek a w uterek welikonočnj; w pondělj obléwagj mládenci děwčata, w uteřj děwčata mládence, hned skrowně růžowau wodkau ze skleničky, hned hogně obyčegnau wodau z weliké nádoby. Někdy, zwláště na wsech, býwá djwka celá i do studny, potoka aneb gezera hozena. Někteřj odwozugj obyčeg tento od Židů, kteřj prey na Welikunoc křesťany obléwali činjce sobě posměch z gegich křestu. Než nám se to newidj hodnowěrné proto, že křest nenj wlastně

křestanský nálezek ale dáwný už před Křistem u Židů panowawšj obyčeg, a proto prawdě nepodobno, aby Židé z toho se byli wysmjwali, co u nich samých w běhu bylo, a nepodobněgšj geště to, aby křestané w takowéto pro ně potupné wěci Židů byli nasledowali. Oblěwačka zdá se býti též pohanskoslawský pozůstatek, gehož cjl a wýznam newjme.

Str. 24. *pjseň* 25. *a e.*

„Máge." Máge stawěti, tento obyčeg zachowáwá se u Slowáků na *Rusadla* čili *Turice*, to gest na den *Letnic*. Mládenci gdau do lesů a hágů, kde mladé tenké, wysoké stromy (obyčegně gedle a smreky) u kořene odseknau, z kůry oblaupagj gen wercholec zelený s ratolestmi nechagjce, takowé w noci před domem děwčat a milenek swých do země zakopáwagj aneb wetlukáwagj; ty stromy se nazjwagj *máge*, které před domem ku poctiwosti děwčete několik dnů státi zůstáwagj. Mezi těmi dwěma wysokými stogegj tytýž i menšj neoblaupané, gen oklestěné, zelené stromečky k. p. smreky, březy, wišně. Obyčeg tento nepochybně se staroslawskými *Rusalkami* (bohyněmi hágů, lesů a stromů) we spogenj stogj. Srow. *Kaysarow, Slawische Mythol. S.* 93. „Rusalky waren die Rusischen Nymphen und Najaden. Die Fabel sagt, dass sie grünes *Haar* (srow. strom, mág) gehabt und grosses Vergnügen daran gefunden hätten, sich auf den Zweigen der Bäume zu schaukeln." Srow. *Karamzin st. I. str.* 91. „W pověrčiwých podánjch národu ruského nacházjme také některé šlepěge někdegšjho slawského ctěnj bohů: posud sprostj lidé powjdagj u nás o *Rusalkách* čili Nymfach, u Serbů *Wilách*, w Dubrawách kdež běhagj s rozpuštěnými wlasy zwláště před Trogičným dnem. Onen týden před Trogicj nazjwal se u nás we starých časech *Rusalným*." Ostatně srow. o *Rusalkách* naše *Rozprawy* str. 354, a Pogednánj *Šafařjkowo* w Časopisu Mus. 1833. Sw. III. str. 257.

Str. 25. *pjseň* 26.

Kradenie děwčat. Tento u Slowáků už dáwno zmizelý obyčeg nepochybně gen tam a tudy mjsto měl, když rodičowé anebo pokrewnj zamilowancům sebrati se bránili. U Chorwatů a Serbů až posawad, ač zřjdka, w běhu gest, srow. *J. Csaplowics, Slawonien und Croatien I. T. S.* 174. „Es gibt auch viele Heirathslustige deren Unvermögen dergleichen Vorauslagen nicht bestreiten lässt. Diese suchen ihr Ziel auf einem kürzern Wege zu erreichen, und daraus entsteht nichts anders als ein *Jungfernraub*, welcher jedoch

im Grunde durchaus ohne nachtheilige Folgen zuweilen begangen wird, wie folgt: In der Schenke wird getanzt, die Herzen mit einer Art Liebe, der Kopf mit Wein oder Rakie erhitzt. Schnell hat der Jüngling einige Helfer bei der Hand, die ihm das Mädchen stehlen helfen, womit er beschlossen hat, in den lieben Ehestand, ohne viele Kosten, hineinzustolpern. Sie wird aus dem Tanzkreise hinausgelockt, von der Compagnie ergriffen, und in die Wälder geschleppet. Man klopft dann bei einem oder dem andern Geistlichen an, ob er die Copulation nicht vollziehen wolle, u. s. w." *Engel Gesch. v. Dalmatien S.* 234. „Die Liebeshändel der Morlacken endigen sich, wenn beide Theile einig sind, in Entführungen, wie bey den Kosaken." *Linhart,* II. S. 320. „So wie der slawische Tanz ist, möchte man ihn für das allegorische Bild des slawischen Mädchenraubes halten!" *Vukassovich, in Dobrow. Slowanka II. str.* 112. „Es war vorhin in diesem Lande (Kroatien) ein besonderer Gebrauch in Ehesachen, nämlich wenn einer heirathen wollen, so musste er von den Eltern der Braut ihre Tochter mit Geld erkaufen; und sodann seiner Braut entweder einen frischen Apfel oder einen Siebzehner an Geld zum Zeichen der Verlobniss einhändigen. War aber bei einer solchen Heirathssache nur der mindeste Anstand oder Widerspruch zu befürchten, so war fast allgemein der Gebrauch, eine solche Braut, wider den Willen der Eltern, in die nächste Waldung mit Gewalt zu entführen, sodann durch einen gütlichen Vergleich sie heirathen zu können. Welches Uebel aber dermalen ganz ausgerottet, und nur bei den Orientalischgläubigen manchmal zu bemerken ist."

Str. 25. *pjseň* 27.

Peniaze presúšať. U wšech Slowáků panuge to domněnj, že se gednau w roce, gmenowitě w tu noc před *Wstaupenjm Páně,* penjze přesaušegj. Proto mnozj gdau w tu noc do pole, střehau kde plamen ze země wyblukne a pak kopagj na tom mjstě gamy s naděgj, že tam poklad skrytý ležj. Toto domněnj má nepochybně za půwod onen starodáwný obyčeg podle něhož Slawowé swé poklady, zbožj a giné wěci do země zakopáwali. Srow. *Karamzin, Ist. I. str.* 64. „Slawené skrýwali w hlubokých gamách netoliko wšecky drahocenné wěci, než i samo obilj."

Z tohoto wšeho už, pak z národnjch Rozpráwek, zpomjnánj, přezjwánj, prokljnánj, mjstnostj, gmen dnů, a t. d. může se asi následugjcj saustawa Bágeslowj u Slowáků posud zachowaného wyrumowati a osnowati:

I. Dobré bytnosti:

1 Buoh, Praboh, Preboże, Wýboh, Buožjk.
2 Parom, Perun, Hrom.
3 Swatý Wid.
4 Loida, Laida, Lada.
5 Dědko, Dinda, D'unďa.
6 Lalo, Lelo, Lel.
7 Wesna, Wesno, Prwesnia. Jar (u Morlachů).
8 Jeseň Jaseň.
9 Pohoda.
10 Wily.
11 Rusalky.
12 Radhost.
13 Tur Tabor Dawor (sr. Turice, Turo pole Marsfeld, Turá lúka).
14 Maras.
15 Karas.

II. Zlé bytnosti:

16 Morena, Muriena. Smrt.
17 Čert, Čierný, Černoboh.
18 Běs (běsný).
19 Rarášjk, Rarach.
20 Pikuljk.
21 Kika, Kikuška, Kikimora.
22 Zmok, Zmak.
23 Swetlonos, Swětlonoś.
24 Wlkolak, Wrkolak.
25 Bobo, Bobák, Bubák, Bobona.
26 Ježibaba, Jenzibaba.
27 Mátoha, Motolica.
28 Poludnica, poluda, obluda.
29 Pochwist, Pochwista, Plúšt, Slota.
30 Zrak (sto zrakow! zázrak).
31 Dura (sr. duřiti, i u Wacerada).
32 D'as (sr. děsiti).
33 Dibljk (sr. diw. Deus).
34 Škrat, Škrata, Skrjtek.
35 Mora, Mura, Daw, ğňaw, sedlisko.
36 Drak.
37 Sotona.
38 Priepastnjk.

III. Bágeslowné lidské osoby:

39 Čudo.
40 Čuridlo (sr. rus. Čurilo, očurený-okauřený, spálený, černý od slunce, od ohně).
41 Černokňažnjk.
42 Čaroděgnjk.
43 Wrah, Wražebnjk, Wražica.
44 Stryğa, Stryğún.
45 Bosorka (sr. Běs).
46 Wěštěc, Wědomec, Wědúch.
47 Znachor.
48 Božica.
49 Hadač.

50 Snár.
51 Wykladač, Wykladačka.
52 Morské panny (půl člowěka, půl ryby, w Tatranských gezerách).
53 Prošta.
54 Duopusta.
55 Premien, Odmenče, Podwržtě.
56 Zabohowanec, Zastobohowanec.

IV. Bágeslowné Časy, dny, swátky:

57 Kratčun (srow. Kratek, Škratek, Krt, Krodo).
58 Hody (Wánoce), Hodina, Godina (čas, rok. Srow. skandin. Odin, Wodan, Gode, Godan - Bůh času).
59 Hromnice (sr. Parom).
60 Družebná neděla, Družbadlnice (sr. Družba, Druh).
61 Smrtná neděla, Čierná neděla, den Murieny.
62 Bielá Sobota, Bielá Neděla (- Kwěty).
63 Turice (sr. Tur. u Appendiniho Turizza).
64 Rusadla (sr. Rusalky).
65 Letnice (sr. Latona, w Mater Verbor. sr. *psj* t. g. pohanské Letničky.)

V. Bágeslowné Obřady a obyčege:

66 Koleda.
67 Wájanuo, Sobotky.
68 Obléwačka.
69 Obžin, obžinky, ožjnek.
70 Mládenkowánie. (Wiz *Djl II. Třjda XIII. B.* 4.)
71 Kradenie děwčat.
72 Swatba (swatá chwjle a práce pro mladoženichy).
73 Sobáš (skutek *oba*, muže a ženu, spogugjcj).
74 Pálenie žen.
75 Dáwánie chleba a peněz zemřelému.

VI. Bágeslowná zwjřata;

a) Zlég powahy:

76 Tátoš.
77 Psohlawec (o třech nohách, srow. *Jarnik* Etym. p. 56. *Psajnar.*)
78 Čierný pes (strážce podzemských pokladů).
79 Sowa.
80 Kuwjk.
81 Žába, ropucha.

b) Dobrég powahy:

82 Bielý kuoň, Beloň (Swatowjtůw a Swatoplukowi daný).
83 Holub.
84 Lastowica.
85 Straka (na kole, přjchod hostů prorokugjcj).
86 Božiá krawička, Panbožkowa krawička.

VII. Bágeslowné stromy, zeliny, skály, rosa.

87 Ljpa.
88 Máge.

89 Hromotresk, Čistec, Diwiasel, Krwawnjk, Ziabrjk, Netata, Spáč, Korčeky, Kolocier.
90 Perunowa skála.
91 Swatojanská žitná rosa.

VII. Bágeslowná slowa:

92 Neurekom.
93 Kamen-mira.
94 Maukus kaukus. (w kázněch Abrahamidesa Chrochotského, Rp.).
95 Čary, kauzly, bohony.
96 Omantati.
97 Očankati, načankati (sr. incantare).
98 Wodj ho.

IX. Bágeslowné choroby a nemoce.

99 Božec (zrádca, zrádnjk).
100 Zawialo ho (porazilo šlakem).
101 Podstrelila ho stryga.
102 Z očj mu prišlo. Uriekla ho.
103 Má porobenuo, Porobila mu, počarila.
104 Žábu má w ustech.

X. Bágeslowná mjsta a města.

105 Nebo, Rág (*předkřesťanské*).
106 Peklo (*předkřesťanské*).
107 Sitno.
108 Priepadisko, Trasowisko.
109 Morské oka (w Tatrách).
110 Radhošt (werch na hranicech Morawské a Uherské, kam o Janě Slowáci pro obweselenj chodjwagj).
111 Čertowa Swatba.
112 Wes-Prun, Perun, Wespryn.
113 Pron, Prona, Prauno, Perunowo.
114 Nowýhrad, Neograd, (kopec Perunů).
115 Turec, Turany, Turjk, Turičky, Turá lauka, Turó pole a t. d. mjsta Turowi swatá (sr. Campi Martii).
116 Děwjn (Lada).
117 Nitra (Lada).
118 Lietawa (Lada).
119 Strečno (Wily).
120 Belobrad (Belboh).
121 Čornhrad, Čongrad (Černoboh).

II. PJSNÉ HISTORICKÉ.

Str. 29. *pjseň* 1.

„*Hospodine pomilug ny.*“ Negeden z našjch čtenářů se snad zadiwj: gak tato pjseň do této Zbjrky přigjti mohla? ale Slowáci owšem magj wětšj práwo k nj, než Čechowé. To uznal už *Dobrowský*, genž o této pjsni w Dėgopisech české slowesnosti takto pjše: „*Der Text dieses Liedes hat mehr Aehn-*

lichkeit mit dem alten slawishen Kirchendialect, als irgend ein anderes Denkmal. Vielleicht hat es Adalbert bei seinem Aufenthalt in Ungarn (r. 989.) bei der slawischen Messe singen hören, und es seinen Böhmen von da mitgebracht." *Jos. Mladon* w Histor. liter. p. 24. pjše o téže pjsni: „Zdá se býti zůstatek slowanské liturgie, snad ze časů Bořiwogowých." Bořiwog ale přigal (r. 879.) křest, a s nim i náboženstwo, obřady a zpěwy od Methoda blahozwěsta morawsko-slowenského čili panonského; na každý tedy přjpad gest naše wlast kolébkau této pjsně. We starodáwných nábožných pjsněch Slowáků nalezagj se geště mnohé, této pjsni podobné, w nichž se, práwě tak gak tu, *Kyrieeleison* na konec werše přiwěšuge a zpjwá. Accusativ *Ny*, pomilug *ny*, mjsto *nás*, nacházj se a užjwá u Slowáků posawad, negen w pjsni *Morena*, kde též stogj „ne za *ny*" ale i w obecném žiwotě. Pokračowatel Cosmasůw při r. 1260. gmenuge gi „hymnum a S. Adalberto *editum*." Slowo *editum* neznačj původce ale gen wydawatele a přinášitele od ginud. Podle nynégšjho způsobu mluwenj ta pjseň se wykládá: „Hospodine smilug se nad nami, Jesu Kriste smilug se nad nami. Ty spasiteli wšeho swěta, spasiž nas i uslyš Pane hlasy naše. Dey nám wšem pane Úrodu a pokog w zemi."

Str. 29. *pjseň* 3.

Kuruci. Gméno *Kuruc* pochodj od latinského *crux cruciatus miles, cruciata expeditio;* t. g. Křjž, Křjžáci genž do Palestiny táhli k wybogowánj hrobu Páně. Takowj Křižáci němečtj táhli přes Uherskau kraginu obyčegně dolu Dunagem častégi, k. p. roku 1096, potom r. 1206. Pozdégi ale gméno *Kuruc* dáno bylo w Uhřjch i Tatarům, Turkům ano i wniterným buřičům, k. p. Bočkayowským. Pjseň Kurucká pod čjslem *b*) zpjwá se w Peštanské Stolici od Slowáků posawad. Pjseň pod čjslem *c*) *Cesta do S. země*, gest ze starého Rukopisu z Nitranské Stolice z Prjwize. Wůbec w Nitranské a Trenčanské Stolici, proto, že k tamégšjm Slowákům cuzinci nayménė pronikli, zachowaly se naystaršj a z historického ohledu naypamatnégšj národnj pjsně, ačpráwě se některé z nich zdagj býti plodem wzdělanosti ale už znárodnělým k. p. *Nitra* (str. 29. č. 2.), *Sobieský a Turek* (str. 34. c.), *Katarina*, *Josef a Turek* (str. 37.) a t. d. Proto pozorné čiňme milownjky literatury slowenské, aby tamnj knihowny zemanů, farářů, klášterů a škol (k. p. w Nitře, Prjwizi, Fraštáku, a g.) ano i wazby a obálky knih pilně prohledli. W 16 a 17 Století žili obwžláště w Nitranské a Trenčanské stolici mnozj znamenitj slowenské řeči wzdělawatelé a básnjři, k. p. w *Prjwizi* rektorowé škol

Wogtěch Husselius, Giřj Zábognjk, Jan a Daniel Kerman; potom w *Žilině: Giřj Bánowský, Adam Plintowic; we Frašťáku: Pruno;* w *Migawě: Pawel Jakobei,* w Prešporku *Jan Chrastina* a t. d. O onom perwém pjše *Wawrinec Benedicti* z Nedožer we swé Mluwnici takto: „Extiterunt quidam inter meos gentiles Slavos, qui in lingua slavica aliquid conati sunt: qualis vel imprimis fuit piae memoriae doctissimus vir *Albertus Husselius Prividiae*, qui suos discipulos et ad rectam ortographiam et ad ornatiorem cultioremque sermonem adsuefaciebat.“ Welmi prawdě podobno, že mnohé z těchto našjch národnjch, mythologických, historických a panských, obzwláště těch we kterých něco obratněgšj a uměleĉtěgšj weršowánj wěge, tyto muže za skladatele magj.

Str. 30. pjseň 5. a — b.

Flandra. Srow. *Palkowičů Slownjk I. Str.* 292. „*Flandra*“ Schimpfwort womit die Slowaken die Weiber der Flanderischen Kolonien in Ungarn ursprünglich schimpfen, überhaupt schlechtes Weib. Srow. *Convers. Lexion, článek Ungarn.* „Unter Geisa II. im J. 1154. wanderten mehrere Tausende von Flandrern und Niederdeutschen in das Reich der Ungaren ein. „Slowáci nazjwagj Flandrau každau gazyčnau, nesnášeliwau, muže nectjcj, newěrnau a nestydatau manželku; každau wysokomyselnau, giné opowerhugjcj ženu; každau lakomau, nesprawedliwau, zisku přjliš žádostiwau, kradnaucj aneb aspoň giným ničeho nepřegjcj, cuzé wěci sobě přiwlastňugjcj sausedu, kteréžto nemrawy na Němcech a Němkyněch obzwláště z *Flammlandu* (genž Flammländer čili stažené *Flandrer* sluli) k nim přišlých spatřili a djlem až po dnes spatrugj. Už *Helmold* zpomjná Flandry mezi těmi německými kmeny, kteřj Slawům Polabským a Pomořským města a krage odgjmali a we slawských wlastech se osazowali. Srow. *Helmold, Chr. L. I. C.* 88. „Albertus Ursus misit ad eos qui habitant juxta Oceanum, videlicet Hollandos, Selandos, *Flandros*, et adduxit ex his populum magnum nimis, et habitare eos fecit in urbibus et oppidis Slavorum.“ Gako tito němečtj přistehowanci se Slowáky w Uhřjch, k. p. w Bystrici, w Šťáwnici zacházeli, wiz naše *Rozprawy* str. 376. Toto německé postupowánj a obcowánj dalo přjležitost, že se gméno *Flandrák*, obzwláště pak *Flandra* na potupnau přezjwku proměnilo. Podobný přjpad máme u Slawůw Dalmatských, gmenowitě w Dubrownjku, kde se opět gméno giného kmene německého, totiž *Gothů*, na potupu a přezjwku změnilo, wiz *Tubero, Commentar. de Reb. sui temp. L. I.* §. 6. „Ragusanae matronae cum ancillis Slavenae nationis aliqua ex causa suc-

censent, eas per contumeliam *Gothas* adpellant.“ — *Kobza* w téže pjsni, značj Slowákům ničemnau, na stud nemnoho dbagjcj, s mužskými se natahugjcj, swobodnau osobu čili děwku : srownáwá se s gothským *chebisa* (pellex), s německým *Kebs-weib*, snad i s polkým *Kobieta*, a s českým *Kubena*.

Str. 31. *pjseň* 6.

Zniowský zámek gest w Turčanské stolici na wysokém werchu a skále, z njž čerstwá woda wymoká. Tato pjseň gest we *Walentiniho latinském* Djlu (Opuscula), tištěná, genž byl knězem we *Zniowském Klášteře*.

Str. 31. *pjseň* 7. *a — b.*

Talafus, Čech s Giskrowým wogském do Uher přišlý, w městě Jagri při neprozřetelném nawštjwenj milenky, žiwota pozbawený. Tato geho neopaternost dala Slowákům přjležitost ku přjslowj : *sprostý gako Talafús*, *ty Talafús!* Wiz obšjrněgi o tom *Wýklad ku Sl. Dc. Zu.* 437.

Str. 32. *pjseň d.*

Králowa hole gest wysoká hora w Liptowské stolici, kdež se Matyaš král na lowě rád meškáwal a obědowal, gakž powěst prawj, na welikém kameni, genž se tam až po dnes ukazuge. Srow. *Tablic, Poesie I. str.* 120. Matyáš byl nachylný k obecnému lidu, měl prey milowánky s pěknými pastýrkami, sedláčkami. Téměř w každém chotáře naleзá se památka geho gména.

Str. 33. *pjseň* 13.

Wyhnanci. Tato pjseň nalezá se obyčegně na pergamenech starých českých knih, gmenowitě Šestidjlných biblj, Labyrintů Swěta, Postil, kancionalů a t. d. napsána, a má nepochybně Čecha za skladatele. Srow. *Komenského Histor. protiwenstwj cjrk. str.* 352. „Wyhnanci z Čech a z Morawy negedni se obrátili do Uher na panstwj hraběte Turza (w Trenčanské stol.), hraběte Ilešháziho (Nitr. stol.), Pana Rewaya (Turčan. stol.)“ Sr. *G. Rybay*, *Ueber die Slawen in Ungarn*, *Rpis*, u p. Jankowiče w Pešti. S. 3. „Zu den Zeiten der Verfolgung, die Ferdinand in Böhmen über die Protestanten ergehen liess, emigrirten viele Böh-

men nach Ungarn, zu ihren alten Sprachverwandten, an die benachbarten Gränzen. Sie brachten auch, wenn sonst nichts, doch ihre Böhmischen Bücher mit, in einer grossen Quantität; weil man davon noch so unendlich viele in Ungarn findet, die jetzt von slawischen Literatoren gesammelt werden, und worunter sich welche finden, die nirgends in Böhmen mehr existiren, z. B. *Hussens* Erklärung des Christlichen Glaubens, der 10 Gebothe, u. des Vater Unsers, in böhmischer Sprache."

Str. 40. *pjseň* 16.

Piwoda. Srow. *Ant. Szirmay, Hungaria in Parabolis p.* 41. „Cum Anno 1700. post obitum Caroli II. Hispaniarum regis, intuitu successionis Hispanicae acre bellum inter augustas domos Austriacam et Burbonicam exarsisset, *Piwoda* ex Comitatu Liptoviensi oriundus, virtute militari ad tribuni dignitatem eluctatus, Corpus Volonum, qui ex praeda hostili viverent in Hungaria ex faece populi conscripsit, cui agmini cum stipendia non solverentur, praedae autem hostilis modus non admodum suppeteret, omni suppellectili castrensi destitutum in proverbium apud Hungaros (i u Slowáků) abivit: *Pivoda Regementye se dobja, se zászlója*, et cum pro tentoriis, linteamenta expansa haberet, etiam *Ponyvahada* dicebatur." Rodin, gméno Piwoda nosjcjch, posud dosti u Slowáků.

Str. 42. *pjseň* 19.

Arad město w Aradské stolici. Podobná této pjsni, co do obsahu, nalezá se i mezi tak nazwanými rektorskými básněmi čili werši; Wiz Djl II. Třjda XVII. pod názwem *Probuzenj Slowáků k obhagowánj wlasti* r. 1809. Pod njž w Rpisu pana Jana Sartoriho toto poznamenánj stogj: „*Sub Carolo III., successore Josephi I., qui ab anno* 1712. (*quo coronatus*) *usque* 1740. *feliciter cum Turcis bellum gesserat. Nunc Banatum integrum hicce reocupavit. Sanctio pragmatica de successione sexus sequioris hinc orta. Ejus filia Maria Theresia successor in regimine extitit. Rebellio, sub praefato Carolo III. facta* 1736. *anno, quae tamen mediantibus SLAVIS sopita est.*"

Str. 55.

Řádek 1. Mjsto prázné w záworkách wypelni těmito w originálu už zřegmě odekrytými slowy:

Na loži odnesen,
Do swého pokoge.

IV. MLADOST, KRÁSA LÁSKA.

Str. 69. *II. Krása těla*, *pjseň* 1.

Narozenie pod starým a nowým měsjcem. Srow. L. *Bartholomaeides. Com. Göm.* not. p. 444. „Natos crescente, seu ut loqui amant, nova luna, venustiores, vetere et decrescente deformiores futuros putant. Hinc Slavis quoque enatum proverbium, ut deformes vetere luna natos dicerent.“

Str. 125. *pjseň* 1.

Parta, gedna z naystaršjch a naykrásněgšjch ozdob na hlawě slawských panen, známa a užjwána negen u Slowáků, nýberž i u Chorwatů, Slowenců a Lužičanů, někde k. p. w Šariši sluge i *koruna*. U Slowenů Krainských sluge *portik* das Stirnband der Mädchen, a *popertnik* koláč korunau z testa ozdobený, sr. *Linhart* II. S. 280. Slowo *parta* pochodj od korene *p-r* anebo *b-r* wůbec blesk znamenagjcjho, wiz naše *Rozprawy* str. 352. ku kořenu tomuto přidáwagj se rozličné formowacj litery a slabiky, zwláště *t* a *k*, odtud slaw. *parta*, ital. *paruta*, franc. *parade*, staroněm. *parat*, nowoněm. *pracht*, angl. *pride*, což wšecko okrasu, ozdobu, blesk na těle neb rauchu značj. Rusům sluge *parča* - zlatohlaw, neb strjbrohlaw, t. g. látka čili materie zlatem prošjwaná neb propletaná. U Dalmatů gest, dle Volťiggiho, *parča* - wěno, Mitgabe, Heirathsgut, které naywjce w ozdobách a klénotech ženských záleželo, odtud *parčiwati* - wěnowati, ozdobiti. K tomuto kořenu patřj i slowenské *pero*, (ozdoba z kwjtj, u Windů *perianica* Federbusch, u Serbů *perišani* weiblicher Kopfputz), *š-per-k*, *per*la, papršlek, *břes*k, *part*ica (ozdoba klobauku), *por*tieka (látka, towar); ano i serbskodalmatské *pir* (swatba), lužické *pir* (swátek), a polské *b-rak* (swatba), co wše slawný, stkwaucj skutek a čas znamená. Sem patřj i ruské a polske *porticha* neb *portnaja* - šwadlena, strogitelka ozdob ženských; *portnoj* - strogitel ozdob, kragčjř, *prták* zlý kragčj, *pertar* Teppichmacher u Windů. U některých kmenů zchaternél wýznam tohoto slowa, tak we staroslaw. řeči *portište* - sukno. U Poláků značj *part* plátno hrubé; u Krainců *part pert* - šátek lněný, záwog, rauška, obrus; u Rusů *par*us *par*usina (plachtu lodnj), *portianka* - plenka, onuce, obwinutj noh. Odkud widno že *parta* čili *koruna* ta na hlawě byla půwodně snad gen *záwog*, *obwinutj hlawy*, z plátna: dosti na tom, že *parta* gest půwodnj slawské slowo, aniž pochodj od něm. die *Borte*, ačpráwě owšem etymologická přjbuznost mezi oběma mjsto mjti může. — Srow. *Anton*, *Ueber die Slaven*. S. 122.

Str. 130. *pjseň* 1 — 29.

Šaty a ozdoby ženské. O oděwu Turčanskýh Slowenek srow. *J. Csaplowits*, *Hesperus* 1818. *Nro*. 59. „Die Mehrheit der Slowakinen ist theils hübsch, theils brav. Das slowakische Circassien möchten wir im Thurotzer Comitat suchen. Nirgends sahen wir so auffallend schöne Weiber und Mädchen, wie dort. Es ist ein reinliches, gesund und roth aussehendes, vollfleischiges, immer nett und sauber gekleidetes, fleissiges, munteres Völklein! Die dasige *Tracht* trägt zur Erhöhung der weiblichen Reitze unstreitig viel bei. Das lange Haar, glatt gekämmt, hängt am Rücken mit Bändern durchflochten in einem Zopfe (*wrkoč*) herab. Der Hals ist unbedeckt, das Hemd (oplecko) in einem Halbzirkel ausgeschnitten lässt einen Viertheil der schneeweisen hochaufwallenden Brust unbedeckt, ein kurzes knapp anliegendes, mit rothen Bändern garnirtes Leibel (žiwotok) deckt den obern Theil des Leibes, den untern Theil ein kurzer faltenreicher, gleichfalls mit Bänder besäumter Unterrock von schöner Leinwand (*letnica*) oder grünem Kranrasch (*sukňa*), vorne hängt eine gewöhnliche Schürtze (zápona) herab. Zur Fussbedeckung dienen gewöhnliche hochröhrige Zischmen.“ Wyobrazenj takowé turčanské Slowenky stogj na čele *této* knihy. Wypsánj oděwu, gak mužského tak ženského, ğemerských Slowáků wiz u *Bartholomaeidesa*, str. 454.

Str. 157 — 202.

Wohledy, Zálety. Odkud *wohledy* pocházegj, samo sebau zřegmo gest, totiž od *hledjm*, *ohlédám*, což negen *ozjrati* a *zkušowati* ale i *nawštěwowati* znamená, německy *Liebchenbesuch*. Slow *zálety*, *zaletnjk*, *zaliečati se* kořen gest *zal*, který se i we frančině nalezá *gal*, odkud *gal*ant, *gal*anterie, se kterým se i německé *Kilt*, *geil*, *Geilheit*, srownati může (litera *ğ* měnj se w z k. p. Gold-zlato, granum-zrno, ginosco-znam); chybně tedy ginj etymologowé kořen kladau *let*. U Morawanů na *zálety* a na *ğalandu* choditi gedno znamená. U Čechů se tento pěkný, newinný staroslawský obyčeg nepřjgemným gménem nazjwá totiž *žebrácká noc*. Abychom bludné domněnj cizinců o našem národu z tohoto ohledu naprawili, nestydaté pak lže a zlobiwé uteržky zahanbili, klademe zde obšjrněğšj wypsánj tohoto obyčege od očitého swědka, totiž *Joh. Csaplowits*, *Gemälde v. Ungarn T. II. S.* 285. „Die Slowaken benehmen sich bei Heirathen zum Theil auch nach ihrer eigenthümlichen Weise. Die

Bekanntschaft und die Praeliminarien der Ehen ziehen sich oft in die Länge von Jahren. Im Trentsiner Comitat z. B. ist es gar nichts Neues, das Verliebte sich 4 — 6 Jahre lang kennen und ganze Nächte mit einander zubringen. Samstag Abends findet man sicher jeden Bauernburschen bei seiner Geliebten. Die Eltern sehen darin nichts Unanständiges, dass zu ihrer Tochter ein Freier (*wohleč*) sich niederlegt. Aber ich würde keinem solchen Jünglinge rathen, sich bei seinem Mädchen gewisse Handgriffe zu erlauben, denn da springen sie wie besessen auf, laufen davon, und sind für den ungeduldigen Kerl auf immer verloren; ja ein solcher darf sich ja nicht mehr im Hause blicken lassen. Auch im Zólyer, Barscher und den übrigen slowakischen Comitaten besucht der Bursche seine Geliebte bei der Nacht und schläft mit ihr, aber von irgend einer natürlichen Folge dieser Beilager etwas zu hören, ist etwas Unerhörtes, weil die Slowaken die Tugend der Züchtigkeit heilig verehren. Im Gömörer Comitat war in 15 Jahren (1786 — 1800) nur jedes 120-ste; in der Neusohler Diöcese (1809 — 1819) jedes 61-ste; im Neutraer Comitat 1818 jedes 95-ste; im Kis-Hont 1819 jedes 177-ste Kind ausserehelich. — Unter andern Völkerschaften findet man bei weitem mehrere uneheliche Kinder. Diese auffalende Sittlichkeit wird durch die allgemeine Achtung der Unschuld und durch die Verachtung befördert, welcher in der Art verunglückte Personen blossgestellt sind. Das Volk vergisst es der Jungfrau nie, und wenn sie auch heirathet, so wird sie nicht als *poctiwá* (ehrsame), sondern nur als *uctiwá* (höfliche) Jungfer von der Kanzel verkündigt.“ Podobné přjsné zachowáwánj panenské čistoty a opowerhowánj i trestánj gegj ztráty naležá se i u giných slawských kmenů: Dalmatů, Serbů, Rusů, wiz *Abbate Fortis, Reise, T. I. p.* 117. *K. G. Anton S.* 125. — Srownegme už s tjmto hodnowěrným wypsánjm bleptánj a škřjtánj Němců, a diwiti i hněwati se musjme gak nestudně a bezčelně sobě geště až posawad, w těchto naynowěgšjch časjch, někteřj Němečtj spisowatelé w uterhánj Slawům a w hyzděnj našeho národu počjnagj. Wiz *Allgemeine Encyklop. der Wissenschaften u. Künste, von Ersch und Gruber*, 1832. *Dritte Lief. II. Theil.* Článek: *Oesterreich*, Str. 241. „Geschlechtsausschweifungen kommen in Wien und besonders im (oesterreichischen) Gebirge häufig vor; der Grund hievon liegt auf dem Lande in der isolirten Lage der Wohnungen und in *hergebrachter Sitte.* Dessen ungeachtet (sagt ein aufmerksamer (!!) Beobachter, *Schultes*, Reisen durch Oesterreich I. 26.) bleibt die Sittlichkeit der Oesterreicher unbescholten (*owšem, před germanomanskými saudci*). Der Junge, der hier, aus was immer für einem Grunde, nicht heirathen kann, aus Armuth nicht, oder weil es seine reicheren Schwieger ihm nicht er-

lauben, kommt hier des Nachts *zum Fenster* seines Mädchens (*srow. slowenskau wohlednj pjseň str.* 170. „*Oknem ty nelez, Wšak si nie Němec*). Er steigt ein, und beide geniessen hier ungestört, wenn nicht ein zu strenger Vater oder Hausvater diese spartanische (*gak wtipné, hřjch ztenčugjcj, srownáwánj*) Sitte in seinem Hause sich verbiethet, der Freuden des Ehebettes (*a to ge* unbescholten! *Slowákům to sluge smilstwo, kurewstwo, nemrawnost*). Mit der zärtlichen Treue eines Gatten (*ošemetný pláštjk pro takowau nešlechetnost*) hängen die Geliebten, ohne alles Band der Kirche, einander an, wenn diese nächtlichen Besuche einen stillen Zeugen (*Slowákům to slugj punkharti, cizoložňata*) werden sehen. Man weiss wenige Beyspiele der Untreue unter diesen Selbstverlobten (*nowokrogné i slowo i manželstwo!*). Nur wenn diese Besuche ohne allen Erfolg bleiben, glaubt der Junge sich berechtigt, einer andern neue Beweise seiner Mannskraft zu geben, und das Mädchen ist zugleich ihrer Verbindlichkeit losgesagt (*to Slowákům sluge zpronewěřilost a zradu*). Es ist keine Schande hier für eine Braut, durchaus keine Schande (*u Slowáků to bezočiwost, hanba, nestydatost*) mit zwei oder drei Kindern zum Altare zu gehen (*Slowáci a Slowenky by gi we chrámě ukamenowali*), oder am Hochzeitstische neben ihnen oben an zu sitzen (*u Slowákůby wšickni swadebnj hosti s posměchem a se zlořečenjm zutjkali*), wenn endlich ihre Verhältnisse die förmliche Verbindung mit ihrem alten Buben erlauben. Wenn Mägde in Dienste gehen, so nehmen sie sich es entweder als Bedingung aus, dass ihr Hiesel oder Hänsel kommen könne bei der Nacht, so oft er wolle (*Slowáciby takowé služky i s gegich Honzy a fakany starými metlami a ožehy preč z domu wyprali*) oder dass ihr neuer Dienstherr ihre zwei oder drei Kinder mit ernähren müsse. Die Kinder arbeiten dann, wenn sie gross werden, zum Vortheil des Herrn ihrer Mutter, wie andere Dienstboten. Dieses *Fensterlgehen*, und unter obiger Bedingung, diese *Probenächte* der alten Deutschen (*gak nekřesťansky!*) haben sich, nicht nur im Salzkammergute, sondern in der ganzen Gebirgskette zwischen Oesterreich und Steyermark, auch noch in der Schweitz, wo diese Sitte *Kiltgang* heisst, erhalten, ohne dass die Moralität (*milý Bože! čo že ge tedy nemrawnost, gestli ne tento ohyzdný smilný obyčeg!*) dabei gelitten hätte. Geilheit, (*slyšte!*) die dem Slawen eingefleischt ist, kennt der edlere Celte nicht.“ — Kdo ge wjce *geil*, ten kdo čeká až do času řádného manželstwa gako Slaw, či ten kdo před wstaupenjm do manželského stawu hromadu djtek před oltářem a při stole má? ten kdo ke swému děwčeti statečně chodj *dwermi* gako Slaw, či ten kdo se zlodégsky plazj a wkrádá *oknem*, gako der edlere Celte? Neznamenáli toto

wšecky mrawné pochopy a zásady přewraceti a zdrawému rozumu lidskému se rauhati? A předce celý tento ohawný článek wložen a tištěn gest w *nayhlawněgšjm a nayrozšjřeněgšjm* učeném djle našich časů. Gen poněmčenjm odstaupili někteřj slawštj kmenowé od onoho chwalitebného obyčege zdrželiwosti a stali se we chlipnosti *den edleren Celten* podobnj, gako o tom swědčj *Anton*, *Versuch über die Slawen*, *I. S.* 125. „Noch fodern die meisten slawischen Stämme bei der Heirath die Zeichen der Jungferschaft. Merkwürdig ist es doch, dass die in Deutschland wohnenden Slawen diese väterliche Gowohnheit verliessen, und die *Probenächte ihrer Besieger* für dienlicher fanden.“

Str. 221. *pjseň* 17.

Z kapustného hlúba spadnauti, *z kapustného kořene hlawu zlomiti* t. g. panenstwj ztratiti. Srow. *Csaplovits Gemälde II. p.* 287.

Str. 224. *pjseň* 16.

Pýtať na poctiwú krásu. Chudobná statečná děwčata u Slowáků wdáwagjce se a nemagjce z čeho swatbu dělati, gdau anebo radégi posjlagj na swé mjsto, gednu neb dwě přátelské ženy, po magetněgšjch domjch prositi o pomoc a dar něgaký: obyčegně se gim dáwá obylj, plátno, penjze a t. d. To se nazjwá *pýtánie na poctiwú krásu.*

Str. 232. *pjseň* 1—43.

Hlawnj a gakoby úřednj osoby při slowenské swatbě gsau:

1) Na straně ženichowě:

- Pytač.
- Zwáč, genž ku swatbě zwe.
- Staregšj aneb Swat.
- Družba.
- Zástawnjk.

2) Na straně mladušině:

- Oddawač.
- Široká aneb Swatbica.
- Družice.

Srow. *Hesperus* 1820. *Nro.* 19. „Die Uibersiedlung der Braut geschieht bey den Slowaken in stattlich geziertem Wagen. Der vordere und hintere Theil des Wagens wird mit jungen 2 Klafter hohen Tanengipfeln geziert und die Aestchen mit vielen Bändern und Federn bunt geschmückt. Bey dem vordern Baum steht die Braut, in der Mitte ihre Kleidertruhe und darauf das Bettgewand. Den übrigen Raum füllen Weiber aus, die bis zur Heiserkeit singen. Auf dem zweiten

Wagen ist eine Musikbande. Die Männer reiten und feuern Pistolen ab, einige tragen Flaschen mit Honigbrantwein und bedienen die Zuschauer. Die Weiber werfen aus dem Wagen Kolatschen aus.“ *Rohrer I.* prawj: „Hat je eine Kleidung noch Spuren der Originalität, so ist es die, welche die slawischen Bräute tragen.“ Obšjrné wypsánj slowenské swatby čti od J. *Caplowiče*, *Gemälde v. Ung. II. Th. p.* 288. *Bartholomaeides. Com. Göm. p.* 447.

Str. 247. *pjseň* 20.

Hainal, Hegnám. Těšj nás, že zde slowanskému obecenstwu pjseň starožitnau podati můžeme, kterau už za ztracenau deržáno. Nebo tato naše pjseň, gest neomylně táž sama, o niž *Tablic w Poezijch swých I. Djlu str. XIV. w řádku* 14. zmjnku činj, že se začátek gegj w gednom starém Kancionalu nalezá těmito slowy: *Hiná switá.* Slowo *Hiná* gest buď chyba tisku mjsto *Heinám*, buď chybné slowenské wyslowenj w některém kragi. Srow. *Linde*, *Slownjk T. I. p.* 623. „*Eynał*, *Heynał*, *Haynał*, m. slowo Węgerskie, - aurora. Pannones excubitores sub auroram sibi occinunt: *Haynal vagyon szép piros.* U nas tedy znaczy: pieśń budząca, ein Weckelied, ein Morgengesang der Wächter im Lager. Heynał wszyscy zaśpiewaymy, *Eia. Pieśn* 2. Heynał utrapioney koronie Polskiey: *Heynał świta!* (Tato slowa se s našj pjsnj srownáwagj), Febus wstaie! Kochów. 244. W Krakowie dawniéy na wieży P. Maryi przez kilka niedziel przed bożym narodzeniem, zaczęwszy wnet po północy aż do świtu na dętych instrumentach grano, aż do samego dnia bożego narodzenia, i to tam także zwali *heynał.* — Już po heynale, już po godach, minął dobry byt, es ist vorbey, es ist aus. — *Eynałopis*: der Frühlieder dichtet. *Eynałośpiew* der sie singt.“ U Slowáků gdau někteřj mladšj swatebnjci ráno w druhý neb třetj den swatby s hudbau a zpěwem do domů ostatnjch swatebnjků zwáti ge ku swatbě, tito wezmau se sebau rozličné dary zwláště koláče do domu mladoženichowa, a to se gmenuge *heynám choditi.* — Ačpráwě sme w *Rozprawách* str. 229. *Heyno* a *wěno* od gednoho slawského kořene odwodili, poněwádž wšak toto slowo téměř gen Slowákům a Polákům, gakožto sausedům Maďarů, známo gest, zdá se nám radėgi wlastně maďarské býti. Naše pjseň wyňata gest ze dwau Rukopisů, totiž p. L. *Belohorského* a A. *Porubského.* Poněwádž se na wazbě onoho starého Kancionalu rok 1609. nalezá, patrno odtud, že tato pjseň wýše 225 let stará býti musj, ant se tam už ne gako nowá ale gako dáwná, rozšjřená a wůbec známa uwodj.

Str. 291. *pjseň* 24.

Takowý ze dwau stran a hor se ozjwagjcj zpěw magj i ginj Sláwowé, srow. *Rohrer II. S.* 10. „Wenn ein Morlake (in Dalmatien) die erste Strophe eines Liedes singet, so geschieht es oft, dass ein anderer Morlake, den das Ohngefähr zum Fussgänger auf einen entgegengesetzten Bergpfade macht, die zweyte Strophe nach eben derselben Melodie zu singen anfängt. Beyde Morlaken freyen sich über diesen Wechselgesang wie zwey zur nähmlichen Art gehörige Vögel."

Str. 304. *pjseň* 41.

Čiéže ge to garnié žjtko. Důstogněgšj a wznešenégšj melodie snad nenj mezi pjsněmi slowenskými gako melodie této žatewné pjsně. Zpjwána býwá w Turci od mnohých žnic (20—50), obyčegně na širokých panských rolech, lánech a paterských niwách. Zpěwákyně stogegj w řádu gedna bljzko druhé, sauseda hlawu na plece sausedy pouchýljc a dlaň prawé ruky k ustům, pro zweličenj hlasu, přiložjc zdlauhawým, gednozwučným, slawným hlasem gi zpjwagj. Kolikrátkoli pjsatel tohoto tuto welebnokrásnau a magestatickau notu slyšel, obraznost ho samochtě přenesla do Arkony k *Obžinkům* staroslawským a zdálo se mu gakoby kněžkyně wůkol *Žiwy* aneb Swatowjta shromážděné zpjwati slyšel. Cizozemci, Teplice Turčanské w létě nawštěwugjcj dělawagj schwálně procházky do S. Michala, do Háge a giných wesnic ke slyšenj obzwláště této pjsně. Roku 1826 když pjsatel tohoto w Turčanských Teplicech byl, dwa wysoce wzdělánj putugjcj Švedowé, slyšawše tento zpěw, byli u wyteršenj, a gemu k wůli prodlaužjwali o několik dnů swé tam meškánj, nemohauce se odterhnanti od této prostonárodnj welikoleposti. Melodie pjsně: *Hoja Ďunďa*, a melodie této žatewné pjsně přináležegj nepochybně k naystaršjm; gedna má charakter milostného a laskawého, druha welebného a wznešeného, obě swatokrásného.

Str. 313. *pjseň* 1 — 18.

Kaša. Srow. *Wýklad ku Sláwy Dceře* str. 370. a str. 386. I přjslowj o *kaši* mnoho gest u Slowanů, k. p. slowenské: *Uč ty swoge děti kašu gesť*, t. g. nepleť se w to, čemu nerozumjš; Ruské: *Kaša mať naša; Kašu geš a nožom neriež; Na čužuju kašu nadieiesä a swojab w peči byla.* I u Krainců nosj se při konci swatby geden taljř s *kašau* čili maučným gjdlem (strukli), druhý na něgž se penjze pro ku-

cháře dáwagj. Srow. *Slowanka* v. Dobr. S. 91. Pak *Rohrer I.* S. 54. „Die gewöhnliche Speise des Krainers ist eine Grütze aus Heidekorn."

Str. 352. *pjseň* 64.

Šefranjci. Srow. *Rohrer I. S.* 112. „Die Slowaken erscheinen aller Orten als sogenannte Safranbauer (Šafranjci). Jetzt sind die Slowaken, neben den Juden und Tyrolern, die einzigen Kleinhändler in beiden Gallizien. Sie kommen meistens aus dem Thuroczer-Comitat. Die Polnische Dame kauft ganz gern von diesen Leuten, in dem sich der slowakische gelehrige Bauer, vielleicht unter allen slawischen Volkszweigen am besten, auch auf die Kunst versteht, wenn es nöthig ist einen kleinen *petit-maitre* zu spielen. Obgleich der Slowak als Kleinhändler von dem Magyar listig genannt wird, so ist er doch bey Hause der offenste Mensch." Maďaři tak gsau od industrie, promyslu a kupectwa wzdáleni, že se ze Slowáků w této wěci gešté weřegně na diwadlech a we hrách wysmjwagj, ze šafranjků, plátenjků, čipkářů hlaupé a neslané šašky prowozugjce.

Chyby tisku

(perwý počet značj stránku, druhý řádek.)

3	1	A	polož	I
4	2	ze	čti	se
18	25	de	—	do
40	23	1071	—	1701
47	32	Ze	—	Za
50	1	Šigoti	—	Sigoti
61	39	nepoznás	—	nepoznáš
142	1	mjsto VI	—	VII
273	16	su	—	sa
321	21	Mile	—	Milé
353	21	Ga	—	Gá
391	36	ohn	—	ohni!

Mezi str. 82—84 stogj čjslo stránky 38, napraw 83.

Gména pp. předplatitelů

w Uhřjch, w Chorwatech, we Slawonsku, w Rakausjch, w Čechách, w Morawě, w Polsku.

Pan Karel Ammerling, čekanec lékarstwa, w Praze.
— Aloysius Babukich, jurat, w Horwatsku.
— Josef Baczo, zeměměřič města Budjnského.
— Adolf Banzemer, w Polsku.
— Ondřeg Baráni, čekanec lékarstwa w Pešti.
— Joh. Lad Bartholomaeides, farár na Uherském.
— Leopold Belohorský, farár w Královcech.
— Kašpar Bělopotocký z Klečan, knihář a knihkupec we S. Mikuláši.
— Josef Bernolák, účtownj uřednjk při kr. dwor. Komoře, sl. Čongr. a Arad. stol. saud. tab. přjsednjk.
— Nathan Biskup, farár na Krtiši.
— Alexander Blažkowič, advokat w Pešti.
— Karel Braxatoris, farár w Berženi.
— Jan Briglewič, fiškal w Zahrabě.
— Anton. Boček, professor české řeči w Holomauci.
— Matěg Bohuš, professor školy w Něm. Lupči.
— N. Cochius, we slow. Lupči.
— Wawřinec Čaplowič z Jasenowé, archiwář hrabat Zichy a wjce sl. stolic saud. tab. přjsednjk.
— Jan Chalupka, farár w Březně.
— Samuel Chalupka, čekanec bohoslowj we Wjdni.
— Jos. K. Chmelenský, Doctor práw, w Praze.
— Wysoce důst. a Welkomožný p. Jan Derčjk, král. Radce, Opat sw. Jakuba z ostrowu Dunage, Kanownjk hlawnjho chrámu Ostrihomského, doctor s. bohoslowj, král. knih revisor a wšeobecného semeniště pešt. Rektor.
— Štěpán Dėži, advokat a wjce stolic saudnj tabule přjsednjk w Pešti.
— Josef Dlháni, professor w Gemeri.
Panj Josefa Dunderowa, w Nowostrašecjm w Čechách.
Panna Wilhelmina Dunderowa, rozená šlechtična z Lublenow.
Pan Wěnceslaw Giřj Dunder, Nowostrašecký, Procurator Wenediktského wšeobecného i Slowanského knihkupectwj we Wjdnj.

Pan Daniel Dobák, farár w Radwani.
— Antonjn Doležálek, ředitel ustawu slepých w Pešti.
— J. Eman. Doležálek, Chotěborský, hudebnj mister we Wjdni.
— Jan Drtina, knihownj w cjs. k. dwornj lékowně we Wjdni.
— Wawřinec Dunagský, akadem. řezbář, w Pešti.
— Jan Dworáček, Stražnický, Doctor obogjho práwa, we Wjdni.
Knihkupectwj Eggenbergerowo w Praze.
Pan Michal Esteragáli, farár na Péterce.
— Dawid Farkaš, měšťan w Gelšawě.
— Karel Fárnjk, advokat a fiškal w Pešti.
— Wincenc Val. Frey lékownjk w Praze.
— Emerich Felix, sl. b. kaz. w Prešowě.
— Sam. Ferienčjk, farár w Gelšawě.
— Valentin Feďwereš, měšťan a senator w Prjwidzi.
— Ludewjt Gay, advokat w Horwatsku.
— Michal Gerboš, učitel w Rima-Báni.
— Tomáš Granatér, účtownj uřednjk při král. mjstoder. Radě w Budjně.
— Daniel Greisel, posluchač bohosl. w Prešporku.
— Martin Grillus, dozorce c. k. železných hutj we Hrádku.
— Michal Godra, pěstaun u hrabenky Steinleinowé, w Semerowcech.
— Jan Gombár, Dr. ob. práwa, advocat, sl. stol. Trenč. saudnj tabule přjsednjk.
— Jonáš Gwoth, čekanec lékarstwa w Pešti.
— Ludwjk Gyürky, posluchač lékarstwa w Pešti.
— Samuel Hajnal, kupec w Pešti.
— Jan Hadžič, advokat, director Gym. w Nowém Sadě.
— Martin Hamulják, úřednjk u kral. mjstoder. raddy w Budjně.
— Štěp. Hamulják, kaplan w Bágu.
— Wáclaw Hanka, bibliothekář čes. nár. Mus. w Praze.
— Ludwjk Hekel, kragčjrský mister w Pešti.
— Jan Herkel, advokat w Pešti.
— Michal Hlawáček, professor a sl. b. Kazatel w Lewoči.
— Adam Hlowjk, farár w Giraltowcech.
— Michal Hodža, čekanec bohoslowj w Prešporku.
— Sam. Hoič, kaplan w Tisowci.
— Giřj Holič, učitel we Skalici.
— Jan Hollý, farár w Madunicech.
— Matěg Hrebenda, slowenský básnjr, w Hačawě.
— Jan Hudoba, úřednjk u k. m. raddy w Budjně.
— Ondřeg Húska, učitel w R. Kerestuře.
— Josef Iwaška, stolár we S. Martině w Turci.
— Giřj Jesenský z W. Jesena, farár w Kisači.
— N. Johannides, žalarnj mister, w Brnč.
— Jan Jodl, c. k. professor, w Brnč.

Pan Jos. Jungmann, professor w Praze.
— Michal Juranič, Wirowský, c. k. setnjk w armadě we Wjdni.
— Josef Kabelač, Dobrawský, Polnj lékař, we Wjdni.
— Jan Kachelmann, advokat a fiškal w Šťáwnici.
— Frant. Kampeljk, w Brně.
— Gřegor Katský, býwalý úřednjk saudowý w Krakowě.
— Wuk Štěfanowič Karadžič, serbský Spisowatel we Wjdni.
— Mauric Klobucharich, služný Zahrebské stolice, Horwát.
— Jan Koiš, úřednjk u k. m. raddy w Budjně.
— Josef Kollár, posluchač lékařstwa w Pešti, Pražan.
— Jan hrabě z Kolowrat w Praze.
— Barthol. Kopitar, kustos při c. k. dwornj knihowně.
— Štěpán Kořen, učitel při škole Asodské.
— N. Kowalčjk, měšťan w Pešti, úd slow. cjrkwe.
— Peter Kramár, farár w Padině.
— Kronberger a Weber knihkupci w Praze, 15 Exx.
Wys. uroz. p. Ondřeg Kubini z Hornjho Kubjna a na Welkých Wlašjch.
— Ondřeg Kucharski, profes. we Waršawě.
— Frant. Kurelac, Udbinský, we Wjdni.
— N. Kust w Děteniccch w Čechách.
— Karel Kuzmani, sl. b. kaz. w Bystřici.
— Ondr. Laco, učitel gramm. w Gelšawě.
— N. Ladmann, c. k. aučtownj.
— Karel Lange, kupec we Zwoleně.
— Daniel Langsfeld, sl. b. kaz. w Gelnici.
— Emerich Lauček, farár na Pjle.
— N. Lešanowský, w Čechách.
— Daniel Lesich, učitel na Sarwaši, 3 Exx.
— Jan Liskay, farár w Derenčanech.
Geho Welk. pan Josef baron Luzénszky z Reglice, při kr. mjstoder. Radě účtownj úřednjk.
— Wáclaw Alex. Macieiowski, doctor práwa, we Waršawe.
— Pawel Makoni, farár we Zwoleně.
— Karel Malyusz posluchač lékarstwa w Pešti.
— Jan Mányik, posluchač lékarstwa w Pešti.
— N. Marček, učitel na Sarwaši.
— Giřj Maršo, serbský farár w Pešti.
— Martin Maróthy, učitel w Maškowé.
— Jan Martešjk, učitel w Migawě.
— Daniel Martini, masarský mister w Beleg.
— Martin Mártonfi, notár w Petrowci.
— Jan Mastiš, pěstaun a W. u. p. Wolfg. Paluďayho.
— Mich. Matěják, professor w Gemeri.
— Samuel Matěgkowský, učitel slow. školy w Pešti.
— Giřj Matuška, čekanec bohoslowj, w Kubjně.

Pan Pawel Mazur, zeměměřič we Skalici.
Geho Welkom. swobodný pan Aloysius Mednianský z Meděše, rádce při kr. mjstoderžjcj Radě, c. k. Komornjk.
Pan Wilhelm Meczner, advokat w Pešti.
— Jan Melcer, farár na R. Kerestuře.
— Mich. Melna, čekanec bohoslowj w Pešti.
— Josef Meša, farár w Blatnici.
— Daniel Mladenowič, serbský básnjř w Pešti.
— Jan Mogžišowič, farár w Pribowcech, 3 Exx.
— Adolf Molitoris, professor w Polnjm Birjně.
— N. Mošner, professor w Brně.
— Štěpán Moyses, philos. Dr., profess. libomudrectwa w Záhrabě.
— Beniamin Muškuli, Staršj braterstwa Zwolenského a farár w Plešowcech.
— Pawel Mutnanský, w Zámku Orawském.
— Jakub Němeček, pěstaun u hraběte Eug. Černjna, we Wjdni.
— Sergius Nikolič, žák w Pešti, Slawo-Serb.
— Michal Nitranský, učitel školy we Smrečanech.
— Pawel Nowák, učitel w Komloši.
— Josef Ostermann, farár Welko-Lomský.
— Antonjn Ottmayer, Dr. ob. práwa, advokat w Pešti.
— Frant. Palacký, redaktor Časopisu Museynjho w Praze.
— Mauric. Pacek.
— Jan Pačič, c. k. setnjk při gjždě a básnjř serbský.
Wys. důst. P. Gifj Palkowič, probošt S. Štěpána z hradu Ostrihom. a Kanownjk w Ostrihomě.
Pan N. Paluš, učitel w Kisači.
— Theodor Pawlowič, advokat a sl. Krašow. stol. přjsednjk w Pešti.
Wys. urozený p. Alexander Pelargus de Fabiánfalva, na Poltáře.
Pan A. E. Perkoš, kupec we Waraždjně.
Wys. důst. p. Wáclaw Pešina, kanownjk, w Praze.
Pan Peter Petrowič z Kupinowa ze Sremska, Slawo-Serb.
— Nathan Petényi, farár w Turémpoli.
— Šalomun Dobromjr Petényi, zpytatel přjrody.
— Adam Philadelphi, farár w N. Lupči.
Wys. uroz. panj Polexina Petróczy, rozená Gostony, w Pešti.
Panj Juliana Podhradská, hostinská na Rákoši.
— Jan Pischel, měšťan w Šťawnici.
— Josef Plech, professor we S. Mikuláši.
Geho Welkomožnost Swobodný pán Jan Podmanický z Asodu, na R. Kerestuře.
Pan Jan Polewkowič, učitel w Bystřici.
— Samuel Poloni, měšťan w Pešti, úd slow. cjrkwe.
Wys. uroz. p. Emerich Pongrácz ze S. Mikuláše a Starých Hradů, c. k. wyslaužilý kapitán.
Pan Jan Ponocný, polnj kněz u Schwarzenberg. Čech.

Pan Aleš Porubský, ev. sl. b. kazatel.
— J. Swatopluk Presl, c. k. profes. na wys. škol. w Praze.
— Štěp. Prjdawka, farár na Dani.
— Basilius Popowič, Dr. libomudrectwa, tagemnjk preoswiaščeněgšjho biskupa řeckého Prešowského.
— Beniamin Reisz, učitel w Petrowci.
— Michal Rešetka, kaplan w Dubnici.
— Jan Režný de Patsér, mnoha sl. stolic saudnj tab. přjsednjk, prefekt sl. panstwj Futacko-Čerewického, w Pešti.
— Jan Rohoň, farár we Hložaneh.
— N. Rokos, učitel w Bystrici.
— Jan Roy, farár w Nowém Městě nad Wáhem.
— Alexander Rutkay Dauko, pomocnjk uměnj kniharského.
Wys. důst. p. Jan Seberini, Superintendent okolj ban. a sl. b. k. w Šťáwnici.
Pan Pawel Sedláček, farár we Hlubokém.
— Seidel, knihkupec w Brně.
— Jan Ant. Seydl, děkán w Berauně, w Čechách.
— Giřj Sekčjk, sl. b. kaz. w Košicech.
— Wogtěch Sitte, hlawnj ředitel škol w Koljně, w Čechách.
— Jan Skupien, čekanec lékarstwa w Pešti.
— Ondřeg Soltis, farár w Iwančinég.
— Giřj Spišák, farár w Gemeri.
— Josef Srnka, posluchač bohoslowj w Prešowě.
— Pawel Stamatowič, serbský farár w Segedjně.
— N. Stanek, Dr. lékarstwa, w Čechách.
Geho biskupská Milost preoswiaščeněgšj P. Štěpán Stankowič, biskup cjrkwe řecké nesged. w Nowém Sadě.
— Wěnceslaw Stekel, čekanec saudnjho práwa w Praze.
Geho Excellencia Pan Štěpán Stratimirowič z Kulpjna, wýchodnj Cjrkwe Arcibiskup a Metropolita, řádu Leopoldského křjže welikého rytjr, G. cjs. a král. apošt. Gasnosti skutečný tagný rada a učené společnosti Göttingské čestný úd.
Pan Karel Storch, c. k. akcesista u státnj aučtowny w Praze.
— Jan Styk, obywatel w Pešti a kassator cjrkwe ev. slow.
— Martin Suchani, lékař w Pešti.
— Pawel Jos. Šafařjk, redaktor Swětozora w Praze.
— Jan Šafařjk, uřadnjk w Kiškireši.
— Karel Šárkán, kupec w Kiškireši.
— Simeon Šiťar, kupec w Pešti, Slawo-Serb.
— Michal Šoltys, farár we Wážci.
— Ludwjk Šuhagda, farár na Apoštáku.
— Jan Šulek, farár w Sobotišti.
— Ondřeg Šwaiger, knihkupec w Prešporku, 4 Exx.

Pan Daniel Wagner, Dr. lučby a lékownjk w Pešti.
— Jan Walaský, w Pešti.
— Jan Wálka, farár na Wadkertě.
Panj Anna Weiszowa, měšťanka w Pešti.
Pan Demeter Welkow, kupecký gednatel z Tržiště, Slawo-Serb.
— Jos. Wenediktské wšeobecné i Slowanské knihkupectwj we Wjdni.
— Jan Wilowský, advokat w Pešti, Slawo-Serb.
— Sam. Wince, čekanec bohoslowj, w Zomboru.
— Władoboj Wojewodski, w Polsku.
— J. Eraz. Wocel, pestaun hrab. ze Sternberku, we Wjdni.
— Jan Wusjn, Čáslawský, wo Wjdni.
— Pawel Tomášek, professor w Lewoči.
— Samuel Tomášek, farár w Chyžném.
— František Trnka, skriptor při knihowně Holomaucké.
Geho Excell. Alexander rytjř Turgenew, skutečný státnj Rada a Komornj G. M. cjsaře weškeré Rusie, w Moskwě.
Pan Daniel Zagac, kaplan na Čabě.
— Jonáš Záborský, čekanec bohoslowj, w Prešowě.
— Jos. Liboslaw Ziegler, děkan we Chrudjmi, w Čechách.
— Jan Žukowský, bohoslowec cjrkwe řecké sgedn. we Lwowě.
Slawná Kancelář panstwj Futackého.
Zakład narodowy imienia Ossolińskich we Lwowie.
Knihowna wšeučiliště Krakowského.

N Á W Ě Š T J.

Gména pp. Sběratelů Zpěwanek a těch kteřj nám swé Rukopisy zaslali, tištěna budau w II. Djlu. Tam bude i Slownjk; potom Registřjk wšech pjsnj w obau Djljch se nalezagjcjch; Pogednánj o wlastnostech pjsnj slowenských, gegjch nápěwách čili melodiách, o nářečj slowenském a t. d. Prosjme tedy aby páni odbjratelé swé předplatky na II. Djl bez odkladu poslati ráčili. — Konečně s radostj oznamugeme Wšeslowanstwu, že Druhý Djl našich Zpiewanek ozdoben bude geště i nowě nalezeným pokladem, 7 starožitných a pamatných Pjsnj slowenských, o nichž nám gich nálezce, Dw. p. *Emerich Lauček z Pjly, ode* 11. *Čerwna b. r.* takto pjše: „W poslednjm psanj psal sem Wám byl o těch dwau pjsnjch, Siládim a Zrjnjm, kde a gak sem ge nalezl: že ste list můg dostali nepochybugi. Že pak se mi to w teň čas tak bylo poštěstilo, sháněl sem se po takowých wěcech s pilnostj a nepřestanu od toho gešté. Z pjsnj o Zrjnjm a Siládim nikde znaku nenacházjm, k doplněnj toho co zcházj: ale na to mjsto našel sem giné znamenité a mně posud neznámé, totiž:

1. Pjseň o některých *hradech* čili zámcjch: O modrom Kameni; oDěwjně a Zwoleně, počjná se: „*W šjrom poli na podolj Stogj Belhrad murowaný* a t. d.“ má weršů 90.

2. Pjseň o *Jágru* a některých wjtězjch, počjná se: „*Škoda se gest stala* a t. d.“ má weršů 61.

3. Pjseň o *Nowých Zámkoch*, počjná se: „*Kdo mi podá wody* —“, má weršů 33.

4. Pjseň (hört! hört!) o *Muránském Zámku* (o njž se p. Tablic, w Poeziech I. str. 13, domnjwal že ztracena gest), počjná se: „*Muránský Zámek w Uherskég zemi* a t. d." má weršů 38.

5. Pjseň o *Červeném Kameni* a *červeném wjtězi*, počjná se: „*Posláuchegte lidé co budu zpjwati*" — má weršů 104.

6. Pjseň o *Tompjerowi* (Dampiere), počjná se: „*Pobožnj kresťané račte poslyšeti*" má weršů 29. w prostředku něco chybj.

7. Pjseň o *Porážce Ludwjka Druhého u Moháče*, počjná se: „*Leta páně tisjcého* a t. d." má weršů 31. (Zmjnka o této pjsnj nalezá se už w Sylwanowě Kancionalu. Wiz Tablic. Poes. I. str. 13.)

„Nadto Pjseň o *Swatém Giřjm, ale* tato nestogj dobrého slowa; i několik o přenásledowánj českých wyhnanců: wšecko to sem pospolu nalezl. Nemáteli toho posawad we Wašich Zbjrkách, přemilý dar Wám to bude. Odpište mi hned, které Wám chybugi, pošli Wám ge a radowati se budu, že to na swětlo wygde, co už bljzké bylo k zahynutj." —

U wydawatele těchto Zpiewanek nalezagj se už i giné starožitné liternj památky Slowáků, k. p. *Dennjk Giřjho Puchaly*, obywatele Německo-Lupčanského, od r. 1247 — 1566, w odpisu (u koho gest originál?). Potom *Kázně Abrahamidesa Chrochotského*, kazatele Zwolenského, od r. 1600, w počtu 30, w originálu. Což oboge tiskem wydáme. Óby se wše, co podobných rukopisů rozptyleno gest, w geden archiv shromaždilo! —

Kollár.

Nérodnie zpiewanky čili pjsně swětské Slowáků w uhrách.

891.87 K832
1